

AUTHOR JOSEPH ALBO

NO. 217

TITLE פ'קדו 720
[IKKARIM]

RR _____

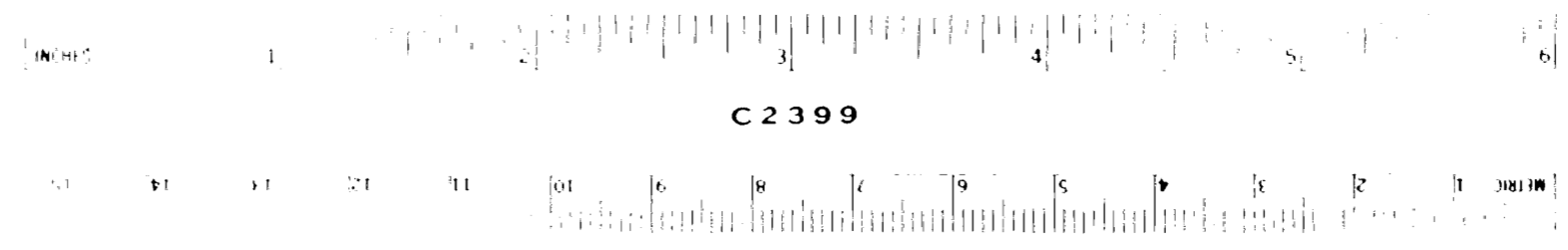
הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

IMPRINT SONCINO, 1485

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

CALL NO. GOFF, HEB-64; ACC. 72008; ENA 38

DATE MICROFILMED _____

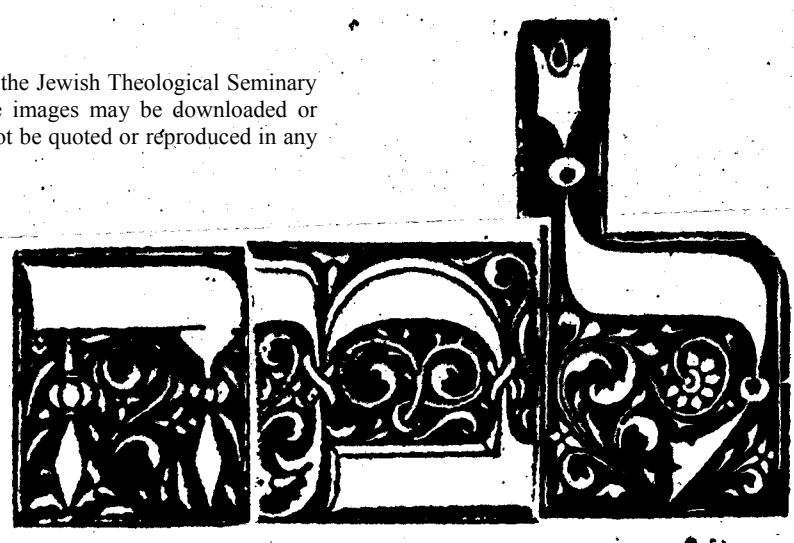

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
A DIVISION OF XEROX CORPORATION

56-55 II 20-117

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

Handwritten text in a cursive script, likely a title or chapter heading.

שהיתה ההנלחה האנושית נתלת בעינין ובמעשה כמו שבאר השילוסו בספר הכנסת והיו הדעות האמתיות והמעשים ה
המוכחים אי אפשר שינגע על ככון מחד הטכל האנושי להצות טכל האדם לנאה מהשיב הדברים על אמתתם כמו שי
סיבא חייב בהכרח שימצא דבר הוא למעלה מהטכל האנושי על ידו יונבלו המעשים המשובחי ויטכלו הדעות הא
האמתיות בענין טלא יהיה בהם טוס טסק כלל וזה לא יהיה אלא בהשגחה אלהית וע"כ היה ראוי ומחוייב על כל האדם
לחבר הדת האלהית המיושרת לזה מזולתה מן הדעות וזה לא יתכן אלא בדעות העקרי טאי אפשר שתמצא הדת האלהי
אלתם והיא היתה כוונת החכור הזה לבאר העקדים ההכרחיים לדת האלהית כמה הם וכעבור זה נקרא טמו טפר ה
העקדים ויחלק להקדמה וד' מאמרים : **ההקדמה** היא להודיע ההכרח המביא לחבר הספר והחק
והחקירות טראוי טיטלו בו דרך כלל וית **המאמר הא'** ישרע בה פסק ויהי נועם : **המאמר הא'** ידאיר מעקרי הדתו כמה הם ואי אלו הם וההבדל
טיט בין הדתות האלהיות והטמוטיות **המאמר הא'** ואי אלו הם עקרי הדת האלהית ואי אלו הם עק
עקרי הדת הטמוטיות ויבאר טיט לדתות עקדים כוללים ועקדים מיוחדים ושהעקרי הכוללי לדתות האלהיות הם ג' ט
טחם מציאות הטם - תורה מן הטמים וטכר ועונם - ויבאר טיט תחת אלו עקדים אחרים נתלים בהם ומטענפים
מהם ויבאר כמה תוכר הדת האלהית מן הדת המזוייפת המתרומה באלהית :

המאמר הב' כביאר העקד היסודי טהא מציאות הטם והעקדים הנתלים בו ומטענפים מומנו :
המאמר הג' כביאר עקד הב' טהא תורה מן הטמים והעקדים הנתלים בו ומטענפים מומנו :
המאמר הד' כביאר עקד הג' טהא טכר ועונם והעקדים המטענפים מומנו והדברי הנתלים בו :
המאמר הא' כחקירה מעקרי הדעות כמה הם ויחלק אל טעה ועטרים פיקים :

פרק א' יודיע בו הקוטי טיט בחקירה על העקדים לדתות ויחלק טיט טם עקרי כוללי וחלקי לכל דת ודת ויקצה
על הרמבם ז' טמכה ביאור המטיח מעקרי תורה וטעה על טמוטרי טחת העול עקד לתור מטה
פרק ב' יבאר בו מי הוא המכחיש דבר מן העקדים טקרא כופר ומי הוא המכחיש אותם ולא יקרא כופר ויבאר
טאין ראוי טימונו ביאור המטיח ולא חדות העולם עקדים לתורת מטה כמה טחטבו רבים :

פרק ג' יבאר על מה זה יסול תלת עקד ויחאיר על ה'ב עקרי טהניח הרמבם ז' אל טמטפר טהא הוא מוחקדן
אם לא ויחאיר ג' על עקדים אחרים טהנוח לדת האלהית ויבאר טאין טוס מטפר מהם מוחקדן :

פרק ד' יבאר בו טהעקדים הכוללים לדת האלהית הם ג' טחם כמו אבות והם מציאות הטם - תורה מן הטמי -
וטטר ועונם וטתחת אלו טרטים אחרים מטענפים מהם ונתלים בהם נאח טי לכך היו ברכות דה טלט
טהם תלכות זכרונות וטוספת כנגד ה'ב עקרי הללו נאח טכל העקרי טמנה הרמבם ז' אל הם מטענפים
מן הג' אבות הללו :

פרק ה' יבאר בו הכרח מציאות דת טבעית לקום המין האנוטי ויבאר טהא לבודה לא תטטיק לקום הקבוץ המ
המדיני כוללת המצא דת אחרת ויבאר הכרח מציאות הטופט במדינה או המלך :

פרק ו' יביע טהא ראוי שתמצא תורה אלהית להטיר האכטס אל מול ההנלחה האנוטית : **א ג**

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or additional notes.

אמר המחקק בהיות המאמר הנכבד הזה הנקרא ספר העקרים לחכם הגדול רבינו יוסף אלכבון ז"ל שרדי
 מעיר סוריה אשר בסדר גדול התועלת והשר לבני אומותנו עד מאד להיות יגיע לנו ממנו מבחר
 פרי התורה והחכמה והאמת באופן כסלף מהלמות ובלשון מבואר תקל הבנתו למתחילי בעין ולאשר יאהבו הקד
 הקריאה בחלק גדול ממנו : ומרף לזה בהיות לא כתפוט ענינו למרחקי הגולה בבני עמנו להיות פחות משבעים
 סנה סגפדי החכם הנזכר ז"ל מחבר הספר הזה : בכך אולם למען יתפוט תועלתו הרב והעצום באומותנו בכפונות
 הגולה לזכות בו את הרבי להאיר בו עיניהם ולבס ולכבוד בני עמנו ראינו לחקק באופן שלם מוגה וטוב ומאשר אין
 לנו ספק בו שלמד יעמח בו כל מי שחננו ה' ית' אהבת מדע וקריאה עם שיתן לפעולתנו זאת תודה : כי בו יתבאר
 מעלת תורתנו ודעתנו ואמתתה ומעלת אומותנו לתורה הזאת ואשר נסיב לבעלי רבינו בזה מאשר הדעות ולאפיקורוס
 וסיעתו ולהראות העמים והשרים מעלת אומותנו ותורתנו כי טובת מראה וטעם היא : עם שיטרא בלבנו עקרי הדת
 באופן יותר שלם מאשר קדם להכתי תורתנו ואומותנו הקודמים שהם פרי מבחר התורה והחכמה : כי מעלת האיש
 הזה בתורה ובחכמה גדלה עד מאד כאשר יתבאר למעינים בזה הספר : ולאשר לא יספיק להם הזמן לעיין בו עיין
 מה יראו סמני מאמרי הספר הזה וסימני פירוש ויעודו כי יראה יקדת המחקרים המסולאים ההם אשר מה מאד תח
 תחשק ותבסוף כפי כל אהב מדע ואז השכל אל קריאת פתיקיתם וכפירט לדברי המחבר השלם הזה שהפליג בס
 המאמר על כל אשר קדמו לפנת ומפטי אומותנו ובטפה ברורה תוכן לרבים : ואולם לא אעזר בקולמוסי לשבה מהם
 מהשבנות מלאמר זאת להיות האמת עושה דרכו ולמען זכות את הדבים שאמנם כל אחד מבני עמנו שחננו ה' יתבר
 אהבת הקריאה והמדע כפי כחו ראוי לו ומנוט עלת להמציא לידו ולהיות אצלו הספר הנכבד הזה להיותו באולי מהמא
 מהמאמרים היחידים הנקראים המישר אל הצלחת נפשותינו ובכלל רבי התועלת לאומותנו שחננו ממנו חתימת
 התלמוד עד זמננו זה כאשר יתבאר למעינים בו : וזה שינוי מה שרבינו בו בזה המקום : **היום יום בכב**
מרחסון רמז לאלף הששי פה העיר סוכצין :

1639
 1746
 1849
 1922
 1956

חמאמר השני
ההערה
פרק א'
 היה לבעד המניין על דרך הלמוד בספר הזה
 יבאר בו מהמציאות הנאמר על המ' איכנו נאמר עליו על הדרך שיאמר על זולתו מן המצאוי יאמר
 שאין מציאות המ' מנגמ' מזה אל תהא תהא המצאיות המושפעות ממנו יבאר בפרק ב' מזה
 ברכי נפשי את ה'
פרק ב'
 יבאר בו שאי אפשר שיאמר על המ' פועל על הד' שיאמר על סוס פועל מן הפועלים לא יב' הפועל
 הטבעי ולא על הפועל הכחריי יבאר ג' שאי אפשר שיהא בו ית' שהוא פועל ברצון קדוש כמו א'
סחטבו רביס
פרק ג'
 יבאר בו על אי זה צד יאמר בא' שהוא פועל ברצון ויאמר כי פסיק כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגו' כ'
 בא להציר הספק הטפל על הרצון שהוא יותר גדול מהספק הנופל על הידיעה והחכמה נאמר התחיים
 ויאמר כי הרצון בניית איכנו מחייב סכנו כמו שיחייב כנו
פרק ד'
 יבאר בו כי מה שאמר בתורה מציאות הדבר מההא אל הפעל כזמנים מתחלשים יש ראיה על מציאות
 פועל בכוננה ורצון ויבא מופת עינו לבאר מציאות המ' והשרשים המשתפשים ממנו מה ש
 טכנין מן הדברים המושפשים
פרק ה'
 יבאר בו שהשני ינופתיס הראשונים שהביא הלמבס ז' בתחלת החלק הב' מספר המורה על מציאות
 המ' אין אחד מהם מזה שראוי לבאם עליו לב' הבשל דת' ויאמר כי המופ' השלישי שהביא הרב ז' הוא
 וית' אחת מכל מה שהביא המ'
פרק ו'
 יבאר בו דרך ההכנה הצי' דת' שראוי שיאמר כל בעל דת' בעקר מציאות המ' והשרשים המשתפשים
 ממנו ויבאר שהמ' אין לו גדר ולא רשע כד' שידע מהותו ומציאותו על דרך החמת
פרק ז'
 יבאר כי מן השרשים המשתפשים מעקר מציאות המ' ייטבו כל התחיים שחפשי מ' חסו ל' איכנו
 יס' לקו ממנו ויתק' העש' למה נמנו השרשים הרבועה ולא יותר
פרק ח'
 יתחיל לדבר בת' ד' כד' שיה' בא' שרא' הא' ודנת' ויאמר כי התואר שיתואר בו הדבר מזה שרא' ויתק' א'
 יחייב רכובי בחק הפועל כלל אף המ' יפעל פע' לו הסכמת' הן שיהיה הפועל בטבע או ברצון ויאמר כי
 הנפש אחת ותפעל פעולות מתחלכנו ויאמר כי יב' כבר יתואר בתחילתו מדד' אלמא שאין אחד מן מחייב רכובי
 בעצמותו
פרק ט'
 יבאר הד' המחייב ס' וק' התחיים מהמ' הן שיהיו עצמיים הן שיהיו מקדמים ויקאז על זה בשב' ו
 יתחייב אומא לו אי זה תואר או תחיים כחדות וזולתו
פרק י'
 יבאר על כמה פני יאמר המ' האחד ועל אי זה צד יאמר בו ית' שהוא אחד ויבאר מסיק שמע ישראל האלקינו
פרק יא'
 יבאר איכות המצא הרבוי מן האחד והשתלשלות המצאיות מן הסבה הראש' כה לפי דעת אכס סיכא ו
 והלמבס ז' ויבאר מה שרא' את' טבח לפני הבה רבנו אל עולם לכל כעת כן זוגולי לא כעת כן זוגוש זמר להמ'
 בתי כנסת ישראל תהא בת' זוג' ויבאר שמצות הטבת היא ית'
פרק יב'
 במציאות המלכיים וחלוק' הדעות שיש במהותם ואך ימצא הרבוי בהם
פרק יג'
 יבאר דרך המצא הרבוי מן האחד השאט לפי דעת אכס רטד וקדומי הפילוסופים ויקאז על הדרך ש
 סוכר בפרקיא ויבאר על זה פסוק שמע ישראל
פרק יד'
 יתחיל לדבר בשרט' המציאות שלוק' ה' וית' ויבאר על אי זה צד יתחשו לט' ההפעלות הנאמרי כחדון
 והעצב והנקימה והנטייה ולמה טיחס אליו הנבי' שהוא מרה תגובה ויבאר למ' כקר' הש' מלך הכבוד
פרק טו'
 יבאר על אי זה צד תנוחס אליו ית' הטמח : שחמר הכתיב ישמח ה' במעשיו וירדל שהשמח במעשיו וי
 ויבאר פסוק מה יקר הסדך אלקים ופסוק ירוחן מדאן ביקר וכל ענדך תאקס
פרק יז'
 יבאר על כמה פניס יפול טס האחוק ועל אי זה צד חמר עליו ית' שהוא טוחק ויבאר סבת האחוק על
 כל דבר ויב' למה אמרנו יכתיב טעמח סגילה בארס
פרק יז'
 יבאר על אי זה דבר יאמר במס' יו בכבוד המ' שהוא במקום אחד שאינו נאס ויחקר אם אפשר שי
 שיאמר במס' הן כמה שאינו נאס שהוא בצד כמו צד המעלה או המטה ח' בפי שאינו במקום יו בחר ג
 גיד המקום לפי דעת ארסטו ויק' : עליו ויאמר שהמקום הוא הדיק או הפנוי הסך דעת א' סט' ויהרן מה שהק' אר
 ארסטו על זה : פרק יח' יתח' לדבר בשרט' השל' שיהיו נהג' אינו נוסל תחת הזמן ויבאר על א' ג

ההצלחה האנושית : פרק ז' יבאר שהדת מומנה טבעית וממנה ניומסית וממנה אלקית ויתאר כוכב כל אחת מהן ותכליתה מהו וכמה תוכר כל אחת מהן מזהלתה :

פרק ח' יבואר בו קצת חסרונות אשר בדת הנמוסית כמה שתקצר מן האלקית ויבאר שגרימון קצתם בפסוק תורת ה' תמימה והפסוקי הבאי אחריו פרק ט' יבאר שהתחלות

הדת הנמוסית בכלל הן הבחירה והתכלית ויבאר למה נכתבה הכתובה אחר שאינה התחלה אליה במה שהיא אלקית : פרק י' יבאר בו שהתחלות הדת האלקית בכלל

הן ג' שהן מציאות הטעם ושכר ועונש ותורה מן השם האלקית ויאמר כי אלנו הג' הם שמנו ר"ל במשנת פרק חלק : פרק יא' יבאר כי מתורת משה ראוי שתלקח ראיה על הדברים הכרחיים לתורה אלקי אחד שהכל

וכי משה ראיה שאלו הג' הם התחלות הדת האלקית אשר שהנחנו בה בתחילתה בפרישת בראשית במדרגת מה שיוכחו בכל חכמה התחלותיה בתחלתה ויאמר כי עקר התחלת התורה הוא מזה ספר תולדות אדם ויבאר פר' נעט' אדם בצלמנו :

פרק יב' יבאר הטעם למה לא חכה הרמב"ם ז"ל החדוש מכלל העקרים עם היוצו מאמין שהוא דבר עקרי בתורת משה כמו שכתב בפרק כ"ו מן החלק השני מספר המורה :

פרק יג' יבאר שאין כל דת שתורה באלו הג' עקרי שאמרנו היא אלקי ע"כפ אלא ח"כ תורה ג"כ בכל השארשי המסתעפים מהם ואז אפשר שתהיה אלקית ויאמר שהכופר באחד מן השארשי באלו כופר בעקר :

פרק יד' יבאר שאין ראוי למנות בעקרים ולא בשארשי שנים מצוה ממצוות התורה ויאמר כי לזה לא נט כמות הקבלה שרש שא"עפי שהיא הכרחית לקיום הדת ויתן הטעם למה נמנה האחדות שרש עם היוצו מצוה פרטית ויבאר למה לא נאמרו כל העקרים בעשרת הדב' בפי ויאמר שאין דבור

אנכי עקד כמו שכתב הרמב"ם ז"ל אלא מצוה יבאר השארשי הנתלים בכל אחד מן הג' עקרים ויבאר למה מנינו אותם בזה הדרך עקרים נאר

נארשיים שהם אבות ותולדות ולא כמנו כלם עקרים : פרק יו' יתחיל בעיון אחד הכרחי לדת האלהית ויבאר שהיה בקדמונים מי שחשב שאי אפשר שתבצע יד

ידיעה לאדם בשום דבר שהיה נעלם ויפרש פסוק מי שת בטוונות חכמה וברכת אתה חונן א נאם אין דעת אין בינה וזה הפרק הקדמה לבא אחרת :

פרק יז' יבאר שיש לכל חכמה התחלות ויבאר התחלות החכמות בכלל אי אלו הן וכל זה כדי לבאר התורה מהיכן תקח התחלותיה ויפרש פסוק ראש דברך אמת וקצת מזמור האדמה עמי תורתני :

פרק יח' יבאר שהכרחי סבין הדת האלהית האמתית וכן המוסיפת המתחמה באלהית ויבאר שהכרחי שיש בין הנביא שאינו שליח וכן הנביא שהיא שליח לתת תורה על ידו ויבאר האמתות שהם עצמתי

לנבואה ולשליח השליח ויאמר שהמתמטטים במנות אלת הנביאים נענשים : פרק יט' יבאר בו גדרה האמונה ויבאר בו הדברים שאפשר שתבא האמונה בהם ובאי זה דבר תהיה האמונה

פרק כ' יבאר למה לא נכתבה התורה לאברהם או ליצחק או ליעקב ויבאר מה שא"ל במס' ע"ז לעתיד לבא מביא הק"ב שסר תורה ומצוה בחיוב ואמר כל מי שעסק בתורה יבא ויטול שכרו ויבאר למה לא

תקבלו האמונות סכר על שמירת תורתם המקובלת בידם כמו שקבלו ישראל סכר על קבלתם : פרק כא' יבאר

שהאמונה תביא את האדם אל ההצלחה הנצחית ויתר מן הידיעה המחקרית ויאמר שזה דבר אמת אמתו הנסיון : פרק כב' יבאר הדבר שהאמונה בו מביאה אל ההצלחה ויאמר כי אין האמונה

במצוות מביאה אל ההצלחה ויאמר שהמצוות ב' מיני ויבאר מהיכן יודע הדבר שתפול האמונה בו : פרק כג' יאמר כי מלבד האמונה בתורה ובמצוות ובכל הנסים שבאו בתורה

בכלל צריך להאמין שמה אמונו ומחודות שהם מצטרפות לקיום התורה בכל זמן ויאמר שהכופר באחת מהן יקרא מין : פרק כד' יחקר אם בעל הדת מחייב או רשאי לחקור על עקרי דתו נאמונתו והשארשי

המסתעפים מהם או ה וא מחייב לסמוך על קבלתו : פרק כה' יחקור אם אפשר שתמצא תורה אלקית יותר מאחת בזמן אחד לאמונות מתחלפות או בארצות מתחלפות

ענות : פרק כו' יזכור בו משער העקרים והשארשי העולים מכלל המאמר שהם הכרחיים לדת האלהית כפי מה שחיבה העין התוריי נלפי מה שתבאר תורת משה " כאלו רמזי פרקי המאמר הראשון בעזרת השו' .

האנוני יבאר פסוק הראוני את מראיך ופסוק ומוותך האדם מן הבחנה אין ופסוק והחבנה מאין תמצא יבאר ט
ההשלמות טנה מיניס ויתן טעם למה לא נאמר ביצירת האדם כי טוב ולא למינא כמו טכ ביצירת הבעלי חיים :
פרק ג' יבאר מדעת הפלוסופי הוא שתכלית מין האדם הוא הצגת המושכלו ויסתור דעתו יבאר טלפי דעתו
אין טוס אדם מוטב שתכלית האנושי ותהיה יצירת מין האדם לבטלה ויאמר טזה נרמז במאמר השמי
מספרים טבור אל :

פרק ד' יבאר טכל נמצא לשי מדרגתו יקל עלת להצג טלמותו המיוחד לו כפי טבעו יבאר טאין טוס טלמות
נקנה טיהיה מוטב לטוס נברא אלא במעשים ויאמר טאין כל מעשה מקנה הטלמות אלא המעשים ה
המעשים בהטלה ויאמר כי האדם לרמק מדרגתו מטאר בעלי נפש המטכלת הצטרך אל רבו מעשי להציג טלמותו :
פרק ה' יבאר ראה מן הגלגלים והמלאכי כי המעשים הנעשים בכוננת צבורת הטס בלבד הט המקנים הט
הטלמות ויאמר כי מה טאל הפילוסופי בכוננת תנועת הגלגלים הוא טטות וטנגון ויבאר ראה מן הט
הפסוקים טאין הטלמות האנושי נקנה בהטלה לבד אלא במעשים הנרצים אל הטו והט הנעשים בכוננה לעשות ר
רצון הטס טזה הטלמות כולל כל מין האדם או רובו יבאר פסוק אל יתהלל חכם בחכמתו וגו' כי אט בזאת יתהלל
המתהלל וגו' :

פרק ו' יאמר טאין כל הטעולות האנושיות מביאות אל התכלית האנושי וזכור הקושי טיש בהגבלת הטעולות ה
המביאות מהבלתי מביאות אל התכלית האנושי יבאר דרך ידיעתו ויאמר טזה חכר מן הטמ
הטמחה או הטצבון הנקנה בטעולות ויבאר ראה מטפוק תסוך רעתך ופסוק בדרך עזותך טטתי כעל כל הון :

פרק ז' יבאר קצת טסקות טיס בדרך המבחן טאמרנו להגדיל המעשי הטוכים ויאמר טאין ידיעה המחקרית
מטסקת לזה נכ"ט לרעת הדברים הנרצים אל הטו וע"כ היה מן ההכרח טימנא טוי אלקי להגבילס ו
ויאמר טיס קצת טעולות הט רעות מנד הטכל וראי טיענט האדם עליהן בזולת טוי אלקי וכעבור זה כענט קין טלא
טעה הטס אל מנחתו ויש ג"כ קצת טעולו נותנות טלמות בכפט אל אטאר טיודעו כלס מנד הטכל על הטלמות
אלא מנד טעט אלק :

פרק ח' יבאר בו טאין הנבואה מנד הכח המדמה כמו טחטבו הפילוסופי אלל היא טפע אלקי טוטע על הכח
הטכלי וזכור בו גודי הנבואה ויאמר ממדרגת מדעה היתה למעלה ממדרגת כל הנביאי בטדיתה בכלי
אמצעי ונבואת אלתו היתה באמצעי :

פרק ט' יבאר למה יראו הנביאים את הטס בתמונות מתחלפות עט היתו אחד בעצמו נכן למה יראו מראות
מתחלפות וידברו דברים מתחלפים על ענין אחד בעצמו :

פרק י' יבאר דרך הגעת הנבואה ונמירה אלל הטכל טלא על דרך הפילוסופי ויבאר אך ינוייר חלוקה המדרגית
בה כפי התעריב הכח המדמה עט הכח הטכלי ויבאר ההכדל טכין נבואת מטה לזולתו וכין כסי מטה
לכסי זולתו :

פרק יא' יאמר כי באמצעות האדם המוכן אל הנבואה תחל הנבואה על הבלתי מוכן אליה כמו טהגיעה לישראל
בטעת מתן תורה באמצעות מטה ולאלטע באמצעות אליהו ויבאר למה נמצאת הנבואה בישראל י
יותר מזולתם מן האומות :

פרק יב' יבאר כי עקר מציאות הנבואה במין האדם אינו להגדת העתידות אלא כדי להגיע האדם אל הטלמות
האנושי ויאמר כי לזה נמנית הנבואה טורט מטתעף מן תורה מן השמים טהוא עקר ולא בהסך ויב
ויבאר למה נמנית הטענה טורט מטתעף מן הסבר והעונט ולא בהסך :

פרק יג' יבאר בו אט אטאר לרת האלקית טתטתנה לאומה אחת בעצמה בזמנים מתחלפי או יחוייב לה טתהיה
נכחית :

פרק יד' יבאר טהדעות האלהיות נמצא איתן מטתנות מן התער אל האיסור ומן האיסור אל התער ויתן ה
טעס בזה ויקטה על הדמכס אל טמנה טלא טתתנה התורה עקר ויאת טאיכנו כן ויסתור ראיתו בזה
יטרס מה טאלל ולא עלתה על לבי זה יצחק בן אברהם ויאמר טאף אט תכנו ראית הדמכס זל כמו טכת הוא
אין טטס ראה אלא טלא כטנה התורה ולא נוסף בה ולא כגירע מדעתנו ואלס כבר אפט לומר טתטתנה על פי הטס
כפי מה טתגור חכמתו כמו טכטתית האדם לכח ומנח למטה

פרק טו' יתן טעס למה כאמר הכטר לאל ויהיך לכח וחדר וחדר קצתו למטה ויבאר מה חטא קין בהביאו משי
האדמה תנחה לטס טלא טעה הטס אלל ואל מנחתו :

פרק יז' יבאר טתוף חלת עולם ויאת טאין לטון עולם ולא לעולמים

על אי זה צד יאמר בן שהוא קדמון וכדומה יבאר טעם במהות הזמן דעת אחרת זולת דעת ארסטו והוא שהמטף הבלתי
משוער בתנועת הגלגל הוא הזמן יבאר פסוק אבי ראשון ואני אחרון :

פרק ט' יבא בן שכל תואר שיצא בו הטי' הוא קדמון וכדומה במוהו וט' הוא ית' אינו משתנה אחר שאינו כופל תחת
הזמן ושכל מה שאלתי משתנה יבאר פסוק נער הייתי גם זקנתי עם מה שארזל שאמת טר העולם .
וכן יבאר טעם הכפל בפסוק אנכי אנכי ה' ואין מבלעדיו מושיע :

פרק כ' יבאר שתוף מלת כל להסי' ספק למען אספרה כל תהלתך וגו' יבאר פסוק וידא חלקים את כל אשר עשה
והכה טוב מאד :

פרק כא' יתחיל לבאר המורה הרביעי והוא שהטי' מסולק מן החסרונות ויבאר בן שאי אפשר מבלתי שניחם לטי' ק
קצת תארים חוביים ויבאר על אי זה צד ייחסו אליה לטי' דעת החכמים התורני' ויאמר כי כל התארי'
ייחסו אליה ית' על זה השלמות שבהם בלבד :

פרק כב' יבאר בן מדעת ה' מבס' ז' שאי אפשר לחסם לטי' טוס תואר אלא שוללי' או מצד פעולותיו כמו רחוס ו
נחונן וכדומה יבאר מי ראוי שיקרא נדיב ויבאר בקצת משה בהודיענו כא את דרכך ולמה אמרו בהאל
הגדול הגבור והנורא אי לאו אמריננה משה ואתה כנסת הגדולה ותקטינהו בתפלה :

פרק כג' יבאר בן שהתארים החוביים לטי' זה הדעת הם גנות בחקן ית' אלא איך היו מצד פעולותיו ויבאר כי
לפיכך ראוי שישובח הטי' מעני' כדדיון בטני מיני תארים אס מצד עצמו ואס מצד פעולותיו ויאמר ט
טטני מיני הטבח כרמזו במזמו' ברכי כפטי אתה' וכל קרבי את טס קדשו :

פרק כד' יבאר טעם תארים שהענין נגלה בהם שייחסו אליה ית' מצד פעולותיו וט תארים שהעני' מסופק בהם
אס הם מצד עצמו או מצד פעולותיו ויבאר הדרך שנוכחו התארים כשהענין מסופק בהם יבאר ה
הבנת קצת תארים כחי נחם נרצה ויכול ונמיהם :

פרק כה' יבאר בן שיתחייב לטעם הרביעי שהיא היחזק ית' מסולק מן החסרונ' שימצאו בן שלמות ככ"ח וכל תואר
מהס ככ"ח מב' כדדיון אס בזמן ואס בחטובות יבאר טזה נרמז במזמו' ה' חקרתני ותדע :

פרק כו' יבאר מלת ברוך ועל כמה פנים תואר ואי תפיל על הטס ית' יבאר מזמור תהלה לדוד ארומתך חלקך
המלך ואברהם שמך וכו' ואך אפשר לברך את הטס לעולם ועד ויבאר זה על הדרך שנוכח בפרק הקודם :

פרק כז' יבאר טס אמת על אי זה דבר יאמר ועל מה יאמר סקר ועל מה יאמר כזב ויבאר שאין ככל הנמצאי'
מי שיפו' עליו טס האמ' באמתו אלא הטי' ולזה ארזל חתמו טלהב"ה אמת ולזה כקר' ג"ב אהיה אשר אהיה :

פרק כח' יבאר למה נקרא טס בן ד' אותיות טס המפורס ויאמר כי השמות יושאלו על המושאלים עליהם אף אס
לא ידמו מכל אופן ולזה יקרא הכתוב למזבח ה' כטי וקרא ימשלם והמשלם בטס הטס וכן המלאך יק
יקראהו בטס הטס ויאמר כי הכביא ידמה שהמלאך המדבר עמו הוא הטס והמלאך ג"ב ידבר בטס הטס האלחנן ו
ניתן טעם למה השתחווה יהושע למלאך וההשתחווה אסורה אפי' למלאכי השרת יחנר טענות המזכירים בתפילותיהם ט
שמות המלאכים :

פרק כט' יבאר שתוף מלת אור ועל כמה פנים יאמר אור ולמה נקרא הטי' אור ויבאר פסוק במראה הקשת אשר
יהיה בענן ביום הגשם ויבאר למה ארזל המשתכל בקצת עיניו כהות ויבאר שהחושים לא ישיגו מהדבר אלא המקרי' :

פרק ל' יבאר כי התחלפות מדרגות החכמים תהיה כפי התחלפות השגות מתארי השלמות אשר בן ית' ויבאר
במה יהיה יתרן לקצת החכמים על קצת לטי' דעת ה' מבס' ז' האומ' שכל השלילות צודקות עלת וכל
המחייבות כוזבות עלת ית' :

פרק לא' יבאר כי מהקשר חלקי המציאות קצתם בקצת יט להביא ראה על מציאות סבה אחת קשרית כל המציאו'
והקשר הזה הוא המחוייב המציאו' ויבאר שהמראה אראה אליהו בהר חורב רמז אל זה ויבאר פי' קול
דממה דקה ופי' מה שארזל מאי חשמל חמת אש תמללות כסלמנו רמזו פרק המאמר הטני בע"ה' :

חמאמר השלישי בביאור העקר הטני שהוא תורה מן השמים וכו' לב' פירוש :

פרק א' יבאר בן שהאדם שלם הכריחה מתר' מכל כ"ח ויסתור דעת הקדמונים טהת ארז' שהאדם חסר היצירה
מן הכ"ח ויבאר אך יקצה האדם המתת מן הכ"ח וזו מלפניו מכהמות ארץ :

פרק ב' יבאר טעם לאדם תכלית מיוחד מכין שאר הכעלי חיים והוא השלמות האנושי

פרק לא

ויבאר מלת העובד מיראה ויחמר מתנות הידיעה א"ע טהיה פריית חנה היא כוללת כל מצות הת

פרק לב

התורה ויפירט פסוק מה ה' אלקך שואל מעמד וגו' : יפירט ענין הידיעה מהו ויחמר מהידיעה על שני שנים אש מצד יראת העונש ואש מצד מעלת הדבר

פרק לד

דוממותו טהיה הכרחיים להטות הטלמות האנושי : יחמר כי השמחה היא חנותת גמר ושלמו אל עבודת הטעם ואל עשיית המצו ואל כל דברי יציר הספק

פרק לה

טיקרה בעבודת הטעם בטמחה וביראה כי הידיעה א"ע יהיה טמח : ירחיב הביאור אך אפשר שתהיה השמחה עם הידיעה יחד בעבודת הטעם ויפירט פסוק אש תקבטנה

פרק לו

ככסף וכמטמונים וגו' אח תבין יראת ה' וגו' ופסוק יראת ה' תוסיף ימים וגו' : יחמר כי מדרגת העובד מאהבה היא למעלה מכל המדרגות ויחמר כי האהבה היא על ג' פנים אהבת

הטוב ואהבת המועיל ואהבת הערב ויחמר גדר האהבה ויבאר שכל האהבות נפשות זולת אהבת הטוב ויחמר מאהבת הטעם ראוי שתהיה מכל הפנים ויבאר טזה נזכר בפירט טמע הראשונה ויחמר כי חיי האדם נחלקו לג' חלקים כפי התחלק מיני האהבה וכפי התחלק מיני כחות הכפס ויחמר כי אהבת הטעם ראוי שתהיה במחשבה ובדבון ובמעשה ויפירט פירט טמע :

פרק לז

יחמר כי אהבת הטעם לא תטריד הנפש כשאר האהבות אבל יעבנה ויבאר אל זה פסוק מה ישית ומה נעמת אהבה בתענוגים ויחמר כי האהבה מאהבה צריך טידע ויבדחן המעשה כשהוא נעשה ויבחר

בו על זולתו ולא יחוש לטורח יגיע לו בו כי אין בלבד תכלית אחרת זולתי לעשות רצון האהוב בלבד ויחמר טכך היתה עבודת אברהם אבינו טעליה נקרא אהוב :

פרק לח

יחמר אש אפשר שתהיה אהבה מהטעם אל האדם ויחמר כי האהבה ג' סוגים האהבה אשר מצד ההד

ההדומות והאהבה הטבעית והאהבה היחסית ויחמר כי אהבת הטעם אש האדם היא מהסוג הטלמי כאהבת המלך לעם והאב לבן והאיש לאשה ואכל אהבת השו' אש ישראל היא כאהבת החוטא לחטאתו טהיה אהבה סג סגולת בלי טעם ועל כן קראה הכתב חסד אש חסד ה' ככס ויבחר בכס :

נשלמו רמזי המאמר הטלמי בעזרת השו' :

חמאמר הרביעי

זחוקר מח

בביאור העקד הטלמי טהיה הסדר והעונש וכן הקדמה וכו' פריקים : חכור בה כי הכחיה והתכלית א"ע טהינן התחלות לרת האלהית במה טהיה אלהית ראוי לבאר עכ ענינים קודם טנדבר בטכר והעונש התנודי ויבאר הסדר טילך בביאור עניניו זה המאמר :

פרק א'

יתחיל לדבר ביריעת הטעם ויבאר טטבע האש נמצא ויחמר אך אפשר טסיכיון יחד ויריעת הטעם

וטבע האשט ויבאר דעת הגאון רב טעדיה בזה ודעת קצת האחרונים ויחמר טאין כל זה מספיק : יגיע הנעה להציר הספק הקודם ויחמר כי החכמות תלמדת בהכחותיהן והתחלותיהן ויחמר כי ראוי לעשות טרם מן האש בכל דברי :

פרק ב'

פרק ג'

יחמר כי התנודי יעשה טרם בכל דבר מן האש א"ע טלא ידע סבתו כמו טכעשה בחכמת התכונה ט טרם מן התכונה הימית הנראית לחוש א"ע טלא נדע סבתה ויבאר לאת הטכל להטוג סבות הד דברים ואפי' הדברים הטבעיים ויחמר הספק הקודם הטפל ביריעת הטעם על דרך הרמז :

פרק ד'

ויבאר בהוראת המערכת ויבאר טיש בה ב' דעות ויחמר טאין אחד מהם נודק ויבאר דעת הנודק ו נהוא דעת אחרת :

פרק ה'

יתחיל לדבר בבחירה ויבאר הטעולות האנושיות על כמה פנים אפשר טיהיו כפי מה טתטטטו הח החלוקה ויכריע טהם נמצאות על ג' פנים יש מהן על צד ההכרח ו'ל בגזרה ומהן על צד הבחירה ג ומהן מעורבות מן ההכרח והבחירה ויחמר טאין לקחת יראה מן החלק האחד על כלן ויחמר טדעת אינן היה טהכל ב בגזרה ודעת אלישו טהכל בבחירה :

פרק ו'

ויבאר טהחריצות וההשתדלות מועיל בכל הטעולות האנושיות ואפי' בדברים הבאים בגזרה ויבאר פסוק יגיע כסף כי תאכל : פרק ז' יתחיל לדבר בהטמחה ויחמר כי אינן היה מכחיש אנתה

בעכו הינתו רוחה צדיק ויע לו רשע וטוב לו ויבאר טאין תלונת צדיק ויע לו רשע וטוב לו טנות ויחמר כי אליהוא הטיב על אינן והראה לו טאשטט טמחא צדיק ויע לו רשע וטוב לו לו לפי יוטר מטטטי הטעם וטאינן האדה בזה אל הטעם ית' : פרק ח' ויבאר ב' ראיות המונות על הטמחה מן הענינים הכוללים הא' מהגלות

טיכטה והב' ממציאות המטר על סדר נאות ובתפלת הצדיקים פרק ט'

ולא חקת עולם ולא עד עולם מורה אלא על זמן קצוב ובלתי תכלית ואינו מורה על כחמת ואמר כי כבי טני בטל
מנין החדשים מניסן א"עפי שהיא מצוה מתנות התורה לפי דעת הרמב"ם ז"ל ויפרט מה שארז"ל מס' נסמך טבלמות
בנס היו עומדין ויאת טהכתב טבידינו חזס אינו כתב עברי :

פרק יז יבאר שלמי מדרגת הכביא ותשגת יהיה חזק האמות הנופל בדבריו ובהכנתם ויבאר כנת ישעיה בא
באמר אי לי כי כדיותי ויבאר מה שארז"ל מנשה הרב את ישעיה ומידן דיניה וקטליה :

פרק יח יאמר כי המגע לכביא בכבואה מהשם אי אפש' שיתבטל על פי כביא אחר כלל אלא ח"כ יגיע לו בעצמו
מהשם הפך הדבור הראשון ילזה אי אפשר לשום נביא לבטל דבר מעשרת הדברות לשי טממעוס כל
ישראל משי השם בפומבי גדול ויבאר שאין פי מה שארז"ל אנכי ולא יהיה לך משי הגבורה טמעוס משי תגבורת המוסת
כמו שכתב הרמזול וסאין דבור אנכי לבאר מציא' השם ואחדות: כמו שכתב הוא ז"ל אלא לסלק טענות עז' ויבאר מכמה
פנים היו טועין עובדי עז' ויאמר טבל עשרת הדבר' טמעו ישראל משי השם ויבאר ההבדל טיט בין אנכי ולא יהיה לך
לזולתם ויבאר כמה ראוי לטמוע אל הכביא כגד מצות התורה :

פרק יט יבאר שאין שום אדם המחו' בתורת אלקית לפי קבלתו רטאי לזון הימנה אחר התבאר לו שהתחלתיה
אמתיות כמו טביארנו במאמר ראשון ויבאר דרך התאמתות שלמות השלמה ויאמר למה נמטכו יטר' אחר
תורת משה עם היותה חלקת עם תורת בני נח שהיתה אלקית ויבאר שאין דרך לזון מתור' משה ולהאמין לשום אדם
טאת שהיתה זמני אפי' בטאר מצות זולת עשרת הדבר' אלא אם יתאמת שלמות השלמה כמו שכתאמת שלמות משה :

פרק כ יבאר שתורת משה כזחית לפי טאי אפשר טיקוס נביא אחר כמשה ויאמר שאין ולא קס נביא עוד ביט
בישראל כמשה מורה על זה בהכרח אכל המורה על זה הוא מה טנ' למשה בתשוכת ונפלינו אני ועמך
ויקשה על הרמב"ם ז"ל טעם טמנה כבואת משה עקר חזר לעשות עקר גש כן טלא תנוסח התורה :

פרק כא יבאר למה נקראת התורה ערות ויבאר טאי אפשר לעשות צומת התורה לבטל הפטט' ויבאר על זה פ
פסוק כרו לי זדים טיחות וגו' ופסוקים הנמטכים אלת

פרק כב יבאר שהתורה טהיא בידינו היום לפי מטך הקבלה היא טנתנה למשה בסיני בלי שום טני ולא טאקית
בומי עזרא ויפרט מה שארז"ל על קצת תיבות תיקון סופרים הוא זה :

פרק כג יבאר ההכרח המביא אל המצא תורה טבעל פה עם תורה טבכתב ויבאר שאין להביא ראיה בטנס דבר
מהסכמת ההמון אלא מהסכמת החכמים כי ההמון הדבה פעמים מסכמים על חלוק' האמת :

פרק כד יבאר שהתור' תקוף על טלטה חלקים שהם דברי וחקים ומטטטו' טיורו על היותו ית' חכס ורזנה ויכול
מה טאי בכח הנימו להקוף בהס ויבאר קצת ממו' הללויה כי טוב זמרו חלקינו וגו' ומגד דבריו ליעקב
חקו ומטטטו לישראל לא עשה כן לכל גוי וגו'

פרק כה חכור הקוטיא טהקשה הנצרי על תורת משה כטאמר טהיא בלתי טלמה ויטיב עליו ויבאר טהיא טלמה
בכל דבר מד' סבותיה אם מצד האומר ואם מצד הפועל ומצד הצורה ומצד התכלית ויאמר טזה כרמו
בפסוק תורתה תמימה ויאמר טטעה המעתיק לכוצרים מלת תמימה ויירמו טס לטעם הקרבנות :

פרק כו יבאר טעשרת הדברות מקפוי' בסיני מני' מן המצו' אם מצות טבין אדם למקום ואם מצות טבין אדם
לחבריו ועל זה היו בטני לזון ויבאר למה היו הדבר' אלו ולא זולת' ויבאר מה שארז"ל זכור ושומר בדבור אחר כאמת :

פרק כז יאמר כי כל עטיית המצות תלוי בבונת הלב ומה יתחייב עיתנו טלמות בנטפ מצות לא תעשה כמצות
עשה ויפיה זה הפסוק אשרי תמימי דרך האלכי' בתורת' ה' וגו' אף לא טעלו עולה ויבאר למה היו' מצות
עשה רמ'ח ומצות לא תעשה טסה ולא היו בהפך :

פרק כח יאמר כי הטלמות האנוטי טהיא כתלה במצות עשה ומצו' לא תעשה ימצא בכל אחד מהב' חלקי' שהתורה
כחלקת אליהם טהם הדעות והמטטטו' והחקים כדי טיהיה הטלמות נקנה בכל חלק מהם בפני עצמו ויבאר אף יק
יקנה האדם הטלמו באמצעו המטטטו' ויאמר טאין הטלמו באמצעו התורה נקנה בדעת בלבד ולא במעטי בלבד ו
יבאר פסוק כי כר מצוה וגו' :

פרק כט יחקר חקירה גדלת התועלת מאד והיא אם התורה כותנת טלמות
בכללה ולא בחלקיה או יספיק חלק מחלקיה להקנות הטלמות ויבאר טאפי' פעל אחד הנעשה בכ
בכוכ' הלב לעבוד הש' יספי להקנו הטלמו לפי דעת רז"ל ויאמר טזה הוא טרעט פרטי לתורת משה ויטר' כו הטע' למה יהיה
הכלל יתד' מוטנח מהיחוד ותפלתם יתד' נאמעת :

פרק ל יבאר כי המדרגות הנקנות באמצעות התורה מ
מתחלשות מפנים רבים ויפרט מה שארז"ל בא דוד
אחד נכו ויפרט החלוק טיט בין מי יעלה בהד הנכין ה' מי יגד
באלהך וגו'

כסאמר חטאין וונתקבלה תפלת דוד על דבר בת טבע כסאמר חטאין שאמר לו נתן גס ה' העביר חטאך וגו' ויתן הטעם למה נענש שאול בהסרת המלכות ממנו ולא נענש כן דוד ויבאר המדות הראויות להיות במלך ויאמר שכלן היו כדוד ולא כשאול :

פרק כו'

יחזיר ספק אחד על התשובה ויאמר שאין ראוי שתועיל כלל מצד ההקש ויעמיק בהתר הספק הזה ויחלק בין הפעולות הנעשות באונס לנעשות ברצון ויבאר מה הנקרא אונס ומה הנקרא רצון :
פרק כח' יבאר הכרח המצא התשובה להשגת השלמות האנושי ויבאר מה שארז"ל הראהני עבירה קצין מע מעבירה ויבאר פסוק כי לא לעולם אריב והפסוקים הנמסכים אליו על בעל תשובה :

פרק כח'

פרק כט'

יתחיל לדבר בסדר ועונש שהוא העקר הכז' ויאמר כי בני אדם כחלקים באמונת הסכר והעונש לה דעות כי יש מי שיכחיש הסכר מכל וכל ויש מי שיאמינהו גשמי בלבד ויש מי שיאמינהו רוחני בלבד ויש מי שיאמינהו גשמי ורוחני ויאמר שזהו דעת התורה ויאמר שחלוק אליו הדעות נמשך אחר חלוק הדעות שיש במהות הנפש ויבאר מה שארז"ל כוח לו לאדם שלא נברא יתיר תמה שנברא וידבר בגלגול שאמר חכמי הקבלה :

פרק ל'

יאמר כי הסכר הבא אחר המות כחלקן בני חכמי ישראל לטען דעות הא' הוא דעת הרמב"ם ז"ל שאמר שיהסר הבא אחר המות כלו רוחני ולכפ"ט בלבד ויבאר שהדעת הזה הוא נכון מצד השכל ומסכים לדעת התורה ונחשני הוא דעת הרמב"ם ז"ל וחכמי הקבלה שיאמינו שהסכר הבא אחר המות הוא לגוף ולכפ"ט בלבד ויבאר דרך הבנת סברתם כמו שכתב הרמ"ה ז"ל ואח"כ יזכור ההרחקות שיתחייבו לזה הדעת :

פרק לא'

יבאר מה שהביא הרמב"ם ז"ל וסיעתו להאמין שהעולם הבא הוא אחר תחיית המתים ולא קודם לכן ויאמר שאין ראויים ראיה ויבאר כי לטון עולם הבא כולל ב' מיני הסכר אם הבא לאדם מיד אחר המות ואם הבא אחר תחיית המתים ויבאר ראיה לזה :

פרק לב'

יבאר שכל שנוי ההנה על האדם מן הדבר המורגל לו יצטרנו ועל כן יטעור האדם במוות עב' היות הנפש נעתקת לתענוג כפלא ומהו הטעם נמצא שאף הצדיקים יצטרנו במוות ויבאר צורך הנפש בחיים אל האנשים וההרגאות :

פרק לג'

יבאר ציור הסכר והעונש לכפ"ט בעולם הבא ויבאר כי מה שארז"ל שהק"ב"ה מביא את הנשמה וזורק אותה בגוף ודן מותם כאחד ל"ל שיגביל אותה במקום לא שיתן אותה בגוף ויאמר שזה היה מקום הט הטעות לאומרים שהסכר לגוף ולכפ"ט בלבד :

פרק לד'

יבאר שיש חלוק מדרגות בעולם הבא לקבול העונש לצדיקים כפי חלוק מינוט עונות צדיקים ולרשעים כפי רוב עונות סביר כל אחד ואחד וירמז לסדר המלבוס שזכרי חכמי הקבלה :
פרק לה' יזכור אמונת תחיית המתים ויבאר חלוק הדעות שיש בהאמתנו וכן יבאר אם תהיה התורה כוללת או חלקית :

פרק לו'

יחקור אם הסכר והעונש על המצות והעבירות ראוי שיהיה זמני או נצחי לפי שורת הדין ויבאר ש שיש חלוק בין הסכר והעונש כי העונש לפי שורת הדין ראוי שיהיה נצחי ואבל הסכר לפי שורת הדין ראוי שיהיה זמני ואולם יאמר נצחי על כד החסד ויאמר שזה נרמז לאברהם אבינו כשנאמר לו אנכי לך וגו' :

פרק לז'

יבאר ראיה שהעונש ראוי שיהיה נצחי לפי שורת הדין ומה שכל למטה פן אכלך בדרך ומה שנמצא מ"ע"ה מתירע על המדה הזאת בתורה תפלה למטה ויפרש כל המזמור ומזמור יתב"ב בספר עליזן על זה הדרך :
פרק לח' יקשה על מה שאמרו שהעונש ראוי להיות נצחי שאם כן אין אדם שחזה לעולם הבא ולסכר הרונהו אחר אין צדיק בארץ שלא יחטא ויפרש פסוק אחת דבר אלקים וימי אל כתיך ויפרש ברכי נפשי :
פרק לט' יזכור הקניא הקדומה שהכל מקטים למה לא נזכרו בתורת משה הייעודים הרוחניים ויזכור קצת התארים שנאמרו בה ויאמר שאין כל מה שנאמר בה חספיק :

פרק מ'

יזכור המקומות שנזכרו בתורה הייעודים הגשמיים ויאמר שכלם כוללים לאומה בכללה ואלו הם הייעודים הנפשיים שיש לכל אחד ואחד לא נזכרו בתורה אלא ברמז ויבאר מקומות שנזכרו בתורה ובכתיביו ובכתוביו ויזכור דרך עמנו וכיחא ממנו ההשאלות הנפשי מכללות התורה ויאמר כי ממה שנזכר בתורה עונש ל לכפ"ט החוטאת יתבאר שיש סכר לכפ"ט הנד' ויבאר הטעם למה לא הרחבה התורה לבאר זה ויאמר כי אחר שהעיר העין שהתורה תועיל לבצח ולבטל הדברים הטבעיים כ"ט שתועיל לתת העונשים והגמולים שהם דבר נמשך ומתחייב למצות התורה :

פרק יב'

יאמר כי האמונה בביאת המשיח מחוייבת לכל מאמין בתורת משה ויבאר

פרק ט'

יזכור ב'ראות על ההטחה מן העניינים החלקיים הכתובים בענייני האנשים ומעשיהם - הא' במה שלא תגיע מחשבת הרשעים לפועל והשנית מן העונשים המגיעים מדה כנגד מדה והג' מן האדעה המגיעת לאדם בחלום חזון לילה :

פרק י'

יזכור ב'ראות מורית על ההטחה מצד הסכל וזה אם מצד המקבל ואם מצד הפועל - אשר מצד המקבל יזכור איתו מוזמור ה' ארמנו וגו' ואשר מצד הפועל המטבח יזכור איתו מדברי אליהוא : יזכור טיט מיני רבים מתחלפים מן ההטחה באישי האדם כמו טיט מיני רבים מתחלפים מן ההטחה במיני הבעלי חיים :

פרק יא'

יבאר דרך הסרת תלונת רשע וטוב לו ויזכור סבות שאפשר שיגיע מכל אחת מהן הטוב לרשע : יבאר דרך הסרת תלונת צדיק ורע לו ויזכור הסבות שאפשר שיגיע מהן רע לצדיק מולת טיהיה זה עול בחק הטי' ויפרט ענין הנסיון ויסודין של אהבה :

פרק יב'

פרק יג'

יבאר למה היו הנביאים מתלוננים על ב' מדות הללו של צדיק ורע לו ורשע וטוב לו ויארר מדעת אסף הוא הנכון בהתיר הספקת הללו ויפרט מוזמור אך טוב לישראל ויזכור שהאדם מתפעל מתיר מהנראה ממה שהוא מתפעל מן הנשמע :

פרק יד'

פרק טו'

יבאר מה היתה תלונת ירמיהו וזבדקוק אחר היותם ירדעים סתרי אסף שהוא הנכון כמו שזכר בפר' שלפני זה :

פרק יז'

ידבר בתפלה לפי שהוא ענין מסתעף מן ההטחה ויארר כי המאמין בהטחה ראוי לנשיאמין גב' בטאפשר שיגיעו לאדם טובות מהטט על צד החסד מצד התפלה הן טיהיה ראוי או בלתי ראוי - ויא' ויארר כי כל הכחות העליונות זולת הטט הם מוגבלות לא יגיע מהם טוט טפע אם לא טיהיה המקבל מוכן לכך - יבאר אך נכנס טענות עז' בלב האנשים מצד הטפע היורד מהכוכבים :

פרק יז'

יבאר טאין טוט כתזא בעולם טיככל לעשות חסד מולת הטט ויזכור ד' תנאים מצריך טיהיו במט במטפיע חסד ויפרט פסוק רא' עתה כי אני אני הוא וגו' ויבאר אם התעוררות התפלה הוא מן הכח הטכלי או הכח הדמיוני :

פרק יח'

יזכור מה טהביא האנטי לפקפק בתפלה ויארר כי אינך היה מפקפק בה ויארר מהתפלה תתן הכנה אל האנשים לקבל הטוב וזוה היתה דעת אלפיט :

פרק יט'

יבאר ענין הברכות שהנביאים או הצדיקים מברכים לאנשים אם הם תפלה או הגדת עתידות - ויארר מהם לתת הכנה אל המקבל לקבל הטפע האלהי :

פרק כ'

יבאר מהתפלה א'עפ טהיא מצוה פרטית הכנה טכרה יתיר גזול ממצוה אחרת ולזה כתזא איתו מתפעל לכל הדברים כמו התיריחק טתפעל לכל התולנאי' אף אם יהיו חליים הפטיים :

פרק כא'

יזכור ספק יקרה במה סקדס למה לא נתקבלה תפלת משה על כניסתו לארץ כמו שזכר בפרשת ואחכין ויפרט תפלת משה באיתה פרטה ויארר כי לפי טיהיה גר דיכנ טלמטה גר דין טיט עמו ט טבועה וטהיה בו צד חלול הטט לא נתקבלה תפלתו :

פרק כב'

יזכור חטא משה במי מריבה מה היה ויארר טאין הדעת נוחה במה טכתבו המפרטים בזה ויארר כי בעבור טיהיה בחטאו צד חלול הטט לא נתן למחילה :

פרק כג'

יארר כי התיבות מהם סידרו על טוב ומהם סידרו על רע ויבאר התיבות טראוי להתפלל בהן ויבאר מה טארזל מקו' יט להק' בה טבוכה טט ומסתריים טמו ויארר כי התפלה צריכה ג' דברים מאמרים עריכיים וכוונת הלב וקול כמוןך - וכי בהמצא טלשתן אטטר מתקובל התפלה אבל אינו מחוייב ויארר כי יט צדיקים טהטי' יתן להם טאלתם בזולת תפלה ויט מצריכין תפלה ויט צדיקים טאיכין צריכין טאלה :

פרק כד'

יארר טאיכין מחוייב שיגיע מכל פעולה שיפעל האדם התכלית המבונן בה וכן התפלה אף אם תעשה כראוי אינו מחוייב שתטמוע ויבאר הסבות למה ויארר כי מבחר התפלה היא טתיהיה במלות כוללות ולא במלות מיוחדת :

פרק כה'

יתחיל לדבר בתשובה ויארר כי התשובה א'עפ טהיא מצוה פרטית ממצות התורה הכנה היא מצוה כו כוללת מצד הטכר המוטט על ידה ולכן יארר כי ראוי לדבר בה אחר התפלה אחר טהיא מצוה כוללת - ויארר טענין קבלת התשובה היא חסד אלהי - ויבאר מה טארזל גדול בעל תשובה טזוזכות כעטו לנ' כזכות ויבאר עטן ואני אקטה את לב פריעה וענין קטיות הלב טכ' על סיוון ויבאר הכתו טארר ארפא מטובתם וגו' ויארר כי החסד האלהי כמתך על המקבל כטי הטאלה :

פרק כו'

יבאר דרכי התשובה ויתן הטעם למה לא נתקבלה תשובת טאל על דבר עמלק כטארר

העקרי והבנות ההתחלות שעליהם דרכי יסודי הדת
 בכלל סוככים קלה מצד וקשה מצד. אם קלמתה לפי
 סכל האנשים הנודעי היום בעולם הם בעלי דת ולא
 יצוייר שיהיה אדם מבעלי הדת או יתחם אליה אם לא
 ידע עקרי הדת היא או יצוירם הבנה ציורית כדי שו
 שיאמין בהם. כמו שלא יקרא תפא מי שלא ידע התה
 התחלות הרפואה ולא מהכרם מי שלא ידע התחלות הה
 ההכרם וידעה אמתיו או לפחות ידעה ציורית ועל כן
 הוא מבוא שראוי לכל בעל דת שידע עקרי הדת היא שהוא מתחם אליה ידעה אמתית כפי מה שיגור טבע הענין או
 יבינס הבנה ציורית הבאה בתחלת הענין. ואם קשה לפי שלא מצונו להמוץ החכמים שידברו בעקרי הדתנות דבור מ
 מספיק ולא שיהיו מסכימים בעקרים ולא במספרם אבל נמצאים מתחלפים בהם חילוף רב ונבחר בעקרי תורת מ
 משה טעם שהכל מסכימים בה היותה אלקית הם מתחלפים במספר עקריה חילוף אינו מעט כי יש מי ששם אותם יג
 עקרים ויש מי ששם אותם כו עקרים ויש מי ששם אותם בעקרים בלבד. ולא אחד בהם ששם לבו לבאר עקרי הדת ה
 האלהית בכלל אשר לא ידומה תורה אלהית זולתה. ואם הדת האלהית ראוי שתהיה אחת או רבות. ואם הם רבות אם רא
 ראוי שיהיו לכל אחת עקרים מיוחדים מאשר היא אלהית ופרטית אם לאו. ומה שאין לספק בו הוא שראוי שיהיו לדת ה
 האלהית עקרים כוללים מאשר היא אלהית בכלל אם יבטל אחד מהם לא יצויר היותה אלהית ועקרים מיוחדים פט
 פרטיים אם יבטל אחד מהם תפול הדת האלהית בכללה: **ולפי** שראיתי אני הצעיר יוסף אלבן התעב פה
 מעלת זה הדרוש ואת יקר תפארת גדולתו
 העיר שראוי אשר הניעני הנה המניע הראשון גדול
 ורוב הכלבול והמבוכה אשר נפל למעינים בו ושכלם זללו במים אדירים ולא העלו בידם דבר שראוי לטום לב ע
 עליו כי ביארנו העקרים לפי האומד העולה על הרוב בתחלת המחשבה מאין פנות אל מה שראוי לחקור עליו כדי שית
 שיתברר הדרוש על אמתתו. כתתו את לבי לחקור על העקרים הכוללים לדת האלהית חקירה מספקת וחברתי הספר
 הזה וקראתי שמו ספר העקרים לפי שהוא חוקר על עקרי הדתנות בכלל ובפרט על עקרי הדת האלהית: ואם הדת
 האלהית ראוי שתהיה אחת או רבו. ואם הם רבות כמה יתחלפון האחת מן האחרת ואחר החקר על עקרי תורת משה ט
 שהכל מסכימי בה שהוא אלקית ויבאר טעם בה עקרי כוללים מאשר היא אלהית ועקרי מיוחדים מאשר היא פרטית. ויבאר
 טעם לעקרי הכוללי עקרי אחרים פרטיים וקראו פרטים לפי שהם נכנסו תחת הכוללים ומסתעפי מהם. ובסלוק הכוללים
 יסתלקו הפרטיים ויבאר שהעקרי הכוללי לתורה האלהית הם ג' שהם מציאו השם ותורה מן השמי נאמר ויבטל ובעבור
 זה חלקנו הספר הזה לד' מאמרים. הא' לחקור מן העקרי בכלל כמה הם ואי אלו הם. והב' לחקור מן העיקר הראשון שהו
 מציאו השם והשמי הנתיב בו נהג לחקור מן העקרי הב' שהוא תורה מן השמי והדברי הנתיב בו נהג לחקור מן העקרי
 הג' שהוא השכר והענוט והאשרי המסתעפי ממנו והדברים הנתיב בו: **ומאשר** הוא מבואר כי כפי מעלת
 הדבר המבוקש הסגנון כן ראוי שיהיה עמל האדם והסתכלותו להשיג כי
 שיסתכל האדם השתדל חזק להשיג וכשאינו גדל הערך אין ראוי להשתדל בהשגתו השתדל חזק אבל השתדל מתחם
 אל הדבר המושג כי לא יאובח מי טיעט כלי טעם כבר כסף לעמו מחט ברזל אחת כמו שיאובח מי טיעט כלי טעם עשר
 אלמי כבר כסף. לעמו מחט ברזל אחד בזה אחד זה ויהי הדרוש הזה שהוא ידעת עקרי הדתנות דבר גדל הערך
 יותר מאד לפי שכל שלמו האנשי שהם בעלי דתות והיו כל האנשי בעלי דת ואשרי שהם בעלי דתות מחלפוני הו מבואר
 שראוי שנסתדל לחקור בזה בכל מאמרי כהנו כפי האפשר והיכולת וכפי מה שישכול טבע הענין. ונהיו החקור הזאת
 גדולת הערך ויקרה מאד ראוי שנתחכן לשם החוכן לאדם דעת ותבונה שיחנך אותנו ידעה ובינה והשכל באופן שיהיה
 בפעולתנו זאת מן הנעימון האלהי אשר הוא דבק בכל הפעולו האלהית כמאמר משה רבי ע"ה בתפלתו שאמר יהי נועם
 ה' אלקי עלי ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. וביאורו כי בכל פעל ישול בו הנעימון מב' פני אם מצד
 השעולה בעצת המיתה שלמה בתכלי השלמו כפי מה שיגור טבע חמירה ואם מצד הפועל ר"ל היות בפעולה ההי נעימו
 נשלמו מתחד מצד הקיחה אל הפועל והיות הפעולה היא פעולת הפועל ההוא. ובפעולו האלהית ישול בהם הנעימו
 והשלמו מב' אלו הפני. אם מצד הפעולו בעצמם ר"ל היות שלמו בתכלי מה שאפשר להם כפי מה שיגור טבע חמרן ל
 לחז' וגם ישול בהם נעימון והדר אחד שאינו בטבע חמרן מצד היות פועל האל תכאלנ תאמר שאפי שאין מדרך ה
 הדבורה כפי טבע חמירה שימצא בה ההב' לבנו הבתי ההם מהשענה שהדבט כנוס בתוכך בתמונת השטיון להי הפוע'
 מבחר הפועלי נותן בה הבנה לבנותם בתמונה הזאת להותה דמה לעגולה שהיא התמונה הטבעית ויש לה יתרון ע
 עליה טבתמונת השטיון יתמלא כל השטח והשמי. ואם במונשים ממעשים שמוכס זה לזה כדי שלא יאמר מקום פנו
 ויקס ביניהן מה שאין כן בעגולה שאם יעטו הבתים עגלות
 בדמות

אשרי שיהיה עמל האדם והסתכלותו להשיג כי
 שיסתכל האדם השתדל חזק להשיג וכשאינו גדל הערך אין ראוי להשתדל בהשגתו השתדל חזק אבל השתדל מתחם
 אל הדבר המושג כי לא יאובח מי טיעט כלי טעם כבר כסף לעמו מחט ברזל אחת כמו שיאובח מי טיעט כלי טעם עשר
 אלמי כבר כסף. לעמו מחט ברזל אחד בזה אחד זה ויהי הדרוש הזה שהוא ידעת עקרי הדתנות דבר גדל הערך
 יותר מאד לפי שכל שלמו האנשי שהם בעלי דתות והיו כל האנשי בעלי דת ואשרי שהם בעלי דתות מחלפוני הו מבואר
 שראוי שנסתדל לחקור בזה בכל מאמרי כהנו כפי האפשר והיכולת וכפי מה שישכול טבע הענין. ונהיו החקור הזאת
 גדולת הערך ויקרה מאד ראוי שנתחכן לשם החוכן לאדם דעת ותבונה שיחנך אותנו ידעה ובינה והשכל באופן שיהיה
 בפעולתנו זאת מן הנעימון האלהי אשר הוא דבק בכל הפעולו האלהית כמאמר משה רבי ע"ה בתפלתו שאמר יהי נועם
 ה' אלקי עלי ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. וביאורו כי בכל פעל ישול בו הנעימון מב' פני אם מצד
 השעולה בעצת המיתה שלמה בתכלי השלמו כפי מה שיגור טבע חמירה ואם מצד הפועל ר"ל היות בפעולה ההי נעימו
 נשלמו מתחד מצד הקיחה אל הפועל והיות הפעולה היא פעולת הפועל ההוא. ובפעולו האלהית ישול בהם הנעימו
 והשלמו מב' אלו הפני. אם מצד הפעולו בעצמם ר"ל היות שלמו בתכלי מה שאפשר להם כפי מה שיגור טבע חמרן ל
 לחז' וגם ישול בהם נעימון והדר אחד שאינו בטבע חמרן מצד היות פועל האל תכאלנ תאמר שאפי שאין מדרך ה
 הדבורה כפי טבע חמירה שימצא בה ההב' לבנו הבתי ההם מהשענה שהדבט כנוס בתוכך בתמונת השטיון להי הפוע'
 מבחר הפועלי נותן בה הבנה לבנותם בתמונה הזאת להותה דמה לעגולה שהיא התמונה הטבעית ויש לה יתרון ע
 עליה טבתמונת השטיון יתמלא כל השטח והשמי. ואם במונשים ממעשים שמוכס זה לזה כדי שלא יאמר מקום פנו
 ויקס ביניהן מה שאין כן בעגולה שאם יעטו הבתים עגלות
 בדמות

כ"ה
 כ"ו
 כ"ז

שיאמין שיש אומר ראשון קדוש מתנו תקונו כל חזמזאים ברצון הבורא אעפ שאינו כופר בעקר לשי דעת ה'תכס
 זל טלא תנאו בעקרי' ת'ת הוא חוטא נכז ר' הלל היה חוטא לשי טלא היה מאמין בביאת תגאל אבל לא היה כופר בעקר
 וזא דעת האחרונים טלא חנו ביאת המשיח ולא חזמזת החזקת בעקריס ויתבאר מזה החטא הגדול טיב בחקירה מן ה
 העקרי' טהוא תכנים עצמו בסכנה טמא יבא לכפור בדבר טהא עקר מעקרי התורה טהרי לפי דעת מי טמנה החזקת
 עקר מעקרי התורה הכהיה ה'תכס זל כופר בעקר מעקרי התורה חלילה . וכן מי טלא מנה ביאת המשיח עקר יהיה
 כופר בעקר מעקרי תורת משה לפי דעת ה'תכס טמנאו עקר . וכן יש לדון על שאר הדברים טמנה הוא זל בעקריס
 ויאנס עקרי' כמו טיבא . ובעבור זה אמרנו טיב סכנה עצומה בחקירה מן העקרי' כי במה יודע איפה מזה הם הדברים
 טהכנסר בהם וואז טיאנס עקר יקרא כופר בעקר .

פרק שני

ומה טראי טנאמר בזה ללמד זכות על חכמי ישראל המדברים בזה וכו' טלא בו הוא כי
 כל איש וטרא' חייב להאמין טכל מה טבא בתורה הוא אמת גמור . ומי טכופר בטנס
 דבר ממה טנמנא בתורה עם היונו יודע טזה דעת התורה נקרא כופר . כמו טארזל בפרק חלק טכל האומר כל התורה
 כלה מטי הגבורה חוץ מפסוק אחד טאמר משה מעצמו עלת נאמר כי דבר ה' בזה וטלא בכלל האומר אין תורה מן הא
 המינים . אבל מי טהוא מחזיק בתורת משה ויאמין בעקריס וכטבא לחקור על זה מצד הטכל והכנת הפסוקים טטהו
 העיון לומר טאחד מן העקריס הוא על דרך אחרת ולא כפי המוכן בתחלת הדעת . או טטהו העיון להכחיש העקר ה
 הטוא להיונו חוטב טאינו דעת בריא תכריח התורה להאמינו . או יחאנכ במה טהו עקר טאינו עקר ויאמין אנתו כטאר
 האמונו טבאן בתורה טיאנס עקרי' או יאמין אז או אמונה בנס מנסי התור' להיונו חוטב טאינו טכחיש בזה טנס אמונה
 מן האמונות טיחויב להאמין מצד התורה . אין זה כופר אבל הוא בכלל חכמי ישראל וחסדיה אעפ טהוא טועה בעיונו
 וטוא חוטא בטנגב וצריך כפרה . וזה דעת קצת חכמי ישראל הראשונים האומרים טיהו סדר זמנים קודם לבן . כאלו
 יאמר טאין התורה מברחת להאמין טהזמן מחודס . וכן ר' אליעזר הגדול במה טאמר בפרקינ טמים מהיכן נברא ו
 נהארץ מהיכן נבראת וכן וואף כי אף אס יבנג דבריו כפי פטוטן וכמו טיראה מהן בתחלת הדעת טרעענו לומר טאין
 העולם נברא יש מאין אלא יש מיט כלת מחומר ראשון קדוש . אין תפיסה עליו בזה כי כוננת לומר טאין מהסרח ה
 התורה להאמין החזקת יש מאין אבל לא טיהיה דעתו להכחיש דבר ממה טבא בתורה חלילה . וכן כתב הרב המורה זל
 בפרק כ"ה מן החלק הב' כי מה טיהיה הוא מאמין החזקת יש מאין לא היה מהכרח הפסוקים כי הפסוקי אטאר טישורטו
 . אבל האמתו החזקת יש מאין היה לפי טהוא דעת אמתו בעצמו וראוי אכ לפרט הפסוקים באופן טיסיכיונו לזה . ו
 וכאלו באר הרב זל בזה טמה טהוא נגד הפסוקי אין ראוי להאמינו כלל . ובלבד טמה טיבא בפסוקים לא יהיה דעת כוזב
 טלא יצויד מציאותו אבל הטכל כי מה טהוא דעת כוזב לא תכריח התורה להאמין דבר
 טהוא כנגד המוטבנות הראשונות ולא דעת ברי' טלא יצויד מציאותו אכל הטובע כתחית המתים . וכל הנסים טבאו
 בתורה ראוי ומחויב להאמין בהם . אבל דעת כוזב טלא יצויד מציאותו אכל הטכל אעפ טבא בתורה כפי' כמו ומלתס
 את ערלת לבבכם אין ראוי להאמינו כפטוטן וישורטו הפסוקי באופן מסכי' אל האמת וזהו דרך אפקלס הגר וינכתן כן
 עזרא וטאר חכמי ישראל טפי כל הפסוקי טבאו בתורה וכטבויא מורי על ההגאמה באופן מסכים אל האמת והנציאו אותן
 מפטוטן להיות פטוטיהן דעת כוזב ויאמר דברה תורה כלטון בני אדם וכדי לטכך את האזן . וזה הדרך טכתבנו הוא
 בעצמו דרך קצת האחרוני טפי כפתיחת פי האזן דבר בלתי מסכי' לדעת זל כוננת לומר טאין מהכרח דרכי התורה
 להאמין חנם טהוא אלא על הדרך טהבינותו הס' . וכן נאמר לפי זה כי מי טלא הניע מדרגת עינו להאמין הכתובי בדרך
 מסכי' אל האמת ויאמין אותס כפטוטן ועלה מזה בדין דעת כוזב להיונו חוטב טזה דעת התורה אינו יוצא בזה מכלל
 בעלי התורה חלילה ולא הותר לספר בגנותו ולקדונו מגלה פנים בתורה ולא כופר ולמנותו בכלל המינין חס וטלנס .
 וגדולה מזו כתב הר"אבד זל טאפי' המכין עקר מעקרי התורה בחלוק האמת מפני טהוא טועה בעיונו אין ראוי לקראו
 מין . טכך כת' בספר הטטנות על מה טכת ה'תכס זל טהאית טהאי' הוא גוף הוא מין וכתב עליו הר"אבד זל אמ' אברהם
 אעפ טעקר האמונה כן הוא המאמין היתו גוף מצד תפיסתו לטונות הפסוקים והמדרשות כפטוטן אין ראוי לקרואו
 מין ע"כ : וזה הדרך יראה אמתו וכנון ממה טנמנא לרזל אמרס על אלטש כן אבניה טובו בניס טובבי חוץ מאלטש
 אחר טודע בריא ומתכוון למרוד בויהנה ביארנו כפי' כי מי טוידע האמת ומתכוון להכחישו הוא מכת הרטעי טאי' ראוי
 לקבל אנתס בתאוה אבל מי טאינו מתכוין למרוד ולא לכנון מדרך האמת ולא לכפור ממה טבא בתורה ולא להכחיש
 הקבלה אלא לפרט הפסוקי לפי דעתו אעפ סיפר אנתס בחלוק האמת אינו מין ולא כופר חלילה . ובעבור זה המאמין
 בתחית המתים טלא יתקיימו האנשים טיחיו לעולם כגוף וכפס אבל יחזר לעפרן כמו טהא דעת ה'תכס זל באגרת
 תחית המתים אעפ טזה בחלוק האמת כפי' סברת ה'תכס זל אין זה כופר בעקר תחית המתים חלילה . וכן המאמין
 טעקר הגמול בעולם הבא הוא לגוף ולכשפ טיחוד וטאין לכפס לבריה גמול כוללת הגוף כמו טהוא דעת ה'תכס זל וקצת
 חכמי הקבלה . אף על פי טזה בחלוק האמת כפי' דעת ה'תכס זל אין זה כופר בטבר

הוא זכר שאלו יצויד מציאותו וזל

111

כדמות אסטוואנה מתוכות זו לזו ישאר מקום רב ביניהם שלא יקבלו תועלת תמנו לסיכך בכאוס בתמונת השמי
השמיית ולא עשאו מעגלים גם לא בכאוס מרובעים כי א' עפי טכסמית בתים מרובעים זה לזה ימלא כל השטח ו
והפנוי אשר במוגשים - הנה להיות תמונת המרובע יותר רחוקה מלהדמות אל העגולה שהיא התמונה הטבעית מן ה
המשושה לא בכאוס תמנו וכל זה נמצא לרבורה מצד היותה פועל האל ית' שראוי שימצא בה יצרן מזה הכד על מה ש
שיגור טבע חמרה - וזהו הנעימות אשר מצד השועל הנמצא בפעולות האלהיות ועל כן היה משה מתפלל לשם אחר ש
שאמר יראה אל עבדך פעלך והדרך על בניהם שימצאו בפעולותינו שני מני הנעימות אשר בפעל האלהי ויאמר ויהי
נוצם ה' אלקינו עלינו ולרמוז אל הנעימות ואל ההדר אשר מצד הפועל אשר ומעשה ידינו כוננה עלינו כלומר ב
בצירוף אלינו ולרמוז אל הנעימות אשר מצד הפעולה בעצמה אשר ומעשה ידינו כוננהו ועל כן אני מתחנן לשם ש
ס הוא בעל היכולת הגמור והאמת הגמור שיתן לי עז ותעצומות להטלים כונתי וינחני בדרך אמת וילמדני ארח
ארחות אשר כי בו בטחתי ואלת קויתי כמאמר המשורר הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלקי יאשי אותך קויתי כל הי
פיוס : וזה החלי בעזרת שדי - **המאמר הראשון** יחקר מן הדתות בכלל כמה הם ויבאר
שהם שלשה טבעיות ונמוסיות ו

כל אחת מהן כדי שיתבאר עקרי הדת האלהית ויאחר יבאר דרך המבחן בזה תוכר הדת האלהית מן המונויפת המ
התעוררה באלהית ואם אפשר שתמצא תורה אלהית יותר מאחת בזמן אחד - **פרק ראשון** החקירה מן
העקרים הקריה מוסככת מאד - לפי שהדתות אף אם יסכימו בעניינים הכלליים כמו מציאות

האל והכר ועונש ודומיהם הנה הם חולקין בעניינים החלקיים ולזה יתחייב בהכרח שיהיו לדתות עקרים חלקיים בהם
תכלל הדת האלהית האחת מזולתה ובחקירה מן העניינים החלקיים סכנה עצומה לפי שכל מי שיכחיש אחד מעקרי
הדת החלקיים - הנה הוא ימצא מכלל בעל הדת ההיא - כי מי שיכחיש כבואת משה ושליוותו הנה הוא כופר בתורת
משה בלי ספק א' עפי שאינו עקר כלל לתורה אלהית וכך ביאת המשיח שה'מבס ז'ל מכאן אחד מעקרי תורת משה לפי
דברית יהיה הכופר בו ג'כ מכלל הכופרים בעקר מעקרי תורת משה היוצאים מכלל הדת שאין להם חלק לעולם הבא
וכן מכאן הוא ז'ל בספר המדע בפרק שלשי מהלכות תשובה בכלל הכופרים וזה דבר מתמיה מאד שהרי מצינו בגמ'
סנהדרין בפרק חלקי הלל שהוא אחד מחכמי ישראל הנזכרים בתלמוד אומר שא' להם משיח לישראל שכבר אכלוהו
בימי חזקיה מלך יהודה - ולפי דברי ה'מבס יהיה אותו חכם מכלל הכופרים וממי שאין להם חלק לעולם הבא - ו
יש לשאול אם כן למה הזכירו אותו בגמ' אחד שהיה יוצא מכלל ישראל ולא היה מאמין בעקרי דתם - וא' שהביא ד
דברית להשיב עליהם אם כן לא היה להם להזכירו בשם ר' ולומר שמועצה מפני שאם מקום יוש משיבים בזה ואומ'
כיר' הלל לא היה כופר בעקר המשיח חלילה אבל דעתו לומר שאין להם משיח למש' מהכריח הפסוקי כי כל הפרטים
טכאול ביטעיה על המשיח כמו יצא חומר וגו' ודומיהם לא כאמרנו אלא על חזקיה מלך יהודה ונתקיימו הנבוא'
ההן בימי ענה שאמר הכתוב שרש ישי אשר עומד לכם עמים אלו גוים ידושו כאמר על מדרך בלארץ כן בלארץ
מלך בבל שאלח ספרי ומכזה אל חזקיה ומה שאמר והיתה מנוחתו כבוד - כאמר עלת גם כן כי מדרך הגבור או המלך
לצאת לקראת נטק ולהלחם באויביו ולהוסיף את עמו ולסכן נשמו בעדם וכשיטב במנוחתם שאכנות למקצועות המט
המשכן הוא גבאי גדול אלתי עד שכבודו לן המות משיסכול הגנות ההוא טכן עשה שאל טעם היותו יודע שימות במלח
במלחמה כמו שאמר לו - שאלח מחר אתה ובכך עמי לא נמנע מלצאת למלחמה כדי להנצל מן הגנות הזה - וחזקיה
היו מגיבים אותו כל העולם עד שנסגר בירושלם ולא היה יוצא למלחמה אבל כשראו הנם הגדל שנעשה לו במיתת סכ

סכחריב וחילת כתגלה כי מה שלא היה יוצא למלחמה היה לסתתו בנטח בשם שילחם מלחמתו ולזה היתה שומכחה ה
היא כבוד גדול אליו שידעו כל העולם שהיה צדיק גמור ואהוב לפני השם ולסיכך נתן לו משאלות לבו ונלחם בעדו
מה שאין כן בשאר המלכים שאין המנוחה כבוד להם - ובסבת התפרסם הכס הגדו' הזה כל ישראל אשר נטבו לאשר
אז טברחו למוט ולמדברים ופתרום ושאר הארצו טבו לארץ ישראל וזהו שאמר והיתה מסלה לשאר עמו וכו' ועל זה הדרך
הוא המטך כל הפרשה וכן פרשה ר' משה הכהן וכן בלעם חולתם מן הפטנטים - והיה כראיה לפי זה לומר כי דעת ר'
הלל הוא שאין מן הכתובים שבאו ביטעיה ובכביאים הכרח עלביאת המשיח אלא שמתר הקבלה היה מאמין בביאת ה
הגואל ולזה לא היה יוצא מכלל ישראל - ולא נמנע בכלל הפושעים אבל אף זה במשמע שהרי כשהשיבו עלת בגמ' אמרו
טרא ליה מאריה לר' הלל כלומר ימחול לו הק'בה - מכלל שהחזיקו אותו בחנוטא על סברתו ולא היו מחזיקין אותו בחוטא
על היותו מכחיש ראית הפטנטים אם היה מאמין כן על פי הקבלה כמו שיתבאר במאמר הד' אלא טבלי ספקר' הלל
לא היה מאמין בביאת המשיח כלל וא'טכ לא היה נמנה בכלל הכופרים לפי שאין ביאת המשיח עקר לתורת משה כ
כמו שכתב ה'מבס ז'ל כי כבר יצויד מציאותה וזלתו ואמנם הוא עקר פרטי לדת הנצרי' שלא יצויד מציאותה וזלתו -
והיא אמונה ראוי לכל בעל דת יהודית להאמינה כמו שחזוט העולם יש מאין היא אמונה ראוי לכל בעל דת אלהי ל

להאמינה א' עפי שאינו עקר לדת האלהית - כי מי שיאמין

בשכר והעונש הרומזי חלילה : והנצרכתי לכתוב כל זה לפי שראיתי קצת קלי עולם חכמים בעיניהם מרחיבים פה ומארכים לשון כנגד גדולי עולם בלא דעת ובלא תבונה . ומכאן אתר לכל חכם לב לחקור בעקרי הדת ולשרש הפסוקים בדרך מסכים אל האמת לפי דעתו . ואף על פי שיאמין בקצת דברים ששמום הראשונים עקרים כביארת המטות והחדש וכיוצא בהם שאינם עיקרים . אלא שהן אמונות אמתיות יחייב המאמין בתורה להאמינם כמו שיאמין שתחת פי הארץ במחלוק קרח ובירידת האש מן השמים ופיוצא בהן מן הנסים או מן היעודים שנזכרו בתורה שהם אמתים עם שאינם עקרים לתורה אין זה כופר בתורה חלילה ולא בעקריה שאם היה זה כופר היו מספר העקרים ל לתורת משה כמספר הנסים והיעודים שבאו בתורה וזה לא עלה על לב איש מעולם :

פרק ג

עקר שם הנכח על דבר שעמידת דבר אחר וקיומו תלוי בו ואין לו קיום זולתו כמו שהעקר הוא דבר שקיים האילן תלוי בו ולא יצויר מציאות האילן וקיומו זולתו . וזל כשתמטו פלאוץ הזה הרבה את דבר שיש לו עקר בדאורייתא או שאין לו עקר . ומזה הצד יכול זה השם על הארשים והיסודות שעמידת הדת וקיומה תלוי בהם . כמו מציאות השם שהוא מבואר מענינו שהוא עקר שהאמתות הכרחיות לתורה חלקית שאי אפשר לצייר מציאות תורה חלקית זולתו . ולפי זה ראוי שנחקור אי חלו הדברים שראוי שינחנו עקרים בדת האלקית . והנה הראשון זל שם אותם יג עקרים שהם מציאות השם . והאחרות והרחקת הגשמות . ושהוא קדמון . ושאריו לעבדו ולא לזולתו . והנבואה . וכבואת מלעה . ותורה מן השמים . ושלא תטפה התורה . ג ויריעת השם . ושכר ועונש . ומשיח . ותחיית המתים . אלו הן העקרים שמנה הרב זל בפרק חלק מפי המשנה שלג . וכשאל ראשונה על חלו העקרים שהנחו אותם הראשון זל למה שם אותם במספר האר . ואמר שהם יג וזה שאם הונח במספר ההוא כפי הנראות שם עקר . הנה מה טוב ומה נעים שינחנו עקרים מציאות השם והנבואה . ותורה מן השמים . ויריעת השם וההשגחה לתת שכר ועונש . לפי שאלו הן עקרים הכרחיים לתורה חלקית לא יצויר מציאותה ב בזולת כל אחד מהן . ואיכנו רחוק לפי זה הדרך שינחנו נבואת משה וכחיות התורה עיקרי . גם כן אחר שהן עקרים פרטיים הכרחיים לתורת משה לא יצויר קיומה זולתם . כי אם יצויר מציאות כביא גדול ממנה כבר היה אפשר שתב שתבטל תורת משה . כי הנביא שיהיה גדול במדרגה מאלתו ראוי שיאמנו דבריו יותר מדברי זולתו שהוא למטה במדרגת הנבואה ממנו כמו שיבא . וגם אם לא כאמין ככחות התורה . כבר יצויר בטול תורת משה אחר שגלו ישראל מעל אד אדמתם ומ' כבר יקשה למה יצאה האמתות והרחקת הגשמות בעקרים שאף אם הם אמונות אמתיות ראוי שיאמינם כל בעל תורת משה כבר יהיה אפשר לומר שאין ראוי למנותם בעקרים כי לא תפול התורה האלקית בכללה אם יאמין ח חלוש . ויותר קשה מזה שמנה הרב זל בעקר שראוי לעבדו ולא לזולתו כי אף על פי שהוא מצנה ממצות התורה כמו שכתוב לא יהיה לך אלקים אחרים על פני ונג' לא תשתחוה להם ולא תעבדם . מ' אינו עקר שתתלה בו התורה בכללה כי המאמין שהשם אמת ותורתו אמת אלא שהוא מכנים אמצעי בינו ובין השם הנה הוא עובר על לא יהיה לך וגומ' . אבל אינו עקר שתפול התורה בכללה ולמה ימנה אותו הרב זל עקר . וגם כן המאמין בשכר ועונש אלא שיאמין הגמול לכפשות ובעולם הבא ושאר תחיה לגשמות אחר המות למה תפול התורה בכללה כדי שחייב להמנות תחיית המתים ע עקר מעקרי התורה האלקית כמציאות השם . ואם כאמר שהרב זל לא מנה העקרי כפי הנראות שם עקר אבל מנה ב בעקרים האמונות האמתיות שראוי להאמינם כל בעל תורת משה . אם כן למה לא מנה בעקר שהשכינה שורה ביער באמצעות התורה כמו שכ' ושכתי בתוך בני ישראל ולמה לא מנה החדש שהיא אמונה שראוי להאמין אנתה כל בעל דת חלקית כמו שבאר הוא בעצמו בפרק כ' מהחלק הב' מספר המורה וכמו שמנה האמונה בשהאל קדמתו ולמה לא מ מנה שראוי להאמין בכל הנסים שבאו בתורה כפשוטן ואמונו אחרות פרטיות שראוי שיאמינם כל בעל תורת משה כמו שמנה האמונה בביאת המשיח ואם כאמר שמנה עקרים בלבד ולא אמונות אמתיות למה לא ימנה הקבלה שראוי שיהיה יחוסף האדם אחר קבלת האבות שהוא עקר כולל לכל הדתות האלקיות שלא יצויר מציאותם בזולתו . ולמה לא מנה בביארת ששם שהיא אמונה אמתית היא עקר ג' כי הוא מבואר מענינו שלא יצויר מציאות שנס דת זולתו ועוד שהוא זל בת מספר המדע בפרק ה' מהלכות תשובה ראות כל אדם כפונה לו אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרטות בידו וגו' וכתב אחר כך ועקר זה עקר גדול הוא והוא עמוד התורה והמצוה שכ' ראה כתתי לפניך היום את החיים ואת ה הטוב וגו' והאריך בפרק ההוא לבאר העקר הזה והוא תימה גדול למה לא מנה אותו בעקרים בפירוט המשנה בפרק ח חלק כמו שמנה ה' עקרים . סוף דבר זה המספר שהנחו הרב זל בעקרי חוק הספקות מאד . וראיתי מי שכתב ש שהרב זל כיון אל זה המספר לפי שהוא כמספר יג מדותיו של הק"ה וכנגד יג מדות שהתורה נאמרה בה . וכמה רחוקים דברים הללו מן הדעת שהנחו הרב זל למנות הבחירה שהיא עקר לפי מה שכתב הוא זל לפי שלא יכלה המספר לתת מ'ג ועוד כי לא תקן למה ימנה בכלל ה' אותם שמנה שאינם עקרים הכרחיים כמו שכתבנו . ויש מי שאמר שהעקרים הם כן ומנה בהם כל הדברים העוליים על דמא ככחיות והחכמה והחיות והיכולת והדבון וזולת זה מן התארים שינחנו ל לש' ומנה ג' עקר אחד וניהכס עקר אחר ודברים אחרים מרבים הכל כי זה האיש לא שת לבו להבין

ההשגחה ועל דרך קרוב מנדדיקי מי יריב אתי נעמדה יחד וגו' כלו' ומזה הסדר ראוי שנכסה בדיון ואלו ה' מחוקקו לרמוח על תורה מן האומים שהיא העקר הב' כי מחוקק יקרא נותן הצורה כמו כי עש' חלקת מחוקק מסוף שנאמר על מזה לפי שנת סתתנה תורה על ידו ואלו זה ע"ד שמענו אלי אבירי לב עש' תורתו בלבב אל תדאז חרפת אכזב וגו' כלו' אף אם לא כוסה בדיון מצד שהוא שופטנו לפי שהשופט אי אפשר לו לעבור על החק המונח מאחור' הנה מצד שהוא כותב התורה והוא המנחה החקים ראוי שנכסה בדיון ואלו ה' תלכינו לרמוח על העקר השלישי שהוא מצאיות השם שהוא מלך על כל העולם ונקרא ביחוד מלך ישראל וגואלנו ולו' כי אף אם מצד היוצו מחוקק לא ירבה להעביר על החק מתי' מצד היוצו מלכנו ראוי שישוענו כי המלך יש לאל ידו לעבור על החק ולעשות מה שירצה כדי להו להשיע את עמו' ועל כן סיים הוא וישוענו כלמתי' כי אחד שגלגלת העקרים הללו שעקר הבלחת האדם תלו בהאמתים י' יש לנו בהם יתרונן על כל העולם ראוי שישוענו ביחוד על כלם' ואפשר כי דעת הרמב"ם במוספר העקרים הוא על זה הדרך שכתבנו ולא שהוא מנה השלשה שאמרנו שהם אבות עש' השרשים המסתעפים מהם וקרא אותם כלם עקרים ו לזה מנה מצאיות השם שהוא האב עקר ראשון' ומנה עמו' ד' שרשים אחרים מסתעפים ממנו בעקרים והם האחדות וההרחקת הגשמות והיותו ית' קדמון ושראו לעבדו ולח' לזולתו' ומנה תורה מן האומים שהוא האב עש' שלשה שרשים אחרים בעקרים לפי שהם משתרעו ממנו והם הנבואה ונבואת משה ואלא תצטנה הדת ומנה ג' ידיעת השם וההשגחה לשבר והעונש והוא האב עש' ג' עקרים אחרים ככללים בן או מסתעפים ממנו והוא גמול הנפש ומשיח ותחיית המתים' ולפי זה הסדר לא יקשה למה לא מנה החדוש כי לא מנאו לפי שאינו נכנס תחת אחד מאלו הג' שזכרנו ולא מנה הבחירה והתבלית ואעפ' שהם הכרחיים לתורת אלהית כי אלן אינם הכרחיים לה במה שהוא אלהית כמו שכתב בעה' אבל עדיין יקשה לפי זה הדרך למה לא מנה החיות והיכולת ולא תפארים אחרים' תחת עקר מצאיות השם כמו שמנה הקדמות ואמר התפארים' הן יש לדקוק על כל מה שהוכחא מן העקרים האחרים' וייתבאר כל זה בכלל דברינו במה שכתב בעה' ונשוב לדקוק מעקרים לפי דרכנו שאמרנו שהם ג' שהם אבות ונבאר תחלה עקרי הדתות הנמוסות ואחכ' כדבר על עקרי הדת האלהית בעור האל' ות'

פרק ה'

כל הבעלי חיים חיותם והתקיימם הוא על ג' פנים יש מהם שאי אפשר להם לחיות ולהתקיי' יחד כח בחיות הטורפות שהקבוצו וההתחברות רע ומזיק להם' כי אם יתקבצו הרבה מהם אל מקום אחד י ידגוואלנו על הטורף ויש מהם הפך אלו והם ב' שאי אפשר להם לחיות ולהתקיים בזולת חברה וקבוצו ושההתחברות הכרחי להם בקיום מצאיותם' כמו מין האדם כי לדקומו ואנוי' ומצו יתפעל מן הקור ומן החום ומכל אחד מן השפכים ולזה יצטרך אל מלבושים להגן עליו מן החום ומן הקור ומן החום ומכל אחד מן השפכים וטעם זה אם לא בקבוצו וההתחברות הרבה מן האנשים יעזרו אלן את אלן' אחד יתפאר ואחד יארוג ואחד יעשה מחט וכ' כל מלאכה ומלאכה' ע"ד שימצא כל אחד מן האנשים המצטרך לו לצורך חיותו והתקיימו ממנויות ומלבושים' ויש מן ה הבח' מיניו אחרים כאלו הם ממונעים בין שתי אלה הקבוצות כי הם אין הקבוצו והחברה מוקף להם במצאיותם כאשר הוא לחיות הטורפות והעופות הדורסים' ולא הכרחי להם כאשר הוא למין האדם' ואולם ימצא להם הקבוצו וההתחברות על צד היותו טוב כהרבה מן החיות הרעות והעופות שאינם דורסים שהם משתעפים והולכי' לעמדות אעדות יחד על צד הזנות וההכאה לא זולת זה כי אין זה הכרחי להם במצאיותם וקיומם כאשר הוא למין האדם' ולהיות הקבוצו וההתחברות מצטרך למין האדם לצורך חיותו והתקיימו הוא מה שאמרת החכמים שהאדם מדיני בטבע ידעו בזה כי כמעט שהם הכר הכרחי לאדם מצד טבעו שהיה דר במדינה עם קבוצו רב מן האנשים כדי שיתכל למצוא המצטרך לו לצורך חיותו והתקיי' והתקיימו ובעבור זה הוא מובאר שראוי שימצא לכל הקבוצו אשר במדינה או לכלל הקבוצו אשר במחוז אחד או בארץ אחד או לכלל האנשים אשר בכל העולם סודר מה בו יתבנה לשמור' הישר בשלוח ולהסדר העול כדי שלא יתקוטטו האנשים ב בהתחברם יחד מתוך העסק והמשא והמתן אשר ביניהם' והסודר הזה יכלול על השמירה מן הרצח והגניבה והחל' ודומיהם ובכלל כל מה שיצא מן הקבוצו המדיני (ית' חותו אל שיחיו האנשים באופן כמות והסודר הזה קראו החכמים ב בשם דת טבעית'ל' שהוא מצטרך אל האדם מצד טבעו הן שתייה מסודרת מתבס או מנבוא ועדין אין דתו מספקת ל לתקן צרכי האנשים וחיותם והתקיימם זה עש' זה אם לא יתנסף בזה אי זה סודר או הסכמה כוללת ענייני האנשים אלו ע עש' אלו בכל עסקיהם והמשא והמתן אשר ביניהם כדתי קסרי רומי וההגות המדיניות והחקים אשר יחוקקו ביניהם אנשי מחוז אחד או מלכות אחד לשמור הישר ההסכמי ויקרא הסודר הזה כימוס או דת טמוסית והסודר או הנימוס הזה אי אפשר שיתקיים אם לא בהמצא איש אחד מושל או שופט או מולך' על הקבוצו ההוא או המדינה ההיא יכריח האנשי על הסרת העול קיומם כדי שישלם תקון הקבוצו ההוא' ולזה יהיה ענין הקמת המלך או המנהיג או השופט כאלו הוא הכרחי לקיום מין האל' אחד היות האדם מדיני בטבע כמו שביארנו

פרק ו'

כאשר עיינונו בתורת הבח' ומלימות כל אבריהם מנאנו שהשגחה הבורא בתורתם השגחה כפלאה לתקן ענייניהם וכל פרטי צרכיהם תיקון כפלא לא מה שהוא הכרחי להם לקיום המין או האיש בלבד

במלקיות או במיתה כל אחד לפי מה שהגבילה התורה ומרדו ושהחומות ראוי שיהיה על המאויני ועל הדלים והאמללים בפנים טובים כי יש מי שראוי לתת לו מתנת חנם ויש שראוי לתת לו דרך הלואה ולהעיר שאין ראוי להבוס הדרך האחד בלבד אמר המשורר טוב אם חונן ומלנה יכלכל דבריו במשפט אמר חונן על הנדקה לעני הלוקח מתנת חנם ומלנה על מי שאינו רוצה ליקח אלא דרך הלואה ואמר שמי שהוא עושה שתי אלה הוא מכלכל דבריו במשפט ואמר עליו כי לעולם לא ימוט לזר עולם יהיה צדק לפי שהוא מהנה לכל האנשים אם דרך חסיה ומתנה חס דרך הלואה מה שאין בכח הנמוס האישי לשער דבר מן הפעולות הפרטיות כאלו ולזה היה המתנהג על פני הולך בחסך ולא ידע אי זה חלוץ הפעולות הפרטיות שראוי שיעל ולא ידע דרך זו ילך אבל מנות האם היא ברה כחמה ומאחר עינים להחיר למתנהגים בה יתה הדרך ולכן בה זאת המעשה אשר יעשו עוד הדת הנימוסית להיות מסדרה בן אדם אי אפשר לו שיער הכמה והמענה בכל הזמנים כי אפשר שמתנה המפורסם בעת מה וישכח הנאה מענה והמענה נאה כמו שנמצא לקין והכל נהד והדורות הראשונים שנאוי האחות לא היה אצלם מענה ואפי' בימי אברהם כמו שהיה לאבימלך כשהיה מתגבול ממנו ונגד אמה אחותו בת אחי אך לא בת אחי ואחכ שב מענה ולזה אי אפשר שתהיה היראה הנקטית מן המענה אלא יתה בדת הנימוסית כנחת כי תשתנה בהשתנות הזמנים אבל הדת החלקית להתנה מאוערת מן החכמה החלקית הצדק הנאה והמענה בכל הזמנים ולזה תהיה היראה הנקטית מן המענה אשר בא בה לא יכנס בה עניו והפסד כי הוא נקיה מכל כיון וחלואה ומוזה הזר אשר שתקיים לעד ככסף הנקי מכל סוג כמחמר המשורר חמרותה המרתיות טהורות כסף צרוף ב בעליל לארץ מוקק טבעתם וביאורו כי הכסף המזויף הנעשה במלכת החלקיות יש מנינו שאם יתקן פעם אחת לא תגלה רעתו אבל אם יתקן טנת תגלה רעתו ויש שיסבול ב התבות ויש שיסבול שאם חו ארבעה או המנה ובסוף הולך רשתו ויש אלא תגלה רעתו כפייתך בכור ואם יתקן במעבה האדמה תגלה רעתו והכסף הצרוף במעבה האדמה המוקק פעמי הריבה הוא נקי ומכל זוף וסוג וחלואה שאי אפשר שמתנה חסך ואפי' יתקן פעמים הרבה ולזה תהיה חמרות הפסד בזה טהורות ככסף הנקי הצרוף בעליל לארץ שהוא במקום מוגלה במעבה האדמה מ נקק טבעתים שאין בו חשש שום זוף (בן היראה הנקטית מן המענה שאם בתורה היא טהורה עומדת לעד לפי שהוא לא יפול בה השנוי וההפסד הטובל ככיון בנימוסית עוד הדת הנימוסית לא תוכל לתת לחס כדרכיו טנה בטנה ולשער הבונאי במדה במשקל טהיה האחד לוקה ואחר נסקל והאחד נחנק ואחר מלגלג תלומי כפל ואחר משלם תלמי ד' זה כדי שיהיו העינים המעשים לחטוא אמתים כפי מעור החטא אבל הדת החלקית תציב גומול לכל אחד ואחד כפי רשתו לא שחת ולא יתיר ואף אם ימצא בנראה צדק אובד בצדקו ורשע מאריך ברשתו הנה זה הוא כמאכזבו העושים בבהונת טובות העולם הזה בלבד אבל שיעורבו יחד טובות העולם הזה המעשיות לרשע עם הרעות והעושים המעשיות לו בעולם הבא ובן הרעות המעשיות לצדק בעולם הזה עם הטובות המעשיות לו בעולם הבא נמצא שני הגומולים צדקים יחד חעם שלם יב ידק כל אחד מהם כפרי עשמו והוא שאמר המשורר משפטי ה' חמת צדקו יחד חמ' חמת על שער העושים ומחר צדקו יחדו על עונשי העולם הזה עם טובות העולם הבא או ההפך וראוינו מי שפירש כלליו שנתחב בתורה הדבר האחד אחר ומותר כאשת אח שהיא אכזריה והיחמה מותרת וחלב הבהמה אסור וחלב היה מותר וכשר בהלב אסור והכל מותר ויחב בזה ממה שיבא האדם לחשוב שאי אפשר שיהיו שני חלקי הכותר צדקים המ משפטי האם חמת נחם צדקים יחד ההפך והאסור ולאן חמת אינו משפטי לזה הפי' כי לא יפול לשון חמת על הדת המשפטיים אלא לשון כחה חונן חונן חונן משפטי ישרים אבל על הגומולים כופל לשון חמת אחר הסגוב משפטי חמת שפטו כי עקר הגומול יכונה בלשון משפט תמיד נודע ה' משפט עשה בשועל כפיו כוקא רשע כי חס עשות משפט ובן לשון יחדיו חונן מתפרש יפה לזה הפירוט

הנהגה אלו הן החסרונות שיש בדת הנימוסית ועוד נוסף עליהן כהנהגה ובהנהגה ומכללם שהנימוס האנושי אי אפשר לו להניח עונשין אלא על הנגלה ולא על הנסתר כי האדם יראה לעינים והעורה החלקי תניח עונשין גם על הנסתר כי השם יראה ללבב ואפשר לפרש משפטי ה' חמת צדקו יחדו על זה הדרך על הנגלה ועל הנסתר ואף לי להחריק בזה אלא שראוי למנות חלו הגשה מנהג אומם המשורר בתזמור השמים מהפירים כבוד חל בהמרו תורתה תמימה ענות ה' כאלמה פקודי ה' ישרים קצמחי לב מנות ה' ברה מאידת עינים חמתה טהורה עומדת לעד משפטי ה' חמת צדקו יחדו ואחר שביאר המשורר חלו הגשה יצונות שיש לרת החלקית על הנימוסית טב עוד לבתר שהרה החלקית לח די ט שתתן שלמות הרעות שהם החמת הזקק ובכחה ובמענה שהוא שלמות המדות על הדרך טכחבנו אבל וס תתן שלמות בכל מה שדומה שהוא שלמות ולפי שמה שדומה שהוא שלמות ושלמות המדות והדעות הנו המוגבל והערב המר על נד נחות האיר כי בדיבורי תורה ימצא בהם המועיל והערב והוא טכ הנחמדי מהב ומפן רב לריונו על המועיל ומתקיים מדבא ונושא נשים לר מן על הערב כלומר שהשכר המושג בחמבעות המעות

מהצד ההפוך האמיתית ולא יעיקם מלהשתרש בהצעת ההכלחה והתכלית האחרון לזמן האנושי אשר אל זה הוא תנועת ה
הדת האלהית וכו' תעדיף על הנימוסית

פרק ח'

הדת והנימוסית תקצר מן האלהית בפנים רבות האחד הוא מה שאמרנו כי הנימוסית תפקן פעולות הא
האנושיות באופן שיתקן הקבוצ האדמי אצל לא תמשיך לתת שלמות בדעות כמו שנבאר בזה שיבא כ
כדי שתאמר הצפון אחר המות ולזה לא תוכל לעמוד לצבת בארץ החיים אשר לזקנה משם לפי שהיא לא תפקד אלא בכחה וב
ובמענה בלבד והדת האלהית תמשיך לזה לפי שהיא תכלול הב חלקים שהשלמות האנושי תלוי בהן והן המדות והדעות כי
היא תפקד בכחה ובמענה ותבדיל בין האמת והשקר שהן הדעות ולזה מה שתאמר אותה דבר בטחיה שלמה ואח' תורת ה'
תמימה מעיבת נפש כלומר הדת הנימוסית אינה שלמה לפי שהיא לא תפקד בדעות האמתיות אצל הדת האלהית היא תמימה
לפי שהיא תכלול שלמות המדות ושלמות הדעות שהם הב' חלקים שהשלמות הנפשית תלוי בהן ולזה היא מעיבת הנפש אל ה
האלהים אשר נצנה אל המקום אשר היה שם אלהה בתחלה עוד הדת הנימוסית תקצר מן האלהית בטחיה לא תע
תוכל להפריד הנאה מן המענה בכל הדברים כי כבר היה ה
מענה בעצמו כי כמו שאי אפשר שיוכל האדם בתחלת ענינו שלם בכל המלכות המעשיות אף אם יהיה מוכן בטבע אל
קצתם כן אי אפשר שיוכל האדם שלם בכל המעלות והשלמות ולא חסר בכל השחיתות והחסרונות אבל כבר היה מו
מוכן אל מול מעלה מה או שלמות מה יותר מולתו ואולם שהיה מוכן אל כל המעלות יא' אפשר ויבאר מזה שאי אפשר
לשום מסדר נימוס אנושי שלא יטה בטבעו לכך או זה פחיתות ושפוט על הנאה שהוא מענה ועל המענה שהוא טאה ולזה
לא יהיה עדיפות על הנאה והמענה אמת' הלא תראה כי אפשר לטון טעה בזה טעות גדולה ואח' על המענה שהוא טאה כי אמת'
אדמי שיהיו הטאים במדינה ומשפחות לבעלי האמיתות אחת כאן תאמר טאי הטאים משפחות לכל הטאים וטאי הסוחרים ל
לכל הסוחרים וכן טאי בני אומנות אחת משפחות לכל בני האומנות יהיה זה דבר הרחוקה אותו העושה ואפי' תורת בני
כח שהיו נאמר לאבימלך הכן מת על האשה אשר לקחת והיא בעלת בעל הוא התנצל בשלל ידע שהייתה אשת איש וכבר
גנה ארסנו דעת אפשר לטון בזה מן ראה שאין שכל טוס אדם ומשפך להפריד הנאה באמתות מן המענה ולזה לא תהיה ע
עדיפות על הנאה והמענה כאמנה וכס' בדעות שאי אפשר להיות עדיפות בדעות העמוקים כמו אם הצולם מחורש או
קדמון כאמנה כי אין השכל האנושי מספיק לדעת זה באמתות אבל עדיפות הטוס נאמנה מחכמת פתי כי היא תעדי על ה
העולם אם הוא מחורש או קדמון ועל שאר הדעות הנכבדים ועל הנאה והמענה באמתות עוד הדת הנימוסית
תקצר מן האקית כי היא לא תוכל לשמח לב המתעבים על פיה לפי שכל מי שהוא מסופק בדב' ר טהוא פועל
אם הוא מספיק להגיע אל התכלית המכוון איכנו שמח בפעולתו והמתעבה על פי הנימוס להימנע מספק אם היואר המו
המענה בו הוא יאמר באמת או איכנו יאמר אם כפי הנראה איכנו שמח בפעולתו ואבל המתעבה על פי הדת האקית להיותו
ידע שהיא הוא המענה בה הוא יאמר באמת הוא שמח בפעולתו ולזה יהי שקוד הטוס יאמר מסופק לב' עוד
הדת הנימוסית תקצר מן האקית כי היא לא תוכל להציל פירטי הפעולות אדמי שפועלו בכל מעלה ומעלה לפי
שהיא לא תודיע אל הגוללים כמו שהגדיר אינס' אל לרברים הסללים כי הפרטי אין לו גדר כן הפעולות הפרטיות אי
אפשר שתוביל אותם הדת הנימוסית מה כי ארסטו בספ' המדות וכו' תמיד בכל המעלות אדמי שפועלו כמו: אדמי ובעת
שדמי ובמקום הידיו ולא יבאר אי זה הוא העת האדמי ולא המקום האדמי וההשערה האת אין ספק שאינה מסורה לכל א'
אדם ונמצא אותו אומ' במקומות רבים מספר המדות שהפעולות הפרטיות דמי שפועלו והוא לא יאמר ההשערה בהם
כראה שדעתו לומר שההשערה האת היא לזולתו ואין ספק שאם היה מחוק האדם מנר טהוא אדם לדעת ההשערה
האת היה ארסטו מדבר בה בלי ספק אבל בעבור שאין מטבע האדם לעמוד על זה מעצמו הנה אותה לזולתו והיא הטא
ההשערה האקית ועל כן נמצא אותו מדבר במעלות דרך כלל כי הוא יאמר בראת הטא טהוא מדיה אמצעית בין התענוג
במאכל והמטעה והמנוגל ושאר התענוגים ובין הפרטיות יותר מדאי ובעלי הנימוסים האנושים יאמרו שפועל כפי מה טר
טראוי ועם מי טראוי ובעת האדמי אבל אין בידם לפרט זה והדת האקית תשרטט שהבעילה כפי מה טראוי הוא להקים ארע
לקום המין ועם מי טראוי היא האשה האומנותית ותאסור קצת הטאים שאינם ראויים שיחדם אין וטבעת טראוי הוא שתהיה
האשה טהורה ולא בטעת וסיה או סינוך לוסיה וכן הדת האקית תאסור קצת המאכלים ותעדי קצתם ותאסור שתיית היין
בבואו לעבוד עבודה או להתפלל ותבאר שהשערה יותר מדאי איכנו יאמי כמו שבארת רזל על וכפר עליו מאמר הטא ע
על הנפש וכי על אי צ טפס הטא אף טבער עצמו מן היין וכן בעלי הנימוסים האנושיים טבחו הצורה ואחרת שאין ראוי
לאדם למסור עצמו לסכנות אף בעת שהמות נכחד לו מחיים ואין בידם להציל העת הטא והעושה האלהית תבאר ט
שהעת הטא היא כשיתקרא עם טמים על ידו כחכמה מיאאל ועושה או להלחם עם עובדי ע'ן להאמיר ולמחוק את ט
שמש מתחת האמים וכן הרמנות והאכזריות לא תכל הנימוס האנושי לשער אי זה ראוי ואף מחוק ותבאר הדת האלקי'
שהאכזריות תהיה על הספרים והמיתים והעובדי על הדת טראוי לוסים במלקות

וכר גופי לרמוח על כל מיני השקר . וא"כ מנו האומר אין תורה מן השמים והוא העקר האחר וא"כ מנו האשקורוס
 ולפי מה שנמצא לראשונים השם אשקורוס הוא איש חושב שהעולם נפל במקרה והיה מכחש מציאות השם שהוא הש
 הפועל ונקראו הכושבים אחר דעתו אשקורוסן הרי אמנו אלנו הג עקרים ואמרו שהשקר בהן אין לו חלק לעולם הבא
 כי הוא יצא מכלל בעלי הדת וא"ע ששם בפרק חלק נאמר כי אשקורוס הוא מבזה תלמידי חכמים . אמנם אמרו כן לפי
 שאין כל אדם מספיק לדעת מציאות השם מעצמו ואמנם ידענו אש על צד הקבלה ואש על צד המופת מפי החכמים
 והמבזה תלמידי חכמים המפרסם מציאות השם לכל האנשים לא הניח לעצמו דרך כמה שידענו והיי הוא כאלו מציא
 מציאות השם על כן נקרא אשקורוס ואחר שלא מנו במשנת פרק חלק אלא אלנו מן הכופרים שאין להם חלק לעולם
 הבא יראה שאלמה אלה העקרים הכוללים לתורה אלקית שיחוייב להאמי בהם כל מי שהוא מתחם אל דת אלקית וא"ע
 אמנו גם בגמרא אחרים שאין להם חלק לעולם הבא אמנם מנו אותם להיותם מסתעפים מן הג עקרים הללו לא שהם
 עקרים בפני עצמם .

פרק יא וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל . אחר שהכל מסכמים עליה היותה אלקית ראוי שגשים אותה ש
 שרש ומבחן לדתות האלהיות וראוי שילקח ממנה ראיה עליהן והו כי כמו שזמן האיש האחד ילקח ראיה על כל
 אשוי המין בידעת הדברים שהם עצמיים והכרחיים למציאות וקיום מציאותו כן ראוי שתלקח ראיה מן הדברים שבאו
 בתור משה הכרחי למציאות וקיום מציאותה על הדברי שראוי שיהיו בתור האלקי נותנים מציאות ומקיימי מציאותה וכן
 ואחר שאמנו נמצא שייסדה תורת משה בתחלתה הג התחלת שזכרנו שהם מציאו הג ותורה מן השמי ועכש יראה
 שהן התחלות הכרחיות לתורה אלקית ולזה יסדה אותם בפרט בראשית לרמוח על שאנו הן ההתחלות לתורה האלקית . וזה
 כי כמו שכל חכמה יונחו בתחלתה הדברים וההתחלות שעליהם תבונ החכמה ההיא והם ארשים לאמת כל הדברים מי
 שיבואו בה כן נכתבו בפרט בראשית ג עניינים חלקים זה מזה יתבאר בכל אחד מהן עקר מאלו העקרים להורות כי אלנו
 הם ארשים ויסודות לתורה אלקית שעליהם תבונ היא וכל ענייניה כי מבראשית עד אלה תולדות השמים הוא ענין אחד
 נכתב להורות על העקר הא' שהוא מציאות השם ית הפועל ברצון לכל המציאות כדי להכחיש סברת כתי אשקורוס . שהיו
 חושבים שהעולם נפל במקרה ושאלו לו טבה פועלת ועל זה העקר סובב כל הספור אשר מבראשית עד אלה תולדות הש
 המים . כי בסדר שנמצא כתוב בפרט בראשית לבסוף מחדשת מציאותם זה על זה וסדרם ומציאות הנורות כצמח והיו
 והמדבר בזמנים ותחלפים וכל זה ממה שזיה על מציאות פועל ברצון המו שיתבאר במאמר ב' ב"ה . ובאר בזה ההלך
 שומכר כל המציאות השפלות הוא מין האדם . ושאר לבדו עקר כוונת היתרה בעולם השפל כי הוא לבדו הולך מהלך
 הנורה והשפלות לשאר הנורות כצמח והיו . כמו שהמלאכת הקדומות לאי א מלאכת הן כמו הכנות וחומר אל
 אליה והיא כמו צורה אליהן . כן כל הנורות הקדומות לצורה האנושית הן כמו הכנות וחומר אליה והיא כמו צורה אליהן .
 ולזה נתאחזה יצירתו ונתחסה אל השם יוצר מכל יצירת שאר הבעלי חיים לרמוח על שתכלית כוונת הפועל בתיבת הזו
 הנורות הקדומות מהצמח והיו היתה מציאות הנורה האנושית בלבד .

מכין שאר המציאות השפלות זכיר מציאות הפועל וכשנמצא האדם נצלמה התיירה ואז נאמר וכלו השמים והארץ וכל צב
 צבאם כי התכלית בכל דבר סוף המעשה ולזה היה האדם סוף התיירות כמו שהמלאכה הראשית סוף כל המלאכות . וכלן
 קדומות אליה ומציאות בעבורה וכל זה החלק לא נכתב אלא להורות על העקר הראשון שהוא מציאות הפועל לכל המציאות
 בלבד . ולזה לא נזכר בכל החלק הזה שהוא מבראשית עד אלה תולדות השמים אלא שם אלקים בלבד כלומר בעל היכולת
 להמציא הכל להורות כי לא היתה הכוונה בכל מה שזכר בזה החלק אלא להורות על מציאות הפועל לכל המציאות לבד
 והוא העקר הראשון . ומאלה תולדות השמים עד והאדם ידע את חוה אשתו הוא ענין אחר . ונכתב לרמוח על העקר הב'
 שאר מציאות הנבואה . ותורה מן השמים . ועל זה תמצא כל הספור ההוא סובב על תורה מן השמים . כי התחלת הדבור
 שנדבר ה"ש עש אדם הוא ויכו השם אלקים על האדם לאמר ונן וכתב קודם זה הטעם למה נבטמה האדם כמו אלקי יוצר
 מכל ב"ח ואמר ה' אלקים מן הארמה כל חייט המדה וזאת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו ונזמר כ
 כאלו בא לבאר כי להיות האדם משכל ויודע בגדיו ב"ח יתיר מכלם היו כל המציאות השפלות משועבדות אליו וכלם כמ
 נמצאו בעבור האדם . ותכלית האדם לשמור מצוות קונו ועל זה הונח בעולם הזה הנרמו ב"ג . כדי שיאכל מעץ החיים
 אשר בתוך הגן שהוא רומח אל העויה ע"כ בה עץ חיים היא למחייקים בה וכאשר יעבור על מצוות קונו יעורט מ"ע . ו
 ובעבור זה נכתב כל הספור ההוא שקרה לאדם עש הנחש חוה כדי שיהיה לו רומח על מה שקרה לו בעולם הזה . שהנחש
 הנקרא בלשון ר"ל סמאל הוא יצר הרע המטריד את האדם באמצעות האשה מהשת שלמותו והוא הגרם להיחזק מנרג
 מנ"ע ולזה נכתב בכל הספור הזה ה' אלקים להורות כאלו די אל השנית השלמות האנושי בהאמנת מציאות הפועל בלבד
 אשר יושג זה מזה ההשגה בפועל המהווה הדברים הטבעיים שהוא הנרמו במלת אלקים . אבל צריך האמנת הנבואה ות
 ותורה מן השמים שהשגה א היא למעלה מהשנית הפועל המהווה לדברים הטבעיים ומזה הנד שהנווי בא מאת ה' אלק
 אלקים אשר שיאכל אדם מעץ החיים ואכל וחי לעולם . לא מצד הידעה וההכרה הראשונה שהיא דיעת מציאות הפועל
 לבד אבל מצד האנת הנבואה והעויה

המזות הוא עקב רב יותר מועיל מזהב מפני רב יותר ערב מנופת גופים וזהו כשהארס נוהר בעשייתן ולזה סיס גס
עבדך נוהר בהם כשמים עקב רב

פרק ט' התחלות הדת הנימוסית וטרטום הן הבחירה והתכלית וזה גלוי ומבואר כי המזנה הנימוס למה ינוח העונשים
לעוברי על דברי הנימוס אם אין העובר ברשות עצמו לעשות מה שרצה וכן המלך או המנהיג המדינה ה
האך יהיו יכולים להכריח האנשים על עשיית הפעולות הטובות אם אין האנשים ברשות עצמם להרע או להטיב ואף ה
המבחינים המכריח העונש הנפשי ונת על היתר הבחירה מוחלטת ביד האדם ואז לא לו מעניק עליה ובה יוכל לבחור מה
שרצה ולכוון פעולותיו אל תכלית מה וזהו אמרו שהוא מן ההבדל שסודר נימוס מחכם או חכמים להגביל הנאה והמ
והמנוחה והעול והיושר בין אנשי המדינה ומס עלהם קצת שנטר ומנוטל להכריח העם על התמדת היושר בין האנשים
השרת העול כדי שיטלם על דיו הקבוצ המדיני באופן נאות וזהו הוא מבואר שלא כיון יפה מי טמס הבחירה והתכלית ה
התחלות לדת האקית כי אעפ שהבחירה קודמת לה בהכרח איננה התחלה איה במה שהיא אקית אבל היא התחלה אליה
מכר שהיא התחלה לכל הפעולות וההסכמות האנושיות וההנהגות הנימוסיות שיתנהן בהם השוטב המדיני שאי אפשר זולתה
וכמו שלא נאמ' שהמוטבלות הראשונות התחלה לדת האקית ואעפ שהן קודמות אליה בהכרח להיות קודמות לכל למידה ו
ולמוד וכל ידיעה כן הבחירה אעפ שהיא בהכרח שרט לדת האקית איננה התחלה אליה במה שהיא אקית ולזה לא מנאה
הרמבם זל בכלל העקרים עם היצו אומ' שהוא עקר הכרחי לתורה אלקית כמו שכתבנו בפרק ג' לפי שלא נמנו בעקרים
אלא אותן שהם עקרים לדת האלקית במה שהיא אלקית וכן התכלית בטלוח איננה התחלה לדת האלקית במה שהיא אקית
אבל היא התחלה לכל הפעולות האנושיות הנפעלות ברצון ומזה הכר היא התחלה לדת הנימוסית כי כמו שכל פועל אי זה ד
דבר מדעתו וברצונו איננו יפעל זה מכר שהוא מכיון תכלית מה הן שיהיה התכלי ההוא טוב בעצמו או דבר שידומה אליו
שהוא טוב כן מכיון הנימוס יכוון במה שהוא מניח מן הנשים והאזהרות אל שיטעו האנשים בפעולותיהם תכלית מה היא
הישרת האנשים וטוב חיותם במה שיטלם בו הקבוצ המדיני ולזה הוא מבואר שהתכלית ג' כ התחלה לדת הנימוסית לא לדת
אלקית במה שהיא אלקית ואבל להיות התכלית המגיע מכר התורה שהיא חיי העולם הבא מתחלק לתכלית המגיע מן ה
דת הנימוסית ולשאר כל התכליות מנה אותן הרמבם זל בכלל העקרים אעפ שלא מנה הבחירה שאם תאמר אחר שאין
הבחירה והתכלית התחלות לדת האלקית במה שהיא אלקית מה זה שאמ' בתורה ראה נתתי לפניך היום את החיים וכן
ובחירת בחיים לרמוז על הבחירה ועל התכלית שהיא החיים הנצחיים כבר אמרנו שאעפ שאין הבחירה והתכלית התחלות
לדת האלקית במה שהיא אלקית הנה הם קודמות איה בהכרח כמו שהמוטבלות הראשונות קודמות לדת האלקית אעפ שאין
התחלות אליה במה שהיא אלקית ולפי שאין מי שיכחיש היות המוטבלות הראשונות נמצאות באדם אבל יא מי שיכחיש היצו
הבחירה נמצאת באדם כדעת קצת הוברי טמים ויש ג' כ מי שיכחיש התכלית בכל הפעולות כאפיקורוס וסיפתו החוטאים
שהעולם נפל במקרה אין תכלית לשום פעולה מן הפעולות אבל הכל הוא במקרה גמור ואף מי שיניח תכלית לכל הפעול
הפעולות האנושיות לא יניח תכלית נסבד כזה שהוא ההטאות הנפשית בחיים נצחיים לפי הוסיפה הדת האלקית לכתוב זה
כדי לבטל הדעות ההן להיותן נספדות בעצמן לפי שהן מוטלים כל הפעולות האנושיות והתכלית האנושי מוסף על בטול
הדעות בכללן

פרק י' התחלות הדת האלקית בכלל הן ג' הא' מצאות האדם תורה מן האמים ונא' סכר ועונש אלג ה' א'
אין לספק בהן שהן התחלות הדרויות לדת האלקית במה שהיא אלקית לפי שאם נאמר חלק אחת מהן
תסול הדת בכללה וזה מבואר מעניינם כי אם לא נאמין מציאות האדם המנוה הדת אין גם דת אלקית ואף אם נאמין מ
מצאות האדם אם אין תורה מן האמים אין גם דת אלקית ואם אין גם סכר ועונש נאמי בעולם הזה ונפשי בעולם הבא
למה זה תסודר דת אלקית אם לתקן סדור והנהגת האנשים וענייניהם כדי שיטלם יטוב הקבוצ המדיני הנה הדת הנימוסית
תספק לזה אבל יראה בלי ספק שהמציא הדת האלקית היא להגיע האנשים אל שלמות תקצר יד הנימוס האנושי להגיע אל
וזהו השלמות האנושי התלה בזלמות הנפש כמו שיבא וזהו הוא מבואר שהעכר והעונש הנפשי עקר ושרט אל התורה האל
האלהית בלי ספק והאמר הגופי המוגע מה'טי בעולם הזה לצדיק על קוים המצוה לראיה עליו ולזה היה הצכר והעונש ב
בכלל התחלה הדרוית לדת האלקית ולהיות אלג ה' הם עקרים כוללים לדת האלקית הוא שמונו אותם ד'ל בפרק חלק ב
במטרה ואמרו שהכופר באחד מהם אינו בכלל בעלי הדת ולזה אין לו חלק בעולם הבא אמרו כל ישראל חלק לעולם ה
הבא סג' ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ ואלו הן שאין להם חלק לעולם הבא האמר אין תחיות המתיים מן התורה
בלות שמתחיש האמר והעונש האלהי הנרמו בתחיות המתיים שהוא פועל אלהי אם לגמטות ואם לעשות לבטול כל מיני ה
העכר וזהו שמתחיש לר'ול עם דברים שמומים בהם כי תחיות המתיים גם נאמ' בכללות ויארר אם על תחיות המתיים בפרט
ואם על עונש הממות והעולם הבא ויש הרין בכלל ועם גם ביארן ענין המציח שהוא סכר

והוא מבואר שהדבר שמתחילתו טוב ראוי שימצא והדבר שמתחילתו רע אין ראוי שימצא ומה שמתחילתו מעט ברוך ה' ו
 והרע אם הטוב הוא העובר ראוי שימצא ואם הרע הוא העובר אין ראוי שימצא וזה הלשון אמרו שאלו לוקה למה
 כתוב והרעה לטעות וטעה מזה ממנו כמי שרונה לסבול כזק מועט בעבור התועלת המרובה והמעט מזה הלשון ומי יתן
 וארע מה הטוב המרובה המגיע מלשון נעשה אדם אש כדי ללמד גדול שיקח ענה מן הקטן כמו שהיא יתחיל במלכות
 שמים וארץ שהם נבראו אעפ"י שלא היה צריך אין זה התועלת כל כך גדול כדי שיסבול בעדו הנזק המגיע מן היתר
 פה למינים לטעות ואף אש נאלץ להתועלת המגיע מזה הוא מה שאמרנו באש ר' יהושע בן לוי כדי שידע שהאדם יש בו
 כח שכלי בעליונים וכח חמרי במצאים השפלים ומה הכח השכלי נותן לו קיום באיש ר"ל הזאת אל הנפש האנושית ה
 הפרטית מה דבר הכרחי אל התורה כמו שאמרנו כי הנה זה אף אש בלי ספק הוא תועלת גדול שאינו לסבול בעדו נזק ט
 טעות המינין הנה עדין ראוי לשאול מה ההכרח המביא לכתוב נעשה בלשון רבים יהיה לו לומר ואומר חלקים לעליונים
 ולתחתונים אעפ"י אדם בכלמס והוא מניע מזה התועלת הזכרים ולא היה מקום למינים לטעות ומה שגראה לו בזה
 הוא שגם עזה התועלת היה מגיע מלשון אעפ"י אדם טעם נעשה כדי שיהיה ממונ גם כן ענין אחר יותר עמוק והכרחי
 שכתב והוא כי לפי שמתחילת העליונים שהם קיימים באיש יורה היותם נמצאים ממצא שיש כח ויכולת להטמיר החשים
 כמו שאלו קיימים תמיד באיש ומציאות התחתונים יורה שהם נמצאים שיש לו כח לשמור המינים בלבד ולא הא
 האשים ומה שיהיה לטעות ולחשוב שהם ב' ישויות כמו שחשב אליהם אחר כמו שזכר במסכת חגיגה לכך אמר נעשה
 אדם בכלמס כאלו שני הכחות שהמציאו הנמצאים המתחלפים שהם העליונים והתחתונים אומרים נעשה אדם ר"ל שהם
 מסכימים לעשות יצירה אחת שהוא אדם שיתאחדו בו שני הכחות הכללי הנותן קיום במין והכח הפרטי הנותן קיום
 באיש ומה הנמצא האחר יוכן שכל הנמצאים העליונים והתחתונים הם מושפעים ממצא אחד שהוא בעל הכחות
 כלם ולזה אמר ואמר אקום נעשה אדם ר"ל חלקים שהוא בעל הכחות כלם ולזה ר"ל הכללי והפרטי הסכים בשניהם ל
 לעשות את האדם שיתחברו בו שני העליונים הקיום הכללי והקיום האשי הכללי מצד החומר והאשי מצד הנפש וזה יורה
 על נמצא אחד שכל הכחות מתאחדות בו אחדות גמורה ושהפועל הדברים הקיימים באיש והקיימים במין הוא אחד ויוכן
 מזה גם כן שידעת השם מקפת בדברי האשים ובדברים הכללי ולזה נקרא זה תמצא כי כשהקב"ה נגלה על הדברים
 מזה שם שני פעמים אברהם אברהם יעקב יעקב משה משה מרים מרים אמר לו לומר שהוא יודע הפרטי מצד הפרטיות
 שבו וכן אמר השם לבני נח ונשך דם האדם באדם דמי ונשך כי בכלל אקום עשה את האדם לרמוז על שהידיעה הפר
 הפרטית דבקה באדם שאם לא היה בו אלא ידיעה כללית כמו בשאר ב' ח לשמור המין בלבד מה טעם שיהיה הרצון ל
 לפי שכלל חלקים עשה את האדם וכי הוציא אדם אחד הוא הוציא כל המין אבל יאמר כי לפי שנעשה אדם בכלל חלקים
 הנה הוא קיים באיש וההורגו ראוי לעונש אחר שהידיעה האלקי הפרטית דבקה בו מצד הכח השכלי אשר בו בעליונים
 אשר הם קיימים באיש והידיעה הפרטית דבקה בהם מצד הכח השכלי שבהם ועל כן היה האדם ראוי לשכר ולעונש הפר
 הפרטי המועד בתורה ולהיות שני דברים בלבו הכרחיים למציאת התורה האחד מצד השם השועל להורות שאין שם
 שתי ישויות כמו שהיו המינים אומרים שאלקי השמים אינו חלקי הארץ אבל הכל אחד שזאת היא אמונת החזון שהיה אברה
 מפרסם בעולם כמו שאמר ואשכנח בה חלקי השמים וחלקי הארץ והב' מצד האדם להורות שידועת השם הכללית והפר
 והפרטית נתחברו יחד בתורת האדם ועל כן יהיה ראוי לשכר ולעונש מצד שהשם יודע אותו ידיעה פרטית מצד היותו ב
 בכלל חלקים והוא שהיה אברהם מפרסם גם כן ואומר חלקי השמים אשר לקחתי מבית אבי ומאדן מולדתי ונ' כלומר
 טעם היותו חלקי השמים יודע אותו ידיעה פרטית ודבר לי ונשבע לי ובעבור זה כתב נעשה אדם ואמר לו הקב"ה
 למה כתוב והרעה לטעות וטעה כלומר כי התועלת הנמשך מזה הלשון הוא גדול והכרחי לתורה להורות כי השועל הפר
 הפרטי העליונים והמדע אותם הוא בעצמו השועל הכללי והתחתונים והיודע אותם ושואף שם שתי רצונות ולא שתי ידי
 ידיעות מתחלפות אבל בידיעה אחת ידע הכל ואל זה רמז ר' אמי שאמר ב"ר נעשה אדם במי נמלך אמר ר' חמי ברעתי
 נמלך כלומר שלא נמלך בזולתו חלילה אבל בידיעת הכללית והפרטית נמלך לעשות נמצא אחד שיתבאר בו שהכל ידיעה
 אחת וזה שיתאחד בו השתי ידיעות הכללית והפרטית והוא האדם כי מצד היותו בכלל חלקים בעליונים יורה שהידיעה
 הפרטית דבקה בו ומצד היותו זכר ונקב יורה שהידיעה המינית דבקה בו ג' ויורה זה על החזון הנמוך ועל שהאדם ראוי
 לשכר ולעונש פרטי מצד היותו בדמות חלקים ולרמוז על זה הוא שכתב בזה הכתוב שהיא התועלת התורה כמו שאמרנו ביום
 ברא חלקים אדם בדמות חלקים עשה אותו

פרק יב' אמונת החזון יש חזון אף אש היא אמונה צריך לכל בעל דת חלקית להאמינה כמו שחייב האמין בתורת
 משה להאמין שפיתה הארץ את פיה ותבלע את קרח ועדין לפי שחלקו על משה אבל אינה עקר מעקרי
 התורה האלקית שלא יצויד מצאות תורה אלקית וזאת ולא התעלה התורה בפרט בראשית להורות על חזון יש מאין

והצורה האלקית המצוה לעשות הדברים הנרמזים אל המציאות של יצירת הקצו עוהו ענין למעלה מן הדברי הטבעיים וכדי שלא ידומה בזה שום טעמת חלילה אמר במתן תורה וידבר אלקיים את כל הדברים האלה לאמר ופתח באנביה אל חלקך לבאר עמדת התורה שהיא הטעם הנכבד הוא בעצמו הפועל לכל הנמצאים הנקרא חלקים בפרשת בראשית וזה באר משה במשלה התורה את הדברי האל דבר ה' אל כל קהלת להורות שאעפ"י שמתן תורה וידבר אלקיים את כל הדברי האלה הטעם הנכבד ברך הוא היה המדבר וזה נכתב בכל זה הספור אשר מחלה תולדות האמים עד והאדם ידע את חוה אשתו ה' חלקי להורות על העקר הזה שהוא מציאות הנבואה ותורה מן האמים וכל העונשים שנזכרו בה היו כוללים למין האדם לא מיוחדים באדם וחוה בלבד ומן והאדם ידע את חוה אשתו עד זה ספר תולדות אדם הוא ענין אחר ונכתב לר לרמוז על העקר העליון שהוא מציאות השכר והעונש הפרטי וההצנחה בפרטים המתחדשים בעולם ומקטנות דברי ריב ריבות בין אדם לחבירו כמו שקרה לקין והבל וזה מין אחר מן העונש על העונש הנזכר בפרשיות הקודמות מאדם וחוה כי שם נענש אדם על עברו מנות האם לרמוז על כלל המין כי עקר העונש הוא על עברו מנות האם ולא נכתב מזה הענין הפרטי בעצמו שקרה לאדם וחוה ולזה היו כל העונשים שנזכרו באדם וחוה כוללים כל המין אבל בפרשה האת ב ביאר ההצנחה בעניני פרטים מכל אדם ואדם והוא חך השגחה האם בקין להענישו על שלא היתה כונתו רצויה בעשיית הקרבן ועל החמס שעשה להבל לא מזה עברו מנות האם לכך וזה להורות שהא' מציאות בעושי ראש להענישם על מחשבתם הרעה ועל החמס אשר בכפיהם ואעפ"י שהוא מאריך אפו להם כמו שהאריך לקין בסוף הנה הוא נפרע מ מהם כמו שנפרע מקין במדה שמדד מדד לו כי כמו שהיה את הבל ערס להפסיד כל תולדותיו כן נהרג קין ונזנחו כל ת תולדותיו במבול ולא נשתיר מהם שריד ופליט אעפ"י שהיו בתולדות קין אנשים גדולים חכמי וטובים שהמציאו המלאכות והחכמות כמו שכתב אבי כל חרש נחשת וברזל אבי יתב אהל ומקנה אבי כל תופס כנור ועוגב ולא נשא האם פנים להם וזאת היתה כונת כל החלק הג' הזה ולזה נכתב בו שם ה' בלבד לרמוז כי ההצנחה הפרטית אשר היא בכל הדברים נעשים בעולם לפת לאש כדרכיו וספרי מעלליו אינו מזה מציאות הפועל המהווה לדברים הטבעיים ולא מזה תורה מן האמים אבל מזה שמעלמות האם ומעלתו הוא להשגיח בשפלים ובנעדר היכולת להושיע מיד שוסייה אמר הנביא רומז לזה מרום וקדוש אגבן ואת דכא ושל רוח כלומר ממזד מעלתו ורוממותו הוא שיגיד בשפלים להראות עונם יכלתו להחיות לב נדכאים ובאר בספר הזה מקין והבל שההצנחה היא במדת רחמים לפתוח לראשם ודכי התעובה כמו שפתח לקין ואמר לו הלא את תטיב מאת וגו' ואין זה מומדת הדין ולזה לא נזכר בזה הספור שם חלקים כלל ואחר עמים לבאר אלג הג' עקרים שהם התחלות לדת האלקית חר להחיל הספור וסוד התולדות באשר בתחלה ואמר זה ספר תולדות אדם כ כאלו אמר שמכאן הוא התחלת הספ' כי כל מה שכתב עד הנה אינו אלא סודות התחלות הספר שאינו מן הספ' אבל כמו שכל מתחיל ספר אומ בהתחלתו זה הספ' מרוב בכך ובכך כן בכאן אמר זה הספ' שאם ספ' בראשי מרוב בתולדות אדם והאריך כמאריך העול' וממנו בא לבאר ממה נכתב עד הנה אינו מן הספ' אלא התחלות לספ' כמו שבכל חכמי ונחמו התחלותיה בתחלת נוחה ספר תולדות אדם האלקיים ספר התורה וספ' בראשי הוא ספור תולדות אדם והוא אומר ביום בראש אקיי אדם בדרו חלקי עשה אומי זכר ונקבה בראש וגו' אעפ"י שלספור התולדות היה מספיק במציאות ביום בראש אקיי אדם זכר ונקבה בר בראש וגו' ואמנם האריך לבאר ביום בראש אקיי אדם בדמות אקיי עשה אומי לרמוז על ענין גדול הוא הכרחי למציאות התורה והוא שהעבר והעונש הפרטי אשר אמרנו שהוא אחת מהתחלות התורה אמנם הוא אפשר שיעצ לבאר מזה הענין המטבלת עבו שהיא בדמות אקיי ומהנה הכר אפשר שיעצ לבאר הקיום האישי ומהנה הכר הוא ראוי לקבל עונש וזכר פרטי לא מזה הקיום המיני שהוא משתתף בו לאשר הבח ועל כן כתב בזה השמק שהוא תולדת התורה שני הקיומים אשר לאדם כי אמר בדמות חלקים עשה אומי לרמוז שיש לו קיום אישי בעליונים מזה היוצו בדמות חלקים כלומר המלאכים שהם ק קיימי באיש ואמר זכר ונקבה בראש לרמוז על הקיום המיני שיש בו בתחתונים ואל זה רמזו רגל בבר' שאמרו על פסוק כעשה אדם בצלמנו וגו' במי כמלך אמר ר' יהושע בן לוי במלכות אמים וארץ כמלך וכיאר זה כי לפי שער יום האסי קו קודם שברא אדם היו בעולם ב יצירות מתחלפות העליונים שהם קיימים באיש והתחתונים שהם קיימים במין ולא באיש כמלך הק"ו בעליונים ובתחתונים ואמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כלומר שיעצו בו שתי הכחות יחד קיום ב באיש וקיום במין קיום באיש בעליונים ובתחתונים מזה הכח השכלי אשר בו קיום במין בתחתונים מזה הכח החמרי אשר בו ולזה אמר ויברא אקיי את האדם בצלמו בצלם אקיי ברא אומי בלסוף יחד לרמוז על הקיום האישי שנתן לו יותר על ש שאר בח' ואמר זכר ונקבה ברא אומי בלסוף רבים לרמוז על הקיום המיני שהוא מזה הזכר והנקבה יחד אלא שיש להקשות על זה ממה שנמצא שם בבר' בטעמה אמר לו הק"ו בה למטה נעשה אדם אמר לפיכך רבונו של עולם משני מה' אתה בנית פתוח פה למינים לטעות אמר לו הק"ו סתם ודחתה לטעות יטעה ע"כ

ואמר

וכאשר ראשונה אין ראוי שימנה בעקר ולא בטורח טוס מצוה ממנו התורה כי העובר על מצות התורה הנה הוא בכלל פ
 פוטעני ישראל ראוי לעונש סכנת בתורה על אופת מצוה אבל אינו יבא מכלל בעלי התורה ושיהיה נמנה בכלל הכופרים
 בתורה שאין להם חלק לעולם הבא אלא א"כ הוא עובר על המצוה מצד היותו מפקפק בה אם היא מצות השם או אם נה
 נתנה למטה בסמיכי בזה בכלל האומ' אין תורה מן השמים כמו שבארנו ד"ל בפי' בפרק חלק וכל מצות התורה שנות בזה
 אפי' טלוח האן ואם תמנה מצוה בעקרים מזה הדד יהיו אם כן העקרים כמנין מצות התורה שהמצוה הנקראות עקרים
 או שרשים הן המצות הנתלות בג' העקרים שזכרנו אם כן יהיה במנין העקרים כל המצות שבאו בהלכות ע"ז ובהלכות ים
 יסודי התורה שכלן נתלות בעקר הראשון שהוא מצוות השם' אלא שהאמת הוא שאין ראוי שימנה בעקר ולא במצוה שום
 מצוה פרטית ממצות התורה ולזה לא יהיה ראוי למנות במצוה ולא בעקרי' אראוי לעברו ולא לזולתו כמו שכתב הרמב"ם
 ז"ל לפי שהיא מצוה בפני עצמה שהיא לא יהיה לך חלקים אחרים על פני ולא תעשה לך פסל וכל תמונה וגו' לא תשתחוה
 להם ולא תעבדם וגו' ואין העובר עליה כופר בכל התורה ולא בכל עקריה א"עפ' שהיא עבירה חמורה מאד עד שח"ל
 עליה שכל המורה בע"ז ככופר בכל התורה כלה' ככופר אמרו ולא כופר' והרי אחאב עובר ע"ז היה ולא היה כופר בעק
 בעקרים שהרי היה מאמין לאיהו ויודע שהשם נעצר בעבורו בטבעותו כמו שאמר לו האתה זה עובר ישראל והיה טועה
 בע"ז אם בהכנסתו אמצעי בינו ובין השם ואם בהיות חוטב עה"סי מענין על הטובים והדבקים בו כאלהי וזולתו מן הדדי
 הדקרים' אבל שאר האנשים היה חוטב עה"ס נמסרים למקרה המערכת ולזה היה עושה צרות ועובר ע"ז לקבל טעם ה
 המערכת באמצעותם' ואין ספק שאין עונש הכופר במצוה או בעקר טוה לעובר על מצוה ממצות התורה' שהרי הכותיים
 כשלא היו יודעים התורה והיו כופרים בה בלי ספק היו אריות מכלים בהם' וכשלא ידעו התורה א"עפ' שהיו עובדים ע"ז
 כמו שהעיד הכתוב על זה היו נגולים מן האריות וכוה"ט לומר בעונשי העולם הבא כי פלם ומאמני משפט לה' להתלכל
 אחד ואחד עונש כפי מדרו' ועונשי העולם הזה רחוק לבל עונשי העולם הבא כמו שכתב' תוע' שהרי מנו ד"ל בעלי לשון
 הרע והפורען מרדכי צבור ומלבין פני חבדיו ברבים בכלל אותן שאין להם חלק לעולם הבא כמינין ואפיקורוסין והסו
 והכופרים' ואין לספק שאין עונש המלבין טוה לעונש הכופר בתורה' וכן אין עונש העובר על המצוה טוה להופר במצוה
 ויתבאר מזה אם כן שאין ראוי למנות במצוה ולא בעקר טוס מצוה פרטית ממצות התורה ולזה לא נמנת הקבלה עקר או
 מצוה לתורה מן השמים כלומר אראוי שימנך האדם אחד קבלת האבות וחכמי הדת' א"עפ' שהיא הכרחית לתורה חלקית' ל
 לפי שהיא מצוה פרטית ולזה לא היה ראוי גם כן למנות מצוה ולא עקר טלח תנסח התורה ולא תשתנה אם היא מצוה פרטית
 כמו שכתב הרמב"ם ז"ל אלא שהאמת הוא שאינה מצוה אבל הוא דעת נמנך למצוה שליחות העליון כמו שכתב הרמב"ם ז"ל
 בפי' ומה שכתב האחרות במצוה א"עפ' שהיא מצוה פרטית לפי שבאמת האחרות שני דברים' אם שכתבין שה"טו אחד
 ואין שני טוה ולא תמנה לג' ואם שכתבין שהאחרות המצוה עם שהוא אחד בלי שום רבוי והרבה כלל הנה הוא אקינו
 ד"ל שבת כל הדבוי הנמצא' ומן הדד האחד הוא מצוה מסתעף מעקר מצוות השם' ומן הדד האחר הוא מצוה פרטית ש
 סבטונו עליה שמוע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' ומין הצו' הוא לפי דרך הרמב"ם ז"ל שהוא מונה המצות בעקרים ומנה א'
 אנכי ה' אלקך מצוה להאמין שיש נמצא מחוייב המצוות' למה לא נמנו שאר העקרים בעשרת הדברות ולפי דרכנו א'
 אין זה מנה שיקשה' כי לא נמנה בעקרים מצוה פרטית כלל' ודבור אנכי הוא מצוה פרטית ולא עקר' והוא להאמין ש'
 שה"טו שהוציאו מצרים מצות עבדים הוא שנתן לו תורה על הד סיני או יהיה דבור אנכי כמו הקדמה למה שכתב אחריו
 והוא לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וכו' אחר שאני הצוחני כך והתאמתך מארץ מצרים מצות עבדים לא יהיה
 לך אלקים אחרים על פני כלומר אין ראוי שתבחו עבודתי בעבודת זולתי' וכן דעת הרבה מן החכמים שאין אנכי בכלל
 עשרת הדברות אבל היא הקדמה לשני הדברות הבאים אחריו והם לא יהיה לך ולא תעשה לך כי לא תשתחוה להם ולא ת'
 תעבדם אינו אלא פי' אלן השמים ואמרן שכתב דבור אנכי בתחלת הדברות לחזק לב המאמינים בהודאת ההשגחה הנמ
 הנמצאת מאת ית' לומר כי היא תמנך על נד החסד א"עפ' שלא יהיה המקבל ראוי לכך כמו שהציגו בישראל בהיותם במצו
 במצרים עובדי ע"ז' והוציאתם מבית עבדים בזכות האבות' ולזה מה שסיים ועושה חסד לאלפים לאוהבי ולשומרי מצו
 מצותי ויהיה אם כן הכלל בכל הארשים טלח ימנה בהם טוס מצוה פרטית כלל'

פרק טו' הארשי הנתלי' בג' העקרים שזכרנו והמסתעפים מהם הם שמונה כי מן העקר הראשון שהוא מצוות השם
 יסתעפו ממנו ד' שרשים כוללים כל הדברים הנתלים במצוות השם שהוא מחוייב המצוות והם האחרות על הדרך שכתב
 שכתבנו' ושאינו נוף ולא כח בגוף' ושאינו לו התלות בזמן' ושהוא ית' מסולק מן החסרונות וכל אחד מאלו הד' שרשים
 מתבאר מענינם שהם מחוייבים לעקר מצוות השם כי אם לא יהיה הנאית אחד בלי שום הרבה לא יהיה מחוייב המצו
 המצוות' וכך אם יהיה נוף או כח בגוף וכך אם יהיה לו התלות בזמן שיהיה נמצא בזמן זולתו' יהיה הזמן קודם לו או
 מתאחר לו כמו שכתב ולא יהיה גם כן קדמון ולא נכחי ולזה נמנו זה השרש שאין לו התלות בזמן' ולא מנינו הקדמו' כמו
 שמונה הרמב"ם ז"ל כדי שיהיה נכלל במצוה הנה הקדמות והנכחות' ולדבריו

ולשמו עקר לתורה כמו שהצבנו הרבה מן החכמים לפי שאף אם המאמין בקדמות על הדרך שאמורה ארסנו לא ית
 יתואר האם באים לו שאלת להאריך כנגד הזכוב ולא לברוא נמלה בעלת דרגים בלבד כש שהמאמין זה יבחיט כל נסיו ה
 התורה כי לא יאמין שיש לו ית יכולת להפך המטה נחש כהרף עין והמים דם והעפר כמים ולא זו בלבד אלא אף מציאות
 מטה והמטה יחויב לו להכחיש לפי שהאדם שלא ימצא אלא בהמצא קודם לו אפי' בכת' אי אפשר שימצא לעולם לפי
 שהבלתי ב' לא יכלה לעולם וכזה תפול התורה בכללה בלי ספק מ' מ' מי שיאמין שיש הומר ראשון קדום ממנו נב
 נבא ונתחדש העולם בעת שרצה האדם וכמו שרצה לא יבחיט זה הדעת נסיו התורה ומופתיה כי כל הנסיו והנפלאות שב
 טבאו בתור' בשני טבעו ומנהגו של עולם לא היו יורה יש מאין אלא יש מיש כהתהפך המטה נחש ושאנו המים בבלתי
 זמן עם היותה פשוטים נרת דם ח'עם שהפשוט אי אפשר להתהפך דם כי לזה לא חוננו המים את הב'ח ועם כל זה הקנה
 ה'טו עי' משה נביאו לחלק מן המים נורת אש ולחלק אחר נורת עפר וטרפס יחד ונתמזג ונהפכו
 לרם הפך ענמי בבלתי זמן ולא למראה עינים לבד שאם היה למראה עינים לא מתה הדגה ולא באש היאור וכ' כל
 נסיו התורה והנביאים שהיו בעצמים לא היתה בהם יורה יש מאין אלא יש מיש וכ' מה שהיו מהם במקרים כהתהפך
 יד משה מבורעת כעלבן ולזה אף אם מי שיאמין בקדמות על הדרך שאמורה ארסנו הוא כופר בתורה ובכל נסיו הנה
 מי שיאמורה על הדרך הזה אינו כופר בתורה וכמופתיה כי אין מהכרח האמנת התורה ונבייה להאמין בריאה או יורה י
 יש מאין ולזה אמרנו בפרק הקודם לזה טעקר החלק הראשון מפרש' בראשית הוא להורות על מציאות הפועל בלבד שהוא
 העקר הראשון ההכרחי למציאות התורה האלקית שלא ינויר מציאות התורה האלקית וזלע' אבל האמנת החדוש יש מאין
 אע"פ שהוא אמונה צריך כל בעל תורה להאמינה כמו שצריך להאמין כי משה בקע נור וחוכו מים והוצ את האליו והוריד
 את המן מכל מקום אינו עקר מעקר התורה האלקית ולזה לא מנאו הדמכס זל עם עקרי התורה וח'עם שכת' בפרק ה
 המדע פרק ג מהלכות תשובה כי הומה הם הכרואין מניס ואחד מהן האומר שאינו לבדו ראשון נב' והוא מבואר
 כי האומ' שיש הומר ראשון קדום הנה הוא באומ' שאינו לבדו ראשון כי האומר הראשון הוא ראשון כמוהו לפי דבריו ג
 ועם כל זה שקרא מין מי שלא יאמין החדוש יש מאין לא מנאו בעקדים לפי שאינו עקר שלא תנויר תורה חלקית וזלע'
 ויהיה אם כן מה שהתחילה התורה בפרשת בראשית הוא להורות על מציאות הפועל שהוא עקר ראשון והכרחי לתורה א

אלקית כמו שבארנו
פרק יג' אין כל דת שמוחקת בג' העקרים הללו שזכרנו מהם מציאות האדם נסר ועוטף ותורה מן האמים שהם עק
 עקדים כוללים לית האלקית כמו שאמרנו היא אלקית עכ'פ שהמאמין בה יקרא מאמין בתורה חלקית גיהיה
 לו חלק לעולם הבא שאין הדבר כן אבל עקר הענין הוא כי ג' העקדים הללו הם עקדים כוללים לית חלקית שכל ה
 הגופר באחת מהן ית' מכלל בעלי הדת האלקית ואין לו חלק לעולם הבא לפי שאינו מורה בתורה חלקית כמו שראוי
 ואולם המורה בהם עדין אין לו חלק לעולם הבא עד שיודה בהם ובארשם הנתיים בהם
 והמסתעפים מהם הכל הכופר באחד מן הארשים כאלו כופר בעקר שהארש הוא מסתעף ממנו כי
 המאמין בעקר הראשון שהוא מציאות האדם צריך גם כן שיאמין שהוא אחד ואינו גוף ולא כח בגוף וכיוצא באלו מהם ש
 שרשים ינאים מן העקר הזה או נתלים בו וכ' מי שיאמין תורה מן השמים שהוא העקר השני צריך שיאמין מציאות הב
 הנבואה ושלחות השליח והמאמין בעקר השלישי שהו השכר והעונש צריך שיאמין בקייצת האדם והטענתו ויש עס טכר
 אש כפ'אי ואש גופי וכל מי שיכפור שרש מאלו הארשי המסתעפים מן העקדים או נתלים בהם כאלו כופר בעקר ע
 עצמו כי כמו שמי שיכחיש מציאות הנבואה שהוא עקר לתורה מן השמים או שלחות השליח טנתנה על ידו הנה הוא כאלו
 כופר בעקר תורה מן השמים כן מי שיאמין שהשי גוף הנה הוא כופר בעקר שהוא מציאות האדם לפי שהאמנת מציאות
 האדם היא שיאמין שיש עס נביא מחוייב המציאות ממציא כל המציאים וכלם מושפעים מאתו ונר'כין לו והוא אינו צריך
 אל דבר זולתו ואם היה המחוייב המציאו גשם היה צריך אל אחד לפי שכל גשם מורכב כמו שבאר הרב המורה בהקדמות
 כב' וכל מורכב צריך אל מרכיב ופועל אחד יחוייב חבור חלקו ולא יהיה אם כן מחוייב המציאות בעצמו אלא בזולתו ולא
 יהיה מסתפק בעצמו אבל יהיה צריך אל זולתו והזולת הוא אש כן גדול ממנו ופועל אמת ולא יהיה אם כן מחוייב המצי
 המציאות בעצמו אלא בזולתו ומי שמציאותו תלוי בזולתו הוא אפסרי המציאות ולזה יתחייב עמי שיאמ' שהשי גוף או כח
 בגוף כאלו כופר בעקר מציאות האדם כמות שיתבאר זה ביאור טלס במאמר הב' בנה' וכ' הכופר בהאגדה או בידיעת
 האדם או שיאמ' כי כל הדברים הם בגוה הנקרא בערבי אל קנה ואל קרד הנה הוא כופר בעקר השכר והעונש או מוחס
 לאל עול וראש שמעניש את החוטא על לא האם בכסיו אחר שאין בידו לעשות הפך מה שעשה חלילה לאל מרצע ושדי מ
 מעול וכ' בכל הארשים היוצאים מן העקדים הכופר באחד מהן כאלו כופר בעקר והבן זה מאר' כי הוא דרך המבחן
 במה שראוי שיכחגו כל הארשים היוצאים מן העקדים בחנה אמתית אין סכלות בה ואין טעות ויודה בהם המאמין הו

הודא נמורה ואז יקרא מאמין ומורה בטלעת העקדים שזכרנו
פרק יד' וראוי שנבאר עתה דרך ידיעת הארשים המסתעפים מן הג' עקדים הללו כדי שיוודע הכופר בעקר או המ
 המורה בו נבאר

וכמו שהסכימו כל האחרונים זל אצפ טהוא כללם בעקר האחד ולא מנינו הבחירה והתכלית הכולל בכלל העקדים ולא
בארשים אצפ טהם הכרחים לתורה חלקית ולא ינוייר מציאותה וזלמם כי אחד שארם הכרחים לה במה טהוא חלקי
כמו שקדם חין ראוי למנוחם טרשים אליה ואולם התכלית המיוחד לתורה חלקית טהוא הטכר והעונם הנפטיי ככר נמנה
בכלל העקדים לזיוניו מתחייב לתורה חלקית בהכרח ואכל הבחירה אחד טרשה מתחייב לה במה טהוא חלקית לא נמנה
בכלל העקדים ולא בארשים ומי אחר טהוא הכרחית לתורה חלקית וקודמת לה בהכרח טבאר עטינה במאמ' הד' בעה
וזהו מה טרשינו לבארנו במנח העקדים והארשים וכרך העחר והאמר חין ואמן

פרק ז

ט"ו
ט"ז

יש מן הקדמונים מי טהכחש הידיעה ואת שאר אפס לארם טמנע לידע דבר על אמתתו וזה משניט א
אם בעבור טכל ידיעה לא תגיע אלח מיריעה קודמת ואמה הידיעה הקודמת ככר הינה דרושה והגיעה
גכ מיריעה קודמת לה וכן אותה הקודמת ככר הינה דרושה ולא תגיע אלח מיריעה קודמת לה ויטתלשל הענף אל ב.תי
תכלית ובכלתי תכלית לא תקף בו ידיעה ואם בעבור טהדבר טיודע בהקם לא יולט מחלקה אם טיהיה נודע קודם
לכן ולא יטרך חכ אל הקם חס לא היה נודע מהיכן ידע הארם טידע אותי על ידי הקם ומאלו הכ' פניס בטלו הידיעה
וחטבו טחי אפסר טתגיע לארם ידיעה בטוס דבר נעלם חכל המאמתים מן השילוסוסים בטלו טענותיהם בטמרונו כי
הראשונה לא מתחייב כי לא יטתלשל הדבר אל כלתי תכלית כמו טחטבו לפי טחין כל ידיעה מעגת תמיד מיריעה טהיתה
דרושה כי ככר תגיע מיריעה כלתי דרושה וכלתי מעגת בהקם אלח מיריעה טהיה לארם ביסודות הטכל כלומ' טמטבע
הטכל טתמנח בו ידיעה מה לא הגיעה מיריעה אחרת וקראו חותה ידיעה טהיה ביסוד הטכל מוטכלות ראשונות דל טהס ר
דחטונות טלח הגיעו מיריעה אחרת אכל נוכרו עמו בטבע ואותן המוטכלות הן יסודות לחמה כי מהס תתלשל הידיעה
חל הטענה הטנית חמרו טלח יתחייב גכ טמה טלח היה נודע לא היה נודע לעולם כי ככר יודע עי הקם חלח שקודם
הקם היה הדבר יודע בכח בהקדמות ועל ידי הקם טב ידע בפועל וטהטכל טמור טהעגת הידיעה על דרך זו היח הגעה
ידיעה נמורה ואלו הכ' דרכים טעל דס תגיע ותלס הידיעה הס עמנחאו בטכל האנוטי מעגת הטרחה מבלי טירגס ויד
יודע כינר הגיעו לו ויראה טזה הדרך חמיתו למה טמנחא האי מוכיח חת חיות כטהיה קורח חג' על דרכי הטס וממשים
את הטס טלח סדר המציאות כחיו לפי דעתו כאמרו למה יחן לצמל חור וחיות למדי נפס וכינחא בזה והטוכו האי על זה
ואח לו חין מלאו לבו לתפוס על מעגה הטס ויריעתו כאלו הוא יודע חתי ממנו ועל כן עלה על רוחו לומ טהיה הסדור
חתי טאת בחוסן אחד והרי הדברים הטבעיים טהס עמו וטגפסו לז ידע לתת טבותיהם וכט טלח ידע לדבר בדברים
הטלמונים טהרי חתי הטח טהוא בארם במה טיטע הידיעה לח ידע הארם חין הגיע חלח ומחן הגיע לו חין יוכל לדעת
ידיעת הטס וההעגת חין היה וזהו מה טחל לו הטס במעגהו הראשון חית טת בטוחות חמה או מי טחן לטכוי בינה ונר
תרצה לי כי בת בטוחות טורס כמו ובטוחות למרנוי חל וטכוי טמור מוגרת וחטעבי טהו תרג ויטקף והטכ האנוטי כקד טכרי
וכן פירשו גתלי המטריי וקד' בטוח חמ למוטכלות היח טוכו טהס טודו החכמ לפי טעל ידס חמד יהי בטוח טיטיג הידיע
וזולתם לא יהיה אפסר טתצט וטכוי קרו חת הטכל החנוטי המנחח דרך ההקם להנחח התלדה מן ההקדמות טהו נקרא
בלטונג בינה כמו שאמרנו טבון זה המכין דבר חתך דבר וכינחור הענף כי טהי תפס על חוב כטחל' לו ית טי חפי ה
המוטכלות הראשונות טהס בטוחות חמה טעל דס תגיע הידיעה לח כוד חין תהיה העגתם לארם ומיהיכן נמנחו לו
וחין הגיעו אלח טמנחאם בארם כך ברנח חלקי כמחל דור הן חמת חטנת בטוחות וזהו חמרו חית בטוחות חמה
כלומ' מי טס חותם בארם מתלה חו חו זה טכע חייב טימנחו בארם יתיר מכל הבח וכן תפס חותו כי גכ אחר המנח
בארם המוטכלות היחטונות לח ידע מי טחן לטכוי והוא הטכל האנוטי בינה להבין טהחולדה חונחא מההקדמות חיו ידי
ידיעה כי חין זה בארם חלח ברנח חלקי וזהו טחל דור רומז על טעיהן הן חמת חטנת בטוחות ובטעוס חמה תודיענו
חמת חטנת בטוחות לרמוז על המוטכלות הראשונות טהן בארם ברנח חלהים וחל' ובטעוס חמה תודיענו לרמוז טהי
טהדיעה מעגת כדבר הטעוס חיו גכ ברנח חל' כמחלר טלמה כי ה יחן חמה חפית דעת ותבונה חל' חל'
כי החמה תבח מחל חל ית לפי טמפיו רל ברנוג הדעת טהן המוטכלות הראשונות והתבונה טהיא ידיעת חונחא התולדה
מההקדמות כי טני חלן נמנחו בארם ולא כוד חין כמנחו בו ומיהיכן באו לו אכל ככיר טעל כד החמה והאסר נמנחו ב
בארם כוד טעל ידס תגיע הידיעה והטכל לארם ועל כן טתקנה ברכת חתה חוכן לארם דעת ומלמד לאנוט בינה
כי המוטכלות הראשונות יקראו דעת טיטס וחל' חמה חוכן לארם דעת כי הדעת חזה טמה בכל ארם מבלי טוס למור אלח
על כד החמה וחל' ומלמד לאנוט בינה על ידיעת חונחא התולדה מן ההקדמות טהי יקרא בינה ותלה זה בלמוד טבעי
יחם חותו לחנוט מי חין כל ארם טמנחג בינה אלח האנוט ועל כן הייתה החמיה חוכן הדעת על החסר הטכל לכל

ולדבריו שמנה הקדמות שורש בפני עצמו היה לו למנות הנכחות ג"כ שרש בפני עצמו יוכן שמנו שרש אחד שהוא ית' מסולק מן החסרונות לבאר שחזויב המציאות לא יסול עליו העינה והעבחה והלחית ודומיהן ולכלול בזה שכל התוארים שיחוייב שיחזאו לו ית' כמו היכולת והרצון וולתם מן העצרים שאם לא נמצאו לו היה חסר הנה אמנם ייחסו חלו ית' בצד שלא יקרה מזה חסרון בחוקו ואלו על אי זה צד אפשר שיחזאו חלו אלה התוארים וולתם הנה זה ממה שנבאר במאמר הב' בע"ה והשרשים הנתלים בעקר הב' שהוא תורה מן השמים והמכתעפים ממנו הם ג' שהם ידעת השם והנבואה ושלחות השליח וחלו ג"כ מבואר מעניינם היותם מתחייבים לעקר תורה מן השמים וזה כי אם חף השם יודע הנמצאות השפלות לא תהיה שם נבואה מוחצו ולא תורה מן השמים ואף אם היה יודע הנמצאות השפלות אינו מחוייב שתגיע תורה מן השמים אם אין שם נבואה ומדע מנוע מהשם לאדם ואף אם תהיה שם נבואה להודיע העתידות או לצוות את האדם צוים פרטים שיעשה הוא ובניו ובני בניו אחריו כמו שצוה לאברהם מצות המילה לא יתחייבו האנשי להשמע חלו אם לא יתחייב היותו שליח האל לצוות את האנשי צוים אלהיים ולזה היה התחייבות שליחות השליח עקר כולל לכל הדתות הולחיות כי כשיחייב שליחות השליח הן שיהיה השליח גדול במדרגה יותר מאד הן שלא יהיה באותה מדרגה יהיה אפשר שינתן על ידו סדר חלקי כולל ומספיק להגיע האנשים אל ההצלחה הנשחית וזהו ענין תורה מן השמים ולזה לא מנינו נבואות משה בכלל העקרי ולא בשרשים כמו שעשה הרמב"ם ז"ל כי חף ראוי למנות עקר אלא מה שלא ידומה תורה חלקית וולת' ולא שרש אלא המתחייב לעקר בהכרח וזה אינו מתחייב לשליחות השליח בהכרח אבל הוא ענף ממשך מומנו ואם היה שימנה הנה הוא עקר פרטי לתורת משה אבל לפי שהתחייבות שליחות השליח המיוחד בכל דת ודת עקר פרטי אליה וכפי חוק התחייבות שליחות השליח תהיה חוק האמנה בדת ההוא לא ראוי למנות נבואות משה עקר פרטי לתורת משה כי חזוי ההתחייבות שליחותו חף צריך לחמת מדרגת נבואתו ואמנם חף יהיה התחייבות שליחות השליח כדי שלא יסול בו שום ספק זה במה שיתבאר ממה שיבא בע"ה ואלו למת מנינו תורה מן השמים עקר והנבואה שרש נמשך אליה זה יתבאר במאמר הב' בע"ה והעקר הג' שהוא השכר והעונש הנה השורש הקודם לו והמתחייב חלו בהכרח הוא ההטבה וזה כי אע"פ שכבר קדם לנו שרש היריעה ושאל מדע מעשה בני האדם ומסודר ענייניהם בתורה מן השמים באופן שית' שיפקידי קבוצה ויתעקן חיותם כבר היה אפשר לו כי להיות האדם פחות ונבזה בעיני השם יהיה הפרט משולח ונעזב ובולתי נמל על מעשיו הפרטיים אשר בינו לבין קונו אלא מצד היותו חלק מן הכלל לא בבחינת הפרט מצד עצמו ולזה שמנו ההצנח שרש קודם לשכר ולעונש להעיר שההצנח האלקית הוא על כל פרט ופרט לתת לו עונש ושכר חף על הדברי שהם בינו לבין השם כמו שלא עשה אל קין ואל מנחתו וכ"ש על הדברים שהם בין אדם לחבירו כמאמר הנביא גדול העצה ורב העלילה אשר ציטק פקחנות על כל דרכי בני אדם לתת לחיים כדרכו וכפרי מעלליו והשכר והעונש ב' מינים א"ס גפתי ואם נפשי ועקר השכר והעונש יכלול שניהם כאחד אבל לא ראוי למנות הגופי שרש בפני עצמו והנפ' והנפשי שרש בפני עצמו כי הגופי חף ראוי למנות שרש בפני עצמו לפי דעתו שהרי יש מר'ל שאמרנו שכר מצות בהאי עלמא ליבא ולזה שמנו השכר והעונש עקר אחד בכלל לכל ב' מיני השכר א"ס הנפשי לחושבים שעקר השכר הוא לב' לבטא ולא לנגף ולחומרים שיש שכר נפשי ונגפתי וכלל שניהם כאחד ויהיה מנין העקרים והשרשים לדת האלקית בכלל לפי דרך זה יא' מציאות השם וה' השרשים הנמשכים ממנו שהם האחריות ואינו נגף ולא כח בנגף ושאלו לו התלות בזמן ושאלו מסולק מן החסרונות וכך תורה מן השמים והג' שרשים הנתלים בו שהם ידעת השם והנבואה ושלחות השליח והשכר והעונש והשורש הנתלה בו שהוא ההטבה ואם נמנה היריעה וההצנח עקר אחד כמו שכלל הרמב"ם ז"ל בעקר אחד ויהיה מנין העקרים והשרשים ענינה ולא יתרה והוא מבואר א"ס חף לקראתם כלם עקרים לפי שא"ס הכרחותם לתורה אקית בזה כמנה כי מי שאמין השניות או שהוא בגופי או כח בגופי או שיש לו התלות בזמן לא תפול התורה האקי בכללה בזה א"ס מצד שהם נתלים בעקר מציאות השם והשכר באחד מהם כשופר בעקר אחד שאינו מחזין העקר כמו שראוי ולזה לא שמנו אותם כלם עקרים בזה כמו שאמ"ס הרמב"ם ז"ל ולא מנינו נבואות משה ולא שלא תנוסח התורה עק עקרים ולא שרשים לפי שאלו אינם עקרים ולא שרשים מתחייבי לדת האלקית בהכרח אבל הם ענפים והמונות נמשכות לשליחות השליח ואם הם עקרים או שרשים הנה הם עקרים מיוחדים לתורה משה ולא לדת האלקית בכלל כמו שבחינת המשיח ותחית המתים עקרים מיוחדים לדת הנצרים ושאלו עקרים מיוחדים לדת הנצרים שלא יצויר מציאותה וולתם ואלו נבואות משה ושאלו תנוסח התורה כבר יצויר מציאות תורת משה אלתם ולזה היותו ראוי שנאמר שהם ענפים והמונ ואמונות נמשכות לשליחות השליח לא עקרים בפני עצמם כמו שתחית המתים ובחינת המשיח ענפים מכתעפי מ' השכר והעונש לא עקרים או שרשים בפני עצמם לא כללם לתורה אלקית ולא מיוחדים לתורת משה ג"כ לא מנינו שראוי לעב לעבדו ולא לזולתו לפי שהיא מצוה מיוחדת חף ראוי למנות בעקרים ולא בשרשים מן הטעם שכתבנו בפרק הקודם לזה מנינו היריעה וההצנח ב' שרשים נבדלים לפי שהם עניינים מתחלפים כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בספר המורה וכו'

ועל כן קבל התורה אצל משה כמאמר לאדם .. וכך לאברהם כמאמר בברית המילה כתאמת לו מצאיות השם המדבר
עמו והנבואה ותורה מן השמים בצווי ה' שהיה מונה אליו .. (וכן במתן תורה התאמתו לישראל ההתחלות הכוללות את
אחד העצמי בנבואה השם מדבר עימה ומנה אותה תורה ונתאמת להז כי האמת מנהגים האצורה לכר ולעונם אך נתן
כתאמתו בכסותן התחלות התורה אמות שאין ספק בו ולזה תהיה התורה אמתית וכוונת בלי ספק כמו שהקדמותיו
אמתיות יהיה המאפט היוצא מהן שהיא התורה אמתית בלי ספק ולא תקבל סכנו לעולם כי האמת לא יתנה לעולם והוא
שאר הסתוב ראש רברך אמת ולעולם כל מאפט דקדק כלומ כאשר ראשי דברך שהן ההקדמות שימנבר בהן בתחילה לה
להוציא התורה מהן שהיא המאפט הדומה הן אמתיות לפי המאפט היוצא מהן יהיה אמתית ויהיה לפי זה נכחי כי האמת ל
לא יקבל סכנו לעולם והוא אמתו ולעולם כל מאפט דקדק .. (וכן התורה שנתבארו התחלותיה מן החוט תהיה אמתית
ונכחית והקבלה הנמשכת ממנה תהיה אמתית שאין לספק בה כלל .. ואלו כדו שלא ידומה שהתחלות התורה כלם מתב
מתבארות לנו היס על פי הקבלה בלבד באר אסף בתומור האזינה עמי תורתני כי יש מהן מתבארות על פי היציון
מהן מן הנמשכות והן הדברים שאין חולק עליהם כלל מהן מן המקובלות בלבד ועל כן אמר האזינה עמי תורתני הטו
אזינכם לאמרי פי אביעה חירות ממי קדם אשר שמענו ונדעם ואבותינו ספרו לנו אמר אשר שמענו לרמוח על עקר ת
תורה מן השמים שהיא מן הנמשכות הנמשכות מפי כל האומות שלא נמצא מעולם חולק עליהם בטמיעה שמצרו וכל
היו בעולם שאי אפשר להכחיש זה העם שלא ראוינו אנחנו ורמז ראשונה אל עקר תורה מן האמים לפי שהיא מחזיר
על שמיעת התורה בכלל כמו שאמר האזינה עמי תורתני ואמר אחי ונדעם לרמוח על עקר מצאיות השם והארמזים המסת
המסתעפים ממנו שהיא חוטג מצד הידיעה המחודדת המיוסדת על המונחאות לנו והמונחאות היחזקות ואמר עוד
ואבותינו ספרו לנו להורות על עקר השמר והעונם הנפשי שזהו מונח אלטו מצד הקבלה בלבד וכדי לבאר אמות התחלות
זה העקר הביא הנסים והנפלאות וההשגחות הפרטיות שבעצמן לחבותינו לפי מה שקבלנו מהם כי הם אמת על סכר העולם
הבא כמו שבארנו בפרק כא" מה המאמר .. ובאר עוד כי הקבלה האמתית נמשכת תמיד מאב לבן ועל כן אמר
לא נכחד מבניהם עו .. ובאר כי טרם הקבלה וההתחלות הללו הוטג לישראל מן החוט וממס בזה הקבלה נמשכת לנו
והוא שאמר ויקם עדות בתיקב ונמז כלומ על יד מה שהאגו הס בעדות החוט שס תורה בישראל כיו נמשכת על פי הקבלה
תמיד

פרק יז

ראוי שנאמר ונאמר אחד שאנחנו נמצא דעות הרבה נקראות אל האמת והקבלה נמשכת בכל אחת
מהן לבעלי הדת ההיא במה ידע אשה הברל בין הדת האלהי האמתית ובין הדת המזויפת
הטוענת שהיא אלהית מתדמה אל האלהית ואינה אלהית ואמר כי התאמת היות התורה אלהית הוא מאני דרדן מצד הדת
בעצמה ומצד השליח אולם אשר מצד הדת בעצמה הנה הוא שיבחנו הן עקדים שכתבנו עם הארמזים המסתעפי מהם
על הדרך שכתבנו למעלה ואם אינה חולקת על טוס עקר מהעקדי ולא על ארמז מן הארמזים היונאזים מהם או הכתובים
בהם הנה היא אלהית ואם לא הנה היא מזויפת ומתדמה באלהית ואלו אשר מצד השליח הנה הוא בשיעוראמת הנעת הנבנו
הטבואה אל הנבוא והיות שליח להצטן דת על דיו אמות עצמי מה כי אמות הדבר על ב פנים אם אמות עצמי ואם אמות
בלתי עצמי והאמות העצמי הוא שיעוראמת הדבר אם מצד סבותיו ואם מצד סגולותיו העצמייות והאמות הבלתי עצמי הוא
שיעוראמת הדבר העצמי אמות מקריי לא מצד סבותיו ולא מצד סגולותיו העצמייות והואטל בזה שני יוקדים שהובאו לפני
חסדי היפואה לעשות מוקדות התריאק הברנל ואמר האחד כי הוא ייקח התריאק רקום סה מצל מכל סמי המונח החמים ו
הקדים מוטל מימי הארמזים בראיה שהיא יראה לפנייהם בער האפעה וכל הסמים הראויים ליכנס בתריאק וינסה סגולות
כל הסמים השפוטים וכחתייהם אחר לאחד לפנייהם ועשה כן טנסה לפנייהם כל הסמים והוכרו כלם שאין בהם חטט
יוף כי אין ספק שהתריאק טכעשה על זה הדרך אין בו חטט יוף אחר טנתן הרוקח ההוא אמות עצמי אף .. (וכן אם יאמר
שהתריאק אשר יעשה הוא טוב בראיה שהיא ירפא כל החולים מכל מיני התחלואים וסמי המונח ארמזי לרפאת בתריאק וע
ועשה כן שאין ספק נב שהאמות הנה טוב אחר שאמות היות התריאק אמות מצד סגולותיו העצמייות ואעפ שאין האמות הנה
חוק כראשון שאמת הדבר מצד סבותיו הנה טכיהס אמות עצמי אל התריאק שאי אפשר טיהיה בו טוס יוף והרוקח האני
אמר כי הוא יעשה התריאק מוטל מכל סמי המונח בראיה שהיא ירפא כל החולים מכל מיני התחלואים וסמי המונח ארמזי לרפאת בתריאק וע
אעפ טיעשה כן לעיני העמים והארים ולפני כל החכמים אף א ראיה עצמית על היות התריאק טעשה או טיעשה טוב כי
כבר אפשר שאף אם הלך כמו אם ולא נסוה שהתריאק טעשה לא יהיו לו סגולות התריאק להציל מכל סמי המונח לפי שהיא
שהאמות הנה טעשה אל התריאק הוא אמות בלתי עצמי ואעפ טיהיה בו עדין חטט יוף ועל זה הדרך בעצמו הוא אמות
נבואת הנבוא או השליח כי הנבוא שיתן אמת על היותו נבוא בראיה שהיא ירפא כל החולים מכל מיני התחלואים וסמי המונח ארמזי לרפאת בתריאק וע
או ירפא כמו אם ולא יכיה או טיעשה החולים או המונחעים הנה זאת אמת שהיא ארמזי טיעשו על יד נסים אמתיות ו
נמשכים אל אף זה אמות עצמי לטבואה

לכל המין שהם המושכלות הראשונות לא על הספוד הפרטי אבל התעלה ראוי שתהיה על יומרי מין הרעית והבינה שהוא ה
 ההשכל שהשכל הוא בדברי האלקיים כאמרו השכל וידע אחי ובעבור זה הייתה התעלה כוללת הכל והכנו מאתך דעה
 ובינה והשכל כלומר עיהיו המושכלות הראשונות מתעלות כדי שיעניע מהן בינה והשכל עד מה שאמרו אם אין דעת אין
 בינה דל שאם לא היה הרעית שהם המושכלות הראשונות נמצאות באדם לא הייתה הבינה נמצאת שהיא הנצחית התולדה
 מן ההקדמות ואם אין בינה אין דעת כלו ואם לא יתממש אדם בבינה להבחין דבר מתוך דבר כדי שתגיע לאדם הידיעה
 לשוא נתנו לו המושכלות הראשונות שהם הרעית והוא שאמר שלמה כי תבא חכמה בלבך ודעת לנפשך יעניע מאמה תא
 תאמור עליך וגו' להבילך מדרך רע דל כאשר תבא חכמה בלבבך מיוסדת על הקדמות אמיתיות והרעית יעניע לנפשך
 כלומר שתתממש בראוי מהמושכלות הראשונות או ממה תאמור עלך תבונה תנבחה שלא תכשל בדעות הנפסדות והו
 אמרו להבילך מדרך רע מאי מדבר תשובות העצבים ארחות יושר וגו' כי הבינה שמתממש אדם בה בראוי מיוסדת
 על הקדמות אמיתיות תדריך האדם בדרך ישר לא יכשל בה

פרק י'

אין ספק כי לכל חכמה התחלות והנחות אינן מובחנות בעצמן אבל ילקחו מקובלות מן
 מחכמה אחרת כתבארו בה אונת ההתחלות ועל ההתחלות ההן נכבנו כל מופתי החכמה ה'
 היא כמו שיקבל המהדרם מציאות הקו והקנודה מהטבעי והאמסרי מציאות האחדות והטבעי מציאות העצמי והמקרי
 מבעלי הפלוסופיה הראשונה ובעל הפלוסופיה הראשונה יקבל מן הטבעי מציאות מניע ראשון וכך בכל חכמה עיונית
 מן ההסדר הוא שיקובל בתחלת למודיה התחלות והנחות יתבארו בזולת החכמה ההיא כמו שהתבאר בספר המופתי ועל
 ההתחלות ההן יבנו כל מופתי החכמה ההיא או על המושכלות הראשונות ואם חילוני ראוי שטבאל וכאמר התורה האלקי
 מהיכן תקח התחלותיה כי השאלה הזאת כבר תפול על התורה האלקית יותר מעל זולתה משאר הרעיות הנמוסיות כי
 התחלות הדת הנמוסיות שהן הבחירה והתעלות כמו שאמרנו הנה הם מתבארות אל הפילוסוף בפילוסופיה המדינית
 אבל התורה האלקית מהיכן תקח התחלותיה כי אעפ"י שמתבארות השני מתבאר אל הפילוסוף מהקדמות המושכלות מן
 המושכלות הראשונות לא יאמין הפילוסוף מן הנבואה וההשגחה שהם גב' התחלות ויסודות לתעריה האלקית והיכן יתבאר
 יתבאר מציאותן כי אין אל התחלות מבוחר בעצמן ולא מתבארות מהקדמות לקדמות ממושכלות ראשונות כי לא יאמין ה
 הפילוסוף הנבואה וההשגחה על הדרך שיאמינה בעל הדת האלהית ועל כן ראוי שטבאל התורה מהיכן תקח התחלותיה ו
 נאמר כי הדברים אשר יודעו ולא יבטרו ראיה על אמונתם הם ד' שהם המושכלות הראשונות בדיעתנו שהכל גדול מה
 מהאלק וההכרחי השנים אל דבר אחד בעיניו הם שנים ומהחיות והשליה אדם כדקדק יחד על דבר אחד בעיניו מזה אחד
 והאחרות בדיעתנו שהאדם תחום והאלק תקדד וכך שהאופיון יקדד והשכל יחום שזה דבר שהשגח בחוש כי תקף טאכלנו
 השכל הרגשו חוש והאופיון הרגשו קור ושטטנו בעבור זה כי השכל יחום להיות החלק האמיתי גברים בו והאופיון
 יקדד להיות החלקים הקרים גברים בו והאופיון כחשוק הקלאמיטא הברזל ושלם האקמוניא לבטן וכיחא באלו
 וזה דבר נמצאהו כן לא מזה טבעי היסודות אשר תהם הורכב אבל מזה הנורה האמיתית אשר בהם והנמשכו בדיעתנו
 כי רוחי ודמלם וכל היו בעולם מדיניות גדולות מיושבות אעפ"י שאינן עתה כן וזה וכיחא בו אף אם לא נשיגו בחוש
 טבטו היחית אמת כאלו הטבטו לרוב הספורים הנמשכים מאמרים רבים שלא נמצא אדם חולק עליהם עד היום וכל אדם
 אחד מאלו הד' מינים מן ההקדמות אין ספק בהם שישארו התעלה ומאדם למופת כי מן אמוסתי ההכרה שהם כלם בניי
 על המושכלות הראשונות והמופתי הטבעיים שהם בנייים על המוחשות הן אמת שאין ספק בהם כלל אדם טבטתס ידועה
 ונכרת בן המופתי הבנייים על הנמוסיות אף על פי שטבטתס נספדת אין לספק בהם כלל אדם טבטתס ידועה על מציאותם
 כי מן שלא יתבאר לעולם שזויות האמוסלם אינן שונות לשתי נבבות שהשכל לא יחום לפי טבטתס ידועה ומושכלת כן
 לא יתבאר לעולם שהקלאמיטא לא ימשוך הברזל אף על פי שטבטתס נעלמות ומושכלת כי הדבר שהעיר עליו הנסיון אי אדם
 אשאר שיתבאר הפכו לעולם ולהיות עקרי התורה והתחלותיה אין כלם מושגות מזה המושכלות הראשונות ואינן מוחשות
 בכל עת כדמס השכל וקדד האופיון אבל טבטתס בלתי ידועה בעבור זה היחוס השני למופת התחלות התורה בנסיון כדי
 שלא יפול הספק בהם כי מה טבטתס אמת בנסיון כחשוק הקלאמיטא הברזל אי אשאר שישול הספק בו אף על פי שטבטתס נכ
 נעלמות כמו שלא יפול הספק בדברים הטבעיים המעשים בחוש טבטתס ידועה וזה נמצא תמיד בכל הרעיות האלהיות כי
 בתורה טבטתס אדם כתאמת אלית מציאות האדם שהיה מדבר עמו והנבואה ותורה מן האמרים ושאר ועוטט זה כי האדם נכ
 נגלה אליו מדבר עמו וזהו על התורה כאמרו וכן אלהים על האדם לאמר וגו' וכיחא דל כי בזה הפסוק נרמזו כל המושגות
 טבטתס אדם עליהן וכתאמת גב' אליו בנסיון האדם והעוטט על עשיית האמות במה טבטתס על עברי מנות האדם והעוטט
 והעפתי לנחש על ידי חוה וטבר אמרו כי עוטט העולם הזה ראיה על עוטט העולם הבא וכך לנח כתאמת אליו הנ
 הנבואה ומציאות האדם שהיה מדבר עמו והשאר והעוטט במחול טבטתס הוא ובכח ועוטט האחרים ועל כן

מאמר א

וסג' מאיננו אות אל שתתן תורה על דיו כי סבר יתבאר אותות ומופתים נעמי בלטה וכסוף או נעמי עי' הדריקים מאינס
 נבאוי כמו סכור בבבא מציע בענין מחלקתו של רבי אליעזר סעקד' דרוב מחקורו וחדר אמת הוסיף לאחוריו וזולת
 זה ואעפ' כן לא קבעו הלכה כדבריו לפי שלא היה מוסכ' בנבי' וזה תמצא כי כל האותות והמופתים נעשה מפני קודם
 מתן תורה היו אמתות אל טראי טיעמו על ידו אמתות ומופתים בלבד לא לקבל תורה על ידו ולדבר הזה בלבד היה האמתות
 יאראל בו ועל כן היו מתנהגים על פיו בהיותם מאמינים מהאם שומע נעקצו ומקיים דבריו כמו נעשה משה במידה ו
 ניריה ה' עץ וכן במלחמות עמלק והוריד המן בתפלתו ובקע הים בצעקתו אחר הסעב מה תפסק אליו ועל זה כתיב
 בו כאמר בבקיעת ים סוף ויאמינו בה ובמשה עבדו אל מהאמינו מהיה עבד ה' שיעשה האם על ידו אמתות ומופתים בכל
 אחר הפץ תגור אומר ויקם לנו כמו שנמצא זה על יד הדריקים מהאם יעשה על יד אמתות ומופתים אף על פי שאינם נ
 נבאים כי פתחם כן יאיר טבקע הנהר ג' פעמים לפי מה שסופר תמנו נס' חניטא בן דוסא וחוני המעגל וכסודריון בן
 גריון סקקה לו חמה וכחכיה מיעאל ונצריה טנבלו מסבין האם חבל בעבור מהאמתות והמופתים שנעשו על ידי משה
 רבי עם רבויים והפלת פליאותם בטמו טבעו טעולס לא היו מופת עצמי לטבואה היו יאראל מספקים עדין במציא
 הטבואה תיע טהרי אחר מתן תורה אמת למשה היו הזה ראינו כי דבר אלהים את האדם ודי טיריה מזה טעד יאעמד
 ההוא היו מספקים במציאות הטבואה עם היותם מאמינים במשה מאה עבד האם להעשות על ידו אמתות ומופתים כמו
 מאמר הסעב ויאמינו בה ובמשה עבדו: ולה תמצא מאמר האם למשה בעת מתן תורה הזה אכבי בא אלך בעב העגן ב
 בעבור יאמע העם בדבריו עמד תם כך יאמינו לעולם כלומר חכי רעה לאמת להם מציאות הטבואה עצמה אמת עצמי
 וגם לאמת להם מאמר טלוח מאתי לתת תורה על ידך מה במשה עצמם יאיעו למעלת הטב
 הטבואה וכו' יאמת להם מציאות הטבואה עצמה ועוד טיעמו אמת מדבר עמד סאצי רעה לתת תורה על ידך והוא
 אמת עצמי לטבואה ולטלחות האלוח ולזה אי אטטר טימאר אחר אמת יאעמד הסכור טום ספק ולא טום חטט יאף אחר
 סנצאמו במעמד האם האזי דברים מהם הכרחיים לאמת מציאות תורה וזן האמים האחד ומציאות הטבואה לפי טלס
 היו נבאים באמת טעה וטעמו קל ה' אלקים אומר להם עמדת הדברית והאמי טיעמו אמת קול אמת למשה כך אמר ל
 להם טוכו לטס לאלהים ואתה פה עמוד עמדי ואזכרה אלך את כל האמנה והאוקוס והאמטטים אשר תלמדס לטענות כן
 בקרב הארץ וכו' נציאות להם אמת עצמי כי משה היה טלוח להסן תורה מתמדת לתורה על ידו והוא ההכרל טבין
 הטבוא והאלוח כי הטבוא אמת טבואת הוא אם באצית העצמות טלא יטול דבר מכל דבריו ארבה וחס בעשיית אמתות ומס
 ומותפים והטבוא טענות טבואת על זה הדרך מנה פרוטת היא בתורה לטמוע אלת בכל מה טיאמר ואפי' לעבור על דב
 דברי תורה בהאזנת טעה טגן אליו בהר הסיוול חן מעו' כי אחר טמסה פעמי רבות וטבואו כל דבריו אמתים אם בעט
 בעשיית אמתות ומופתים ואם באצית העצמות ולח השיל מכל דבריו ארבה הרי הוא בחוקת טבוא ומנה לטמוע אלת את הכ
 הסעב ודע כל יאראל מן ער באר טכע כי טלוח טמאל לטבוא לה ולא השיל מכל דבריו ארבה והרי זה טמו טענה הת
 העיריאה פעמי טלג טעה אמת מהיה אמת טעה האוקוס בחוקת אמת ער טמסה פעם אצית ומנה חוק' וכן הטבוא הת
 יאעד העצמות אי הטעה אמת או מוסת על טבואתו מנה לטמוע אלת כל עוד טלא יתבא סקד' בדבריו את הסעב אשר
 ידבר הטבוא בטס ה' ולא יהיה הדבר ולא יבוא הוא הדבר אשר לא דבר ה' כי סבר אטטר טהטבוא יהיה טבוא אמת וטכ
 בטוס טעם בבחירת עצמו ולא תכד הטבואה כי לא אטס אל וטכ בו טמנה לטכיה בן עמד טהיה טבוא אמת טמו טארל
 במססת טטהרי וטעה וטכ בטכית המנה חבל נוצר ימיהו ולה טעס טמו מאר לו ימיהו לא טלך ה' אמת הטבואת
 את העם היה בטקד וטע' טעה אמה מת כי טרה דברת אל ה' וטכ טי מת המנה בדבר ה' טהיש הטבעי חבל האלוח והוא
 אשר הוא טלוח להטן תורה על ידו אי אטטר טככב בטוס פטי כי לא יאראל טלוח אס לא טיעמות טלחות אמת עצמו מה
 אס בהצאיות מציאות הטבואה לבל האוקולס טמו טהצאות לבל יאראל בטעת מתן תורה ואם בהצאיות טלחות האלוח
 טמו טכצאות טלחות משה רבי לא טכצאות בהצית העצמות או בעשיית אמתות ומופתים טאצית העצמות אמתות בלתי
 עצמי לטלחות האלוח לתת תורה על ידו ואטטר טככב ביז זה טעם כמו טקיה לחכיה בן עזרי כמו טאמרנו וכן עשיית
 האמתות והאמטטים יט בהן ספק טאטטר טיעמו מנתן ביז או חכיה או תחולה טכעית חבל טהצאות טלחות על דרך ט
 סכצאות טלחות משה אי אטטר טיענס בו הככב בטוס פטי לא תכד בחידת עצמו ולא תכד אחר לא מנר בחידת עצמו
 כי לא יקיים אליו ה' ית האלחות על זה הדרך אם היה עתיד לככב ולא תכד אחר כי אחר סכצאות טלחות אמת עצמי נ
 סתלק ממנו כל מין והספק והוא מה טכעב האמכס ול בספי אמת בטקן ח מהלכות מארי העריה משה רבינו ע"ה
 לא האמינו בו יאראל מטי האמתות טעשה טהאמיתים על פי האמתות יט בלבס דסי טאטטר טיעשה האות בלטה וכסוף
 וכו' ומה האמינו בו במעמד הר סיני טעיתנו ראו ולא ו' האמינו טמעו ולא אחר האם האקוללות והלפידים וטעה טעלא
 אל העירשל והקול מדבר אליו וטכו סומעים משה כך אמר להם טוכו לטס לאלהים ואתה פה עמוד עמדי ואזכרה אלך
 את כל האמנה והאוקוס והאמטטים אשר תלמדס ע' ומנין טכעמד הר סיני לבות היא הדאיה לטבואתו טאן בה דוסי
 ס' הזה אכבי בא אלך בעב העגן בעבור יאמע העם בדבריו עמד' כך יאמינו לעולם חכלל טקודס זה לא האמינו

כאמנות שהיא עומדת לעולם אלא כאמנות שיש אחריה הריאור ומחשבה ע"כ : וכונת דבריו שהאמנות שיעשו הנ
 סכביאים כמת שהיה אליטע וכרפואת צרעת נעמן . וכחנניה מישראל ועזריה שלא נכחו בכבשן האש . ודניאל שניצל
 מן האריות ויונה סכצל ממעי הדגה וכן כל האותות שנעשו על יד כל נביא ונביא או הגדת העתידות על ידי הנביא ה
 האמנים או בעלת אוב וכן עשיית האותות כבר אפשר שיעשו קצתם לצדקים או על ידי חסידים א"עפי שאינם נביאי
 כד' חניכא בן דסא ור' פנחס בן יאיר וחבירי . או על ידי אן זן תחבולה טבעית כמו שארז' על חזקיה מלך יהודה שהע
 סהעבירן אחז אביו באש וכצול לפי ססכתו אמו טמן סלמכדרא או אפשר שיעשו בלהט או בכסוף כמו שהיו עושים ח
 חרטומי מצרים או על ידי טס משמות הקדש כי השמות הם ככלי אמנותו של מקום כי טס בכחם שיעשו כהם אותות
 ומופתים ומי שמתמטם בהם ברצונו סלמקום ככביאים או לכבודו של מקום כחסידים הנא אהוב למעלה ונחמד ל
 למטה ואינו מת בחז' ימיו ואינו נוסל ביד סונכאי . אמ' השם לרמיה ע"ה וכלחמו אלך ולא יוכלו לך כי אתך אני להצילך
 אבל מי שיסתמטם בהם מדעת עצמו וסלא לכבוד סלמקום הנא ככרת בחז' ימיו ונוסל ביד סונכאי וסוף שיסתמטם ברע
 ארז' ודיסתמטם בתגא חלף . והרי זה כמי טגב טבעתו או כלין או חנותו של מלך ומסתמטם בהם שהנא חיוב מיתה ואפי
 יכעיה שהנא נביא אמת לפי שהזכי טס מן השמות להנא עצמו כמו שארז' במסכת יבמן את טס ואבלע בארז' וכענא
 ונסל ביד סונכאי והרגוהו כמו טכזר טס והבן זה מאד כי בדבר הזה יבחן המתמטם בטמות סלא ברצונו סלמקום כט
 כשימות מיתה מטונה או יכרת בחז' ימיו . וזה הדבר נכוכו כן רבים ולא ידעו אך אפשר שיסתמטו הסריטי בטמות מי
 ויגע המעשה על ידם אחר היות הנביאים משתמטים בהם לפי מה שכתב לקדמונים ונרמז בפסוקים ויבא ויט
 והכלל בזה כי הכל הולך אחר החתום . וכעבור זה הנא מבואר שאין האת ראייה אמתית על הנבואה וכ"ס על שליחות ה
 הטליח ולזה לא היו האותות שנעשו על ידי משה קודם מתן תורה עממיים לנבואה וכ"ס אל שתכתן תורה על ידו עד מ
 מעמד הר סיני וזה מה שרצונו לבאר בזה הפרק :

פרק יט' האמונה בדבר הנא הצטייר הדבר כנפס ציור חזק לא תשער הנפס בסתירתו בטום פנים אף אם ל
 לא יודע דרך האמות בו כמו סלא תשער הנפס המושכלות הראשונות והדברים שמחשבתו של אדם
 גוברת בהם או שהם באר מצד טבעו ולא ידע אך בא לו או כמו סלא תשער הנפס בסתירת מה שהנפס מן החוש ומה
 שאמת אותו הנסיון א"עפי סלא תדע סבת האמות בו . והאמונה תפול ככל דבר סלא הנפס למאמין מצד החוש אבל הו
 קונט לאיש מה רצו ומקובל או לאנשים רבים גדולי הפרסום הנפס הדבר שהנא או כתבא בו בזמן מה בחוש ומחשבה ה
 הקבלה למאמין מן האיש שהנא או האנטי ההם קבלה נמשכת מאב לבן . וזה ודאי ראוי להאמין בו קרוב אל מה שהעיד
 עלת האם למאמין האנא א"עפי סלא יאמתהו הטכל כמו מה שכתבמת בכסיון המת הא' חנכא למי שירצה מכבי אדם
 מבלי שיקדמו לו ההכנות הטבעיות שמכנ אותם לז' המת הכרחות להמצא ככביא כדי שתחל עלת הנבואה אמת ככ
 בגדרי פרק אן בן המודר אן הנבואה טורה אלא על חכס גבור ועמיד ובעל קומה נאה וכו' נח"עפי כן כתבמת בכסיון
 בטעת מתן תורה טכל ישראל חכמיהם וטפסיהם וקצרי הקומה עם ומי הקומה ורבי הלכב עם הגבורים ועמיד נרמ
 כלס הניעו למעלת הנבואה וטמעו קול אלקים חיים מדבר מתוך האש כמו שהעיד הכת' באמרן את הדברי האלה דבר
 ה' את כל קהלכס מתוך האש עכנ ערפל קול גדול ולא יסף וגו' . ואמ' משה להעיד על זה הפלא השמע עם קול חלקי
 מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה וא"עפי שהטכל ימאן זה הכה הנא אמת נתנו אחר שהעיד עליו הנסיון וכאה הקבלה
 בזה נמשכת מאב אל בן אי אפשר להכחיסו לפי שהנא מבואר שאין בעולם מי שיחב את האדם יותר מחבני . וזה ה
 הקבלה שתבא נמשכת מאב לבן ראוי שיצויר הדבר הנא בלב הבן צמר חזק לא ידומה הסרתו כאלו הנא בעצמו הטוב
 זה בחוש אחר שהנא מבואר שאין האב רוצה להנחיל את בניו סקר כמאמ' המטורר אלקי באזכינו טמענו אבותינו ספרו
 לנו וגו' אתה יודך גויס הורסת ותטעם וגו' כי לא בחרבס ירמז ארץ וגו' אתה הנא מלכי אלקים טנה ישועות יעקב כלומ' אחר
 סכך קבלנו דבר זה טנכחאן ישראל את האמונו בזמן טעבר לא היה דבר טבעי כי לא בחרבס ירמז ארץ וירועס לא הוט
 הוטעה למו . והקבלה הזאת אבותינו ספרו לנו ויא' אפשר לפקסק בה ולחמד אתס סינחילוכו סקר . נא"כ אחר שחתה
 היית סבת התחלת הצלחתס גם עתה טנה ישועות יעקב אחר שאתה הנא מלכי אלקים טיט לך יכולת על זה טירחה מכל
 זה שהקבלה שהיא נמשכת מאב לבן ראויה להתקבל . ולפי שאי אפשר לדת האלקית להתקיים אלתה טנה עליה הכתוב ו
 נאמ' סאל אבך וינודך וינודך ויאמר לך . וחייבה מיתה לעובר על דברי קבלת החכמי אמרה לא תסור מן הדבר אשר יב
 יצדו לך ימין וסמאל ואיש אשר יעסה כזו' לבלתי סמוע וגו' ומת האיש ההנא והזהירה על כבוד המרים וצותה להעטיט
 כן סורד ומורה לפי סקבלת האב קרובה למה שהוטב בחוש שהאמונה בו מחויבת אע"פי שירחקו הטכל . ועל זה הדרך
 תפול האמונה בכל זמן בדברים סלא האוטג או בתאם ולא באמות סכלי אלא בקבלה הנמשכת :

מאמר א'

וסג' מאיכנו אמת אל שפנתן תורה על דיו סי סבר יתנאל אונות ומופתי נעמי בלהט וכסוף או נעמי עי' הכריקיס מאיכס
 נביאי כמו סכוד בבבא מציע בענין מחלקתו של רבי אליעזר שבעקר הרוב מחקמו וחדר אמת הוים לאחוריו חולת
 זה ואעפ' כן לא קבעו הלכה כדבריו לפי שלא היה מוסכ בנבי' ולה תמנח כי כל האונות והאופתי טעמה משה קודם
 מתן תורה היו אמת אל טראי טיעטו על יד אונות ומופתיים בלבד לא לקבל תורה על יד ולדבר היה בלבד היה האמת
 יתאל בו ועל כן היו מתנגשים על פיו בהיתם מאיכניס טהאס שומע נעקעו ומקייס דבריו כמו טעמה משה במרה' ו
 ניריה ה' ען וכן במלחמת עמלק והזייד המן בתפלעו ובקע הים בצעקעו אמר הסתוב מה תבעק אלי ועל זה כיונא
 בו נאמר בבקיעת ים סוף ויאמינו בה וכמשה עברו אל טהאמינו עבר ה' טיעטה האס על יד אונות ומופתיים ככל
 אאר חפן גאר אומר ויקס לו כמו אמת זה על יד הכריקיס טהאס יעשה על ידס אונות ומופתיים אף על פי שאיכס כ
 נביאים כ' פנתס כן יאיר טבקע ההר ג' טעמים לפי מה טסופר ממנו וכ' חניכא כן דקס וחוני המעגל וככדדיחון כן
 גריון טנקדה לו חיה וכחנייה מיאל ועזריה טננלו מטבטן האס חבל בעבור טהאונות והאופתיים טכעטו על ידי משה
 רבי עס רבויס והפלגת פליאותם בטנוי טבעו טלעולס לא היו מופת עצמי לטבואה היו יתאל מסופקיס עדין במניאל
 הטבואה תיע טהדי אחר מתן תורה אמת למשה היו חייב כי ידבר אליהם את הארס וחי טירחה מזה טער אונות
 ההוא היו מסופקיס במניאות הטבואה עס היתם מאמיניס במשה טהאס עבר האס להעמות על ידי אונות ומופתיים כמו
 פאמר הסתוב ויאמינו בה וכמשה עבוד: ולה תמנח טאל האס למשה בעת מתן תורה הנה אכסי בא חלק בעב העבן ב
 בעבור ימות העס בדבריו עמך ונס כך יאמינו לעולס כלום חני רעה לאמת להס מניאות הטבואה עצמה אונות עצמיי
 וגס לאמת להס טאחה טלוח מאתי לתת תורה על ידיך וחי בטעס עצמס יאנו למעלת הטב
 הטבואה וכו' יתאמת להס מניאות הטבואה עצמה ועוד טיאמעו אונות מדבר עמך טאמי רעה לתת תורה על ידיך והוא
 אונות עצמיי לטבואה ולטליחות הטלוח ולה אי אטטר טיאאר אחר אונות האעמוד הכסוד טוס ספק ולא טוס חטט זיף אחר
 טנתאונות במעמוד ההוא הטני דברים טהס הכריקיס לאמת מניאות תורה מן האמיס' האמר מניאות הטבואה לפי טכלס
 הן נביאים באונות טעה וטמעו קול ה' אלקיס אומר להס עשרת הדבריי' והטנו טאמעו את הקול אמת למשה לך אומר ל
 להס טוכו לכס לטליכס ואתה טה עמוד עמוד ואדברה חלקך את כל האמנה והאופתיים אאר תלמודס לעמות כן
 בקרב הארץ וכו' נתאמת להס אונות עצמיי כי משה היה טלוח להסתן תורה מתמדת לדורות על ידי' וחי ההבול טכך
 הטבוא והטלוח כי הטבוא אונות טבואעו הוא אס באצרת העתידות טלא יטול דבר מכל דבריו ארבה' וחס בעשיית אונות ומס
 ומופתיים: והטבוא טיעצאמת טבואעו על זה הדרך מנה פרוטית היא בתורה לטמוע אמת בכל מה טיאמר' ואפי' לעבור על דב
 דברי תורה בטאראת טעה טען אליהו בחר הטלוח חן מען כי אחר טמסה פעמי רבות וטנחאו כל דבריו אמתים אס בעט
 בעשיית אונות ומופתיים וחס באצרת העתידות ולא הטיל חבל דבריו ארצה הרי הוא בחוקת טבוא ומנה לטמוע אמת את הכ
 סטעב וידע כל יתאל מין ער באר טבע טי כאחן טאנאל לטבוא לה' ולא הטיל חבל דבריו ארצה' והדי זה טמי טעמה הן
 התיאקה פעמי טלס ונסה אונות טהיה אמתו טיה חרקה בחוקת אמת ער טימסה פעס ארצות ומנח' וכן הטבוא הן
 המעד העתידות או העטה את או מופת על טבואתו מנה לטמוע אמת כל עוד טלא יתנח טקד בדבריו' את הסתוב אאר
 ידבר הטבוא בטס ה' ולא יהיה הדבר ולא ינח הוא הדבר אאר לא דבריו ה' כי טבר אטאר טהטבוא יהיה טבוא אונות וכוכ
 בטוס טעס בבחירת עטמו ולא חמד הטבואה כי לא אטס אל וכוכ כמו טקדה לטכניה כן עמד טהיה טבוא אונות טמוע טאראל
 במסת טנהרדי וטעה וכוכ בטבירת המנה חעל צאר יתוהו' ולה נעטס כמו טאלת' לו יתוהו לא טלק ה' חצנה הטבנות
 את העס היה טקד וטען טשה אמת כי טיה דברית אל ה' וטתוב כי מת טנהה בדבר ה' בחיט הטבעי חבל הטלוח והוא
 אאר הוא טליח להסתן תורה על ידי' אי אטטר טיכוכ בטוס פטי כי לא יתאל טלוח אס לא טיעצאמת טליחות אמת עצמיי חת
 אס בהצאמת מניאות הטבואה לטל המקבלס כמו טהאונות לטל יתאל בטעת מתן תורה וחס בהצאמת טליחות הטלוח
 כמו טנתאמת טליחות מנה רבי' לא טנתאמת באצרת העתידות או בעשיית אונות ומופתיים' טאצרת העתידות אונות בלתי
 עצמי לטליחות הטלוח לתת תורה על ידי' ואטטר טיכוכ באי זה פעס כמו טקדה לטכניה כן עזר כמו טאמרנו וכן עשיית
 האונות והאופתיים יט בהן ספק אטטר טיעטו מתתן באי זו חכמה או תחולה טבעית חבל טאיעצאמת טליחות על ידי' ט
 טנתאמת טליחות מנה אי אטטר טיכנס בו הכוכ בטוס פניס לא חמד בחידי עטמו ולא חמד אחר' לא חמד בחידי עטמו
 כי לא יקייס אליו ה' ית הטלוח על זה הדרך אס היה עתיד לכוכ' ולא חמד אחר כי אחר טנתאמת טליחות אונות עצמיי כ
 כטתקן ממונו כל מין מהספק' וחי מה טכתב ה' אטכס אל בספר המדע בספק ח' מהלכות סארי התורה' משה רבינו ע"ה
 לא האמינו בו יתאל מטיי האונות טעמה טאמאמיניס על פי האונות יט בלבס דוסי טאטאר טיעטה האונות בלהט וכסוף
 וכו' וכהנה האמינו בו במעמד הר סיני טענינו ראו ולא די ואמינו טמענו ולא אחר האס והקולות והלפידים ומשה נטעח
 אל הערשל והקול מדבר אלי וטנו טומעיס משה לך אמן להס טוכו לכס לטליכס ואתה טה עמוד עמוד ואדברה חלקך
 את כל אמנה והאופקיס והאופטיים אאר תלמודס ע' ומנין טמעמד הר סיני לבדו היא הדיחה לטבואתו טאל בה דוסי
 ס' הנה אכסי בא חלקך בעב העבן בעבור ימות העס בדבריו עמך ונס כך יאמינו לעולס חכלל טקודס זה לא האמינו

אחד מהוא ית' מחסה ומסתור ומגן לחוסים בו וסומרי בדינתו ומצותו וזהו שאמ' דוד אמרת ה' צרפיה מגן הוא לכל ה' החוסים בו כ'לומ' כי ה' הוא אל היות תורת השם צרופה ונקיה מכל סוג ומכל חסרון ומכל מיני חסד כי הוא יתע' מגן לחוסים בו ורצון יראתו יעשה ואת שונעתם ישמע וימקיס דבר עבדו ועצת מלאכיו יסלים וזו היא ראייה אל דבקות הכ' סגפם אחד המות במחניים כי הדבקות בחיים הוראה על הדבקות אחר המות ואל זה רמז משה באמרתו ואת הדבקות בה אלקים חיים כלבם היום ד"ל כי הפילוסוף מאמין דבקות האדם האחד הסלם עם הרומניים אבל לא כל הקהל כ' באחד ואתם כלכם דבקים בטם עם שהפלוסוף יאמין מזה יהיה אחד המות בלבד בחיים הרומניים ואתם משיגים הדבקות הזה היום בהיותכם בחיים הללו הגשמיים וכל שכן שתשיגו אותו אחד המות והביא ראייה אל היות הדבקות ה' הזה מושג בחיים מקבלת התפלים מהשם מקבלת התפלות המתפללים לפנות לטובות טובע המציאות ומנהגו וזהו שסמך אל זה כי מי כי גדול אשר לו אלקים קדושים אלת כה אלקינו בכל קראנו אליו וכל זה ראייה כי האמונה בטם ובתורתו היא הנותנת סלמות בטפס ודבקות בעליונים עד שיכנע אליו הטבע לעשות רצונו לפי טפסו מתעלת על ידי האמונה האמונה במדרגה שהיא למעלה מן הדברים הטבעיים ועל כן ימאכל בהם ובעבור זה נשתבח אברהם אבי ע"ה על האמונה את הכתו והאמין בה ויחשבה לו צדקה ונעבדו משה וזאתו על אשר לא האמינו את הכתו יען אשר לא האמונתם כי להקדישנו וגו' לכן לא תביאנו ונאמ' בדברי הימיו האמונה בכביאות ותצלוחו שיורה כי האמונה סבת ההצלח' וכן היא סבת החיים הנצחיים כמאמ' חכאק וצדק באמונתו יחיה ולא ירצה בזה החיים הגשמיים כי אין הצדק חיו ב' בהם יתקד מן הרעם אבל ירמוז בזה אל החיים הנצחיים והם חיי הנפס שהצדקים חיי בהם וזהו בוטחו בשי' שישיגו אותם את הכתו וחוסי במונתו כדי כלומ' שהצדק יבטח שישיג הטוב ההוא במונתו אבל הרעע במונתו תאבד תקותו את הכתו במונת אדם רעע תאבד תקוהו וגו' כי הרעעם לא ישיג החיים ההם אחר המות ובחיייהם לא ישיגו טמס דבקותו לזה הם חסובים תמיד מתים כמו שארזל צדקים אפי' במיתותן קרניים חיים ורעעעם אפי' בחיייהם קרניים מתים וזהו תמונה האמתית והמופתית נעשים לבעלי האמונה לא לבעלי הידיעה המחקרית להורות כי האמונה היא למעלה מן הידיעה המחקרית ומן הדברים הטבעיים ולזה יושג על ידי הדבקות האמתית בחיים ואחד המות כמו שכתבנו וזהו דבר למעלה מן הדברים הטבעיים :

ברקב אין האמונה בכל דבר מביא אל ההצלחה כי אין האמונה במתכונות תמה שישים האדם מצליח וזה דבר לא יספק בו טמס אדם כי האמונה סראי שתשים את האדם מצליח היא האמונה בדבר האמת סמא אמת בלבד לא האמונה במה שאינו נמצא ומה שאי אפשר למצוא ואלו כ' ראוי לשאול שיטאל ויאת מהיכן ירע אם הדבר שתבא האמונה בו הוא אמת בעצמו כדי שכלאמין אותו אמונה סלית או איכנו אמתו כדי שצדק האמתו ואלו נאלם מזה יסג מצד עינן הסכל' א"כ תיחה יודיע המחקרית למעלה מן האמונה וזה הסך תה סאנח למעלה וזה ספק חזק ראוי סנאעל בהתרתו : ונאמ' סהנמנענו כ' מניס' אם נמנענות קיימות בעצתן מלא יתואר הטמס ביכולת על חלוטן כמו סהכל יתקד ונל מן החלק יא סקאטר המרובע גדול מצלעו כי לא יתואר הטמס ביכולת על סיהיה החלק טנה אל הכל יא סיהיה קאטר המרובע טנה לצלעו או סיהיה זנות המעלג יתקד ממתו נצבות יא סיתקבצו טני ההפכים יחד כנוטא אחד בעת אחד יא סיהיה החזק והסלילה צודקים יחד על ד דבר אחד מצד אחד ונכנסתא באלו הנמנענות יא אפשר שתבא הקבלה להאמין במציאות ואלו במה טהא ממוס' ויא אפשר לחס סיעיד לצולס על המצא זה ולא כמצא בו אחר טאי אפשר לשכל לצייד מציאותס וזה לא יתכן שתבא סאמונ' על זה ולא על כנוטא בו כמו טאי אפשר שתבא הקבלה להאמין במציאות הטמס בשאיה יכול לבדא אחר דמתה לו מכל צד כי בהכרח יהיה האחד עלה וסאחד עלול לא יהיה א"כ דמתה לו מכל צד ויש מין אחר מן הנמנענות שאפשר סיתואר הטמס ביכולת על חלוטן והן הנמנענות אצל הטבע בלבד כי אלנו נכנסתא בהן אף אם הם נמנענות אצל הטבע אינן נמנענות בחק הבורא כמו תחית המתים והמצא אדם תטב ארבעים ינס וארבעי' לילה בלא אכילה וסיתיה והדומה לזה מומן הנפלאת טהן נמנעו אצל הטבע ובמין השני הזה מן הנמנענו אפשר שתבא אמונה בו אחר טאשג' לשכל לצייד מציאותו ועל כן נאלו כי כל מה שאפשר סיעוד מציאותו אצל הסכל א"כ סיהיה נמנע אצל הטבע אשג' שתבא האמונה בו בצכבר נמצא זה בעבר או טהוא נמצא עתה או סיתמצא בעתיד וכל שכן טאס העיד על זה הנסיון א"כ סייכחט הסכל אמות מציאותו מטי סלא ירע סכנתו טהא אפשר שתבא האמונה בו כמו מטיכית אכץ המנביטס את הברזל סלא יוכל הסכל לתת סבת מציאותו אבל יכחטסו ואלס אחר טהעיד עלת הנסיון ואלו דבר סיעוד מציאותו בטכל אשג' סלא ירע הסכל לאמת סבת מציאותו הלא אמת בלי ספק וכן מה טהעיד עליו חנוס ממיני הנפל' א' כתחי' המניס עי' אליטע כחיו ובמונתו וכעמידת אדם ילוד אשה ת'ס ומ' לילה בלא אכילה וסיתיה כמשה ואלהיו וכרדית טאג מן השמי' והיעת הסכנה טורה בישראל וכיוצא בזה מומן הנפלאת טהעיד חנוס טהיו בזמן מה והשכל יכול לצייד מציאותס אשג' סלא ירע לאמת מציאותס כל זה וכיוצא בו אפשר שתבא האמונה בו וישנל תחת היכולת הכב'ת :

פרק ב' כל מה שחוטג בחוטג לאיש מה רצוני ומקובל יותר מזולתו עד שלא נמצא עליו חולק או שהוטג לאיש לאכזבים שלמי החשנה יותר מזולתם או לאכזבים רבי המספר יותר מזולתם יתהיה האמתני יותר מתן החקבלת ומזיטבת כלב ותפול האמונה בו בתכלית החזוק ובעבור זה רצה הש"י שתכתן התורה על יד משה בפרסום גדול ורבו עיניו ממשים רבוא שלפי דעת חכמי הקבלה המספר הזה כולל לכל הפרסום ויאז אפסר סימנא פרסום יותר גדול ממנו יא"ע שיהיה מספרו יותר גדול ולפי דעת רז"ל היה הפרסום החזק לכל העולם אמרו המסיני בא נדח מזה עיר לזו הופיע קהר פארץ ימאי בעי בשעיר ומאי בעי בפארץ אלא תלמד מהחזר הק"ה את התורה על כל העולם ולא קבלה עד שבאו ישראל וקבלה וכו' ובאור זה כי אחר שהיה בעולם טבעים אומות ולא זכר מהן אלא שעיר נפ"רן בלי ספק לא בא להורות על הר שעיר ומדבר פארץ אלא לרמוז על כל העולם כלומר כי לפי טעמה הק"ה את עתידין לקום בעולם מניחי דקות בשעיר שהיא ~~התורה~~ והנמשלים אליה ונפארץ שיהיה אומת ישמעאל והנמשלים אליה שאלו הן שתי אומות כוללות כל העולם והם מזרע אברהם שהיה ראש המאמינים לפיכך שרשם להם כתיבת התורה ל ישראל להורית שהדת האלקית צריך שתפרסם בנתינתה פרסום גדול וכל דת שלא תפרסם כתיבתה פרסום גדול כזה איננה אלקית וזה כי הדבר המצטוו לכביא בינו ובין השם יש חטט או ספק לזולתו בקבלה ההיא ואפי' לעומדים בדבר ההוא וכ"ט לכאיש אחריהם יטהרו משה רבינו לא האמינו בו ישראל בכבודו אמונה שלמה עד יום מתן תורה ששמענו את הקול מדבר אלינו כמו שכתבנו ובעבור זה לא נתנה התורה בעלמות לאברהם או ליצחק או ליצחק שיכנה איתה את בנתו ואת ביתו אחריו שיאמר דרך השם כי אף אם תהיה הקבלה מהם נמשכת מאבות לבנים כבר היה אפשר שיפול חטט וספק בלב הכמאנים אחריהם כדתות הבאים להיות המקבלים יחידים מה שאין כן בדבר המתברר בחוטג לאכזבים רבי המספר מאד שהיו בהם אנשים חכמים וכוונים ורבו דעות מתחלפות ולזה נתנה תורה על יד משה ב פרסום גדול כזה כמו שאמרנו כדי שלא ישאר שום חטט וספק בלב המקבלים והנמשלים אליהם ולא בלב הבאים אחריהם כלל ונתנה הקבלה ככונה ואמתית בתכלית מה שאפשר וזהו מה שארז"ל במסכת ע"ל עתיד לבא מביא הק"ה ס"ת ומנחה בחיק ואומ' כל מי שעסק בזה יבא ויטול שכר מיד מה רבצין כל האומות ונכלסין לפניו בערבוביא ס"ת כל הגוים נקבצו יחדיו ויאספו לאחים ומי בכס יציר זאת ואין זאת אלא תורה כו' כונתם לומר כי לעתיד לבא יבא השם כל האומות לדף על שלא קיימו תורה אלקית וזהו שאמר הק"ה להם בנה עסקתם והם יאמ' שנתעסקו בדברים ש אין ישיבו שלבולט כמו שזכר בארצה הגדה בארצה יב"בסוף הק"ה משיב להם כי כל מה שעשו לא עשו מפני שאבנו של עולם אלא לצור' עצמן כלום יש בכס יציר זאת וכו' כלומר יש בכס מי יאמ' טקיים חזרה אלק' והם ישיבו ואמת לשנת כי כמו שאמר אלהים לקבל שכר על קיום תורתם שקיימו מצד קבלתם כן ראוי להם לקבל שכר על קיום תורתם שקיימו מצד קבלתם והשם ישיב להם מי בכס יציר זאת וראשון יאמיעונו יתנו עדיהם ויזדקו כלי כי האומות האומות ששמו על קבלתם ראשונות ישמיעונו כלומר ראוי להם שישמיעונו התחלות דתם שקבלו ישמיעו עליהם כ כד כתב אלהים נתבאר מן החוטג ובפרסום גדול כמו שכתב אלהים התחלו תורת משה יתנו עדיהם ויזדקו וישמיעו המקבלים ויאמרו אמת כמו שיתנו עדיהם מקבלי תורת משה שכתפסר שנת התחלות דתם בששים רבוא המקבלים את התורה וזה שסיים הכתוב אדם עדי נאם ה' כלומר כל ישראל עדים בנתינת התורה מן השמים שהם שמעו את קול ה' חלקם מ מדבר אליהם עשרת הדברים ובעדו אשר בחיקו רומז אל משה שנקרא עבד ה' וכלכס עדים שהתורה היא מאת ה' מן השמים וזהו פי' נשאל בכל אלג הפסיקים על הדרך שהבינו רז"ל שמדבר על סדר התורה בכללה נאז מטבים לאמת כי להיות התחלות התורה מתבארות בפרסום גדול ואפשר שיפול ספק באמתתו ולזה ראוי שתהיה האמונה בתורת משה בתכלית החזוק וכל ספק להיות התחלות מתבארות ביאור שאין לספק בו כמו שביארנו בפרק י"ז ויח מזה המאמר :

פרק בא' האמונה באי' ובתורתו היא המביאה את האדם אל ההצלחה הנצחית ואל דבקות הנפש בדבר הרומני וזה דבר אמת אמתו הנסיון לפי מה שבאה בו הקבלה הנמשכ' כי לעולם לא נמצא לאחד מן הפילוסופים ולא לשום חוקר שיטיג למעלת הנבואה והוא הדבק הרומז האלקי עם הסכל האנושי כמו שנמצא לבעלי התורה שסדדק טכלס בסס דבוק חזק עד שיגיע מהדבקותם לשנות טבע המציאות לעשות חפצם ורצונם ויחדשו בעולם אומות ומופתים יתיר מאד כנגד טבע המציאות כי נמצא לכביאים יגזר אמת וקס להם הש' ככל המצא מפייהם יחמנא אליהו שהוריד האש למטה הסך טבעו אמ' ואם אלקים אני תירד אש מן השמים והיה כן ופקע מי הדין ואלטיטע רפא צרעת נעמן והחיה את המת בחית ויף אחרי מותו ובאלה רבן עמו ועם שאר הנביאים נמצא גם כן לכל המאמינים שהחידים א"עם שאינן נביאים ישנו הטבע בתפלתם או ישתנה בעבורם שהיה הנביא מי יאמר ויעזייהו ויטלבו לאש ולא נבנו ויר' חניכא כן חסא ור' פנחס כן יאמר חדשו בעולם דברים בטעניו ומהגו ש אל עולם וזה אמת כי המציאות היא למעלה מן הטבע ואינו מאעבד לטבע המציאות אבל טבע המציאות יבטע ומזעזע אלת' והוא יכול לאנותנו כפי חפצנו וירצונו וזה מבחן ומצדף אל הנת תורה מאת ה' מן השמים אחריו

פרק ב

וראוי שנעיר כבאן על ספק אחד אפשר שסופק על האמונה הנושלת בדתות והוא זה אם הבעל דת מצד היותו בעל דת רשאי או מחייב לחקור על עקרי דתו ואמונתו אם הם אמתיים ומסכימים למה שהנחנו מעקרי הדת האלקית אם לאו ואם הוא רשאי לחקור האם הרשות נתונה בידו לבחור הדת שיראה לו יותר אמיתית מזולתה אם לאו והכה יתחייבו לשני חלקי הסותר הרחקת עצמו מראשונה שאם כאלו שהבעל דת מחוייב לחקור על עקרי דתו או רשאי להבחין בין עקרי דתו ובין עקרי דת אחרת יתחייב שלא יהיה טעם בעל דת קיים באמונתו ונלא יהיה א"כ ראוי לקבל טעם על האמונה אם לא יהיה קיים בה ובלתי מסופק בה כלל אחר שלא תקרא אמונה אלא כ בטל תשער הכפס בסתירתה כמו שביארנו ואם יחקור הרי זה מראה שהוא מסופק בה ואם כניח שהוא רשאי לחקור הנה כשחקר והבחין בין עקרי דתו ועקרי דת אחרת ימצא עקרי הדת האחרת יותר אמתיים האם הוא רשאי להמיר דתו בזולתה ואם הוא רשאי יתחייב שלא יהיה טעם בעל דת מצד היותו בעל דת אחרת וזה כי כשיבחין בין עקרי דתו ועקרי הדת האחרת ימצא יותר אמתיים מעקרי דתו וימיר דתו בדת האחרת עדין אי אפשר לו להיות קיים באמונת הדת ההיא האחר אשר בחר לנחלה לו כי אפשר כשיחקר ויבחין בין אותה הדת הטנית ובין דת שלישי אחרת שימצא עקריה יותר אמתיים ויטרוך להמיר הטנית בשלישית וכן על זה הדרך השלישי ברביעי והרביעיית בחמישית וכן לבלתי תכלי נלא יהיה א"כ טעם בעל דת קיים באמונתו עד שתלם חקירתו בכל הדתות שבעולם ויבחר אחת מהן על כלן ואולי תהיה דת אחרת בקצו היטוב אשר לא תודע אליו והיא תהיה היותר אמיתית מכלן ולא יהיה לפי זה טעם בעל דת נוסע באמונתו אחרי שאי אפשר לו להיות מאמין אמונה שלמה עד יחקר על כל הדתות ואי אפשר לו לחקור על כלן כמו שא שאמרנו ולזה יתחייב שלא יהיה טעם בעל דת רשאי לחקור על טעמי דתו ואמונתו כדי שיאמין אמונה בלתי מספקת ואם כאלו שלא יהיה הבעל דת רשאי לחקור על עקרי דתו ואמונתו יתחייב מזה אחד מב' דברים אם שיהיו כל הדתות מביאות אל ההצלחה האנושי ולא יהיה יתרון לאחת מהן על האחרת בטעם והענין אחר שאין טעם בעל דת יכול לחקור עקרי דתו ולא להמיר אותה בזולתה וזה מגובה מאד שיהיו הדתות שהן חולקות האמת והשקר כחיוב והשלילה כט והיחוד מביאות אל ההצלחה בסווי ואם כאלו שלא יביאו שתייהן אלא ההצלחה אלא האחת מהם בלבד יתחייב סקר עצום והוא שיהיה האל מענות משפט להעניש בעלי הדת המזויפת המתדמה באלקות עם שאין רשו ביד המאמין בה לזון הימנה ולא להמיר אותה בזולתה ולא לספוק בה כלל חלילה לאל מרשע ושדי מעול וזהו הספק שאפשר שיוספק ח בכל הדתות הנקראן אלהי וראוי שנשתדל בהתרתן : **וגאמר** כי אם היו כל הדתות הנודעות בעולם חולקין זו על זו בטל אחת תאמ' על חבירתה שאינה אלקית היה הספק הזה חזק מאד קשה ההסרה ואלו אם אחר היות כל הדתות מסכימות באחת מהן שהיא אלהי אלא שהן חולקות עליה בשיאמרנו שהיתה זמנית וכבר עבר זמנה הנה כאלו שהיא ראוי לכל בעל דת לחקור על עקרי דתו ואמונתו וזה אם בדתות החולקות על הדת האלקית זה מביא מחד בהן כי אין ראוי לטום אדם להתפתות להאמין דבר כנגד הדת שהוא מוססם עליה היותה אלקית אלא אחרי חקרו על הדת ההיא הטנית או השלישית ועל עקריה על הדרך שביארנו בפ' זה מזה המאמ' ואם בדת האלקית ג' ראוי לבעל דת ההיא לחקור עליה אם היא זמנית או נצחית ובא זה דבר ממנה אפשר שיבא השנוי אם יתבאר שאינ' נצחי ובעבור זה כת' הרמב"ם ז"ל בפ' מ' מן ח'ק' ב' מספר המור' שכל בעל דת ראוי לו לחקור על דתו ואם טעם כי החקירה הזאת היא מב' צדדין : אם מצד הדת כעצמה וזה כשנעיי' בצווייה ואזהרותי' אם הם להסיר העול והחומס ולסדר עניני המדינ' בלבד ראוי לו שידע שזה הדת כימוסית ולא אלקית וכשיתמצא הדת שהוא טעם עם שתכונן אל הסרת העול והחומס מבין אנשי המדינה תעיי' ג' לתת דעות אמיתיות בטי' ובמלאכים ותשתדל לחכם בני אדם ולהעירם על תכונת האמת בכל המ המציאות כולו הנה זה אמת היותה אלקית ואם מצד מניח הדת מה בשיבחן הנביא או השליח שהוא המתפאר בזבחה התור' היא מהטעם על דתו אם היה כן או אם מאמרי לקחם מזולתו ואוסן בחינתו הוא בחדת שלמות האיש ההוא וחקירת מדותיו ובעולותיו והגדול שבמופתיו הנחת התענוגי' הגופניים ובזות אונתם וכ"ט חוט נמשש אשר הוא חרפה לנו כמו שאמ' ארסטו' וזה תורף דבריו בפרק ההוא ואמנם אמ' כי מבחינת התורה מצד עצמה כשתכונן לתת דעות אמיתיות בטי' וכנ' לרמוז על הדת המיוחסת לאל ית' **ההנהגות** ואמ' ג' בחינת מדות מניח הדת על הדרך ההוא לרמוז אל המיש' המ המתפאר בכבואה לישמעאלים שהיה טעוף מאד בתענוגים הגופניים ובמטגל לפי מה שכתן אצל הישמעאלים מספורי' אבל אין זה מסטיק להבחין הדת המוכחת מהחכם המניח שרשים אמתיים כמו שראויים אל הדת האלקית והוא בעצמו בעל הנהגה טובה במה יודע אם הדת היא אלקית ובאמת או אנושית ומתדמה באלקות ועל כן אני אומ' כי בחינת הדת תהיה מהסני צדדין כמו שכת' הרב ז"ל על הדרך שאבאר וזה שיבחנו תחלה עקרי הדת ההיא אם הם מסכימים לעקרי הדת האלקית שכתבנו ויבחנו הסרשים המתקשרים מהם על הדרך שביארנו בספר טו' מזה המאמ' ואם תמצא הדת ה היא מסכמת או בלתי חולקת על העקרים והשרשים ועם זה תשתדל להסיר העול מבין אנשי המדינה ולהעמידם על

פרק ב' האמונות שראוי להאמינם כל בעל תורת משה שהן כמשכנות לב' עקרים שהכחנו אצפ' שאינן מרשים אליהם הן טעם הא' מהם הוא חדש העולם יש מאין וזו מבואר מעניינה שהיא אמונה כוללת לתורה חלקית בכלל ולתורת משה בפרט אצפ' שאינה טרם אליה ולא עקר כי כבר תצויד תורה חלקית בכלל ותורת משה בפרט מבלי צור החדש יש מאין כמו שביארנו בפרק יב מזה המאמר ואלו הוא עכף מסתעף מן העקר הראשון שהיא מציאות הטעם וזה כי אחר שביארנו שהיא ית' מסולק מן החסמות אם לא היה יכול לברוא יש מאין יהיה זה חסרון בח בחוקי' שאין לומר שלא יפול תחת היכולת לברוא יש מאין אלא יש מים כי אחר שיצויד מציאותו אצל הטבל כבר אפשר שתבא האמונה בו ויפול תחת היכולת בב' טעמי אף למאמיני הקדמות הנה הם מודים שהטעם עם היונתו סכל פשוט הוא עלת הכל יא' כ' החומר הוא עלול ממנו באמצעות הטבל הנבדל שהוא עלול ממנו יא' כ' והיה הטבל הנבדל עלול למציאות החומר אם אי אפשר להמציא יש מאין אף לך יש מאין גדול מזה יא' ט' שלא יצויד שיברא אף יפעל בעת בלתי עת יפעל כן יאמרנו שהיא מחייב שהיה העולם קדמון יל' כי זה הספק אמנם יתחייב לפועל על צד החיוב אבל לא לפ' לפועל על צד הרצון כי טוב הרצון כן חייב שיהיה פועל בעת בלתי עת כמו שבאר הרב המורה בפרק יח מטעמי ואחר שהטעם לחיותו מבחר הפועל ראוי שיהיה פועל ברצו' ולא בחיוב כמו שיתבאר במאמר הב' יתחיי' א' כ' שהיא ראוי שיהיה העולם בעת בלתי עת כי זה דבר מחוייב ונמשך לטוב הרצון והאמונה הב' היא מדרגת כבודת מרעה שהיא למעלה ממדרגת כל הכביאים שהיו נשיתו וזה כי אף אם אינה הכרחית לתורה אליהת בכלל ולא לתורת משה בפרט מ' מ' אחר שזכר בתורה בפירוט ולא קם כביא עוד בישראל כמשה פירושן שלא קם ולא יקום להורות על מעלת התורה שנתנה על דיו כמו שכתב במאמר הב' ב' הנה ראוי שיאמינה כל בעל תורת משה והיא אמונה מסתעפת מתורה מן סטמי : והשלישית היא אמונה בטל תנוסח תורת משה ולא תסתנה ולא תומר בזולתה על ידי פוס כביא' מאת האמונה אצפ' שאינה הכרחית לתורה חלקית בכלל ולא לתורת משה בפרט כמו שבארנו הנה הוא עכף מסתעף מסליחות הטלוח וע' כ' ראוי שיאמין אותה כל בעל תורת משה על הדרך שכתב במאמר הב' ב' פ' : והרביעית היא האמונה בשהשלמות האנושי יוסב במצוה אחת ממצות תורת משה שאם לא כן תהיה תורת משה מרחקת את האדם מהסגת השלמות האנושי אשר כנו אונת רז' בחיי העולם הבא וזה כי אחר שעל ידי תורת בני נח היו האנשים מפיצים מדרגה מה ממדרגת ה העולם הבא באמרו ז' חסדי אמונת העולם יש להם חלק לעולם הבא יל' המקמי' טבע מצות בני נח יש להם חלק לעולם הבא ואם היה צרי' כל בעל תורת משה כל רבני המצות שבאו בה כדי להקנותו מדרגה ממדרגת חיי העולם הבא הייתה תורת משה מרחקת את האדם מקניית השלמות ונתר ממה שהיתה מקרב' אותו וזה הסך מה שבזון ממנה באמרו ז' רצה הק' בה לזכות את ישראל לסיכך הרבה להם תורה ומצות ולזה מה שיראה שתראה האמונה הזאת שורש פרו' לת' לתורת משה כמו שבאר בפ' כ"ט מהמאמר הב' ב' פ' : והחמישית היא אמונת תחיית המתים וזאת התחייה יש מרבנותו שאות שאינה אלא לכדיקים גמורים בלבד ואחר שאינה מדרגת סבר מיועדת לכלל האנשים כי אי אפשר לכל האנשים להיות צדיקים גמורים והיה הכופר בה ככופר באחד מן הנסים הגדולים הנעשים לכדיקים הכבדים תחת ה יכולת ויהיה עכף מסתעף מן העקר הראשון ואם התחיי' היא כוללת כדעת קצת החכמים יהיה הכופר בה כופר בחלק מן השכר והעונש המיועד לכלל האנשים או לכלל האומה ויהיה עכף מסתעף מן העקר הב' אבל אינה עקר ולא טרם לא לתורה חלקית בכלל ולא לתורת משה בפרט לפי שכבר יצויד מציאותם אלתה כי אחר שהמאמר יורה בטעם והעונש בכלל הן גופי' ובעולם הזה לא רחמי ובעולם הבא יא' חסד הכופר בה כופר בטעם ולא בעקר מתורתו משה ואלם היא אמונה מקובלת באומה יחייב להאמינה כל בעל תורת משה כמו שיתבאר במאמר הרביעי בפ' ה' : וכ' אמונת ביות המשיח על זה סדרך היא כי הוא עכף מסתעף מן העקר השלישי שהיא אמונה מקובלת באומה ראוי שיאמינה כל בעל תורת משה כמו שיתבאר במאמר הב' ב' פ' והוא אמונה חלקית לתורת משה כי כבר תצויד תורת משה עקריה ושרשיה זולתה ולא מכינו בכלל האמונות הללו האמונות הנקלות במצות פרוטות כמו התשובה והתפלה וזולתם וזו' ט' ראוי להאמין שהטעם אומע תפלת הצדיקים לסכני' וכ' שהיא מקבל בתשובה לסכני' אליו וכינצ' באלו האמונות התלויות במצות מיוחדות לפי שאין ראוי למנות טעם מצוה באמונה יותר מזולתה ג' לא מכינו אמונת שיעת השכינה שורה בישראל וזאת האם יורד מן הסמי' על מזבח העולה והיות הבהן נענה באורי' ומצוי' וכינצ' בהן לפי שאלו כוללות באמונת הנסים והנפלאות שהן בתורה בכלל ואין ראוי למנות אלן יותר משאר הנסים באמונת בקיעת ים סוף או פתיחת הארץ וכליעת קרח ועדתו ונאכנסו חיים טאלה ולהורות על הפלגת הנסם ססתמה הארץ את סיה עליהם כמו שאמ' הכתו' ותקם עליהם הארץ שלא כדרך הבקיעה הנעשית על ידי הרעם שהיא נסארת כך בקצת תמיד כי כל זה וכינצ' בו בכלל האמונה בתורה ובכל הנסי' המוספיים בהואולם הטעם אמונות שזכרנו אותם מכינו אותם להיותן אמונות מקובלות באומה מתחדד לקום עקרי התורה ושרשיה תמיד וקום התור' בכל זמן תלמי' בהן אף על פי שאינן מרשים אליה כי כבר יצויד מציאותה זולתם כמו שביארנו והכופר בהן יקרא מן אף על פי שאינן בו

כופר בתורה ואין לו חלק לעולם הבא : פרק

שהם תחת עקד מציאות הטעם כפי מה שיחייבהו העיון ולפי מה שתבאר: הן תורת משה הם האחדות וסלק הנשמות וט
 וטאין לניית יחס עם הזמן וטאיה מסולק מן החסרונות ותחת תורה מן השמים הם הכבואה וטלימות הטלוח ותחת
 הסכר והעונש הם ידיעת הטעם וההטגחה לסכר ולעונש אם בעולם הזה ואם בעולם הבא בין שיהיה רוחני בין שיהיה ג
 נשמי ואין הכרח לתורת משה להכניח טעם עקד ולא טעם אחר מסתעף מאלו אלת אלנו כי טראוי לעבדו ולא לזולתו
 כבר בארנו שהיא מצוה וטאין ראוי למנות טעם מצוה טעם ולא עקד וטאלא תכנסח התורה וכבואה משה ככנסין תחת
 אמות טלימות הטלוח כמו שיתבאר במאמ ג' בע"ה וביאת המשיח ותחיית המתים כלם ככנסין באמונת הסכר והעונש
 על הדרך טראוי שיאמינו כל בעל תורת משה וכן דעת מורי הר"ה סראוי ק"שקט טכל אלנו וגם החדוש אמונו אמתיות
 ראוי שיאמינו כל בעל דת משה אבל אינו טרטים ולא עקרים אליה לא כנללים ולא פרטויים ואלם העקר טרטי או
 אליה הוא טמנוה אחת ממנה לבדה תספיק להקנות הטלמות ומדרגה מה ממדרגות העולם הבא כמו טביארנו בפרק
 כ' מה המאמ ואלם טאר הדתות הנקראות אלקיות טנה הן יקראן טחת אלנו עקדים טרטים אחרים בהסתלק אחד מ
 מהם טבטל תורתם כי טראוי תחת מציאו הטעם וטאוי מבואר טזה טותד לטראוי המסתעפים
 מעקר מציאות הטעם ותחת הסכר והעונש וטאוי ביאת המשיח ותחיית המתים וטאוי מבואר מאלו טלא יצוייר מציאות
 דתם זולתם וכן טיאמעאליים וטאוי הגזרה והיכולת הנקרא בערבי אלק'טא ואלק'דר תחת ההטגחה וטאוי מבואר טאט
 טיה זה כן טסתלק בזה הכחירה ולא יהיה א"כ מקום לסכר ולעונש כלל ומה טלא מוכנו הבחירה בכלל העקרים לרת
 האלק'ת עם טהיא הכרחית אליה לפי טאינה עקר אליה במה טהיא אלק'ת אבל מטר טהיא קודמת בהכרח לכל הטרה
 ונימום אנוטי טיה או אלוקי ויהיה מספר העקרים והטריטים לפי זה וט מציאות הטעם והאחדות והרחקת הנשמות וט
 וטאין לניית התלות בזמן וטאיה ית' מסולק מן החסרונות ומציאות הכבואה וטאמות טלימות הטלוח ותורה מן השמים
 וידיעת הטעם וההטגחה והסכר והעונש ואם נמנה ידיעת הטעם וההטגחה עקר אחד כמו טמנה אנתם הרמב"ם ז"ל י
 טיה מספר העקרים עטרה כלבד ואם נמנה הבחירה בכלל העקרים לרת האלק'ת אחד טהיא קודמת לה בהכרח א"ע
 טאינה הכרחית לה במה טהיא אלק'ת טיה מספר העקרים יב' או יא' ולא נמנה התכלית בטלוח עקר לרת האלק'ת
 א"ע טהוא קוד' לכל סדור ונימום אנוטי טיה או אליה בבחירה להיות הסכר המיועד לרת האלק'ת הוא התכלית המיוחד
 אליה טכבר נמנה עם העקרים ונכבאן נטלם המאמ הא' החוקר על מספר העקרים והטראוי המסתעפים מהם ועל
 סדברים הכוללים לרתות האלק'ת וטאבח לאל אשר ער הכה עזרנו : ועד הכה הגיע מה טהיתה כוונתנו לבאר
 מעטף העקרים והטריטים המסתעפים מהם בחבור הזה : ואלם לבקשת אונחי ורעי מן המאמינים ובעלי העיון ב
 בקא ממנו לבאר להם הכנת העקרים האלו וטראיהם וטדברים המסתעפים מהם והנלוים אליהם בדרך ככונה וקר
 וקרובה אל העיון התורי הגלתי והוטפתי עוד הב' מאמרים אחרים הנמטכים

לזה ועל כן יעדתי בתחלת הספר לבארם ונבאל
 לבדו העזר יתבר ויתרום
 על כל ברכה ותהל
 אמן ::

רחוקות מן הדמיוניות הנמצאות לנשים ולעמי הארץ ותעורר אותם על הכלמות האנושי הנה זה אות הייתה אלקית . ו
 וכיוצא בזה אר"ל בתורת כהנים ובהכת לרעך כמוך ר' עקיבא אומר זה כלל גדול בתורה . בן עזאי אומר זה ספר תולדות
 אדם זה כלל גדול בתורה מזה . הנה ביארנו בזה שהתורה האלקית ראוי שתכלול ב' אלגו העניינים אש הסרת העול והחומס
 מבין אנשי המדינה הנרמז בההכת לרעך כמוך . ואש הערת האנשים אלא השלמות האנושי הנרמז בפסוק זה ספר
 תולדות אדם שכתנו בו ביום ברצא אלקים אדם בדמות אלקים עשה אותו טבאר טים באדם צורה אנושית היא בדמות
 אלקים . ועל כן ראוי שיזהר שלא יבזה אותה לא בעצמו ולא בחברו ושיטתל בהשאריתה והדבקה בעליוני במקום אשר
 ממנה חוצבה . וזה העניין ראוי שתכלול אותו התורה האלקית אבל עדין אפשר שתהיה מונחת מחכם או חכמים עד ש
 טעבחו מן הצד הטני וזה כשיבחן דרך האמת שנתאמת בו שלחו השליח שתנתן הדת על ידו אש נתאמת אמות עצמי
 כמו שכתבאר בפר' יח' מזה המאמר הנה היא אלקית ואש לאו הנה היא מווייפת ומתדמה באלקית אף אש היא תורה בכל
 העקרים והטריס וכ"ש אש תחלוק עליהם או על שום אחד מהם :

פרק ב' ותמה טראי שחקאר בכאן הוא אש הדת האלקית וחיוב שתהיה אחת לשלשה עשרים או רבות . ונאמר שהנה
 יראה שהנא מחייב שתהיה אחת אש מאלו הנותן ואש מצד המקבל מצד הנותן כי אחר שהמסוד טהא הטני
 הוא אחד מכל צד ראוי טהיה הסודר הנמסך ממנו אחד מכל צד כי אי' ית' יחס מתחלף אל קצת האנשי מקצת ומצד
 המקבל כי אחר טמין האדם אחד באנושות הנה הסודר המיטיר אותו אל הגעת שלמותו האנושי ראוי טהיה אחד . ויראה
 מזה שהנא ראוי ומחייב בדת האלקית שתהיה אחת אל כלל האנשים אלא טכאאר יענין זה היטב כמזא טא' עפי טכודה
 טהיה מחייב מצד הנותן איכנו מחייב מצד המקבל . לפי שהנא מבאר שמוצי האנשי מתחלפים קצתם מקצת מצד
 התחלפות מוצי האבות או מצד דין אחרים עד שאי אפשר טיסכיומו טני אנשי על מוצו ותכונה אחת כמו שכתב אבן סינא
 באופן הראשון מן הספר הראשון מן הקנון . עד טכבר יגיע מהתחלפותם טהיו כמעט הפכים במדותיהם עד טימזא
 איש אכרי בתכלית עד טיגיע מאכזריותו טהרוצ עפיר בכיו וימזא איש אחר בתכלית רכות הלכב עד טיחמול על הירגת
 עכבר או כמלה ויחלפו האנשים בזה ג' מצד התחלפות מקומות מוטבותיהם כי טכעי הארצות מתחלפות בטכניו ה
 הארצים וההרים והמימות וכיוצא בזה עד שתמזא ארץ טפידותיה גמים וקאים בטבעם וזה מצד טהאיר טהם גדלים
 בו איכנו וך ונקי . ותמזא ארץ אחרת טפידותיה בלתי ערבים או בלתי בריאים מצד טהמימות טגדלים עליהם איכס
 טובים . והב"ח הנזונים מכמות אלה הפידות בהכרח טידתמה מוצג אל המוצן טהם כוונים ממנו . וארץ אחרת טימזא
 פידותיה בהפך והב"ח הנזונים מהם יהיה מוצג הפכי אל אנשי הארץ האחרת ומזה הצד ימזא אנשים בעיר אחת או ב
 במחוז אחד יתיר חריפים ויתיר טקחים מאנשי ארץ אחרת . ויתחייב מזה טיתחלפו מיני טהסכמות בין שתי אלגו הארצות
 להתחלפות מוצי היטבי בהם . ויטרך לבל אחת מהן כיווס מתחלף לכיווס האחרת בזמן אחד בעצמו . אלא טאחר
 טהטכני הזה הנא מתחייב מצד המקבל ולא מצד הנותן ראוי טהיה הטכני בדברים אשר מצד המקבלים וזה בטרטו טה
 טהכחו והסכמות אשר בין האנשים כפי התחלפות הארצות בכאה וכמצינה כי יהיה הכאה אצל קצת מצינה אצל קצת .
 אבל בעקרים הכללים והטריס המסעפטי מהם טכל זה מצד הדברים הנתלים בנותן אי אפשר טימזיר בזה שנס ח
 חלוק . ולזה תמזא טתורת בני נח ותורת משה עס טהם חולקת בענייני פרטיו כמו טיכא הנה טס מסכימות בענייני
 הכללים אשר מצד הנותן . וטעיתן במזאת בזמן אחד שאפי' בזמן המזא תורת משה לישראל היחה כמזאת תורת בני
 נח לכלל האומת . והיו מתחלפות כפי התחלפות הארצות ל"ל ארץ ישראל מחוצה לארץ . וגם כפי התחלפות האומות או
 מוצו מצד האבות ואין טסק טהאומות היו מניעו על יד תורת בני נח אחר טהיה אלקית להצלחה האנושי עס טלא היחה
 במדרגת ההצלחה המוטגת לישראל מצד התורה . אר"ל חסידו אומות העולם יס להם חלק לעולם הבא . וזה ממה ט
 טורה שאפשר טימזא טתי תורות אלהיות בזמן אחד לאומות מתחלפות וכל אחת מהן מגעת המונגוס על פיה אל ה
 ההצלחה האנושית א' עפי טיתחלפו במדרגת ההצלחה המוטגת מצד טתי התורות . וההתחלפות הזה בתורות אי אפשר ט
 טיכא בעקרים ולא בטריס המסעפטי מהם . ולזה תמזא הבחינה אשר לתורה מצד עצמה תמיד על ענין אחד .
 ואלס הבחינה אשר מצד הטליח אפשר טיסול בה אי זה טנוי . וי' מ' צדק טעדיה האמת אמות עצמי א' עפי טיתחלף א
 אמות הדת האחת לאמות הדת האחרת . ואחנס אש אפשר שתתכנה הדת בעצמה עס היחה אלקית לעס אחד בעצמו
 ובארץ אחת בעינה זה ממה טחקאר עלת במזא ג' בעזר האל ית' :

פרק ב' העולה ממה טביארנו בזה המאמר הוא כי מספר העקרים לדת האלקית טלטה טהס מציאות טס וט
 ותורה מן הזמים נפכר ועכס . כי אלגו הטלטה לא תצויר תורה אלקית ואלתס . וטעיתן אלגו הג' טריטו
 אחרים ומסעפטי מהם טס אצל העקרי' הללו כמודגת המיטס הנכנסים תחת הטנוט כי בהסתלק אחד מהטריס ל
 לא יסתלק העקרי ובהסתלק העקרי יסתלק הטריס כמו טביארנו והטריס טהם

לפי שכל חי מרגיש וההקדמה הקטנה שהיא כל אדם חי נסתר וכוונתה לא יתבאר הדיוט אבל לא מפני זה יחשב האדם
לפניו וסכל ובעבור זה אין למעיון בספר מספרי המחברים לקטן ולהשיב מן העולה על רוחו ראשונה אבל ישיב אל
לבנו כי המחבר הוא לא היה מקלי הדעת שלא הסיג בעומק עיונו מה שיעלה על לב המעיין בתחיל הדעת ויתר ראוי
לכל אדם לחמוד סכלו והבנתו ולומר כי אי אפשר שיטעה המחבר הוא בדבר נגלה הטעות ויתלה הטעות בעיניו וירבה
להעמיק בדבריו עד יתבאר לנו אמתת כוונת המחבר כי המחבר לרוב התאונט מחשבתו בדברים העיוניים העמוקים
לפעמים יקל בעיניו להאריך בביאור דבר מה וא"כ יקשה הבנתו על המעיין וצריך המעיין להזהר בזה ויתר מאד כדי
סלא יקרה לו כמו שקרה למטיבים על תורת משה ואומ' שהיא תתיר לחלל את הסס כמו שכתב וחללת את שס אלקיך או
שהיא תמנע מלהטיב לטנא ממה שכתב כי תראה חומר טנאך רובץ תחת מטאו וחדלת מעזב לו עזב תעזוב עמו
ומכילה הזאת תחת ידס מפני שלא שמו לב להבין דרכו הלטון או מה טנאכר במקום אחר כפי דבר זה כמו ולא תחללו
את שס קדשי וכנצא בזה הרבה :

פרק א'

ענין המציאות הנכח על כל נמצא מן הנמצאים כחלקו בן הפילוסופי אס הוא מקרה קרה לנמצא
או הוא ענין עצמותו לו : ואולם שס המציאות הנכח עליו ית' אי אפשר לומר בשהוא מקרה כי הוא ית'
איכנו מקבל למקרים כמו שיבא ואי אפשר ג"כ שיהיה עצמותו לו ונוסף על מהותו שא"כ היה עצמו האל ית' מורכב מב'
דברים וזה לא יתכן כמו שיתבאר א"כ אין המציאות הנכח עליו ית' דבר אלת המהות ואחר שמהותו נעלם תכלית הה
שהעלם כמו שכת' הרב ז"ל שזו היתה בקשת מ"עבה באמת הראני כא את כבודך ובארתו התשובה על זה לא תוכל לראו'
את פניו כי לא יראנו האד' וחי וא"ל בספרי נאפי מלאכי השרת שהס חיים כלום שאין מהותו כודע לזולתו א"כ מציאותו
נעלם תכלית העולם שאיכנו כודע אפי מלאכי השרת ונלפי זה ראוי שיטאל שאל ויאת איד' ינח שורט לתורה אלקית ד'
דבר שהוא נעלם הטנתו מטנס נמצא זולת השס : והתשובה בזה כי לא ינח מציאות שורט לתורה אלא מן הצד שהוא
אפשר ההטנה וזה מצד היות הנמצאות מושפעות ממנו והוא עלה להם ופועל איתם כי מזה הצד תבחן מעלת השס מ'
מצד היותו פועל הנמצאות בתכלית הסלימות והגוד : וזה הצד הוא שמוקד אל האדם לדבר בו ולהבחין מעלתו אבל
מצד עצמותו אי אפשר לדבר בו כי לא יכלל זה בדבור כלל : וזה רמז דוד במזמור ברכי כשפי אתה ה' כי על צד הראשון
את ה' אלקי גדלת מאד כלום מצד מהותך גדלת מאד משוכל האדם לדב' כך ועס כל זה הוד וחדר לבטת כלום מן הצד
שאפשר לדבר כך שהוא מצד הסעולות הנראות שהן כמטכו ומק' כי הם יורו על האדך והדרך ועל כן המאד לזה ספור
סיצירות המושפעות ממנו ית' סמורות על מעלתו ושלמותו מצד הטלמות הכראה בהן ובעבור כי מעלת האומן תוכר
בפעולתו מב' פנים מצד היותו פועל פעל כפלא וחטוב בחומר נכבד ומעלה שהוא נכר לכל שהפעל הוא הנכבד ה'
הוא מפועל נכבד ונלם כמו מי סיראה כלס נאס מזהב ואבן יקרה סאלו הכלים בלי ספק ירז על גדל מעלת העוטה
אותם : ואס מצד היותו עוטה כלס נאס מצדיריס ציור כפלא בהומר גרוע כאלו תאת הצורף טעשה כלס נאס
מצדיר ציור כאה בברזל טזה בלי ספק יורה על חכמת הצורף ושלמותו בעשותו בברזל שהוא חומר רחוק מסיקבל הצור
ששתוח ציור נאה מפותח פתוח הותם כ"ט טזה הוראה טבהזת החומר מוכן לקבל הצור טיעשה בו פועל כפלא טבן
בת' ארסטו במאמ' ה"א מספר הב"ח בהתת תופס על החכמים הקדמונים סלא רצו לדבר בטבע הב"ח הסחתי הנולד'
מן העפוט לפחיתותס זולתי בנולדים מזכר ונקבה : ואח' שס כי יותר ראוי לדבר בב"ח הפחתי הנולדים מן העפוט
ומה סידוכר בטאר ב"ח נלא מצד עצמס אחר שהס סחתי מאד ומחומר גרוע שהס נולדים מן העפוט אבל בבחינת
הכח האלקי שהוא מעורב בהס טזה בלי ספק יורה על מעלת הפועל ושלמותו שהאז נותן כח החיות בהומר גרוע בזה ט'
שיהיה נולד מן העפוט מבלי התחברות זכר ונקבה ב"ח דומה אל הנולד מחבור זכר ונקבה וזה טבח גדול אל האומן : ו
וכן חד טבח השס בבחינת היצירות המושפעות ממנו על ב' אלס הפטי מב' אלס הצדדין על צד הראשון את עוטה אור
כשלמה לרמוז אל היותו ממציא עולם הטכליס סיכנה אותס הכתו בטס אור כמו טכבאר בטתוף אור : וא"כ
רמוז לעולם הגלגלי נאח' נוטה טמים כיריעה וספר היצירות הקיימות והגדולות והנראות הנראות לעין כל כאור והטמי'
והגלות היבשה והיצירות אשר בארץ וספר הסדר הנראה לעין איד' סדר השס כל מעשה בראשית באופן טלס כדי טיחות
ויתקיימו הב"ח לזה נאח' המטלח מעייכו בכחלי בין הריס יסלכון יסאך כל חייטו טדי וכו' וספר סדר חדוט הלכנה מדי
חדס בחדטו וסדר הים והלילה טהנו סבת קיינס המציא' הספל והב"ח כלס אים אים כפי מדרגתו וזה ממה שיורה על
חכמת הוצר ומעלתו בעשונ' ירח למועדים שמש ידע מבואו וזס סבת התחדט הים והלילה לקום הנמצאות והגלות
הארץ והמצא שאר היצירות הנוראן : ואחר טסיס לסדר טבח השס מצד היצירות הגדולות והנוראות טב לסבח האל ית'
מן הצד האחר ל"ל מצד היצירות הסחונות הנולדות מן העפוט נאח' מה רבו מעטך ה' כלס בחכמה עטית ונג' זה הים
גדל ורחב ידי' שס רמז ואין מספר חיות ונג' : והזכיר היצירות הנעשות בים והנולדות מן העפוט מבלי שיהיה בהס כח
לסאי מינס כמו סיראה ממה שכתו בסו תוסף רחס יגועון ואל עפרים יטוכון תטלח רוחך יבראון ותחדט פני ארמה
וזה

דבאמר השני

בביאור העקר הראשון שהיא מציאות האל ומה שיתלה בו מן הפרטים המתעפין ממנו
ומה שראוי לכל בעל דת שיאמינהו ולפי מה שכתבנו במאמר הא' הפרטי הנתיים בו הם
ד' והם האחדות ושלוק הגשמות ושהוא ית' בלתי נתלה בזמן ושהוא ית' מסולק מן החסרונ' וכדי שיכתבאר אליו הפרטי
ביאור מספיק ראוי שנבאר תחלה העקר שהם מסתעפים ממנו שהיא מציאות הקס נאחר נבאר הפרטים אחד לאחד ל

למצא הסבוכס וקודם כל זה אכתוב הערה אחת הכרחית לכל מעיין בזה הספר :

הערה

ומה שאין ראוי שיעלם מן המעיין בזה הספר הוא כי הרבה דברים נאמרים בו במקום אחד לפי
דעת האמת לו לפי האמת בעצמו ויאמר במקום אחד בהסך לפי האמת בעצמו או יאמר במקום א'
אחר על כוונה מה ובמקום אחר על כוונה אחרת כמו פעטה הרים זל במקומות הרבה מספר המורה שהרי כת' בפ' ג'
מן החלק הא' כי פי ותמונת ה' יביט ואמתת הסס יטיב והוא כת' בפ' לז' כי פי נפטי לא יראו אמתת מציאותו כמו שהיא לא
תושב והעיר על זה בפ' כ"ד ובמקומות אחרים מן המאמר הא' כי אמתת מציאותו ית' לא תישב לזולתו וכעבור זה ראוי פי
סווד המעיין כפירקן מפרקן שפר אי זה מחבר טלא יקפון להטיב על דברית עד סידע דרכי הלמוד הנכסוי בספר האל
וכן עד סיקוף בכל מה טכא בספר מהענין האל במקומות אחרים כי לפעמים ישמיט הספר הקדמה אחת באי זה ת
מקום לפי שהיא כתובארת בעצמה או שכתבארה במקום אחר או כוונה ממנו להספיד הענין ויחשוב המעיין שזה טענ'
מן המחבר וימהר להטיב עליו ויחשוב אותו לפתי וסכל וזה הדרך נמצא בויכוחים הרבה כמו שיאמר אומ' כל אדם ראוי
סיכי את כוונתו וזה לפי סכל בעל סכל ראוי סיכור את כוונתו וממע הסומע ואמר טענת גתלה כי מי הגיד לו שהאדם
בעל סכל וכל עוד טלא תכתבאר הקדמה הקטנה מזה ההקס לא יכתבאר הדרגס וזה אמת אלא טכבר תדע לבעלי ההגות
סדרך המדבר או המחבר להספיד הקדמה הקטנה כמאמר האומ' כל אדם מרגיש לפי

וזה הדעת עם טהור עקר כל טרמי התורה מכל וכל כי אם לא יפעל על צד הרצון אי אפשר שיפעל בעת זולת עת ויביא
 זה אל האמת הקדמונה הגמורה ואל עקירת כל הנסים והנפלאות שבאו בתורה ולא תועיל התפלה לאל בעת הצרה ולא כ
 כשרון המעשה והתשובה וזולת זה תמה ענוה בתורה הכה הוא ג' כ' סותר למה שבארנו העיון הסכלי וזה כי מוסכל ראשון
 הוא שהאל ית' ראוי שימצא כל מיני הטלמיות בו ויסולקו ממנו כל מיני החסרונות ובעבור זה אמר הכביא טהור עניו
 מראות ברע והבט אל עמל לא הוכל כי לפי טרמייהו חסרון בחקן סיבית אל עמל אמ' טלא יוכל לעשו כך כאלו ב' אז
 טאין ראוי שינחם אלת טוס דבר טידומה טהור חסרון . והוא מבואר טמי טלא יפעל ברצון הוא חסר ולא יאמ' לו פועל
 אלא בהעברה ובהקל מן הלטון . כי אם כאלו טהור יטרוף והסיף ימית והטר יאור לא יאמ' זה אלא בהעברה כי פעל ה
 סמיתיה בס' ה' והארת הבית כנר לא ינחם על דרך האמת אלא לפועל בבחירה והוא האדם שהמית בסוף והדליק הנר
 בבית . וכן המאלך כנר באש ונאסף אש"ט טהור היא הטופת לא נחם פועל הארשפה אלא על האדם המאלך אותנו
 באש וכאלו פלו טרף הכנר כי האדם הוא הפועל על דרך האמת לפי טהור פועל בבחירה ורצון ועל כן תנחם אליו הפ
 הפעולה וטאר הפועלים כנר והסיף והאש הם פועלי חסרים כי אין בידם לפעול או טלא לפעול אלא כפי רצון האדם
 הפועל בהם והם כמו כלים אליו כגרון והמורה טאת עליהם הכתו היתפ' הגרון על החוצב בו אם יתגדל המאור על
 מניסו וגו' ר"ל אין ראוי שיפ' הגרון טהור הכלי להקר' פועל על החוצב בו כי החוצב בו הוא השועל ולא יתגדל המאור
 על מי טהור מניף אותנו בקלות כהניף טבט ולא יתגדל על מרימת טהור מרימי אותנו בקלות כהרי' מטה קל לא כהרי' ע'ן
 ככד . ואלו על מלך טהור טהיה חוטב טהור הפועל והרודה עמי' בעברה כרצונו ויאת טאינו אלא ככלי טהור פועל
 על ידו ומאלח אותנו לצמות מטשט בגוי חנף ובעס עבריתו ועל כן אמ' בתחלת העניו' הרי טהור טבט אפי' וגו' בגוי חנף
 אזלחנו ועל עס עברתי אכוננו וגו' והוא לא כן ידמה ולבכו לא כן יחשוב וגו' כל זה ויר' כי הכלי אינו פועל ע"ד האמת
 אבל השועל הוא המניע הכלי ברצון ועל כן כשיאמ' על הש' טהור פועל הנמצאת או אי זה דבר אין ראוי טהיה פועל
 אות' כדרך השועלים החסרים אשר אין פעולתם בידם לצטנו' או טלא לעשות טאם כן יטיה האדם יותר נכבד מהאל
 ית' כי האדם י' לו יכולת על טיטרוף הכנר או טלא יטרטנו והאל ית' לא יהיה לו יכולת על זה . והיך אפשר טמי טיס' לו
 יכולת ב"ב' לא יהיה יכול על מה טהורם יכול עליו . ולזה הוא מבואר טהור מחויב טהיה פעל האל ית' כפעולת הפ
 הפועלים האלמים והם הפועלי' על צד הרצון והבחירה טהור אזלנו הפועלים האלמים : ואלו התי' הס' הגדול
 המתחייב להיות פעולתו ית' על צד הרצון הוא על זה הדרך כי אם היו הרצון והבחירה אשר הוא פועל בהם ממין הר
 הרצון והבחירה אשר באדם היה מתחייב הספק טאמרנו שיחדו סנוי בפועל אבל אחר טאין רצונו ית' ממין הרצון א'
 אשר לבו לא יקר' מזה בטול כי רצונו כמשך אחר חמתו ויכלתו וכמו : החמתו ויכלתו הם ב"ב' ואינם ממין חמתו וי
 ויכלתו כן רצונו אינו ממין רצונו' וכמו טהחכמה והמרה בו ית' איכנה דבר כסף על העצמות כמו טיב' אבל היא
 עין עצמותו וכמו טעצמותו נעלם תכלי' ההעלם כן חמתו נעלמת תכלי' ההעלם ולא ככף ממה טניחם אליו החכמה
 אלא לס'ק ממנו הס'לות טהור ההפק' . וכן כאלו כי מה טניחם אלת הרצון הוא כדי טנכין ממנו ס'וק היתו פועל על
 צד החייב כשפועלים החסרים ביכלת ב"ב' כי פעולתו ית' ביכלת ב"ב' ולזה יתחייב שתמשך ממנו על צד הרצון כמו ט
 טהס בפועלי' האלמים . אבל לא טנכין רצונו היך היא לפי טהור עצמותית בו וכמו טעצמותו נעלם תכלית ההעלם
 כן רצונו נעלם תכלית ההעלם ולא כאלו כי טהור פועל ברצון אלא כדי טנכין ממנו טאינו פועל על צד החייב בלי' כו
 כונה ורצון . ואם תאל ותאל היך ית' תלא רוצה אל רוצה . כשיכר' היך ית' טעצמה מזה טהור אלת האדם קודם
 היתו אל היתו יודע אותנו בעת היתו טהס ידיעות מתחלפות בלי' טפק ואין דרך להיט' מזה אל' או כשצאת טאין ידו
 ידיעתו מתי' ידיעתו טצורה בו האני כדרך טהיה מחדש כנ' או טתכנ' אל כטייה גדולה ליחם אליו תואר הסכלות
 ותאת' איכנו יודע דבר ככל המתחדש בעולם אלא ככללם ולא ידע את משה בעת היתו ית' ממה טידעו קודם היתו
 או אחר היתו וטאינו ידע את ההפ'ים כדי טלא יהי' בו ידיעו' מ'צנות : והית' ראוי טנאת כי ידיעתו היא כמ'ב' אחר
 חמתו וכמו טחמתו היא עין עצמותו ואיכנה דבר כוסף על העצמות והיא בעלמת תכלית ההעלם כן ידיעתו ורצונו
 ויכלתו טהס כמ'בים אחר חמתו נעלמים תכלית ההעלם ולא ככף ממה אלא טהור פועל פעולתו כמין שיפעל אותה
 טפועל היותר נכבד . ואחר טאכחנו נמצ' טהפועל הית' משובח הוא הפוע' ביכולת וכונ' ורצון כאלו בו ית' טהור פועל
 בכונה ורצון ואם אין כנו כח להטי' הכונה והרצון ההס' ביחד הם אבל כדע טהרצון ההוא אינו מחדש בו טנוי אחר ט
 טכדע טהאנוי היה חסרון בחקן . ולטית הספק הנה נטפל בתחלת המחשבה ר"ל הית' בעל הרצון מ'תנה מלא רוצה אל
 רוצה תצ'א הכביאים תצ'רים , זה הספק על הדרך טתכנו' אלת יטעיה דרשו ה' כהמ' או קראוהו בזיתו קרוב יעזוב
 רטע דרכו ואם אין מחשבותו ומ'ב' אל ה' וידחמהו ואל אלקינו כי ידכה לסלוח וסמך לזה כי לא מחשבותי מחשבותיכם
 ולא דיכבס דרכי נאם ה' כי גבהו טמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכי' ומחשבותי מחשבותיכם וכיאונו כי לפי טהיו
 מספקים עליו בני דורו ואומרי' איך אפשר' טאם נגור על הרטע טימות טאם יטעה תשובה טתכנו' גזרתו א'כ

וזה הלשון לא יפול על הנולד' מזכר ונקבה שיבראון אחד ששבו אל עפרים אלא על הנולד' מן העפוש ואלו כשהתחיל לדבר על זה מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית להורות שמעלת השועל נחמתו יתברך בחתנו שלמות אל חומר גרע מאד כמו שהיא חומר ה' הנולד' מן העפוש סתם להם שלמות החיות וזה ממש שיהיה על חכמת השועל וזהו סמך אל זה יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו לבאר כי באלו הנמצאות השועל הנולד' מן העפוש כבר יפול עליהם השמחה שיטמח הטם בהם בעביר שהם מעשיו מצד חכמתו טכרת על ידו ועל זה רמזו ז"ל בפר' טוה שאמרו סדינים מה ה' הם אומ' יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו כאלו ביאר שאעפי שאין ממדג' מעל' העם ושלמותו שיטמח בכחצאו פחותות כאלו כבר יפול שיטמח בהם על צד העברה הלמנית מצד שהם מעשיו וזה לשון יהי כבוד ה' לעולם וכו' כלומר כבודו במקומו מונח לעולם שהוא נבחר ואלו הנמצאות הנולדות מן העפוש פחותות ונפסדו שאין להם קיומם לא במין ולא באינם כבר יתכן שיטמח בהן מצד טכמתו נכרת בהן בהיותם מעשיו על הדרך שבארנו' הרי טכח הטם בזה ה' החומר מצד היותו פועל הנמצאות כב' מיונים מן הפעולה שזכר בהם מעלת השועל ומהו הצד הוא טכסוב מצדיות הטו' ל' מצד היותו פועל הנמצאות לא מצד מהותו כלל ובעבור זה התחילה התורה בפרש' בראשית להורות על מצדיות הטם השועל לנמצאות כמו טכתבו במאמ' ה' ועל זה הצד הונח מצדיות הטם עקר לתורה לא מצד אחר :

פרק ב' הפועלים ב' מיונים מין לא יפעל בעצם וראשונה אלא דבר אחד כחכם האם יחמם וקור הטלג יקריר וזה המין נקרא פועל בטבע לא בכונה ורצון ומין יפעל פעלג הפכויות והוא הפועל בבחירה ורצון יפעל דבר בעת שירצה ויפעל ההפך בעת שירצה' אולם טיהיה פועל הטו' כמטך תמנו על דרך המין הראשון הוא דבר מכוון הבטול לפי שהפועל הטבעי לא יפרד מן הפעולה כאור שלא יפרד מן הכר וכחוס שלא יפרד מן האם והאל ית' דבר נבדל מן הפעולה' ועוד כי הפועל הטבעי חסר כי לא יפעל דבר ביריעה והכרה אבל הוא הכרחי בפעולתו כטו בסימנא המקבל מוכן כי האם תשרוף אם תמצא המקבל מוכן לשרפה ומי שהיא הכרחי למוכן בפעולתו הנה הוא חסר אחר שאין בו כח לעצור הפעל ההוא ולא לפעול ההפך והאל ית' אין ראוי שימצא בו טום חסרון יתחייב מזה טאי אטטר טתהי' פעולתו מזה המין ואלו טיהיה פעל האל ית' כמטך תמנו על דרך המין טטני ירא' שהיא ראוי טיהיה מחלק ממנו ית' וזה טטס הרצון אמ' יאמ' על היו' הפועל רצה ופועל דבר מה בעת מה שלא היה רוצה אנתו קודם זה כי לא יפול פס הרצון על הדבר שהוא נמצא על אופן אחד ויתחייב מזה טיהיה בעל הרצו' מטתכ' מלא רוצה אל רוצה ויהיה א"כ מתפעל ומקבל טכני מוולתו כי אי אטט' טיהיה הדבר האחד מכל צד פועל ומתפעל יחד והאל ית' אי אטטר טיטתנה ולא טיטתפעל לא מוולתו ולא מעצמו ג'כ טא"כ יהיה מורכב מב' דבר' מדבר בו יפעל ומדב' בו יתפעל והטו' אי אטט' טתהיה בו הדכבס כלל כמו טיבא ונס' אי אטטר טיהיה פועל ומתפעל יחד יתחייב מזה טאי אטטר טתהיה פעולתו ית' על צד הרצון אחר ט טאי אטטר לו טיטתנה' ועוד כי כל רוצה הנה הוא חסר הדבר הנרצה והאל ית' לא יחסר לו דבר שירצה אנתו בעת מה שלא היה נמצא לו קודם לבן וכן הבוחר הנה הוא בוחר באחד מב' דברים להיות הדבר האוא תתר כאות אליו מן האחר והוא א"כ חסר הדבר ההוא הנבחר אליו קודם שיבחרהו ויתחייב מכל זה שאין ראוי טיהיה פועל האל ית' בבחירה ולא בר ברצון' ואחר טאיכנו פועל בבחירה ולא ברצון ולא בפועל הטבעי שהוא כהמטך האור מן השמש כמו טביארנו מי ו יתן ואדע על אי זה צד יקרא האל ית' פועל : וראיתי מי טכתב טהאל ית' פועל בבחירה ורצו' אבל א

אין הבחירה והרצון החודשים כמו שהן ב' **בג' אבל הטם בו קדמים' ויאמר על זה הדרך**
 טהאל ית' ברא העולם בעת טכראו ולא קודם לכן ברצון קדום טגור סימנא בעת טכמנא ונמצא לר'ל מאמרים מיוס טדעתס קדום לזה הדעת אחרת תכאי התנה הק"בה עם מעשה בראשית על היום טיקרע ועל האם טלא תשרוף לחכניה מיטאל ועזריה וכו' טיראה מן המאמ' הזה טאמכ' אמרת כן כדי טלא ליחס לאל רצון מחודש בעת התחדש הטם ולזה יאמר כי נתחד ט בעת התחדש ברצון קדום גר להיות הטם בעת טכמנא וזה הדע' רחוק מאד מטוטטכל לפי טמלת רצון קדום כאיוב פכייכה היא מזויס' ותורה על החייב ולא על הרצון' וזה כי הטאלה תטוב כמו טהייתה ונאמ' האם בעת טכברא העולם או התחדש הטם ברצונו הקדום היה בידו לאחרת מאנתו העת אל לא היה בידו לאחרו ואם היה בידו אז לאחרו נת כתבטל הרצון הקדום כי מה טלא אחר לא היה מפני הרצון הקדום אלא לפי טלא רצה בעת ההוא לאחרו ואם רצה היה מאחר אנתו' וא"ת טלא היה בידו אז לאחרו מאנתו העת אחר טכן גר הרצון הקדום א"כ כתבטל טס הרצון וטכ הדבר אל היתנו פועל בחייב ולא ברצון אחר טאלג רצה לאחד מאנתו העת לא היה יכול' וכן יתחייב לומר בכל הנסיס וטכל ט פעל סימנך תמנו בכל עת שהוא כמטך על צד החייב וטאי אטטר טלא יהיה הדבר באנתו העת אחר טכן כגור ברצונו הקדום ואי אטטר לו לטנותו' ואם הדבר כן יהיה האדם יתיר טלס בפעולותיו מהכורא אחר טהאדם יס לו יוכלת על טיפעל אחד מהכ' הפכים בטוה כאלג תאמ' להטחיר הלוח אז ללבנו כפי חטנו ורצונו בטל עת שירצה והאל ית' אין לו יכ

יכולת אלא על אחד מכ' הפכים בלבד הגור מן הרצו' הקדום יתע' האל מזה עליו רב :
פרק ג' ולפי טענין הרצון אז לכונו יאמ' על התחדש טכין בפועל מביא אנתו לפעול מה טלא פעל קודם ה התחדש הרצון דברו הטילוסוטים טרה גדולת על הטם ואחרו טאי אטטר טתהיה פעולתו ברצון

ויתבאר ג"כ מזה שהוא אחד לפי שמה שהוא כבוד לא יושכל בו מנין אלא בהיות האחד עלה והאחר עלול והכבוד אחר
 אין בו אפסדות כלל הוא עלה בהכרח ואינו עלול כי העלול הוא אפסדי המציאות אחר המציאות כפלה בזאת ויתחייב
 מזה שהוא אחד וגם כן יתבאר שאין לו התלות בזמן שאם היה לו התלות בזמן היה נמצא בזמן זולת זמן והיה בו אפס
 אפסדות ויתבאר ג"כ שהוא מסולק מן החסרונות שאם היה חסר אי אפסר שתהיה פעולתו שלמה בתכלית השלמות וא
 ואכחזו נראה כל פעולותיו שלמות בתכלית השלמות כמו שאמר הנזר תמים פעלו יתבאר א"כ שהוא מסולק מן החסרונות
 וזה המופת על מציאות השם כמו כח המופת הרביעי שהביא הרב ז"ל בספר המורה בביאור מציאות השם והטעמים
 המסתעפים ממנו והוא מופת תורני מסכים עם העיון והוא טבא עלת הרמז בפרשת בראשית כמו שכתבנו :
 פרק ה' העקר הזה שהוא מציאות השם יש עליו מופתים אחרים עיוניים הביאם הרמב"ם ז"ל בתחלת החלק הב'
 מספר המורה אזכור אותם בקצרה כדי להעיר המעיין על הצורך מהן מהבלתי צורך : והמופת
 הראשון מהן טעם הרב ז"ל הוא בכני על מציאות תנועה נכחית תדירה כמו שיכיר השילוסוף וזה ממה שלא ידע אנתו
 כל בעלי הדת האלקית המאמינים בחדוש ואין האדם יכול להעיד על זה ג"כ ולכן לא התעסקנו בהבאת המופת ההוא :
 ומופת השני שהביא הרב ז"ל הוא חלוש מאד לפי שהוא בכני על הקדמה הקדי' בטעם ארסטו לא כתבאר
 אמתתה אלא כי כשימצא דבר מורכב מב' דברים וימצא אחד מהם בפני עצמו חוץ מן הדבר ההוא
 המורכב התחייב מציאות האחד בהכרח חוץ מן הדבר המורכב ההוא ג"כ שלא היה מציאותם מחייב שלא ימצאו אלא
 יחד בחומר ובצורה הטבעית לא היה אחד מהם נמצא בלתי האחר בטעם פנים יהיה א"כ מציאות אחד מהם בפני ע'
 עצמו מורה על העדר החיוב והכח ימצא האחר בהכרח והמשל בזה כשימצא הסכנגבי שהוא מורכב מן החומץ והדבש
 וימצא הדבש לבדו יתחייב בהכרח המצא החומץ לבדו ואחר ההקדמה הזאת אמר אכחזו נמצא דברים רבי מורכבים
 מחיוב ומתנועע ל"ל טעם יטיעו זולתם ויתנועעו מזולתם בעת שיטיעו וכמוצא מתנועע לא יטיע כלל והוא המתנועע
 האחרון יתחייב בהכרח שימצא מניע לא יתנועע כלל והוא המניע הראשון : וזה המופת הוא בכני על ההקדמה ההי' שהקדי'
 בטעם ארסטו ואיכנה אמתו כי איכנו מחייב שכשימצא דבר מורכב מב' דברים וימצא האחד לבדו ימצא האחר לבדו כי
 כבר ימצא האדם שהוא מורכב מחי וממדבר וימצא החי לבדו במדבר ולא ימצא המדבר בזולת החי אלא אם
 נאמר שהמלא' הוא מדבר לבדו ל"ל משכיל בפעל מזולת שיהיה גסס כחן מרגיש שהוא גדר החי : וא"ע טעם להשיב על זה
 ולומר כי החי לא ימצא לבדו בזולת התחבר עמו צורה אחרת מיכית כאלו תאמר חי צהל או חי נוער או חי טואג אבל ה
 סודות המשולח לא ימצא לבדו ולזה איכנו מחייב שימצא המדבר לבדו בזולת צורה אחרת מה שאין כן במניע והמ
 והמתנועע בעבור שאפשר לבעל הדין לחלוק על זה בצד מה שהמצא החי או הצמח מורכב מגוף וכפס וימצא הגוף
 לבדו ולא ימצא החיות ולא הצמח לבדו ולא סוף הרב על המופת הזה והביא מופת אחר שלישי עיני חזק שאי אפשר
 לחלוק עלת לפי מה שכת' אלא ז"ל טעם : אמ' הנמצאות לא ימנע הענין בס' מב' חלקים אם שיהיה כלן בלתי
 הנות ולא כפסדות או כלן הנות כפסד' או קצתם והם הנות כפסד וקצתם בלתי הנות ולא כפסד וזאת
 החלוקה הכרחית ונסקר שיהיו כלן בלתי הנות ולא כפסדות שאכחזו כשיג' לחנוט נמצאות רבות הנות כפסד' נסקר שיהיו
 כלן הנות כפסדות לפי שאם היה כל הנמצא נוסף תחת ההויה וההפסד הית כל הנמצאות אפסדי המציאות והיה אפס'
 שיפסד כלם ולא יהיה שם מוציא ומסריח מציאות על העדרם ולא ימצא א"כ דבר מן הנמצאות אחר שאין שם מוציא
 ולא מקיים וברוח מציאותם על העדרם ואכחזו נראה אמתם נמצאים יתחייב בהכרח שימצא נמצא בלתי הנות ולא כפ'
 כפסד שאין אפסדות הפסד בו כלל הוא המכריח מציאות הדברים ההגיוס הנפסדים על העדרם והוא מחייב המציאות
 לא אפשרי המציאות כי לא ימלט הנמצא הזה מהותו מחייב בכח' עצמו או בבחינת סבתו ואם הוא בבחינת עצמו
 היה הוא האלנה ואם הוא בבחינת סבתו היתה סבתו מחייבת המציאות בבחינת עצמה והיא האלנה ית' והוא המתבאר
 כל הדברים ההגיוס הנפסדים וזולתו לא היה אפשר שימצא דבר והוא איכנו הנה ולא כפסד' וזה המופת חזק מאד בזה
 הדגש כי יתבאר ממנו מציאות השם בחלוקה הכרחית ולא מצד היות הדברים הנמצאים צריכין אל פועל במופת הר'
 הראשון שכתבנו ועל כן אמ' הרב עליו שאין בו דחיה ולא מחלוקת אלא למי שלא ידע דרכי המופת' ואמר עגוד כי מזה
 יתחייב שלא יהיה גוף שכבר ביארנו שהאלנה הוא המחוי' המציאו' בבחינת עצמו וכל מה שהוא מחייב המציאו' בכח' כ'
 עצמו אינו גוף לפי שכל גוף מורכב מב' ענייני' וכל מורכב הנה הדרב' היא סבת מציאותו ולא יהיה א"כ מחייב המציאו'
 בעצמו כי מציאותו תלוי במציאו' חלקו והרכבתם ולזה הוא מבואר שאינו גוף ולא כח בגוף : ומזה יתבאר בקלו' שהוא
 אחד כי מן הסקר שימצא לטעם חייב המציאו' בפנה מבלי טעם הדבכה כי בהכרח יהיה בכל אחד מהם ענין חיוב ה'
 המציאו' וענין בו יבדל מזולתו ויהיה א"כ מחוי' המציאו' מורכב מב' ענייני' וכבר ביארנו שהמחוייב המציאו' אי אפשר'
 שיהיה בו הר ככה כלל ויתבאר ג"כ שאינו נוסף תחת הזמן להיות כל נוסף תחת הזמן משתנה וכל משתנה יש לו מסכה
 ומחייב המציאות בבחינת עצמו אין לו סבה אחרת מסכה אותו ולא יהיה הא' ג"כ מסכה ומשתנה יחד שאם כן יהיו בו
 שני העניינים ענין בו ישנה וענין בו ישתנה ויהיה מורכב' ויתבאר

א"כ יהיה האל משתנה מתנה אל רוצה ואי אפשר שיסתנה השם מן הינתו רוצה להצניט את הרשע אל הינתו רוצה שלא להצניט ובעבור זה היו מחליטים המאפט ואומרי שאין התאבה מועילה אל הרשע והתיר הספק הזה כשאמר כי לא מן מחשבותי מחשבותיכם ונג' כלומר לפי שבתחלת המחשבה יעלה על הדעת שיש סנוי רצון בנתי אחר כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם ונג' כי כמו שיש הכדל בין ידיעתו לידיעתו שאינם ממין אחד כלל כן יש הכדל בין רצו רצונו לרצונו ובין דרכו לדרכו עד שלא יסול ביניהם דמיון כלל. ול' וריות על זה אמר כי גבא שמים מארץ כן גב גב זה דרכי מדרכיכם ונג' כי הוא דבר ידוע שאי אפשר לומר על שני דברים שהאחד גבוה מן האחר אלא כשטמיה גבוהים והאחר גבוה מן האחר אלא שמתחלפים בשמות ויתר כמו שני שהאש יתיר גבוה מן האויר כי שניהם יסול עליהם שם הגובה לומר שהם גבוהים אלא שהאש יתיר גבוה מן האויר אבל אם האחד גבוה בתכלית הגובה כשמים והאחר שפל בת בתכלית השפל כארץ שלא יסול עליה שם הגובה כלל לא מעט ולא הרבה לא יאמר שזה גבוה מזה אבל אם כאמר עליהם שהאחד גבוה מן האחר כרצה לומר שאין ביניהם יחס ודמיון כלל לפי שכל האחד שהוא השמים יסול שם הגובה ועל ה האחר שהוא הארץ לא יסול שם הגובה כלל לפי שהוא בתכלית השפל. וכך יאמר הכתו שהם מחשבותי ודרכי בערך אל מחשבותי ודרכי כי כמו שלשמים ולא יכללם שם הגובה כלל אבל על השמים יסול שם הגובה כמחשבת ועל ה הארץ לא יסול שם הגובה כלל כן הם מחשבותי ודרכי וידעתו בערך אל מחשבותי ודרכי וידעתו. כלומר שאין ביניהם יחס כלל ולא יכללם סוג אחד כי ידעתו תקרא ידיעה כמחשבת וידעתו לא תקרא ידיעה כלל ולזה לא יסול שם הידיעה על שניהם כאחד אלא בהעברה כי לא יתחלפו בשפת ויתר בלבד אבל יתחלפו בסאינס מסוג אחד בטס הגובה הכח על השמים והארץ כי על השמי יסול שם הגובה ועל הארץ לא יסול שם הגובה כלל אלא יכלל סוג אחד ל' סוג הגובה ובעבור זה אין להקיים בין רצונו לרצונו כמו שאין להקיים בין ידיעתו לידיעתו כי אף אם הרצון אשר בנו יחייב סנוי חלונו הנה רצונו ית' לא יחייב סנוי חלוני. ולזה המטק אל זה נאמר כי כאשר ירד הגשם והטל ונג' כן יהיה דברי אומר יצא מפי לא יסוב חלו ריקם כי אם עשה את אשר חשתי כלומר שהחפץ האלקי אינו דומה אל החפץ האזינושי שפעמי לא יצא אל הפועל כי החפץ האלקי יצא אל הפועל ע"כ ואין מעכב בידו מעשאו רצונו וזה ממה שזורה סבא לבאר ענין הרצון כלומר שאין חשבו רצונו תימן חשבונו ורצונו ולזה לא יחייבו סנוי בחפץ כלל אע"פ שיחייבו סנוי בחפץ ויעלה בידו מזה שהפועל האלקי נעשה על צד החפץ והרצון. נא עכב אין זה מחייב סנוי בחפץ ולא שום חסרון ולזה יסול עליו שם הפועל בכוחה ורצון שהוא הפועל היותר טוב וזה מה שרצונו לבאר :

פרק ד'

כבר בארנו בתאמ הא"כ לכך התחלה התורה בפרשת בראשית להורות על מציאת הפועל. וזהו ממה שזכר שם מציאת הדבר מן הכח אל הפועל יט ראייתו על מציאת הפועל המוציא אתם אל ה הפועל. וממה שזכר מציאתם אל הפועל בזמניש מתחלפים והם שעת ימי בראשית יט ראייה על מציאת פועל בכ בכוכוה ורצון שהוא פועל הדברי בעתים מתחלפים כפי מה סגוריה חמתו ואש"פ שיהיה אפשר שימצאו בעת אחת ואחנס כמצאו בעתים מתחלפים להורות על הכוונה והרצון כי בזה תתקיים התורה בכללה והשם והצוואה הנזכר בה כמו שכתבנו למעלה. וזה שארץ והאל במאמר אחד היה יכול להבראות אלא כדי להפרע מן הרשע וכו' וליתן טבר טוב לברקיים ונג' בסדר שמתצאו בו בעתים מתחלפים יורה על הקדומה הטובעית שיש לקחת הידיעות על קצת וטבל חזק מהן כמצאת בעת הראוי והכאית לה לפי טובעה כדי שתמצא על תכלית שלימותה שאפשר שתמצא בו כפי מה סגוריה ח חמת הפועל ורצונו ולזה נאמר בכל אחד ממעשה בראשית וידא אלקים כי טוב להאמת על הענין הזה:

ומבוא שמעיד עליו החוש מזה מציאת הדברים מן הכח אל הפועל וכל להביא מופת ענינו על מציאת האלה ית' על זה הדרך. ואכחנו כראה שיש בכאן ענינים יהיו בכח ויצאו אל הפועל וכל מה שיצא מן הכח אל הפועל יס' לן מוציא תנה לו בהכרח שאלו היה המוציא בו ולא היה שם שום מונע לא היה נמצא בכח בעת מן העתים אבל היה בפועל תמיד. ואם היה מוציא בו והיה לו מונע שלא ימצא תמיד בפועל ואמר הנה אמר הסיד המונע הוא א אשר הוציא הדבר מן הכח אל הפועל. והמוציא הוא שהיה מוציא בכח וטב מוציא בפועל היה אם למונע מצבתו ח' ל ליחס היה כצדד בין הפועל והמתפעל וכשנמצא היחס הוא הוציא אל הפועל וכל אחד מאלו השנים יחייב המוציא מס מסיד המונע או מביא היחס וכך יאמר במסיד או המביא ההוא הסנוי וזה לא ילך אל בלתי תכלית. ולזה אי אפשר תכלתי שיגיע אל מוצי' מן הכח אל הפועל אין בו כחנות כלל. לפי שאם היה בו כחנות היה בו האפשרות ומה שיש בו השגרת אפשר שימצא ואפשר שלא ימצא ויצטרך אל מוציא אחר מן הכח אל הפועל יכרח אחד הסנוי אשר יאמר על החחר ויהיה האחר המוציא שאין בו כחנות ולא מונע כלל אלא ברצונו השמוט יעשה מה שירצה והוא מחייב המציאות. ומן האקר שיהיה בעל חומר כי כל בעל חומר יש בו אפשרות ולא יהיה מחייב המציאות. ולזה הנה מבורר שהוא כדל והכדל א אשר אין בו אפשרות כלל והוא מוציא הדברים מן הכח אל הפועל הוא האלה ית' והתבאר שאינו גוף ויתבאר

בהכרח טיהרה כחם בעל תכלית ואח' טכחם ב"ת יט להם התלות בזמן ואל ית' התמצית אחר שהוא מחדשם הוא קרמון
 וב"ת וזהו שאח' הכתי' אפי' ראשון ואפי' אחרון ומבלעד' אפי' אלפי' כלומ' אחר שאפי' קרמון אפי' אלפי' שיטתו אלי' . וכן אח'
 הכתי' ואל מי תדמינוי ואפי' יאמר קרמון שאח' מרמס עיניכם וראו מי ברא אלה וגו' : (מן המרש' הד' שהוא ית' מסולק מן ס'
 החסרונות יחייב ללק' מלמל' כל דבר שידמה בו חסרון כמו הסכלות והלאה ודומיהם : ומעתה
 אפי' ראוי שיקשה עליך למה לא מנינו אלנו הד' שרשי' מסתעפי' מן העקר הראשון . ולא מנינו גכ'
 סינתזת חכם ורצנה ויכול נחי ודומיהם שרשי' כמו שמנינו שהוא אחד ולמה לא מנינו שהוא ית' אפי' לג' סוג ולא הכרל ולא ד'
 דומה ולא הסך ושאינו משתני' וכדומה באלו כמו שמנינו שאינו גוף ולא כח בגוף . ולמה לא מנינו שהוא ית' שלם בשלמות'
 ב"ת ושהוא אחת ושהוא ברך' כמו שמנינו שאין לג' התלות בזמן כי התכונה בה מבושרת ממה שכתבנו כי כל אלנו ע'
 ענפי' יצאי' מן המרשי' שכתבנו כי היותו ית' חכם וחי ורצנה ויכול ודומיהם ככללי' במרש' הד' שהוא ית' מסולק מן החסרונ'
 וכן שהוא כדק' וישיר וכאמין וכסיד וגבור ורחם וחסון וכדומה בזה מן הדברי' שידומה בהם שהם שלמות' . ואפי' לג' ית'
 סוג ולא מין ולא מקרה ושאינו במקום ודומיהם כלם ככללי' במה שאינו גוף ולא כח בגוף ושהוא ית' אינו משתנה ושיש'
 לג' שלמות' ב"ת ודומיהם כלם ככללי' במה שאין ית' אפי' לג' התלות בזמן כי כל הכופל תחת היותו משתנה וב"ת' . ושהוא
 ית' אפי' לג' דומה ולא שיה ודומיהם כלם ככללי' במרש' האחדות' . ושהוא ית' אחת ככלל' בעקר הראשון שהוא מציאו' האם
 כי אחת איכנו דבר אלת' היותו מציאותו תלוי' בעצמו ולא באלתו כמו שיבא בביאור' שם האמת' . וכן היותו ברך' איכנו
 דבר אלת' היותו משפיע כל הנמצאי' בתכלית השלמות' כמו שיבא בע"ה . וככלל' מאלו הד' שרשי' משתרגים כל העניינים
 הנתלים באלוהו' ית' והמתיחסו' אליו והעניינים הראויים לבלק' ממנו ונכסב' לכאד' כל אחד מאלו המרשי' הארבעה בסני'
 עצמו וכבאר' תחלה ענין התארים שייחסו' לאל ית' על אפי' זה דר' אפשר שייחסו' לג' :

פרק ד'

ממה שהוא מבואר' במעט עיני' שהתואר שיתואר בו הדבר מחד' פעולותיו לא יחייב רבוי' בעצמות'
 השועל כלל' כי כבר אפשר שייחסו' מן השועל האחד פעולו' רבות מתחלפין' וזה מבואר' בסני' מנינים
 השועלי' אם בשועל בטבע ואם בשועל ברצון . בשועל בטבע כמו האם כי היא תתקד' קצת' הדברי' ותקשיף' קצת' ותבא'ל'
 ותסרוף' ותשחרר' ותלביץ' וימי' טלא ידע טבע האם יחאוב' שיט' בה פטה כחות מתחלפות יחאו' מהם אלנו הטעה עניינים
 המתחלפי' שאמרנו כי ימצא בו עניין בו יבטל ועניין בו יסרוף ועניין בו ישחרר ועניין בו יפועל הסך השחרות וזהו שי'
 טלביץ' הדבר ימצא בו עניין יתקד' ועניין אחר בו יפועל הסך ויקשיף' כי יאמר שאפי' שיימצאו ההפכי' משועל אחד
 בעצמו . ואולם מי שידע טבע האם יבין כי בכח אחד שיש בו והוא האם יפועל האם כל אלנו הדברי' ויחלפין' הפעולות
 מחד' התחלף' המתקבלים מבלי שיחייב זה רבוי' בעצמות האם וכזו' בעצמו ימצא בשועל ברצון כי הכח המדבר שבאדם
 ששועל ברצון עם היותו אחד יפועל פעולו' מתחלפין' כי בו יקנה החכמה והמלכות ויכריז' הית' דמות ויקדש' ויפסיד' וישתור'
 ויבנה וכאלה רבות עמו משעולות הפניות או מתחלפות עם היותו אחד פשוט כי אפי' מי שאח' שהכח המדבר שבאדם
 הוא מורכב וכן הנפש האנושית בכללה יומטו' ממנה שעולות טבעיות מתחלפות כהנה והמתיחה וההרגש' . ופעולות ר'
 רצוניות כפעולות הכח המתעורר והכח המדבר . ולא כדומה מן הפילוסופי' מי שאח' שהנפש האנושית מורכבת . אבל
 לפי שדומה שועל המתיחה בסני' עצמו כדומה שועל ההרגש' כדו' שועל ההסכלות בסני' עצמו כשכלי' הנכדלי' יביא זה
 לחאוב' היות הנפש האנושית מורכבת כמו שכתבנו קצת' מן הרופאי' שבאדם פלג' כפשות ואינו כן כי הנפש האנושית אחת
 ומטו' ממנה פעולות מתחלפות וזה דבר באר' אנתו הרמב"ם ז"ל בפתיחת פי' אבות' . והביא משל לזה משלש מקומות א'
 אשלים באחד הודלק הכר' והאי' ובאחד זרח אור הירח והאיר' ובאחד זרח השמש והאיר' שאפי' שכל אחד מאלו המקומות'
 כדומה בו האיר' שהוא הדבר המצוי' הראשון מן הכח אל השועל ושם האיר' הוא עליוהם בהסכמה וכלי' קדומה ואחור' הית'
 אפי' שאין סבותיהם שונות הם מתחלפי' בכחיות סבותיהם וכן כח המתיחה וההרגש' הנמצאי' באדם איכנו כח המתיחה
 הנמצאים כ"כ וכו' אבל הנפש האדם יומטו' ממנה הפעולות ההן כמו שיימטו' הנפש החמור ומנפש הנמר עם
 סבותיהם מתחלפות ואפי' עוד שם שאין עניין יקבצם' אלא שתוף השם בלבד' ינאל' עוד בסוף דבריו והבין זה הענין
 שהוא כשלא מאד יבטל בו הרבה מן המתחלפין' ויחייבו ממנו הרחוקות ורעות בלתי' אמתיות ע"כ שם : וכראה
 מדבריו אלנו שכבר אפשר שיימצא כדומה אחד יומטו' ממנו פעולות רבות מתחלפות מהן טבעיות ומהן רצוניות ומי'
 שלא יבין עניין הנפש האנושית אפי' באדם יחאוב' שהפעולות הרבות אהם יומטו' מהן רבות מתחלפות . ומי' שי'
 שיכונן עניין הכח המדבר ויטיל' טעם שאין אחד פשוט אפי' רבוי' בו כאח' באדם שהוא ככה הבית הפלגני והמדוכה
 הפלגני והחריבה וככס' המדינה והמציא' החכמה הפלגני' וכל זה לא יחייב רבוי' בעצמו הכח המדבר כלל' יבין אפי' יומטו'
 מן השועל האחד פעולות רבו' מתחלפין' ואם כדומה זה בשועלי' המוחשי' החלושי' אשר אלנו כ"ט שיימצא זה כח השועל
 הראשון אשר סוף סבת כל הפעולו' הטבעית והרצוניות ולזה נאלץ' שאפי' שכתבנו היותו כמות ממנו ית' פעולות רבות
 מתחלפות אפי' זה ממה שייחייבו רבוי' . ולזה מזה שיתקד' אכל' המעיינים לתאר' הטעם בכמו' אלנו התואר' המתחלפין' מחד' ה'
 הפעולות המתחלפין' אם במקבלי' מתחלפי' כמו כח המתיחה כדומה וכן היותו כדו' ואם במקבלי' אחד כמו שיהיה ד' ב

הא
 ישעיהו חמשה עשר
 רמחל בתי צבתי צמח

ומי
 פה שמו ליהיה חמין פילוסוף ויקים
 כעמ' אפי' שמת' בלדמו' או
 לעי' אתו' שיעי' ויטעמו' צמח
 המדוכה האור

ויתבאר גם כן שהיא מסולקת מן החסרונן שאם היה בני חסרין היה מצטרף אל זולתו שיתלך חסרונו ולא יהיה א"כ מחוייב
 המציאות בעצמו אלא מולתו והמופת הזה אף אם הוא אמת וראוי לסמוך עליו כמו שכתבנו הכי אר"כ ז"ל מוסת רב
 רביעי שהיא המ"פ הראשון שכתבנו בשוק שלפני זה לפי שהיא מסכים עם מה שנזכר בתורה בספר בראשית ועל כן כ
 כתבנו אותה אכחכנו להיות תור"י גם מס' עם הענין ומצאנו סמוך עליו אבן רושדן בסאלה הד' מספר השל"צ הספלה
 וכתבנו אחריו המופת הב' הזה לפי שהיא עייני סמוך עליו הרמב"ם ז"ל ואח' עליו שאין בן דחיים ולא מחלוקת וכתב'
 א"כ עקר מציאותה הם בסמי מופתי אמתיים פרק ו' מה שראוי שיאמינהו כל בעל דת בעקר ה
 מופת הוא שיש בעולם כמצא מחוייב המצי
 הזה שהוא מציאותה הם לפי מה שכתבאר ב
 המציאות בעצמו שאין לו עלה ולא דומה לו והוא עלת כל הנמצאים ובו קיימם מציאותם ואין קיימם מציאותו תלוי ב
 בהם ולא בזולתו והוא האלהות ית' וזה הענין נותן הבנה ציורית למה שכתבנו במופת בפרקים טעברת' ומה שראוי ש
 שוכן מן העקר הזה הוא כי כמו שהגדר או הרמס נותן הבנה ציורית במה שיש לו גדר או רוסס כן מלת נמצא בת
 במקום הזה הוא כסוג שכולל כל הנמצאים ואחריו מחוייב המציאות בעצמו הוא ההכרחי העצמי שיש בו כפי זולתו
 מן הנמצאים והדברים הנמשכים לזה הם שאין עלה לו ולא דבר דומה לו ושאיר הדברים אינם אלא ביאור חיוב מ
 המציאות בעצמו כדי שתשלים ההבנה הציורית במה שאשם טיורייר המציאותו ית' אבל לפי האמ' אי' זה גדר ולא רמס'
 כי הוא ית' אין לו גדר כי הגדר מחובר מסוג ומכדיל מלת נמצא אינה סוג שתחת על כל נשאיו בהסכמה כמו שמדריך ה
 סוג להיות כן כי אין בעולם סוגיכללה עם זולתו כי לא יאמר נמצא על האל ית' ועל זולתו בהסכמה כי המציאות הא
 האמתית הוא אלהות ית' ומציאות שאיר הנמצאות קנו מציאותו ואחר שהנמצא אינו סוגיכלל אמת ית' וזאת זולתו אין לו
 הכרח וכעבור זה מה שכתב עליו ית' שאין דומה לו ולא שיהיה לו הם מלת מופת על הזולתות בלבד כלו שהיא ית' זולת
 הנמצאים שכלם קנו המציאות ממנו ואין להם מציאות זולתו ואין מציאותו תלוי במציאותם ומן העקר הזה יסתעפו
 סד' טרשים שמכינו במאמר הראשון שכל הכופר באחד מהן כאלו כופר בעקר והם האחדות והרחקת הגשמות ושאין לו
 שתלית בזמן ושהוא ית' מסולק מן החסרונות' אולם האחדות נבוא מעניינו שהיא מתחייב לעקר מציאותו הם ומסתעף
 ממנו על הדרך שביארנו במופתים כי אם לא היה אחד אלא שנים או יותר היה בכל אחד מהם בהכרח בעניינים ע
 ענין חיוב המציאות וענין בו יוכל זולתו ויהיה אם כן מורכב והיה הרכבתו סבת מציאותו ולא יהיה אם כן מ
 מחוייב המציאות בעצמו ואלם שאינו גוף ולא כח בגוף מבואר ג"כ היותו מתחייב לעקר מציאותו הם ומסתעף מת
 ממנו על זה הדרך ג"כ וזה לפי שכל גשם מורכב מחומר וצורה וכל מורכב הנה הרכבתו סבת מציאותו ושוב אל מופת
 האחדות ואף אם כאלו שאין כל גשם מצד מה שהוא גשם מורכב מחומר וצורה בהכרח אבל הגשם מצד מה שהוא ג
 גשם אין בו הרכבה כלל והוא אחד בגדר והאמת כמו שסיה דעת הקדמונים בזה ונג' אבן רשדן כתב במאמר' ז"ל ממה
 שאחר הטבע שזו דעת אריסטו ושאין הרכבה ספירית בכל הגשמים ואלו שהגשם הספירי אחד מכל אופן בלי שום
 הרכבה כלל וזאת ס' ג' כשהרכבה ספירית בגשמים אינה רק מצד הצורה המוחית שהיא חלק בגשם ולפי זה היה
 אפשר לומר שיהיה האלהות גשם עם היותו אחד אלא שאם היה גשם יתחיי' שיהיה בעל תכלית בהכרח ויהיה לו דומה כי
 יהיה דומה בזה אל שאיר הגשמים ויהיה כמו בעל תכלית והוא ית' אין לו דומה כמו שאמרנו ועוד שהגשם לא יניע גש'
 אלא כשיתנועע הוא ג' כ כשיניעוהו יאם הוא מתנועע יצטרך אל' מניע אחד ואין ממנו סלא יהיה גשם ויהיה המניע ה
 ההוא המתחייב המציאות ולא הגשם ואלם שאי' לו התלות בזמן מבואר ג"כ שהיא מתחייב לעקר מציאותו הם ומסתעף
 ממנו וזה שאם היה נופל תחת הזמן לא יהיה אם בן עלת כל הנמצאים כי הזמן היה קודם לו ויהיה נמצא אחד סלא ה
 היה מצטרף אל מוצאו ולא יהיה אם כן עלת הכל ואם היה נמצא עם הזמן תמיד הנה לא יהיה מחוייב המציאות בע
 בעצמו אלא באחד והוא הזמן אלא שאם היה הזמן הוא המטרך הכלתי מאנער-שאי אפשר זולתו וכן אם לא יהיה כדחי
 יהיה בו אפשרות העדר ומה שהוא אפשרי העדר איכנו מחוייב המציאות ובכלל אם היה לו התלות בזמן ויהיה מצי
 מציאותו תלוי במציאות הזמן לא יהיה מחוייב המציאות בעצמו ויתבאר ג' כ כנקל כי היותו ית' מסולק מן החסרונ'
 מתחייב לעקר מציאותו הם לפי שאם היה חסר היה מצטרף אל זולתו ולא יהיה אם כן מחוייב המציאות בעצמו אלא
 בזולתו : פרק ו' מן הד' טרשים שאמרנו שהם מסתעפי מן העקר הראשון שהיא מציאותו הם ומסתעפו
 עכשיו : כי מן הטורים הראשון שהיא האחדות יחייב לסלק ממנו ית' התארים כחכמה
 והגבורה והכדיבות ודומיהם לפי שכלם תארי' כוספי על העצמו ואחר שהוא ית'
 אחד מכל אופן אי אפשר שיהיה לו לא תארי' עצמי ולא תארי' לפי שכלם מתחייבי רבוי ומסלקי האחדות ומתשרים הב' שהיא
 שאינו גוף ולא כח בג' יחיי' לסלק ממנו ית' ההתפעלות הגשמיים כלם כמו החרדן והעצב והשמחה והנקה והכטיר' שכל א
 אלן ההתפעלות גשמיים כמש' לגוף או לכח בג' ומתשרים הג' שהיא שאי' לו ית' התלות בזמן יחיי' שיהי' כחונ' ב' בת' נומ' בו
 יוכלת ב' בת' ושלמות ב' בת' ולזה אי אפשר שיס' בו הזמן ולא הדמות לסוג דבר מן הנמצאים כי אחר שכלם משפיעי ממנו

בהכרח

ל-
מציאות

המורים על הפעולות הנמשכות ממנו. ובעבור זה נאמר כי אף אם נתאר אותן בעצמן באיזה תאר מצד הפעל שראינו
 שמתוך מתנו אף זה תמה שיחייב רבוי בו כי כשתארנו אותן כשהוא די בכחית הפעל הנמשך ממנו שהוא החיות לכל
 החיים לא יחייב זה רבוי בעצמו ית' כי הכונה לומר כי לפי שאנו רואים החיים נמשכים ממנו כשפוט שעתה תקרא חיים
 להמשיך החיות לכל החי. ולזה הוא מה שנתארהו בסהא די במאמר הבתוב כי עמך תקרא חיים וכך נכ' כשפוט שהאר
 היא עמו מצד שאנו רואים כי בארנו נרא' אחר כי הוא הנותן הכח לראות האור והוא המוציא אריות מן הכח אל הפעל
 וכך בכל הטלמיות אכחנו כשפוט שהם אצלנו מצד היותם כמשכ' ממנו עד" מה שאמר המפורד הכוטע און הל' יאמר
 אם יוצר עין הלא יביט. ועל זה הדרך כבר נתארנו בסהא חכס בבחינת הפעולות שאנו רואים שהם נמשכות ממנו
 בחכמה נפלאה וסודי גדול שזה יורה על המצא אצלנו החכמה. ולפי זה כבר יתואר בתארי מתחלפ' מצד כל הפעולות
 המתחלפות סגריאם אותן כמשכות ממנו מבלי שיחייב זה רבוי בעצמו. וכך כבר יתואר בתארי מתחלפ' מצד יחסים
 מתחלפ' והנמרסיות מתחלפות כמו שכ' שהשם קרוב אל האדם או רחוק ממנו את הכת' קרוב ה' לכסברי לב' רחוק ה'
 מירשעים שאין הקרבה והרחוק אל מצד האד' שהוא מתקרב אל השם או מתרחק ממנו כמו שארז"ל ה' ה' אני הוא קודם
 שיחטא אדם ואני הוא לאחר שחטא כל' שאי' השנוי בו ית' אל' באד' כי קודם שיחטא יש לו יחס אחד אל השם ואחר שחטא
 יש לו יחס אחר שהו מתרחק ממנו כמו האילן שהו קרוב לראובן פעם ורחוק ממנו פעם ולמזרח ראובן פעם ולמערב
 פעם ואין השנוי באילן אל' בראובן. או שאמר שהשו" הוא יוצר ושועל ומלך ואחז' וכיוצא בהם כי זה תמה שלא יחייב
 רבוי או שנוי בעצמו כמו שלא יחייב רבוי בראובן אחרנו בו שהוא בן יעקב ואח' שמעון ואבי חנוך ושותף נפתי וכעל
 האור וכעל הכור טבל אל' בלי ששק תארי' בלתי מחייבים רבוי בראובן. שאין הדבוי בעצמו על ראובן אבל הם
 תארי' מצד הדברים שיחם אליהם או שישתתף אליהם. וכך יתואר בתארי' מתחלפ' בבחינת מתחלפ' כמו שאמר'
 באל' ית' שהוא רוצה או חכס או יכול שאין האנוכה לומר שיש בו תוא אחד בו יוכל שיכרא נקרא אחר בו רצה ונקרא אחר
 בו ברא ונקרא אחר בו ידע מה טברא כמו שלא נאמר שיש בו תוא אחד בו ברא היסודות ונקרא אחר בו ברא הנגלים
 ונקרא בו ברא המלאכים ונקרא אחר בו ברא האנשים שכל אל' פעולות מתחלפות ימשכו מפועל אחד כמו שאמרנו.
 אבל לפי שכל פועל שלם אי' אפשר לו שישעל ארזו פעולה אח' לא יוכל לשעו' וידע לשעול ורצה לפעול נאמר שהאר רוצה
 ויכול וידע ואלו בחינות מתחלפות בפועל שלא יחייבו רבוי בו ועל אל' הדרכי' הוא תה' שיתואר השם בתארי' מתחלפ'
 אם מצד הפעולות המתחלפות מצד המקבלים ואם מצד הפעולות המתחלפות בעצמם או מצד היחסים והצדופים
 שיצטרף אליהם או מצד הבחינות המתחלפ' כי כל אל' אינם מחייבים רבוי בו ית' נכלס מיתרי' בחקו' וזוהו דרך הת'
 התורה והנביאים בתארי' שיוחסו אלינו ית' ואלול' אם אפשר שיגואר השם בתארי' מתחלפ' מצד עצמו הנה זה ת'
 תמה שנחקר עליו כע"ה: פרק ט' התואר שיתואר בו הדבר אינו עצם המתואר אבל הוא ענין אחר
 מגיע לעצם. וזה כי
 ענין עצמי כאמך האדם הוא חי מחבר אין זה תואר נוסף על העצם אבל הוא כאמך האדם הוא אדם כי האדם או
 אינו דבר זולת החיות והדבור וזה אינו אל' ביאר שם כי התואר הוא עצם המתואר ואינו ענין מגיע לעצם. ולא ידחק
 שיתואר השם בתואר כזה אחר שאינו דבר נוסף על העצמות כי רבוי המלות לא יורו בהכרח על רבוי הענינים
 אבל הם ביאר הבנת העצמות כמו שאמרנו גמס נאון מרביט לא יספדו אל' המלות רבוי על הבנת מלת החי' ואלול' ר'
 יאוי שתרע שאי' אפשר שיתואר השי' בסני דברים על שהם בו עצם חיות והדבר באדם. ולא כדבר אחד על שהוא בו
 חלק עצם שא' היה השי' מורכב מב' דברים וכבר ביארנו שהאר ית' פסוט בתכלית הפסוטיות. אבל כבר יתואר באיזה
 תואר על דרך שיהיה התואר האדם ביאר לשם הנקרא בו וזה לא יבא אל' כסיהיה התואר ענין עצמי מבאר לעצם ס'
 המתואר כמו שכ' שהמציא הראשון הוא המחוי' המציאות והוא האמת הגמור טבל זה הוא ביאר שם מחוי' המציאות
 כמו שיבא בביאר שם האמת. ואם היה התואר ענין מקרי הוא מבואר שהוא כמעט משיתואר בו ית' וזה לפי שהמקרה
 יצטרך אל' כנשא כי המקרה אינו עומד בעצמו ויהיה לפי זה השי' עצם נושא המקרי ואינו קודם העצם וחייב עצמותו
 הוא בזולת המקרים הנה המקרה אפשר שימצא ואפשר שלא ימצא והעצם מחוי' המציאות יהיה אכ' השי' מורכב מב'
 דברים מחזית המציאות ואשארות המציאות. ויהיה מצד שהוא מחוי' המציאות עלה ומצד שאי' אפשרי המציאות ע'
 עלול ויהיה עלה ועלול יחד עם היותו עצם עומד בעצמו זה חלוקה בלתי אפשרי ואם אין קיומו וחייב עצמותו בזולת
 המקרה הנה המקרה אכ' מחייב המציאות והעצם הנושא אותו מחוי' המציאות ויהיה אכ' שני כמשא' מחייבי המציאות
 או כמשא' אחד מחבר משני ענינים שהם העצם והמקרה וכל זה תמה שנתבאר בטולו ועל כן הוא מבואר שאי' אפשר
 שיתואר השי' בשום תואר לא עצמי ולא מקרי. וזה תמה שיחייב טלוק התארי' מהשו" לא מה שיהיו על צד הביאר
 לדוכ עצמותו שמו שאמרנו ואלול' שאי' מחוי' עומד לו תארי' תה' הנה זה יתבאר אמתתו על זה הדרך. וזה
 כי הוא מן היותו לפי המופתים שכתבנו כי להיתן ית' מחוי' המציאות ראוי

בהסתלקות הדברי מן הסכה הראשונה כפי דעת אבן סינא והדומים לו וקצת חכמי השו"ע אולי ואכל יש לאבן ראש
דעת אחרת בזה והוא דעת קדומי השילוסושי אכתוב אותן אחר שאכתוב מציאות המלאכה כדי לקחת צדד אחת אל המאמין
אך יסתלקו הדברי ורכיבי הנמצאות המתחלפות מהסכה הראשונה עם היותן אחד פשוט בתכלית הפשוטות :

פרק יב במציאות המלאכה יש מחלוקת בין השילוסושי וחכמי התורה וזה טעם טעם מורי במציאות הנה
הם מתחלפו במהותם כי השילוסושי יאמרו כי אחר טעמונותם טעם טעם אי אפשר שיצטרף הרבוי
בהם כי לא ימצא הרבוי בדברי המסכמים צורה אם לא מצד ההתלהב כי הרבוי בכל דבר הוא מצד החומר והאחדות מ
מצד הצורה ולזה היה האחדות נכבד מהשניות ולפי שהמלאכה שהם השכלים הנבדלים אינם בעלי חומר לא יצויר ב
כאם צד במה יהיה חלוק ביניהם אלא בשיהיה האחד עלה והאחר עלול ולפי זה יאמרו שמספר השכלים הנבדלים
הם עשרה כמספר הגלגלים שהם ט' און עשרה עם חומר מה שתחת הגלגל הידחי כמו שאמרנו בפרק אלפני זה
וכתוב בעלי התורה טעמונות אחר זה הדעת יאמרו כי מספר המלאכה כמספר הגלגלי המתנועע בתנועות התחלפוס
כי לכל אחד מהם יש מניצ טעמי מיוחד וישיעו בתנועתו המיוחדת ולפי שמספר הגלגלים שהם הכרחיים להניח כדי
שיטלמו על ידם כל התנועות הנראות לכוכבי הם מט' און כ' יהיה מספר המלאכה מט' און כ' כמספר המניעו יאמרו שזהו
דעת ר' אורי' שאת המספרים טעמי בינה נכבדו בעולם וכלם נמסרו למשה חוץ מאחת שכן ותחסרהו מעט מאלקי ויקראו
טעמי בינה לפי שכל אחד מהם האנה מיוחד בפני עצמו וכל זה חלק על דע התורה כי יצטרפו לומר שהמלאכה המתחלפי
לבני אדם הם ענייני החומר לא דברים אחרים בעצמם והכתוב אומר שיש רבוי מלאכה כמציאות בעצמם מולת שיטלמו
לבני אדם כמו שביארנו ר' אורי' על פסוק רכב אלקי רבותים אלפי טהאן ועל פסוק אלף אלפי וישאני נשיא מלאכה כמציאות
מתחלפי לבני אדם שאת כי מלאכה יצוה לך לשמרך בכל דרכך והאיש גבריאאל אשר ראיתי בחוץ בתהלה מועף ביעף
נוגע אלי בעת מנחת ערב נשם כתי' ואין אחר מתחזק עמי כי אם מ כאל פרכס טעם זה יורה שיש מלאכה כמציאות בעצמו
ו מתחלפי לבני אדם וזה הדעת מוסכס מכל בעלי התורות ועל כן נראה שיהיה ההתחלפון בין השכלים הנבדלים מצד
התחלפות מושכליה כפי מה שישיגו מתארי השלמות אשר בו ית' מולת שיהיה האחד עלה והאחר עלול ויהיה אם טעם
כאלו הוא סוג כולל את כלם והבדל כל אחד מהם כפי ההסגה און ההטגת שישיג ואין זה ממה שיחייב רבוי בעצמו אום
אחד מהם כי הדברי יש מהם מהם מחוברי מסוג והבדל במציאות האדם שהיא מחובר מחזות ודבור שהם סיג והבדל
כמציאות כן במציאות ועל כן הוא מורכב בהכרח יש מהם מהם מורכבי מסוג והבדל במציאות בלבד ולא במציאות כשאריות
שהיא מקבץ הראות והמראה הוא סוג ומקבץ הראות הב דלן ואין זה ממה שיחייב רבוי בעצמו השחרות כלל כי אין הם
השחרות מורכב במציאות משני דברי כלל אלא במציאות בלבד וכך הוא הענין בסכלים הנבדלי א"ע שהם מורכבים
במציאות אין זה ממה שיחייב רבוי בעצמותם כי כמו שבעלי הדעת ההוא מודים שכבר יסול חלוק בין השכלים הנבדלי
מצד התחלף פעולותיהם בהכעת גלגליהם בתנועות מתחלפות א"ע שלא יהיה האחד עלה והאחר עלול כן יתחלפון
מצד הסגת כי כל מי שישיג מתארי השלמות אשר בו ית' אחד או שנים יתחלף למי שישיג יותר מזה און למי שישיג מושכלו
אחרים ממנו ית' מכלי שיחייב זה אום רבוי בעצמותם כל אחד מהם כלל וכפי התחלף מושכליהם כן יתחלף כחם ושע
ושעולתם בעולם כי כמו שהראש במדינה ימנה אנשים על ראשות מה כפי שלמותם והשגתם ואחרים על ראשות יותר
גדול כפי גדול שלמותם והשגתם כן השו' ימנה כל אחד מן המלאכים על ענין מיוחד כפי השגתו וכח ובעבור זה הוא
סא"ל אין מלאך אחד עושה שתי שליחות שיראה לכל מלאך שליחות וכח מיוחד כפי השגתו וכך יאמרו שר של אש ושר
של מים ואחר שהם תוארי השלמות אשר בו ית' רבי' או בלתי בת' כמו שיבא חזו"ב שימצא רבוי גדול מהשכלים הנבדלי

כפי התחלף השגתם ממנו ית' וכפי התחל' הכח הנתן להם ממנו ית' לפעול בו מולת שיהיה האחד עלה והאחר עלול עם
סיותן פשוטים בתכלית הפשוטות ועם היותן ית' אחד בתכלית האחרות וזה דעת רבון ואמתי מסכים לתורה ולעיון על
הדרך טעם אחר בפרק הבא אחר זה : **פרק יג** התחלפות הפעולות ורכיבים לאחת משלש סבות אם בסבת ה
התחלף הכחות השיעלנו כמו טעם על

התחלפות החמרים כמו שהאש יתוך הזפת ויקשה המלח ואם בסבת התחלפות הכלים כמו שהחיות יתפור במחט ויח
ויחתוך במספרים ופ' גל האל ית' אי אפשר שיתרבה לאחת מג' סבות הללו כי הוא ית' אחד פשוט אין בו רבוי כחות ואין
עצמו חמרים מתחלפי ולא רבוי כלים כדי שימצא הרבוי ממנו ולא יאמר שיהיה הרבוי כמסך אלא משני דבר אחד זולת
אלו והוא משני המנוצצ וזה כאיסוד ממונו ראשונה אחד ומאיותו האחד כמציאות שלישי ועל הדרך שכתבנו בפר' יא' עד
שיתרבו האמצעיים וימצא הרבוי על ידם ואם לא על זה הדרך יאמרו כי לא יצויר שימצא הרבוי במציאות מן הטעם
עם היותן אחד פשוט כי מהאחד לא ימצא ממנו אלא דבר אחד :

ואבל כבר יקא לפי זה הדרך כי יתחייב שלא ימצא בעולם דבר מורכב מנפרדים אלא שיהיה הנמצאים =
כלם אחרים וכל אחד מהם עלול מהאחר יהיה למעלה ממנו שהוא עלה לו ואחר ד ד

הוא על זה הדרך כי אחר שאכחנו כמנהג מיני הנאמרים טהם עשרה או תשעה בהכרח והט' מהם פתומיים והעשירי
הוא החומר אשר בתוך מקצת גלגל הירח והט' הפתומיים הם חיים ויש להם גרמים וכפסות טהם פועלים ונאמרים
במציאות בראיה טהם בתנועותיהם ונטייתיהם לצפון ולדרום יסודת ענייני הכ"ח ויתקנו חיותם באופן כמות ל
לקחם מינם ולא יסדרי ענייני הד' מי שאכנו וי' ועל כן נאמר טהם חיים מאכלים מסינים הדברים המסודרים מהם
וזה יד בני ד' אפסר סימנא מן האחד הפשוט אלא במנא' כי ההתחלה קראסונה הספיעה מנציאתה הפשוט בתכלית
השפיעות שכל אחד הוא העלול הראשון שהיא כמנהג עומד בעצמו ואכנו גשם ולא מוטבע בגשם והוא התחלת הר
הרבו לפי שהעלול הזה ימכל בו רבו כד' מה כי יש בו מי מיני הטבל כי ימכיל את עצמו ואת התחלתו וכמה סימנ
סימכיל והתחלתו שהוא פשוט ימפע ממו שכל אחד ומה סימכיל את עצמו טים בו ב' עניינים בהכרח האחד היות
ממכיל שהוא שכל פשוט והשני היותו ממכיל שהוא אפסר המציאות בעצמותו אחר מנציאתו כמלה בזולתו ימפע מ
מוטע נפס הגלגל ונרמו כי כמה סימכיל מעצמו שהוא שכל פשוט שהוא מוטעל חסוב ימפע ממוטע נפס
הגלגל וכמה סימכיל שהוא אפסר המציאות ימפע ממוטע גרם הגלגל החלק המניע התנועה היומית
וכן מן השכל המניע ימפע ממוטע שכל שלישי וכפס גלגל הכוכבי הקיימי ונרם הגלגל על זה הדרך
וכן מן השלישי ימפע שכל רביעי וכפס גלגל שבתאי ונרמו ומון הד' שכל חמישי וכפס גלגל זרקן ונרמו ומון השכל החמי
החמישי שכל ששי וכפס גלגל מאדים ונרמו ומון ה' שכל שביעי וכפס גלגל חמה ונרמו ומון ה' שכל שמיני וכפס גלגל
כונה ונרמו ומון ה' שכל תשיעי וכפס גלגל כוכב ונרמו ומון ה' שכל עשירי וכפס גלגל הט' שהוא כפס גלגל הירח ונרמו
מון העשירי ימפע חומר כל מה שתחת גלגל הירח וכל הנפסו אשר טס ויהשכל העשירי הזה הוא סימכיל שכל השועל
והוא מכוון שכל אלג הנרמי מתחלשי במין בהכרח להיות עלותיהם מתחלפות כהתחלף העלול לעלה וכמו שיתחלף
חומר כל מה שתחת גלגל הירח לחומר גלגל הירח להיות עלותיהם מתחלפות שהאחד עלה והאחר עלול כן יתחלפו כל
הגלגלי האחד מהם לאחר ולא יסתתפו בדבר אלא בתמונה הכדורית והתנועה השוכנית וכאשר מה שהוא למעלה מן
מגלגל הירח קיים באים ובלתי נפסד ומה שהוא למטה נפסד ובלתי קיים באים אלא במין ולזה היה האור בירח נוסף ונ
נחסר להריות שהוא כאמנעי בין הדברי ההוי לנפסדי ובין הדברי הקיימי באים הבלתי נפסדי ולפי שאי אפשר שיסתלם
הענין הזה מעלה ועלול אל בלתי תכלית עמד ההשתלשלו בטבל העשירי שהוא השועל בחומר כל מה שתחת גלגל הירח
ולזה נקרא שכל השועל ונקרא בלשון רז' עד העולם וכעבור סכפי דרך וסודר אלג העלולים שאמרנו שמשפס מכל
אחד מהם עלול אחד שהוא שכל עומד מעצמו וכפס גלגל ומהשכל העשירי שהוא השכל השועל לא ימפע עלול אחד
מיהיה שכל עומד בעצמו אלא כפס שקיימה בחומר כפס הגלגל ונאמר הוא לפי זה כנקבה שהוא מוטעע ואכנו מן
ממפיע הוא שאר' אמרה סבת לפי הק"ה רבו ט' ע' לכל כתיב בן אג' ולי לא כתיב בן אג' אמ' לה בתי כנשת ישראל קח
בת אג' הנס באמרים אמרה סבת לשון נקבה ירה שירמוז על מדה שהיא משפעת ולא משפעת והיא השכל העשירי
וקראונו סבת לפי שחכמי הקבלה ייחסו כל יום מימי בראשית אל עלול אחד מן הז' שכלים האחרוני' ויקראו העלולים
מפירות ניא' שה' הראשונים הם דברי רמזי ויקראו אותם אר' שאינו נתפס וזה האחרונים ייחסו כל אחד מהם אל
יוס מן ימי בראשית ויקראו את העשירי סבת לפי שהוא אדרן העלול' וכן סבת ההשתלשלות ויאמר שהשכל האחרון
שהוא השכל העשירי והוא השכל השועל והוא המפירה העשירית סימכילתה סבת כתרעמה לפני הפס למה סבת בה ה
ההשתלשלו ולא היה לה בת זוג כלן כמנהג אחר שהיו שכל עומד בעצמו וכמו שה' במאד הטבלי שהיה מוטעע ממה עד
מנשארה היא כנקבה ומוטעעת ולא מוטעעת ואמרו שהסי' הית' בתי כנשת ישראל תהא בת אג' כלות שהשכל הנקבה ב
באמצעות התורה והיא שכל כבדל עומד בעצמו קיים וממול על כל הדברים החמורים כמו שה' הנביאים ומסדי
מחדשי באמצעות השכל הנקבה על דר התורה אונות ימופיעים וכאלג הוא שכל כבדל עלול מן התכלית או מן הספ
ספירה הנקראת סבת לפי דברי קצת חכמי הקבלה שאמרו טים מפירה נקראת סבת לפי שמו התחלת הימים מן הס
ספירים השלישית שסוף בינה יהיה הצדעות על שאין כח ביד השכל השועל שהוא מלכות שהוא הספירה העשירית ו
הוא עלול מוס' ד' לחדש שכל כבדל אחר כמו טים ביד כל השכלים הנכבדים המתחדשים מן הספירות ואם כן הוא כ
כבת אג' לזבת כלו מוטעעת ולא כן אג' ממפיע דומה לשאר ולרמוז על הענין הזה שכתבנו אמרו הכל מחדש כי ב
בטבת כתיבה תורה לישראל כלומר כי כתיבה בטבת להורות שעל ידי קנה האדם שכל עלול מן המדה הנקראת סבת
שהיא דבר קיים בעצמו וא היא הכמה היתירה שאר' שהיא כתיבת באדם בטבת וכמוכ' סבת נטלת הימוט פנאח'
סבת ימפע ווי אכד' נפס וכעבור זה היתה סבת ברית ואת עולם בין השם ובין ישראל אשר הכתוב ושמת בני ים
ישראל את הטבת ונג' בני ובין ישראל את העולם ונג' ל' כי הסבת את על השאר באומה דבר מה מן הקשר האלקי
נקשר בה מה שאי אפשר להכחיטו שעל ידי הקשר הוא תמו האומה ההצלחה הנצחית לכפס והדבקת כפס עד שימנו
הספירה האמרים את הטבת את הטבע והו' את ברית הכה זהו דעת

מתחלפות לתכלית אחת והוא קיום האדם ועל זה הדרך לא יסודר מחנו ית' אלא שועל אחד שאף הסדור הכלל ימצא
 בו רבוי ענינים כדי לקצר כל חלקי סמיכות זה בזה ויחזיק כי אף אם הכתובים השמונים אשר אין להם התלות
 בחומר כלם הם סבה קצתם לקצת ויעלנו אל סבה אחת פשוטה הנה רבוי הגמתי אומנם נמצא מרבוי אלה ההתחלות כדי
 לקצר כל חלקי סמיכות זה בזה שאם לא נמצא זה הרבוי היה סמיכות חסר ולא היה מנוח מתוכן התכלית האחת האלם
 אשר הוא מנוח עתה ובעבור זה ימצא בגלגלים התחלפות התנועות בעבור התחלפות התחלפותיהם וימצא בכלם
 התנועה הכללת הכל והיא התנועה היומית להורות על שהתחלתם אחת ושכלם יעלנו אל סבה אחת ושכל התחלפות תנוע
 תנועותיהם הוא לתכלית אחת אמ' אכן ר"ל שהאל בזה אל ההתחלות שיצאו אל הגלגלים שינועו אל התנועות וש
 יאבטות המצוה עמוד השמים והארץ כמו שבמחנות המלך הראשון במדינה עמדת המצוים המסודרי מתי טעם אחת
 המלך מושל על ענין מעניני המדינה ועל מי סבה מתיני האנשים וזאת המצוה והאמונה הוא הפרט במצוה והאמונה
 סמייכ על האדם להיותו חי מדבר זה תנאף דברי אכן רשד בזה בספר השלם השלמה והנך תראה כי אחר כל אלה
 הדברי הוצרך להודות כי קיום השמים והארץ הוא על צד המצוה והאמונה לא על צד החיוב כי לעולם לא יצויר המצא
 סדר החמרי מן הסכל הנקי מחומר הפשוט בתכלית הפשוט על צד החיוב אלא על צד המצוה והיה על החיוב
 בהכרח ל"ל היות העולם נמצא ומתקיים ברצון רצום כמו שכתבנו בס' ג' מזה המצא וכאלו טבע האמת הכרחי להודו
 זה והעולה בידנו הוא הן לפי דעת אכן סיכא והרימבס אל וכן לפי דעת אכן רשד שכתב בס' קדומי הפילוסופים כי ר
 דבוי הדברי שכתבנו בעולם הם מצד האמונה לא מצד שימא רבוי בהתחלה ראשונה כלל כי אחרתו אחרו פשוטם
 בתכלית הפשוט ולזה הוא טעון בכתוב שמוע האלקינו האחד כלומר סמאמין טעם שאף אלקינו ל"ל שהוא סבת הר
 סדרי הנה הוא אחד אחרת גמורה ויפסיק זה בהבנת סרט האחדות ומה שיתלה בו מן הדברי באופן שלא יחייבו רבוי
 בעצמות האלה ית' ונתחיל עתה לדבר בסרט השט שהיא שאינו גוף ולא כח בגוף :

פרק יד כבר נתאמת במופת שהט' אינו גוף ולא כח בגוף ולזה יחייב לסלק מחנו ית' כל מקרי הגוף והתפעלות
 הגשמיות ולפי זה צריך טעם למה שכתב בדברי הנביאי כלם שהט' אל קנא ובעל חימה ונוקם ונוטר את
 נחש אל קנא ה' נוקם ה' ובעל חימה נוקם ה' לצדו ונוטר הוא לאחיבתו ואלו כלן הם הפעלות גשמיות ומלבד זה מדות
 מנוונות שראוי שלא ליהם לפנים אלף לפי ב"ה ונמצא הכתוב ייחס אלה הגואה ה' מלך גואת לבטא וכן נמצא ייחס אלה
 סמיות הרחמים את יחד כמתיני ייחס אלה העצב ויתעצב אל לבו ייחס אלה קצור הנפש ותקצר כפשוטו בעמל י
 יסאל ונחא כי למה שהנביאים כלם יכונו להיסוד כלל האנושי לעבודת השם ואהבתו וההמוץ אינם נכנעו לעבודה
 כי אם יחידת העיני דברת בלשון מוכן לכלל העם ולפי שבלשון בני אדם כשהמלך עושה משפט במורדי כוונותי
 המלכות לאלתו יח' עליו טעם קנא ונוקם ושואף בעל חימה כן אמרו הנביאים על הט' כשיעשה דין בעובדי רצונו
 שאף אל קנא ונוקם ושואף בעל חימה להיות הפעל הנמש' ממנו על עובדי רצונו שועל הנוק והנוטר והמקנא וכן יחס
 אליו העצב על זה הדרך כי כמו שבני אדם עצבים כשמביא ההכרח אל שיהיו מעשה ויהיה כן אלה הכתוב ויתעצב
 אל לבו וסמך לו ויחא השם אחזה את האדם אשר בראתי וגו' כי נחמתי כי עשיתם לפי שהיה עושה פעל מי שהו מתנח'
 על מה שעשה ורצה להשאיתו וכן שהאדם כשמביא ההכרח להסחית מעשה ידיו מצד הדין מבקש דרך לבלי השחית
 הכל כן הט' בקט דרך לבלי השחית הכל ולזה שייס וכח מצא חן בעיני השם כלומר שהט' סבב שיתקיים העולם על ידי
 כח ובטו ועל זה הדרך הוא מה שאמר הכתוב ותקצר כפשוטו בעמל ישראל מעשה שעל כאדם המצטער וכפשוטו קצרה ב
 בעמל חבירו ומכיים עצמו בדוחק להושיעו כן הט' א' עשי ישראל חטא ולא היו ראויין באותה שעה לאותה הכלה גדולה
 הנושע מצד עצמו כאלו התפעל מצרתם ועמלם על דרך ראה ראיתי את עמי אשר וכו' וארד להציל מיד מצרי וגו'
 וכן יחד כמתיני כחומי ויח' ההתפעלנו הגמייס ראוי שיוכנו על זה הדרך שהם לתת הבנה אל בני אדם מן השועל ה
 הכתוב מחנו כדי לסמך את האוזן כמו שכתב הכתוב את בפי ונמארתם מאד לנפשותיכם כי לא ראיתם כל תמונה ו
 נאעם כ' יי' אליו הכלים הגמייס אמר הכתוב על הלוחות כתובים באצבע אלקים כי אראה שמתק מעשה אצבעותך
 וכן ייחך ה' כאדרי בכח ידיך עשוי ויכונוכי וכן רבי כי להו' הכתיב באדם כעשית באצבע ייחס אלה האצבע ולהיות
 הגבורה באדם כמטכת מן הימין ייחס אליו הימין ולהיות הפעולות האנושיות כעשות בידים ואצבעות ייחס אליו היד'
 והאצבעות ולהיות קבלת הדברי באדם כמטכת אל שמיעת האזניים את תהיינה אזנך קטובות ועל זה הדרך הוא מה ש
 טאת השם והי עיני ולבי שם כל הימים טכ' על בית המקדש ל"ל הסגחתי ורצוני שיהא אראה על היותו רוצה בקיומו וכן
 מה שתארו הנביאים את השם כמלך יושב על כסא בארמו ואראה את ה' יושב על כסא ושם נחא כי את המלך ה' צבאות
 ראוי עיני ויתארוהו בגבור ה' בגבור יחא ה' גבור מלחמה כל זה הוא לתת הבנה אל האנשים מעונ' כבוד והדר וזה
 סאת דוד כבוד מלכותך ואמת וכו' להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו כלומר

ואחד שאכחשו כמצא בעולם הנפש שהוא מורכב מחומר וגורה והאד' מנפש ונפש ואין מציאות אחד מהם סיבה לאחד
 שא"כ לא היה נמצא אחד מהם בזאת האחד ואבל מציאו' טניה מעלה אחרת אלתם בוטל סיהיה הרבוי נמצ' על זה הדד'
 ואלס אכן סינא והאחרונים מפילוסופי היוטמאליו חתרו דרך בטמנא הרבוי מן האמצעיים על הדרך שאמרנו בסא
 כשאמרנו כי בכל אחד מן העלגלי' ימצ' רבוי מה וזה כי הסכלתנו את עצמו אלת הסכלתנו את עלתנו והסכלת את עצמו ואת
 זולתו זולת הסכילגו שהוא אפס המציאות בבחינת עצמו אחר מציאותו תלוי בזולתו ומהו הדד' יאמר' שאפס' טיבא הרבוי
 ועל הדרך שכתבנו בספר יא' וכבר הכה אבוחמר על קרקד זאת הסברא ואמר כי אלג' אינס אלא בבחינת סכלת' לא עכ
 עניינים נבדלים כדי שימטכו מהם נמצא' נבדלי' יא' מחד' אלג' הבחינות היה אפס' סימנא הרבוי אין צריך לעלגלי'
 רבים כי כבר ימטכל שימצ' הרבוי מן הסכה הראשונ' אלתם' וזה כי ענין היתנו יודע את עצמו זולת חיוב המציאות אחר
 בו וזולת היתנו יודע שהוא התחלה לזולתו וכמו שאלג' הבחינות הם בו מחד' שלא יחייבו רבוי מה המונע שלא יהיו כן ב
 בעלגלי' מומנו ותשוב השאלה בעינה מ'אין בא הרבוי אלא שהאמת הוא שאין אלג' הבחינות מ'אבות רבוי כלל לא בהתחלה
 הראשונה ולא בעלגלי' הנמשכי' מומנה כדי שימטענו מהם הנמצא' המתחלפות וא"כ אפיה אד' ימצא הרבוי מן האחד
 הפשוט וכעבנו זה היה בקדמוני' מי שחשב שההתחלות הראשונות טקיס אלת לטוב ואחת לרע כי היו אומרים מפי עלתן
 לא תצא הרעות והטוב כלומר' שאי אפשר שתהיינה התחלות ההפכיים אחת זכעבור טההפכיים הכללי' אשר יכללגו כל
 מיני ההפכיים הם הטוב והרע יאמר' שההתחלות טקיס האחת התחלת הטוב והאחת התחלת הרע וזה היה דעת איט' אחד
 טמו מ'אני וע' כ' נקרא הנמשכי' אחריו מיני' כמו שנקראו הנמשכי' אחר דעת שחכס אפיקורוס טהיה אומטב שאין לעולם
 מנהיג ומכחיש מציאות הטס אפיקורוס' וכבר חלקו החכמים על זה הדעת הפכיים רבים והיוקד' ומחד' מוקד' מבואר
 טבהס לפי כוננת זה הספר הוא טכאש' יעוינו הנמצאות נרא' טהס כלס בכללס יגיענו לתכלית אחת והוא הסדור הנמצא
 בעול' בסדור הנמצא במחנה מפני טר הנכא והסדור הנמצ' במדינות אפני מנהיגי המדינות טעס היות הרבוי נמצא
 בהס בפנ' רבי' ומלאכו' רבות ופעולות רבות ומתחלפות וראשיות מתחלפות אחר טכלס לתכלית אחת והוא קיינס וסדור
 המדינה או המחנה באופן מתאחד כן נאל' שאמנ' ימצא העולם בזה התואר מ'מציאו' הטוב והרע בעבור מציאות הטוב
 בכל המציאות בכללגו והרע אינו מכוון כוונה ראשונה אבל אומנס יחדט' במקדה כמו העונס או המוסר המגיע מן האב
 אל הבן כי הוא רע מגיע בעבור הטוב לא על הכוונה הראשונה' וזה כי אחר טהיה במציאות טובות אי אפשר שימצאו מ
 מכלתו שימצא בהס רע מעט מעורב במציאו' האדס אשר הוא מורכב מנפש מדברת ונפש בהמית טהס יטר טוב ויטר
 הרע והטס בו יטר טוב להאירנות האיס במה שאפשר טזהו האירנות הנפש והיטר הרע הטס להאירנות המין אשר אי א
 אפשר שימצא האדס זולתו' גוריה החכמה העליונה טראני שימצא מטוב הרב ואף אס יעורב בו רע מעט כי הדעת כו
 נותנת מ'מציאו' הטוב הרב עם הרע המועט יוצר נכחד מהעד' הטוב הרב בעבנו הרע המעט ולזה לא יתחייב מ'מציאו'
 הטוב והרע טיהיו מהתחלות מתחלפות' כי כבר ימצא מהתחלה אחת הטוב מחד' עצמו והרע במקדה כמו האס שימטך
 מומנו הטוב לכל המציאות הספל בהיות האמות כלן וכבר יגיע מומנו הרע לפעמים טתצרוף בגד האיס החסיד במקדה
 נכן יט דברים שא"ע טהס רעות בעצמן ינחנו בעבור הטוב שאפשר שימטך מהן כמו העונסן אשר יכתוס מניחי
 הכימוסס הטובי' כי א"ע טהס רעות בעצמן הנחנו בעבו הטוב הכלל' הכמטך לכלל האומס או המדינה כדי שיצטרך
 האכטי' אל מול ההצלחה ויתאחד קצתס בקצת האחות הגמורה ויטלס הקבוץ המדיני במיני האכטי' המתחלפי' כגוף
 האחד שימצאו בו איברי' מתחלפי' ובעלי ראשיות מתחלפות ואיכות הפכיי' קצתס לקצת וכלס לתכלית אחת וסווא קיינס
 הגוף והתאחדותו וימצאו בו דברי' מ'אקס לגוף מפני הכרח החומר אי אפשר זולתם' ועל כן הסכימו קדומי הפילוסופי'
 כמו טיאות' אכן רט"ד טההתחלה אחת אחרות גמורה וטוממנה טודרת סדור ראשון כל הנמצאות המתחלפות
 לתכלי' אחת טהוא קיינס כל המציאו' והקצת קצתו בקצתו עד שיצא אחד המורה כמו טהראט במדיני' ימנה
 קצת אכטי' טיעטו מלאכה מה ולא זולתה כדי טתיה המלאכה הדיא יתיר טלמה וימנה אחרי טיעטו מלאכס אחרת ולא
 זולתה נכן בכל המלאכות המתחלפות ועל זה הדדך יעטו קצתס תופרי' וקצתס אורי' וקצתס בוניס ויטלמו בזה האופן
 כל המלאכות המצטרכות למדינה עד שיטלס בזה תיקון המדינה ויהיה כל רבוי המלאכות מוטפע מהראס הראשון עם
 היתנו אחד אחרות גמורה כן האל ית' עם היותו אחד אחרות גמורה ימטך ממנו הרבוי ולא יחייב זה רבוי בעצמותו ויא
 ויאמר טההקדמה האומרת כי תהאחד לא יסודר אלא אחד היא נכונות ואמנס תצדק בסועל הפרטי המצוי' אבל בסוי'
 שאז הפועל הכלל' המטלח עד טסס השועל יאז עלת ועל זולתו בסתוף טסס כי הוא לא ייחד בסועל זולת פועל כי
 יחאז אל כל הפעולות טזהו אחר טהוא אמנס יפעל רבוי השעולות הפרטיות המתחלפות בעבור האחרות הגמורה וזה
 כדי טיקצדו כל חלקי המציאו' קצתס בקצת ויהיה הכל אחד וימצאו כל הנמצאות הרבות לתכלית אחת בלבד והוא קיינס
 המציאות כמו טהנפס המדברת אשר באדס עם היתה אחת תפעל פעולות מתחלפות

14

הוא בעצמותו כלבד והוא שהטחקה במעוטו כמו עזו וחדה במקומו מלל במודעת או בעצמותו כמו ברוך כבוד ה'
 מוקדמו כמו שיבא וזה כי כמו שיש אל החכם שמהו במה שהוא מרעט בעצמו מטליות החכמה עד שכל שאר החכמי
 צריכי אליו מוספעי ומנו והוא יזכו ברוך אליהם כן הם מסומחו במה שהוא חן מציאותו תלוי בזולתו ושמציאות ה'
 שכל תלוי בו עס היות שאין יחס בין שתי הערכות כלל כי ערכות החכם הוא מצד זה שיציג מאלתו לל מהשם ומשאר
 הכחצאי המוספעי ומנו והוא ית' שמחתו בעצמותו מבלי הכטה אל האלתו וכן ערכות החכם היא בעל תכלית בהכרח
 למה שהטנתו ב"ת ולזה תהיה שמחתו וערכותו מוגבלת וא"ע שיהא תתוסף תמיד לפי שכל חכמה אי זה דבר כפי ע"ך
 מדבר האם המבוקש ומדרגתו יהיה סבסף אליו והשמחה בהטנתו וכשיהיה הדבר הכסף או המבוקש ב"ת יכלה הכסף
 כשיציגו ותעמוד השמחה או תפסק אבל כשיהיה הדבר הכסף או המבוקש ב"ת אי אפשר שיכלה הכסף ולא שתפסק
 ההטנה ולזה תתמיד השמחה עס שהיא תמיד מוגבלת כמו שהטנה מוגבלת תמיד ובעבור זה אם הכתו ישמח לב מב
 מבקשי ה' כי לזו הסי' ושלמותו ב"ת כל מבקש ה' א"ע שיציג מה שיציג ממנו לעולם תשאר התאוקה ותתמיד השמחה
 ולא תפסק אבל תגדל תמיד כשתגדל ההטנה ובעבור זה אם המטורר דרסו ה' ועזו בקשו פניו תמיד כלומר כי השמחה
 במה שתציג ממנו לא תפסק עוד כי תמיד תוסיפו שמה מצד היותו ית' ב"ת וכל מה שיציג בו מדרגה מה ימצ' בו דרוש
 ככסף בלתי מוסב וזהו סרמו באמתו ועזו ועל זה הדרך יתפרש יציגו וישמחו כך כל מבקשך לל כי מצד היותו ית' ב"ת
 תהיה השמחה התמידת וכוספת תמיד וזהו שאר ויאמרו תמיד יגדל ה' כלומר כי כל מה שיציג ית' יבדו כי הוא ית' גדול
 בתעלה תמיד יבדו כי הוא ב"ת ויאמרו יגדל ה' ותגדל השמחה ית' וא"ע שמה שיציגו תמיד הוא דבר מוגבל אבל
 שמחתו ית' בעצמותו בלתי מוגבלת ותתמידת להיות כל שלמות שהוא מצדו ב"ת והיות כחצאי בעצמותו שלמינו
 ב"ת קיימי בלתי משתני ארכי ממון אום שלמות מן האלמותיות המוסגות אצלנו ואולם בחסד אלפי יציג האדם מדרגה
 מה ממעלתם וזהו מה שאר הכתו מה ית' חסדך אלפי וכתי אדם בכל כנסך יחסוך לל כמה גדול ויקר חסדך שאר
 אפשר שתציג מדרגתו ועס היתקד והחשבו זהו הוא מן השלל היות בני אדם חוש' בכל כנסך וכסף במקו זהו מורה
 על הסדר והעלם כמו שפי' ה"מב' ול' באתק כסף מן ולא הכף עוד תרדך יהי פי' כי הדבר שהוא ב"ת אי אפשר שצ' ושב
 מדרגתו אבל הוא נסתר ובעלם ועס כל זה בני אדם חוסיס בכל ההסתר שהוא שהוא סתר עצמותו וחסדו ושאר התארי'
 שנמצאי' מאלתו ואלו כי מן ההטנה שמתציג מצד ההסתר שהוא שהיא הטנה שכל הכחצאות משתלשלות ממנו והטנת השעולו
 הכחצאות מחסדו ומית' התארי' התמידת' אלתי' הם התעכנו תעכנו כפלא והם סבפים ממנו וזה בעולם השמחות וזהו
 אמרו בלשון עתיד ירוון מדון ביתך לל כי במה שיציג משאר הכחצאות המשתלשלות מן הכחצאי אחרים הרמוז א'
 אליהם כמה שכל למטה וראית את אחריי והם הנקראי' דמן בתך יהיו דשמי ורעבתי וסבפים כל טוב אבל נחל עדכך לל
 מאלתו הנחל הכחצאי ממה שאר התעדרן ממנו ומתעכנו בו שהוא עצמותך והתארי' והשלמות ה' ב"ת אשר כך שאר ה'
 מתעדרן בהם אין דרך ומבוא להציג ולסתר וממנו מעצמם לל מצד הטנתם אלא א"כ תפסק ארצה וממנו ולזה אמר ת'
 תפסק ולא את' לשי' שאינן מוסגות לאדם אלא דרך חסד וקרא את' עדכך לשאר רבי' להיות השלמות אלא בני ית' רבים
 א"כ ב"ת כמו שיבא ואלו כי עמך מקור חיים באורך נראה אור לבאר שאין עס מנע מהציג התעכנוג הנפלא הוא ומצד
 שהתאריס והשלמות ההם הם כנחיים והאנטי' ארכי כנחיים כי עמך מקור חיים ובדרך לתת להם חיים כנחיים וגם אין
 ומציגו מצד שאר ככחם לקבל עוצם התעכנוג האור כי כחך אגד יכול לתת להם הכנה וכל לקבלו כי באורך אור נרא' כלל
 כי אפי' שהטנת החוסיסות לא נסגם ולא יציע אלינו אלא מצד החסד הנמטך מאלתך וזה כי האור אין בנו להציג אבל ר'
 הוא מכהה ראיתנו אס לא מצד האור האלקי אגדת' בנו כח להציג קצתו ומציגו ראיתנו מן הכח אל השועל וזהו אמרו כ'
 נראה אור ולא אמר האור כי קצתו נציג ולא כלל' האשאר כי באורך נראה אור ירוון אל ההטנה השלמת' למת' כי מצד ה'
 שסכל המוספע ממוך שהוא אורך נציג אור הטנה בו שהוא אור לאור באור החיים הנכחיים ובעבור זה הוא סבסף מ'
 ממוך שימטך ממקור השלמות אשר כך קצת תעכנוג אלינו על כד החסד ומה שאר מאך חסדך לתועד לבאר כי חסד
 שהטנת ה' ראי' שיהיה כחמך לתועד ית' מאלתם אבל ליטרי לב והם המאמיני' ראוי שימטך אליהם השכר המצוע'
 מצד התורה דרך כדקה וזהו אמרו וכדקתך ליטרי לב כי הצדק האלקי יבאר שיציגו המאמיני' מדרגת החיים הנכחיים
 המיועד' מצד התורה מצד היותם כנחיים בטס ומאמיני' בתורתו א"ע שלא יספיק להציג הטנה טכלית כמאלת הכחיא ה'
 נדיק באמונתו ויהיה הדי' שיעודי הטנת החיים הנכחיים מצד האמונה כי לא ירמוז כזה אל החיים הנכחיים שאין הצדקיס
 המאמיני' חיים כהם ית' מן הדפעים הכלתי' מאמיני' אבל הכבי' ירמוז כזה אל החיים הנכחיים כמו שיבא בע"ה'
 פרק י' הסתק עס המותק ואמר על השמחה כמו ושל אברהם על פניו וישחן שפירושו וישמח כמו שתרגם א'
 אבקלום ודרי ויאמר על הלעב כמו שחוק לרעה איהם ופעמים יבא המחקק והלעב יחד על דבר אחד
 ויהיה ענינם ענין שמחת הצדקים כמו יוסב בפמים יסחן ס' ילעב למי' ט'

כלומר אינם מתארי אתך בכך אלא להודיע לבני אדם אצל לא שדומה מלבנותך למלכות בשר ודם כי מלבנותך הוא נ
 כזחי כי הוא מלכות כל עולמי ואמנם כאמ' כדי לתת הבנה אל בני אדם לא זולת זה ואמנם מה שנמצא הכתוב יחס
 אליו הגאון עם היתה מרס מנוסה כמו שאמ' הכתו תועבתה כל גבה לב . הטעם בזה כי אין ראוי לאדם להתגאות ב
 בטום שלמות ולא בטום מעלה כי הכל בא מהסם ואין ראוי לאדם שיתגאה בזה שאינו סג' על החכמה אמ' הכתו כי
 ה' יתן החכמה ואין מטיב חכמי אחר ודעתם יסכל . הרי טביאר שאין חכמת אדם כלום וכי החכמה באה מהסם ולא
 מזולתו וכן העוסר אין ראוי לאדם שיתגאה בו כי אינו סג' אמ' דוד כי ממך הכל ומיך נתנו לך וכך המלכות וכל התנסו
 התנסאות ומעלה הוא ממנו ית' את' סבתו לך ה' הממלכה והמתקנא לכל לראש ואיך ואפי' ריש גדודתא מסמי מוקמה
 ליה וסיים דבריו והעוסר והכבוד מלפניך ואתה מוטל בכל וגו' כלומר אחר שהכל בא מאתו ית' ואין ביד האדם דבר אלא
 מצד הסם וכבר נזכר כי ביד לגדל ולחזק לכל אין ראוי שיתגאה בזה שאינו סג' ואינו בידו ועל כן הגאון לא תאזת אלא
 לסם שהכל בא מאתו ולא מזולתו ולזה יחס אותה הכתו אליו ואמ' ה' מלך גאות לבט' ואמ' מטס אטייה לה כי גאון גאון ו
 ויתרנס אכקלום ארי אתגאי על גאותיך וגאיתך דיליה היא ועל כן המתגאה בזה שאינו סג' ראוי שתעוסר ממנו אותה מ
 מעלה להורות שאין הכבוד והמעלה אלת מצד עצמו אלא מהסם וכבר נזכר וכן נמצא הכתו אמ' על כבוד כזר טהים מ
 מתגאה בכבוד ומלכות וכד' ריס לבביה ורנחיה תקף להודא הנחת מן כרטיא מלכותא ויקרא העדין מניה וכאמ' עד די
 תכדע די טליט עילאה במלכו איכטא ולמן די יבא יתכיא וטפל אכטי יקס עלה וכן בכגיד צור על שהיה מתגאה שהוא
 אל אמ' הכתו יען גבה לבכך ותאמ' אל אני וגו' האמו' תאמר אלקי אני לפני ה' ואתה אדם ולא אל ביד מחללי טיראה
 מזה מהסם פוקד על המתגאי בזה שאינו טהסם כי המתגאה במלכות הסם מסיר המלכות מהסם ונותנו לטפל אכטיס כ
 כדי שזכר לכל שאין המלכות של אדם ולא בידו וכן המתגאה באלהות טעושה עצמו אלוהה הסם פוקד עליו לתתו ביד
 הורב טהו הגמול האמתי למתגאה בטוהא אל להראות חרפתו שאין בו יכולת להציל את עצמו וזה כי מדרך האלוה לה
 להחיות המתים ולהציל לקוחים למות ולחשוך מטי' להרג ולהיות כזחי וזה בהסך טהסם מסגידו ביד הורג להורות שאינו
 אל אחר טיט' לאדם יכולת עליו להרגו ואין לאל ידו להציל עצמו ולחשוך נפטו מני טחצ' אבל טי' אסר ביד נפט כל חי
 הוא מתיית ומחיה וזהו הנותן שלמות לכל כמציא ואין טום שלמות בא לו מזולתו כמלכי טטלמונתס בא להס מזולתס כי
 המלכי אין מלכותם מתעלית אלא מצד הכבוד הנעשה להס מזולתס שאס לא מצד הכבוד לא יזכר טהוא מלך וטיט' לו
 יתרון על זולתו ולזה הס כאלו הכבוד מוטל עליהס אבל טי' אינו כן כי הוא מוטל על הכבוד ולזה נקרא מלך הכבוד .
 וזה כי הדרית המלך ברב עם כדי טיהיה כבודו מתרבה והטי' לפי טהוא מלך על הכבוד אין מלכותו מתעלי בזולתו ולא
 משתנית בהשתנות המלכי וכשתמעטס אמ' המטורר קול ה' יחולל חילנות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומ' כבוד כלומר
 טאפי' כשהקבה עוסה דין ומטחית היערות והכ"ח אין מלכותו וכבודו מתמעטת בזה כי בהיכלו לל במהדרתו הכל הוא
 כבוד והביא ריחה לזה כי ה' למכול יטב ויטב ה' מלך לעולם . ל' כי הסם היה בזמן המכול טהיה העולם מלא קודס ה
 המכול מאכטי' ומכ"ח וכשתת הכל ולא כטאר רק נח ואמר אתו בתיבה וא' עפ כן לא כשתנית מלכותו מכמות טהיה וזהו
 יוטב ה' מלך לעולם . ויחל ויטב ולא אמ' ניד בעבור כי תאר היטיבה הוא יתד קייס כמן טביאר היינבס זל בטעוף יטב
 ועל כן יחס אליו הנביא תאר היטיבה יתד מזולתו מן התארי אמ' ואראה את ה' יוטב על כסא רס וכטא ולא אמ' ואראה
 את ה' על כסא רס וכטא כי לפי טתאר היטיבה מורה על תאר סינתד קייס מבלי טנוי יחפוא אלת ית' אע"פ טלא יטול ע
 עליו לא עמידה ולא יטיבה אר"ל במסכת חנוכה שאין למעלה לא עמידה ולא יטיבה ועל זה הדרך ראוי טיזכ' בכל ההת
 התפעלות הגמתיס הכאים בכתובים מתחסיס לנ' ית' טהס אמנס כאמרי' כדי לתת הבנת העני' אל האכטי' לא טיהיה

הענין כן באמת וכלל גדול אר"ל בזה דברה תורה כלמון בני אדם :

פרק טו השמחה היא הטבת ערכות הדבר הנאות והיא התעלמות בלי טסק ונמצא הכתו יחס אתו אלת ית' אמר
 ישמח ה' במעשיו ואכטי' כנסת הגזלה תקנו במטבע הברכו טהשמחה במעונו . וכראה כי השמחה ת
 תיחוס אליו על הסך הענין טייתחם אליו העצב שאס ייחס אליו העצב טהוא תואר השחיחות כ"ט טראוי טתייתחם אלת
 השמחה טהוא התואר החשוב כי ידיעת ההפכי אחת וכמו טטעצב כאמר בלמון בני אדם על ההתפעלות המנוע מן ה
 הדבר הנעשה הסך הרצון כן השמחה תואר על ערכות השקת רצון האדם והגמר סוכתו בקיום מעשיו . ועל זה הדרך
 יאמר בהעבר' אל הסם השמחה על הסך הענין שאמ' עלת העצב כמו טסירטנו למעלה . ויחל הכתוב ישמח ה' במעשיו
 כלומר טרצה בקיומס זכך טהשמחה במעונו ל' טעקד הקימס הוא בעלמני טהס קיימי באיס לא בתחנותי טאינן קיימי'
 אלא במין יע"כ אמרי' אותה בטעת הזווג לפי טהשמחה בכל דבר תטיס מצד ההתמדה והקיום והעצב בהפסד וההעדר
 וכבר אטאר טכ אמ' כי טהשמחה במעונו ידמו לענין יתד עמוק מזה ואאעד"מה טכתבו הפילוסופיס טהטי' ישמח
 בעצמותו בזה טיט' לנ' הייסי ויהדר והטלמות בעצמו ממה טלא יטטרך אל הזולת וטכלס מוטפעי ממנו וזריכין אלת
 ואין להס קין אלא בו וכיאר זה שאין טמתני ית' תלוי בזה טולתו מן הנמצאי' לא הנפסדי' ולא הקיימי' אבל טמתני

ה' יתן החכמה

יתחייבו לאמת שהמקום הוא הטוב המקוץ מחוץ אבל אם היה המקוץ הוא הפכו והריקות שיכנס בו הגשם לא יתחייב
 דבר מאלו הטובים ומה שאמר ארסטו כי לתאמר האומר בשיש הנה רחוקים עומדים בעצמם ושהרחקו הם המקום
 יתחייבו שני סדרי האחד שיהי לדבר האחד בעצמו מקומו רבי יחד בבית והב' שיהי המקומו מתנועעי ושיהיה המקוץ
 שהוא הספל למי מצטנף אל מקום הנה אמר היה מתחייב זה אם היו הרחק מתנועעים אבל אם נאמר שאי מתנועעים
 ושהגשם וחלקו הם המתנועעי מרחקו אל מרחקו לא יתחייב מזה בטל כלל כי הספל והמי כל אחד עומ במרחקו מיוחד
 לא יומדו את המרחקו בהתנועעם יחד ולפי דעת זה יהיה הגלגל העליון וכל העולם במקוץ יוצא אפוא לפי זה ליחס אליו
 יתהדר כמו שלא נחם אלת המקוץ ומה שיהם אליו ככתבנו המעלה באמרו הזכיר בשמי יתעב בשמי יטחק ודומיה
 אפשר כי בעבור שהכה האלקי יראה יתיר בתנועת הגלגלים לחזק ותמידות תנועותיהם ושהם מחזמר בכבוד מטארי ה
 הגשמים וזר המעלה הוא יתיר בכבוד על כן יאמרו שהם משכין למחניהם ואלו כי יחס אלת הכתוב הדר כדרך שיהם
 המקום ושאר התארים הגשמיים על דרך שאמרו דברה תורה כלשון בני אדם ונפסיק הדבור בשרש שאינו גוף
 ולא כח בגוף כי תמה שאמרו וקח ראיה על הדומה לו :

פרק יח השרש הטלמי שאין לו התלות בזמן וכיארנו שאם נמצא קודם מציאות הזמן ואחר מציאות הזמן ולזה
 יהיה כחו בלתי בעל תכלית וזה כי כל מי שיש לו התלות בזמן יהיה כחו בלתי ככלית הזמן והוא
 ואחר שהוא ית' אין לו התלות בזמן יהיה כחו ב"בית ועל כן ראוי שיובן כי כשאמר עליו שהוא קדמון אמר יאמר בהעברה
 ובהקל מן הלשון כי קדמון יאמר על כל דבר בצירוף אל דבר אחר כמו שנאמר כי נח קדמון מרדד וחסוך מאלו ב
 בעבור שהאחד היה בזמן קודם לזמן שהיה בו האחר והוא מבואר כי טעם הקדמון הנאמר עליו ית' אינו כאלו בצירוף
 אל דבר אחר כלום שהיה קודם לדבר מה זמן מה כי יהיה הזמן לפי זה מגביל מציאותו ואם הזמן מגביל מציאותו יהיה
 הזמן קודם לו בהכרח ויהיה נמצא בזמן זולת זמן ויקדם לו ההעדר וכל מה שיקדם לו ההעדר הוא אפשרי המציאות
 ולא מתחייב המציאות כמו שבארנו עם שהכתו אמת מי הקדמני ואשלים ונג' כלו שהוא קודם לכל הנמצאים ולא קדם
 לו דבר ולזה ראוי שיובן ענין הקדמות הנאמר עליו ית' ענין שוללי והוא שלא קדם לו דבר ולא העדר אבל נמצא תמיד
 על תואר אחר קיי" מבלי שני וכן טעם הנכחי הכ עליו ית' ל' שלא יתאחד אלת דבר כי כמו שאי אפשר שיקדם לו הזמן
 כמו שבארנו כן אי אפשר שיתאחד אלת דבר ולא שיעדיף עליו הזמן מזה התכלית כמו שלא קדם לו מזה ההתחלה
 שאם היה הזמן עורך עליו מזה התכלית היה נמצא בזמן זולת זמן ולא יהיה אב" מתחייב המציאות כמו שבארנו בקדמון
 ולזה יהיה ענין הקדמו והנכחי הנאמר עליו ית' טב אל ענין שוללי והוא שלילת ההעדר מזה ההתחלה ומזה התכלית וזה
 אף אם יהיה הזמן הוא המטך הבלתי מאושר המדומה במחשבו שהוא נמצא תמיד קודם בריאת העולם ואחר העדויו אלא
 שלא היה באותו המטך הסוד הנרא' מזה תנועת הגלגל אחר שלא היה הגלגל מתנועע ולא נמצ' והוא דעת ר"ל שהמטך
 הוא הזמן בשלוחו כי הם יקראו הזמן המאושר או הנספר בתנועת הגלגל סדר זמנים לא זמן סתם ויהיה הזמן לפי זה
 ב' מצי' זמנו נספר ומאושר בתנועת הגלגל ויסול בו הקודם והמתאחר והטובה והבלתי טוה וזמנו בלתי נספר ומאושר
 והוא המטך שהיה קודם מציאות הגלגל שלא יסול עליו הטובה והבלתי טוה והוא אשר קרא הרמבם ז"ל דמות זמן בפרק י"ג
 מב' וזה המטך אפשר שיהיה נכחי והמתנה או המתהדר הוא סדר הזמן לא הזמן וכו' הדרך יסתלקו כל הספקות וה
 והמבוכות שיש במהות הזמן אם הוא מה בזמן אם לא כי ה'עפ' שהזמן לא יתחדש ולא יתהנה ממ' סדר הזמן ככרי
 יהיה בזמן ונג' מה שספקו על העתה כשאמר כי העתה הוא אשר יחלוק בין הזמן הקודם מן המתאחר וכבר יהיה זמן
 קודם לעתה הראשון ויתחייב שיהיה הזמן והגלגל נכחי איכנו ממה שקשה לפי זה הדרך כי הזמן שאין בו תנועה אין
 בו קודם ומתאחר ואין גם זמן משוער כי לא יסול השיעור בזמן באלת תנועה ולא יאמר בו קוד' ומתאחר אלא בהעברה
 ובהקל מן הלשון כמו שאמר שאין חץ לעולם לא ריקות ולא מלאו ויחס יש טעם חוץ בהכרח יש טעם ריקות או מלאו אלא
 סמלת חוץ כאמר בהעברה ובהקל מן הלשון וכן קודם ומאחר הנאמר על המטך המתמה קודם בריאת העולם ובעבור
 כי הכנת דבר זה קשה אך ינוייר שיכלה העולם אל דבר שאינו לא ריקות ולא מלאו וכן אך ינוייר מטך קוד' בריא העול'
 בלי קודם ומתאחר כמו שהוא בסדר הזמן הנמצא הזם עכ' ודד"ל לא ישאל אדם מה למעלה מה למטה מה לפנים מה
 לאחור כי מה למעלה ומה למטה ודמנו על מה שהוא חוץ לעולם ומה לפני ומה לאחור ודמנו על המטך שהוא קודם
 בריאת העולם ואחר העדרו ויארם שלא ישאל אם יסול בו קודם ומתאחר אם לא ואל תקשה עלי מאמר ר' יהודה בר'
 סימון שאמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד תלמד שהיה סדר זמנים קודם לכך שיראה מדברת אש שדעתו היה שהגלגל ק
 קודם בדעת ארסטו אם שהמטך הבלתי משוער נקרא סדר זמנים שאין הדבר כן אלא שלפי שהמובן מן הפסוקים הוא
 שלא היה סדר היו והליל' כמו ער היו' הד' שכתבו בו המתורו' אמר כי מצי' הראשון שנברא הגלגל היה מתנועע ויהיה נמצא
 סדר היו והלילה קודם יום הד' ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת הוא ולא נזכר תליות המאורו והכוכבי' ברביעי' אלא
 לבאר שמתאמת מתנועעי בתנועות מתחלפנו עד שיהיו לאותיות למעדי' נלימים ונטי' הוא כדי שימאך מהם טעם בעו

כי הסחוק ימשך לאדם על צד הלעג ומה שראוי להלעיג עליו וזה כשאר מעש' כולתו חסרון וזה במאמריו או במעשיו
 נראה או ירגיש בעצמו יתרון כאשר לא יוכל הוא כמה שכסל חבריו במעשה או בדבור ומתוך כך יתחזה הסחוק דרך
 כשרא' חבריו שאינם עושה או אמת מה שראוי כפי הדק האנושי או כפי מדרגתו וכעבור זה יתחם אליו ית' הסחוק והלעג
 כאמריו יושב במינים יסחוק ה' ולעג למנו' וזה לפי שראוי אותם אומרי' ככתקה את מוסרנותיו וגו' שהן דברי' שאין מחק
 האדם לחמדם כמו שארזל' למה נסמכה פרט' אבטלגס לפרט' גוג ומגוג שאם יאח' לך אדם כלנס יש עבד שמורד ברכו
 כחמ כלנס יש בן שמורד על אביו אלא הנה הא נמי האה שיראה מדבריה מזה דבר זר בחק האדם עד שראוי להלעיג על
 האמת כן ועל זה הדרך יתחם הסחוק לטם או לאדם' ופעמי' יקרה לאדם הסחוק כשמדמה את חברו בדבר מדיה לחברו
 לחזר בו ולא כזה ולפי זה תהיה סבת הסחוק בכל מקום מפני היות האדם הסחוק מטער בעצמו יתרון דעת על האחר
 בראיתו את חברו נכסל בדבר סכלות או כסילות או חסרון ידיעה ומה שאמר חכמי' החקיר' שאדם שחוק בסגולה כלג'
 שאין סבת הסחוק ידיעה הכוונה למה מסבת התנוענו' שאדם עושה בעת הסחוק בעלמת למה ימסנו אל הסחוק והאמת
 כשאדם שחוק אותן התנועות' וכן למה ימשך הסחוק אל נגיעת האצילי' ומטעם מקומו מיוחד' סגוף אכל סבת הסחוק
 הבא לאדם על צד הלעג כבר תהיה ידיעה על הדרך' סביארנו במסב במינים יסחוק :

פרק יז' מקום שם נאמר על הדבר המקור' בגמתי' ומגביל אתם' ומה שאינו גאס לא יאמר עליו שהוא במקום
 כי לא יסול שם המקום אלא על דבר המתמלא מגאס אחד בעל מרחקי' שיכנס בו והוא מקור' ממנו
 נלזה אי אפשר שנאמר על המס' ולא על הסכלי' הנכדלי' מהם במקום לפי שאינם גאס בעל רחקי' סיקוף המקום בהם'
 את הכתו' מבאר זה הנה המי' וסמי' לא יכלקך כלומ' שאיך צריך אל מק' שתעמוד בו' ומה שאמר הכתו' ושכנתו
 בתוך בני ישראל' וכן והיה המקום אשר יבחר ה' אליו לטבן שמו' לא שיהיה צריך אל מקום שיכנס בו אבל בעצו'
 כי הראות הכבוד יהיה באמצעו גאס הנראה לחוס כמו אש או עמוד הענן את הכתו' ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש
 החר' והנה כבוד ה' נראה בענן וירא מלאך ה' בלבת אש מתוך הסנה כי הראות עמוד הענן שתאס או לבת אש מתוך
 הסנה והסנה אינו אכל הארצה על טכבוד המס' הכלתי' נראה לחוס הוא טס לבך יתחם הכתוב אל טכית הכבוד במקו'
 מיוחד לא טיכטורך הכבוד אל מקום ולא אל גאס שיעמוד בו' ולפי שהמקום מעמיד הדבר ומקיימו נקרא האל מעון
 את מטה מעון אתה היית לבנו כלומ' שאתה מעמיד העולם ומקיימו במקום' מעמיד הדבר ומקיימו וכעבור זה קראהו
 דול' מקום ברוך המקום סנתן תורה לישאל' וכן והכוף ירו' אל המקום ואסף המצורע ונקרא ענש הדבר מקום באמר'
 זל' מתקומו הוא מוכרע' וכן ברוך ה' מתקומו כלומ' כי כבוד המי' הנראה לנביאי' מוספע מעצמותו ית' כלי' שנס' אמצעי
 לא שיהיה מקום אל הכבוד חלילה : אבל מה שט' בו מקום עיון הוא אם אפשר ליחם אליו הצד כי א' עי' ש'
 מהו ית' אינו במקום כבר אפשר
 על הארץ וכל החכמים המסמיים שהממים מסכן לתחתי' א' עי' שאינם צריכין מקום נראה מזה כי א' עי' שאינם גאס
 כבר אפשר ליחם אליו הצד ולא יחייב זה סיותו גאס כמו שנאמר בפס' שא' עי' שאינה גאס היא בצד מיוחד כאלו תאמר
 בגוף כי אחר שאינה חוצה לו א' עי' שאינה במקום היא מתחדת במקום מוגבל' וכן נאמר בפס' הרעע שאי' כדוכת'
 בגיהנם כי א' עי' שאינה גוף שתהיה במקום כבר יגביל אתה המקום ותמצא בו כד' שתקבל עונשה ע"ד שנמצא בגוף
 לחטוא וא' עי' שאינה גאס ועל הדרך הזה אפשר שנאמר בא' שאי' ש' שאינם במקום שאי' בצד המעלה או המטה או בצד
 מיוחד' ואפשר לחלק על זה ולומר כי קיים הצד יחייב המקום בהכרח כי הצד הוא או המעלה או המטה והמעלה
 והמטה מקום בלי ספק ויש להסיב על זה ולומר כי המעלה במחלט אינו מקום שהרי הגלגל העליון הוא המעלה במחלט
 ונכתבאר שאינם במקום כי אין חוצה לו גאס אחר יקוף בו ועל כן יהיה אפשר ליחם אליו צד המעלה אחר שאינם מקו' אלא
 מזה הוא בניו על דעת ארסטו האמת שהמקום הוא התכלית המקור' בגאס יתחן וכעבור זה יאמר כי כלל העולם אינו ב'
 במקום לפי שאין חוצה לו דבר אחר יקוף בו' וזה הדע' מכונאר ההפס' כי יתחייב אליו לומר שמקום החלק והכל מתחלטי'
 כי חלקי האש אין להם תכלית מקור' מתחן אלא חלקים אחרי' אש' או אחרי' והמקום הטבעי ליסוד האש הוא מקאער גלגל
 הדיח והוא מתחלק למקום חלקי האש' וכן בשאר היסודות ועוד יתחייב לו לומר שהיסודות הם עומדי' מוכרדי' במקומם
 כי המקום הטבעי ליסוד האש הוא מקאער גלגל הדיח שהוא המעלה וישו' לפי זה כל חלקי האש עומדי' מוכרדי' חלקי' הע'
 העומדי' אצל טטח הגלגל וכן יתחייב זה בשאר היסודות ואם מקום יסוד הארץ הוא טטח יסוד המים המקור' בה מחון
 לא יהיה מקום הארץ המטה במחלט כמו שהנחה הוא לפי שהמטה במחלט הוא המרכז' ועוד יתחייב לו לומר שיהיה מ'
 מקום החלק לגדול ממקום הבל כי גאס אחד כדוריי' כשילקח ממנו קצת ממה טכתוכו יצטרך אל טטח יתד' גדול סיקוף
 בו מבית ומכחין' וכן יתחייב לו לומר שהגאס האחד יהיה לו מקומות רבי' מתחלטי' בגדל וקאטון כי הגאס האחד כט'
 כשיתחלק יצטרכו חלקיו אל מקום יתד' גדול מאשר בתחלה וכן כשיתחלק חלקיו לחלקים אחר' וחלקי' לחלקי' וזה הסך
 מה שראוי אקלדס בספר הכבודת והקלות שאמר טט' כי הגאמי' הסוי' ימלאו מקומות טמים וזה סקר' לפי שהנחה הזאת כי
 כבר יהיו עמי' גאמי' צמים ואם יתחלק האחד יצטרך אל מקום יתד' גדול מן האחר האנה אליו וכל אליו הבטולי' יתחייבו

יתחייבנו לאומן שהמקום הוא הסטח המקף מחוץ אבל אם היה המקף הוא הפנוי והריקות שיכנס בו הגשם לא יתחייב
 דבר מאלו הבטולים ומה שאמר ארסטו כי לתאמר האומר בטיש הכה רחוקים עומדים בעצמם ושהרחק הם המקום
 יתחייבנו שני מקרי האחד שיהי לדבר האחד בעצמו מקומו רבי יחד בבית והב' שיהי המקומו מתנועעי נאיה המקף
 שהוא הספל למי מצטרף אל מקום הכה אמר היה מתחיי זה אם היו הרחק מתנועעים אבל אם נאמ' שאי מתנועעים
 ושהגשם נחלקי הם המתנועעי ממרחק אל מרחק לא יתקיי מזה בטל כלל כי הספל והמי כל אחד עומ' במרחק מיוחד
 לא יומד את המרחק בהתנועעם יחד ולפי דעת זה יהיה הגלגל העליון וכל העולם במקף יוצא אשא לפי זה ליחס אליו
 ית' הכר כמו שלא נוחם אליו המקו' ומה שיהם אליו הכת' כד המעלה באמרו החשבי בשמי יושב בשמי יושק ודומיה'
 אפשר כי בעבור שהכח האלקי יראה ית' בתנועת הגלגלים לחזק ותמידות תנועתיהם ושהם מחזיק נכבד משאר ה
 הגשמים וכד המעלה הוא ית' נכבד על כן יאמרו שהם משכין למחשים ואלו כי יחס אליו הכתוב הכר כדרך שיהם
 המקום ושאר התאים הגשמיים על דרך שאמרו דברה תורה כלמון בני אדם ונפסיק הדבור בשרש שאינו גוף
 ולא כח בגוף כי ממה שאמרו ולקח ראיה על הדומה לו :

פרק יז' הסרם הטלמי שאין לו התלות בזמן וביארנו שאם נמצא קודם מציאות הזמן ואחר מציאות הזמן ולזה
 יהיה כחו בלתי בעל תכלית וזה כי כל מי שיש לו התלות בזמן יהיה כחו ב"ת בהכרח ככלית הזמן שהוא
 ואחר שהאית' אין לו התלות בזמן יהיה כחו ב"ת ועל כן ראוי שיבין כי כשאמ' עליו שהוא קדמון אמ' יאמר בהעברה
 ובהקל מן הלשון כי קדמון יאמר על כל דבר בצורתו אל דבר אחד כמו שאמר כי נח קדמון מדוד וחנוך מאליהו ב
 בעבור שהאחד היה בזמן קודם לזמן שהיה בו האחר והוא מבואר כי אם הקדמון האחר עליו ית' אינו נאמ' בצירוף
 אל דבר אחר כלומר שהיה קודם לדבר מה זמן מה כי יהיה הזמן לפי זה מגביל מציאותו ואם הזמן מגביל מציאותו יהיה
 הזמן קודם לו בהכרח ויהיה נמצא בזמן זולת זמן ויקדם לו ההעדר וכל מה שיקדם לו ההעדר הוא אפשרי המציאות
 ולא מתחייב המציאות כמו שביארנו עם שהכתו אות מי הקדמני ואשלים וגו' כלו שהוא קודם לכל הנמצאים ולא קדם
 לו דבר ולזה ראוי שיבין ענין הקדמנות הנאמ' עליו ית' ענין שוללי והוא שלא קדם לו דבר ולא העדר אבל נמצא תמיד
 על תואר אחר קיי' מבלי שגני וכן עם הכחוי הכ עליו ית' ל' שלא יתאחד אליו דבר כי כמו שאי אפשר שיקדם לו הזמן
 כמו שביארנו כן אי אפשר שיאחד אליו דבר ולא שיעדף עליו הזמן מצד התכלית כמו שלא יקדם לו מצד ההתחלה
 שאם היה הזמן עורך עליו מצד התכלית היה נמצא בזמן זולת זמן ולא יהיה אב' מתחייב המציאו' כמו שביארנו בקדמון
 ולזה יהיה ענין הקדמו' והנצחו' הנאמ' עליו ית' שב אל ענין שוללי והוא שלילת ההעדר מצד ההתחלה ומצד התכלית וזה
 אף אם יהיה הזמן הוא המטף הבלתי משוער המדומ' במחשבו שהוא כמו תמיד קודם בריאת העולם ואחר העדרו אלא
 שלא היה באותו המטף הסדר הנרא' מצד תנועת הגלגל אחר שלא היה הגלגל מתנועע ולא נמצ' וזהו דעת רז"ל שהמטף
 הוא הזמן בטלוח כי אם יקראו הזמן המשוער או הנספער בתנועת הגלגל סדר זמנים לא זמן סתם ויהיה הזמן לפי זה
 ב' מיני' זמנים נספער ומשוער בתנועת הגלגל ויכול בו הקודם והמתאחר והסוף והבלתי סוף וזמנו בלתי נספער ומשוער
 והוא המטף שיהיה קודם מציאות הגלגל שלא יכול עליו הסוף והבלתי סוף והוא אשר קרא הרמב"ם ז"ל דמות זמן בפרק י"ג
 מב' וזה הזמן אפשר שיהיה נצח והמתנה או המתחדש הוא סדר הזמן לא הזמן וכו' הדרך ישתלקו כל הספקות ויה
 והמבוכות שיש במהות הזמן אם הוא מה בזמן אם לא כי ה' עם שהזמן לא יתחדש ולא יתאמה מת' סדר הזמן ככרי
 יהיה בזמן ונגם מה שספק על העתה כשאת כי העתה הוא אשר יחלוק בין הזמן הקודם מן המתאחר וכבר היה זמן
 קודם לעתה הראשון ויתחייב שיהיה הזמן והגלגל נצחי איכנו ממה שיקשה לפי זה הדרך כי הזמן שאין בו תנועה אין
 בו קודם ומתאחר ואף עם זמן משוער כי לא יכול הסיעו' בזמן באלת תנועה ולא יאמר בו קוד' ומתאחר אלא בהעברה
 ובהקל מן הלשון כמו שאמר שאין חוץ לעולם לא ריקנות ולא מלאי ואם יש סס חוץ בהכרח יש סס ריקנות או מלאי אלא
 סמלת חוץ נאמ' בהעברה ובהקל מן הלשון וכן קודם ומתאחר הנאמ' על המטף המתמה קודם בריאת העולם ובעבור
 כי הכת' דבר זה קשה אך יבוייר שיכלה העולם אל דבר שאינו לא ריקנות ולא מלאי וכן אך יבוייר מטף קוד' בריא העול'
 בלי קודם ומתאחר כמו שהוא בסדר הזמן הנמצא הזמן עכ' ורז"ל לא ישאל אדם מה למעלה מה למטה מה לפנים מה
 לאחור כי מה למעלה ומה למטה ידמו על מה שהוא חוץ לעולם ומה לפני ומה לאחור ידמו על המטף שהוא קודם
 בריאת העולם ואחר העדרו ויאת שלא ישאל אם ישול בו קודם ומתאחר אם לא ואל תקשה עלי מאמר ר' יהודה בר'
 סימון שאמר יהי ערב ויהי בקר יום אחד תלמד שהיה סדר זמנים קודם לכך שיראה מדברית אם שרעתו היה שהגלגל ק
 קודם כדעת ארסטו אם שהמטף הבלתי משוער נקרא סדר זמנים שאין הדבר כן אלא שלפי שהמזבן מן הפסוקים הוא
 שלא היה סדר היו' והליל' נמצ' ער היו' הד' שכתבו בו המתאחר את' כי מת' הראש' שנברא הגלגל היה מתנועע ויהיה נמצא
 סדר היו' והלילה קודם יום הד' ומראה הערב והבקר אשר נאמ' אמת הוא ולא נזכר תליתית המתאחר והכוכבי' ברביעי' אלא
 לבאר שמיאית מתנועעי בתנועות מתחלסו עד שיהיו לאותות לתועדי' ולמים וטני' הוא כדי שימטף מהם טפע' בעו

כי הסחוק יתקן לאדם על צד הלעג ומה שראוי להלעג עליו וזה כשאר מעש' כולתו חסרון מה במאמריו או במעשיו
 ויראה או ירגיש בעצמו יתרון כאשר לא יוכל הוא במה שכתב חבירו במעשה או בדבור ויתקן כך יתקן הסחוק דרך
 כשאר חבירו שאינו עושה או אמת מה שראוי כפי החק האנושי או כפי תודעתו ובעבור זה יתחם אליו ית' הסחוק והלעג
 כאמרו יושב במים יחוק ה' לעבדו למו' וזה לפי שראוי אותם אומרי ככתקה את מוסרונתיו וגו' שהן דברי סוף מחק
 האדם לחתום כמון שאר' למה נסמכה פרט' אבטלום לפרט' וגו' ומעט שאם יאמר לך אדם כלום יש עבד שמורד ברכו
 כחם כלום יש בן שמורד על אביו אלא הנה הא נמי הוא שיראה מדבריה מזה דבר ור' בחק האדם עד שראוי להלעג על
 האמת' בן ועל זה הדרך יתחם הסחוק לשם או לאדם' ופעמי יקרה לאדם הסחוק כשמדמה את חברו בדבר שיהיה לחברו
 לחסר בו ולא כזה ולפי זה תהיה סבת הסחוק בכל מקום מפני היות האדם הסחוק מעט' בעצמו יתרון דעת על האדם
 בראיתו את חברו נכסל בדבר סבלות או כסילות או חסרון ידיעה' ומה שאמר חכמי החק' שאדם סחוק בסגולה כל'
 שאין סבת הסחוק ידיעה הכונה למה נסבת התבועו' שאדם עושה בעת הסחוק כעלמת למה יתבונן אל הסחוק והשמחה
 כשאר סחוק אמתן התבועות' וכן למה יתקן הסחוק אל נגיעת האצילי ומאט מקומו מיוחד' שבגוף אבל סבת הסחוק
 הבא לאדם על צד הלעג כבר תהיה ידיעה על הדרך שביארנו בתוס' במים יחוק :

פרק יז מקום שם נאמר על הדבר המקוץ בפניו ומגביל אתם' ומה שאינו גאס לא יאמר עליו שהוא במקום
 כי לא יוכל שם המקום אלא על דבר המתמלא מגאס אחד בעל מרחקי' שיכנס בו והוא מוקף' תמונ
 ולזה אי אפשר פנאית על השם ולא על הסכלי הנכדלי' שהם במקום לפי שאינם גאס בעל רחקי' סיקוף המקום בהם'
 את הכתו' מבאר זה הכת' השמי' נטמי' לא יכלקלך כלום שאיך' צריך אל תק' טעמו' בו' ומה שאמר הכתו' וטכתי
 בתוך בני ישראל' וכן ויהי המקום אשר יבחר ה' אליו' לשכן שמו' שם לא ישיה צריך אל מקום שיכנס בו אבל בעבו'
 כי הראות הכבוד יהיה באמצעו' גאס הנראה לחוס' כמו אש או עמוד הענן את הכתו' ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש
 האר' והנה כבוד ה' נראה בענן ויהי מלאך ה' בלבת אש מתוך הסנה' כי הראות עמוד הענן שתאס או לבת אש מתוך
 הסנה והסנה אינו אכל האר' על סכבוד השם הבלי' נראה לחוס' הוא שם לבך יתחם הכתוב אל טכית הכבוד במקו'
 מיוחד לא שיטורך הכבוד אל מקום ולא אל גאס טעמו' בו' ולפי שהמקום מעמיד הדבר ומקיימו' נקרא האל מעון
 את' משה מעון אתה היית' לכן כלום שאר' העולם ומקיימו' מקום' טעמו' הדבר ומקיימו' ובעבור זה קראוהו
 ר"ל מקום ברוך המקום סנתן תורה לישראל' וכן והקיף ידו אל המקום' וישף המצורע וקרא' עזס הדבר מקום באמר'
 זל מקומו' הוא מוכרע' וכן ברוך ה' מקומו' כלום כי כבוד ה' נראה לטכית' מוטפע מעצמותו ית' בלי שום אמצעי
 לא טיחה מקום אל הכבוד חלילה : אבל מה שם בו מקום עיון הוא אש אשר ליהם אלת הזר כי אע"פ ש'
 סגור ית' אינו במקום כבר אפשר סיניחם אליו צד מיוחד כמו צד המעל' את' הכתו' כי האלק' באמי' נאמר'
 על הארץ וכל החכמים מסמיים שהממים מסכן לרחמי' ח' עמי שאינם צריכין מקום נראה מזה כי אע"פ שאינו גאס
 כבר אפשר ליהם אלת הזר ולא יתייב זה היותו גאס כמו פנאית כפס' ס' עמי שאינה גאס היא בצד מיוחד כאלו תאמר
 בגוף כי אדם שאינה חוצה לו' עמי שאינה במקום היא מתיוחדת במקום' ומגבל' וכן נאמר כפס' ארע' טכית' נדחת
 בגיחנס כי אע"פ שאינה גוף טעיה במקום כבר יגביל אתה המקום ותמצא בו כדי שתקבל עונסה עד' שמתא' בגוף
 להנא' ואע"פ שאינה גאס ועל הדרך הזה אפשר פנאית' בפי' שאע"פ שאינו במקום שאי' בצד המעלה או המטה או בצד
 מיוחד' ואפשר לחלק על זה ולומר כי קיים הזר יחייב המקום בהכרח כי הזר הוא או המעלה או המטה והמעלה
 והמטה מקום בלי ספק ויהי להסיב על זה ולומר כי המעלה במחלט' אינו מקום' שה' הגבל' העליון הוא המעל' במחלט'
 וכתבאר שאינו במקום כי אין חוצה לו' גאס אחד יקוף בו ועל כן יהיה אפשר ליהם אלתו צד המעלה אחר שאינו מקו' אלא
 מזה הוא בכני על דעת ארסטו' האמת' שהמקום ה' א התכלית המקוץ בגאס יתחם ובעבור זה יאמר כי כלל העולם אינו ב'
 במקום לפי שאין חוצה לו' דבר אחד יקוף בו' וזה הדע' מכוון' שהפס' כי יתחייב אלת' למה שתקום חלק' והכל מתחלפי'
 כי חלק' האש אין להם תכלית מקוץ מתקן אלא חלקים אחרי' אשר' או אחרי' והמקום הטבעי לישוד האש הוא מקאער' גבל'
 שדח' והוא מתחלף למקום חלקי' האש' וכן כאשר ה' סודות ועוד יתחייב לו' למה שהסודות הם עומדי' מוכרדי' במקום
 כי המקום הטבעי לישוד האש הוא מקאער' גבל' הירח שהוא המעלה יהיו לפי זה כל חלקי' האש עומדי' מוכרדי' חלקי' הע'
 העומדי' אצל טעם הגבל' וכן יתחייב זה כאשר הסודות ואם מקום יסוד הארץ הוא טעם יסוד המים המקוץ בה מחון
 לא יהיה מקום הארץ המטה במחלט' כמותו שהסוד הוא לפי שהמטה במחלט' הוא המרכו' ועוד יתחייב לו' למה שיהיה ת'
 מקום החלק' לגדל' ממקום הכל כי גאס אחד כדוריו' בשלקח ממנו קצת ממה שכתובו' יטמך אל טעם יתד' גדל' סיקוף
 בו מבית ומכח' וכן יתחייב לו' למה שהגאס האחד יהיה לו' מקומות רבי' מתחלפי' בגדל' והקטן כי הגאס האחד כס'
 כשיחלק יטרכו חלקי' אל מקום יתד' גדל' מאשר בתחלה וכן כשיחלק חלקו לחלקים אחרי' וחלק לחלק' וזה הסך
 מה שהנחו' חלקים בספר הכבדת והקלות שאם שט' כי הגאמי' שהי' ימלא מקומות' שמים וזה סקר לפי ההנחה הזאת כי
 כבר יהיו עמי' גאמי' שמים ואם יתחלק האחד יטמך אל מקום יתד' גדל' תן האחר האש אלת' וכל אלו הבטולי' יתחייבו

בצילת הספ! כהתחלה מצב ניוצויה מהארץ חזר סביב ויתן אתם אלפים כרזע המים להאיר על הארץ ויתבה
לפי זה מדברי ר' יהודה בר' סימון כי הזמן המאושר בתנועת הגלגל נקרא סדר זמני לא זמן בטלוח כי המסך הוא הזמן
בטלוח שאין בו קודם ומתאחר ולא סדר זמני אחר שאין בו תנועה ואלו הם הזמן איכנו המוסך המדומה אלא המע
המאושר בתנועת הגלגל במה שהיא דעת ארסטו יהיה ענין הקדמות והכרחיות שהיא קודם לכל הכמות ולזמן הנספר
בתנועת הגלגל יהיה הקדמות והכרחיות עם התקף מתחלפי עניינם ענין אחר והוא שהוא כמות קודם הזמן ואחר ה
הזמן תמיד על ענין אחר ולזה שמנו שרש שאין לו התלות בזמן כדי לכלול הקדמות והכרחיות כאחד הן סיהיה הזמן ה
המסך המדומה בדעת ר"ל או הנספר בתנועת הגלגל בדעת ארסטו וכן כמות הכתיב בכל מקום שיתאר המי' בשאר ר
ראשון יתארו בשאר אחרון לרמז שיש לו תואר אחד מורה על טכיהס והוא שאין לו התלות עם הזמן אחר יסעיה כה
אחר המלך ישראל וגאלו ה' צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי' ר"ל אין בכל הכמות אני שיתואר בשאר ר
ראשון והוא אחרון ואלתי כי כל הכמותי מבלעדי יקדם להם אחרון ולזה הם אפסדי המציאות אבל אני הוא
אחר שאין לי התלות בזמן איכנו אפסר המציאות אבל מחוייב המציאות ולזה סיים ומבלעדי אין אלקי' כלומר אין בכל
הכמותי מי סיהיה מחויי' המציאות ר"ל יכול על הכל אלתי כי אין בהם מי שיסול עליו שר ראשון ואחרון מבלעדי ובעכו
כן יתבאר כי אני לבדי האלקי' ר"ל מחוייב המציאות : פרק יט' נומה סביבארנו שהיא ית איכנו כופלת
תחת הזמן יתבאר שכל תואר שיתואר בו הוא יתעל הן סיהיה חייבי או סוללי ראוי סיהיה

קדמו וכדאי כמותו ר"ל שהוא ב"ת מהב' צדדי הן מן הצד הקודם הן מן הצד המאחר כי אי אפס שימחא בו שנס תואר
אחר שלא יהיה שא"כ יהיה הוא ית מחבר מן המחדשים וכל המחבר מן המחדשים מאחדים ולא יהיה א"כ קדמון בטלוח
וכן אי אפסר סיהיה בזמן זולת זמן שא"כ היה משתנה והוא ית אי אפסר שיסתנה כי הסנוי תנועה ויציאה מן הכח אל הפ
הפעל וכל תנועה בזמן ויהיה הוא ית א"כ צריך אל הזמן כדי שיסתנה בו ויחס יסתנה יהיה מחודש ולא קדמון וכבר
כתבאר שהיא קדמון במחלט' ולזה התבאר שאי אפסר שיסול עליו שנס סנוי אבל מה שאלתי מן הכמותי יסול תחת הזמן
ולכן יסנה אצט' הזמן וזה כי אפי' השכלים הנבדלים אף אם אינם מורכבים מהפכים כדי שיסתנו לפי שהפכים סכת
הסנוי עם כל זה כבר יצויד בהם סנוי מצד הזמן כי העלול הראשון ד"ת אחר שהוא מחודש סנה בימי אברהם היה לו
אלפים סנה סנוי והוא יס לו חמשת אלפים סנה ויתר וכן כל מה שהוא נברא בהכרח יס לו היום יתיר זמן
ומה סהיה לו בימי דוד ולזה יסול תחת הזמן אבל סנוי אי אפסר שיאמר עליו שיש לו יתיר זמן היום מהה סהיה לו בימי
דוד וממה סהיה לו כטברא העולם לפי שהיא קיים תמיד על ענין אחר קודם טברא העולם ואחר סכלה העולם ולא
יסנוהו הזמנים וזה שאמר ר"ל במסכת יבמות על פסוק נער הייתי וגם זקנתי מאן אמרי אילית דוד מי קסיט כולי האי
כלומר שאין ע סנה סהיה דוד מספיק לעשות הקדמה כוללת שיאמר ולא ראיתי צדיק נעזב וכו' אלא קדש' בריך הוא מי
איכא זקנא קמיה אלא ססוק זה סר העולם אמריהי בפי' שהי' לא יתואר בזקנה אבל סס ל הסועל שהיא סר העולם
יתואר בכערות וזקנה כי להיתר נברא יסול תחת הזמן ויסול עליו כערות חקנה מצד הזמן א"עם שלא יסול עליו זה מצד
החזק והחלשה וזה כי בהכרח ימנו מספר ימים וסנים מצד הזמן נברא מה שלא יסול כן על סנוי כי להיות קודם אל
הזמן לא יסנה הזמן ולזה אין סנס כמות אלתו סוכל למור על עצמו אני אני הוא פעמי' אנכי אנכי הוא מופיע כלומר לפי שאני
קיים בתואר אחר ולזה את' הכתוב ראו עתה כי אני אני הוא פעמי' אנכי אנכי הוא מופיע כלומר לפי שאני
בתואר אחר קיים תמיד מבלי סנוי אני יכול להאטיע אבל כל כמות אלתי אחר שהיא מטתם לא תכל להאטיע :

פרק כ' מלת כל הנחתו הראשונה היא על כללות הדבר כמו כל סעל ה' למענסו וירא אלקי את כל אשר עשה ו

גהנה טוב מאד פסי סככלל הכמותות הטוב הוא מארדי וגובר בהם ויאלת על הפרטי אשר תחת סכ
הכלל כמו כל כסס יצא ידך יעקב טכעי כסס סנאמ' על כל אחד ואחד מן הפרטי כלי ססק וכן יקח אברהם את כל
ילדי ביתו וגו' וימל את כל וגו' ופעמי' יבא על רוב הדבר סכתי בבית' כל ימי חי' ותשא כל העדה ויתנו את קולם ו
ויאמת כל העדה לרבים אתם באכני ורבים כן ופעמי' יבא זה הלסון על חלק מן הכלל א"עפי שאינו רוב הכלל אלא
שהוא חלק גדול את יסעיה כי קנה ה' על כל הגוים וזמה על כל צבאס ולא את' אלא על חלק מועט מן האומות כמו ספי
בסוף הענין כי זבח לה' בכזרה וטבח גדול בארץ אדום ועליה את' לדור ודור תחרב לכנח כנחי' אין עובר בה
וכן את' ידמיה סממה תהיה כל הארץ על חרבן וינסלס וכן צפניה את' כי כלה אף נבחה יססה את' כל יסכוי הארץ כי
באש קנאתי תאכל כל הארץ סכל זה כאת' על ארץ ישראל בלבד וכן זכריה את' והיה ה' למלך על כל הארץ כי לפי סכבו
הראשון הן יסר' עובדי עז' ולא הן מחדין מלכותו ית' בכל ארץ יסר' יאלת כי בבית סנוי יהיה למלך על כל הארץ כלומר
סיכודו מלכותו בכל ארץ יסר' יהיה תח' מתגל' הנסויא הבא מורע דוד ולא יחזו עוד לסתי מתלכו ויחיה לדבר זה שאת'
א"ח יסוב כל הארץ בערבה מגבע לרמון סוז כלי ססק כאת' על ינסל' ועל חלק מועט מארץ יחדה כמו סכאי מגבע
לרמון כגב ינסלס ופעמים תבא מלת כל על חלק מועט מן הכלל יהיה פי' כל מכל כמו וכל הארץ באו מצרימה ספי'
ומכל הארץ באו כי בתחלה את' יהי רעב בכל הארצו על חלקתן העולם שהם ארצו הסמוכו לארץ מצרי' ועל חלקת

וקראנו ביום צרה וגו' שכל זה רחמי שכוונת צווי עשיית הקריבות היתה לכוון לב החוטא לעבודת השם בלבד ולזה לא נחם אלנו חוט הטעם וחוט המאנוש שא"עפי טהיא שלמות אלנו מצד טאכחנו בעלי חיים גשמי לקרב הכחות ולהרחי' המזיק אין בהם שום שלמות רוחני טכחמחו אלנו ית' ולזה יחם אלנו הכת' השמייעה באמת תהייה אויך קאובות וגו' ויחם אלנו הראות הכה עין ה' אל יריאיו עיני ה' היתה מטוטטות בכל הארץ לפי טאלה דתו ההמון טהם שלמות רוחני ולזה יחם אלנו ית' עש' טלא ייחם אלנו הטעם והמאנוש וזו רחיה טהתארים אמנם ייחם אלנו ית' מצד הטלמות טיש ב בהם לא מצד החסרון טיש בהם וע"כ כאל' טהתארי טייחם אלנו ית' א"עפי טאמצא בכנו כפרדים ראוי טיזכנו כו ית' מתאחדי' כי אכחנו בעבור טכטיג' או נקנה אותם בזה אחר זה ככין אותם נפסדים וכך בעבור טנקנה אותם אחר טלא הו בכנו ככין אותם תיארים נוספים אבל כו ית' ראוי טכביט' מתאחדי' וכלתו קקני' באופן טלא יחייבו רבוי בעצמותו ויהיה זה חסרון אלנו וכבר ביארנו טהתארי אמנם ייחם אלנו מצד הטלמות אשר בהם לא מצד החסרון הדבק בהם לפי טהנא ית' מטלק מן החסרונ' וכעבור זה טמנו טהרש' הד' טהנא מטולק מן החסרונ' לסלק ממנו כל תארי החסרונ' כמו הסכלות והעיוני והשינה והליאות ודומיהם ולכלול בו טכל תארי הטלמות טייחם אלנו או טיימצאו בו אמנם ייחם אלנו או ימצאו על כד טיש בהם מן הטלמות לא על כד החסרון אשר בהם או טיימך אליהם כמו רבוי או טכני טהם חסרון בו להיותו ית' קיים תמיד על אופן אחד וכלתו מטתנה' וזהו טאל' המטור' אלקים אל דמי לך אל תמרש' ואל תטקוט אל כלמ' אחר טאין דומיה לך לא מצד טינה ולא מצד טכל' ולא מצד ליאות כי אין כך שום חסרון ולא תקבל שום טכני א"כ למה תביט כוגדים תחייט בכלע רשע כדק ממנו אל תרש' ואל תטקוט אל' ועל הדרך טביארנו אטפאר טיקוימו אלנו ית' תארים חייובי' אותן טאין הטלט מליחם אלנו כמו חי נחם ורצנה ויכול ודומיהם כד טלא יחייבו כו שום חסרון נהכ' זה תאר כי הנא דרך ישר וכבון בחרנהו כת החכמי' התורני' הראש'ני' והאחרוני' וראוי לסמוך עליו קחנו ועינד' ס טיש עליו פרק כב' כל בעלי העיני' הפילוסופי' חוטבי' טאי אטפאר לחם לט' טוס תאר לא עצמי ולא מקרי' מצד עצמו כטוש כד אלא מצד פעולותיו בלבד מן הטעם טביארנו כטרי' ט' מזה המאמר' וכך דעת כל החכמים התורני' טכמטכנו אחר דעות הפילוסופי' עד טה'מכס' ול כת טהאות טהשי' יט לנ תארים עצמי' וטחם בלתי מחייבים רבוי בעצמותו הנה הנא כאלו קבץ בן הסלוק והקיים ולא ירש' בזה ועל כן לקח לו דרך אחרת בזה ואל' טאי אטפאר לחם לט' טוס תואר חייובי' אלא טנללי' וטכל התארים הטנללי' כודקם עלת וחי אטפאר טיזדק עליו טוס תואר חייובי' אלא מצד פעולותיו ועל כן יאל' כי כמו טיקרא עלה או טכה או התחלה להתחנן עלה וטכה לכל הנמצאים והתחלה להם וכלם עלנלי' ממנו ויקרא תצר' או טועל כורא ועטפה מחדש להיותו ממצא כל הנמצאים ברצונו טשאט מכלי הכרח כן יקרא חכם להיותו ממצא כל הנמצאי' בחכמה גדלה נראית ביודעת' וכך יקרא רחם וחכם וחי להיותו מנהיג כל הנמצאו ומרחם וחוכן עליה על כד החסד והחמלה והחוכמה לא על כד הגנוגל במאמר הכת' חי הקריאתי ואטלט' וכך יקרא כריב או עטפה כדקת להיותו מטפיע הטוב והטלמות לכל הנמצאים מכלי תקות טוס גמול וטכר יגיע אלנו מזה כמו טהנא מחק הנדיב לעשות כן לפי טהנדיבות וטלט כטני דברים האחד מצד המקבל והאחד מצד הכותן' אשר מצד המקבל הנא טיתן למקבל טכר טיקבל בו תועלת כי מי טיתן הטף לכער והטפאר לאטפה והטלך לאיש אין זה כריבו' לתת הדבר למי טלא יקבל תועלת במתנה כי הראוי הנא לתת הטלך לאטפה והטף לאיש והטפאר טילמוד בו נאשר מצד הכותן הנא טלא יהיה הנדיב מטטרך אל טועל הנדיבות כד טיטלט בו טאט היה הנדיב כדק' אל טועל הנדיבות לא יהיה זה כריב אלא טנח' יתן דבר כד טיקבל תמורתו כסף או טנה כסף או כבוד ואף אט יתן כדכר כשל טנוי' אין זה כריבות כי יתן זה לפי טהנא מעריך בכך טרש' אל הדבר הנא והנה הנא כטנח' טיקנה הדבר במתן מכדי טנוי' כפי טרכו אלנו' וי"כ ראוי טלא יהיה הנדיב מטטר' אל טיהנלל או טיטנכח על טועל הנא כי מי טיטע' דבר כד טיטנכח או יטנלל או יגדל טמו או יטל מנגו' מה הנא חסר הטנלל הנא ומקבל טכר מה א"עפי טאינו כמדרכת הראשון והנא ית' הקנה אל כל הנמצאו הטלמות הראוי והנאות והמועיל להם כמו טארזל על מעט' כראטיתל לדעתו ככראו ככבינון ככראו בקומתן ככראו י"ל כי ככראו הק"ה הנבראים חנן להם היופי והקומה והטלמות מה ט טהנא טוב ונאות להם וזהו ככמתנן וכקומתן טאלג' עד' מטל היו כטאלק אט ירצו לחתת כמצאים באותו התואר י"ל בזה היופי והקומה והטלמות הנמצא להם היו מתרצים להכריאות וזהו לדעתן ככראו ולא טעל ועט' הק' בה אלג הנמצאות ל לקבל טכר ולא להטל מהגנות ולזה הנא מכואר טהנא הנדיב האמת' ולפי טעקר הנדיבות מכלי תקות גמול הנא עשיית הנדקה כקרא הט' עטפה כדקת טהנא טועל טיתר' ככוד המגיע מן הנדיבו' ולא כקרא כן על מה טעטפה בעת הכריאה אבל על מה טהנא מתמיד לקיים הנמצאים ולהטפיע מאתו תמיד טפע מקיים מציאותם טהנא הנדיבות האמת' י"ל הת התמדת הטוב' וזהו טאל' הכת' הדוד לה כי טוב וטיים טעקר הטובות טאח כי לעולם חסדו י"ל התמדת החסד' ועל זה כקרא הט' עטפה כדקת בכל עת' אמת הכת' אשרי טומרי' מטפט עטפה כדקת בכל עת הנה אחר טכתוב עטפה כלטון יחיד ולא אמת עטפי' בתר' כלטון רביט כמו' טומרי'

וכפ' הוא יודע מה שיטעם ויכול להטעם ורצוה להטעם טאלכ" לא היה מוטעם ויהכונה שמה שיטעם ממנו הוא בידיעה
 ורצוה ויכולת כמו מה שיטעם מן החי וזה ענין דין מאד יצר הדבור בו ויהכונה בו הכנה הענין והוא שיש לו יכולת ב
 בבת" כלומ' שאינו לנאה מלהטעם ורצוה להטעם כלומ' שאינו מואם ולא ענוב ולא טיב מלהטעם ויודע מה שיטעם
 כלומ' שאינו סכל שיטעם ממנו מה שיטעם ולא בלתי יודע במה שיטעם ממנו ובעבור זה נאמר שהיא חי כי החי משיג
 מה שיטעם ורצוה בו ויהכונה בו שאינו בטבע כחוס הכמסך מן האש ויטובו אל הד' תארי' שהיא חי חכם רצוה ויכול אל
 כונה אחת שוללית כמו שביארנו ועל זה הדרך ראוי שיובנו כל התארי' שיתואר בהם ית' מצד עצמו שהם אחס' צריך
 שיובנו ענין' שוללית יהי התארי' כמו שהיו כי כל התארי' הסוללי' צודקים עליו ואין הזק' אס' תמנה אית' ויתר ממה שז'
 טזכרנו או תאמ' שהם בבת" אח' שתבין אותם שוללי' בענין' שלא יתחייב מהם שום חסרון אליו ית' ולזה טמנו זה הסרט'
 הרביעי שהיא ית' מסולק' מן החסרונות לרמוז אל הענין' הזה שכתבנו לפי דעת הרמב"ם אל כלל התארי' החיובי' כמעט'
 בחקו וראוי שיסולק' ממנו לפי שהם חסרון' אלתי' : פרק ב' מן הדברים המתחייבים לשרט' הד' הזה שהיא
 היוצת ית' מסולק' מן החסרונות הן לפי זה הדעת ה' פילוסופי' והן לפי הדעת התורני' שנזכר בפ" ב'
 וזה המאמר הזה הם טכאמר תארי' שהי' שוללית או חיובי' מן התארי' טכאמר שיתואר בהם הטי' שהוא
 ראוי שיובן התארי' שהוא בו ית' בבת" תב' צריך אס' בבת" בזמן' ואס' בבת" בטלמות' וחסרונות' : וזה כי אחר שביארנו
 שהטי' קדמון' ונכחי' ר"ל שהוא כמז' זמן' בבת" הן מן הצד הקודם הן מן הצד המתאחר הנה יחייב שיהיה זה תארי' שיתאר
 בו ית' קדמון' ונכחי' כמוהו כי כמו שהיא ית' היה כמז' זמן' בבת" כן התארי' ימצי' בו זמן' בבת" כי יא' אפס' שהיו
 מתאדטי' בו או כמז' זמן' אלת' זמן' כמו שביארנו כל זה ואמרי' זמן' בבת" הוא על צד ההקל מן הלשון כי הוא ית' לא ית'
 יתכן טכאמר בו שהוא כמז' זמן' בבת" אחר שהוא קודם אל הזמן' אלא אס' היה המסך הוא הזמן' אבל הכוונה לומר שאין
 לו קנה' לא מן הצד הקודם ולא מן הצד המתאחר ועל כן יהיה כל תארי' מן התארי' ט' אס' בו בבת" בזמן' : ואלס' שיהיה
 כל תארי' מן התארי' אס' בו בבת" בחסיבות' יתבאר על זה הצד : אין ספק כי כשיתואר הטי' בטאמר הבס' ראוי שיובן מזה
 שחמתו בבת" בטלמו' כי אחר טעמותו בבת" בטלמו' ראוי שיהיה יודע את עצמו ואי אפשר שידע הבבת" בטלמות'
 אס' לא בידיעה בבת" בטלמות' כי הקבת" לא יוכל להקיף את הבבת" וכפ' כשנאמר עלת' ית' שהיא יכולת' ראוי שיובן גכ' טיב
 שיכלתו בבת" שאס' היה בת" טבר אפס' טדמותה יכולת' גדול' יותר ממנו ויהיה ח"כ לנאה אחר שאין בו היכולת' המתד' גדול'
 המדומה האוא וכן בטנאמר עליו ית' שהוא טוב ראוי שיובן שהוא בבת" בטובות' בהבדח' שאס' היה הטוב מוגבל יהיה
 אפשר שיהיה טוב יותר גדול' ממנו לא יהיה הוא ח"כ טוב גמור ועל זה הדרך ראוי שיובן בכל תארי' מן התארי' שהו' כמז' א'
 בו ית' שהוא בבת" בחסיבות' ואין בו צד מן החסרון' כלל כמו שהמציאות' שיתואר בו ית' ראוי שיובן שהמציאות' האוא לו
 מעצמו ואינו קנו' לו מאלתו וכשנאמר המציאות' על אלתו' אי אפשר שיהיה בבת" בחסיבות' אחר שמציאותו קנו' לו מאלתו
 ואין שום כמז' שיהיה כל תארי' נאמ' עלת' בחסיבות' בבת" אלא הוא ית' כי כמו שכל תארי' בפני עצמו הוא בבת" כמו
 שביארנו כן הוא בבת" כמז' וכעומתו וזהו מה שאמר הכתו' נעיונות' ביומך' נכח כמו שיתבאר בפ" כט' מה המאמר : ונג'כ'
 ראוי שיובן שהמציאות' שיתואר בו ית' הס' בלתי מוגבלו' במספר' ר"ל שהם בבת" מצד רבויים' וזה כי אחר שהי' ראוי
 שיובנו לו כל מיני הטלמות' טכאמר שיבויי' ויסולק' ממנו כל מיני החסרונות' ואפס' טדמותה טלמות' בבת" כמז' אס'
 בו ראוי שיהיה כן לפי האמת' שאס' לא היה כן לא יהיה בתכלית' הטלמות' אחר שיהיה אפשר שימצי' בו טלמות' יותר' מה
 מהמציאות' בו ולזה הוא מבואר שראוי שימצי' בו הטלמות' בבת" מה שאין הפה יכולה לדבר' ולא האוזן יכולה לשמוע' ולזה
 טס' צבאות' מן השמות' שאינם כמחקים' לרמוז לזה המין' מן הטלמו' ואל' זה המין' מן הטלמות' רמו' הטלמה' ר' חנינא' כז'
 בטאמר למי שהרבה בתארי' לפנות' סימתינא' לבלא טכחי' דמך' כלומ' אחר שהם בבת" אין ראוי לך להגבילס' באס'
 מספר' ולומר טיט' מספר' טסי' לספור' אות' כי זה היה חסרון' בחקו והוא ית' מסולק' מן החסרונות' ואל' אלג' הגמיני' מהבבת"
 רמו' דוד' כמז' ה' הקדמני' ותרע' כי הוא התחי' לטבח' ידיעת' השס' ולומר אדך' הוא בבת" שהי' מקפת' בכל פרטי' תנועות'
 ומעש' עס' הפלגת' רבויים' באי' זה מקאס' שהיו ואמ' הקדמני' ותרע' לבאר שאין ידיעת' השס' ממי' ידיעת' הארס' טה'
 שהארס' חוקר' ובלתי מטיב' אבל הוא ית' חוקר' לב' וכוחו' כלמית' ומטיב' ויודע' המחשבות' וזהו בבת' לרעי' מרחוק' כי רעי' נב'
 נגזר' מרעיו' : והאריך' לבאר זה מתאר היצירה' ואמ' כי אית' קניית' בלתי' תסובני' בכטן' אמי' נסיים' זה כמז' גלמי' ראו'
 עיניך' ונג' כלומ' כי לא לאחד' טכוצר' הגיעה' הידיעה' האלק' בו אבל כשיהיה' גולס' בלא צורה' היתה' הידיעה' האלק' מקפת'
 בו וזהו גלמי' ראו' עיניך' ולא גלמי' בלבד' שאני' מלך' וחשוב' כמו כלל' אבל כל הגלמי' קטן' ונגז' כלס' הס' נכתבי' על ספרך'
 ויודעים' לפיך' הימי' טיטעסעו' בהם' הצומת' ויהיו' נוצרי' בהם' ואפי' קודם' שיהיה' שום' אחד' מהם' כמז' וזהו אמרו' ימי'
 תצרו' ולא אחד' בהם' על פי הכתוב' שהוא כתוב' באלף' ועל פי האסורת' שהוא בוני' בא' לומר טבהת' רבות' הידועים' לא ק'
 תת' רבה' הידיעה' אבל לו ית' אחות' ידיעה' בהם' ואמ'

וכדי שלא יוכן טאותן התארים שאדם מותר לדבר בהם ולהלכו מצד פעולותיו הם נאמרים עליו על הדרך שיאמרו על האדם אמר בתחלת דבריו אטירה לה כלומר כל הסכמים שאזכיר הם על צד הדבור השיירי שכלו דמיונים בלתי אמתיים ונגל זה הצד היא שיתואר את הטעם בתארים כדי לטכך את האוזן על כן אמר איש מלחמה וברוב גאונך וברוח אשך תטלח הדונך ימיך ה' תרעץ אויב אבל על דרך האמת או אפסר לתארן בטום תאר אפילו מצד פעולתו על הדרך שיתואר בהם האדם כי גאה גאה כלומר על דרך הספור השיירי אדבר בו אבל על דרך האמת גאה גאה ונתעלה על כל מיני השבח שאפסר לדבר בו על כן היה השבח היותר ראוי בחקו ית' השתיקה כמאמר דוד לך דומיה תהלה ועל הדרך שהבינו אותה רז' טאם סמא דכלא משתיקה טאמר לך דומיה תהלה כלומר השתיקה היא התהלה שלך ועל כן קראו משה נורא תהלות :

פרק ב' טני מיני התארים הללו שאמרנו שיתואר בהם הט' שהם התארים אשר מצד עצמנו והתארים אשר מצד פעולותינו הנה בכל אחד מאלו המינים יש תארים שהעניין נגלה בהם שיתואר בהם מצד פעולותיו כמו רחום ורחיף אפים ורב חסד ויש תארים שהעניין נגלה בהם שיתואר בהם מצד עצמו כמו אחד וקדמון ובלאו או אפסר שיתואר בהם על דרך האמת אלא יוכנו טולליים כמו שאמרנו ויש תארים שהעניין מסופק בהם הם יתואר בהם מצד עצמו או מצד הפעולות הנמשכות ממנו ועל כן צריך לבאר הדרך בהבנת אלנו התארים ונבאר זה בקצתם כדי ש יולקח מהם ראיה לנולתם ונאמר כי כשיאמר עליו ית' שהוא טוב ראוי שיבחן זה המב' צדדים שהמר בו זה כי מצד פעולותיו אמנם יאמר עליו שהוא טוב מצד סכל הטובות נמשכות ממנו ואי אפסר שימסך הטוב אלא ממי שהוא טוב אמר הכתוב טוב ה לכל אבל כשיאמר מצ' עצמו ראוי שיבחן העניין טולליי כי נקרא טוב לפי עצמותו נקי מן החסרון אחר שאין בו אפסרות כמו טבארנו ולה לא ישיגהו ט' טינה ולא העדר לפי סכל העדר הוא רע ונמצא בכת' ב שיתואר בטוהוא טוב מאלו טני הצדדין אמר טוב אתה ומטיב למדיני חקיך אמר טוב אתה בבחינה שהוא טוב עצמו ואמר מטי' בבחינת הטובות הנמשכות ממנו וכשיאמר עליו שהוא חכם אס לצד פעולותיו הכונה לומר שאחר שהמציא המצ' אות בשלמותו וסודר בשלח מורה על חכמת המציא והיותו מטיב כל מה שהמציא במאמר הכתוב הטוע און הלא ישמע וגו' היסוד ג' יס הלך יוכיח האלמד אדם דעת הדי טלקח ראיה על היותו מטיב ויודע מצד שהאצות והרעות מוספער ממנו אבל כשיאמר עליו זה מצד עצמו ראוי טיובן טולליי והוא שהכונה לומר שאין דבר נעלם ממנו וזה כי אחר שהוא ית' סכל נקי ונבדל מן החומר כמו ט טביא' במות' לא יעלם ממנו דבר כי החומר הוא אנוני והמטריד מהטיב האנוניות והמוטכות בראיה טאמיס הנולדים בעין או שאר חיליי העין מוכעים מראית מה טחפץ הדי לראותו וכן חיליי האף והאוזן ובכלל שהחומר מוכנ מהט' ג' ה' האנוניס באמתיותן האדיס הטוליס מהאצטמכא יבלבלו כחות המוח מהטיב מ טניהס כמו טיקרה זה לטכורים וכן ה הלחות האנוניי מונע מן האצות הטוליות כמו טטראה זה בנערה כי בזמן גדולס טהלחות רב בהם לא יטיגי תכלית האצת מה טככח טכלס להטיב ולזה התבאר טמי טהוא טכל טטוט יקרא חכם לפי טלא יעלס ממנו דבר ולא יבצר ממנו מומה כלומר טאינו טכל בטוס דבר טככח להטיב כי אין בו הסכות המטרידות האצנה וכשיאמר עליו טאא רוצה אס מצד פעולותיו הכונה לומר טכל הנעשה בטמיס ובאדן נעשה טרבוט טטוט טאמרנו כל אשר חפץ העשה בטמיס ובאדן ריבא זה הלטיף תמיד על הטס כטכראה הטועל האמך ממנו האמה אל הטועל הבחירי מטיב ונטלס נאמר טהטועל רצה זה בלי טפק טאס לא כן לא היה נטלס אמר הכת' רצה ה' להט' לנו כי רוצה הטעמי יטאר עב יס ביטועה כלומר כי הגעת הטועה מורה על הרצון כמו שיאמר טכביא טככל וידע אותי כי אצי ה' טועה חסד מטטט וצדקה באדן כי באלה חטטת' נאס ה'

הדי טלקח ראיה על היותו חפץ בהם מצד שהוא טיעל ועושה אית' כי עשית הדבר לבעל טכל חרה על היותו רוצה לטענות ויתבאר מזה כי לראותנו פעולות נמשכות מהטי' דמות אל הפעולו' הנמשכות מבעל החפץ בעבור זה נקראו חפץ ורצה ואף אס לא בטער על איה צד יהיה החפץ והרצון בו ית' באופן טכל יודע טמי והתפעלות כי זה דבר נעלס כמו טידיעות נעלמות ממנו היאך היא וואט מיחוס איתה אלו לחמה טלמות טאי אפסר טיחמה היותו ית' וולתה כן ענין הרצון כמו ט טבארנו בפ' ג' מזה האומר וכטכר' לבאר זה התואר עניין טולליי יהיה הכונה בו טאיט מואס ולא עתב ולא טכח מהטע' ע הטוב והשלמות כמו שאמר הכתוב רצית ה' ארצך טבת טכית יעקב טכונת הרצון במקס הזה טלא מאס ולא עוב הותס ולא טכח מלחוס על יחס הסך ורחה אפי' ביום האוהות וכותקיס והסתרת' פני מהס והיה לאכול חוה טאמר אסתכל ע עברתך קטיבות מחרון אקרא בטאמר עליו ית' טהוא יכול או גבור אס מצד פעולותיו הכונה לימר טכול לעשות רצ' כן בכל המצאייס נאון מן טיעטב בידו טגבור טעשה מה טלבו חפץ ואס מצד עצמו ראוי טיובן טולליי והוא טהוא בלתי לוחה מעשות מה טרצה ובעבור זה יתחייב טיכר' לו יכולת בלתי בעל תכלית היה בעל תכלית היה בו לאות מה וכשיאמר ביכול הכונה לומר שאין בו לאות כלל וכשיאמר עליו חו אס מצד פעולותיו הכונה לומר שהחייס נמשכיס ממנו ולזה י יתיה חו בהכרח כי לא ימסך הדיות ממנו אס לא יהיה חו ואלס בבחינת עצמו ראוי טיובן טולליי והוא כי אכחו נתארה בטארא חו לחדות כי מה טיוטטע ממנו לא יוטטע על דרך מה טיוטטע האור מן הצד והחוס מן האט טיוטטע מהס זה כ כולת ידיעה ורצון במה טוטטעו כי הוא יתברך אמנס יטטיע על הצד היותר נכחר ממיני המטפיעיס טהוא יתברך מ

ולזה יורה על המדע הד' שהיא הייתה ית' מסולק מן החסרונות אשר סביבה לשון ברכה הפך מארה שהיא חסרון הטובה כמו
 שאמרנו. וכמו שא' לשון ברכה על הטובה והחלל בכלל. אמר הכתוב אברהם את ה' בכל עת שהיה כמו אלהים וזו סמיכה
 תמיד תהיה כפי ועל כן תקנו אנשי כנסת הגדולה זה הלשון של ברוך לשבח בו השם על כל מיני הטובות שיקבל האדם
 מהשם' הן בגוף מאי זה מין שיהיה הן בכסף בגוף כמו ברכת הכהנים ובכסף כמו ברכת התורה וברכ' המצו' ויתר הברכו'
 כמו ברכת השבח להורות מהשם מקור הברכות ושכל הטובות וההצלחות מאי זה מין שיהיו מושפעות ממנו ולזה אמרו א'
 ארבעה צריכים להודות וכו' וכדי שלא יחשב שהאל ית' הוא שועל הטובות ושיש רשות אחרת שועל הרעות אמרו כסף
 שמתבררין על הטובה כך מתבררין על הרעה להורות שהכל בא מאת ית'. ולהיות זה השם שלברו כולל השבח על כל מיני
 הטובות וההצלחות הנכללות בלשון ברכה כמו שאמרנו כמנהג דוד אמר במוזמו' תהלה לחד ויברך כל באר שם קדשו לע
 לעולם ועד כלומר כל מקבל מיני הטובות מאי זה מין שיהיה כי שם ברוך יורה על השבח על כלם ל' על כל מיני השלמות'
 ולזה התחיל בחלתו ארומתך אלפי המלך ואת שהרוממות יהיה ואברהם שמוך לעולם ועד. כלומר שיהללוהו ולזה כשאמר
 לומר בכל יום אברכך את ואהללה שמוך לעולם ועד במקום ואברהם שמוך שאלו בתהלה. ועל הכל אמר גדולה ומחולל
 מאד כלומר מצד עצמו כי השבח אי אפשר שיהיה אלא מצד המעשים וזו שאלו מיד דוד לדור השבח מעשך ויבאר זה כי
 השבח וההלל שאם לנו לשבח אי אפשר שיהיה בבחי' עצמו כי זה נמשך צדדי' אם מצד שיהי האדם הם ב' וכוונת ב'ת'
 אי אפשר לשבח טבח הראוי שיתמיד מן בכת'. ואם מצד שטבחו הם בכת' מצד רבוים כמו טבוארנו בש' טלפני זה
 ואם מצד שכל טבח מהם הוא בכת' בחשיבות ולזה התחיל ואת ארומתך אלפי המלך ואברהם שמוך לעולם ועד. ואין
 רצונו לומר שיהיה האדם יכול לשבח השם לעולם ועד שהו מן בכת' כי זה דבר נמשך בחק האדם. אבל ירצה לומר ש'
 שאפי' יהי האדם בכת' והיותו מרומם שמוך לעולם ועד ושהיה זה ההלל בכל יום בענין שלא יהיה שם מביעות מ'
 מצד הזמן והתמידות השבח. ולזה כפל בכל יום אברהם ואלהללה שמוך לעולם ועד אמר ששם כל זה לא היה יכול להלל א'
 אותו כי מהב' צדדין אחרי' ימנע זה כי מצד רבו השלמות אשר בו גדל ה' וההלל מאד יתיר משיכול אדם לספר טבחו'
 ומהלל וללהלל בהן. וגם מצד שכל שלמות אשר בו הוא בכת' בחשיבות אי אפשר זה בו לגדלותו שהיא השבח האחד אין
 חקר ל' שהוא בכת' בחשיבות ולזה אי אפשר שיגבול השבח האחד בדבור בכת' ועל כן יהיה השבח או ההלל אלפי. מצד
 עצמו נמשך מאלו ג' צדדין טבחנו אבל דרך ההלל הראוי הוא מצד השלמות והמעשים הנמשכים ממך כי הם יותר
 על היותך חכם ורצה ויכול וזהו שאלו דור יבאר שמוך וגו' כי סודר המעשים ושלמותם יותר על היותם נמשכים
 מפועל חכם ואלו ועוד כוונתך יאמר וגו' לרמוז על היכולת וזכר רב טובך יביעו להודות על הרצון כמו שכתבנו ל'
 למעלה כי רבו הטובות יהיה על הרצון ועל זה הדרך היא שוכבת כל התהלה היא אשר באתנו המזמו'. ול פי שאין כל א'
 אדם יודע להכיר מעלת השם ושלמותו אלא החכמי והחסידים כי הם מכירים מעט מועד מעלתו אמר ידוך ה' כל מ'
 מעשך כלומר כל מעשך יודו דרך כלל אבל חסידך והמה החכמים המאמינים כי החכמה מביאה ליד חסידות והם ה'
 המכירים קצת מעלתו לא יותר דרך כלל בלבד אבל יברוכה בלשון ברכה שהיא השבח היותר ראוי להיות לשון ברכה
 מורה כמו טבוארנו על היותו כולל כל מיני השלמות ומשפיע אותם והיותו מסולק מן החסרונות :

פרק אמת טק' אמר על הדבר כשאיכס הכאמר בפה עם מה שהוא בכסף ועם מה שהוא חוץ לכסף
 וכשתחולף הכאמר בפה עם מה שהוא חוץ לכסף אעפי' שיהיה עם מה שהוא בלב יקרא סקר' כמו
 ראובן שראה את לוי שהרב את הכסף ונאם כי לוי זה היה שמעון ובעבו' זה העיר שמעון הרב את הכסף הזה זה סקר' אעפ'
 שאין הפה מכוב למה שכלב כי פת' ולבו טוים' ואם העיר כי לוי הרב את הכסף עם היותו חושב ששמעון היה החורג
 אעפי' שאינו מסקר' שהיה הענין כן היה הנה הוא מכוב כי אין פיו ולבו טוים' והנה מכוב למחשב' הלב. והכלל כי כוב יקרא
 מצד האומר בלבד כאלו יס' מן הפה והלב יחד. וסקר' יקרא מצד הענין בעצמו כשלא יס' מן הכאמר
 בפה ומה שהאמר לכסף יחד ואם יתחולף הכאמר בפה עם מה שהוא בכסף ועם מה שהוא חוץ לכסף יקרא ס'
 סקר' וכוב'. וכשאיכס מכל הצדדין יקרא אמת ולזה הוא מבוחר כי שם הכתוב אי אפשר שיצדק על שם
 כתוב מן הכתובי' באמתות אלא על השם כי מה שזולתו מן הכתובי' אי אפשר שיצדק על שם כתוב באמת. בכל ה'
 הזמנים אלא בהיותו כתוב בלבד לא אחר כן ולא קודם לכן. אבל הוא ית' מאשר הוא קיים תמיד על אופן אחד יהיה מ'
 מציאותו מציאות אמת וישיב תמיד המובן משם הכתוב בכסף עם מה שהוא חוץ לכסף ועם האמת בפה ולזה יפול
 עליו שם הכתוב באמת ויתר מעל כל מה שזולתו מן הכתובי'. וכן יפול שם הכתוב באמת על זה.

מאמר ב'

ואח' זה אמר ולי מה יקרי רעך אל מה עצמו ראשיה' כלג' את' ככת לרעי מרחו' אבל אני איני יכול להסיג רעך לל ידיעת' ומחשבותך כי הם יקרי לי מאד עד שאי אפשר לי להסיגן מצד יחד מעלתם ועו' טהם כ' בת בזמן וזא ומה עצמו ר' ראשיהם יעו' טהם ידיעו' ככת' וזא אפשרם מחול ירכו' ועם כל זה הם מתאחדו' כך אחרות גמורה כמע' טאח' ולג' אחר בהם ואינן עניו' נוסף על עצמותך כי כאשר הקינותי מהתבודדותי בזה מצאתי כי עודי עמך ואינן דבר זולתך ואפ' טכאח' כי בתל' רעך ירמוז אל תארי השלמות' אשר בו ית' וקרא' רעך להורו' כי כמו טהא' ית' כ' בת בחאיכו' וב' בת בזמן כן כל תאר ותאר מהם כ' בת בחאיכו' ובזמן' וזא' אחר זה אפשרם מחול ירכו' לרמוז טתארי השלמות' אשר בו הם ככת' ונבא לבאר טאין להפלא' אך בהתרבות הידועי' לג' תתרבה הידוע' טהרי התארי' אשר בו ית' הם ככת' מחג' ט צדי' טאמרנו ואעסכ' לא יתרבה עצמותו בהם כלל וקרא' לתארי' העצמיים רעך לרמוז למה טאמרנו בתחלת הפרק טהתארי' הכתאי' בו הם קדמי' כמוהו בהכרח וזא' מה יקרו' להורות על היות כל אחד בבית' בחשיבות' והיוקר' וזא' ומה עצמו ראשיהם להורות על היותם הכתאי' בו זמן בבית' קודם טימז' העולם ואחר כלות העולם טהם כ' ראשים טיט אל הזמן האחד מצד ההתחלה והאחר מצד התכלית וזא' לטו' ראשיה' כלומ' הכ' ראשי' טהם כ' קצוות' טיט לזמן וא' חכ' טכ להזכיר הטבח' אשר מצד רבוי' לל היות השלמות' בו ית' בבית' טלא' יבבלס' מעשר ועל זה אמר אפשרם מחול ירכו' וכדי טלא' ידומה טיט בו ית' רבוי' מצד רבוי' התארי' את' אחר זה הקינותי ועודי עמך כלומר כשאני מתכוונ' בתארי' ואני מוצא אותם רבים בהכרח מצד היותם שלמות' מתחלפות כי הידועה יוכן ממנה דבר זולת היכולת' וזולת הרצון כ' בהכרח ומה טיכונ' מכל' אל' ודומיהן הוא דבר זולת המהות' וזאת הבחינה כבר יחשב טהתארי' מחייבים אי זה רבוי' בע בעצמותך על כן את' הקינותי ועודי עמך כלומר כשאני מקוץ מאותם ההתכוונות' שאני מתכוונ' ברבוי' התארי' א אני רואה טכל' אותם התארי' אינן אלא בחינות' טכליות' מהוראת' היות השלמות' טהם כ' מוצאים בעצמותך אבל על דר דרך האמת אינם דבר זולת עצמך וזא' לטו' ועודי עמך כלג' טאינן דבר זולתך ואינן מחייבי' רבוי' בעצמותך כי כמו טתארי' האחרו' אינו דבר נוסף על המהות' אבל הוא בחינה טכלית' מהעדר הרבוי' ברכו' החכמה והידועה אינן דבר זולת המהות' והיא בחינה טכלית' מהעדר הסכלו' בו וכן אמר בכל' התארי' הככת' הנמצאים בו טהם בחינות' טכליות' מה מהותו ית' מסולק' מן החסריות' לא זולת זה ואל' זה רמוז חכמי' הקבלה בקרא' טהי' איך סוף לרמוז על היות השלמות' הנמצאים בו ית' בבית' מן הג' צדדין טכתבנו :

פרק בו' ברוך טס משותף' יאמר על מקבל הטוב והטעם מוולתו כמו לא תאיר את העם כי ברוך הוא בר ברוך אתה בעיר וברוך אתה בטרה ורבי' כן וזא' על כותן הטוב והטעם לזולתו כמו ברוך ה' צרי' המלמד די לקרב' ברוך ה' כן הפלא' חסדו לי בעיר מצד' ברוך אתה ה' למדני חוקך ברוך ה' אשר הטיל אתכם ו זה כי ברכה טס נאח' על רבוי' ותוספת טוב וטעם וכטאמר על המקבל יהיה ברוך טעול' כי אחר טמצאנו ויברך ברת' אתכם טאח' מקור מן הקל' נבנה ממנו כל הבניין ויהיה ברוך טעול' כלומ' מוספע מרבו' הטובה וכטאמר על הכותן יהיה ברוך טס התאר כמו רחום וחנון טהם טמות' תארי' נקרא' בהם טהם ית' להיות טפעל' המעש' ממנו ברכה טהיא תוספת טפע' ורבו' הטובה כי כמו טלמן' תארי' הוא חסד' הטובה כפי' הטכמת' כל המטרטו' כן ברכה תוספת טובה וזלזה יהיה ברוך תואר' למטע' רבוי' הטובה ונמצא לטו' ברכה על רבוי' ההצלחות' המתחלפות כי נמצא אותן על העומר כ' בשנים מתחלפי' ויהי ברכת' ה' בכל' אשר יט' לו בבית' ובטרה' וזא' טלמה ברכת' ה' היא תעמיד' ולא יוסף' עצב צמה לשי טמדרך העושר כי כטיבא' במיני' רבי' מתחלפי' טזה יהיה טכת העצב והטורח הגדול כאמר' מרבה נכסי' מרבה דאגה את' כי העושר כ' ברכת' טהם אעפ' טיבא' במיני' רבי' לא יוסף' טהי' טעם העושר והוא העצב אשר מודכו טימנך אל' הפ העושר ונמצא לטו' ברכה ג' על הצלחת' הבני' ברו' פרי בטנו' וזא' חלק' אל' יעקב עוד בבוא' מסדן ארס ויברך אותן ונמצ' אותן על הצלח' הבריאון וכיר' את' לחת' ואת' מימי' וססידותי' מחל' מקרב' כי בהיו' ברכת' ה' במזונ' לא יחלה האר' אפי' החלי' הטבעי' הנאוג' להיות כפי' טבעו טל' אדם וזא' והסידותי' מחלה' מקרב' וכל' טכן טלא' יחלה החלי' הבלתי טבעי' וזא' לא תהיה מטכלה ועקרה בארצך' ולא ימות' האדם בלא' עתו' וזא' את' מספר' יחד אמלא' ונמצא לטו' ברכה ג' על הצלחת' הכבוד את' דוד ועתה הואל' וברך את' בית' עבדך' להיות עולם לפיך' ונמצאזו' גס כן על הצלחת' החכ החכמה ברוך אתה ה' למדני חוקך' וכל' רבוי' טפע' ותוספת טובה במיני' מתחלפי' מן ההצלחות' אי אפשר טיבא' חלת' מפועל' וזי' מרצה וחכס' ויכול' לפי' טהפועל' בטבע' כאר' הכמטך מן הכר' וכחאס' מן האט' לא יוסף' הפועל' האחר' צאורו פקס' ויחסרתו טעם אבל הוא תמיד על ענין אחד הפועל' ימה טאיין כן כפועל' ברצון כי יוסף' הפועל' ויחסרתו כפי' רצונו וכל' פועל' ברצון הוא חי בהכרח כי לא יצויד' רצון אלא מן החי והוא ידע' מה טמטפיע' ויכול' להטפיע' אס' כן ית' יהיה המטפיע' ברכה ותוספת טובה בהכרח חי וחכס' ורצה' ויכול' ולזה מה טכבאר' לטו' ברוך לטבח' בו את' טהם ית' ל' לבי' טהא' טס נאח' על ההצלחות' וזרה' על היותם מגיעות' מפועל' חי וחכס' ורצה' ויכול' כאלג' תיכת' ברוך טס טללל' ל' לכל מיט' השלמותי' ולזה

על מי שאין מצוינותו תלוי בזולתו אלא בעצמותו לפי שאין בו אשמות כלל אחר היות מצוינותו תלוי בעצמותו כי אם
כחם בשמים שהם מתנועעו תמיד הנה זה יהיה אמת כפימצא המנוע אמתם שיכעס אבל אם יעדר מניעם לא יהיה זה
אמתו כן בשכלי הנכדלי אם ואלו הם כמציא יהיה זה אמת בהמצא המציאם והמעמיד ומקיים מצוינותם אבל ב
בבחינת עצמם אין מצוינותם מצוינות מוחלט אחר שהם נתלים בזולתם ואין המציאות מחויב להם אלא בבחינת ע
עלתם ולזה אין בכל המציא מי שיסול עליו עם המציא באמת אלא המציא המציא מצוינותו תלוי בעצמותו ולא ב
בזולתו כלל ולזה יהיה מצוינותו מצוינות אמתו ובעבור זה הוא שארזל חותמו מלהק' בה אמת לפי שאין בכמציאם מי ע
סיפול עליו עם המציא באמת בכל הזמני ובכל הבחינות'ל בבחינת עצמו או זולתו אלא הוא ית' וזהו שכתבנו לו למטה
בסנה' בשאל ואמ' ואמת לי מה שמונה אומ' אליה כי משה חשב שאולי הנראה אלה היה אחד מהשכלי הנכדלי שמוציאות'
כתלה בזולתם ולזה היה חושש שמה לא ישיג מבקשן אחר שכל מצוינותו וכחו של זה האלת תלוי בזולתו ואם הזול' הוא
יחסון לבטל רצונו יתבטל בלי ספק ולא יצא אל הסופ'ל דבר ממה שהיא חפץ ולזה השיבו המציא כי שמונה הוא אהיה אשר
אהיה כלום המציא אשר מצוינותו תלוי בעצמותו ולא בזולתו ולזה יהיה מובטח שיפעה חפצו ורצונו בכל אשר יחפון ו
וזו לשון אשר אהיה שהוא לשון המדבר בעד עצמו כלומר אני הוא מצד שאני הנה לא מצד שזולתו הנה כי אין מצוינותו
נכחי תלוי בזולתו כלל כמו שהוא הענין במציא המציא כי מה שזולתו מן המציא לא יפול עליו זה המס' שיכול לומר על
עצמו אהיה אשר אהיה אבל מה שיפול עליו הוא לשון אהיה אשר אהיה כי מלת יהיה אינו מורה על המדבר בעדו אבל על
כמציא אחד כסתר שהוא עלתו נירצה לומר אהיה אשר יהיה אני הוא מצד שזולתו הנה והוא הסבה הראשונה שמוציאות כל ה
המציאם תלוי במצוינותו והוא ית' מצוינותו תלוי בעצמו ולא בסבה אחרת ולזה יצדק עלתו בלבד מזולתו מן המציאם
עם אהיה אשר אהיה כלומר אני הנה וכמציא מצד שאני הנה ולא מצד שזולתו כמציא ולזה מצוינותו מצוינות אמתו אחר ע
סאינו צריך אל הזולת ויפול עליו עם האמת יותר מעל זולתו מן המציא עד שאפשר שגמ' שאין בכל התארים תאר ע
סיצדק עליו מכל הצדדין אלא עם האמת כי לא יסוף דבר על העצמות אבל הוא ביאור עם חייב המציאות כי כמו
שאמרנו שהאדם חי מדבר החיות והדבור הוא ביאור עם האדם ואיכנו דבר זולת האדם כן עם האמת הוא ביאור עם
חיצו המציאות לא זולת' כי אין דבור מחויב המציאות דבר זולת' כמציא שמוציאותו אמת גמור שאין בו אשמות ולא ה
התלות בזולתו ולזה היה זה התואר מותר בחק' ית' יותר מכל התארי ומכל השמונה וזהו שכתבנו הנביא מתאר המציא בתאר
האמת בענין מיוחד מכל מה שזולתו מן השמות והתארים את' זה אלקי אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם ביאור בזה
השכל' שיש בין כשיתואר באמת ובין כשיתואר בשהוא חי או מלך או שאר התארי' זה כי כבר כתבנו בתאר' הד' ממה
שאחר הטבע כי מה שיאמר בו הוא כבר דומה בו זולתיותו בצד מה כמו הוא אחרים המלך מהדוד ועד כוש הוא דתן וא
נאבירים אשר הצו הוא משה ואהרן הם המדברים אל פרעה מלך מצרים וכו' כי בכל אלו כבר יחשב שהם אכש' אחר'
זולת אמתם שביאור א' חב' וכן הוא אלקינו בכל הארץ מטפנות לפי שכבר יסיה אפשר שידומה כי אלקי ישראל ישלג מת
מתגלה מיוחדת כשאר המציא שלמעלה המיוחד לכל אומה ואומה לבד ביאור שאינו כן אבל הוא ית' שהוא אלקינו בכל
הארץ מטפנות כלומר יש לו מתגלה בכלל הארץ וכן בכל מקום שאיננו יבא לבאר שאין בו זולתיותו כמו שהיה א
אשר שידומה אבל לפי שכלשון אמת אי אפשר שידומה בו זולתיותו כלל דקדק הנביא בלשוננו כי כשיתאר המציא במציא
אמת לא אמת לשון הוא אלא זה אלקי אמת אבל כשיתאר אמתו בחינת אמת הוא אלקי חיים ומלך עולם לאמת כי
אף מצד הבנת החיות והמלכות דומה זולתיותו מה בינו ובביניהם א' עפי' שאינו כן ע' האמת כמו שביארנו אבל מ' ב
בטעם האמת אין בו זולתיות כלל ולזה לא אמ' בו זה אלקים הוא אמת ובעבור הזולתיות המובן משאר התארים הוא שא
שאמרנו שראוי שיובנו כל התארים שאלל'יים כדי שלא יחייבו מוס' רבוי בעצמותו כלל ולפי שהבנת התאר הזה הוא ענין
יותר עמוק מהבנת שאר התארים את' דכאל בתפלתו ולא חלינו את' פני ה' אלקינו לשב' מעונינו ולהטיל באמתך כי
ההשתכלות באמתו איכנו דבר זולת הבנת חייב מצוינותו ולחיות עם האמת מורה הנראה גמורה על המחויב המציא
מזולתו משאר התארי' היה במיוחד הכימוסי הקדמוני מי שאת' שהאמת הוא האלה וראוי שיהיה עם האמת מיוחד בו ית'
מזולתו מן המציא להיותו כולל תחלת האמתו וסופם והוא שהאמת באמתותם להורות שהוא ית' ראשון ואחרון ואמתו
שהוא סובל תמיד הכל בכחו ומה שלא חייבו האמת שרם מן המציא המסתעפי' מעקר מצוינותו המס' כמו שכתבנו האמת'
למה שהתבאר שהאמת איכנו דבר זולתו ביאור עם מחויב המציאות ויהיה לפי זה כשל מיוחד כי אמרנו שהאם אמת א
איכנו דבר זולתו אמרנו שמוציאות האמת הוא מצוינות אמתו וזה ביאור עם מחויב המציאות לא זולת זה כלל : פירק

הקבלה לא יצא ולא יודעו כלל בשום שכל וכוונה אלת מפי מקובל חכם לאזן ומקבל מבין והסברה בו אולת רבת הנדקים
אלו דבריו זל בפרת התורה וכלל אמת לך האמר לך ושומר נפשוך מאד פן תקטף אחריהם ותלכד במצורתם כי הם עמוסים
ארחות ישר ללכת בדרכי הארץ כי לא ידעו ולא יבינו בחכמה יתהלכו המתעסקי בקבלה מדעת עיניהם בזולת קבלה מפי
חכם מקובל

פרק בט אור הנחת הראשונה על האור המוחש כמו כותש למען לאור יומם הבקד אור ולפי שהאור מורה את הא

האדם את הדרך לך בה הוטף זה הטעם על ההימרה וההנאה כמו והלכו גוים לאורך שפי יאיו בהימרה
שתיגע להם מאתך ויאזן גב על ההימרה האלקית לבו וכלבה באור ה' ועל זה נקראת התורה אור כי נר מנוה ותורה אור
לפי שהיא הימרה והדרכה אל ההצלחה הנצחית ולפי שהאור תתענג בו הנפש כמו שאמר הכתי ומתוק האור הוטף אל סם האור
לתענג הנשמה את הכתי ליהודי היתה אורה ולתענג הנפשי אור ארבע לדריק ולשירי לב שמחה וינשאל על הרצון באור פני
מלך חיים יאור פניך כי רציתם והאר פניך ונושעה וינשאל על הנפש אור דריוקי ישמח נר רשעים ויעך וינשאל על הכנת
החכמה חכמת אדם תאיר פניו ומה יקרא הסכלות האך והכסיל בחשך הולך וינשאל על הדב הנבדל ממחר והארץ האירה
מכבודו וינשאל על השי והיה אור ישראל לאש וקדושתו ללבה וזה כי כמו שהאור אי אפשר להכחיש מצאותו ואינו נשם ו
הוא מוציא הבח הרואה והצנוקים הנראים מן הכח אל הפועל ותתענג בו הנפש ואי אפשר לעער הצנוקים והמראי ולא ער
ערבות האור ומתקנתו מי שלא ראה מאורות מיומיו ואף מי שראה מאורות ולא להשיג האור כשהוא חזק ואם תיך בו יותר מ
ומה שבכחו לראות יכה עיניו ולא יראה אפי מה שדרכו לראות כן השי אי אפשר להכחיש מצאותו ואינו נשם ומוציא
הדברים מן הכח אל הפועל ויש בהשגתו מה שישג ממנו תענג נפלא ואי אפשר לתאר אותו תענגו מי שלא זרח עליו אור
השכל מיומיו ואפי החכמי המקויעים בחכמה אס יצינו באותה הטנה יותר מדאי יכהו עיניהם ויתבלבל סכלם בהשגתו כמו
שאמר בן עזאי הני וכפנג ולזה הוא עכניה הכתי הא ית' אל האור לרמז כי אף אס מצאותו ית' הוא דבר שאי אפשר להכחישו
באור מ' ת להיות השכל האינטואי נשוא בחומר אי אפשר להשיג מעצמותו ית' בהשגת הנבדלי אלא הצנה מועטת ובהשגת ההיא
יש תענג נפלא בלתי גשמי לא יוכל לשער אותו האור אבל מה שישג ממנו דומה אל מה שישג העטלף יאזן האמת כי לחזק
אורו יכהו עיניו ולהסתכל ממנו ולא יוכל להשגת באור האור כמו שיתענגו שאר הב' ח' אעפ שהו מציד אותו קצת ציור אחר
היותו והנה מן האור החלש כמו מאור הלבנה ומאור הכר ומן האור הנשאר בעבים אחר שקיעת השמש ולא יוכל ללכת אלא
באשון לילה ואפל והוא בורח מאור השמש וזה ממה שיראה היותו מתענג בקצתו ולמה ובורח מן האור הבהיר ומצטער בו
הפך וזה שמירה אל הנשאר כי לחזק הוא ראותו יתענג באור ויתאוה להנביה עוף להתקרב אליו וכל אלו הדברים הנמנאים
באור חזקו הרמיון אל הדבר הנבדל ממחר יותר מכל מה שאפשר שידמוהו בו ולזה יכנהו הכתי באור לקרב הבנתו אל הד
הרעת אבל כדי שלא יטעה אדם למו שהאור השכלי דבר נמשך מן הנשם שאר המוחש את חכוקו כשהיה מספר עני הגלות
השכינה במתן תורה וההשגה ההיא אלה מתמין יבא וקדוש מחד פארן סלה כסה שמים הוד ונה כאור תהיה כלומ שהנה
הכרא אז היה באור אבל לא היה אור ממש כ' אור המוחש כי האור המוחש נמשך מן הנשם והנה ההוא לא היה נמשך מדבר
גשמי ועל כן אמרו באור עם כף הרמיון ולא את אור בטלוח ובאר ענוד בהשגה ההיא ואין שהנה ההוא שהיה בשעת מ
מתן תורה לא היה מצד כח שום אמצעי שהיה כצנפי האור והספסע לו מאלתו אבל מהשם ית' ברוך הוא וע"כ אמר קדושים
מידו לו כלומ שטופו האור הדוחני ההוא היו לו מעצמו ולא מוצלתו וזה תורה כי לא היה עלול כי כל העלולים האור וה
והנה והיו הוא נקטה להם מוצלתם שהיא השם ית' שהיא עלת הכל אבל הוא ית' הנה והיו וההדר רוצה לומר התארים
והשלמות אשר בס' לו הם מצד עצמו ולא מוצלתו שאינו קונה שום שלמות מוצלתו ולפי שזה הענין נעלם מאד אך ימצאו
בו כל תארי השלמות המוחשים ובלתי שחייבו רבו בעצמותו ושיהיה כל אחד מהם בלתי ב'ת בחשיבות אחר וטס חביון
עו כלומ כי התארים ההם הנמשלים בקדושים הנמשכי מידו לו בהם הוא הסדר והבית העצ אר לו כי מצד טעונו ויכלתו
הם ב'ת הם נסתרי משישג כי הב'ת אי אפשר לו שיסכל מן הב'ת אלא הטבע הכולל שהוא ב'ת אבל לא החלקי אשר
בו מצד טס חלקיים כמו שנאמר כי האדם ישג הטבע הכולל מכל האנשים שהיו ושהיו דרך כלל אבל אי אפשר לו שישיג
הטבע הפרטי אשר בכל איש ואיש ולזה הוא מבואר שאי אפשר שישיג השלמות הב'ת אשר בו ית' שהוא ב'ת בכל דבר
וזהו שאמר וטס חביון עו ויתבאר מזה כי מה שנדמה האל ית' אל האור אינו רק מצד הרחבת הלשון לקרב אותו אל הרעת
לא זולת זה ועל דרך זה כשתאר יחזקאל הכבו הנראה בכונה את כמראה הקשת אשר יהיה בענן בימם הנשם כן מראה ה
הנוה סביב האר מראה דמות כבוד ה כי דמה אותו אל מראה הקשת לא להיות דומה אליו במראים אבל להיות המראים ה
הנראים בקשת אינם כן בעצמותם אעפ שיראו כן למראה עינים מהתערבות האדים המתחלפים וראיה לזה שהלחות
אשר בעינים פעמים יקרא באור למראה עינים ענולה כדמות הצנוקים הנראים בקשת אעפ שאין טס מראים בלי ספק
אבן סינא הקשת ארע ממנו ענינים וענינים לא ארע אבל הצנוקי לא ארע ענינים על האמת ולא ארע סבתם
ולא יסתקפו מה שאמר בו כי כלו כזב וטעות עכל יראה מדבריו

כי האמצעי ההוא היה מטווחן עממו כשם רבו והוא טר הפנים אבל לא היה אמצעי אחד כמו לשאר הנביאים שהיו נדב
 נדברים על ידי מלאכים ואמצעים אחרים ועם כל זה התייר הנביאים עצמם לדבר עמהם כאלו ידברו עם השם לה
 להיותם אמצעיים להגיע על יד הנבואה מהשם אליהם ואל זה רמזו ד"ל באמרים גדול כחן של נביאים שמדמים הנורה
 ליוצרה כ"ל ג' גדול כחן שמתיירין עצמן לעשות דבר גדול כזה ועמו כן להיות המלאך הוא אמצעי להגיע הנבואה אל הנ
 הנביאים או כלי להעשות על ידו אות או מוסת המורה על הצמר רצון השם ומשגו בנמצאים ודרך בני אדם לומר על ה
 הזווי הנזח מפי שליח המלאך או פקיד או טר כבאו כי המלאך נזה כן וידברו עמו דרך טבור כאלו ידברו עם המלאך וע"כ
 קרא אותו הכתוב בשם השם ויתארחו הנביאים כאלו הוא השם ודע כי המלאכים להיותם נבדלים מחומר ואי
 אפשר שיצטום התקרים הנמשכים לבעלי החומר כקטאה ושנאה ומחירות כי הם נקיים מכל רע ואין בהם
 לא גאוה ולא בחירה אל הרע ואל הקטא כלל אבל בחירתם תמיד אל הטוב והישר בעיני האלקים על כן הותר להם כש
 כשהם משתלחים לבני אדם לדבר בלשון טולחם כמו שמתוכו זה מפורט במקומות רבי שהנראה הוא מלאך ומדבר בשם
 טולחו אמ' המלאך להגר הרבה הרבה את זרעך ולאברהם אמ' טוב אשוב אליך כעת חיה בשליחותי של מקום כמו שפירשו
 זל כי לא מצינו שישוב המלאך אליו וכן יעקב אמ' ויאמר אלי מלאך האלקים בחלום יעקב ואומר הנני ובסוף החלום נאמר
 לו אנכי האל ביתאל אשר משחת עם מצבה אשר נדרת לי עם נדר וע' ולא נדר יעקב כדל למלאך אלא לשם וכן אמ' המ
 המלאך לאברהם עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשבת את בך את יחיד מומי ולא היה עוקר אברהם את תחן
 בנו אלא לשם ברוך הוא וכן גרעון אמר לו המלאך כי אהיה עמך וכן למטה בתחלת נבואתו בסנה אמ' הכתוב וירא
 מלאך ה' אליו ובתחלת הדבור נאמר לי אנכי אלקי אביך וראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ונ' וזה לאות כי המלאך
 ידבר בשם טולחו ודע זה היה טעם בכל זה כי המלאך לא יתהיפי השם להחליף שליחותו ולא ליעול שריה לעצמו לפי שלא
 נקרא המלאך מלאך להיותו שכל נבדל אבל להיותו בא במלאכות השם ואם היה מחליף שליחותו לא היה אז מלאך וכך
 אינו ראוי לעשות בטענת השליחות טוס דבר או פועל שלא צוה בו מהשם ולזה אין המלאך המשתלח בשליחות השם רוצה
 לגלות שמו אשר לו מנר עצמו וכחו המיוחד לו מולת השליחות שבשליחו בו אמר המלאך ליעקב כשאמר לו הגידה נא שמך
 למה זה תשאל לשמי וכך אמ' המלאך אל מנחם למה זה תשאל לשמי והוא פלאי ואמר לו ג' אם תעצמי לא אוכל בלחמך
 ואם תעלה עולה לה תעלה ר"ל אם תעלה עולה לי לא אקבל איתה ולא יעיל לך דבר שאין אני נראה לך מנר עצמי וה
 נהכח אשר לי מעצמי ולזה לא יעיל לך דיעת שמי והכח המיוחד לי מעצמי כי זה יבא אותך לטעות ולחשוב שיש לי טוס
 כח בשליחותי הזה מעצמי ואינו כן ועל כן אם תעלה עולה לה תעלה טהכח בא מצדו והשליחות בא ממנו ובעבור
 זה המשתחוה למלאך מנר עצמו וכחו הוא מקצן בטעושות והוא עובד על מה שהורה עליה בדבור לא יהיה לך אלקים את
 אחרים על פני כמו שבאמר ד"ל במכילתא וכמו שיתבאר בפ"ק מהמאמר הג' אבל המשתחוה לו מנר מה שהוא שליח השם
 הוא מותר כמו שהמשתחוה לפקיד המל' מנר עצמו וכחו מקבלו כאלו ולא מנר הכח שיש לו מהמלאך הוא מנר במלכות
 והמשתחוה לו מנר מהו שליח המלאך הוא כבוד אל המלאך ובעבור זה היה מותר ליהנות להשתחוה למלאך כשנראה לו ביריות
 ואמר לו אני טר צבא ה' עתה באתי ויפל יהושע על פניו וישתחוו וע' טעם היות ההשתחויה אחת מר עבודת שאסור לעשותה
 מפני למלאכי השרת כזבוח הקטור וכמוך אלא כי לפי שההשתחויה היחיד היתה לטבור השם להיות זה שלוח בלבד היתה מו
 מותרת אבל המשתלח למלאך או משתחוה לו מנר עצמו וכחו המיוחד לו ומנר מה טוירה עליו שמו הוא מה שהחזיר עליו
 בדבור לא יהיה לך אלקים על פני וכך כת' ה"מבן זל ומכאן התבאר טעות המזכירים בתפלתם שמות המלאכים כי שם
 שמות המלאכים אמנם הם להם מנר הכח אשר להם בעצמם וזהו מה שהחזיר עליו בדבור לא יהיה לך כמו שכתב ואמר
 ואמנם שכל הטעות בה למה שמתבאר קצת תשלוח מיוחדות לקדמונים כזכרו בהם שמות מיוחדים ומצבו מתוך כך שהוא
 מותר להכנס בתפלה כל השמות ואינו כן כי לא הותר להזכיר שם מן השמות בתפלה אלא השמות המיוחדים לו ית' ולא
 שם אחר כלל ולכן נקרא אותה חכמה קבלה לפי שאי אפשר להשתמש ממנה אלא דרך קבלה שא"ל אפשר שיבא האדם ל
 לטעות ולעבור אלוה תבלעדי ה' ולמען יסביל המעיין וידע אמטול משל בזה הדי שצמצא בתפלה לקדמונים שם מצפן
 והנראה יחשוב שהוא שם לאחד מן המלאכים ואינו כן אלא הוא כנוי לשם כן ד' בחלוף האותיות באלפא ביתא דא"ת ב"ט
 וכך מצוי במובן הוא כנוי לה' אלקינו בחלוף כל אות מה אקינו באות הבא אחריה באף בית כי יחלפו יוד ב"ק והא' ב"ו וכך
 השאר ובעבור זה הוא מביא ש"ן שם אדם ראוי להשתמש בדבר מדברי חכמי הקבלה מסברת עצמו אלא א"כ יהיה ה
 המקיבל מפי חכם בעל קבלה בה כי הסברא באיתה חכמה אסורה אלא לתקבל מפי חכם ואי אפשר לעמוד על האמת
 בה מתוך הכתב כלל כי לטך נקראת קבלה שיהא בטומה והזכרתי למען זה לפי שראיתי אנשים משתבאים בזה הקורין ב
 בספר הזה ובולתי מספרי חכמי הקבלה מולת קבלה אלא מסברת עצמם להראות כי חכמה גדולה להם וכנסים לפני
 ממחיתם לחשוב מחשבות בדבר שהמחשבה אסורה וכבר הזהיר על זה גדול החכמים האחרונים המקובלים רבינו אר
 ה"מבן זל ואמר כי דברי חכמי הקבלה

ואולם אמרנו בו איכנו חי איכנו חכם מהו שלילת ההפך האחר אחר שהמובן אצלנו מדי וחכם הם שלמין לא יושללו
על הדרך הראשון שכבר מהם שאיכנו חי אבל מת שאיכנו חכם אבל סכל אבל רצוננו לומר שאיכנו חי כחיי ה
האדם או כחיים המושגו אצלנו וכך רצוננו לומר באיכנו חכם שלא יתאחד בחכמה על צד מה שיתאחד בה האדם שהוא
תואר מדי נוסף על עצמותו אבל החכמה בו היא עצמית ואינה דבר נוסף על העצמות. וכך ביותד התאחדים שגלגל
אחת ממנו ראוי שובן שיש הכדל בין שלילת ההפך האחד ובין שלילת ההפך האחר. וכזה יהיה יתרון על החכמים זה
על זה בדיעת אופני השלילת כיצד הן אחר שאין כל השלילות כאחרות בו ית' על אופן אחד כי א"עפי סכל השלילות בו
בדקאת עליו ית' אי אפשר לאדם חכם לשלול ממנו דבר עד שידע וישיביל תאר החיוב אך יסול על המתואר וכד השלמו
אשר בתואר האחד וכד החסרון אשר בו ואם יהיה התואר שהוא חסרון יושלל ממנו על אופן אחד ואם התואר שהוא הוא
שלמות במתואר בו יושלל ממנו על אופן אחר כלומר מצד החסרון אשר בו לא שלילת כל דבר מבלי ידיעה והשכל יהיה ש
שלמות בהקד' ית' אלא סכל התאחדים שהם אצלנו חסרון כמו שת' לנאה סכל עני רע ודומיהם אמנם נשלל אחת ממנו
שלילה גמורה כלומר שלא ימצא לו זה התואר שהוא חסרון אבל ימצא לו ההפך שהוא השלמות. וכשגלגל ממנו ההפך ה
האחד שהמובן אצלנו הוא שלמות כמו חי יכול חכם עמיד טוב אין הכוונה לומר שלא ימצא בו זה וימצא בו ההפך האחר
שהוא חסרון כי השלילה הזאת לא די שלא תהיה שלמות אלא שהיא חרוף וגרוף. ואמנם הכוונה לומר שהשלמו ההוא המובן
אצלנו כדי או יכול או חכם וכיוצא בו אינו נמצא בו ית' על הצד שיתמצא בו אבל ימצא בו בצד יותר נכבד ויותר מעולה
עד שאין יחס בין השלמות שהוא אשר אצלנו או המושג והמובן ממנו אצלנו ובין השלמות שהוא כשניחמנו אליו עד שה
שהשלמות האז או השלמות ההם כאמרי בו ית' ובאדם בשתוף השם בבחינת ההכדל המושג אשר ביניהם. ואין רצוננו
לומר שהם כאמרי בשתוף השם על שובן מן התאר ההוא ענין אחר כשניחמנו אותו אל האדם ויובן ההפך כשניחמנו אותו
אל השם ויהיה כשניחמנו החכמה אל האדם המובן ממנה הוא שלמות ויהיה המובן ממנה כשניחמנו אותה אל השם הוא הם
השכלות ד"ה שהוא חסרון והוא הפך החכמה שאין הדבר כן שאם היה זה כן יהיה כשחזרנו לשלול ממנו השכלות שלילת
התיבה בלבד לא שלילת הענין ואין ספק כי כששללנו ממנו הסכל' שכוונתנו לשלול הענין לא התיבה בלבד וע"כ יהיה
כששללנו ממנו החכמה כוונתנו לשלול אותה ממנו מהצד שיש בה מן החסרון לא מהצד שיש בה מהשלמות. וכדי
שלא נכין מכל צד השלמות האז או השלמות ההם כאמרי בו ית' על הצד שהם כאמרי בו לא נתייר ליהם אלא
דרך השלילה בלבד. ויתבאר לך אמתת מה שכתבנו מענין המציאות האז על השם שאין ספק כי כשאמרנו בו ית' שהוא
נמצא א"עפי שהמציאות נכח בשתוף השם עליו ועל כל הנמצאי לפי שכלם קנו המציאות ממנו ומציאותם הוא זולת מ
מהותם והיא ית' מציאותו ומותו אחד בעינו וכמו שמהותו נעלם תכלי העולם כן מציאותו נעלם תכלית העולם ומ
ומציאותו זולתו תלוי במציאותו לפי שכלם קנו המציאות ממנו מכל מקום אין ספק שאין מלת המציאות הנאמרת
עליו יתעלה הפך מן המציאות הנאמר על כל נמצא מן הנמצאות זולתו מכל וכל עד שיהיה מלת המציאות הנאמרת ע
עליו תורה על ההפך שהוא הפך המציאות הנאמר עליו כי בהכרח נכין מלת המציאות בכל מקום הפך ההפך. אבל
כדי להכדיל בין שני המציאו ולומר שהאחד מציאו אמתי והאחד מציאו בלתי אמתי דומה אל ההפך נאמר מלת המציאו
תחת עלת ועליו בשתוף גמור להכדיל בין שני המציאו ולומר שהמציאות ית' נעל' תכלי העולם כמו שבעצמותו נעל'
תכלית העולם ושהמציאות הנאמר על כל נמצא זולתו כאלו הוא מורה על ההפך בשך אל המציאות הנאמר עליו. וי
יתבאר מזה שאי אפשר לתאר אותה ית' אפי' בתארי שגלגלים אס לא אחר שכבר התארי החיובי' על זה צד יתואר אצלנו
המתואר בהם והצד שיש בתואר ההוא מן השלמו והצד שיש בו מן החסרון ואז נתייר עצמו לשלול אותם ממנו כי בזה
יובן דרך השלילה היך תהיה כי אין כל השלילות כאחרות עליו על אופן אחד כמו שאמרנו. וכזה יסול ההכדל בין הח
סכמי והמעיינים קצתם לקצת כי יתחלפו המדידות כפי שתחלפות ההטנה שישיגו מתארי השלמות המוחסי' אליו על
אי זה צד יתואר בהם. וכך אמר בו ית' רבא א"ל אלעזר בר' מנחם ונחל עד כך תסקס אין כתי' כאן אלא ונחל עד כך
מכאן סכל צדיק וצדיק יש לו עדן בפני עצמו וזה דמיון להטנה שישיג' כל אחד מתארי השלמות אשר בו ית' כמו שביארנו
בפ' טו' מזה המאל' ונקראת עדן בעבור כי הערבות והשמחה והתענוג האמתי אינו אלא בהטנה בלבד לפי שאר הע
הערבות כלם פוסקים וכלים ותפסק בהכרח השמחה טבהם ועוד כי ברבות טובתם הוא סבת הפסד כי מי שיתענג
במאכל או במשתה כשמרבה לאכול או לשקות יטעור ויקץ בהם בלי ספק וכך ככל שאר התענוג' הגשמי' ואין תענוג
ושמחה מתמדת אלא בהטנת הדבר היחסי וכ"ש כשיהיה הדבר ההוא כ"כ בת' כל מה שתגדל ההטנה תתנוסף השמחה וי
ניתרבה התענוג ולא יפסק ולפי שהיו תארי השלמות אשר בו ית' ב"כ הנאמר בו לפי זה הטנה כ"כ בת' ולזה יתחייב
שימכו לאתן ההטנת שמחות כ"כ. וזהו שאמר הכת' שובע שמחות את פנק' ל' רבו שמחות בפי רבות ההטנת אשר
כך. ולמה שהם כל ההטנות אשר בו ית' כ"כ בהטנות וכשימות והם נכחות כמו שביארנו

מדברין שאין טעם לאותם הגוונים הנראים אלא שהם נראים כן למראה עינים א"עפי שאינם דבר נמצא כן בעצמותם
 וזהו שא"ל המסתכל בקצת עיניו פחות ר"ל שהמסתכל באותם הגוונים הנראים בקצת ימצא מעיניו כמות טרואות דבר
 שאינו כן ובעבור זה דמה הנביא מראה כנה הכבוד הנראה אלת אל סגוונים ההם לרמז שהתאריך שהיה השם נראה בהם
 אל הנביא איכן כן בעצמותם כמו שמראה הקצת הנראה אינו כן בעצמותיו ועל זה אמר ואשור על פני כי בטעור סעני
 האור והנה הנראה אלת לעינים לא היה כן ע"ד האמת אמר בו הוא מראה דמות כבוד הולא אמר הוא מראה כבוד ה' אלא
 דמות לפי שהדבר הנבדל מחומר לא ישיגה החושים כי החושים לא ישיגו מהדבר אלא המקרי והטבל אין בו מ
 מקרי ואחר שאמר מראה מראה הקצת סוכרה למה שהוא מראה דמות כבוד ה' ולא מראה הכבוד עצמו שאין בו
 מראה ולזה נפל על פניו ולא רצם להסתכל במראי ההם כדי שלא יבא לחטוב שהגוונים ההם היו כן ע"ד האמת ושהיה
 השם גשם כגוף המקרי ועל זה הדרך בעצמו הוא מ"ז טעמה מ"ענה במראה הסנה כי בתחלה פחטב שהיה הנראה דבר
 גשמי אמר אסורה לא נראה את המראה הנבדל הזה וכשנאמר לו אנכי אלקי אביך וידע שלא היה דבר גשמי נתברר לו שהג
 סגוונים ההם הנראים בלבת האם בסנה אינו כן על דרך האמת ובעבור זה הסתיר פניו כי ירא מהביט והיתה היראה
 לפי שהחשים לא די שלא ישיגו להשגת הרגשות אלא יטרידו מהשגת האמת לפי שלא ישיגו מהדבר רק המקרי כגוונים
 והאורך והרוחב ודומיהם זה יביא האדם לחטוב שהדבר הנבדל מהחומר ישיגהו המקרי ולזה הסתיר משה פניו להירג
 שאין לחושים עסק בהשגת הזאת כלל לפי שאין בה מקרי ועל כן שבחו ר"ל ההסתר הזה ואמר בו כן וסתיר זכה בקלסת
 ובעבור זה שאמרנו מהדמות הדבר הרגשי באור וכנה הכתוב את עולם השכלי הנבדלי באור לפי מה שהבינו ר"ל אמרו
 כב"ר וירא אלקי את האל כי טוב ויבדל וגו' א"ר יודה בר סימון הבדיל הק"ה את האור לעצמו אמר אין כל בריה להשתמש
 בו אלא אני הזד"נהיירא עמיה טריה אמר ר' אבין הל"י כטלנו הק"ה וכתעטף בו כטלית והבריך את עולמו מזוה"הד"ע
 עיטה אור כשלמה ירבע' אמרי גכזו לצדיקי לעתיד לבא אמר למלך שראה מנה יפה ואמר לו לבני ההד"אור זרוע לבדי
 הנה אלה החכמי כלם מסכימי שזה האור אינו החור המונח אלא סדרתו בזה אל האור הרגשי שזהו עולם השכלים הב
 הנבדלי ואמר ר' יהודה בר סימון שאי אפשר לשכל האינטלי שישיג ולא נכראו אלא להכיר גדלו של הק"ה ולומר סיר נטבח
 לפניה בלבד ור' אבין הלוי יאמר כי זה האור קודם בסכה לשאר הנמצאות וכברא להיתכבלי אומנותו של מקום במאמר
 הפילוסוף טאל עיין בעולם השכלים הנבדלים והשפיע מהם המציאות ורבכ"ן אמר שא"עש שאי אפשר לשכל האינטלי
 שישיג השכלים האנה בתו שישיגו הצדיקים מהם אפשר שישיגו להם שהאמת הנפשי והו אמרו ונגזו ל
 לצדיקים לעתיד לבא :

פרק ל כמו שיתחלפו האנשים או הב"ח בהשגת האור טיט מהם חלופי הראות שיתענגו באור החלום ויבטערו באור
 החזק כעטלף ויש מהם חזקי הראות יתענגו בהשגת האור החזק ככסדר כן יתחלפו מדרגות הצדיקים ב
 בהשגת התענוג הנפשי שבו איתו ר"ל במס' אור כמו שאמרנו והתחלפות מדרגות הצדיקים והחכמי והשלמי בתענוג
 יהיה כפי השגת מדרגתם בתארי השלמות אשר בו ית' כמו שיתחלפו מדרגות המלאכים זה מהו בטיעור ההשגה הזאת כ
 כמו שביארנו בס"יב"מ המאמר ואלו הם השגת התאריש ההם האל על הדרך שכתבנו בספר כא' מזה שמתאמר כבר את
 אפשר סינכ"ן שיש מדרגות מתחלפות ב"ב"ת בין החכמים כפי השגתם כל אחד מהם חלק מה התארי השלמות הב"ב"ת א
 אשר בו ית' ואלו הם השגת תארי השלמות אשר בו אינה רק על דרך טלילה וכפי דעת החכמים ז"ל שכתבנו בס"ב"מ
 המאמר הנה תפול בבאן שאלה כמה יהיה ההבדל בין החכמי והמצינים קצתם לקצת כי אחד סודע האדם שלא ידק
 עלת תואר חייכי כלל וטבל השולליות צודקיות עליו ית' כמו שאמרנו שם כבר ידע כל מה שאפשר שישג ממנו ית' ולפי
 זה אי זה הבדל מדרגה יהיה בין המתחיל בלמוד ובין שלמה ע"ה ס"כ בו יחכס מכל האדם יטקד סכאמ' טעדיה מדרג
 סניה טנה וטלא יהיה ההבדל בין הנביאי קצת לקצת ולא בין משה ליהושע ומריתו סהרי הכתו אמר וארבע למען אמר
 חן בעיניך אחר שהשיג כל מה שהשיג במתן תורה שיראה שהודע יתד' ומצא חן בעיני השם יתד' ונמצא לר"ל שאמרנו
 פני מזה כפני חמ"ז פני יהושע כפני לבנה כלומ' שבהשגת האור הרגשי יש חלוקה מדרגות כמו שיש בין אור החמה לאור
 הלבנה וכן אמרו תלמי' שכל צדיק וצדיק יש לו מדור בפני עצמו וכל אחד ואחד נכנה מאופתו של חברו וכו' טבל זה י
 מרה שיש חלוקה מדרגות בין החכמי והצדיקי וזה דבר צדיק ביאור וכבר האריך הרב המורה בביאור זה פר"ט מחלק א'
 ועדין אין דבריו מס' שיקים בזה כי כבר נטאל וכאמר כי המאמר שכל השלילות צודקות עלת כבר ויחדא מכל הנמצאי
 ומה יתרון לחכס עלת כשידע' בפרט שאינו לא דומם ולא צומח ויתר השלילות הפרטיות - ועקר הבנת זה הענין ה
 הוא על זה הדרך שכל פני הסבי' כמו חי ומת וחכס וטבל ודומיהן לא יאולגו ממנו ית' על אופן אחד שאם כן יוכן מזה
 שהוא נעדר אחר שאינו מת ולא חי' ויכל ראי שנאמר כי אמרנו בו שאינו מת וטולג ממנו ענין המיתה שלילה אמיתית
 על טההסך והוא החיות נמצא אלת וכן אמרנו בו שאינו טבל וטולג ממנו השכלות שלילה אמיתית על טההסך והוא החכ
 החכמה נמצאת לו לפי שהמיתה והשכלות הם חסרון ואולם

מנהיג מקשר כל פרטי המציאות וחלקיו קצתם בקצת ומון הכח הדברי אשר באדם ילקח ראייה על שהנמצ' ההוא דבר
סכלי פועל ברצון כמו סכאדם כח סכלי פועל ברצון סלכך כצטוה צוויים אלהיים ואלו סכדל ברמזין הזה מכחיות
הגוף אל כלל המציאות אלא סככחות הגוף כל כח מהס הוא כמותן טפע ומקבל טפע מחכירו המושפע ממנו כי הלכ
נותן כח הדיות אל סכבד ואלו האברים והכבד נותן כח הזן אל הלכ והמחן נותן החוש והתנועה אל הלכ והכבד ומ
ומקבל מהס החיות והחונה ובעולם סכללג אין העניין כן אכל הנותן הספע לא יקבל סוס טפע מן המושפע ממנו
כי יוטפע הטפע מהעלמי על התחתונים על כד סכדיבות והסכבה לכד לא לקבלת טס תועלת מהס וכל זה העניין
סכתבנו כזה ספרק מהתחלת המציאות אל אלג הג' חלקים והמחא נמחא אחר מכהיג הכל ככדל מהס תכלית סכדל
כרמון לאלוהי באופן יתד ככד ויתר טלס במראה סהוא טראה כהר חורב כסכחל לו מה לך סה אליה כסיהו כנרח
מפני אכל ויהי מטער על היתד כרדף ומנה ואלו קכא קכאצו לה' ככמות אלקי ישראל כי עכרו בריתך כני ישראל
וגו' ויבקאו את כפשי לקחנה וכאלו לו כאל ועמדת כהר לפני ס והנה ס עובר והנה רוח גדולה וחוק מפרק הרים ומסכר
סלעים לפני ס לא כרונה ס וזה לרמוז על הכח המכהיג עולם סהיה וההסכר סהוא מפרק הרים ומסכר סלעים ואלו
כנ סהוא לפני סהס כי הוא מטגוח כו לעשות רצונו ואיכנ ריק כגרזן כיד סחוצב כו ואלו לא כרונה ס לרמוז טאין ס
הטבע סהוא הרוח המפרק הרים ומסכר סלעים המכהיג את עולם סהיה וההסכר ואלו עוד ואלו הרוח רעט לא
ברעט ס לרמוז על עולם הגלגלים סכ' כהס והאפסיוס וחיות הקדש ברעט גדל מתנשא טרומן על הגלגלי סכקראיס
חיות הקדש כמו סכתב הרמבס ול ספרק ו' מן חלקי הג' ואלו לא ברעט ס לסרנות טאין סהי' כפס הגלגל כמו
סחכנו הקדמונים ואלו עוד ואלו רעט ס לרמוז על עולם המלאכים וקראס סכצוב סס' מטרית סל לנהט
וכקראו ס לרמוז כי כמות סיסוד האס אין ארס יכול להטיגו כחוש סראות כי האס היסודי אין העין סולטת כו ואלו עסכ ס
הוא מוטג מחד ספעולות כן המלאכים יוטגו מחד ספעולותיהן אל עפ טאין העין סולטת כהס ומה סכד כעצמו ידמה
סכתוב את סהס לא סל' כי ס' אלקך סל' אכלה סהוא כלומר סהוא מוטג מחד ספעולותיהן אעפ' סאינו מוטג כחוש וכעב
וכעבור זה יקרא סכתוב את עולם המלאכים סס במראה הזאת וכן נמחא ר"ל יקראו המלאכים סס אמרו כמסכת
חגיגה מה סמל חיות סל' מתללגת כלומר חיות סל' סאינ' מוטגות כחוש כאל אכל חיות הקדש סהס הגלגלים המוטגים
כחוש אינן כקראין חיות סל' אלא המלאכים כקראיס חיות סל' ואלו מוטגות כלומר סהס מוטגים מחד ספעולותיהן
סהוא דבורס וכדי סל' יסתכס ארס לחשוב סיאמר חיות סל' על הגלגלים וקראוס מזלגת עד' סהמי' מספרים ככוד
אל סכיא בעל סתלמוד הכרית ס המפרסות מוטגות לטון סמל באופן אחר סורה על המלאכים כהכרח כמו סאלו
ר' יודוה אין כיכיה אלא מוטגו דרשו ואלו כמתנית ס תכאל עתי' חמות עתי' מתללגו כטעה סהדבור יכאל משי הק"ה
חמות וכטעה סאין הדבור יכאל משי הק"ה מתללגות וכונת הכרית לפרט כאל עתן סילוסופי דק מאלו ויהי כי העלול
יטכיל דבר מה מעלתו ויטכיל עצמותו וכמו סיטכיל מעלתו סהוא המוטגל היותו סחוב וטפע מלך ר"ל סכל אחר כ
ככדל וכמה סיטכיל מעצמו וטפע ממנו גלגל כמו סכתב סל' כל זה כפ' יא' מה סמאל' ולזה סל' בעל המתנית כטעה
סהדבור יכאל משי הק"ה חמות כי ככחית מה סאינ' העלול סראסן עדות' מהסי' יוטפע ממנו סכל ככדל אחר כלתו
מוטג לחוש וזה חמות וכטעה סאין הדבור יכאל משי הק"ה מתללגות וזהו ככחית מה סיטכיל העלול מעצמותו יט
יטפע ממנו גלגל המוטג לחוש ואלו מתללגות על דרך סמיתס מספרים ככוד אל' הרי מכוואר מדכריהס סהן קראין
לככליס חיות סל' וכן כמקומות רכיס יקראוס ר"ל סרפי סל' ואלו סכתוב לא כאלה ס' כלומר סהסי' ככדל ממציאות ס
המלאכי' כי המלאך ס' ס עלוליס ואלו סמרי המציאות ויהי ית' מחייב המציאות ולפי סמחיותו ית' כעלס תכלית סהע
העלס ופסוטר' ית' ספסוטרות מה סאין סהס יכולה לדבר את' סכתוב אחר זה ואלו האס קל דממה דקה לרמוז על
המכס סטבת מוטגו ית' עד סל' אטטר סתלן ממנו ולא מתארי ססלימות אסר כו אלא כסלילות סהס קל דממה דקה
ואלו דממה דקה לרמוז למה סכתבנו כפ' הקודס לזה מעכין הדקו' טיס כהכנת סולליות סיאמרו עלות ית' וכאלו לו כאל
כמותו מעמד לך טוב לדרכך מדכרה דמטק ומטחת את חוחל למלך על ארס ואלו יהי כן כמשי תמטח למלך על יטר
ישראל ואלו אליטע כן ספט מאלל מחולה תמטח לככיא תחתך וכאלו לו כזה כי אלג הג' עולמות סהזכיר למעלה סס מ
מוכחגיס מהסי' וזה כי בעולם סהיה וההסכר סדרך סכח' להקצבר האחד על ככירי סו על הארס ולסרגו כמו חוחל ס
סחקצבר על מלך ארס וסרגו לא היה זה כמקרה רק כהטגחה מהסס לגמול ולענוס סרטי הארס וכתיבתו ולעשות על
ידו דין בעבורי רצונו כמו סאלו ויהי סמלל מחרב חוחל מית' יהיג ואלו ואלו כן כמשי תמטח למלך על ישראל
לסרנות כי סמנת סהס סל' על הניחת המערכת לבטל אותה ולעשות ספסו ורצונו וזה כי מדרך הניחת המערכת ל
לסרנות על הרעט טוב ועל סכדיק רע לעמיס ועל יד יהיג כסרגו כל הרעיס עוכדי ככדל וכמלגו כל סכד
סכדיק עוכדי סהס וזה ממה סורה חיות הדין סהוא כעסה כהטגחת ססס לא כסוד' המערכת ואלו סחכ' ואלו אליטע
כן ספט מאלל מחולה תמטח לככיא לסרנות כי ספט סככוארי' המניע

טביארכו כפי כח מזה המאמץ לזה סיים כעמדת כיוונך נכח ולמה שהיה האדם אי אפשר שתקוף ידיעתו בדברי הכ"ת
 מחייב שימצא סלימותו בהשגה מה מוטני ית' ולזה את' תודיעני אורח חיים כי לא את' דרך אלא אורח כלות' טביל אחר לר'
 לרמז סאפי' בהשגה אחת מתארי' הטלמון יש בה אורח ודרך אל החיים הנצחיים' וכפי רכני' הטגת האדם בתארי' הטלמות
 אשר בו ית' כן תגדל תדרגת התענוג בחיי' הנצחי' ההם ותתוסף שמחתו וערכותו' וכזה נספר בגדל' הטמחה והערבו'
 שיש אצלו ית' בהשגת עצמותו שיש בו טלמות כ"ת וכל אחד מהם נכחי' בבית' כחשבות וע"כ אי אפשר שיסיג עצמותו
 טוש נמצא זולתו כמו שאת' החכ' כשאצלו אצתו אם היה ידע תהות החל והשיב אליו ידיעתו הייתה כלומ' כי אין חי' שיסיג
 עצמותו אלא הוא ית' עם היות מציאותו נגלית מצד מעשיו תכלית ההגל' ושתבחי' מי שנכחני' בטלמותו ובעולם מוטני
 חזק הראיתו כמו שיעלם מחלוטו הראו השגת אור השמש וכעמדתו וחסרון השגתם לא יורה על העדר מציאותו ותכלית
 מה שנסוג מוטני ית' שאי אפשר להשיגו במאמץ החכם תכלית מה שרע כן טלח נדעך :

פרק לא' כאשר עיינו במציאות בכללנו נמצא אצתו מתחלק לג' חלקי' אי אפשר להכחיש מציאותו החלק האחד
 העולם התחתון שהוא עולם היסוד וההויה וההפסד' והחלק הב' עולם הגלגלים' והחלק הג' עולם
 המלאכי' נאלו הטלטה חלקים נבדלי' זה מזה תכלית ההבדל כי אכחני' נמצא העולם התחתון שהוא עולם ההויה וההפסד
 כל איסוף נפסדים אין להם קיום באיש כלל' ועולם הגלגלים כל איסוף קיימים באיש וכלתו נפסדים ואכל הם גשם ו
 ושיגם מקרי' הגשם שיש להם תמונה ותאר וממלאים מקום והם כמה ומאוברי' מחלקי' נאלו הטל חלקים עם היותם
 נבדלי' זה מזה נמצא אצתם פועלים קצת בקצת ומתפעלי' קצתם מקצת כי מתנועת הגלגלי' וחלוטו מצביהם יתחדשו
 ביסודות תנועות וחלוטיו כי פעם יגבירו היסוד הלח ופעם יגבירו הסכו שהוא היזכט ופעם האר' ופעם החוס ויתחדש
 מזה התערבות היסודות קצתם בקצת ויתחדש מזה התערבות המצבוי' למיניהם' ואחר יתעלה זה ההתערבות ויתמוג
 מוג' יותר נכבד ויקנה צורת הצמחי' למיניהם' ואחר יתעלה ההתמוגגות הזה וידוכך יותר ויתמוג באופן טיכץ לקנות צ'
 צורת חדי' וההקנאה הזאת לא יתכנה הגלגלי' מאשר הם גשמים מתיש אכל בלי' ספק מאשר כח בהם לתת סחיות לכמנאי'
 היזכרכים בהיותם מוכנים לכך מצד התנועה הגלגלית ואצתו הכח הנותן החיות נקראתו כשם הגלגל' ומאשר נראה ה
 הגלגל מתנועת תמיד תנועה תמידית סבובית ונראה כל גלגל מתחלק בתנועתו לגלגל האחד אם בטלמחה מתנועת למ
 למרחק והאחד למערב ואם בטלמחה מהיר והאחד מתאחד נטפוט בהכרח שיש לכל אחד ואחד סבה חזקה לו זולת נטפוט
 תיחד לו תנועת ואצתה הסבה המיוחדת לכל גלגל תיחד לו תנועה מיוחדת ואצתם המיוחדים תנועות הגלגלי' הם מניעי'
 אצתם והמניעי' ההם נקראי' שכלי' נבדלי' לפי שהם נבדלים מחומר כמו שהתבאר בחכמה הטבעית ויקראו כלטון ה
 התורה מל' אכיס ונמצא לפי זה שיש במציאות חלק שליטי' בהכרח ונקראו עולם המלאכים והחלק הזה עם היותו נבדל
 תכלית ההבדל לטני' החלקי' האחרים שזכרנו הנה הוא פועל בעולם הגלגלי' כמו שאמרנו בשם מניעים את הגלגלים
 תנועות מתחלפות תכלית החלוקה זה למרחק וזה למערב ואחר נטטה לצפון ואחר לדרום וכפאה האחת ג'כ אין תנועת
 אחד מהם מסכמת לתנועת האחר ובתנועות המתחלפות הללו נראה חלקי' המציאות מתאחד ונקראי' קצתם בקצת ונ
 וכאשר הסדר תמיד בעולם הגלגלי' ועולם ההויה וההפסד נטפוט בהכרח אי אפשר מבלי' שהיה לטלמט החלקי' החלה
 כח אחד מנהיג ומאחד ומאשר קצתם בקצת וכמו שנמצא בב"ח ג' כחות נבדלים קצתם מקצת והם הנפש הזנה אשר
 בכבד והנפש החינית אשר כלב והנפש המרננת אשר זכמות ואלו הג' כחות או נפשות הם נבדלות זו מזו בטעולותיהם
 כי הנפש הזנה אשר בכבד תדמה אל עולם ההויה וההפסד לפי ששם יתהפך המזון מצורתו וישתנה אל צורת הדם ותת
 ותחלקו לנפש החינית אשר כלב כי הנפש החינית אשר כלב תדמה אל עולם הגלגלי' כי כמות טעולות הגלגלים י
 יתאך החיות אל כלל העולם התחתון שהוא עולם הסנוי' וההויה וההפסד ואם יכוח הגלגל כדרך שן מתנועתו יסוד ה
 העולם כפי' המנהג הטבעי כן בתנועת הלב יתאך החיות אל כלל הגוף ואם יכוח הלב מתנועתו לטענתו ימות הב"ח ו
 והנפש המריגאת אשר במוח תדמה אל עולם המלאכי' לפי שמנהיג יכוח בחנות החושים החמשה ושאר הכחות הנפשיות כ
 כמצייר והתורה שאינם גשמיים ואינם מוטני' בחום אלא שהם מוטני' מצד פעולותיהם הנמשכות מהם כמו שמוג
 הטללים הנבדלי' מצד פעולותיהם ג'כ וכמו שיש לטלמט הכוח הללו אשר בגוף הב"ח כח אחד מאחד נקרא הכח המנהיג
 הגוף והוא מקשר כל חלקי' הגוף וכחותיו קצתם בקצת נקראו אצל היושאי' הטבעי כן יש בעולם בכלל כח אחד קושר כל
 חלקי' המציאות וכחותיו קצתם בקצת ומנהיג אצתם' ואין רעתי' עתה לדבר על הכח הרברי' אשר בחדס כלבד אשר כ
 בעבורו נקרא האדם עולם קטן להות בו כח שכלי' ממשל ומצוי' הרברי' אשר באכלו מן הכח אל הפועל כרצונו כמו
 שיש לעולם התלה' שכלי' המציא את כל הנמצאי' בכוח הנדל' וכרצונו השאוש' שאין כן בשאר הכח' שאין בהם כח
 פועל ברצון ויכל לפעול פעולות הסכיות אלא כח טבעי כלבד כמו שהתבאר במאמרו בספר הנפש אכל רעתי' ככחן ה
 הוא על הכח המנהיגוף הכח' כלבד בכלל סזה הכח נמצ' בכל אחד מהכח' ש"עפי' שיש יתרון בו לקצתם על קצת מת'
 מזה הכח בכללנו ילקח רחיה כמו שכתב הרמב"ם זל על מציאות נמצא אחד מנהיג

וע"כ היה גרל על כלן וכופש כל הב"ח תחתיו ורודה בהם לפי מהצדקותו כלן הם כללות והשגות כל הבח"ן פרטיות כי לא
ישו עניינים כללים ועל כן ימצאו להם כלים פרטיים וקבולות פרטיות כפי הנגזר תיהם הפרטות כי ימצאו להם כלים
פרטיים להלכה בהם מין ממי המלחמה כמלתעות לחזיר והקרנים לסדר והקצ"ס בעוד הקפוד והמגן לחומט להגן
ל"גיו אבל האדם להיותו סוף כל ההיות הטפלות ונתקבצו בו כל הטלמיות הפרטיות סכמזאו בכל שאר הבח"ן הוא הנגזר תיו
כללת וסכלו כללי ר"ל שהוא הטב השגות כל הבח"ן ומטיג כוללי הדברים ולא דבר פרטי מיוחד וע"כ היו כלן כללים כמו
ה דים שהם בטח כל כלי המלחמה להלחם מכל הבח"ן בכל מיני המלחמות ולכבוש אותם תחתיו כי יקח בהם הרומח מ
מקום הרנים כבעלי הקרנים והסיף מקום המלתעות כחזיר ויקח המגן בידו או ילכט הטרוץ להגין עליו מקום המגן
כחומט ולא נבראו עמו כל כלי המלחמה כמו שהוא בב"ח כרי טלחיו לו למשא כבד לנטאש עליו תמיד ולזה התחכם
הבורא ביצירתו לעשות לו כלים כלים הם בכח כל כלי המלחמה ונתן לו סכל כללי במה שטיג כוללי הדברים ולא
פרטיותם וכך טיבל להטיג בו כלל כל ההטנות הפרטיות אשר בכל הבעלי חיים ויטתמשו הכלים ההם בפנים טובים ל
לעת הצורך ויכחם כטלח יצטרך אליהם ולא יהיו עליו למשא כבד וכך המלבושים הם דבר חוץ מג' פ' כדי טיקח מהם ה
הצרכים לו בעת החורף ויקל אותם מעליו בעת הקיץ ולא יכבד עליו כזמר לכבושים ככבד על הס ויצטרכו לגזוים
ופתן לו חכמה ותבונה לבנות בנינים חזקים להסתיר טם מירגשת פועלי און מקום חורו עפר וכפס אשד לבעלי חיים ו
וכן יוכל להטיג בטבל הכללי אשר בו כל התחבולות הפרטיות אשר בכל אחד מהבעלי חיים וכל ההטנות והמדות הפרטיות
אשר להם כמאמר איוב מלפני מבהמות ארץ ומעוף השמים יחכמו ואין ידעו לומר טהבהמות והטפות הם יותר חכמים
ונבונים ממין האדם שיצטרך האדם ללמוד מהם כדי חוש יכויב זה להיותו מוטל על כלן ורודה בהם אבל יאמר כי האדם
מצד טטכלו וכליו כלליים ילמוד מכל הבעלי חיים פל התחבולות וההטנות הפרטיות אשר להם ויקבצו כלם בו ריהו בו כ
כלליים כמאמר חכמו זל אמר ר' חייא מאי דכתיב מלפני מבהמות ארץ זו פירדה טכחצת ומתענת ומעוף השמים יחכמו
זה תרגול שמישים ואחר כך בעל אמר ר' יוחנן אלמלא לא נתנה תורה לישראל למדנו כניעות מחת' לגול ממלה ועריות
מיזנה חז מבוחר על הדרך טבתכנו כי אמדות הפרטיות אשר לבעלי חיים ראוי לו לאדם טילמד אותם מצד טטכלו ויתקפ
ויתקבצו כלם בו ויחזרו בו כלליים כי כמו שמצד טטכלו וכליו הוא כאלו נבראו עמו כל כלי המלחמה וכאלו נבראו עמו מ
המלבושים מקום הצמר בכבושים וכדי מדע לתתן מוטט באופן נאות אל מוטט מרכיב האוכלים זה כזה באופן טיהיה ע
ערב וכריא אל מוטט כן ראוי טילמד כל המדות הפרטיות אשר בכל אחד מן הבעלי חיים ויקבץ אותם כדי טימצא כלן
בו וימצא בהם המלכות והחכמות ועל הכונה האת נתיסד פרק טירה שאמר רזל כל האומר פרק טירה בכל זס מוכטט
לו טאח כן העולם הבא ואין הכונה על ההגנה והצטרף בפסאלא על מחטבת הלב כמו אמרתי אני כלבי והמחטבה היא
סיטתל כי מכל אחד מן הנבראים הנראים לעין יש ליקח ראייה על אי זון מדה ט' בה או מוסר הטכל או דבר חכמת בינה
כמו שאמר טס טמים מה הם א מרים השמים מספרים כבוד אל ונמר' ואמרים ואומר הנזכר טס בכל פרק טירה לרמז
על האדירה באמרים זל זאת א מרת ור' ל' כי מתענת השמים יש לקחת ראייה על המצא מניע אותם בלתי מתענת והוא כ
בתכלית הכולת והעצמה שהוא מניע בופים נוראים באילו והוא האלה יתברך והודבר חכמת בינה כמו טנתבאר במקומו
וכן אמר טס כלבים מה הם אמרים כואו נטתחה וכברעה נברכה לפני ה' עוטט ור' ל' כי ממה טהכלב מכיר את קונו ו
זאת המטיב לו והוא נכנע תמיד לפניו ומחזיק לו ט' בה בכל יבלתי מאשר בידו לעשות יש לקחת מזה מוסר הטכל להיות
לא על כל השוכ טהא מטיב לנו חן ומפנים איתנו ולהשתחו' ולעבוד עבודתו מאשר תטיג דיני כעל כל אשר הוא
ג' מל לח' כי טובות ואלא נהיה כטו טובה יוכן אמר נמלה מה היא אמרת טותן לחס לכל כטור כי לעולם חסד ור' ל' כי
כטיטתכל האדם בנמלה טה א כריה קטנה ותכין בקיץ לחמה ואגריה בקציר מאגלה ילמד מדת הדריכות ויבין כיה כותן
לחס לכל כטור ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא כטנתן בהם טבע לבקט טרפס בעת הראוי ומדב' הראוי ולכן האד' האד'
טנתן בו מדע והטכל צריך טיטתל בהטנותו ולא יתרטל כזה כי ברכת השם היא תעטיר למכנים עצמם לקבל אותה כמו
טאמת למען יברכה ה' אלקך וכול יושב וכטל תלמד לומר בכל אשר תעשה וכדי טלח יאמר אדם אשר טהדבר תלוי ב
בהטתילותי אגיב או אגול או אעטוק כאד' תטיג ידי אמר למדנו גל ממלה כי לעולם לא תגטכולא תגול ולא תקח
דבר ממה טבתה בו חבר תה על דרך טנשו אמנים פעמים הרבה לקחת גרגיר חטה מלחת זהו ולהניחו בפני האחרות
ובעברס עליו ירחו אותו טהא מאחרת ממינס ויניחיהו כי לא יקח דבר שאינו ראוי ועל זה אמ' טלמה לך אל טמלה עצל
ריזה דרכיה וחכס אשר אין לה קצין סוטר ומוטל ר' ל' טאין לה קצין סוטר ומוטל טיכריחנה על הגול ואעפי' כן תיחד מ
ממנו ותזתל לריכו' בקץ לחמה מזולת גול וכן מה טאמת יוכה מה היא אמרת יכתי בחצוי הטלע ותו' ר' ל' כי לכך מטט
נמטלו ישראל לינה כדי ללמוד מדרכה כמו טאמתנו במדע חיות מה יוכה זו כנענה חף ישראל כנענין מה יוכה זו מטעה
טמכרת כן זונה אינה ממדתו באחד חף ישראל מטעה טטבדוחו להב"ה לא

מאמר ג

המוניע לכביאם מעולם המלאכים לא יגיע אלא ברצון השם ומצותו והעולה בידיו מזה הוא כי בזאת המראה הגדול
כרצו לאליהו התחלת המציא לג' עולמו שהם עולם החיות וההפס' ועולם הגלגלי ועולם המלאכי ויש על הכתוב אחר
מקשר כל חלקי המציאות זה בזה ומנהיג אותם ומטגיה בכל מה שיעשה על ידם בעולם הטפל לעצמו חפצו ורצונו הוא
האלה ית' ושהנמצא הוא כבדל תכלית החברל מהם כי מאתו נעלם תכלית העולם עד שאי אפשר שילך ממנו אלא
בתיארי הסוללו הנקראים קול דמותה דקה לסבה שזכרנו וזאת היתה כוונת זה הפרק וכבאן נסלם המאמ' הטני בבואר
העקר האחד שהוא מציאות השם והאופי המסתעפי ממנו והטבח לאל ית' האחד ויאן טני לג' והוא ראשון והוא אחרון
ומכלעדן אין אלקים

: : :

חמאמר השלישי בבואור העקר הטני שהוא תורה מן השמים : ולפי שהאופים הנקלים בעקר הזה פ
כמו שאמרנו במאמ' הראשון הם ידיעת השם ית' והנבואה וטליחות וטליח והיה טרע יד
ידיעת השם הנמצאות הטפלות קודם לכל שאר האופים בהשרח כי אם לא ידע השם הנמצאות הטפלות לא תגיע ומנו
נבואה ולא טליחות הנה היה ראוי לפי זה שדבר ראשונה בידיעת השם אבל למה שדיעת השם הנמצאות הטפלות הוא
דבר שצריך להסכים עם טבע האפשר שהוא דבר נתלם בבחירה ראיון לאחר הדבור בידיעת השם אל המאמ' הד' אלא
הדבור בבחירה וע"כ נתחיל ראשונה לדבר בבואור העקר הזה שהוא תורה מן השמים ואחר כבאר האופים הנקלים כו
שהם הנבואה וטליחות הטליח :

פרק א' למה שהיה האדם טנה המוג' ומטיב במחשבה ועין יתק' מכל שאר הב"ח הנה הוא יתק' כבד היצירה
ויתק' טלם מהם . אם טני מוג' יראה לפי שהוא מתפעל מן ההפכים בטנה . ואם הטנתו במחשבה
ועין יראה והיותו ממציא המלאכות והחכמות ויאן ראוי שיהיה כי להיות שאר הבח"ח צריכין כל מחורב ומחסה מורס נ
ולא יצטרכו לעשות טנס תקון אל המזון כדי שיהיו כזוכים בו כי מזונם נמצא כמו כן ונמצא להם ג"כ קצת תחבולות כ
כמו שנמצא לבעלי הטוף והעושות החרטים ערמו' ותחבולו' לצוד ולהטיג מחיתם טיהו בעבור זה טלמי היצירה יתק'
ממין האדם כמו שהיה בקדמוני מי שחטב זה והיה אדם כי האדם חסר היצירה בערך אל שאר הב"ח כי הם לא יצטרכו
בהמות לרכוב עליהם ללכת ממקום אל מקום כי בעצמם קלי התנועה יתק' ממין האדם וכן לא יצטרכו להסך להם
כלי מלחמה להלחם באויביהם כי כלי מלחמתם הם כנצרים עמחם בטבע בקרני' לטור והמלתעות לחור והאפים ל
לקסוד והתגן לחמט ודומיהן . וכן לא יצטרכו לעשות טנס מלכונם כי לכונם נוצר עמם בטבע . וגם לא יצטרכו טנס
תקון אל המזון כי מאנס נמצא תמיד כמו כן . והאדם חסר מכל זה כי יצטרך מלבואים חן מנופו וכביניו להיות לו ל
למחסה ולמסתור מורס ומטור וצריך לעשות חכמות רבות אל המזון כדי שיהיו ראוי אל טיזן בו וכאלה רבות כמו שבא
זה במאמ' הי'ד מספר הב"ח כי זה הדעת כשיעון בו ימצא כססד הפסד גמור . וזה טאכחנו כאמר חססנו עכין הנרנות
הנמצאות בחמרי' וכל הנמצאי' הטפלי' המתחנים נמצא אותם כלם תלכות מהלך השלמות קצתן לקצת ר"ל שהצורה המ
המתאחרת יתק' נכבדת מן הקודמת לה וכאלו החומר מתנועע תמיד בקבלת הצורות ממדרגת החסרון אל מדרגת ה
שלמות כי יקבל ראשונה הצורה היוצ' שמתנה נאחר הצורה היוצ' נכבדת ועלה מדרגה אחר מדרגה מן המציאות ה
חסר אל היוצ' טלם שהיו החומר מקבל ראשונה צורת הסוד' ואחר יעלה למדרגת המחצ' בי והיסודות הם במדרגת
ההיולי להם . ואחר יעלה למדרגת הצמחים והמחצבים הם במדרגת ההיולי להם ואחר יעלה למדרגת הב"ח והצמחים
הם במדרגת ההיולי להם . ואחר יתעלה למדרגת מין האדם והב"ח במדרגת ההיולי למין האדם וכו' תעמוד הצורה . נ
וכמו שכתבנו האחת יהיה כל חלק בעבור החלק הבא אחריו כן יראה טיהו העני' במתהר' הטפלי' טיהו כל חלק בעבור
החלק הבא אחריו . וג"כ כמו שהתנועה תכלה אל תכלית מה הוא היה סבת כל התנועות החלקות כן היתה תעלה מדרגה
אחר מדרגה עד שתתעלה באחרונה אל הצורה האנושית ותעמוד בה לפי שהיא תכלית כל החיות הטפלות . ומה טירה
על שחומר מתנועע תמיד מן המציא' החסר אל המציאות הטלם כפי מה שיתעלה ההתמוצת הוא טנמצא האלמוג
שהוא כמו אמצעי בין הצומח והצומח ונמצא האספוג שימי טאין לג' אלא הוא ההרגש והוא כמו אמצעי בין הצומח ו
וחד' ונמצא הקוף שהוא כמו אמצעי בין מיני הבח"ח ומין האדם וכמין האדם תעמוד ההיח' א"כ אי אפשר מכלי טי
טיהו האדם שהוא תכלית היציר' והטפלו' יתק' נכבד וטלם מכלן אחר התקבץ בו כל הצורות הקודמות והן כמו היולי
אלת ועל כן

אל טלמות תכליתו אם לא בהוצאת הכחיות אשר בו אל הפעל : וזה כי השלמות ב' מינים שלמו ראשון ושלמות
אחרון .. שלמות ראשון הוא השלמות המגיע לדבר עם היותו כמזל בפועל מיד כשימצא ויקרא שלמות המציאות .
ושלמות אחרון הוא השלמות שאינו מגיע לדבר עם מציאותו מיד אבל הוא בו בכח בשעת מציאות הדבר והוא יגיע
אל השלמות שהוא כשימצא הכחיות אל הפועל ויקרא שלמות התכלית . וזה היותו של השלמות הוא המכונן באדם כי ה
הכח ד"ת שלמותו הראשון יגיע עם מציאותו מיד כשימצא בשלם עשייתו ושלמותו האחרון והוא שלמו התכלית לא יגיע
רק עם היציבה עליו ולפי שאין בכ"ח שלמות אחר מקומו מהם אלא שלמות המציאות בלבד כאמ' ביצירתם וידא אלקי
כי טוב לרמוז כי עם מציאותם מיד הגיע ונשלם הטובות שאפשר שיהיה בהם שהיא שלמות המציאות ולא יקומו מהם
שלמות אחר זולת זה אבל ביצירת האדם לא כאמר כי טוב וזה יראה דבר מתמיה וכי לא יהיה ראוי שיאמר על יצירת הא
האדם כי טוב כמו על יצירת שאר הב"ח אלא שמה שלא כאמר בו כי טוב הוא להורות שהטובות המכונן באדם איננו
טוב המכונן בשאר ב"ח שהיא שלמות המציאות בלבד אבל יקומו שיגיע ממנו טובות אחר ויתר כבוד לא יגיע עם מ
מציאותו מיד אלא אחר שיתצא הכחיות אשר בו מן הכח אל הפועל וכל זמן שלא יצא שכלו מהכח אל הפועל לא יגיע של
שלמותו המכונן בו שהוא שלמות התכלית . ולזה אמר שלמה טוב טעם משמן טוב ויום המות מיום הולדתו כל השם הטוב
הנקמה מצד המדות הטובות הוא טוב משמן הטוב כי השם הטוב הוא נשמע למרחק ארץ יתיר מריח השמן הטוב . א
אבל זה איננו טוב עצמי אלא הכנסת וכו' יום המות שאז הגיע האדם אל שלמות הדעות הוא טוב מיום הולדתו לפי שבתם
שמות כבר הוציא מה טובה שכלו אל הפועל מה שאין כן ביום הולדתו שהיא בכח גמור ואין לשלמו הנפשו מציא אלא
בכח א"ע שהשלמות הגשמי נמצא אז בפועל ולרמוז על ההבדל שיש בין יצירת האדם ליצירת הבעלי חיים ושתכלית
שתי אלגו היצירות מתחלפות תמצא כי ביצירת הבעלי חיי הזכיר הכתוב למינה למינה ואמ' ויצר ה' אלקים את חיות הא
הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינה ואת חיי ארץ הבדל בין תכלית מין אחד לת
לתכלית מין אחר ובין יצירת הזכר ליצירת הנקבה כי המכונן מכלם תכלית אחד בלבד כולל והוא קיום המין שזהו ש
שלמות המציאות וזהו התכלית שמה בכל המינים ובזכר ובנקבה כי אין יתרון בה לזכר על הנקבה . אבל באדם למה ש
שאין הכוונה ביצירת קיום המין בלבד אבל קיום האדם לא כאמ' ביצירתו למינה ולא נבראת הנקבה עמו מיד להורות
על ההבדל שבצדו אשר בין שתי אלגו היצירות כי הכונה באלג קיום המין שהנקבה והזכר שנים בזה והכוונה בזה קיום
באדם שאין הנקבה שמה בזה אל הזכר אבל נבראת לעזור לו כדי שיגיע אל שלמותו המכונן בו שהוא נמצא בו בעת ה
יצירה בכח וצריך להוציא מן הכח אל הפועל ולפי שמוציאת השלמות הזה באדם הוא בכח והמציא אשר בכח כאלו
הוא ממוצע בין המציאות והעדר קראו הכתוב אין אלו שלמה ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הכל כלומר המ
המותר הזה על הבהמה הוא דבר מוצאותו חלוט . ואלו אין ואין מותר לאדם על הבהמה היה משמעו משפט שכלל ג
גמור . אבל אדם שאמר ומותר האדם מן הבהמה אין משמעו משפט חיובי כאלו אין שיש לו מותר על הבהמה אבל
היתרון שהוא אין כלומר דבר מוצאותו חלוט לפי שאיננו רק כחיות בלבד וזה מבואר לבעלי ההגון כי המשפט הזה
כחו כח משפט חיובי לא משפט שלילי . ועל הכח הזה אמר איוב והחכמה מאין תמצא כלומר כי מציאות החכמה הוא מ
מן הכחיות הנמצא באדם הנקרא אין כי כשימצא בפועל יגיע תכלית שלמות האדם ולא קודם לכן . ודרך הגשת זה ה
הכח אל החכמה הוא מצד התשובה בשאלת אי זה הוא לדעת גודל הדברים וזה אמרו ואי זה מקום בינה :

פרק ג' כל דבר שהוא בכח צריך שיצא מן הכח אל הפועל וכל מה שלא יצא מן הכח אל הפועל הנה מציאותו בכ
בכחיו ההוא לבטלה כאלו לא היה ולזה הוא מבואר ששלמו האדם ותכליתו האחרון שאמרנו שהוא בו בכח
אם לא מצא בפועל יהיה מציאותו מין האדם לבטלה כי לא יהיה לו יתרון על שאר מיני ב"ח וע"כ צרי' שכבאר התכלית
הזה מה הוא כדי שיתקשר האדם להשיג והנה השלמות והתכלית הזה לפי מה שהסכימו הטילוסופי הוא השגת המושכלות
ואמר כי הסכל שהוא הנקבה באמצעותם הוא הנשאר אחר המות וזה כשיקבע הסכל והמושכל והמושכל וישוב דבר
אחד בעינו עם המושכלות שהם בטבל הפועל . ואמר שזה הוא תכליתו האחרון והשלמות הנפשית . ואמר ג' שאל לא
על דרך זה לא יצויד טעם השאר לנפש והיה מציא מין האדם לבטלה ולא יהיה א"כ יתרון למין האדם על הב"ח ויבטל
השלמות המיני שאמרנו בפרק שלפני זה . וזהו דעת הטילוסופים בשלמות האנושי וכן דעת הרבה מבעלי התורה כמו
מכתבו בחבוריה . וכמסנו אחר זה הדעת להיתקם חוטאים שזהו דעת התנ"ך לפי שמוצא משה רבי' שאמר וארעך בעם
למען אמצא חן בעיניך שיראה מזה שהודע הוא המצא חן בעיניך ית' ולא זולתו וזה הכתוב לא יחייב אלא שיהיה

זה בצנח מה שאמר לידנו עריות וזנה וסס במודם חזית דמיונים הרבה סמימין את ישראל לזנה וכן מה שאמר סס
 כפר טדיה תפוח מה הוא אומר כתפוח בעצי הער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי ויטכתי ופרו מחוק לחכי על זה ה
 הדרך יתפרט כי לכך נמשל הקדוש ברוך הוא כתפוח כמו שאמר במודם חזית לומר לך אף על פי שאילן התם חזן אדם
 נהנה בצלו לפי שאין לו כל גדול כסוף אילנות מכל ומקום לתקת טובת הסרי ודחומתיק תי וערבנותו אל החיך יטתקק
 האדם ליטב בצל האשעט האא כך אף על פי שיסדי באין על האדם העובד את האסוואיט מזליח בעלם הזה בהיותו יושב
 בסתר עליון ובצל סודי יתלונן ראוי לו שלא יעזוב חומו בהיותו מקוה הסכר העתיד לבא ומתיקו וערבנותו למכירים בו
 וכן אומר במודם חזית מה התפוח הזה הכל בורחין ממנו בסעת הצרב לפי שאין לו כל כך ברחו אומות העולם מטבת ב
 בצל הקדוש ברוך הוא כיוס מתן תורה יכול אף ישראל כן תלמוד לומר בצלו חמדתי ויטכתי ועל הדרך הזה יתפרט כל ה
 הספק האא והיי בו כי מכל הנמצאים המוחסים אחד לאחד יש לו לאדם לקחת ראייה על מה שראוי לו לעט ולתנהג בו
 כי טכלי היא כללי וראוי שיתקבצו בו כל העבניים הפרטיים ההם ולזה יראה שהא יותר נכבד היצירה יותר שלם מכל
 טבעלי חיים להתקבץ בו כל הדברים הפרטיים מה שלא נמצא כן במסו מן ממיני הבח' ולהיותו מושל על כלם בחכמתו
 וכובם אותם תחתיו כמאמר הכתוב תמוטילא במעסה יודך כל סתה תחת יגליו:

פרק ב' למה שהיה כל המצא טבעי אומנם יש לצריתו המיניית סגולה ותכלית מה בה יבדל ומשאר המיני והתכלית הא'
 הנמצא במין מין הוא טבת מביאותו בצורה ההיא האומות האין ההוא והיה האדם מכלל הנמצאות הטבעיות
 והיותו נכבד ושלם היצירה מהם כמות סבארו ראוי אס כן סימנא לו תכלית מיוחד יתחס אל צדו המינית איננו בכח ה
 שהנה והצדגם שאס היה כן יהיה סלמות ותכלית הקמור והחזיר סוה לטלמות האדם ותכליתו ולזה הוא מבוחר טהסלמות
 סוה ראוי שיהיה במה סמנא בו סהוא יתר על הבח' ולפי סאנחנו נראה סוים בו בחיות והכנה על קבול המוסכלו והמצאת
 סאכמות האצותס מן הכח אל השועל יתר מכל סאר הבח' ראוי שיהיה סלמות האכוסית נתלה בזה הכח הסכלי ולמה סיהיה
 זה הכח נחלק אל עיוני ומעטי ראוי שיהיה סלמותו כחלק העיוני ממנו יתר ממה טיתלה במעטי לפי סהוא מתחס
 אל טבעו שאין לומר סעקר המצא זה הסכל באדם הוא בעבור האשעה בלבד רטוני כדי להצויא המלאכות המעשיות ו
 והאומות כי כבר כתבאר באגרת הבח' אסר הכח' ארוחן אל צפא כי בכלל הבח' ימצא סלמות המלאכות והאומות יותר
 ממה סימנא במין האדם ועוד שאס כן אחר סכל תכלית הוא נכבד ממה סלפני התכלית הז המלאכות המעשיות יתר כ
 ככחות מהביוניות והיו אס כן המלאכות העיוניות סאין מכונות לצד מעסה כלל סוא ודבד בטל זה חלוק מה סמדרטע
 עליו וח' א דעת הכל כי כל האנשים מסכימים טוים יתרון למלאכות העיוניות על המעשיות ועוד סהטמחה בכל דבר א
 אומנם תהיה בתכלית ובמה סקרב אל התכלית יתקד ממה סידחק ממנו ואנחנו נמצא סהמחה והערבות במעט אס מן
 הדברים העיוניים יותר גדולה לאין סעור מכל סמות המעשיות וא ראייה סעקר התכלית האכוסית הוא נתלה בחלק העיוני
 מן הסכלי ולזה תמצא חיות האדם כוסף אל מוחסי הירות והאומע מוחוסי היותו והטעם כי הטבע סס תמוקתו לחלו יתר
 חוקה להיותם מתחסיס יתר אל סנקה בהם הדברים העיוניים סבהם נתלה העלמות האכוסית סהוא תכלית סלמו' האדם
 ומאר האנחסיס סס מתחסיס יתר אל הדגמות והתאומע הצופניות סהס רחוקות מאד מטלמות האדם המיני ואיננו בו א
 אלא להעמיד העוף בלבד ככסאר הבח' ולפי סכל ממצא יכסוף יתר להמסך אל הדבר המתחס אל צדו המינית ואל ת
 תכליתו המיוחד לו יטתקק יותר אל הכחות והכלים המביאים אל התכלית ההוא ולזה יהיה האדם נכסף יותר אל אלו טני
 סמוחסיס מוחלסס להותס מעיניס האדם אל תכליתו יתקד מוחלסס ולזה יתחס הכתוב יצרת טני אלו האנסיס אל סמס יתר
 מוחלסס אחר סלמה און סמעת ועין ראה ה' עסה גס סניהס אכל להיות הלמוד המציע מן המלמד יותר קיים בנסט באר
 בססוק אחר טוים יתרון לסומע על הירות והאמר און סומעת תוכחת חיים בקרב סחמי' תלך ולמעלת טני אלו החוסי' מוחלסס
 ליותס כלס אל סיציע סלמות האכוסית על דס אחר סלמה בססר סיר סהרסס חומו אל סניהס יונקי בחנוי סלע בסתר
 סמר ג' הירויי את מרחק סממעניי את קולך כי קולך ערב ומרחק סאזה כי הוא על צד סהסר היה מדבר עס נססוומתאר
 איתס בינה ואמר עליה יונקי בחנוי סלע בסתר סמדרנה לרמוח סהיא יטכתי בסתר סגוף ולא כודע מקומה איה הוא
 הירויי את מרחק טני מראס לרמוח על מראס האותיות אסר בססר ומראס האומות אסר באומעות סניהס יוטג הלמידי
 כי כל אחד מהס הוא כאה אחר סממעניי א קולך כלומר אעפ' סאין קול סנה ערב סנה את יונקי תומעי קולך ערב ר'ל
 סקול סתמניי כה סממענות מן המלמד הוא ערב ער מוא ועל כן סממעניי את קולך סקבלת מן המלמד כי קולך ערב ו
 ומרחק כאה לט' סעל די טני אלו החוסיס יכא סממענות אסר באדם מן הכח אל ססועל ריגיע האדם אל תכלית סלמותו כ
 בהיותו נססוקס כטני אלו החוסיס'ע מה סראוי ואס לא יסמועם כהס רק כהכלי העולס הנה האדם כאלו הוא דס ועוד נ
 וכן קרא סכויא למתעסקי כהכלי העולס חרטיס ועודס כמו סאמר יאדסיס סמועו וסודיס סכויא לירות זה לפי סאיננו
 מתעסקין כהס כראוי להס טהא להצויא סלמות אסר בכח אל ססועל ואי אסר סממע האדם אל סלמות

אל זה יתרוכז הדת האלהית על אלתה מן הדתות כמו סכתבאר בפ' ח' מן המאמר הא' ויתבאר מכל זה כי מצד הידיע' בתנועת הגלגלים ומצד הידיעה בדברים הטבעיים המתונים ברוח השמים לא תגיע הנפש אל שלמותו ואלוה' אם ינוידי טיבוע שלמות לנפש הנה הוא מצד הידיעה בדברים האלקיים ויכל לא יהיה זה אם לא יהיה המושכל אחת והוא טיבועי מה שהיא בנפש עם מה שהיא חוץ לנפש ואז אפשר שתתאחד הנפש עם הטבל הפועל מכל צד וזה לא יבוייר כי לא ינוייר שימצא חכם טיבועיו מושכליו מכל צד עם המושכלות אשר בטבל הפועל ובעבור זה יהיה בפילוסופים מי שהכחיש ההשארות הנפשיות מכל וכל לפי שמה שיטכיל האדם מהדברים האלהיים אי אפשר שיהיה אחת גמור ומטכיס מכל צד למושכלות אשר בטבל הפועל כי הטבלת הנפש בדברים הנבדלים מחמריהם הטענות ואומדות ואפש' שיהיה הדבר בהסך מה שהושכל והמשל בזה מה שגמל בו המחלוקת בין הפילוסופים הראשונים והאחרונים אם המניע ה הראשון עלול מהסבה הראשונה אם לא כי אכן סיכא ואכונכר ור' משה הלואי יראו שהמניע הראשון עלול מהסבה הרשונה ואכן רשד יראה שהסבה הראשונה היא מניעה הגלגל ויחס זה הדעת אל ארסטו' ואם הדבר הוא כדברי אכן סיכא הנה ארסטו' לא הטכיל אחת זה הדרוש שהוא מבחר המושכלות האלהיות אבל הטכילו בחלוף מה שהוא נח' היה כל המציאות מן האדם אשר מוזן ארסטו' ועד מן אכן סיכא לבטלה אחר שהטכילו מבחר המושכלות בהסך מה שהו' ונהנה נפלו במה שברחו ממנו ויעוד שאף אם כודה להם טעק' שלמות האדם הוא תלוי בהטנת המושכלות וטזה דבר אפש' שיוטג לכל המין או רובו הנה אי אפשר להכחיש שיש חלוף בין המושכלי' טזה דבר שהחש מעיד עליו ואם כן איפה מי יתן ואדע אם כאשר הטכיל ראובן מושכלות מה ויטיג שמעון מושכל אחר יותר ממונו מה ההבדל אשר יהיה ביניהם כשיתעצמו יחד בטבל הפועל ווא' שלא יתעצם בטבל הפועל אלא מי שהטכיל כל המושכלות טהם בו כדי שיהי טכ טניהם דבר אחד בעצמו הנה זה דבר לא הטיגו אדם ויתבטל לפי זה ההשארות טכדו מלבס החכמים בעיניהם ההולכים אחרי שריות לבס הרע וכללנו במים אדירים והעלו חרם בידם ועל זה אמ' דוד סעפים טכאיתי ותורתך א אהבתי ר' המחשבות הפילוסופיות טכאיתי ותורתך אהבתי כי בה יגיע האדם אל השלמות הנפשית הכולל כל המין או רובו וזה כי ראוי שיהיה התכלית המכוון במין נמצא לכל המין או לרובו כמו שהבא אשר בסקמוניא לטבל האדומ' או בראונד לרפא רוע מוג הנמצא בכבד ראוי שימצא לכל אישי המין ואף על פי שיה חלפג בחוזק וחולטה אבל שלא ימצא הכח ההוא לכל המין או לרובו זה אי אפשר לפי שאז לא יצדק על זה גדר הראונד ולא על זה גדר הסקמוניא ונלזה הוא מ מבואר טכל האנשים טיצדק עליהם גדר האדם ראוי שיהיה התכלית האנושי אפשר שימצא לכלם או לרובם אם לא ית ימנע זה רוע בחירתם ואף אם לא ימצא זה בכל הזמנים ראוי שימצא ברובם טא' לכ' יהיה מציאות מין האדם לבטלה והוא מן הסק' שתהיה בכאן צורה מיוחדת למין מן המינים ולא יסודדו ממונו הפעולות והתכלית טראוי טיכודר ממונה ונלזה תמצא טכתב ארסטו' כי בהכרח הוא טיבא מן טיהת כל האנשים נמשכים אחר האמת וישחדלו לדעת השם כפי מ מה שהוא אפשר בחק האדם ע' כל' ואמנס אמ' זה למה טטער טא' לכ' יהיה מציאות מין האדם לבטלה ואחר שהטנת ה המושכלות על הדרך טכארנו רחוק מאד בחק כל האנשים ראוי סכתבאר אי זה הדרך הוא טעל ידו וטג השלמות האנושי טיהיה כולל כל המין או רובו וטיהיה אפשרי ההטנה לכלל המין או לרובו :

פרק ד'

כל נמצא כפי מדרגת טבעו יקל עליו לקנות המעלה והשלמות הראוי לו מאי זה מין טיהיה וזה מבואר נגלה בחפוט טני השלמות מיוחדים במין האדם כי אנחנו כראה האנשים טהם טלמי היצירה יחוקי הטבע מניגים טלמות הבריאות בלי מום עמל ולא טום פועל. אבל הבריאות הוא נמצא מסתבך בהם בטעל תמיד ויש אנשים שהבריאות מסתבך בהם הסתבכות חזק אבל יטרכו לעשות אי זה פעל או אי זה טיול כדי טיתקיים בהם הבריאות ויש אנשים שהבריאות אינו מסתבך בהם הסתבכות חזק ויטרכו לעשות פעולות רבות והטתדלות חזק כדי טיתקיים בהם הבריאות ואבל עם ההטתדלות החזק טבר יגיע בהם הבריאות הטלם ויש אנשים טהם רעי המוג כל כך שאף אם יטתדלו כל הטתדלות טבעולם אי אפשר להם טיטיג הבריאות הטלם ואבל טבר טיטיג דבר מתדמה אל הבריאות בטעל אחד בלבד או בטעולות מעטו' וזה כי טבר יטיגו טיתקיימו עם רוע מוגס בטעולות מעטות כעכין טלא יתוסף החלי בהם לא אלת זה וכך ימצא זה העכין מהתחלפות המדרגות בטלמות החכמה או ב בטלמות העושר כי יש מי טיקנה החכמה או העושר בעמל מועט ויש מי טיקנה אותם בעמל גזול ויש מי

שיהיה לידע יתרון מדרגה על הכלתו ידע לא זולת זה שהי ואדעך יורה על הידע אמת וצ' ואין מי שידעה אלתו וי
 וראוי שנקחך עתה בדעת הזה בקצור כפי מה שספיק לתת הבנה צורית אל המאמר כפי כוננתו בחבור הזה :
 ונראה כי כשיענין הדעת הזה נמצאנו בטל מעצמו ובלתי מסכים לדעת התורה האלהית לפי שהם לא ימלטו בטוס
 צד משייה מציאות האדם לבטלה ונפלו במה שברחו ממנו וזה כי התכלית הזה לא ימלט משייה אפסרי ההשגה או כח
 כמנע ההשגה ואם הוא כמנע ההשגה יהיה מציאות מין האדם לבטלה ולא יהיה לו יתרון על מין החומר והחידר ואם
 הוא אפסרי ההשגה הנה אין ספק שלא יתנו זה לכלל האנשים ולא לרובם אלא לאדם אחד מאלף או ליחיד בדור כאלו ת
 תחת סקראט ואפלטון ודומיהם אבל שאר האנשים שלא הסכימו כמותם ולא הניעו למעלתם יהיו אצלם במדרגת ה
 החומר והחידר אחר שלא הניעו לפי דעתם אל התכלית האנושי ויהיה מציאות כלם לבטלה אלת האיש ההוא שהיא יחיד ב
 בדור ואם ימצא דור אחד שלא יהיה בו איש שלם כסקראט ד' יהיה אז מציאות כל המין לבטלה בזמן ההוא והנה נפלו
 במה שברחו ממנו כי יהיה לפי זה כל הפעל האלקי בזמן מה רוכבו בכל הזמנים בלתי מניע אל תכליתו ואי אפשר לו ש
 שיענינו בטוס פנים וזה ממה שאין ראוי שיוחס לשום פועל שלם אף כי לסבת הסבות יתעלה מזה עליו רב ועוד ש
 שאפי לפי דבריהם המושכלות ההם שישכיל אותן חכם או היחיד בדור אפשר שלא יניעוהו אל תכליתו ושלמותו האנושי
 כי ההשכלה ביסודות ודבריו הטבעיים אין זה ממה שיתן שלמות כנפש בעצם אף לפי דעת הפילוסופי כ' ההשכלה
 בדברי הלמודי כי אין זה השלמות יניע לכפס שהשכלה שזויות המושלם שנותן לטני כצבות ושהזויות היוצאת מהמשולם
 היא שנה לב' הזויות הפכיות המקבילות אלה או שכאשר ידבק כלע המעשר עם כלע המשושה שהקן ההוא כחלק ע
 על יחס בעל אמצעי ובקצות כי כל אלו יתנו שלמות לכפס תצד שהן מביא וירדך ופולס להשכיל הדברים השמומיים
 והסבות שהדברים הטבעיים כתלים בהם ולא שהם יתנו שלמות לכפס מצד עצמם כלל ולזה אי אפשר לה שתאמר כ
 כצחית מצד ההשכלה הזאת וכך תמצא דוד יעיר על זה במזמור השמים משפריס כבוד אל יאמר בו כי מה שאפס שמו
 מצד המחקר האנושי מתנועת הגלגלים אינו רק מה שבראה שהשמים מתנועעים תמיד ומצד שכל מתנועע צריך אל
 מניע יורן על מציאות השם המניע אותם ומצד שהם גופים גדולים ונוראים עד מאד יורגם כן על עוצם הכח שיש
 למניע אותם שכל זה יורה על כבודו וכלתו ובעבור זה אמר כבוד אל לרמוז על היכולת כמו יש לאל ידי וכך הדיקע והוא
 החלק מן האורי שהמטר והשלג והברד והקלמות והלפיד' מתחוו' בו מורה גם כן על עוצם מעשה ידיו ואפסרי שרמוז
 במלת הרקיע לגלגל היומי טכן קראו יחזקאל רקיע באמת ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא כטוי על רא
 ראשיהם וג' והאריך לבאר אף השמים והרקיע משפריס כבוד אל ומעשה ידיו ואומר יש לזם יביע אמן כלומר כי ת
 מצד התנועה היומית הנראה להם בכל יום ויום והשנוי שהיא משתנה יום אחד מיזם אחר הוא האומר שהם משפריס
 בו כבוד אל וכן לילה ללילה יחוו דעת כי על דרך האמת אין שם אמת כלומר מאת גזר כמו העולם מחדש ולא דברי
 ד' המלות הנפרדות כתיבת העולם או מחדש וגם לא החברה האלקית ואפי מאת אחת כי בלי כשמע קולם והכונה ש
 שאין לשמים אחד מאלו אבל בכל הארץ יבא קום ובקצה תבל מליהם מצד התנועה הנראית בהם על יד האדם שטס
 לו אהל בפמים ועל ידו יוכרן הקום והלילה ואף התנועות השמומיות שעל ידם מתחדשות הזויות המורות על מעשה
 ידי השם בעולם הספל ואמר עוד והוא כחתן יוצא מחופתו וג' כלומר כי השמש בתנועתה היומית הזאת הוא מוכרח מ
 מצד הגלגל היומי כחתן שהיא יוצא מחופתו שאינו רוצה לצאת משם אלא על צד ההכרח כמאמר הנביא יבא חתן מחדו
 וכלה מחופתה ועם כל זה יאש כגבור לרץ ארח כדי לעשות רצון קצנו ויבאר הסבה למה יאמר שהיא יוכרח בתנועת
 היומית לשי שאנו רואין לו תנועה אחרת מיוחדת מצד שהיא יוצא מקצה השמים ושוא מקף על קבותם ר' לפאת צפון
 ולפאת דרום שאינו זורח התם במקום שזרח אצמו וכל זה הדרך הוא מחמם צד דרום פעם וצד צפון פעם ואין כ
 כסתר מחמתו וזו היא ההשגה שאפסרי שתוסג מצד השמים ותנועותיהם אבל אין זה ממה שיתן שלמות כנפש שתדבק
 בו בעלענים ושתאזכ אל מקום מחצבה אבל תורת השם לבדה היא שלמה שתספיק להשיב הנפש אל מקום אשר היה
 אהלה בתולה וזהו שמוך לזה תורת הש' תמימה משיבת נפש והמשך אל זה

כלל וזה דבר ילקח עליו ראייה מן הגלגלים שהם בעלי גוף ונפש משכלת כמו שהיא מין האדם ושלמותם היא מושג
 להם מצד היותם מתנועעים תמיד בפעל להגלים רצון האדם שגור עליהם להתנועע כדי שיתקיים המציאות כמו ש
 טבאיר זה המטורר בטעיה מדבר על הטבח שראוי שישבחו הבריות את האדם על החסד והטוב שגמל להם והתחיל מנשא
 האדם ואמר ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו ואל תשכחי כל כבודו על הכוכבים והמזלות את עליהם ברכו הכל ב
 צבאו משרתיו עושי רצונו כלום שתכלית כוונתם בתנועתם אינו לשום תכלית אחר כי אם לעשות רצונו וזהו תכלית
 שלמות העבודה שאפשר שיעבוד אדם נמצא את השם כי גם בטכלים הנבדלים באר הכתוב כי כוונתם בהניעם הג
 הגלגלים אינה רק לקיים גזרת השם ודברו שגור עליהם להניעם לא זולת זה אמר הכתוב ברכו המלאכיו גבורי כח ע
 עושי דברו לשמוע בקול דברו יקרא למלאכים שהם האכלים הנבדלים גבורי כח להיותם מניעים הגלגלים תמיד
 בכח גדול וביד חזקה ואמר שבהנעה הזאת אינם מתכוונים לשום תכלית אחר כי אם לעשות דבר השם וגזרתו שגור ע
 עליהם להניעם וזהו לשמוע בקול דברו כלומר הם מניעים אותם להיותם נשמעים לקול דברו שהוא התכלית היותר
 גדול שאפשר להם שישגור ואינם מניעים אותם לקבל שום פירוש ולא להשיג שום תכלית אחר כמו שראיתי מי שפירש כי ל
 לשמוע בקול דברו דל שהם מניעים הגלגלי כדי שישמיעו יתקן דבר השם כלומר כדי להשיג שלמות יתקן מהמושא להם
 כי ידמו שכזה יושפע להם שפע יותר גדול וישגור מדרגה יותר גדולה וזה אינו נכון כי זה הכתוב מדבר בתלמידי ה
 המניעים לא בגלגלים ושלמות המלאכים הוא בפעל תמיד ואין להם דבר בכח ושלמות הוא תמידית והשגה לא זולת
 זה יעשה כל זה יבאר הכתוב שאין השלמות להם מצד השכלות המושכלות בלבד אלא ההנעה שהם מניעים לגלגלים
 בפועל עם ההשכלה כדי להשמוע לדבר השם שגור עליהם להניעם וכן הגלגלים והכוכבים שלמותם הוא מצד הת
 התנועה שהם מתנועעים בפועל לעשות רצון השם כמו שכתבנו ולא על דבר מה שהבינו המתפלספים כי הגלגל מ
 מתנועע תמיד מצד שיחשוב לקנות שלמות והשגה בחלוף המצבים והוצאת המצב אשר בכח להיות מצב בשגל וזה
 טבוא מבוואר כי לפי דבריהם תהיה תנועת הגלגל טעות ושגגון באדם המתנועע וסובב סביב עמוד אחד בחשבו לה
 להשיג שלמות בהחליטו המצבים פעם נכח מזרח ופעם נכח מערב או צפון או דרום וכשמו המצבים אשר בכח מ
 מצבים בפועל וזה דבר מבוואר ההפסד כי אחר שהם משכימים שהגלגלים חיים מדברים בעלי נפש משכלת אך ת
 תהיה תנועתם על זה הדרך אלא שהאמת הוא כמו שכתבנו שתכלית כוונת השכלים הנבדלים בהנעה או הגלגלים
 בתנועה אינה אלא כדי לעשות רצון השם וגזרתו שגור עליהם שיתנועעו וזהו תכלית חשקם ושלמותם לא זולת זה והוא
 בזה כמי שיחזיק מלך מהמלכים וכל לפנות וקבלו המלך לעבודתו כי זה בלי ששק תכלית הצלחתו וכל טובו והדרו ב
 בהיותו עבד מקבל לפני המלך ולזה יעבוד עבודתו בזריזות גדולה לא לשום תכלית אחר כי אם לעשות רצונו וכן
 הסכימו האמתיים מן הפילוסופים הקדומים כמו שכתב אפן רטד בשאלה השלישית משפר הפלת ההשגה וזה לשונו
 וסברית האנשים הקדומים היא שיש הנה התחלות לגרמים השמימיים כבדלות מחמדים הם המניעים לגרמים השמי
 המימיים ויתנועעו הם על דבר האמונה והאהבה אותם והקבלה לצוהתם בתנועה והכנה מהם שהם אמנם כבדו
 מפני התנועה וזה שאמר שהתאמת כי ההתחלות אשר יניעו הגרמים השמימיים הם נבדלים מן החמרים ושאינם ג
 גרמים לא ושאר אופן יניעו בו הגרמים אלא מצד שהמתנועע מצווה בתנועה ולכן חוייב הצלם שיהיו הגרמים הש
 המימיים מדברים ויטילו עצמותם ויטילו התחלותיהם המניעות אותם על דבר המצווה בהם ע"כ יוכן נמצא אנו
 כנסת הגדולה יסכימו בזה שתנועת הגלגלים היא כדי לעשות רצון השם וזה יראה ממה שתקנו בברכת הלבנה אשר ב
 במאמרו ברא שחקים וברוח פת כל צבאם וכו' טעמים ושמים לעשות רצון קוניהם וכו' וכל זה ממה שזורה שהפעל
 הגופי הנעשה בהשכלה לעשות רצון השם ומצותו יתן השלמות לבעלי הנפש המשכלת ויעיד על זה מה שנמצא הכ
 הכביא ייעד גמול טוב למענב את הטבת את השם תטיב מטבת רגלך וגו' וקראת לטבת עונכונגו וזוהי הענין של הכתוב
 ר"ל משלימים בטבר המענב את הטבת ואת המועדות עם היות התענוג דבר גשמי ופעל גופי יגיע אל האדם מצד ש
 שהוא ב"ח לא מצד טהור אדם אלא שאם היה התענוג פעל נעשה בלא כוונה היה בלי ספק כעל בהמיו הכל
 כשיעשה בכוונה לעבוד את ה' ולקיים מצותו הוא בלי ספק פועל טבלי דומה אל פעל תנועת הגלגלים ובה
 ובפעל הזה וכיוצא בו יושג התכלית לא זולת זה כמו שאמרנו וכן אדל משל לטבי בני אדם שצלו
 פסחיהם אחד אכלו לטם פסח ואחד אכלו לטם אכילה גסה זה שאכלו לטם פסח עלת הכתו אומר כי ישירים דרכי ה'
 וצדיקים ילכו בס' וזה שאכלו לטם אכילה גסה עלת הכתו אומר ופושעים יטלו בס' וראוי שיהיה הדבר כן לפי שכל
 זה הדרך אפשר שישגור השלמות האנושי לכלל המין או לתבו אף על פי שיש יתרון מדרגה ו ג

מי שלא יקנה אותם עם כל עמל שבצולם אבל כבר ישיג עם העמל מדרגה מה בהם ועל זה הדרך ימצא הענין ב
 בכל הנמצאים בטלמות המיוחד בכל אחד מהם כפי טבעו וזה כי הסיבה הראשונה להיחזה מספקת בעצמה אל טו
 טימצא בה תמיד בפעל השלמות אשר נתיחד בה כפי מדרגתה לא תצטרך לעשות שום פעל לא בעצמה ולא בזולתה
 כדי שתקנה על ידו שום טלמות והטכלים הנבדלים להיחזק נקיים מחומר ומצא בהם השלמות אשר נתיחד בהם כפי
 טבעם כשעל תמיד ולא יצטרפו לעשות שום פעל בעצמם כדי שישיגו טלמותם אלא האצעה שישיגו אל זולתם רכוני
 לבגלים ואלם הגלגלים עם היחזק בעלי נפש משכלת כפי הסכמת כל החכמים הנח להיחזק בעלי חומר לא הספיק
 להם לקנות השלמות המיוחד בהם כפי טבעם אם לא כשיעשו הם אי זה פעל בעצמם וזה הפעל הוא התנועה כי הם
 עבלי ההתנועות בכלל תמיד נפשם המשכלת שלמותה כי להיות משכנה בגוף תצטרך אל פעל גופי כדי שתשיגו ה
 השלמות שנתתיחד בה כפי טבעה ועם כל זה כבר יתחלפו הגלגלים קצתם מקצתם בפועל הוא כי מי שהו מהגלגלי
 יתיר כבוד ויתיר שלם במעלה כמו הגלגל היומי יספיק לו פעל אחד פשוט בלבד להשגת המעלה שנתתיחד בה כפי טע
 טבעה ויהפועל הזה היא התנועה היומית שהיא תנועה אחת פשוטה ובלגל הכוכבים להיחזק רחוק מהמעלה ומקניית ה
 השלמות מן הגלגל היומי לא תספיק לו תנועה אחת בלבד ותצטרך אל שתי תנועות שהן התנועה היומית והתנועה המ
 המיוחדת לו יצא הגלגלים כל אחד ואחד כפי רחוק מהמעלה יצטרך רבוי פעולות כדי שישיגו טלמותו המיוחד לו ונ
 ובעבור זה נמצאו הגלגלים מתחלפי התנועות ומצאו לאחד מהן רבוי תנועות יתיר מלפניו כפי רחוק מהמעלה השל
 השלמות עד שצמצא קצת כוכבי לכת וביחוד הירח ומצאו לאחד מהן רבוי תנועות רבות מתחלפות וזה כי למב רחוקה מהמעלה הז
 הצטרך אליה רבוי פעולות ויתיר מלפניו הגלגלים כדי שעל ידי רבוי התנועות תקנה הירח השלמות אשר נתיחדה בו כ
 כפי טבעה וזה דבר הסכים עליו הפילוסוף בכלל השלישי מהמאמר השני מספר השמים והעולם וזה ומה שזכרתי כי א
 אין שום בעל חומר משיג טלמותו המיוחד לכפסו כפי טבעו זולתי בעשיית פעולות גשמיות נגמרות על ידי הגשם
 ולזה יהיה מהכרח הגלגלים שינועו כדי שישיגו טלמותם המיוחד לכפסותיהם מהיחזק כח בגוף ויתחייב מזה כי ה
 האדם להיחזק בעל חומר ויתיר עכור מחומר הגלגלים שיצטרך בהכרח אל רבוי הפעולות ויתיר מהם כדי שעל ידי רבוי
 הפעולות יושג השלמות שנתתיחד בו כפי טבעו שהיא שלמות נפשם המשכלת שאם היה אפשר שישיגו בהשכלה לבד ב
 בזולת הפעולות כ"ט שיהיה יתיר ראויים בזה הגלגלים ולא היו צריכים להתנועע ולעשות פעל גופי לקנות שלמותם
 אלא שאי אפשר לשום בעל חומר להשיג שום שלמות בזולת פעל גופי ואולם הב"ח הבלתי מדברים להיחזק רחוקים
 יתיר מאד מהמעלה המיוחדת לבעלי הכפס ולא היה אפשר להם כפי טבעם לקנות הקיים האישי להיחזק כעדרי ה
 הסכל הגשם להם מין מה שהקיום דומה אל קיום שאר בעלי הנפש והוא הקיים המיני וישג זה בפעל אחד בלבד או
 בפעולות מעטות להיחזק השלמות שהוא רחוק מאד מהשלמות אשר בשר בעלי הנפש שהיא ההשארית האישי ואבל ה
 האדם למה שהיה אפשר לו הקיים באיש מחד נפשם המשכלת כמו שהיא בגלגלים והיה רחוק מאד ממדרגתם הגשמי
 לו רבוי הפעולות המתחלפות כדי שעל ידי רבוי הפעולות יתקן מה שחסר לו וישג מדרגה ממין המדרגה שישיגו הג
 הגלגלים בפעולה אחת או בפעולות מעטות והוא תבואר שאין כל הפעולות נותנות שלמות אל הכפס אלא אותן שהן
 כפי מה שראוי גם אי אפשר שיהיו הפעולות ההן נותנות שלמות אל הכפס מחד היוצן פעולות גשמיות בלבד שאם כן
 היו כל הגשמיים שהם בעלי נפש חזנית משיגים השלמות האין ולהיות האדם בעל חומר אי אפשר שישיגו השלמות ה
 האנושי מחד ההשכלה בלבד בזולת מעשה כמו שביארנו זה מהגלגלי כי להיחזק בעלי חומר חייב שימצא להם פעל
 מה גשמי שהיא התנועה כדי שעל ידי הפעל האין ישיגו השלמות הנפשי שנתתיחד בהם כפי טבעם ולזה יתחייב שיהיה

הדבר הנותן השלמות לכל בעל חומר ובעל נפש משכלת ענין מורכב מפעל גופי והשכלה נפשית כי הפעולה המע
 המעשית לא תתן השלמות מחד היחזק פעל גופי בלבד אבל מחד ההשכלה הנפשית שמשכל בעשייתה כמו שבארנו
 והפעל הנעשה על זה התיר שהיא מורכב מפעולה גופית והשכלה נפשית והוא הנותן שלמות בכפס והן הפעולות שא
 שאמרנו שהן כותכות אחר צריחו השכלית ומוטטעות ומתנה לא השכלת המושכלת בלבד כמו שחשבו בו הכתמים א
 אחרי הפילוסוף :

פרק ה' ההשכלה הנפשית שאמרנו שתתן השלמות הנפשי בהיחזק מתחברת אל הפעולות איננה ה
 השגת המשכלת אבל היא סוכין העושה הפעולה הנפשית היא לעבוד הגשם בעשייתה וז
 וזה כשיעשה אותה בכוחה לעשות הטוב והישר בעיני השם לא להצאת עצמו ולא לכוננה אחרת כלל

איתי נאם ה' הנה גלה בפי כי אין מעלה נמלה לגבור שהוא המלך אלא בעשי המעשה בפעל וטוה יקרא ידיעה את
 הסס והוא מבואר טוה תכלית חתר נכבד אל האדם להסיג הסלמות האנושי מיריעת הסס וקרא המעשה הנעשה
 על זה הקאר טוכרנו ידיעה לבאר טכמטעה הנעשה על זה הקאר רל בכונן לעשות רנון הסס טטג התכלית האנושי
 טהוא קיום הנפס כעולם הבא וכן תמצא המלאך במס הסס מעד ליהטע כן יהוצדק הכהן הגדול הקיו לכפסו
 בעולם הבא על שמירת המצות ועשיית פעולות בסונת עבוד הסס אמר כה אמר ה' צבאות אס בדרכי תלך ואס את
 מאמרי תשמור וגם אתה תרין את ביתי וגם תשמור את חצרי ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה ותרבו מנתן
 בן עוזאל בין טרפיא האילין הרי מעד לו קיום הנפס והתנה מתהלכת בין המלאכים טעומדים לפנת תמיד בטכר

סידון את ביתי ושמור את חצרי : וזה מה טרצנו לבאר :

פרק ו'

הפעולות האנושיות לא ימלט מאחד מטלטה חלקים אס יהיו כלס מביאות האדם אל טל
 טלמותו ותכליתו או טלא תהיה אחת מהן מביאה אותו אל התכלית האנושי או טיהו קצתן
 מביאות אותו וקצתן בלתי מביאות וזי אטטר טיהו כלן מביאות האדם אל טלמותו ותכליתו כי פעולות החמס והגול
 ודמיהס מהפעולות טהן כמאסות בעיני כל האדם או פעולו הטטוטה בטיאוף והוללות טהן מפעולות הבח הכלתי
 מדברים אי אטטר טביאז אל התכלית האנושי טאכ יהיה טלמות החור והחמו טנה לטלמות האדם וטקר טלא תהיה
 אחת מהן מביאה אל התכלית כי כבר ביארנו היות טלמות האדם נקלה בפעולות האנושיות בהכרח להית הדבר הזה
 כולל כל המין או רובו ולזה זי אטטר מבלתי טיהו קצתן מביאות אותו אל התכלית האנושי וקצתן בלתי מביאז אותו
 אבל מרחיקת אותו ממנו והנה ידיעת הפעולות המביאות את האדם אל התכלית האנושי טהוא טלמות הנפס והג
 והגבלתס קטה מאד לפי טהדבר טוסכל עצמותו אי אטטר טידענו הדברים המועילים אלת או המזיקים אליו כי אס
 טכלנו מזג האדם ד"ז זי אטטר לנו טכדע הדברים טכמטטה על טויו כזי טיתמיד בו או נטיבהו אלת אס יצא ממנו
 אבל ראוי טכטייהו תחלה וטטיג אמתנו כפי כחנו ואחכ כדע הדברים הנאותים אלת או מתנגדים אליו ואכ כנפס
 האדם טזי אטטר לנו תכד המחק האנושי לעמוד על אמתתה ולא כדע ממה אלא טהיא דבר מוטפע מהתחלה טכלי
 ככדלת מחומר לא טוכל לדעת תכד ומחקרנו הדברים המתנגדים או הנאותים אליה ועל זה אמר חכס אחד בני דע
 כפטך ותדע בריך ואכ איטה במה ידעו הפעולות המועילות אלת תכד המחקר האנושי כזי טעל ידס תקנה הנפס
 טלמותו כי אין ספק טראי טומצא זה המחק כטדס היצירה האנושית ואס כאמר טנלך בזה אחר מה טרוב האנושי
 אסטיות עלת יהיו פעולות הנביאים והסמיות ראוי להתחק מהס להיות רוב האנשים נוטים בהסך מע טיהס
 ואן ספק כי אחר טכברא האדם יודי ראוי טיהיה בו כטדס יצירתו דרך להבחין בין הפעולות המטובות טיתלה כ
 כהן טלמות הנפס מוולתס וכאמר כי אחר טאכחנו כמצא פעולות מוסכמות מכל האנושי טהן טובות כהרחקת העול
 ועשיית היטיר ודמיהס ופעולות מוסכמות מכל האנשים היתן רעות כעול והחמס ודמיהן ואכחנו כראה הנפס תט
 תטמח ותגיל כפעולות הטובות ותדאב ותצטעב בפעולות הרעות וכל דבר יטמח בדמיה וצטער בהסך הנה יראה ט
 טהנפס להיתנה אלהית תגיל ותטמח כפעולות הטובות הדומו לטבעה להיות כל הפעולו האלהיות טוב ותצטעב כפ
 בפעולות הרע להיתן אן מטבעה ומנגרות אלה ומזה הנד טוכל לומר כי כבר ילקח ראה על הית הפעולות רעות
 או טובות תאמת הנפס או דאנתה כי הפעולות טעטיס ותטמח הנפס כהס תמיד קודס עטיצן או לאחד עטיצן הנה
 הן טובות והפעולות טצטער כהס הנפס ותדאב עליהן אחר עטיצן הנה הן רענו וזה כי אטי הדטע טהוא כוסף ו
 ותאב תמיד אל היע כמאמר טלמה נפס רטע איתה רע הנה זה יהיה קודס העבירה מחד תקדשת היצר טהוא מלבב או
 אותו לעשותה אבל אחר טעטה העבירה נכחה וטקדשת היצר הנה כפאו תקחוק ותצטעב ותדאב על הפעול הרע
 טעטה כזי טכא על הערה כי קודס הביאה מחד טטיסת התנה אינו מבחין בפעל האז אס טוב ואס רע אבל אחר
 טעטה טעבירה וכתקדיר מטיסת היצר הנה כפאו תבחין הפעל האז ותכיר היע טיט בו ותדאב ותצטער

מדרגה לידע על הכלתי יודע אבל אם ידעה השלמות האנושי נתלה בהשגת המוסכלות בלבד לא היה אפשר שיטג את
התכלית ההוא לכלל המין ההוא או לרובו ויורה על זה גם כן מה שנמצא שאח' שלמה בספר קהלת כשהיה חוקר את
התכלית האנושי מה הוא כמותו ואתה את לבי לדעת חכמה וגו' אמרתי אני בלבי לכה נא אנסכה בטמחה וגו' קרתי
בלבי למשוק ביון את בטרי וגו' עד אשר אראה אי זה טוב לבני האדם טיעטו תחת השמים מספר ימי חייהם כלומר
אם הוא השגת המוסכלות או שלמות העושר או שלמות הכבוד או התענוגים הנשמיים וואח' בטוף דבריו אחר טחקר
על כל אחד מהם בפני עצמו ויראה פנים לכל חלק המאחר סוף דבר הכל קשומע את האלקים ירא ואת מצותי שמור
כי זה כל האדם כלום כבר נשמעו כל הטענות ולמה זה תועיל שלמות העושר ולמה תועיל שלמות החכמה וסוף האל
השלמות ואף בהם שלמות שיכלול כל המין או רובו אלא עשיית המצות בשמחת יראת השם ולזה את האלקים ירא
ואת מצותי שמור כי השלמות הזה יש לו יתרון על שאר השלמות כי זה כל האדם כלום כי זה השלמות ויכלול כל מין
האדם ולזה ראוי שיהיה הוא מבין שאר השלמות האחרות ומה שיוורה גם כן על טזה הדרך בהשגת השלמות
הוא אחתי מה שנמצא השי' מננה לבעלי השלמות להיותם חושבים שהשלמות האנושי נמצא בהם ואח' שאין השלמות
האנושי נמצא באחד מהם אם לא יטרף אליו המעטה בפעל עם הכוונ' הראויה וזהו שאח' כה אח' אל יתהלל חכם
בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו ואל יתהלל העשיר בעשרו יתהלל כל דבר אינו אלא מצד התכלית כי הסוס יטן
יטובח טהוא קל התנועה מצד שתכליתו לרונן עלת ואם יטובח מצד הגוון או התמונה הנה הוא מצד טחם הנראית על
היותו קל התנועה טהוא התכלית וכך הדומ' יטובח מצד היותו חכם במלאכת הרפואה לא מצד היותו מהנדס או ת
תכונ' וע"כ כלל הכביא בכאן ג' מיני השלמות הכלליים שאפשר שידומה שהשלמות האנושי נסלה בהם והם החכמה
והגבורה והעושר ואח' שאין ראוי שיתהלל חכם בחכמתו מצד שיטאט טהגיע בזה אל התכלית האנושי ולא הגבור בג
בגבורתו ולא העשיר בעשרתו כי אין ההלול בכל דבר אלא מצד ההגיע אל התכלית ולא יגיע טום אחד מאלו אל התכלית
האנושי אם לא יטרף אל כל אחד מהם המעט' אל טיעטע מן השלמות ההוא טיע' לו על זולתו וזהו שאח' אל יתהלל חכם
בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו ועשיר בעשרו כלום שאין לו להתהלל כשתהיה החכמה מיוחדת אליו וכך העושר
וכן הגבורה אלא כשיטעטע ממנה לזולתו ולא יעטה זה לתקת טום גמול אלא כדי טיעטע השלמות אל זולתו כמו טהטס
עוטה טהוא מטעטע השלמות על זה הדרך וזהו הטכל יודע אותי כי אני ה' עוטה חסד מטפט ונדקה בארץ כלומר ט
טיטכיל יודע טאחר טאני עוטה חסד מצד חכמתו ומטפט מצד גבורתו ונדקה מצד עשרי אף על פי טאני טריך לכך
מזה יראה טהדברים הללו טרצים לפני וראוי טיעטדלו לעשות מה טאני חפץ ותכינו ותטכילו כי באלה חפצתי נאם ה'
וראוי טיעטכוין האדם בפעולתו אל התכלית הזה לל לעשות רצין השם לא זולת זה ולא לתקת טום גמול כמו טהוא ית'
מטיב וחונן לזולתו מבלי תקת טום גמול כי הפעולות והמעשים הנעשים על זה התאר הם רצויים לפנות ית' כי החכם
אף על פי טהחכמה היא בעצם וראטונה להטלים עצמו מכל מקום על צד החסד ראוי טיעטע ממנה על זולתו ולזה
תאר מה טיעטפע מהחכם אל החסד ואלט עם טהגבורה נמצאת אלט בעצם לדחות המזיק ולטמור עצמו מכל מן
מקום הכח היתר טיע' בו מטאר בני אדם בלי טסק לא נתן בו להגין בו על עצמו בלבד אלא כדי להטעטע אל זולתו
ולטזיל עטוק מיד עוטקו ולזה יקרא מה טיעטך מן הגבור להגן על זולתו מטפט ואלט העושר למה טכתן באדם רא'
ראטונה לספק כל צרכיו וטנית להטיב לזולתו כאלו הוא ענן ממוצע בין החסד והמטפט יקרא צדקה וכלל דברי הנ'
הנביא הוא כי כל הפעולות טיעטע אותם האדם הן טיעטו ממין החסד או ממין המטפט או ממין הצדקה ראוי טיעטע
אותם לפי טהם פעולות או מעשים טהט' חפץ בעטיותו וזה טסיים כי באלה חפצתי נאם ה' ויראה מזה טהרצון הא'
האלקי הוא בפעולות הנעשות בפועל כטיטטרף אל הפעל ההוא הטכלה לעשות מה טהטס חפץ כמו טאמר הטכל ויד'
וידוע אותי כי אני ה' עוטה חסד כי באלה חפצתי נאם ה' אבל לא בחלק המדעי בלבד מבלי טיעטטרף אלט המעטה וכ'
וכטיטטרף אלט המעטה או יקרא ידעה ולא קדם לכן אמר ידעיה אביך הלא אכל וטתם ועטה מטפט ונדקה וגו' דן

דן עני ואבתו אז טוב לו הלא היא הדעת' אותי

דרך חול בזה ואלס כבר יקשה לשי זה הדרך למה לא טעה הש"י לקץ ואל מנחתו שהרי לא חטא במס דבר מן מצות ט
 סכנותו עליהם אדם יאלא אם כאלו שחטא בכונתו בענין נטות לכד ע"ז מה שאינו כראיה כן משפט הכתובים ויחד
 ראוי טכאל בזה האל טוט ככאלן כ' מיני פעולות ראוי טיהיו נמשאלת בסכל האדם בטבע יחיון האחד הוא הרחקת העול
 והתמדת השמר בין האכטים כדי טיתקיים החיון האנוטי ועל זה נענט קץ על הדריגת הכל ודרי המכול על החמס ושר
 ופרעה ואבימלך וזה החיון מן הפעולות א"עפ שהעובר ראוי לעונס מ"ת און בטמירתם הקשאלת טוס טלמות לכשם
 כי אם יטכזן האדם יחודי במדבר מבלי טיהיה חלק מדינה לא יטטרך אל טלמות הזה ויהחיון הטני האל מין מן השע
 הפעולות טראוי טימנאל באדם בטרט יטירתו בטבע גס כן והס הנותנות טלמות בנפש האדם וזה כמו ההכנע אל
 הטס ועטות מה טיגור הטכל האנוטי על הכללות טהוא טוב בעיני הטס טאלו דברים נודעים לאדם בטבע כמו טא
 טאלו הכביא בטיהה מוכיח את ישראל על טלל היו מכרים דרכי הטס ומטטטו את אך דלס הטס נוטלנו כי לא ידעו ד
 דרך ה' מטפט אלהים ואלו במקיס אחד גס חסידה בטמים ידעה מועדיה ודור וסיו ועגור טמרו את עת בואה ו
 ועמי לא ידעו את מטפט ה' ולא את כל זה על דרכי התורה ומטטטה כי אלן אינס נודעים לאדם בטבע כי ידעת הח
 החסידה מועדיה ודור וסיו ועגור עת בואה אבל אמר זה על ידיעת דרך הטס הנכרת בטבע לכל און הוא מכלכל
 העולם וחונן ונותן מון לכל הבריות ומקיס אותס תמיד וזהו דרך ה' ומטפט חלקהס הוא ידיעת מטפט מדרגת ה
 הזנר מיטיותו בטראוי להודות לו טהכל בא מאלו ולהכנע תמיד לפטיו כעבר לפטי הארון וטלל ללול בכבודו להטנות
 ערך הנכבד אל הפחות טכל אלן דברים יגור אותס טבע הטכל מבלי למידה ולמוד ועל זה לא טעה הטס לקץ ואל
 מנחתו לפי טלל היתה ההודאה על הכונה הראויה כפי מה טיגור טבע הטכל כי הטכל האנוטי יגור טראוי להודות
 למטיב בעל כל אשר גמלהו וטאין ראוי להקריב לארון מנחה פתחה מיון גרוע בהיותו יכול להביא מיון השוב כי זה
 זלול בכבוד הארון וע"כ לא היה לו לקץ להביא מפרי האדמה כריע פשתן או הפולס והרענים ודומיהם אלא מטרי
 העץ כתאנים וענבים ומנוטס טהא מיון חטוב ובעבו טלל עטה כן חטא ויהיה ראוי לעונס אף על פי טלל כטטה
 על כך ואלס אף אם יודעו מחד הטכל האנוטי כוללי כ' אלו המינים טאמרו מכל מקום אשר טאינו מטפיק לדעת פ
 פרטותם וכל הדברים הנרצים אלל הש"י ראוי ט' מנאל טפס אלהי על ידו יטלס ידיעת הדעות והאמוכות האמתיות ו
 נטרטו כל הפעולות הנרצות אלל הש"י טעל דס יטגהתכלית האנוטי כי און ראוי טתקצר יד הטגנה האלית בזה הד
 הדבר טהא כמעט הכריז למין האדם להקנאל הטלמות האנוטי כמו טלל קזרה בהקנאל דברים רבים לב"ח אינס
 טכריחים להס בתאיאותס כמו כפילת האטוס ודומיהם הטנות רבות נמשאל במינים רבים מתחלטים מן הב"ח
 על כד הנתר טוב ולא על כד ההכרח כמו טכבר באינו זה בטריק ון מהאמר הראשון :

פרק ח

הטפע האלהי הזה טאמרו טהוא הכרחי טימנאל כדי טעל ידו יודעו הדברים הנרצים אלל הש"י
 מהבלתי נרצים אינו בחק האל טטיג הטפע טהוא מעצמו מאלת רצון חלקו כי און זה מדרך
 הטבע טתחול רוח הטכל הנכדל מחומר על הדבר האמרי וכעבור זה היו כל הקדמות טיחול רוח חלקים
 על האדם ויתבאל בכח עליון ויגיד העתידות ילזה היו האמות הקדמות עוטים בנרות והקטרות ותפלגות לכוכבים ל
 להגיד רוחניות אי זה כוכב על כורה מה כדי טעל ידה יחול רוח הכוכב טהוא טהוא כגאס הכוכב על האדם ט
 טהוא גמיו ויגיד העתידות בכח רוח הכוכב טהוא הטפע על האיס טהוא וזה ענין הקסם ול היות כל האכטים כוספי
 לדעת העתיד להתחדס עליהם מיוס אל יוס בכל פרטו ענייניהם היו הקדמות כמטכס אחר הקסמים וידיעת מ
 מטפטי הכוכבים והיו קצת האמות עוטים בטפס ועובדים הטרים כפי חלוקה מדרגותיהם אלן עובדים לטרי האל
 ומעבדים כניהם וכנותיהם באטו אלן עובדים לטרי האל טכך כתב רבי האל בתפארה כי יס טדים מיוסר האל וט
 מיוסר האל וכל זה היו עוטים כדי טיחול עליהם רוח טומאה מן הטדים להגיד עתידותיהם ויט טהיו עוטים עטוני
 והקטרות להתקבר עם המתים ולניס בבית הקברות כדי טיחול עליהם רוח טומאה מן המתים עד טהיו קברים מ
 מתים כבתי ע"ז טלהם והיו נאספים טס האכטים והנשים יחד ועומדים על הקברים ומחללים טס ומתן
 כך היה רוח הטומאה מן המתים חל עליהם או על כומריהם ומגידים להם העתידות הקרבות לבא עליהם כמו טכ
 טכתב ה"מכזן ז' בדריסה טלן טקבל מהנדעים במלכות האוב טהדבר טהוא היה כעטה על ידי איט נאטה טע

מתצטער עליו ונמצא ירמיה הנביא ע"ה נתן זאת הבחינה לפעולות הרעות במס השם לכנסת השם ואומר להם ש
 טיט להם להכיר מהפעולות שהם עושים רעות מצד מה שהנפס תדאג ומצטער בפעולותיהם. אחר לכנסת ישראל
 תיסרך רעתך ומצובותך תוכיחו ודעו וראו כי רע ומר עובד אתה אלקך ולא פחדתי אלקך כחם האלקים בבאת
 ל"ל הנה ראוי שתסור אותך רעתך הפעולה הרעה שאינה עושה והמשוובה עצמה תוכיח אותך וזה בהיותך קובעות ב
 בנפס דאגה וצער אחר העמותן ומה יש לך להכיר ולדע כי רע ומר עובד את האלקך ולא פחדתי אלקך כלומר מ
 איני אומר לך זה מצד יראת ענשי ופחדו המוטל עלך אלא מצד טבע העברות עצמן שהן מוראות בנפס צער ו
 נדאגה אחר עשייתן תכיר ותדע שהן רעות וכי רע ומר עובד את האלקך ולא מצד פחדתי אלקך וכן ההפך כי מצד
 השמחה והגילה שיקבע הפועל הטוב בנפס מדע שהוא טוב וזהו שאמר המטורד חטאתי דרכי ואטיבה רגלי א
 אל עדותך כלומר כשאני חושב בדרכי לדעת אי זו טובה ואי זו רעה השיבותי רגלי אל עדותך שהיא דרך הטובה
 וזהו כמו שבאר הנה בעצמו הטעם לפי שהיה שמח בהן שמחה בב"ת כמו שאמר בדרך עדותך שטתי בעל כל הן
 ל"ל שמחה גדולה בב"ת כשמחה שאדם שמח כשהוא מציג כל הן שהוא הן בב"ת וכו' הדרך מכל האדם להבחין
 הפעולות הטובות והפעולות הרעות מתוך הצער או מתוך השמחה שימשך לנפס אחר עשייתן :

פרק ו'

דרך המבחן הזה שאמרנו טבו ויבחנו הפעולות הטובות והפעולות הרעות איכנו מספיק לדעת
 כל הפעולות הטובות הנאותות לטבע הנפס כי להתחלפות מצי האכס"ו בהכרח יתחייב שיתחלפו
 מוחקיהם כי האדם שמצד לבו חס רותח יסבח הגבורה וישמח בה ומוי שמצד בהפך יסבח המנוחה וישמח בה ויא א
 אפטר לפי זה להגביל הכאה והמגונה על הדרך שאמרנו אם לא על יד איש טאה המצו שהוא בלתי אפשר שימא וכן
 הוכח נמצא הנה בהגבלת המדות הטובות הפרטיות קאי עצום מצד הפעולות בעצמן כי למה שהיו הפעולות המ
 המטובות והמדור הטובות מצד בין בקצוות שקצה האחד תוספ נקצה האחר חסר כמו הכריב ושהוא מצד בין הכילג
 והפיו והגבורה שהיא מצד בין המסירה לסכנו וכן הלבב והיה האמצעי בין כל שני קצווי אי אפשר שיגביל לפי שאינו
 אלא כקצה אחת כמו שלא יגביל הפוסר האמתי שיהיה אמצעי באמת בין החס והקור ולא האמצעי באמתות בין ה
 השמחה והלובן באופן שיוציא אלת בחס כן אי אפשר שיזכר בפעל או תגביל הפעולות שהן מצד בין שתי קצוות
 ולזה הוא מבוואר שהוא דבר קטן מאד להגביל הפעולות מצד הידיעה המחקית ועוד שאף אם תספיק הידיעה ה
 המחקית להגביל הפעולות הטובות כפי הטבע האנושי הנה אי אפשר שתספיק לדעת הדברים הנרצים אצל השם
 וכבר בארנו בפרק ה' מזה המאמר שהשלמות האנושי נתלה בעשיית הדברים הנרצים אצל השם ויהדברים הנרצים
 אצל השם אי אפשר שיודעו מצד הידיעה המחקית לפי שאם סכלנו מעלת שר נדרכו ומנהגו או שלמותו ומאז שר
 שריתו ומדרגתו לא נדע הדברים שיהיו אפס בהם או הדברים שייטבו בעיניו ולהיות השלם בעלית ההעלם אי
 אפשר לנו לדעת כל הדברים שהם טובים בעיניו מכל הפעולות שאפשר שיפעלם האדם או הדברים שהם בלתי
 טובים ומה שאפשר שיודע מהם הוא על צד הכללות כמו שהדע נחלם בעיני השם כמו שאמר הכתוב טהור עיני
 מראות ברע והבט אל עמל לא תוכל והטוב רצני לפניו דרך כלל אבל לא נדע פרטי הפעולות הטובות שהן נרצות א
 אצל השם וילמה שהיה מדרך כל פועל חכם שיתחכם ויחנני דרך בטיבוע מפעולתו התכלית המכוון בה כדי שלא תה
 תהיה פעולתו פעל בטל כאלא יגיע ממנה התכלית המכוון הייבה החכמה העלמנה להמציא דרך בו יודעו הדברים
 הנרצים אצל השם והבלתי נרצים אלת כדי שבאמצעות הדרך הזה יגיע האדם להשגת שלמותו האנושי ותכליתו אחר
 שאין כח ביד הידיעה המחקית להגביל זה על השלמות והדרך הזה הוא להשפיע טעם נבואי על איש נבחר ממין ה
 האדם כדי שיעל ידו יודעו לאנשים הדברים הנרצים אצל השם מהבלתי נרצים ובעבור זה הוא שא"ל כי בתחלת ה
 היצירה מיד נצטוו אדם על ז' מצות כמו שבארנו זה במסכ' סנהדרי פ"ד מיתות ואמנס אל פסוק ויבן ס אלקים על
 האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל וכאלו בארז בזה שבולת צווי אלקי אי אפשר שיודעו הדברים הנרצים אצל השם
 או הבלתי נרצים ואלא נענס קץ על היצירת הכל אלא בעבור טעבר על מצו השם וכן דור המבול נענסו על האדם
 אשר בכפיהם ואנשי סדום על חטאם ופרעה על דבר שרי אמת אברים לפי שכלם היו עובדים על מה שנצטוו אדם
 היראסן אבל באלת זה לפי מה שידעה מדבריהם לא היו נענסים זה

דרך

נמשכים מהם ובעבור זה אי אפשר להם שיצדקו תמיד בהגנת העתידות וזה משני דודי אם מצד שהכח המדמה מדרכו
 שיכזב בהכרח לפי שאין כל מדומה אפשר כמו שידע זה למי שידע טבע הכח ההוא ואם מצד שהשייכול לטודד כח המ
 המערכ' ולסדר הסך הנגזר נסס ולזה יזכו החוץ בכוכבי בהכרח וזה שאמר הכתוב יעמוד נא וישיעו הוברי טמי החוץ
 בכוכבים מודיעים לחדשים מאשר יבא עלך וארץ מאשר ולא כל אשר כלומ' כי אי אפשר להם להודיע כל הנגזר בא
 באמתות כי בהכרח יזכו מהב' שדדים שאמרנו אם מצד טבע הכח אם מצד שהשיי יכול הנגזר מהוערכת כפי רצונו
 והנביא הוא בהסך כי מאשר הטפע השופע עליו הוא מצד השיי וברצונו ולא מצד כחמת הנגלים והוא מושפע על הכח
 הדברי בעצם והאמונה אי אפשר בו שיכזב בטוס דד וזהו שהעיד הכתוב על שמואל ואמר וידע כל ישראל מרן ועד א
 באר טבע כי כאמן שמואל לנביא לה' ולא הפיל דבר מכל דבריו ארצה רל' כי בזה נודע אמתות נבואתו לפי שלא היה
 מפיל מכל דבריו ארצה מה שאין כן בקוסמים ובמנחסים והוא שאמר בלעם לבלק כי לא נחש ביעקב ולא קסם ביש
 בישראל כעת ואמר ליעקב ולישראל מה פעל אל רל' לא תחאוב כי הטוב המיועד לישראל אפשר שיכטל בטוס דד כמו
 שיכטל הדבר הנגזר מפאת המערכ' כי זה אי אפשר שלא יודע להם הדבר הנגזר מפאת הנחש והקסם אבל מצד הנבואה
 יודע להם מה פעל אל כלומר מה טגד טיעשה ולזה לא יתכן שיכטל מטוס דד כי הוא ית' תקף לטודד המערכת ומע
 ומעשה הקוסמים והמכשפים והנודע מחמתם שהרי הוא ית' אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם ליוגו טב אל עם
 מצרים א' עפי שהוא לשון יחוד כמו ויאמר מצרי אנוסה מפני ישראל יה המצרים כנשים ורל' כי עם היות עם מצרי
 היה לני ידיעה בקוסמים והכשפים ותקוף גדול כתועפות ראם לו מצד המערכת הנציאם מחמת ידם ועשה טפטים בא
 באלקיהם' ויתבאר מכל זה כי הדברים הנרצים אצל השיי אי אפשר שידעו כלם מטוס דד אם לא ברצון חלקי בשפע
 מיוחד מושפע ממנו לדבר הזה בלבד' ולזה היה גדר הנבואה לפי זה הדרך שהוא שפע שופע מהשיי על הכח הדברי א
 אשר באדם אם באמצעות הכח המדמה ואם בזולתו מודיע לו על ידי מלאך או בזולתו דברים או עניינים אי בטבע
 האדם שידעם מעצמו וזה אם להארתו ואם להישרת זולתו אל מול ההצלחה כדי להגיע האנשים אל התכלית האנושי
 ואמנם אמרנו בגדר הנבואה שהיא באמצעות הכח המדמה ובזולתו לכלול כל מדרגות הנבואה מה כי יש מן הנביאים
 שתגיע להם הנבואה בתחלת נבואתם באמצעות הכח המדמה ולזה ידאו צורות מבהילות במראה הנבואה כפי מעוט
 מדרגתם בה כי יש מי שיראה צורות בטוס אמר זכריה והנה שמים נסים יוצאות ורוח בכנפיהן ולהנה כנפים ככנפיה
 החסידה וגו' ויש שיראו טיש למלאכים גופים גדולים נוראים אמר דניאל וגויתו כתרשים ופניו כמראה הברק ועיניו כג
 כנפלי אש וגו' וזולת זה מן הדמיונות טבאו בדברי הנביאים כשהיה הטפע שופע על הכח הדברי אשר בהם באמצעו
 הכח המדמה ויש מן הנביאים מי שתצמוד נבואתו תמיד באותה מדרגה ויש שתעלה נבואתו מאתה מדרגה אל מדרגה
 יתיר גדולה ממנה עד טיש מי שתעלה מדרגתו אל שתעלה נבואתו באגל' אמצעי רל' שהיה הטפע השופע על הכח הדברי
 אשר באדם מבלי שיצטרך אל זה פעל הכח המדמה כלל וזאת היתה מדרגת מ'ענה בכל עת אחר ההתחלה שיראה אלת
 מלאך ה' בלכת אס מתוך הסנה אבל מטוס ואילך אמר הכתוב שה אל פה אדבר בו כלומר בזולת אמצעי ולזה לא יבאנו
 בדברית חידה כלל אלא כלן כשטון וא היתה מדרגת כל ישר בטעת מתן תורה אמר הכתוב פנים בפני דבר העמכ'
 בהר מתוך האש וזה כי למה שרצה השיי לתת תורה עי' מטוס מנוקה מבלי טעק רצה שתתעלה באופן שלא יהיה לבח המ
 המדמה מבוא בה כדי שלא יכנס בה טוס חמד וטפק וכן נתעלת מדרג' ישראל המקבלים התורה למדרגת פנים בפנים

במעמד ההוא מהטעם הזה :

פרק ט' וראוי שישראל שאל אח' שהיתה הנבואה מפועל אחד בעצמו שהיא השיי ותכליתה תכלית אחד
 בעצמו שהיא הישרת האנשים אל ההצלחה למה זה יתקלפו דברי הנביאים זה מהו בענין א'
 אחד בעצמו ומראות הנבואה זו מן ער שיראה נביא אחד את השם בתמונה אחת וכביא אחד בתמונה אחרת' וכאמר כי
 אף חלוק וטנוי המראות הנראות לנביאים זו מן וטנוי דבריהם זה מזה מה שחייב שלא תהיה הנבואה מפועל אחד ב
 בעצמו או ממה שחייב טנוי בחק הפועל או בחק התכלית כי מן השועל האחד בעצמו כבר ימצאו פעולות מתחלפות
 כפי הכנת המקבלים כי מן האש שהיא אחד בעצמו תיתך הטענה ויתקשה המלח וכן הנפש עם היותה אחת בעצמה ו
 ובלתי מתחלפת כפי הסכמת השילוסופים ימצאו ממנה

טעומדים על הקבר זה לראש חס לרגלי ויש להם קטקטס קטן באמצע ואומרים הטבעות ומקטקטין בקטקטס האזן ו
 והאשה ריאה והאים שואל ואומרים להם העתיד לבא עליהם בקרוב כמו שהיה הענין בשאלת עס האשה בעלת אוב
 ואמר עס כי זאת השאלה היא המתקד ברורה לשואלי המדים ואמר עוד כי מכאן נסאר ~~לשאלת עס האשה בעלת אוב~~
~~לשאלת עס האשה בעלת אוב~~ גם כן מנהג עובדי האש לעשות מזרחות גדולות בלילה
 אחת בעת יבנם השמש במזל סרטן מן המזלות האומיים בעלי המזלות בכל שנה ושנה ולרקד ולטפח סביב המזורה
 ולהקיף אותה ולרלב עליה וכל אלו הדברים לפי שהם עבודה לשדים ומזד רוח טומאה הרחיקה אותם התורה ואמרה
 לא ימצא בך מעבי כנו ובתנו באש קוסם קסמי מעוכן ומנחש ומכשף ומזכר חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים
 ונבאה הטעם בזה כי תועבת האלקים כל עושי עול וגו' כלומר לפי שהוא ית' קדש ומטרתיו קדושים וטהורים ראוי
 שתתרחקו מכל הדברים הללו שהם מזד רוח הטומאה ועל כן הזהירה על הטומאות וחייבה כרת לטומא הנכנס למקדש
 כי רוח הטומאה תהיה סבה שישתלק רוח הקדש מן המקדש וטוב לבאר כי סבת עשיית האומות כל אלו הדברים היא כ
 כדי לידע על דים העתידות להיחש חושבים שאי אפשר שידענו מאוס דר אחר ואי אפשר שיחול רוח הקדש האלקי ה
 הקדוש על האדם וזהו שאמר כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעוננים ואל קוסמים ישמענו כלומר לפי שאי
 דר אחר לשמוע ממנו לפי דעתם ואתה לא כן נתן לך האלקים כלומר אין הדבר כמו שחשבו הם אבל יקום לך האש
 כביא מקרבך מאחריך כמוני שיחול עליו הרוח האלקי הקדוש וממנו תשמע העתידות ולא תדאג לומר שלא יהיה לך דרך
 לדע' העתידות כמו שיש לשאר האומות ושתהיה חסר זה השלמות שאינו כן כי תם ונשלים תהיה עס האלקים כי מלבד
 שתהיה תם יל טלם בשלמות האנושי שאי העקר גם תהיה תמים בשלמות הזה ולזה כפל המ' כלומר לא תחסר כל ע
 עמו כי הוא יודיעך העתידות גם כן על ידי נבואתו ועל כן לא תצטרך להמטך אחר הקוסמי ולא אחר עבודת הסודי ולא
 לשואל אוב וידעוני לדעת העתידות כי כל אלו הדברים אעפי שהם מודיעים העתידות להיחש מזד רוח הטומאה
 מודיקים את האדם משלמותו ואי אפשר להיות האדם על דים תמים וטלם השלמות האנושי לפי שאי אפשר שידענו
 על דים הדברים הנרצים אבל השם מהבלתי נרצים ועל כן אמר תמים תהיה עס האלקים לרמוז שאין האומות ת
 תמימים בשלמות האנושי אבל אתה תהיה תמים עס האלקים בשני השלמות עי' הכביא המתנבא ברנח הקדש וברנז'
 אלקי לפי שתדע על דים הדברים הנרצים אבל האל ואמר עס האלקים לבאר כי עקר מציאת הנבואה בנביאים הוא
 לזה התכלית בלבד כלומר להזהיר על קיומם התורה ועל עבודת השם ועשיית הדברים הנרצים לרית להיות האדם תמי
 עס השם ולא להגדיר העתידות כמו שיתבאר זה בפרק יב מזה המאמר אלא שגם זה היה נמצא בנביאים על הכוונה ה
 השנית להורות על אמתת נבואתם כדי שיאמנו דבריהם ולזה תמצא כל הנביאים מזהירים תמיד על שמיירת התורה ו
 ועשיית מצוותיה כי זאת היתה עקר הכוונה האלקית להטעם טעם אלקי על הנביאים כדי שעל דים יגיע האדם אל טל
 שלמותו האנושי בהיותו עושה הדברים הנרצים אבל האל לא להודיע על דים העתידות הנמצא בהם הוא על ידי
 מעשים טעושי לחזק הכח הדמיוני על דר הטבע לא תזד האזן האלקי כאשר הוא בנביאים אלא אם נאמר שהנבואה
 ג"כ ענין דמיוני יגיע אל הכח המדמה כמו שדמו קצת חכמתו המוסכים אחר השילוסוף טענין הנבואה הוא דבר ט
 טבעי כמטך אל הכח המדמה בלבד כמו החלומות עד שאומרו שהוא כדמות הנפלאות טלא יתנבא האדם בהיותו חכם
 מוכן לנבואה כלומר בהיותו חכם דמיוני ימכן לזה והדבר הזה יבחיטתו החושים והשכל אש החושים כי מעולם לא נמ
 כנבואת נבואה בטוה אדם מן השלמות עס היחש חכמים בדיעה המוחקית ומצא מזה הרבה יתד באמתה הי
 היטראלית וזה ממה טמיה שאין זה דבר טבעי כמטך לדיעה המוחקית שאש היה כן למה היה נמנע הטוב מטאר האז
 האומות לבלתי הטפע טפע נבואי על השלמות ומס אש בדיעה המוחקית ואש בהכנת הכח המדמה אחר היות הדבר
 טבעי אליו אלא סבלי טפק ענין הנבואה הוא טפע טופע ברצון אלקי על הכח הדברי אש באמצעות הכח המדמה ו
 ואש בזולתו כמו שיתבאר ואש הטכל למה מסוקסמים ועובדי הכלמים ובעלי אוב וידעוני והעושים פעולות אלתא
 אלן לחזק הכח הדמיוני להגיד העתידות אי אפשר להם להגביל הדברי הנרצים אבל הט' לפי שאין להם דרך לדעת זה
 כי הוא דבר למעלה מן הטבע ומרח הטומאה ומכחות הגלגלים טכל פעולותיהם כחמכים

כא
 טק
 העתידות

החלום הצודק הוא אמת כי על זה הדרך מענין החלום או המראה שאדם רואה בה תמונתו או שומע קול דברי יבין
הנביא ענין הגעת הנבואה אליו כי כמו שבמראה שאדם רואה תמונתו בה אין התמונה היא שאדם רואה במראה כן
במציאות בה כמו שהיא רואה שהיא במראה כן התמונה הנראית לכביא ידע הנביא שאינה כן במציאות א"עפי שהיא נ
נראית אליו כן ושאלו הכוונה בתמונה הנראית אליו אלא הגעת הקול אליו או הדעת הענין שתורה עלת המראה שהיא
אמת כמו שבמראה א"עפי שאין התמונה הנראית במראה נמצאת בה לפי האמת מכל מקום הענין שתורה עליו הת
התמונה שבמראה הוא כראה בעצמו לפי שהוא יורה על הדבר הנראה בה שהוא אמת וכן ג"כ במראה הנבואה הענין
הנראה במראה הוא אמת א"עפי שאין התמונה הנראית אליו אמת בעצמה ואפשר שלפניו במראה אליו שתודע שכזכר
בפסוק ידמוז על ענין המראה שאמרנו ועל זה הדרך גם כן הוא מה שאמר בחלום הדבר בו כי עם שיש הבדל גדול
בין החלום לכבואה כי אין חלום בלא דברי בטלוי והנבואה כלה ענין צודק ואמתו כמו שאמרנו לפי שאי אפשר שיציר
האדם קול מדבר אליו בזולת כלים גשמיים אלא כשיבונן ענין החלום אחר בחלום הדבר בו לומר כי כמו שבחלום
ישמע קול מדבר אליו ויראה אדם מדבר ואינו כן לפי האמת כן ענין הנבואה האמת אשר בה היא הגעת ההודעה היא
לכביא והיא הכוונה במציאותה מהאל עם היות שאין הקול הנשמע אליו בכלים גשמיים אמת שיהיה כן במציאות ועל
זה הוא שא"ל חלום אחד מס' בכבואה וכתבאר מן המשל הזה שהביא ר' מאיר מהמראות שאין חלום התמונות הנר
הנראות לכביאים ולא רבויים ממה שיחייב רבוי ושכני בחקו ית' כמו שאין רבוי המראות ושכניים ולא רבוי המראות ושכניים
מחייבים רבוי ולא שכני אל הדבר הנראה במראה ויתבאר מזה גם כן שאין השכני הנמצא בדברי הנביא זה מזה ממה
שיחייב שכני לא בחק הפועל ולא בחק התכלית וזה כי אף אם ישאכנו הדברים מצד המדברים הנה הענין הוא אחד ב
בעצמו בהכרח אחר שהוא מפועל אחד ולזה יבונן בהן אל תכלי אחד בהכרח וזהו שא"ל פגנן אחד עולה לכמה נביא
ל' ענין אחד ואין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד כלומר בדברי אחרים וזהו מה שרצינו לבאר בזה הפרק :

פרק י' וראוי שתבאר עתה ציור מציאות הנבואה וחלום מדרגותיה כדי שתקל הבנת מציאותה וציור חלום מדר
מדרגותיה למאמינים וכאמר כי אנחנו נמצא האדם בתחלת יצירתו ריקן מכל הטובות ותחלת מה שנוצר
בו החושים החמשה הנראים שהם המטוס והטעם והריח והשמע והראות ואלו הטובות לא יגיעו אל האדם בבית אחת
אבל בא אחר זו כי בתחלת צאתו לאויר העולם לא ישיג אלא ביותר גשה טבהם שהיא הטבת המטוס וישג בה סוג מן ה
הנמצאות כחוש והקור והלחות והדובש והרכות והקאוי והטעמו והחלקות ואלת זה וכשירחק מעט מזמן צאתו מן הבטן
ישג סוג אחר מן הנמצאות יותר דק ויותר נכבד והוא סוג הטעמים כמתוק והמר והחמוץ והעסיף והחרף ואל
וזולתם וכשירחק יותר ישג סוג אחר מן הנמצאות יותר דק כריח הערב והכבאש וזולת זה מן הריחנים ו
וכשירחק יותר ישג כחוש האמע סוג אחר יותר דק וכמרחק יותר גדול מחוש הריח וזה בקלות והלחנים
והבדליהם וזולת זה וכשירחק יותר מזמן צאתו מרחם אמו ישג כחוש הראות סוג אחר מן הנמצאות יותר דק וכמרחק
יותר גדול מכלם וזה במראי והתמונות והבדליהם וזולת זה וכל אחת מאלו הטובות החמשה תקצר ידה מהשיג מוטבות
חברתה כי הראות לא ישיג הקולות והלחנים והריחנים ולא חוש הריח והטעם המראים והקולות וכשירחק יותר מזמן י
יצירתו ויטקעו בו הטובות הללו וירגל בהם יעלה למדרגה אחרת יותר נכבדת מן הראשונה שהיתה הטבת המוחמת
וישיג הטבת ההכרה אחר שיעלם הדבר מן החוש כי יכיר הדבר שהשיג בחוש כשידאחו טעם אחרת וא"עפי שכעל ממונ
אכזר ההכרה היא כשחקקה בדמיונו וכידאח וזאת ההטבת תגיע לו באמצעות ההטבת הראשונה וכשיגדל בטנים יותר
ועלה למדרגה אחרת על ידי ההטבות הראשונות ויפתח לו טעם אחר וישג הטבת טכלית יותר והוא שיפטיט מן החוש
העכביטים הפרטיים ויקח טכלו מהם הענין הכולל כמו שיקח החיות והדבור מן האדם וישפוט שזהו דבר משותף לכל
המין לא הדברים הפרטיים המתחלפי' באישים וכשיבא יותר בטנים וירגל הלמוד יפתח לו טעם אחר שלא נכנס בו
קדם זה והוא שיכדל בין העצם והמקרה ובין המחייב והאפשר והכמנע ויקח המושכלות שלא הנשגו מן החוש וירכיב
קצתם אל קצת וישג בזה על ידי כן כל החכמות וכל מה שאין בכח הטובות הראשונות להשיג ואלו הדר' מדרגות הן טעל
טעליותן ועמוד השכל האנושי ולא יעבור מהן אבל יש מי שהוא יקצר מהן וישמוד על טתים או טלט מהן בלבד ואלו ה
הטובות בלבד הן המוטבות אל כלל האנשים ואולם כבר אפשר כי אחר אלג הטובות יפתח אל האדם טעם אחר ומדרגה
לא יטעם אחרת האדם כי כמו שמי שלא ראה מאונת וימות

הטובות

ימטכו תמנה פעולות ותחלפו בגוף כפי סנוי המקומות אשר תראה פעולתה על ידם כי ימטך תמנה אל הגוף בהמתה
 במוח פועל מיוחד ובהיתה בכבוד פועל מיוחד וכלב פועל מיוחד והכל לתכלית אחד שהוא קיום הגוף . וכך תראה ב
 בבשר בתאר מיוחד ר"ל בהרגש ובעצם בתאר מיוחד ר"ל מבלי הרגש וכך בשאר האיברים ותחלף בהם וזה ממה
 שירה שהפעל האחד בעצמו יראה כח באיפנים מתחלפים במקומות מתחלפים וימטכו ממנו פעולות מתחלפות ל
 לתכלית אחת בעצמה . וזה אם מצד האמצעיים שיראה כח על ידם ואם מצד המקומות שיראה כח בהם . וכך על זה
 הדרך יתחלפו מראות הנביאים אם מצד האמצעיים שהנבואה באה על ידם ואם מצד המקבלים וזה יראה מבואר מ
 ממחמר הטעם לאהרן ומרים שהיו נביאים ואמר אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו . לא כן ע
 עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות וכנ' הנה פה להם שהיו ית' בעצמו הנראה ב
 במראה והמדבר בחלום כמו שירה על זה לשון אתודע ואדבר וגם הוא המדבר בחידות ומט' והוא המדבר למשה פה
 אל פה ומראה ולא בחידות וכא' להורות כי הטעם הנבואי באי זו מדרגה שיהיה הוא שופע מאת הטי' כמו שאמרנו בגר
 הנבואה וא"עפי כן הוא מתחלף כפי הכנת המקבלים וכפי האמצעיים שצל ידם תגיע בנבואה ולפי זה אין להפלא
 אם נביא אחד יאמר שראה את הטעם יושב על כסא רם ונשא ואחר יאמר שראה כזקן לבושיה כתלב חור וטער ראשיה
 כעמר נקה ואחר ראהו כאיש מלחמה ואחר מעוטף כשליח צבור וגם האמצעיים שהם המלאכי השלמים אל הנביאים
 נביא אחד יאמר שראה המלאך גייתנו כתרשיט ופניו כמראה בזק ואחר ראהו כאיש לבוש הכדים ואחר יראה במר
 במרכבה סיסים אדומים שרוקים ולבנים וכל זה יתחלף מן הסני פנים שאמרנו ר"ל אם מצד המקבל ואם מצד האמ
 האמצעי וכבר ביארנו ר"ל זה הענין כבר אמרנו שם שאל כותבי אחד אתר' מאיר אשאר מי שכתוב עליו הלא את העמי'
 ואת הזרן אני מלא היה מדבר עם משה מכין בדי הארון אמר לו הבא לי מראות גדולות והביא לו א"ל ראה בבגואה ש
 שלך הסתכל וראה אנתן גדולג' א"ל הבא לי מראות קטנות והביא לו א"ל ראה בבגואה שלך הסתכל וראה אנתן קטנו א"ל
 ומה אתה שאתה בשר ודם מטנה עצמך לכמה גוונים בכל טעה שאתה רוצה מי שאמר והיה העולם על אחת כמה וכ
 כמה . נראה שרצת זה הכתי היה להכחיש שהיה מצאית הנבואה שפע או שופע מהטעם אבל היה חושב שהיה פעל
 הכח המדמה כדע' הפילוסופים והמטמכים אחרים וזה אם מצד שאי אפשר טעם היותו אחד יראה לנביא בתמונות
 רבות מתחלפות שהי זה מביא לחשוב אם היא מהטעם שיהיה מחייב רבוי או סנוי בחק הפועל או מצד שהטעם הנבדל
 אי אפשר שיראה אל בעל חומר . וזה סתר אנתן ר' מאיר בתשל המראות אם הטענה הראשונה כי כמו שהדבר יראה בת
 בתמונות מתחלפות גדולות או קטנות או ישרות או עקמונות או בהירות או עכירות כפי חלקן המראות שיראה בהם מצד
 גדלם וקטנם או היתם ישרים או עקמומים או זכים או עכורים וא"עפי שהדבר הנראה בהם אינו משתנה בעצמו כן ה
 הטי' יראה לנביאים בתמונות רבות ובתמונות מתחלפות כפי זכות ובהירות האמצעיים וא"עפי שהיא ית' אינו מתרבה
 בעצמו ולא משתנה כי הטעמי והדבוי יבא מצד האמצעיים כמו שהיא בתשל המראות וכך גם כן ישתנה הדבר הנראה
 מצד חלקן הנראים שאם האדם הראיה את הדבר הנראה במראה הנאך הראות יראה את הנראה בתאר אחד ואם הוא
 חלג הראות או חלק הראות יראה את הנראה בתואר אחר עם היות הנראה והמראה הם בעצמם הנראים לך הראו'
 בתאר אחד : ואם הטענה השנית כי כמו שהאדם או הדבר הנראה במראה נבדל מן המראה שהוא נראה בה ואין קיומו
 תלוי בקיומה וא"עפי כן נראית תמונתו בה עם היות שאין במראה תמונה שתהיה כן באמת בה אלא שהיא נראית כן
 למראה עינים כן הטי' א"עפי שהיא נבדל ואי אפשר שישנה הנה הוא נראה לנביא בתמונה מה וראה שהתמונה מדברית
 עמו א"עפי שאין התמונה כן במציאות לפי האמת אלא הקל בלבד הנשמע לנביא היא כוננת המראה לפי האמת ולא ז
 אלת זה : ואם תשאל ותאמר והיאך אפשר שיראה האדם מה שאינו כן במציאות ויהיה הנודע על ידו חמת : תשובתך נכ
 וכשיראה האדם בחלוס הנודק שאים אחד מדבר עמו הנה אין הענין כן במציאות וא"עפי כן ידמה החולם שהיו כן ו
 וישמע קול מדבר אלת ואינו כן במציאות ותיחם הגענת ההודעה ההיא לאדם על ידי החלום הנודק

אף אם יהיה האיש מוכן אלא ברצון אלקי עד ספיעמים יעמוד הנביא זמן רב אחר שבאה לו הנבואה שלא יתקבא ופע
 ופעמים יטורד לעשות אי זו הכנה טבעית כדי שתגיעהו הנבואה כאלישע שאמר ועתה קח לי מבג (והיה כבג המבג)
 וקחי עלת מח אלקים ויש מי שלא יעמוד על המדרגות הללו אבל יעלה למדרגה יותר גולה מאלו שאין מבא לכח הנה
 המדרגה בה כלל ולא יראה ולא ידמה שום צורה ומכלי ראיית מלאך ולא תמונה לכגד עיניו ישמע קול מדבר אליו תנודי
 תודיעהו עניינים כלליי' לאומה או לאומות והנהגה או הנהגות למין האנושי או לקצתם כמה שימשג השלמות האנושי וזה
 בזולת מראה ולא מחזה אבל בהמת ער ביום וכן בכל עת שיזכרן מחשבתו וישער כשאלה תבואהו מיד התשובה בהקדן
 ולא לעת רחוקת אבל בכל עת שירצה והמדרגה הזו כשיגיע אליה האדם אין ראוי שיקרא אדם אלא מלאך ואין אצלם
 מי שהגיע למדרגה הזאת אלא מלעה סנדלה נבואתו מכל שאר הנביאים בארבעה הדבלי' שמנה הדומים זל כפי פר'
 חלק ונהם הד' מדרגות שמנינו בכבואה ונה' סכרמוז בכקוב שאמר ודבר ה' אל ומשה פני' בפנים כאשר ידבר אים אל
 רעהו כי אחר שאמר פנים אל פנים ירמוז שלא הייתה נבואתו עי' מלאך ולא שום אמצעי במדרגה השלישית ובאחריו
 כאשר ידבר אים ירמוז שלא הייתה במראית הלילה או בתרדמה נוספת עליו במדרגה השנייה אבל משה היה עומד ער נא
 וטומע הקול מדבר אליו ולא היה מניע לו רתת ולא צער במדרג' הראשונה אבל כאשר ידב' אים אל רעהו בלי שום צער
 ובכל עת שירצה לבא אל אהל מועד היה טומע הקול מדבר אליו אחר הכתוב וכבוא משה אל אהל מועד וישמע את הקו'
 מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וכן העיד הכתוב שאמר עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם ומיד באה אליו
 התשובה על זה אים אים כי יהיה טומא לכפס נגו' וכן בכנות שלפחד ויקרב משה את מספטן לפני ה' ובאחריו התשובה כן
 בנות שלפחד דוכרות : ואמנם אי אפשר שיגיע האדם לשום מדרגה ממדרגות הנבואה כלל אם לא יקדמו
 לו איתן הד' מדרגות סר' אנוניות הטבעי' שמנינו כמו שארזל אין הנבואה טורה אלא על חסם גבור
 ועמיד ובעל קומה כי בזולת סיקרם לו מעלת החכמה עם שאר המעלות הטבעיות אי אפשר שתחול עליו הנבואה כלל
 ולזה הוא מה שאמרו על יעקב אבינו כמה מעלות היו בסולם ארבעה לרמוז שלא קדמתהו מדרגת רוח הקדש שהיא קו'
 קדמת לפעמים לנבואה אלא מעלת החכמה היא שקדמה לנבואתו לפי שנטמן בבית עבר יד שנה כי בזולת זה לא הי'
 הייתה הנבואה מנעת אליו ואפי' בחלום שהיא תחלת מדרגת הנבואה : ור' אמי שתדע כי התחלש הנביאים ק'
 קצתם מקצת והצדיקים והחסידים בענין הדבקות בסם כי יש מי שת' דבק נפשו בעלמתי דבוק חזק
 עד שימנעו אליו הכחות העליונות לפעול בהוליו העולם כרצונו אם להצלתו אם להצלת אלתו יוריד הגשם בתפלתו ויר'
 נירפא החולים ויולד העקריות ויוריד האש למטה ויחיה המתים כאלהיו ואלישע עד טכמו טכמא בדברים הטבעיים
 טכאש' ישער האד' בדבר שהוא מבוסס הטע' או כשידא את חבריו אוכל הכוסר יתעורר מאליו הכח המוצי' הרוד ויתבן
 הניכתי מאלהיו' או כאשר ישער המטגל יתעורר הכח המוציא הזרע להוציא וימתח הכלי' כן הכפס הזכה הזאת ישמעו
 אליה הבחות הטבעיים אשר בעולם ויתחדש בעולם כרצונו טל או מטר או רוח סערות כי כמו שהכחות הגשמיי' כבדאן
 לעבוד את הכחות הנפשיים ומקף שיגור הכח הנפשי על דבר יתעוררו הכחות הגשמיים והאבריו להשלימו בפעל כן
 הכחות הטבעיים אשר בעולם יעבדו את הנפשות הזכות לפי סכל המציאות כלו כאים אחד ועל כן ישמעו להן עד ש'
 טכאשר תנייר הכפס הזכה הזאת בהתחדש טל ומטר או רוח גדולה וחזק או רעט או בקיעת הארץ וכינא בזה יתעורר ה'
 הכח המנהיג את עולם ההויה וההפסד מיד להשלימו ואפשר שיעבור מדרגת הנביא או החסיד ליותר מזה השענר עדי'
 ישמעו אליו הכחות העליונות לפענות רצונו להוריד אש למטה ולחיות המתים וזולת זה להיות כל הדברים נכבשים ומ'
 ומשועבדים אליו הן שיהיה נביא או בלתי נביא ויתחלף זה בצדיק ובחשירי וכנביאי' כפי התחלף מדרגותיהם בדבקר'
 הזה ועל זה הדרך ימנול הנביא או החסיד על הטבע ויחדש בפני' איתנות ומגשתי כפי שעור מדרגתו בדבקות וכו' וית'
 יתחלפן החסידים קצתם מקצת כי יש מן החסידים שיגיעו למדרגה מן הדבקות שיוכלו לחדש בעולם איתות ומוסתי'
 כחמי המעגל נר' סכחם בן יאיר נר' חנינא בן דוסא ואלתם א' עפי' שלא הגיעו למדרגת הנבואה כלל ויש מן הנביאי' מי
 שלא יעשה אית או מנסת בימיו כלל כדמיה' או חגי זכריה ומלאכי' ויש מי שיעשה אית אחד כטמואל שהוריד המטר בת'
 בתפלתו בימי קציר חטים ויש מי שיעשה שנים או שלשה כשעיה תפלת סנחריב ורשנאת חזקיה והעבת כל המעלות'
 ויש שיעשה יותר כאלהיו נאלישע : ואולם כל הנסים טכאז על ידי הנביאי' כלם ישקתפן כשהם לא היו מתמידים זמן
 גדול ולא היו מסורסמי לכל או לעם גדול אבל כל האיתות והמופתיו שיעשה משה או טכאז על ידי משה עם שהיו רבים
 יותר מכל הבאים על ידי כל הנביאי' כתעלו מהם כשהיו מסורסמים ומתמידין זמן גדול כמן שהתמיד ארבעים שנה ו'
 ועמוד ענן יומם ועמוד אש לילה ולזה מה שזכרת אליו ההדבלי' בסוף התורה בין כסי משה לנס אלתו כי אחר טרמוז אל
 ההדבליס אשר בין נבואתו לנבואת זולתו באחריו ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו אלקים פני' אל פנים
 ועל הדרך טכארנו איתו אל ההדבליס אשר בין נבואת משה לנבואת אלתו

אם ישוער לו ענין המאורות והמראים לא יוכל לשער בהם כלל ולא יבין חלושי הגונו' כמו שלא ישער הסרס ענין ת
תענוג המאגל כן אפשר שאע"פ שלא ימצא לאדם מצד דרך ומנהג הטבע מדרגה יתיר גדולה כבר יבין אזל השכל וה
והחוש יעיד על זה שאחר אלג הד' מדרגות יפתח לאיש מה שער אחד שלא ישער בו האדם מצד טבעו וידבר בדברי חכ
חכמה או בדברי עיר וטבח לה' בלשון צח ומתיר שלא היה מדרגו לדבר או לדע זה ויתמה כל האמת אחת מעניני י
ידיעתו וסודו דבריו והוא עצמו לא ידע מהיכן בא לו הכח ההוא כמו שהנער ילמוד הדב' ולא ידע מהיכן יבא לו הכח
ההוא ואמנם כבר יתפרסם ויוכר לכל יתרון מדרגתו בזה והמדרגה הזאת תקרא רוח הקדש וכמו שהסב האנושי יעמוד
אצל אותו הד' מדרגות הראשונות ולא יעבור מהן כן יש מי שיעמוד על המדרגה של רוח הקדש ולא יעבור ממנה :

יש מן האנשים מי טכחם המדרגה חזק אס מצד טבעם ואס מצד אי זה פעל שיעשו לחזק הכח הדמיוני כמו המעשים
שיעשו הקוסמי' נאשה בעלת אוב ומתוך כך ידמה דמיונות ויש שיחלום חלומות צודקים כחלומות פריעה ונכבוד כזר ו
וצר המאקים ושר האופים ובעבור זה יש שידמו בפשט טחם נביאי' ואלה הם שקרא הנביא המתנבאי מלבס כי אע
א"עפי טיש מהס צודקים אי אפשר שלא יזכרו לפעמים אמר יחזקאל הוי על הנביאי' הנכלים אשר הלכתי אחר רוח וגו'
חזו שוא וקסם כזב האומרים כאס ה' ואני לא שלחתי ויחלנו לקוי' דבר : כלומר מה שאי אפשר כי א"עפי שיצדקו דבריה'
בקצת אי אפשר שלא יזכרו בקצת טכן טבע הכח הזה שהוא בעל החלומות . ואח"כ טעם שאי אפשר לבר כלל קבץ
כך אי אפשר לחלום בלא דבריו בטלים . ואולם כשיגבר הכח הדברי על הכח המדמה הנה אז נראה החלומות צודקים
בלא דברים בטלים כלל . אח"כ רבא רמי החלומות שוא ידבר וקטיב בחלום אדבר בו לא קשא כאן על ידי מלאך
כאן על ידי שר כלומר עי' הכח הדברי או על ידי הכח המדמה כי כשיגבר הכח הדברי על הכח המדמה יראה אדם חלו
חלומות צודקים או מראו' ישג בהם מה שלא השיג קודם לכן . וכפי טעור התגברות הכח הטבלי על הכח המדמה כן תהיה
הכנת האיש לנבואה . כי יש מן האנשי' שיגבר הכח הדברי על הכח הדמיוני אבל לפי שההתגברות לא יהיה חזק ישאר
הכח המדמה בתקפו' וא"עפי שיהיה הכח הדברי מוכן לקבל הטפע הנבואי הנז' מצד התגברות הכח המדמה והתקב
והתגברותו לכח הדברי לא יחול עליו הטפע ההוא כי אס ברית ובצער ויחדעצו אברות ויחשו אסוריו וימצאהו חרדה
גדולה כמעט שתצא נשמתו ואחר כל זה הצער יחול הטפע הנבואי על הכח הדברי בחלום חזון לילה וחלום האיש
ההוא חלומות נבואי' ישג בהם מה שלא השיג קודם לכן אס ממוטכלות הדבריו הנבדלים ואס מעניני פרטויס אמ
מעניני המציאות הכללי' ומה שדמה לזה וזו היא הראשונה שבמדרגות הנבואה' יש מי שלא יעמוד על המדרגה הזו'
אבל יפתח לו שער אחר ומדרגה יתיר גדולה מזו ושעמי' תבא זו קודם המדרגה הראשונה ושעמיס אחריה וזה כשיהיה
התגברו' שני הכחות שנה ואז יעלה למדרגה שחול עלת הרוח הנבואי' בלא רתת ובלא זע כי אס בתנומות עלי מטכב
או בתדרמה נושלת עליו ביום וזאת המדרגה תקרא מראה או מחזה יראה בה באמצעות הכח המדמה צורות בלתי אמ
אמתיות בעצמם כטויס והסוסי טראה זכריה וכלוב קץ טראה עמוס וכיצא בהן שלא היו אמיתיות בעצמם ואולם ל
להתגברות הכח הדברי על הכח המדמה ישם העניני' שדתי עליהם אותן הצורות אמתי' בעצמם א"עפי שהצורות
הזן לא יהיו אמיתיות וזאת היא המדרגה השנית ממדרגות הנבואה' יש מן האנשי' מי שלא יעמוד על המדרגה הזאת א'
אכל יפתח לו שער אחר ומדרגה יתיר גדולה מה כשיגבר הכח הדברי על הכח המדמה תגברות גדול וחזק עד שיבני
טיכניעהו תחתיו ולא יבחהו לדמות צורות בלתי אמיתיות אבל מה שדמה או יראה במראה הנבואה הם עניני אמתיים
במראות יחזקאל שהיו כלם עניני אמתיים מסודות המציאות ועניני' אלהי' מסודות המרכבה וראה או ישמע מלאך
מדבר עמו ומידע יג' ב' אי זה ענין פרטי לרכבו או לצורך זולתו או לענין כלל ומדעתו העתי' לבא בעניני האנשי'
הן עניני' חלקי' לאיש מה או כוללים לאומה או אומות או כלל האנשים וזאת היא המדרגה השלישית ממדרגות הנבואה
ושעמיס תבא המדרגה הזאת אחר הראשונות ושעמי' תבא היא ראשונות כפי הכנת המקבל כמו שהיה הענין בטמואל
כי בתחלת נבואתו שמע קול מדבר אלת בזולת רתת וזע וכלי' ראית תמונה לכגד עיני' אבל מ"מ לא היה זה בהקץ מ
ממש אבל היה בעת היקפה במראה או במחזה כי כל מראה ומחזה בעת היקפה הוא שתפול עליו יד ה' כמו שכתב הר
ה"תכס ז' פר' מא' מן הח' הב' וכן אמר הכתוב ונר אלקי' טר יכבה וטמואל טוכב בהיכל ה' אשר סס ארץ האלקי' ושעור
השעב כך הוא ונר אלקי' טרס יכבה בהיכל ה' וטמואל טוכב כלומר בעלייתו בעזרה ויקרא אל טמואל ר"ל במראה
ועד הנה יגעו מדרגות כל הנביאים כלם ונבלס לא יחול השפע האלקי הנבואי

שימצאו בני דעות התורה הכתובים בלוחות הכרית באמת כמו שהיה זה בכבוד שמיאל שהיה טוב כחדרו שהיה לנו
 ובאח אלו קול הכבוד מעל הכפרת אשר על הארון שהיה אז עס בשילה והוא עצמי לא היה מדע מי הקרא שלא היה
 מעשר בעצמו היצו ראוי לכבוד שמיאל קול בעת היקצה במראה הכבוד ולזה היה קס ממטין ללכת אל עלי עד
 טעלי הבין זה מעצמו כמו שאמר הכתוב ויבן עלי כי ה קרא לכפר ואולם זה השפע הבא על זה הדרך באלת נביא
 שיהיה אמצעי דרך הכנה במקבל כלום שיהיה מעצמו מוכן קצת כי לא יחול השפע האלקי הזה אלא בהיות המקבל
 במדרגה ידועה מן ההכנה וכפי הכנתו תהיה מדרגת השפע שיחול עליו ואכל הכבוד המגעת באמצעות נביא תגיע
 אפי על מי שאינו ראוי לכבוד כמו שהגיע לשראל בטעת מתן תורה אז על מי שאינו מוכן אליה כמו שהגיע לא
 לאהרן ומרים באמצעות משה אפי שלא היו מוכנים אליה באותה טעה ובעבור זה קרא השם אל משה עם אהרן ו
 ומרים כדי שיחול באמצעות משה המוח הכבוד עליהם כי אפי שהיו ראויים לכבוד לא היו מוכנים אליה באותה
 טעה והכן זה כי הוא דבר נכונ בן הרבה מן החכמים למה קרא השם את משה עם אהרן ומרים : וראוי
 שתדע שהמצא הכבוד על ידי נביא על הכלתו ראוי או בלתי מוכן לא יספיק להשפיע מן המקבל הוא על אלתו א
 אלא בהמצא הארון והלוחות באומה וגם כן אחר שנעדר הארון לא היה אפשר שתמצא הכבוד אפי על יד נביא
 על הכלתו מוכן ולזה לא הגיעה הכבוד לברוך בן כריה באמצעות ירמיה לפי שלא היה מוכן אליה וכבר נבז הארון
 והגיע לחגי זכריה ומלאכי לפי שראו את ירמיה ויחזקאל והיו מוכנים אליה מתוך מברוך ואולם לא הגיעה מהם לזולתם
 לפי שלא היו בזמן הארון ולא היה השפע שהגיע להם מספיק שיעבור מהם לזולתם אחר שלא היה עם ארון וראוי ל
 לדבר כי בבית שני היו חסידים ואנשי מעשה וראויים לכבוד יותר מבבית ראשון ואפי כן לא היה עם נבואה לפי ש
 שלא היה עם ארון ומה שהגיעה הכבוד ליחזקאל בחוכה לארץ לפי שכבר הגיעה אליו בארץ ישראל אדול היה היה דבר
 ה ליחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר מאז היה שכבר היה :

פרק יב

עקר מציאות הכבוד במין האדם אינה כדי להגד העתידות ולסדר עניינים פרטיים אישי
 כמו שזכרנו זה על ידי הקוסמים והחוזים בכוכבים אבל כדי להגיע האומה בכללה או המין
 אל השלמות האנושי וזה דבר ביארוהו רז"ל בשרק אף עומדין במסכת ברכות ואמרו ויאמר ה אל משה לך רד כי שחת
 עמך אמר לו הק"ה רד מגזלתך כלום נתתי לך גזלה אלא בטביל ישראל עכשיו שישראל חטא אתה למה לי הנה
 ביארו בפי כי הגיע משה אל המדרגה ההיא לא היה אלא בטביל ישראל כדי שיקבלו התורה ויקיימוה וכן אמרו בתורת
 כהנים כתיב אלה המצות אשר צוה ה אל משה אל בני ישראל וצות ישראל גרמה לנו ובעבור זה אמרו קצת החכמים ש
 שהתחלת הגעת הכבוד למטה לא היה על ההדרגות שכתבנו בשר עשירי אבל היה ענין נסוי חל עליו פתאום ברצון
 אלקי עם היצו בלתי מוכן ולא ראוי אל המדרגה הגדולה ההיא כדי להגיע המין האנושי או האומה בכללה אל התכלית
 האנושי ולזה אמר לנו השם עכשיו שישראל חטא אתה למה לי כלומר אם אין התכלית הזה מגיע אין צורך בהגעת הכבוד
 הכבוד לכבוד ולזה תמצא כי בארז"ל במסכ סנהדרין אין הכבוד טורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה הוכיחו
 איתו משה כי למה שהגעת הכבוד לכבוד אינו אלא בהשלמת האומה ראוי שימצאו בו התארים שנמצאו במשה טה
 שהיתה נבואתו לזה התכלית ולזה היה אחר מהם בעל קומה כדי שיהיה מקבל ומהודר בעיני האומה ואם לא ימצא ל
 לכבוד אלו התארים טהם לתועלת האומה אין תועלת בהגעת הכבוד אלתי ומזה יתבאר לך הטעם למה מנינו תר
 תורה מן השמים עקר והכבוד טורט מסתעף ממנו כי כבר היה ראוי שיהיה הענין בהפך שיהיה העקר הוא הכבוד
 ונתורה מן השמים טורט מסתעף ממנו אלא טאם היתה הגעת הכבוד אל המין האנושי כדי טעל ידה ידעו האנשים
 הדברים האמיים המתחשבים בעולם אז כדי שיתחשבו על ידה אונות ומשמים על ענין פרטי כמו שישב בתחלת ה
 המחשבה היה זה ממה שיקשה אבל אחר טביארו טההכרח המביא אל המצא הכבוד הוא כדי להטיח האנשים אל מנל
 ההנלחה הנצחית כדי טורטעו על ידה הדברים הנרצים אצל האז מהבלתי נרצים ויטיב האדם התכלית האנושי בעשי
 אותן השעולות אין זה ממה שיקשה כי אחר שתכלית המצא הכבוד הוא כדי שתגיע על ידה היטרה אלקית למין האדם
 טהיא תורה מן השמים עקר לפי טהוא ההכרח המביא אל המצא הכבוד ולזה טמנו הכבוד טורט מסתעף לתורה מן
 השמים ומהטעם הזה בעצמו הוא שמינו טהטגחה טרט מסתעף מן הטכר והעונט אפי טהיה נראה ט
 טהענין הוא בהפך טאחר טהטגחה קדמת אל הטכר והעונט ראוי שיהיה הטכר והעונט מסתעף ממנה אלא טאם
 היתה הטגחה בשרטי האנפי על הדרך טהיא בטאר הכח לטמור מינס היה ראוי שימנה הטכר והעונט טרט מסתעף
 ממנה אבל בעבור טלא היתה הטגחה הנצחית בעקרי או בשרטי על דרך הטגחה טהיא במוטי הבח לטמור המין
 בלבד אבל לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו בכל פרטי מעשיו בעולם הזה ובבא כפי מה שתבאר החכמה העליונה
 לזה טמנו הסכ והעונט עקר והטגחה טרט מסתעף ממנו לפי טמין הטגחה טהוא לטכר ולעונט אינה כמין הטגחה
 ההונה במוטי הבח טהיא לטמור המין בלבד ועל זה הדרך תבין בכל השרטי המסתעפי מן העקרי למה נמנו שרטים
 עם היותן קדמים אל העקרים כמו הכבוד טהיא קדמת בעבע אל תורה מן השמים ז

דיווי א"י טהיה מן ה"ט

זולתו טב לבאר ההפדלי גכ טיש בין כשי משה לנשי זולתו ואמר לכל האותו והמוסתי אשר טלחו ה להורית על רבנו
ואמר לעשות בארץ מצרי לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו להורית על פרסומן לעיני החולק עליו ולהורית על התמדת
אמר ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל וזה רומז למה שאמרנו מהתמדת עמוד הענן יומם ועמוד ה
שמש לילה כל מ' טנה שהיו במדבר כמו שאמר הכתוב כי ענן ה' על המשכן יומם ואש קהיה לילה בו לעיני כל בית י
ישראל בכל מסעיהם וזה הדרך בהכנת בית הכבוד והחלוקה וההכדל בין נבוא
משה לזולתו ובין נשי משה לזולתו משאר הכבודים וזה מה שרצינו לבאר :

פרק יא

הכבוד תחול על האד על ההדרגו שכתבנו כטלא יהיה טס נבוא יהיה כלי להגעת הכבודא על
הבלתי מוכן אבל כשיהיה טס נבוא כבר תגיע הכבודא על הבלתי מוכן בזולת ההדרגת
זה דבר נתיאמת מציאותו בשעת מתן תורה שהגענו כל ישראל טפסיה עם חכמיהם למעלת הכבודא אומר הכתוב א
את הדברים החלה דבר ה' אל כל קהלכם בהר מתוך האש ולא למעלת הכבודא בלבד אבל למדרגת פנים בפנים ט
ט היא המדרגה האחרונה ממדרגת הכבודא שאי אפשר שיגיע האדם אליה אלא בחסד אלקי והיא היצת מדרגת מרעה
אמר הכתוב עלת ודבר ה' אל משה פנים אל פני ונאמר גכ במדרגת כל ישראל כשעת מתן תורה פני בפני דבר ה'
עמכם בהר מתוך האש ונאמר הכבוד כי טס תואת אלקי רגלי שיצאו ממצרי מורגלים בעבודה קשה בחומר ובלבנים
לא היו ראויין למדרגה גדולה כזו ויעשכ הגיעו אליה באמצעות מרעה אמר הטס אליו הנה אנכי בא אלקי בעב הענן
בעבור יאמנע העם בדברי עמך כלומ אני רוצה לבא אלקי ולהגלות לך במדרגה גדולה טהיא מדרגת פנים בפנים ו
אעפי שאתה בעובי ועכירות החומר הנקרא עב הענן ואיך ראוי אליה וכל זה אני עושה בעבור יאמנע העם בדברי
עמך וזו היא המדרגה היותר גבוהה שאפשר והוא שיאמנע אדם בהקדן קול מדבר אליו בזולת ראית טוס תמונה אמר
הכתוב קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים והגיעו אליה בחסד אלהי ובאמצעות משה וזה כדי שישתקק
מלבס הספק שהיו מוסקי באפשרות הגעת הכבודא אל האדם טעל זה היו תמהין אחר מתן תורה ואמר כי מו כל ב
בשר אשר טמע קול אלקים חיים וגו' שיראה שישראל היו מוסקים באפשרות הגעת הכבודא אל האדם עד היו ההוא
אבל משה לא היה תמה על הגעת הכבודא לאדם אחד אלא על הגעתה לעם בכלל ועב אמר השמע עם קול וגו' ואמר
המעמד ההוא הודו באפשרות הגעתה אמר הכתוב היום הזה ראית כי ידבר אלהים את האדם וחי שיראה טבאותו מ
מצמד אסר מלבס הספק הזה וכן הגיעה הכבודא מאלהי לאלטע בזולת אלג ההדרגת כי לא היה בכל בני הכבודי מי
טלא קדם לשרת את אלהי וללמוד ממנו קודם טיבא אליהם לשרת את אלהי טהיו כשרה הטס לקחת את אלהי כאמר
לו בחורב ואת אליטע בן טפט מאכל מחולה תמטח לנבוא תחתך ובאמצעות אליה הגיע למדרגה גדולה יותר מכל
וכן יאטע הגיע למדרגה טהגע באמצעות משה עד שארול בביאר הענין הזה פני משה כפני חמה ופני יאטע כפני
לבנה וקיים טבאותו הדור אמרו אני לה לאותה בוטה ואני לה לאותה כלימה כלומ יאטע מצד עצמן לא היה ראוי שיגיע
למדרגה טהגיע אליה אלא באמצעות משה הוא טהסיג מה טהסיג ולזה היה משה במדרג החמה טחולק האר ליראה וטע
במדרג הלבנה טחוקבל אר מהמזו ואן לה אר מעצמה ולזה את אני לה לאותה בוטה ולאותה כלימה כי לא היה ראוי
יאטע לכבודא מעצמו אלא מצד מרעה ועל זה הודו היה חול הכבודא באמצעות משה על הטכעי וקני אעפי טלא היו
ראויים אליה מצד עצמם אמר הכתוב וירדתי ודברתי עמך טס ואבלתי מן הרחם אשר עלך ושמתי עליהם כלומר א
אעפ טלא היו ראויים לכך מצד עצמם ולזה תמצא כי כשאמר יאטע אל משה אלדר ומידד מתנבאים במחנה הטוב
משה המקבא אתה לי כלומר אין ראוי לך לקבא בזה כלל בעבור כי הכבודא הזאת כלה חלה עליהם מצד רוחו ובאת
ובאמצעותי ומייתן כל עם ה' וזה כביא מצד עצמם וראויים לכבודא בזולתו ה' את מתן עליהם ולא באמצעותי
אלא טהס מצד עצמם והיו ראויים לחול עליהם מבלתי אמצעי וענין צורך האמצעי בדבר הזה הוא על זה הדרך כי
כמו טמהכאת ניצן הטמע בגוף זך כהיר כמראה המלטטת יתהפך הניצן אל מקום חסוך ויאר המקום ההוא על ידי
ההתהפכות ההוא מה טלא היה מאיר קודם זה כך הטפע אלהי כשריד על הנבוא הטלס יתהפך ממנו על הבלתי ראוי
וייה זה טבה אל טחול הרחם הנבואי על הבלתי טלס או בלתי מוכן לכך ויתנבא ואף בזה ההתהפכות יהיה הרחם טמא
על היצת מוכן גדול חמה טחול על מי טאיכו מוכן: ולפי דעתו שזאת הייתה הסבה שתמצא הכבודא באמת
ישראל מאלתה מן האמות ובארץ ישראל מאלתה מן הארצו וזה כי מצד הארץ והלגונות טהיתה הטכיה
טורה עלת היה מתהפך הרחם האלהי כדמו ניצן הטמע המתהפך והיה טורה הרחם הנבואי על האדם שתמצא בו הככה
מה בזמנו מה טלא בארץ ואז האיש סימנא

שהיה שלמו' לטעם לברא כל הבעלי חיים בעלי טבל לשבח השם לפי שזה חלוק על טבע המציאות כן אין ראוי לומר
שהיה טבח לטעם שירוצו כל הדברים בדרך כס' וטלח על המנהג הטבעי כי הדבר המוסכם מכל החכמים התורניים
הוא שהטבע יקר בעיני השם וטלח ישכחו אלא להכרח גדול שאי אפשר זולתו ואכחזו אין דברינו הנה אלא לפי מה ש
סיחיכו ההקט לפי מה שיתכנה העיון התורני והדנה לחלוק ולמו' טהאל יחדט כס'ס ונפלאות מתמידים חלקים על
טבע המציאות הרטות ביד' ור'ל טאמרן שהתורה סס תס וטהיא סס חיים לכל אדם רצו כוז לכל הדיברים טקד א
חמת דברי תורה קלורית לעין מלוגמא ללב כוס עיקרון לבני מיעים וכו' טכ' ולכל בארן מ-פ-א' אבל לא חמר טציה
טנה לכל האנשים ולכס'ס ולטף ולא בכל הזמנים ואמתת דברינו יתבאר בפר' הבא אחר ז:

פרק יד'

כאשר חפסנו עניין הדעת האלהית שהיו בעולם נמצא אמת' נהגות זו הדרך שהיא מעצמות מ'
מתאסור אל ההת' ומן ההת' אל האסור וזה כי בתחלה כצטוה אדם הראשון בקצת מצוות טנהג
בהן האנשים לפי קבלת ר'ל עד נח ולכח הת' אכילת הבעלי חיים שהיא אסור לאדם הראשון כי בתחלה לא הת' ל
לאדם אכילת הבעלי חיים אלא אכילת הצמחים בלבד אמר הכת' הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פ'
פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה ואח' כך הת' אכילת הבעלי חיים לכח את' כל
רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כדק' עשב נתתי לכם את כל וזהו ס'ף לו מצוות חבר מן החי ולאברהם הוס'ף מ'
מצוות המילה ולמשה הוס'ף מצוות אחרות רבות ואסר קצת עריות היו מתירות לבני נח והת' להם דברים כאסור לב'
לבני נח כי בהמה לאחר טנאטה מותרת לטור' ח'עפ' אעדיין היא משרכסת וכן נח נהרג עליה מטוס חבר מן החי
עד שתמות הבהמה וכן בן נח נהרג על הגול ואפי' על פחת משה פרוטה מה שאין בן ישראל וכן נח הרג את ח'
חבירו גזל ואינו מוחה בידו נהרג עליו ומפני זה נתחייבו כל בעלי טכס הריוג טראן את טכס גזל ולא טטנו בו דין
לפי מה שכתב הרמב"ם ז' בספר שופטים וכן בן נח טבא על אחותו מאבת טטור וישראל נהרג עליה וגדולה מו' א'
אמת בספרי' על לא תקום לך מצבה אשר טכא האלקד ח'עפ' טדיחה אחבה בימי האבות כלנו' ואפי' בימי משה טב
טבטעת מתן תורה בנה מזבח תחת ההר והקום יב' מצבו ל'ב טכטי ישראל ונאסר זה בערבנו מואב בטכת הארבעי'
ויעקב אמר לו השם אכני האל ביתאל אשר משחת טס מצבה הרי מפורט שאפי' דבר טדיה דרך עבדי האל לעשות ל'
לבכוד השם והיה מותר גמור בימי משה בהר סיני כאסר להם בערבות מואב לפי דעת ר'ל והרי קצת העריות טאן
טהיתרו לבני נח נמצא הכת' כפי ואסור אנתם וכל זה ממה טורה טהדת האלהית היתה מטכנה מן האסור אל ההת'
ומן ההת' אל האסור כפי העצמות הזמנים וכן היה טנהג זה העניין באדם ונח ואברהם עד טבא משה ומטבא משה
עד הנה לא בטתית: ודעת הרמב"ם ז' טלא בטתית לעולם לא כלה ולא מקצת' ע"כ טס אחד מן העקרי'
טלא טנסוח התורה ול' ————— אמתצנה ואחר טמצאנו הדת האלהית טהת ער משה ממצות מן האסור אל
ההת' ומן ההת' אל האסור יהיה זה עקד פרטי לתורת משה בלבד' וס'ק' הרב בעקד הזה אל מה טנוסר בתורה לא
תוסף עליו ולא תגרע ממנו' ובאר הטעם בספר המורה לפי טהדבר הטוה והטלס ח' אפשר לה ס'ף עליו נלח לגרוע
ממנו טלא יסדר הטוה והטלמות הנהא ולפי טהיתה התירה תמימה כמו טהעוד עליה הכתוב כאמת תורת ה' תמימה
אי אפשר שתצטנה באוס זמן זהו תורף דבריו כזה העניין במקומות רבים' ודבריו כזה נריסין עיון גדול מזהו יבא
לו לרבי ז'ל הטוט הזה כי ח'עפי טהארט הזה יקד הערך מאד אם קבלה הוא נקבל אותה בספר פני יפות ואם לדין יא
תצובה כי מה טנאמ בתורה לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו לא בא להזהיר על כלל מצות התורה אלא על תכונת ע'
עשיית בלבד וכא' להזיד טלא נכדה מלבנו ולא כלומר מעובדי ע'ז לעשות תוספת או גרעון בתואר עשיית המצוה ב'
בהיתונו חסכים טזה הגולה לט' ועניין הסטוקי מוסח טעל כך נאמר בפרט' ראה אמר הכתוב מזהיר על עניין ע'ז
כי יכית ה' אלהך את הגוים אשר אתה בא לרשת אותם משנך הטמר לך פן תקנא אחריהם אחרי הטמרס מטני ופן
תדנוט לאלהיהם לאמר אינה יעבות הגוי' אלה את אלהיהם ואעשה כן גס איני' לא תעשה כן לה' אלהך כי כל תועבת
ה' אשר טכא עש' לאלהיהם כי גס את בנייהם ואת בניניהם יארשו באז' לאלהיהם' את כל הדבר אשר אנכי מצוה את
אתכם איתי תצמתן לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו' ופ'ט' הכתיבים הוא דבר תמימה מאד אך יאמר הטמר
לך פן תקנא אחריהם אחרי הטמרס משנך' וכי מפני טוד זה אנתם נאמדים מטכנת יקנא אחריהם ולמה תלה דייטת
אלהיהם אחרי הטמרס משנך' אבל פי הטמק כך הוא כי לפי טחלז הכתיב טלא יתצתה האדם אחר דרכי הע'ז באוס
נד אמר כי אלו יבא אדם לטע' ולומר כי מה טניה הט' להאמיר עובדי ע'ז היה בעבדי טהת עובדין אותה בעבודו'
טככותת הארצות לט' וא"כ בחר טצטמיד אתה את עובדי ע'ז טמא תדית דרכי העבודות הן טהת עובדין בהם את א'
אלהיהם ותצאוב לעשות כן ולעבוד את השם באמת' העבודות ז ב

מן השמים וקודמת גם כן בזמן שהרי קדמה כבודת האבות לכתיבת התורה על ידי משה וא' עפ"י שמונו אותה שרש לת
לתורה מן השמים ילפי סכל הנבואות שהיא קודם מתן תורה כלן היו לתכלית כתיבת התורה וכן כל הנבואו שנבואו
לנביאים אחר שנכתבה התורה היו לתכלית קיום התורה ולפי שהתכלית קודם אל הפועל לעאר הסיבות בהכרח אר"ל
שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה לפי שהיא התכלית שבבבורי כמזכר המין האנושי שהוא מבחר הנמצאות שבבעולם
ההויה וההפסד וכלם נמצאו בעבורי והוא בעבור קיום התורה ונקט על זה בכל השרשים שאמרנו שהם מסתעפים
מן העקרים : פרק יג' וממה שראוי שנחקר בכלן הוא אם הדת האלקית האחת בעצמה אפשר שתתחלף
לחומה אחת בעצמה בהתחלף הזמני או אי אפשר לה שתתחלף אבל יחוייב לה שתהיה נצחית
וכבר יראה שאי אפשר לדת האלהית שתשתנה וזה אם מצד הנותן ואם מצד המקבל ואם מצד הדת בעצמה מצד
הנותן כי הדברים הנרצים אל ה' שהוא הנותן לא יצוייר שירצה פעם דבר אחד וישתנה רצונו אל שיהיה הפסד רצ
רצוי לפינוי פעם אחרת כי אי אפשר שירצה האל ית' הינואר פעם ויהיה רצוי לשכח העול פעם אחרת ואם כן למה יט
ישנה האל הדת האלהית בזולתה ואם מצד המקבל כי אחר שהאומה המקבלת אחת בעצמה למה זה תשתנה בהמשך
הזמן כי אי אפשר לומר כי כמו שהנהגת הכריזאות בכער מתחלפת להנהגת הבחור והנהגת הבחור להנהגת הזקן כפי
השתנות הזמנים מן הילדות אל הבחורות ואל הזקנה כן ראוי שתשתנה ההנהגה הדתית כפי השתנות הזמנים כי אף
אם ידק ב' איש אחד שתשתכ' הנהגתו כפי השתנות עתותיו בהכרח לא ידק זה בקבוצ' מדיני שלא יצוייר בו ההשתנות
הזה שישתנה מן הילדות אל הבחור ואל הזקנה כי ההשכל' הדתית תשיש כל עתותיו שנות לא יצוייר שתקבל הדת סכני
מצד המקבל בזה : ואם מצד הדת בעצמה כי אחר שהמנוון בתורה האלהית הוא להודיע לבני האדם ציוור עני
עניינים טכליים ודעות אחתיות אין זה ממה שיצוייר השתנותו בשום זמן כי הדעות האחתיות אי אפשר שיפול בהם
סכני כלל כי אי אפשר שיהיה האחדות אחת פעם והשניויות או שלוש אחת פעם אחרת כמו שאי אפשר בזה שכבר יצא
אל המציאות ונמצא בפועל שנאמר שלא היה נשאל כמזכר כן יעל כן הוא מבואר שאי אפשר שיפול סכני בדת האלהית
לא מצד הדת בעצמה ולא מצד הנותן ולא מצד המקבל : אלא שכאשר יעניין זה הדעת כמזכר שאיכנו מחוייב שלא ש
תשתכ' הדת האלהי לעם אחד בעצמו וזה כי אף אם לא ישתנו הדעות בעצמן ולא הנותן כבר אפש' שיפול בה סכני
מצד המקבל לפי שמשלמו כל פועל שיפועל פעולתו כפי הכנת המקבלי ולפי השתנו הכנ' המקבל תשתכ' פעולת הפוע'
בלי ספק וזה לא יחייב סכני בחק הפועל כי כמו שהדפס יתן הנהג' אל החולה עד זמן מטוע' אזכנו שלא יגלה אל החולה
וכשיגיע הזמן ההוא שכתחזק כבר החולה מחלימי ישנה הרופא הנהגתו ויתיר מה שאסר ויאסור מה שהתיר ואף לחולה
להשליח מזה כי אין זה ממה שיחייב סכני בחק כוונת הרופא הראשונה ולא ממה שיחייב חסרון בחק הרופא לומר שלא
נתן בתחלה הנהגה מספקת לכל הזמנים כי הרופא כשנתן ההנהגה הראשונה כבר ידע הזמן שראוי שינתנה החולה
על שיה נאף על פי שלא גלהו אל החולה ידע הזמן הראוי שתשתנה ההנהגה שהיא כפי מה ששער מטבע החולה הזמן
שצריך לו כדי שישתנה מן החולי אל הכריזאות ובהנהגה הראשונה היתה כוונת לתקן טבע החולה אל שיהיה ראוי מת
נימוכן לקבל ההנהגה השנית הראויה לבא אחרי ההבנה שהבינה ההנהגה הראשונה ובסוגיע הזמן ההוא ישנה אותה לט
להנהגה אחרת היתה מכוונת וידועה אזכנו בתחלה כן על זה הדרך איכנו חסרון בחק ה' אם לא נתן בתחלה תורה
והנהגה מספקת לכל הזמנים וזה כי הוא כשנתן התורה ידע שהנהגה ההיא תספיק עד הזמן ששערה חכמת טיפסי'
להכין המקבלים ולתקן טבעם אל שיקבל ההנהגה השנית א'עפ' שלא גלהו לאדם וכשיגיע הזמן יבנה בהנהגה הס'
השנית ואף אם יש בה דברים הפך ההנהגה הראשונה כך היה מסודר אזכנו בתחלה וכמו שיהיה חסרון בחק הרופ'
הרופא שיצנה לתת המזונות החזקים כלחם והבשר והיין אל הקמים מהמאלי הילדים וימקו שדים עד אשר יגדלו או
יתחזק טבעם לסכול המזונות החזקים כן יהיה חסרון בחק נותן התורה שיתן הנהגה אחת שנה בכל הזמנים למת
למתחילים ולמורגלים אבל ראוי שיצנה אותה כפי השתנות הכנת המקבלים ואחר שיורגלו בהנהגה אחת דקה יעלה
אותם להנהגה יותר חזקה תאות להם כפי טבעם כלחם והבשר והיין והמזונות החזקים שאף על פי שאיכנ' ראויים
לקטנים הם מזון ראוי וכאות אל הגדולים לפי טבעם ואחר שהורגלו בן מעט מעט ראוי לשנות הקטנים אליהם אחר
שיגדלו כמו שיעשה המלמד עם התלמיד שירגלהו בתחלה בדבר קל ההבנה עד שירגל בלמוד מעט מעט ואחר י
יעתיק אותו למדרגה חזקה ועמוקה שלא היה ראוי אליה בתחלת למודו וקודם שהורגל ואם יאמר אומר כי אין ראוי ש
שתקצר יד השם שלא לתת הכנה כוללת לכל האנשים מעט ועד זקן שנה בכל הזמנים הנה זה ידמה לטאלת ה
הטואל למה לא ברא השם כל האנשים צדיקים דומים לעבוד עבודתו אין בהם נשתל ועקש זה היה יותר שלמות
אליו כי זה אינו כמו סכת' הדומים על זה וכיוצא בן בס' לב' ממתאמר הג' וכמו שלא נאמר

סזיה

מסרי העץ אלף מסרי האדמה כמו שכתבנו למעלה לא היה ראוי לעונש גדול שנכתב עליו הלא אם תשיב סאת ואם ל
לא תשיב לפתח חטאת חכך וגו' וכן יא לשאל אחר טענה אל הכל ואל מנחתו למה נדר ויך לא חנה מלך הסבי
לדאף להציל ממות כספו : וכן למה נאמר בסת ויולד בדמותו כצלמו ולא נאמר בן בהבל טענה הסס אל מנחתו ו
וביאור כל זה לפי מה שאמרו האל על זה הדרך כי מלבד מה שיש בהדיגת הב"ח אכזריות חמה וטף אף ולמוד תבונה
רעה אל האדם למסוך דם הנס עוד יולד אכילת קצת הב"ח עובי ועכירות ואטימות בכנס כמו שאר הכתיב זה כס
כשאמר לישראל קצת ב"ח אמר בסוף ולא תסקנו את נפשותיכם בבהמה וכעוף וגו' ולא תטמאו בהם ונטמאתם כס ח
חסר אל להורות על מה מולידים עובי (אטימות בלב) וכן ארז על זה הפסוק עבירה מטממת כספא טל אדם שנאמר
ונטמאתם כס אל תיקרי ונטמאתם : אלא ונטמאתם : ובעבור זה אעפי שהבאר קצת הב"ח מוזן טוב ונאות אל האדם רבה
הסס להסיר ממנו הטוב המועט הזה שיש באכילת הבשר בעבור הרע וההזק המרובה שאפשר שימסך מזה אלת ולזה א
אשר אכילת הב"ח לאדם יתכן מה שאמר בזה ממונות נאותים בשיחור אל האדם בצמחים מונות נאותים טובים כ
בחתה והטענה הכל דבר שיש בו זרע טראוי להזריע וכל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע ולשאר הב"ח נתן להם לאכילה
כל ירק עשב שאין בו זרע טראוי להזרע וזה להעיר על היתרון שיש בין מין האדם לזולתו מב"ח : וכסנולדו קץ והכל
ורא את אדם אכילה טורח בעבודת האדמה וזרע חטה וסעורה וחרצן ואוכל וכזן מן הצמחים חשב כל אחר מהס ד
ודך לעצמו וזכות כל אחר מהס היתה נכרת מתוך מעשה כי קץ לקח לו אומנות לעבוד את האדמה לפי שהיחושט טאין
יתר לאדם על הב"ח אלא בזה בהדיג יודע לעבוד את האדמה להיותו כזן ממבחר הצמחים כי אחר טראה האדם
כזן מן הצמחים כטאר הב"ח חשב טרוח אחר לכל וכמות זה כן מות זה ולזה הביא מנחה מסרי האדמה לטבח הסס ע
על היתרון שנתן לו על הצמחים : ולא הביא קרבן מן הב"ח כי לא חשב היתרון שיש לו עליהם בעבודת האדמה יתרון
גדול טראוי להביא קרבן עליו אלא טלפי טחיה לזל הביא מסרי העץ טחיה מבחר הצמחים ולא הביא אלא מסרי האדמ
כלומר מן הירקות חטא כמו שאמרנו למעלה : אבל עקר החטא היה לפי שלא חשב היתרון שיש לאדם על הב"ח לבלו
וחשב גכ היתרון שאמר בהדיגת הב"ח אחר היתרון שיהיה ללפי דעתו כי כמות זה כן מות זה וחשב טעקר תכליתו היה
לאוכל ולטנות אחר היותו כזן מן הצמחים כב"ח : והכל היה חושב שיש לאדם יתרון על הב"ח ואכל חשב טהיתרון ה
טזה הוא טיחיה לו ממטלה עליהם וכבוט אותם תחת לעשות מלאכתו אבל לא טיחיה מותר בהדיגתו כי לא חשב טי
טיחיה לאדם יתרון על הב"ח בזה ולז : אמר הנתנו והכל טחיה גס הוא מבטרות כלום גס הוא על כונת קץ ויהיה חושב
טיחיה האדם אסור בהדיגת הב"ח אס לא לזרך גבוה ולעשות קרבן מהן לפניו להורות טחיה ית' הוא שיש לו יתרון על
האדם והבהמה כי כלם יאכדו והוא יעמוד אבל האדם אין לו יתרון עליהם כי אס בהיתו רועה אותם ומנהיג המדינו
וכנחא בזה : ולזה טהרג הכל להיות זה הדעת קרוב מאד מדעת קץ ויתר מוכן לטעות בו האכנים ולהמסך אחריה אבל
לפי טדעת הכל היה שיש לאדם יתרון על הב"ח וממטלה עליהם ויכול להרוג אותן לזרך גבוה והוא קרוב אל טחסי ע
על דיו יתרון האדם על הבעלי חיים והאיו מעלת האדם להביא מבטרות צאנו ומחבלביהן טעה הסס אל הכל ואל מ
מנחתו להיותו קרוב אל הטלמות מדעת קץ ולא טעה אל קץ ולמנחתו להיותו רחוק מאד מהאמת אחר סחשב טאין ל
לאדם יתרון על הב"ח גס טלא הכיר מעלת האדם אחר טחביא מסרי האדמה ולא מסרי העץ כמו שאמרנו : ואמר לו
ססס למה חרה לך ולמה נפלו עניך הלא אס תשיב סאת כלומר אמת הוא כדברך כי עיר טרא אדם יולד ואין לו יתרון
והתנאות על הב"ח במעל בעת צאתו לאור העולם אבל יש לו עליהם יתרון בכח להטיב כמעטו ולהציא מה טכבחו
אל הטעל ולהאריך מעלת האדם ואס יטעם מעטו יהיה לו התנאות עליהם וזה הלא אס תשיב סאת ובעבור זה כנסה
קנאה בלב קץ והרג את הכל בהיתו כחמך אחר כונתו הראשונה טאין לאדם יתרון על הב"ח ואמר בלבו כי אחר ט
פחמס טעה אל הכל ואל מנחתו טראה טחיה מות להרוג את הב"ח וחשב טאין בהדיגת הכל אסור ויתר מבדיגת אחד מ
מבעלי חיים : ולפי טעדיין לא היתה כונת הכל ראויה מכל וכל לא הוטנח להאכל מבף מעות וחומץ וכסנגלה הסס ע
על קץ ועיר לו העונש על כך לא חשב בעבור זה היתה טסיכת דס האדם חמורה ומטכות דס טאר הבעלי חיי אבל
יה חושב כי כמו טחיה נענש על טסיכת דס האדם כן יהיה נענש על הבעלי חיים אחר טלא הותר לאדם להרגס ' כי
רוח האדם טרוח הבהמה טיה כמות זה כן מות זה : וכסאר זה הדעת הנטסד בקץ ובתלדויתו ער טנולד טת טחביר ה
טיתרון שיש לאדם על הבעלי חיים כמו טחביר זה אדם אכית ולזה נאמר עליו וילד בדמותו כצלמו : כי זה לבד היה
בצלם אלקים כאדם אבל קראן טונים לא הכירו מעלת הבורה האנושי אשר בהן טחיה בצלם אלקים ועל אילו יב' ד
דעות מקין וטל וטת תמצא כל טאמים נחלקים לג' כיתות : כת תמסך קין וטחמב עבודת האדמה זג - אסכנת

העבודות בהיתך חוטב טזה הגדלה אל השם וזא שאמר ופן תדרוש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים האלה את
אלהיהם ואעשה כן גם אני כלומר לשם לא תעשה כן לה' אלהיך ובאר הטעם כי כל תועבת הארץ עשו לאלהיהם
כלת לא תחטא שמה שאמר השם אותן עבודות היה מפני שנתקבא בהם שלא יעשו אותן לאלתו אבל מפני שהם כמו
כמאסות בני בניו ותועבה לשבית וראיה לזה כי גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם והם יחזבו זה הגדלה
לשם והם תועבה לפניו כי לא יחפוץ השם בהשחתת עולם ולא יזנה בהריגת האנשי חלילה כמו שארזל במס' תעניות
פ"ק על מה שאמר ידמיה ובנו את במות התופת לשאת את בניהם ואת בנותיהם באש אשר לא זייתו ולא דברתי ולא
עלתה על לבי אשר לא זייתו זה בנו של מיטע מ"ך מואב דכתי' ויקח את בנו הבכור אשר ימלוך תחתיו ויעלה לעולה
על החומה ולא דברתי זו בתו של יפתח הגלעדי ולא עלתה על לבי זה יצחק בן אברהם וביאור זה כי למיטע מ"ך
מואב לא זנה כלל בקרבנות כמו שזנה לישראל וזה אמר עליו לשון לא זייתו ליפתח הגלעדי שהיה מכלל ישראל שה
שהיה מצוה בקרבנות את עליו ולא דברתי כלומר שלא דבר אלמ השם שיעשה עולה מביתו כלל ולאברהם ה"עפ שזנה
לעשות קרבנות ודבר אליו להעלות את יצחק בנו לעולה מ"ו לא היתה כוונתו ית' שיקריבנו בפועל ולזה אמר לא עלתה
על לבי זה יצחק בן אברהם הנה ביארנו ר"ל שאח עשיית הקרבנות מהדבר נרצה אלמ ית' ועל כן יאמר הכתוב לא תח
תשוב לגרל את השם בעשותך לפניו אותן עבודות שעושי עובדי ע"ז לאלהיהם כי העבודות ההם לא די שאינן כרצו
לפניו אבל הן תועבות לפניו כי כל תועבת ה' אשר טנא עשו לאלהיהם כי גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש ל
אלהיהם יסוים הענין לבאר אך תהיה העבודה לפניו ית' ואמר את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותן תשמרון
לעשן לא תעם עלת ולא תגרע ממנו כלומר שלא די שלא יעשה עבודת טנא צוה בהם אבל גם בתואר העבודות כינורטא
להוסיף וכן פירשה הרמבם ז"ל בפרט ראה וכן היא שנויה בספרי מבאן אמרו הכתוב במתנה אחת שנתערבו עם ה
הנתנין במתנה אחת יתנו במתנה אחת וכו' ועו' למדו מבאן בספרי לכל המצוה שכתורה סמ"ג דב' אחד מנין שאי מוסיפין על
הגלגל ועל הציציות ת"ל לא תוסיף עליו מנין שאין פוחתין מהן ת"ל לא תגרע ממנו מנין שאם פתח לברך ברכת
בהניס לא יאמר הנאיל ופתחתו לברך אמר ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ת"ל הדבר אשר ידבר לא תוסיף עליו וזה
משורש כמו שכתבנו ור"ל ז"ל בפרט ואחזקן על לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם בגון חמט טוטפות בת
בתפילין וכן לא תגרע ממנו ואלו איך מבאן ראה למה שכתב הרמבם ז"ל ועוד יקשה לדבריו שאם היה הכתוב מזהיר
שלא להוסיף על מנין המצוות ולא לגרוע ממנו אך אמרו ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה בטב אל תעשה וכו' ב"ד
עוברין על לא תגרעו ממנו וכן שלמה שתקן ערובין וידו עבר על לא תוסיף עליו סוף דבר איני רואה שום ראיה
מן הפסוקים שהביא הרמבם אל שיהיה זה שרש לתורת משה כלל כמו שכתב הוא ז"ל ואומר עוד סוף אש תהיה הבכ'
הפסוקים כמו שכתב הוא ז"ל אין מעט ראיה לדבריו כלל אל שלא תנוסח התורה ולא תשתנה לעולם כי הכתוב לא יזהיר
אלא שאנחנו לא נוסיף ולא נגרע מדעהנו על המצוות אבל מה המונע שלא יהיה הוא ית' מוסיף או גרע כשתגזור ח
חכמתו ית' ואם מפני שהדבר המזהיר לא יאמר אלא להוסיף עליו ולא לגרוע ממנו לעולם הנה זה אמנם יזדק בשוני האמת אבל
השוני ההקשיב כבר אמר שישתנה כפי הכנת המקבלי כי המון המזהיר הוא החלב והשמן אל הכתוב הוא הלחם
והבשר והיין וכן ישתנו המצוות האלהיות בהשתנות הזמנים כמו שנתנה אסור הבשר שנאמר לאדם והתיר לנח וכן
ובניו מפני קלקול הרצות שארע לקין ולתולדותיו כמו שנבאר שלא כדברי מי שכתב שלכך נאסר הבשר לאדם לפי
שהיה העולם חדש ואם היה מתיר לאדם אכילת בשר היה אפשר שכלו מינים רבים מן הב"ח וזה אינו שאם היה הדב'
כן ראוי שלא יתירנו לנח וכו' שגם בימים ההם היו הב"ח מצטיים והיו שם כח ושלמה בניו ונאמרו שהיו יתיר מ'אדם
וחיה שחי לכרס בעת שנבטו אדם על אכילת בשר והיה ראוי לפי דבריהם ג"כ שלא יחזור ויאסור קצתם לישראל אלא
שמכאן ראה כי הדתות האלהיות אף אם לא ינוסחו בכל דבר ישתנו בחלק מן האסור אל שהתיר ומן ההתיר אל האסור

כפי השתנות הכנת המקבלי :

פרק טו'
וראוי שנבאר הטעם אל השנוי הזה שמתאנו שמה שנאסר לאדם התיר לנח ושמתה טה
שאמר לנח כאשר קצתו לישראל וכדי שיתבאר זה ביאור יפה כשאל מה חטא קין בהביאו
משרי האדמה מנחה לה' שלא טעה השם אליו ואל מנחתו ואל מפני שלא הביא מבחר הצאן ואילי כבית כמו שהביא
הכל מה חטא בזה אם נתעסק בעבוד האדמה והצליח בה והביא משריה מנחה לה' לאדות לפנת כעל כל אשר גמלהו
ה' למה לא טעה השם אליו ואל מנחתו כי הדעת נותן שכל מקבל טובה מאחד כשהאכילתו והשקאו שישלם לו תורות מ
מצין הטובה שקבל ממנו ולא יחייב להודות לפניו שהלביטו והעשירו ונעשה עמו מה שלא עשה אבל ראוי שתהיה ה
ההודאה מצין קבל הטובה ואם לא תהיה ההודאה יתיר אין עליו בזה תפיסה ולא עון אשר חטא ואם על שלא הביא

משרי העין

אף ה' יאמן לבצח ולא טכן הכבוד לבצח בהר סיני. טהרי כטעמה אהל מועד נסתלק הכבוד מהר סיני וטכן באהל מו
מועד וכן חקת עולם אינו מורה בהכרח שימדיד זמן בלתי בעל תכלית טהרי במגורה נאמר בה חקת עולם
לדורותיכם ויש לה הפסק מאדב בית המקדש ועד עתה ויהי פסח וסוכות סכאמר בכל אחד מהם חקת
עולם ואף על פי כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה דיקרא רבא סכל המועדות עתידין ליבטל חוץ משפטים ומס
השפירי נראה שכונתם בזה היא כי שי חקת עולם הוא סלא נבטל אותם מעצמנו אבל על פי הסס כבר אמר שכטלג
וכן מצאנו בימי עזרא שכטלג מנין החדשים מניסן טהיו מוטן כן כפי מטפטי התורה לפי זכתי החדש הזה לבס ראס
חדשים ראטון הוא לבס לחדשי הטנה. והיא מצנה ראטנה שכטלג ישראל כי א' ע פי טתפרי דה למנין טנות העולם
כמו טאמר הכתנו וחב האסיף תקופת הטנה וחב האסיף בצאת הטנה וממנו מוטן למטיטין וליובלות נותה תורה למנו
מנין החדשים מניסן בכל חטכונתיהם לפי טאז יצא ישראל ממצרי והיתה תחלת צמיחת האומה וכן תמנה היא ג
גס כן כל חטכונתיה מניסן יהי בטנה הטנית בחדש הטני קעטרי בחדש. בחדש השליטי וגו' ובחדש הטניעי באחד
לחדש. ובטעור לחדש הטניעי הזה ינס הכפונים הוא נחי לחדשים טמות במטפטי התורה אבל ראוי טיהיה טמס טכני
טליטי רביעי חמיטי טטי טביעי לניסן זכר ליציאת מצרים. וזהו טאמר הכתוב ראטון הוא לבס לחדשי הטנה כלומר ל
למנין החדשים תמנו מניסן אף על פי טלמנו טניס ראוי למנות מתפרי כמו טאמרנו וכאמר עלו מכבל ראוי לעטו
זכר לכחלה הטנית ועטו זה בטני דברים האחד טהניחו כתב עברי ובחרו להס כתב אטורי זכר טגלג אל אטור ונגאלג
מטס וכן ארזל בתנסס דתנסס טטורדי למה נקרא טמו אטורית טעלה עמהס מאטור. ר' אמר בכתב זה נכתנה תורה
לישראל וכו' ולמה נקרא טמה אטורית טמאטור בכתב. ולפי הטראה מטונות הנמרא ריש טרק כל כתבי הכת טכדיטו ה
הטס טהטפרי נכתבים בו אינו כתב עברי בלי טסק נחטס כן יש למר כי ר' אינו חולק אלא לומר טאמר טהלמות היו כת
טתובים בו לא נקרא טמו אטורית על טעלה עמהס מאטור אבל תיה טהכתב הנחוג באומה מקדס טהיה כתב עברי כ
נעטנה. ואף אס תאמר טהא חולק בזה ידע הוא טאין דברי ר' טהנח יחד במקס דברי חכמים כלס. ועוד דבגמ'
סנחדרין טרק כהן גדול טירטו האמוראין דברי חכמים טכך אמרו טס אמר רב חטור אמר מר עקבא בתחלה נכתנה
תורה לישראל בכתב עברי ולטון הקדש כיון טעלג בני הגולה בימי עזרא בידת להס כתב אטורי ולטון הקדש והטיוח
להדיטנות כתב עברי. כלמ' לכונתיהם טהת דרין אז בארץ ישראל קדס טעלג הס הטיוח להס כתב עברי ולטון הקדש
הרי טהאמוראין מסכיומי טהכתב טכדיטו הניס אינו כתב עברי וכן העיר הרמבן ז' כי כטעלה לארץ ישראל מטס
בצנעו מטבע קדוס טל כסף טהיה רטוס בו נעטנת הטן ומטה אהרן טהיה בתוב טכיוו כתב טלא ידעו לקרותו עד ט
טהראו איתנו לכונתיו לפי טהנח כתב עברי הקדוס טנאטור אכל הכתיי וקראו הכתב הנהו ויהי כתוב בו טקל הטקלים
. ואלג הס הדברים טהניה בסוף טירטונו וטעלה מארץ ישראל ויתבאר מהס טהכת טכדיטו הניס אינו כתב עברי ומה
טארזל מטס וסמך טכלמות כנס היו עומדי אטטור טאמת וכן לפי דעת ר' טטוכר טהלמות היו כתובי בכתב אטורית אז
לפי טטברתס היא ג' טהלמות היו כתובי בכתב אטורית א' ע פי טהכתב הנחוג באומה אז היה עברי ואולי לא אמרו
כן על מטס וסמך טכדיטו הניס אבל לפי טככתב עברי טהלמות היו כתובות בו היו הטס והסמך טתונות או אונות
אחתות דומות למס וסמך כמו טהן בכתב אטורית טכדיטו הניס כן ידע טהרי רב חטור טאמר מטס וסמך טכלמות
כנס היו עומדין הוא עטמו אמר טנעטנה הכתב ואלו כי מה טאמת ובידית להס כתב אטורי לא על הכתב אמרו כן
אלא על קצתו טלקחו ממנו והטארת ממנו וטטארט מטס וסמך טתונות באטור היו בלמות וקצו קצת כתב אטורית זכר
לבחולה הטנית וי' ע פי טאז זה נראה. וי' יתבאר ממה טכתבנו טטנו כל הכתב אז קצתו זכר לבחולה הטנית. וכן ע
עטו דבר אחר זכר לבחולה הטנית והא טהניחו מלמות מנין החדשים מניסן כמו טהיו רגילין למנות זכר ליציאת מצ
מצרים וחזרו למנית מנין חחר לחדשים וזהו טארזל טמות החדשים עלו עמהס מאטור כלג טהיו מנין החדשים בט
בטמותס תפרי תרחטון כסלין כמו טהיו מנין אותס באטו זכר לבחולה הטנית ולא טני טליטי רביעי באטור בתחלה
וכן כת הרמבן ז' בסרט בא אל טרע. וכרא מזה כי הס טכיוו טטורי מני החדשי היה זמני ר' כל עוד טתתמי הגולה
היהו אבל אחר טגלג טנית ונגלג מטס ונעטנו על די דמיה לא יאמר עוד די ה' אטור העלה את בני יט' מארץ מצרי כי
אס די ה' אטור העלה נאטור הביא את זרע בית ישראל מארץ עטון וכו' רא לנהניח המנין הראטון טהיה זכר ליציאת
מצרים וחזרו למנות מנין חחר מתפרי לטנות העולם והטארת טמות החדשים טעלג עמהס מאטור זכר לבחולה הטני
כי הכיוו טטנוי מנין החדשים מניסן היה זמני ולא זמני ככדו א' ע פי טלא כזכר בו זמן ואף אינו נאמר כי מה המונע ט
טלא נאמר טתבא דת אלקית מתרת קצת אס ריש כמ' חלב ודס וטחטי חוץ טנאטרו מתחלה כטינאז מתפרי לפי טהת
טטופי בעבודות הטדס והיו אכלין על הדס ואכלין חלב ודס. כמו טאמר הכתוב בטחטי חוץ ולא יזבח עוד את
זכריהס לטעוים אשר הס אטיס אחריהס ואחר טנעטכח ענין אותה עבודה מן העולם וטבו כלס לעבוד את הטס
נבטל טעס האטור אטטור למר טיחור ויתירנו

סבבואה למתנבא באספקלריא המאירה . וזהו שא"ל מנשה הרב את ישעיה . ואמרנו מירן דייכיה וקטליה . את לו משה
 רבך אמר כי לא יראני החדש וחי ואתה אמרת ואראה אתה ואמרנו טהיה יכול להשיב על זה ולא השיב לפי שדע שלא י
 יוכל תשובתו . ומה טהיה יכול להשיב הוא כי אפי' באותם העומדים בתורו של משה כאמר עליה וירא את אלקי ישראל
 לפי שלא היתה האמת באספקלריא המאירה . ויתבאר מכל זה כי הנביא שהוא במדרגה למטה מכביא אחר אי אש
 לו לחלק על דברי הגדול אבל יתפרשו דבריו באופן שלא יחלקו על דברי הגדול . ואחר שכתבאר בתורה היות נבואת
 משה במדרגה גדולה מכל הנביאים מעתה אי אפשר למועג לשאם נביא לחלק עלת ולבטל דבריו . ואולם אם אפשר
 לשאם נביא לפרט דברי משה ולומר שא"עפי סנכזרו סתמיות טיט בהם תנאי או זמן כקשר בהם א"עפי שלא פורש זה
 יתבאר בזה טיבא בע"ה :

פרק יח

הכדל גנול יש בין הדבר המושג לכביא מפי השם ובין הדבר שכאמר לו על פי נביא כי מה
 שהנביא טומע מפי השם אי אפשר שיתבטל בטנס פני' אלא כשיגיע לו דבור מהשם הפכי
 לראשון כמו ס' לאברהם קח נא את בכך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו עס לעולה .
 ואח"כ כאמר לו אל תגלח ירך אל הכער ואל תעש לו מאומה : ובעבור זה נענט עדות הנביא שאכלנו האריה על ששמע
 לנביא הזקן אשר בבית אל לחזור לבית אל ולאכול עס לחס טהיה זה הסך מה טנהו השם מפת שלא עי' נביא ואלס
 הנאמר לאדם על פי נביא כבר אפשר טיבא לו על פי נביא צווי הפכי לראשון ולזה רצה הש"י שישמענו כל ישראל מפת
 עשרת הדברות כדי שלא יהיה כח ביד שום נביא לבטלם לכלס ולא מקצתם כמו שהעיר הכתוב על זה בפ"י ואת את
 הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלם בהר ונז' וכתבם על טני לנחות אבני ויתנם אלי . אבל מה טצריך עיון בזה הוא
 מה טנמצא לר"ל בסוף מכות טאת אכזי ולא יהיה לך משי הגבור שמעו ויהי דבר של תימה טהיה הכתוב אומר ויתן
 ה' אלי את טני לנחות האבנים כתובים באבבע אלקי ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר מתוך האש בתם
 הקהל . וכתוב גם כן וכתוב על הלמות כמתב הראשון את עשרת הדבר' אשר דבר ה' אליכם בהר מתוך האש בתם
 הקהל ויתנם ה' אלי טודמה מכל זה מפורש מכל עשרת הדברות סנכתבנו בלוח' כאמרנו לכלל ישראל ואך יאמרנו הם כי
 אכזי ולא יהיה לך טענע משי הגבורה ולא אלתס מן הדברות . וה"מכס ז' כתב בספ' המורה טפי משי הגבורה שמענו
 ר"ל משי גבורת המופת וזה כי דבור אכזי אמר טכא להזהיר על האמת מציאות השם ולא יהיה לך על האמונת האמת'
 נטני אלג הטריס הס מתבארים במופת טכלי . ואמר פי כל מה טמודע במופת מטפט הנביא ומה טידעונו טנה ולזה
 א"עפ טשמעו מפי השם איך ראוי טאמנו בכלל המנות אבל טאר הדברות הס מכת המקובלות או המפורסמות ועל
 כן היה צריך שיטמעו אותם מפי השם ועל כן לא אמר בהם שמענו מפי הגבורה אלו דבריו בזה . ואחר טהוא מפי
 מסים טכל עשרת הדברות שמענו ישראל מפי השם הנה דבריו בזה צריכין עינן שאס הדבר כן טאכזי ולא יהיה לך
 באז להורות על מציאות השם ואחדותו למה היה צריך להשמיע טתו אלג הדברות כדי שיתאמתו להס בנבואה הרי
 העינן האנוטי יספיק לאמת זה ואין לך אדם טכחש זה טלא ככרימנו כריאות טכלמת להודות זה ויתר היה צריך לא
 לאמת להס בנבואה הדברים טלא יגור אותם הטכל האנוטי . ויתר יקצה עלת כי הוא ז' כתב בספר
 המדע בפרק א' מהלכות ע"ז טדעת עובדי ע"ז היה טהיה אמת האל והאל ברא כוכבים ונגלג' להנהיג העולם ונתנם
 במתס וחלק להס כבוד והס טמעס טמעמאן לפנת תמיד ראויס הס לטבחס ולפאירס ולחלק להס כבוד וזהו ר'
 רצון האל לג' ולכבוד מי טגדלו וכבודו כמו טהמלך רצה לכבוד את עבדו העומדים לפנת ולסיק הו מקריבי להס
 קרבנות ומטבחיס ומטפאירס אותם ומטתחיס למולס כדי להטג רצון האל בדעתס הרעה נכת עוד בפרק טני א' א'
 מהלכות ע"ז טאין ראוי לגבריס להמת סרסור בין האדם ובין הנביא . ולפי דבריו אלג אחר טהדעת כותן לעבוד הכ
 הכוכבי ונגלג'ס או המזלות מב' צדדין הללו ראוי היה טהדבור הראשון יהיה מזהיר על זה לא על מציאותו ואחדותו
 טלא היו מטחישין אותן אפי' עיבדי ע"ז לפי דעתו ומה טכריאה לי בזה כי עובדי ע"ז היו טועין אחריה בכוונת מצחלפות
 ויש טהיו טועין מצד טהיו מטחישו מציאז השם ואחדותו והיו מאמינין טהש' הא כח כגוף והוא כשג הגלג' כשאיקריוס
 וסיעתו ואלו אין צריך להשיב עליהן בנבואה כי הטכל יכריח אותם כריאות ברורות . ויש טהיו טועין אחר הכאת ה
 הגלגליות מב' צדדין טאמרנו טזכר הרב ז' כאחאב וזולתן ממלכי ישראל ויהודה וגס טלמה טצה בזה לפי הנראה מ'
 מטפט הכתובים עס היותם מאמינים במציאות השם ואחדותו ובמציאות הנבואה וקורה מן האמים היו טועין בזה
 אם כטהיו חוטבין לג' את השם בזה ואס כטהיו חוטביס לעשות סרסור ואמצעיס בינס ובין הש"י כמו טכת הרב ז'
 ז' ויש כת אחרת טועין אחר ע"ז מצד אחר יתר עינין וזה כי הס סוכריס כדבריו קצת חטילוסנסיס האומריס עז
 עזכ ה' את הארץ . ועס היותם מאמינים מציאות השם ואחדותו וטאינו גוף ולא כח כגוף יאמינו טאין לשם

ויחידו. וכן דעת קצת מרז"ל שאמר בילמדנו ה' מתיר אסורים מתיר אסורים : קצני למלך אינו מראה טעם ראה ולא טעם הכרח אל שיהיה טעם בפני עצמו לתורה חלקית בכלל ולא לתורת משה בפרט שלא תנוסח התורה ושלא תצטנה מן הראיות שכתב הרמב"ם ז"ל וכן כתב מורי הרב ר' חסדאי ז"ל שזה אינו טעם ולא עקד לתורת משה אבל אמר שיהא את המנהג ראוי שיאמנה כל בעל תורת משה. ובאר הטעם לפי שאמר יאמרו כל חלקי תורת משה נמצאם מקיפי בכל המדות והדעות שאפשר שיצטנו שלמות לכפס מכנס צד. וזה הטעם קרוב לטעם שכתבנו למעלה שכתב הרמב"ם ז"ל בספר המורה. ונטעם אכחנו להאיר על זה מצד אחד אם אפשר הצני בתורת משה כמו שהוא באר הדעת האלהית

אם לא נקדים לזה הקדמות :

פרק יז א"עפי עכל דברי הנביאים המתים בלי ספק מ"ל לפי גודל מעלת הנביא מדרגתו בכבודו יהיה חזק האמת הבא בדבריו. כי כמה נביאים לחלפת הסגתם לא יציגו הדברים מבוארים כראוי

לפי שיקרה להסגת הנביאים מה שיקרה להסגת החושים כי מי שהאיר בריא וחזק בהם הוא מטיב המוחשים על אמתתם ומי שהאיר חלש בהם לא יטיבם על אמתתם אבל יטיב מינס או סוגם ולא ידע להכריח מאי זה מין הם כי מי שהיה חזק הראי יטיב המראה אשר יציגהו לפי מה שאיר כאלו תאמר אדם או ירוק ויציג גם כן באי זו מדרגה הוא מן האדמות או

הסוף

מין הירקות ואלם החלום הראות לא יציג אלא האדם כלומר שהוא מראה ולא יתיר ואף אם יציג המין ר"ל שהוא אדם או ירוק לא יציג באי זו מדרגה הוא מן האדמות או מן הירקות וכן הענין בשאר המוחשים וכזה עצמו יקרה לכ

לכביאים בהסגתם כי מי שהאיר חזק ההסגה יטיב הדבר כפי מה שהוא בזולת הדיון ויבאו דבריו מבוארים ובלתי מעוררים ולזה יובנו המתים כפשוטן. והנביא שהוא למטה ממנו במדרגה יבוא דבריו סתומים ובחיתת ובמטלים ו

זבלתי מבוארים ולזה לא ידע המתים כפשוטן אבל כפי הענין הנרמז בהן בלבד וכפי פשוטן יובן מהן ענין זולתם הענין המכוון בהם. ולזה תמצא יחזקאל להיות נבואותיו אחר הגלות היה מדבר במטלי וחדות בלתי אמתית כפשוטן

עד שכתרעם מזה לפי ואמר הלא המה אומרי ל' ממטל ומטלים הוא וכן זכריה לפי שהיה בסוף הנבואה היו כל נבואותיו במראות שאינן אמתות כפי פשוטן אלא כפי הנראה בהם בלבד אמר מראה סוסים וכסאים ומכרות זהב וכסאים ויתים

עליה שענין המכרות והיתים לא היה אמתית בעצמו אלא הענין הנרמז בהם בלבד. וירמיה שהיה קודם החרבן היו כל נבואותיו מבוארות באר היטב. וכבר ביאר הט"ז זה ההבדל בין נבואת משה לזולתו אמר בכבודת משה פה אל פה

אדבר בו ומראה ג' בהידות מכלל שאר הנביאים זולת משה הם מדברים בחידות בלתי מבוארות ומראות בלתי את אמתית ולכן ראי סיפורטון באופן שישכחמו אל דברי משה. וכן יפורטון תמיד דברי הנביא הקטון במדרגה באופן

שהיו יסבחים אל דברי הגדול ובלתי חולקי עליו וביאר זה הר"י שמתכוניטעיה אומר ואראה את ה' יאב על כסא רם ונטא וגו' ומשה את כי לא יראני האדם וחי ואלג' לא היינו יודעים מדרגת טעם אחד מהם היינו חושבים מדברי יאעיה

הם צודקים והיינו אומרים כי לגודל מדרגתו השיג מהטעם מה שאפשר שינוט ממנו ולכך את ואראה את ה' ומשה למתה

אלה שלא היה לכח המדמה מבואר בכבודו כלל כי נבואתו היתה בכח הדבר אשר בו מוטעם מנו. הכמות הגשמת את כי לא יראני האדם שהוא האמת אבל יאעיה למתה שהיה מסתמט בכבודו גם על ידי הכח המדמה שקראתו ר"ל אשם

אספקלריא שאינה מאירה הביאו זה לטעית ולדמות בכח המדמה מראה את הטעם והוא בעצמו פי שהסגתו זאת היתה בטעות ועל ידי הכח המדמה ובאר ט' סבה בזה היתה שלא היה חמת ממוקק כחמר משה רבי וזהו שאמר כי איש טמא

טפתיס אנכי. וגם מדרגתו לא היו כראוי וזהו שאמר ובתוך עש טמא טפתיס אנכי יאב כי היטיבה בין האנשים רעי המדות יפסידו מדות האיש הטוב. וכעבור זה היה מתאונן ואמר אני לי כי כדמותי כלומר שכתפעתתי מן הכח המדמה ואין נבואתי באספקלריא המאירה בכבודת משה שהיה טומע את הקול מדבר אליו מאלה שיראה תמונה לכבוד עינת

א"י

אבל אני להית נבואתי באספקלריא שאינה מאירה שהיא באמצעות הכח המדמה לה יכולני לטער הסגת דבורי מבלי ראית צורה מדברית וזה גרם לי להית איש טמא טפתי. וסודית יאב בתו עש טמא טפתיס ובלתה אני מתאונן ואמר אני לי כי כדמותי לפי שאת המלך ה' נבואת ראש עיני מודע אני טומע פעל הכח המדמה כי הוא ית' בלי ספק אי אפשר ל

ליחס אליו טעם תאר ולא תמונה אפי' במראה הנבואה

השגחה בעולם השפל כלל ויחשבו זה רוממות בחק הטם שלא יטויה במין האדם להיות האדם פחות נכזה ויחאם ב
 בניניו ויחשבו זה מעלה אל הטם ורוממות בחק שלא יטויה בדבר הפחות כי יאמר שהסכלות בדברים הגרועים טוב
 מהאגתם ויאוב היה נוטה אל זה הדעת באמרו מה אנושי תגדלנו ופי תמית אלת לבך ולזה היה מוחם הנהגת העולם
 השפל אל הגלגלים ועל כונת בזה אמר דוד אשר יומרוך למזמה כלומר הם רוממות מנאשים אותך והרוממות ו
 והעלוי שם חסיד אלקי הוא למזמה ולומר שאיך משגיח בפרטים ויחשבו שהמתנות משגיח בפרטים יהיה חסרון ב
 בחק לפי שזה יביא אל שיתרצה פעם ויתקצף פעם ואל כונת בזה מן הדברים שהן טנוי בחקנו ויחייבו חסרון בחקנו
 ית שיתקנה מן הרצון אל הקצף ויאמרו שהנהגת העולם השפל היא מושפעת מהגלגלים ואין לטם ידיעה בו כלל
 ויאמר שאחר שהטו ברא כוכבים ומזלות ומלאכים למטול בעולם השפל וחלק להם ממטלה על האומות כמאמר הכתוב
 אשר חלק ה' אלקיך אותם לכל העמים אשר תחת כל השמים וההשפעה באה על ידם ראוי שנכין עצמנו לקבל השפ
 השפע הזה מהם וסנעכור אותם אחר היותם מנהיגים אותנו ומשפיעים עלינו וזה היה דעת הנאשים הארורות שאמרו
 לירמי ומן אז חללנו לקטר למלאכת השמים והסך לה נסכי חסרנו כל וטובה לא ראוי ויאמרו כי כל אחד מן המתכות
 מיוחס לאחד אחד מן כוכבי לכת הזהב לשמש והכסף ללבנה והעופרת לטבתאי וכך כלם ויאמרו כי הצורה הנעשית
 מאי זה מן המתכות בטעה ידועה ובמצב ידוע לשאר הכוכבי עם הכוכב שהוא ירד עליה ומחנה הכוכב ההוא יגיע שפע
 הכוכב באמצעו עבודת הצורה ההיא ומכאן ירא עבוד הצורה הנעבודת עובדן על זה הדרך יאמרו כי אפשר
 שתזרמן ירדת טפת טבת זרע אדם ברחם במצב ידוע לכוכבי ויהיה נוצר ממנה אדם יחול עלת רוחת אי זה כוכב
 מן הכוכבים ויהיה האיש ההוא קוסם או מגיד עתידות מכח רוחניות הכוכב ההוא עד שאפשר שתגיע מדרגתו טיהיה
 כעבד כשאר הצורות שהיו הקדמונים עושים וזה היה טעות פריעה וחירס מלך צור שהיו עושים עצמם אלנה
 אלגות וטעות ככוכב כזר שצפה מדיאל עז אמר הכתוב ולדיאל סגד ימנחה וניחמוך אמר לבסכא ליהנכל זה בעבור
 שלא יאמינו טיהיה הטם משגיח במין האדם כלל ולהיות הדעת הזה חסדים מצד העין ומתפשט מאד בזמן כתיבת ה
 התורה חשם אליו הטו ורצה לשרט ולעקור אותו מכל וכל ולא היה אפשר שיעקר זה הדעת על פי כביא כי המכחיש ההש
 ההשגחה ותורה מן השמים יכחיש הנבואה מהטם על הדרך שיאמינה כל בעל דת בלי ספק ועל כן רצה הטו לאמת את
 אמת חזק בטול זה הדעת עם דעת האומרי שזה הגדלה לטם ובטול דעת העושים אותם אמצעים בינם לפין הטם
 וזה כשביאר להם מציאות הנבואה ושיא תורה מן השמים להדריך בני אדם בדרך ישירה וזה אי אפשר אלא בהיותו ית
 משגיח בבני אדם ונתבאר להם זה כשהגיע להם מאתו בנבואה פטים בפנים שתי אלה הדברות שהם אנכי ולא יהיה
 לך כי דבור אנכי ה' אלקיך ר"ל שהטו הוא משגיח בנו ומנחה אותנו וזה לשון אלקיך ר"ל מנחה אותך וסיים אשר האש
 הוצאתיך מארץ מצרים כלות אנכי הוא שהאגותי כך להוציאתיך מארץ מצרים והזכיר מכות עבדים להורות על השג
 ההגחה כי המערכת היה תורה היותך עבד והוצאתי מטם בבח גדול וזהו לשון אלקי וכמה שראית בני בני אדם מצרי
 כתאמתה ההשגחה וכמה שאמתה שומע אותי מדבר עמוך יתאמת אלקי מציאות הנבואה ובה הדבור נתבטל הדעת הפ
 השילוסוטי שכתבנו אבל לפי טעמין אפשר שיאמר הדעות האחרים והוא טיהיה אמצעים המלאכים או הכוכבים או
 המזלות בין האדם ובין הטם או שיעבדו בהיותו חוטב לרומם את הטם ולעשות רצונו אחר שהוא חלק להם כבוד
 על כן סמך לזה הדבור הטו שהוא לא יהיה לך אלקים אחרים על פני שהוא להוציא שלא לעבוד את האנכלי הנכדלים
 שהם המלאכים כי כפי מה שביארי ר"ל במכילתי הם הנקראי אלקים אחרים בכל מקום כמו שכתב הרמב"ן ז"ל בפר'
 ויאמע ואל על פני בלומר שפי עם האמת השגחתו לך לא יהיה לך אלקים אחרים להכנות אותם אמצעים ביני ב
 וכינך או שתחשוב לרומם אותי בעבודתם וכ"ט כדי שתאג על ידם אי זה טפע שלא מדעתי ואחכ אמר לא תעשה לך פ
 פסל וכל תמונה להזכיר על הצורות הנעשות לקבל על ידם השפע הכוכבי והם הנקראים אלקי מסכה בכל מקום ו
 נסיים כי אנכי ה' אלקיך אל קנא כלומר לא תחשוב לרומם אותי בעבודתם כי הדבר הוא בהפך שאני מתקנא בהם ו
 נבזה כתבטל כל הדעות שאפשר שיביאו לעבוד עז ולעבוד אלה מבלעדי הטם אבל לא חשם להכחיש דעת אפיקורוס
 המכחיש מציאות הטם ואחדותו וחשב שהטו הוא כפש הגלגל כי בראית סכלות ברורות נוכל להכריח אותו ואלם
 שאר הדעות היו צריכין בטול כמו שכתבנו ויורה על מה שאמרו כי אנכי ולא יהיה לך באו לבטל הדעת השילוסוטי
 מה שביאר למטה אחר תתן תורה מיד כה תאמר אל בית ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם לא תעשו
 אצתי אלקי כסף ואלקי זהב וגו' וזה דבר מתמיה למה חזר להזכיר על עז מיד אחר עשרת הדברות והלא כבר הזכיר
 עליה בדבור לא יהיה לך וגו' ולא תעשה לך פסל וגו' אבל פי השגחה כך הוא שחזר לבאר להם שהדעת הנפסד הוא
 שהיו חושבים השילוסוטיה שהטו להיותו רומם במעלה ומאבי בשמים

ועמוד האם לילה לפני העם והנריד המן ארבעים שנה בלי הפסק זולתי ביום השבת שלא היה יורד על קדושת ואמונה
 דברית וכאלה רבות עמו אבל בזולת זה אי אפשר יומה ששמענו ישראל לירמיה לבטל מניין החדשים מניסן כמו שאמר
 אפשר ששמו כן מטום דאשכחן קרא ודרשו כמו שכתבו התוספות בפ"ק דמגלה כי מה ששנה עזרה הכתיב כשעלה מן
 הגולה מטום דקרא מטבח ודרש וכתב לג את מטבח התורה הזאת כתב העתיד להשתנות יאן לשי שלא היתה המצוה ההיא
 אחת מעשרת הדברות וגם שלא היתה הכוונה בה לבטל דברי משה אלא לעשות זכר לגאולה הטכית כמו ששמו זכר לג
 לגאולה הראשונה שכן היו תקובלים שראוי לעשות לה זכר ובלבד שלא תעקר יציאת מצרים ממקומה כמו שארזל לא
 שתעקר יציאת מצרים ממקומה וכן יאולס אם יבא נביא אחר או מתפאר בכבוד ויאמר שהוא שליח השם להכתין דת על
 ידו ולבטל דברי משה שלא בהוראת טעה הנה זה בלתי ראוי שיאמן בעשרת הדברות אחר ששמענו מפי השם ובטל
 המצוות זולת עשרת הדברות גם כן אי אפשר אם לא שתתאמת שליחותו כמו שנתאמת שליחות משה שכל ישראל שמעו
 את הקול אומר למשה לך אומר להם טובו לבס לאהליכם יאחזה פה עמוד עמודי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים
 והמצפטים אשר תלמדם ובעבור זה נגלה השם אל כל ישראל לדבר עמהם פנים בפנים כדי שיתאמת להם שליחות
 משה אמנות עצמי וזהו שאמר השם אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן ול בעובי עבדו החמר ובלתי ראוי לאותה
 מדריגה וזה אמנם יעשה לב תועלת הא לאותה טעה וזהו ששמענו העם בדברי אתך ולזה ישמענו אלנו לכל אשר יצונו
 אף אם יהיה נגד תורת בני נח והטני בעתיד שיאמינו במשה לעולם שהוא שליח השם ולזה לא ישמענו לסגס נביא שי
 שיבא לסתור דברי משה אם לא ישמענו מפי השם שהוא שליח לכך כי הטומע לכבי לעבור על דברי משה שלא בהוראת
 טעה הרי זה כמי שטומע לכביא לעבור על מה ששמענו הוא בעצמו מפי השם שאין ראוי לטומע לכביא על כך שעל ד
 דבר זה נענס עת הנביא שהמית אותו האריה לשי ששמענו לכביא אחר לעבור על מה ששמענו הוא בעצמו מפי השם ו
 ולזה הוא מבואר שאי אפשר להאמין לסגס אדם הן שיהיה נביא או מתפאר בכבודו שיאמר שהוא שליח השם לטתור ד
 דברי משה ולומר שהם זמניים ושהגיע זמנם ליבטל עד שתתאמת לנו שליחותו בפומבי גדול כמו שנתאמת לנו ש
 שליחות משה במעמד שמים ריבא יאולס אם אפשר שימצא בעתיד פומבי גדול כראשון שכל ישראל ישמענו קול ה'
 אלקים מדבר אלהם מתוך האש דעת ר"ל הוא שעתיד שימצא שכן כתוב במדרש חזית על פסוק ויסקני מנשיקות פיהו
 אמר ר' יהודה בשעה ששמענו ישראל אביו ולא יהיה נתקע תלמוד תורה בלבם והיו תלמודין ולא מטבחין באו אצל מ
 משה ואמרנו לו משה רבינו תעשה שרזבין לל שליח בינתיכנו סכ דבר אחת עמנו ונטמעה חזינו להית למדין ושכחי
 אמרנו מה משה באר ודס עובר אף תלמודו עובר כלומ' מתפאח חזרו ובאנו להם אצל משה אמרנו לו משה ולוא יגלה
 לנו פנים שניה ולוא יסקני מנשיקות פיהו אמר להם אין אן עכשיו אבל לעתיד לבא הוא סכ נתתי תורתך בקרבם ע"כ
 הרי לך מפורסם שדעתם ז"ל היא שכבר ימצא לכל ישראל בעתיד למוד טני כראשון מפי הכ"ה בלי אמצעות כו' ולפי
 דעתו כי אחר שאין זה מוכרח בפי הפסוקים שיתיר ראוי שנאמר טזה הדבר תלמי ברצון האל ואבל אין זה מחוייב שי
 שימצא ולא כמנב שימצא לפי העיון התורני ואנחנו הינו בזה במדרגת הנביא ששמענו דבר מפי השם שאי אפשר ל
 לטומע לכביא אחר לעשות הפך מה שצוה הוא בעצמו מהשם עד ששמענו כן הוא בעצמו מפי השם ואף אם תתאמת
 שליחות השליח כמו שנתאמת שליחות משה לא כאכה לו ולא כשמע אלנו לבטל דבר מעשרת הדברות ששמענו אנחנו
 מפי השם ועל זה הדרך יוסב אל החולקים עלינו ואומרי כי מה שכתוב בתורה נביא אקום להם מקרב אחיהם כמוך
 ונתתי דברי בפני ודבר אליהם את כל אשר אצונו ש"ל נביא שתתקן תורה על ידו כמו שנתנה על יד משה ושמך דא
 אחיהם לל יאחי ישראל ולא מהם אף אנחנו נאמר להם שאף לפי דרכם שהם אומרים שהכתוב מדבר שעתיד נביא
 שתכתין תורה על ידו כמו שהיה זה בתורה מ"ת אחר שאמר נביא אקום להם כמוך ראוי שתהיה הקמתו ואמנת נביאותו
 שהיא אמנות שליחות השליח שהוא עקר לתורה האלהית כמו שאמרנו על הדרך שנתאמתה כבואתנו של משה במעמד ס'

רבנא וכלי ספק וכלי טוס חסד :

פרק ב'

וט לבעל הדין לחלוק ולומר כי זה סכ בתורה אם יהיה נביאכס ה' במראה אליו אתודע בחלום
 אדבר בו לא כן עבדי משה וגו' לא נאמר אלא על אהרן ומרי אבל כבר אפש בעתיד שימצא נבי'
 במשה או גדול ממנו וכן לא קס נביא עוד בישר' במשה אינו מורה על שלא ימצא כמוהו או גדול ממנו כי כבר ימצא
 זה הלשון על דבר שימצא כמוהו בעתיד וזה שהרי אמר הכתן על חזקיה ואחרית לא היה כמוהו בכל מלכי יהודה ואשר היו
 לפתו וכן נאמר על יאשיהו וכמוהו לא היה לפתו מלך אשר טב אל ה' וגו' ואחריו לא קס כמוהו ואי אפשר שלא יקום כו
 כמוהו לעולם או גדול ממנו שהרי מלך המשיח יהיה כמוהו או גדול ממנו אבל פי' לא קס כמוהו אינו טלא יקום כמוהו
 לעולם אלא טלא קס כמוהו בתואר מה יחידו או טבכל אותו מתך זמן שנמשכו המלכים עד הגלות שנספקה המלכות
 מרע וד לא קס כמוהו מכל אופן טלא יקום כמוהו לעולם ואם כן מה המונע טלא נאמר

הדברות ולומר סגוב מנה להסתנות תשוב התורה בכללה ואין מקום לקיומה כלל וסכאמר שאין ראית ביד מה נכח
לצנות התננות שבאו ברצח הרב זית על יד נכחיה אחר דבר קצת מאד שאם כן למה האמינו ישראל במשה לסנות דבר
מצורת כביכח זיתתה מקובל נ כידש קבלה נמשכת מאבותיהם שהם נכחיים ולא בא העכו על יד משה בסרטי
ההשכמות וההנחות יבדכרים סזס מצד המקבלי כלכד וכדברי שאסטר טיפול כזה החלוק בין האמות ממה שאסטר
סיצנו כזס הרעות אלחמות וז מונו סכארנו כמאמר הראשון אכלגז בדכרים שאין להסכמה האפוטית מבוא
כהן ספ"ז אמות זוריעה הלואיס והתרת כהמה לחיה שחיעה קודם טצמות וס"ז הרברים סזותרו לישראל ממה ס
ס:אסר לבני נח סכזרין כס ארכס מיתות כתינו גוי טצכת חייב מיתת כמנא בוז כיוז ממה סתרה סזאמר על פי כ
נכחיה כד נ אלחית ככר אסר טיעתכה על פי נכחיה אחר ווא"כ איכה נדע את הדבר שאסטר טיעזכה על יד נכחיה או
יתכטל וס"ל כן אמר סזארת בוז"לפי מה סיעתהו סציון התורה הוא שאין סזס ארס רטאי לזון מקבלתיו זאמנתו ס
סזא מקבל כה קבלה כמזג סזאמרה תקלה על פי נכחיה אחר התבדר לו היות הצקרים והארשים סכה אמתיים על
הדרך סזכבו כמאזר הרזון אלף אס כן יתכרר לו כירר גמור סזזס רמה לבזל דברי הנכחיה הראשון סכמסכת
הקבלה ממנו ואלס דרך הכרר הזו הנה הוא טיעתחת לכל טליחות השלית השני הזו אמות גמור והאמת הזו אי
אסר טיעה מצד עשיית אונות או תופיעה אחר טכמנא אכטיס הרבה זלת הנכחיים עושים אות או מופת אס כלהט
ואס ככזק כחריטתי מכרים או באיו ידיעה אחרת וע"ד סזאמר סכמנא הנכחיים שאיכס טלוחיס לתת תירה על ידס
עושים איתית ומיפיעס מי יאמר סזארת או המופת הנכעס על יד האיס הזו הוא אות להורות על טליחותו לצאת דת
על יד סמא לא נתן לו זה האות רק להורות על כביאותו כלכד ולזו הוא מכואר שאין האות או המופת ירייה על טליחותו
השלית כזו סכזכר כס"ח מהאמר הא"ו אלס דריות על טליחות השלית ראי טלקס מן זורת משה מהצבס ס
סזכבו כפי מהאמר הא"ו לזו זה אס יתכרר טליחות השלית על הדרך סזככר טליחותו סל מזה ראי לטמוע אל
דברי הנכחיה הזכ"כ כי כל לבטל דבר הנכחיה הראשון וסככור זו האמינו ישראל כדבר משה אפי סכא כדברת
דכרים הלקיס על תורת כס נח כתי סכזכנו עס היותס מקובלים סזא אלחית וזה לפי סזככר להס כדור אמת
סזזס ורזל ת תורה על יד משה שאס לא כן לא זז ישראל רט"ז לזון מן זבל זס נזן הצורה סקבלו מאדס ומנח
על יד א זתיס קבלה נח זכס וזכדור הזו היות ככני דרכיס אס ככזצמת להס סככיה האחרן המכנה גדול כ
כמדונה מן הראשון ואס ככזצמת להס טליחות השלית האחרון אמות חוק כזאס כן כטי המיניס האלה כחאמתו
כככואת ימז וכשלית תו אמות גמור ואלס היות גדול כמדונה מן הראשונים לזי סזכבו על דיו אמות ומיפיעס ג
גדוליס וכחאיס סלכעסו מצולס עדיחוס הזו כמותס וככר ביאר הכזו זה כס אמר וארר אל אכרים אל יחק
ואל יעקב כאל סר וזמי הלא נודעתי להס כלומי סבלה למשה כזאו חגול טזי יכול לחרט על דיו איתית ומספיק
גלויס ומזדריס ככנו מ:אזו על עולס מ:אלף נכז לראו כזס מ:גולס אלף נכס ככתיס למדקס כריעכ מ
חמות וכח:חז מיד חייב ואלס רזצמת צית השלית סכל ישראל סמצו אס הקל מדבר עס מזה כתי סזמר הכזכ
כככר ימז הצס כדכר עתך סאני רמה לתת תורה על ידך ומצך כך יאמינו כדכריך וכככור זה הן ישראל מ
מחייבין להאמן כדכריו ואפי טיס עור כל דברי הנכחיים הראשונים אחר סכזצמת י סליחותו! הדרך סכזכב
כסרין יח מהאמת היא וכעגלת מרזג כככיון כזו סכזכב כסרין מזה המאמר ואלס אס אסר סכא כעתיד נכחיה
אחר סר דברי משה וסכזכב להאמן אלחית הנה לא יתכן לפי זה אס לא כאחר מ:כ"ד אס ככזצמת הזו הנכחיה
הזו גדול כמדונה ממשה ואס ככזצמת טליחותו כזו סזצמת סליחות משה ואלס סימנא ככיה גדול ממזה ככר
כדי הכזו אמנו זה אמר אס יחיה ככיאכס ה"כ מרחה אלחית אחרע וגו לא כן עכדי משה ככל ביתי וגו"ס ז סז אדבר
כז סכזצלית ככואז משה לתבלה ממה סזא כחק כל נכחיה כזו סכא כסוק התורה טלא יקוס לעולס נכחיה א
אחר סנותו סידעו הסס פניס אל פניס סז אמדנה זא ססאל משה מהסי וכתבה לו כזו סכז כסוק התורה ולא קס
נכחיה עדי כזישראל כמשה אסר ידעו ה"פניס אל פניס: ולפי זה אס יכא אס נכחיה או מתפאר כככואה ויאמר סזגיב
למדנה גדולה ממשה מה סאי אסר ויאמר טראוי לטמוע אלחית לסתנו דבר מדכר משה טלא כחארת סצה לא נאכס
לו ולא כסמע אלתי כז אככנו כאמר לו סכריך טיאמת היות גדול כמדונה ממשה ומכל הנכחיים סכא אחרת סזו ע
קלמדיו וזו ככיעסה איתות ומספיקס גדוליס וכחאיס ומכל מה סכעסו על ידי משה וכל הנכחיה וסיסקיע כל החלקי
על ז כזו סכעס משה לקרר ועדינו וסככס כל הכתי הודו ויגבר עליהס ויספיל כל הקימיס עליו כזו סכעס משה ל
לפרעה ולכל חרטווי מכרים ולכל הכמיה וסיהו האותות ויאמותיט טיעסזגלויס ומסורסמיס לכל כזו סזו כסי מ
משה לפרעו פרעה ולעניי כל ישראל וסיהו כסיס תתמידוס כתי סאלך משה עיתר העכז יוחס ועמד

בנסתרות כי זה דבר תלוי בחכמת הטעם בלבד וכל עוד שלא יתאמת עליהו השליח על זה הדרך לא נשמע לשום אדם
 לבטל דברי משה שלא בהוראת טעה: ויש לתמוה על הדמבס זל טעם טעמה נבואת משה עקד מן העקרים ובאר ה
 החבדלים טעם בין נבואת משה לזולתו ואמר כי כל הנביאי הקודמים לפניהו והבאי אחרי כלם הם למטה ממדרגתו
 חוד לעשות עקד שלא תנוסח הדת ואלא תשתנה וכראיה מדעתו לומר שאלמלא העק הזה כבר היה אפשר לשמוע לנבי
 לבטל דברי משה והוא תימה אך נשמע לנביא הקטן במדרגה לבטל דברי משה שהוא גדול הנביאי הבאים אחריו לשי
 מה שכתב הוא זל אלא אם תאמר כי דעתו לומר כי פי ולא קם נביא עוד בישראל במשה בכל ימי משך הנביאי אבל אם
 אפשר בעתיד שיקום נביא אחר כמוהו ולזה הוצרך לעשות עקד אחר שלא תנוסח התורה וכבר ביארנו אנחנו שאי אפשר
 אפשר שיקום נביא אחר גדול ממשה בטעם זמן ולא כמוהו ושאיך ראוי לשמוע לנביא הקטן בטעם זמן לבטל דברי מי
 גדול ממנו אבל לפי טעם המתקט לחלוק ולומר שאפשר שיקום בעתיד באומות נביא אחר במשה או גדול ממנו לא ש
 שמוע נבואת משה טעם אלא ענף כמשך לשליחות השליח לומר שאי אפשר לבטל דברי משה בשן זמן שלא בהוראת טעה
 אם לא אחר שיתברר לנו אמתת שליחותו כמו שכתבר שלוחותיו של משה יבזה לא כצורך לעשות טעם ולא עקד שלא
 תנוסח התורה כמו טעמה הדמבס זל כי כבר ביארנו שהיא דבר שאין לו ראיה מן התורה ואינו עקד בפני עצמו אבל
 היא אמונה אמתית ודבר כמשך לשליחות השליח כמו שביארנו וכן יראה מלשון רז"ל בתורת כהנים אמרו אלה המצוות
 מלמד שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה אשר צוה ה' את משה כדאי השליח לשלוחו: הרי שתלן נצחיות התורה והמצוות
 בשליחות השליח: וזה מה שרצינו לבאר:

פרק בא'

נקראת התורה עדות כמו שאמר הכתוב ואל הארץ נתן את העדות אשר ישמרו בכך בריתי
 ועדותי זו אלמד לומר כי כמו שהעדות אי אפשר שלא יובן לפשוטו ולא כאמר נחלק הזמן
 או כעשה לו פי' או צויה באופן שלא ינוחו או יכחשו העדי ואם העדות שראובן הרג את שמעון באחד בטבת והזמן לא
 כאמר נפרט העדות באופן שלא יהיו זממין בטכאוי כי באחד בטבת זל בטנה ראמונה לשמטה או טכאוי כי מה שאמרנו
 שהרגו הוא כעבור שלא נתן לו צדקה להחיותו או כעבור שלא למדו תורה להביא לחיי העולם הבא: לפי שהצדק ראוי
 סיובן כפשוטו ואם הזמן העדי נהרגין ולא נפרט דבריהם כדי שלא יהיו כשרגין כן תורת הטעם נקראת עדות כעבד
 מדאי שיתנו המצוות כפשוטן ולא כעשה להם צורות ושירישים לומר טעם בהם תנאי או זמן מוגבל שלא כזכר בהם ו
 ועל זה אמר דוד עדות ה' כאמונה כלומר שהיא אמתית כפשוטה והבא לפרט ולסנות ולעשות צורות ולומר שאמר החזיר א
 היה זמני או כאמר על יצר הרע וכחצא בזה ושעקר כל התורה תלוי באמונת הלב ולא במעשה המצוות עליו להביא
 ראיה כי אין בידו לבטל המצוות ולומר טעם בהם תנאי או זמן שלא כזכר ואל זה רמז המאורד באמת כתי לי זדים טיחות
 אשר לא בתורתך וביאר שהטאות הם שאומרים כי כל מצותך אמונה בלבד ושכבר עבר זמנם ושאיך צורך למעשה
 המצוות כלל וכזה העקר רדפונו ועל כן צונו כי אינו צריך לעזרתך שאם לא כן כמעט כלנוי בארץ ועם כל זה אינו
 לא עובתי פקודך וחתם דבריו כחסדך חייני ואמרה עדות פיך: כלומר שהם כמעט כלנוי ואצתה בחסדך חייני ואם
 ואמרה המצוות כפשוטן טעם עדי פיך כלומר בעדו סיובן כפשוטו ואין כח בידו שו' אדם לשרט ולבטל פשט המצו'
 וזה כי אף אם נמצאו בתורה דברי רבים הסכימו בהם כל החכמים היונים רומאים לעניינים נכבדי עלתני וענייני
 טכלי כספור גן עדי וחד נהרות ואלתם לא כעבור זה הכחישו מציאותם ושלא יהיו אמת כפשוטן אבל יאמרו טעם הי
 סתת הדברי ההם נמצאי כן במציאות יש בהם רמז לענייני יתד נכבדים עליוני כמו שאלא המאשכ' נמצאת כן ב
 במציאות ונא רמז לענייני עליוני נכבדי וכך בטבע הטבע האנושי נמצא בה הלשון והשני והשפתו לצורך האכילה
 כמו שהם נמצאי בכח ועם כל זה הם באדם לתכלית יתד נכבד טעם כלי אל הדבור והמבטא לשבח הטעם ולספר
 תהלותיו שהוא תכלית יתד נכבד מן התכלי שנמצאו בעבורו בפ"ח וכן בעולם נמצאו דברים מצד טבע ההויה כד'
 נהרות וזולתם טעם רומאים לענייני יתד נכבדי מהם ועל דרך זה הוא שאמר כי יתעלם שלמטה הוא משל לירושלם
 של מעלה ולא אמרו כן להכחיש מציאות יתעלם של מטה שהוא לעניין נכבד מצד עצמו כלומר שתהיה משכן לשכינה
 כמו שלא נבדש מציאות יחזקאל והיתנו מצד עצמו לתכלי נכבד כמציאו אחר מן הצדיק בעבור שאמר הכתוב והיה
 יחזקאל לבס למשל: וכן נבין טעם בתורה דברי רומאי לענייני אחריו נכבדי ולרמזם עליוני והם עם זה אמתים כפ
 כפשוטן וכ"ס המצוות טעם בהם רמז לעניינים נכבדים עלתנים יש בהם גם כן תכלית נכבד מצד עצמן ומצד
 המעשה בהם: וכעבור זה נקראת התורה עדות כמו שאמרנו למד טעם אמתית כפשוטן ולא כעשה בהן צורה לבטל

הפשוט:

פרק בב'

סתירה שהיא בדינו הטעם לפי משך הקבלה מאבות לבנים היא שנתנה למשה בסני בלי שנוי
 כלל וזה כי בזמן בית ראשון טעם הכחני ומורי התורה בבית המקדש והתורה משורשמת כפי

נאמן כן בכחן כי מה שאמר הכתוב ולא קם נביא עוד בישראל כמשה ר"ל שכל אותן זמן שנמשכו הנביאים אחריו עד
 טכססן הנבואה מהם לא קם כמיהו ואלו בעתיד כבר ימצא כמיהו או גדול ממנו ואם בעבור מלת עוד טכססן
 במטה יתיר אין לשון עיד מורה אלא על זמן מועט כמו ישנה ויטכס רישו ועמלו לא יכור עוד שסי כל זמן שלא יבא
 היו ממנו וכן לא ילמדו עוד מלחמה ש"ל בארץ הדור וכן לא יקרא עוד לטבל כריב וגו' והתשובה בזה שאין הכרח
 מהדרגת הבואת משה ז"ל הכתובים שאמרנו בלבד שאם כן כבר היה אפשר לבעל דין לחלוק ולומר כי בישראל לא קם
 אבל באומות העולם קם אבל עקר ההכרח הוא ממה שנמצא בתורה שבקש משה רבי מהסם שתעלה מדרגת כל ים
 יארחל ומדרגתו כנבואה מכל שאר האומות וזה הוא מה שבקש משה רבינו מהסם כשאמר לו ונפלינו אני ועמך מ
 מ' ל' יעם אשר על פני האדמה כי בקש ממנו שני דברים האחד שלא תענה שנס אומה לישראל וזה שלא תענה שכי
 על אומות העולם להמציא נבואה בהם וכן אר"ל בקש משה רבינו שלא תענה על אומות העולם וכתן לו
 והשני בקש ממנו שלא יענה לו שום אדם כנבואה וזה אמר אני ועמך כי כמז שאל שלא תענה שום אומה לישראל ב
 בשריית שכינה לישראל עליהם כמו שפירשנו ר"ל כן נראה שאל במלת אני שלא יענה שום אדם אלו במדרגת הנבוא
 וכאמר לו בתשובת זה גם את הדבר אשר דברת אעשה כי מצאתיך בעיני ואדעך בשם הרי שהודה לו הסם באותן
 עליו שבקש ממנו ובעבור זה הוא מה שהעיד עליו הכתוב בסוף התורה שלא יקם נביא עוד בישראל כמשה כלומר א
 חסי בישראל שהיא האומה הנבחרת לנבואה לא יקם כמיהו לעולם כמו שהנבואה על כך וכל טכסן בשאר אומות שאינ
 רחומות שתחול עליהם הנבואה ומה שאר"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה בישראל היא שאיננו קם אבל באומות ה
 העולם קם ומהו כלעם אמרו זה להורות כי כמו שמדרגת משה כנבואה היתה בעבור ישראל כמו שפרשנו בפ' יב
 מן המחמר הזה כן כלעם לא הגיע לאתה מדרגה שהשיג כנבואה עם היותו קווסם אלא בשביל ישראל כדי שירכס
 אבל לא שתענה מדרגת כלעם למדרגת משה חלילה שכבר נאמן לו גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאתיך
 בעיני ואדעך בשם שהודה לו הש"י שלא תענה מדרגת שום נביא למדרגתו ושלח תקול כנבואה על אומות העולם ולפי
 טראה משה שהודה לו הש"י בקשתו שבקש הבין ממנו שני דברים האחד שהנבואה לא תחול על האדם בטבע אלא בר
 ברצון חלקי ולפי הורה לו שלא תחול הנבואה על אומות העולם שאם היתה חלה בטבע לא היה הש"י מונע טוב מב
 מבעליו שלא תחול על אומות העולם והבין הבין ממנו שנבואתו תהיה ענין נסיי וכבר נראה למעלה ממדרגת השכל
 האנושי להשיג כנבואה חסי מצד התורה ואף אם יהיה מוכן אליה שאם היה בחק השכל האנושי שישיגו איך הבטיחו
 הש"י ואדעך בשם ואלא יקם בישראל נביא כמשה הנח הש"י אף ראוי שימנע טוב מבעליו שאם יהיה אדם מישראל ש
 ט יא האומה הנבחרת לחול הנבואה מוכן לאתה מדרגה שלא ישיע עליו ברצונו אבל בלי ספק להיות נבואתו עב
 ענין נסיי בחסד מושלג שאין מחוק האדם שישיגו הבטיחו שלא יעשה אותנו החסר לזולתו ובעבור שהרגיש משה ה
 ט היתה טעם רצון לעשות עמו חסד חסם סמך לזה טאלה אחרת וואו הראוי נא את כבודך כי חשב שאחר שהודה לו ה
 הש"י לעשות עמו חסד חסם שאין שום אדם ראוי להשיג טגם ראיות או הטנת כבודו א"ע שאינו בחק האדם שישיגו ה
 ט ראה לו על כד החסד וכתתו התעביה על זה לא תוכל לראות את פני ש לא יראני האדם ודו וביאת ר"ל אפי מלאכי
 הטרות שהם חיים ויהיה פי התשובה לפי זה לא תחשוב שההסנה הזאת שאני מונע מוק לפי שאין מחק האדם שישיגו
 אבל לפי שאין גם זה מחק מלאכי הטרות שהם חיים תמיד שישיגו ולזה אי אפשר שתשיג אתה המדרגה הזאת כי די לך
 שתשיג כהטנת מלאכי הטרות אבל להשיג יתיר מהם אי אפשר ולזה לא מנע ממנו הטנת לחוריים שהיא ידיעת איכות
 האתלולות הנמצאת ממנו אלא הטנת פנת שהיא הטנת דבר מעצמותו שלא ישיגו זולתו ולפי הדברים הללו אחר
 שהודה לו הש"י שאלתו כמו שאמר ואדעך בשם ראוי שנבין כי פסוק ולא קם נביא עוד בישראל כמשה הוא כש מתמיד מ
 מורה על גדול מדרגת משה כנבואה על כל הנביאים הבאים אחריו ולזה לא יהיה שום נביא ראוי לחלוק על דבריו
 וראוי היה לפי זה למנות נבואת משה שרש פירטי בפני עצמו לתורת משה לפי שהוא מורה על כבודות התורה הזאת א
 אבל לפי שאפשר לבעל דין לחלוק על הש"י שאמרנו ולומר שאמת הוא שלא יקום בישראל כמשה ולא גדול ממנו אבל
 באומות העולם אפשר שיקום כמו שאר"ל על ידו ונשא ונבנה מאד ירום מאברהם ונבנה ממשה כן נראה שאפשר
 שיקום גדול ממשה לזה שמנו אותנו ענק משליח ואל שרש בפני עצמו למרש"אף אם כודה שיהיה פי הסם יך
 כדבריהם ושיהיה אפשר שיקום בעתו נביא אחר גדול כמשה הנח אי אפשר לומר שיאמן שן נביא או מתפאר כנבואה
 לחלק על דברי משה אם לא שיתבאר לנו שליחו השליח והוא שיתאמת שהוא שליח הסם לתת תורה על ידו במעמד
 ס רביא כמו שנתאמת שליחות משה כמו שאמרנו ואלם אם אפשר שיתאמת זה בעצ' כשישמע כל העם כאחד שליחו
 השליח בקל ה' אלקים מדבר מתק האט באשר היה זה במשה אין לנו עסק בנשפנות

ותכליתו נחמד כל דבר הכתוב מאי זה מין שיהיה כבר אפס' טיובן בטתי הבנות מתחלפות עד שהשם טתי ההבנה
האחת מסכמת לכוננת האומר והטות מתחלפת לה מכל וכל כמו שכתב הרמב"ם ז"ל באגרת תחיית המתים כי שמוע ה
ישראל האלקיני ה' אחד העברים יבינו תמנו האחות הגמורה ~~האחות הגמורה~~ בעבור זה היה
מחוייב כדי שתהיה תורת השם תמימה ותיובן על סכונה הראויה שכתת השם אותה אל משה בכתב יפרש אותה לו על
סכונה הראויה וכן משה ליהנוטע וכן יאשע לזקנים וזקנים לנביאים . וכן דור אחר דור כדי שלא יפול טוס ספק' ב
בהכנת הכתב כפי מה טראוי . ולפירוש הזה לעתידה שכתב סמסר משה ליהנוטע ויהנוטע לבאים אחריו הוא שקראו ת
תורה טבעל מה לפי שאי אפשר שיבא הפי' הזה בכתב כי בכתב החזק יפול ג"כ הספק שאמרנו טיפול בכתב הראשון
ויצטרך פי' לפי וכן לבלתי תכלית כמו שקרא לחבור המטות שהיא פי' תורה טככת טכפל בו מן הספק והמבוכה עד
טהנצרך לפי אחר והוא חבור התלמוד טעשה רב אשי לפרש המטות . וכן התלמוד טהוא פי' המטות הצרך לפי ג"כ
נרבו עליו הפירושים וחלוקי הסברות וכן על הפירושי גס כן ולזה הוא מבואר שאי אפשר שתהיה התורה טככת טלמה
אם לא בהמצא עמה הפי' הזה על מה נהו הנקר' תורה טבעל מה ועל זה הוא שארזל לא כרת הב"ה ברית עם ישראל
אלא בטובל תורה טבעל מה וזה לפי שאין מצויאות להכנת התורה טככת אלא עם תורה טבעל מה עוד לפי שאי אפשר
שתהיה תורת השם טלמ' באוסף טתספיק בכל הזמנים לפי שהפירושים המתחדשים תמיד בעניני האנשים כמטפטי
נהדברים הטפעלים הם רבים מאד מטיכללם ספר . על כן נתנו למשה בסיוני על מה דברים כוללים כרמז בתורה
בקצרה כדי טעל ידס יציאו החכמים טככל דור ודור הפירושים המתחדשים והם הדברים טנזכרו בתורת כהנים טכת
בתלתו באותה בריית המתחלת ר' יואעאל אומ' בטלט עטרה מדות התורה נדרשת מקל וחומר מגורה טנה וכו' ועל ידי
אותן הדרכים או אחד מהן יודע כל מה טלא נמצא בתורה כפי' . אבל מה טנמצא בתורה כפי' או בקבלה אין היוצא
באותן הדרכים מועיל ולא מעלה ולא מוריד לטול הכתו' או הקבלה . ובעבור זה נמצא פעמים הרבה בתלמוד שאמרנו
או מניין לך ויאמר המטיב הלכה למשה מסיני . וכן יאמר המטיב אס קבלה נקבלה ואס לדין יט תשובה . ולפי שאפשר
טיפול מחלוקת בי' חכמי ישראל בדבר טלא באה הקבלה בו אלא טמצא באחת מהיג' מדות או באחת מטאר דרכי ההבנה
הסכימה הטכמה האלקית כדי שתהיה תורת השם תמימה לסלק המחלוקת הוא במה שאפשר וזה בטכנה ההכרעה ב
ככל דור ודור לרוב החכמי ויאמרה אחרי רבים להטות ואמ' גס כן לא תסור מן הדבר אשר יגדו לך ומיאל וביארנו
רזל אשי יאמר לך על מין טהוא טמאל ועל טמאל טהוא מין וכוונתם בזה לומר כי לפי טכל אדם מדרכו לחטיב' אס
מחשבות נליחם לעצמם הטכוננות והטברא והטככל יתיר מכל מה טזולתו עד שתמצא כמה פתאי' ונטים ועמי הארץ
מדברים תועה על החכמים ויחטבו עצמם מטכילים יתיר מהם אמר הכתו' כי אף אס יראה לתולק טהחכמי אומר' על
מין טהוא טמאל ועל טמאל טהוא מין לא יחו מדבריהם לעולם אבל תהיה ההכרעה מטורה תמיד אל רוב החכמים ו
נאף אס אפשר טהיה היודך יתיר חכס מכל אחד מהם ויהיה יתיר מסכים אל האמת מכלס תהיה הטלכה כהכרעת ה
טרוכ ואין היודך רשאי לחלוק עליהם לעשות מעשה בדבריו כלל וזהו ענין ר' יהושע עם ר' אליעזר בבבא מציעא כי
א' עמי טר' אליעזר היה מוס' לג בחכמה יתיר מכלס עד טיבאחה בת קאל ויאמרה מה לכס אצל ר' אליעזר טהלכה בט
כמות בכל מקס עמר ר' יאשע על רגלת ואמר לא בטמים היא סא' עם טהאמת יהיה כדבריר' אליעזר אין ראוי טננות
דברי המרובין לעשות כדברי היודך כי כבר נתנה תורה על הר סיני טכתוב בה אחרי רבים להטות . ואס בדבר אחד
נעשה כדברי היודך ונניח דברי המרובין יתחדס מחלוקת גדול בישראל בכל דור ודור כי כל יודך יבא לחטוב טהאמת
אחו ויעשה כדברת הלכה למעשה נבזה תפול התורה בכללה . וע"כ ראוי טלא נניח הדרך הכולל טהוא ללכת אחר הרוב
ולנהיח דברי סיחיד או דברי המעטים ובלבד טהיו הרוב דעת החכמים לא רוב דעות עמי הארץ לפי טההמון ועמי
הארץ נפתים לדבר טאינו עד טיבאו להעיד עלת ולומר טהוא כן . וכבר הזהיר טלמה על זה ואמר שאין ראוי ל
להמטך אחר הטכמת ההמון טהרי אנו רואים אותם מסכימים בכמה דברים בחלוקי האמת וזהו טהרי ההמון לא א' ע
יבוא לגב כי יננו למלא כפטו כי ירעב וזהו מוסס אצלס ובלתי מגונה . ואינו כן לפי האמת אבל אס נמצא יטלס
טבעתים נאח כל הון ביתו יתן לפי מטפטי התורה טאמרה ואס אין לו ונחבר בגכתו . וכן יסכימו ההמון כי הנאף
אינו ראוי לענות אבל יאמת כי נאף אשס חסר לב וראוי לחמול עליו כי הו' מזיק לעצמו ומטחית לכפטו והוא יעשה
טעבירה ורע לעצמו ואין טוס כן דעת מזיק לעצמו ועל כן יאמרו ההמון טהוא חסר לב ואינו ראוי לעוכס ואינו כן
לפי האמת כי נגע וקלן יוצא הנאף וא' כי קאה חמת גבר ולא יחמול בוס נקס לא יא' פני כל כופר ולא יאבה
כי ידכה סחד וע"כ אין ראוי

בפי הכל אי אפשר לה שתקבל סנוי וא' עפי שהיו בהם מלכים עובדים ע' כן ג' היו נמצאים עמיהם נביאי' כל אותם הימים עד החרבן ומזהירין את ישראל על שמירת התורה ומה שמצינו ביאשיהו שחרד חרדה גדולה על ספר התורה שמצא חלקיהו הכהן בית ה' לא טלח היה נמצא בידם ספר תורה או פתגמן כתב הדת שהרי ירוניא הנביא היה קאי' אל לא לפי שאמון ומכסה היו עובדי ע' ומכעוסי' את השם עד שאר'ל כי מנשה היה קודר את האזכרת וכותב עם ע' תחתיהם לפיכך חטט אחד מן הכהני' טאס יבא ליד המלך ספר התורה טכת משה טיקדור את האזכרות טכנו ובעכו' זה גנוז בין שונות הבניין . וא' חכ בימי יאשיהו אשר טב אל השם בכל לבבו ובכל כפשו ובכל מאדו בכל תורת משה חפטו אחרי ה הספר הזה ולא מצאוהו וכטחזקו את בדיק הבית מצאו חלקיהו בין שונות הבניין והיה בעיניו כמוצא טלל רב טלח אל המלך לאמר ספר התורה מצאתי בלגת ספר התורה הידוע טעטה משה ולא אמר ספר תורה מצאתי . ומה שחרד ה המלך יאשיהו על כך וקדע את בגדיו כטטמע את דברי הספר כבר פיר' ר'ל בירושלמי טעם הדבר הזה לפי טספר תנ תורה טעטה משה לתחלתו הוא נגלל ואתם טעה מצאוהו נגלל כטסוק וילך ה' אותך ואת מלכך אשר תקיס עלך וגו' ול ולפיכך חרד המלך אותה חרדה שחרד לא בעכו' שהיתה התורה נטכתת מהם חלילה וכן כטגלו לבבל אי אפשר טעטתכה לפי טבתחלת גלות יהויכי' קודם שחרב הבית גלו חרש והמסגר וגדולי חכמי ישראל שהרי היה בהם דניאל והיה עם י יחזקאל הנביא אמר הכתנ' בא אלי הפליט מירושלם לאמר הוכתה העיר וכל גלות ישראל טהת מפורזין בכל ארץ אמר היה נמצא בידם פתגמן כתב הדת שהרי אפי' אלל הכותיים טהנטיב מלך אמר בערי שומרון היתה התורה נמצאת :

וכטחזק הבית כבר היתה התורה מתפטטת בבבל ואי אפשר לה שתקבל סנוי מפני חרבן הבית וכטעלה עזרא מכלל לא עלג עמו אל אמתני מספר והגדולים טבישראל והחכמים

והמחשבים טבהם כלם טסארו בבבל אר'ל לא עלה עזרא מכלל עד טעטאה כטלת נקיה ועלה כלומר טהניח הכשרים ויהעלה עמו כל הפסולים לפי טבארץ ישראל יהיה בידו כח למחות טלח יתערבו בהם תדע שהרי לא עלג עמו מטטט לני כלל אמר הכתוב ואבינה בבהניס ומכני לני לא מצאתי עם עד טטלח בעדם לבבל וטלחו לו מכני מחלי' יח' ואחר טנטארו עם כל הגזלים וודעי התורה לא היה רטאי לטנות דבר בתורה כי לא תהיה תורתו מטטמת עם תורת כל הנט הארצים בבבל והנמצאים בערי שומרון ובארץ אשר ובמקומות אחרים טלח הסכימו לעלות עמו וא' עפי טטנה ה הכתוב כמו טאמרנו למעלה זכר לגולה טנית מ' לא היה רטאי לטנות דבר בתורה . ומה טטנה מניין החדש' מניסן לתטרי כמו טאמרנו לא חטב זה לטנוי אחר טבתטטטי התורה היו מוכין לטמיטין ולזכלות מתטרי ואולי טכך היו תקי' מקובלים מדימיה שהיתה קבלה בידי מן הנביאי' עד משה טראוי לעטות זכר לגולה הטנית אחר טטטאה מטות טס טסח טהיה זכר לזיאת מצרים במקמה' אבל לא טנה דבר מן הכתנ' בתורה כלל ואס נמצאת התורה באומנו אחרות על זולת הנוסח אשר בדינו או באי זה סנוי בקצת דברים הנה הטנוי הוא נטל מצד המתקין לאומנות החן טלא היו ב בקיאל בה' ומה כי יהודי' מדקדק' בתורה ובאונותיה במלא וחסר ומתפאר' בידעת מניין האונות וטטאך הטעמי' עד טהס כותבי' זה בגלוני ספריהם וקורין אותן מסורת מה טלא יטטו כן סאר האונות . וכן אמרו למה נקרא טמס סופרי' שהיו סופרי' כל אונות טבתורה . וזה לאות כי היא טמורה בידם כמו טטתנה למטה בלי סנוי . והראה טדיא כ נמצאת הניס ביד כל ישראל המפורזים בכל העולם מקצה מזרח עד סוף המערב על נוסח אחד בלי סנוי . ומה טא סאר'ל על קצת תיבות טבתורה תקון ספריס הוא זה כמו טאמרנו ואברהם עורטנו עומד לפני ה' וה' עורטנו עומד לפני אברהם היה לו למר' אלל תקן סופריס הוא זה וכן אל אראה ברעתך היה לו למר' אלל תקן סופרי' הוא זה וכן בזולת זה ממה טאר'ל טהוא תקון סופריס אין הכוונה למר' טטנה טוס אדם דבר ממה טבתורה חלילה טאין אדם ב בעולם טוייף ספר טיאמר אני זיטתי או תקנתי כך וכך ואך יאמר הס תקון סופרי' הוא זה אבל הכוונה למ' כי לפי ענין מאך הפרטה היה ראוי טיאמר ואל אראה ברעתך ומה טטנה הכתנ' ואמר ואל אראה ברעתך לא היה אלל כטאמר המתקן דבריו דרך כבוד כלפי מעלה כי משה לא היה מדבר על עצמו אלל כלפי מעלה היה מדבר ותקן משה הלטו מטי הטס כטאמר המתקן הכתב דרך כבוד וכן כל במצא בזה . וכן הנקודות על תיבות ואהרן כטסוק כל הפקודים א אשר פקד משה ואהרן ועל לנו ולבנינו וכטצא בהם הטעם בזה הוא כי הנקודה על התיבה עם טטטאר כתובה הנה היא באמצעות בין כתיבת התיבה והעדרה כאלג יאמר כי א' עם טכתוב אשר פקד משה ואהרן היה המונה משה וא ואהרן היה טפל לו אלל טכתב דרך כבוד כי משה כלבד היה העקר וכן לנו ולבנינו להנחות כי אף חוטב הבניס על פי האבות כל כך כחוטב האבות על עצמם א' עפי טהבני' מתחייבי' על פי האבות וכן כלם על זה הדרך :

הדבר הטלס הוא אשר לא ידמה עליו תוספת ולא חסרון ואחר טנמצא דוד יתאר תורת הטס פרק בג' כטהיא תמימה הנה אי אפשר סי היה בה טוס חסרון להגעת טלמותה וטכליתה

מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא להורות על חכמתו ית' והמשך אל זה גדול אדמכנו ורב כח ולתבונתו אין מספר ל להורות על שלטתם כי אמר גדול אדמכנו להורות על ארצו כי הוא גדול לעשות מה שירצה ואי מי שיעכב על ידו וזה כנגד מה שאמר בונה ירושל' ה' ואמר ורב כח לרמוז על יכלתו לחכום לכסברי לב כנגד מה שאמר הרופא לשבור לב כי זאת ולתבונתו אין מספר להורות על היותו חכם לדעת מספר הכוכבים וכח כל אחד מהם והתמוז כחותיהם זה בזה וזה כנגד מה שאמר מונה מספר לכוכבים כלומר אחד טחמתו בלתי בעלת תכלית יכול להקף אפי' בדבר בלתי בעל תכלית כל שכן מספר הכוכבים שהוא בעל תכלית בהכרח כי אי אפשר שימצאו גשמים בלתי בעלי תכלית במספר אבל להסלגת רבוי כחותיהם בהתמוזם זה עם זה יחם ידיעת מספרם והסלגת רבוי כחותיהם בהתמוזם זה עם זה אל ה חכמת הבלתי בעלת תכלית ומה שאמר חכמי החקר כי הכוכבי בעלי מספר ידוע ושהן אלף וטני ועשרים ומאהגא אמר זה אלף על הכוכבים הנראים אבל הכוכבי הבלתי נראים חלונם הם רבי מאד אמר הכתוב והנכס היום ככבי השמי לרבי וזולת זה הרבה וכללעת ראיתו לא כשיג מהם אלא מעט מהרבה ואין ראוי לומר שהבלתי מושג חלונם אינו נמצא כי העטוף שלא ישיג אור השמש אינו ראיה על היותו בלתי נמצא ועל כן לקח ראיה על היותו חכם מהיותו מונה מס מספר לכוכבים להורות על הסלגת הרבוי ההנה מצד הדכבת בחותיהם והיותם נכנעים לפניה לבטל הארחתם כפי מה שתגזור חכמתו ית' וזהו לכלם שמות יקרא בארון סקורא אל העבד לעשות רצונו וכו' והמשך כל המזמור על זה ה הדרך להראות חכמתו ורצונו ויכלתו כי אמר מעודד ענוים ה' ונ' להורות על היכלת' והמכסה שמים בעבים להורות על החכמה כי אליהוא הביא ראיה משלחת המטר להורות על חכמתו ית' ואמר עוד לא בגבורת האדם יחפז ונ' להורות על הרצון לומר שאין רצונו כבעלי הסוסים ולא כבעלי הארזע והקמה אבל רוצה ה' את ידיאן את המיחלים לחסות כי לא בחיל ולא בח' ימשיע ה' ואת סכחי ירושלים את ה' כנגד מה שאמר בתהלה בונה ירושלים ה' וכו' להורות על הרצון ה הנמשך והמשך זה גם כן בירידת המטר וכסאר דברים הנמשכים בעולם לומר שכלם נמשכים מאתו ומוריס על ח חכמתו ורצונו ויכלתו ועל כן את בסוף המזמור מנוד דבריו ליעקב הקו ומספטי לומר שאל להותת כי גם אל ה' ח חלקים מהתורה מקפת בהם מהם דברים חקים ומספטים יורו על היותו חכם ורוצה ויכול כמו שאמרנו וראוי לשבח לטעם על היות אל ה' חלקי' מניעים מאתו לכלל האומה ועל כן קראם דבריו וקדו ומספטי ומה שאמר אח' לא עשה כן לבל גוי כאלפרסם רב החסד עשה המ' לישראל לתת להם דברי' וחקים ומספטי' מהיו מתנהגים על פיהם לקנות טלמותם האנושי מה שלא עשה כן לבל גוי שיריע להם דבריו וקדו ואפי' המספטים שמוך הדת הכימוסית לדבר בהם ולא הגבילם לא ידעום שאר האומות כי לא היתה ידיעתם מספקת לטער היושר והשוני האמתו כמו שבארנו וזהו ומספטי' כל ידעום' וסיהם הללויה לומר שראוי לטבח האם על החסד המושלג הזה טעמה עם ישראל להטניח בהם זה המי' מן ההטניחה הנשלחה להטפיע להם דברים וחקים ומספטים מהחמתו ורצונו ויכלתו במה שינשג התכלית האנושי :

פרק בא' הקצה אלי חכם אחד מחכמי הנצרים ואמר כי הדבר יבחן מצד סבותת אס מצד החומר ואס מ מצד הצורה ואס מצד הפועל ואס מצד התכלית ואמר כי כשתבחן תורת משה תמצא חסרה ב בכלן וזה כי היא חסרה מצד החומר שיש בה ספורים ועניינים אחרים שאינם תורה כלומר הנהגה והיסרה ותורת יסו אין בה דבר שאינו תורה ומצד הפועל כי היא תניח האודות האלהת הדומות על המלום כעלמות מאד שאי אפשר שיבחן מתוכה שלמות הפועל ותוארת כלל ואמר כי זה יבחן מתורת יסו הנכרי שבארה כפי שהאלוה אב ובן ורוח הקדש ואלים דבר אחד ומצד התכלית כי לא תניח ההצלחה הנפשית שהיא התכלית האנושי אבל תניח הצלחות גשמיות כלבד ואולם תורת יסו תניח ההצלחה הנפשית ולא ההצלחות הגשמיות ומצד הצורה כי התורה ראוי שתהיה מקפת על ג' דברי' על מה שבין אדם למקום והם מצות עבודת' נקד'את בלשונם צרימוניאלים והם המצות שאדם עושה מצד עבודת האל כי צדי בלשון ית' אלונה ועל מצות סבין אדם לחבירו והם המספטי' נקד'אים ודיניאלים והם המצות המתחדשות על האדם מצד משאו ומתנו עם אלתו והם המתחייבות מצד הקבוצ המדוי' ועל המצות שבינו לבין עצמו נקד'את מוריאלים והם המצו שאדם עושה אתם לקנות תקונה טובה כנפשו מיראת חטא וענוה וכתיבא בהן סהן מקדו כנפש תקונה טובה ואמר כי כשתבחן תורת משה בטלטה מיני המצות תמצא חסרה בכלן כי במה שבין אדם למקום שהן מצות עבדו' ר'ל באראת ודיכי העבודה הנה היא חסרה כי היא תצוה בהדיג הב' ושיריפת הבשר והחלב והארת הדמי' וזייקתן סהן עבודת מוזהמותה שאין כן בתורת יסו כי עבודתו נקס כלס ובין' ואס במה שבין אדם לחבירו סהן המספטים והם המצות המדיניות הנה היא חסרה גם כן לפי שהתורה הרבית שאמרה לכבד תסך וזה דבר מט משחת הקבוצ המדוי' וצותה גם כן שהיוצא בטנגה יג'ה עד מות הכהן הגדול וזה עונם בלתי סנה כי פעמי' יהיה סרבה ופעמים יהיה מעט' ועוד שהיוצא בטנגה אין לנו מספטי מות מן הדין ותורת

אין שיהי
היה

ח ב

אין ראוי להביא ראיה מהסכמת ההמוץ כי פעמי' יסכימו החמוץ על חלקו האמת שהרי במי אחאב ומנשה ודומיהם היו
מסכימים כולם לעבוד עז' זולתי הנביאים ותלמידיהם ועל כן ראוי שתהיה ההכרעה מסורה לתוב החכמים בלבד כי
החכמה מתת אלקי' היא כי היתן חכמה מפיו דע ותבונ' וכזה תהי' תור' הטם תמימה בכל דור ודור ובלתי חסרה דבר :
פרק כד' תורת מטה האלקית הזאת תקוף בכלל על טענה חלקים יתר על טענה עניינים חלקים טהם החכמה
והרצון והיכולת : החלק הא' הוא החלק המקוף בדעות אמתיות ויקרא זה החלק דברי' כמו שאמ' הכתנ'
את הדברים האלה דבר האל כל קהלכם ואמר ג'כ ואכתוב על הלמות את דברי הברית עשרת הדברים בעבור החלק
המדעי אשר בהם המציאות הטם ותורה מן השמי' וההפגחה ושאינו גוף וחיות העולם חולת זה והחלק הוא המושפע
מתחתיו ית' ל' מצד היתן חכמ' : והטעם הוא החלק המקוף על הדברים הנרצים אצל הש' והם המושפעים מרצונו
המוריים על היותו רוצה ויקרא זה החלק חוקים והוא כלל המצוות אשר אין טעמם נודע כאשילת חזיר ולביטת טעמנו וז'
וזייצת כלאים ופריה אדומה ודומיהם טהם גזרת מלך והם דברים נרצים לו ית' אחר טענה בהם אהל וכי מה אכפת
להק' בה בין טוחט מן הצואר לסוחט מן העורף אלא נחת רוח לפניה שאמר ונעשה רצונו וכך אמרו על הקרבנות אשה
דיח נחוח נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני : והטעם הוא החלק המקוף על עשיית היושר והרחקת העול בין ה'
האכטים ויקרא מטפטים והם המושפעים מיכולתו והוא מבואר כי הדת הנימוסית לא תוכל להקוף על החלק הראשון
טהם הדעות האמתיות כי כמו שכתבנו במאמר הזה עדין המחלוקת במקומה עומדת על הדיוטים הנכבדי' שהדעות
תלוי' בהם ועל החלק השני ג'כ שהיא ידעת החוקים והדברי' הנרצים אצל הש' לא תוכל להקוף בטמס נד' כי אין לשכל
האנושי מבוא לדעת פרטי הדברים הנרצי' אצל הש' אם לא מצד הנבואה כמו שביארנו : ועקר הקפתה הוא על החלק
הג' טהם המטפטים כי היא תשתדל להרחיק העול מבין האכט' ולהעמיד היושר והיא קובעת דין ומטפט בין האכטים
כדי שישלם הקבוצ המדיני וכטיעון בה היטב תמצא שאפי' בחלק הג' אי אפשר לה לטפט על כסוף כי לא תספיק לשער
היושר בכל הדברים על דרך האמת כי אי זה דעת אנושי וספיק לשער כמה ישלם הגנב אם שני כפלים או ג' כפלי' או
ד' או שבעתים כי תמצא במניח הנמוסים מיי טהיה טהגונב ממוץ בין רב למעט יומת וזה דבר יומאן אנתו הסכל
האנושי כי למה ימת האדם על גביבת ממוץ ואפי' פעמי' הרבה ובעבור זה הסכימה התורה האלקית לשער גביבת ממוץ
בעונשים מתחלפי' כי הכופר במקדון וכיזא בו טהוא מין גביבה קלה ישלם שני לרעהו והגונב טה ישלם ד' זאן תחת
טה' והגונב שני ישלם חמשה בקד' כי הדוק טהזיק בגנבת טמר טכטלו תמלאכה הוא גזל ממה טהוא בגנבת טהה : י
ואולם בעבור טים בגנבת הצאן הסוד מרובה יתד מבטאר מטלטלן חלב וגזה וולדות אמר ד' זאן תחת טהה : ועל
כלס אמר אם אין לו וכמכר בגנבתו וזהו דין ישר ושמוי אמתו טהבא להפסיד ממוץ חברו ישלם ממוץ ואם אין לו וט
וכמכר בגנבתו כדי טישלם אפי' מנשו אבל טימות האדם על גנבת ממוץ אין זה יתד אמתו אלא על גנבת כספות כמו
טאמר הכתוב כי ימצא איש גונב כספ' מאחז מכוני ישראל וכז' ומת הגנב טהוא כלומר ולא זולתו : וכך ברוב המטפטי'
לא תספיק הדת הנימוסית לשער היושר והשונוי האמתו ועל כן היה ראוי טכמו שהתורה האלקית תקוף על כ' החלקים ה'
הראשונים כן גס כן תקוף על המטפטים להורות שאין יכולת ביד טמס אדם לשער היושר האמת לעשות מטפט ישר
אלא הטם ב'ה ועל כן נחלקו כל דברי התורה אל אלו הג' חלקים להורות על חכמתו ורצונו ויכולתו כאמר אמרנו וכך
תמצא המסורר במאמר הללויה כי טוב זמרה אלקינו וגו' טהיה מטכח הטם על היות מושפעים ממוץ ענייני' מודי' על
היותו חכם ורוצה ויכול צוף עמהם היותו ית' חונן וכמת' לישראל מאתו אלו הג' חלקים טהם דברים וחקים ומטפטי'
טהם מוריים גס כן על היותו חכם ורוצה ויכול ועל כן אמר כי טוב זמרה אלקינו כי נעים באזה תהלה כלומר נעים ו
טוב ויאות להללו ולומר לו על כל העניינים הנמשכים מחכמתו ורצונו ויכולתו המוריים על הסגחתו והתחיל בונה ירום
ירושלם ה' כרחי ישר' יכנס כי זה מרה על היותו ית' רוצה כמלך הבונה מדינה ברצונו ומכנס בתוכה אי זה עס סירצה
סאין מיי טיעכב על ידו לפי טהוא גדול על כל בני מלכותו ומצד גדולתו עושה כרצונו ואחכ אמר הדופא לטבורי לב ו
ומחכט לעצבותס להורות על יכולתו וזה כי טבירת הלב טהוא פרוק חבורו לא יקבל רשואה כלל בדרך הטבע כמו טכ
טכתבו חכמי הדפואה אבל פרוק חבור טאר האיברי' כבר אפשר טיקבלו רשואה ולזה ייחס אל הטם טהוא תמא טברי
הלב טהוא פרוק חבור א' עפי' סאין מודכו טיקבל רשואה וזה ממה טמרה על תוקף יכולתו להציל עמוק מיד עונקו במ
כמאמר דוד קרוב ה' לטטברי לב ואת רכאי רוח ימיע כלומר כמו סלנטברי לב סאי' בטבעס לדות הוא קרוב לרפאתס
כן הוא מוטיע לרכאי רוח סאין להס מוטיע מצד הטבע כמאמר סלמה רוח איש יכלכל מחלסו ורוח נבאה מיי יסאה
ל' כטארס חולה וחרוץ החיני חזק הוא יכלכל המחלה אבל כטארס הוא חולה טהיא נבאה מיי יסאה ל' מיי יכלכל או
איתה כי אין בטבעה לחיות ואחר כך אמר מונה

נשיהו אחד זה אי אפשר אם לא יצדקו סני הסותרים יחד שהיא דבר כנגד המושכלות הראשונות שאי אפשר לכל לצדד
 מצדיותו ולזה בעצמו הכיטיה גם כן הגשמות והזהירה מלהאמין בו אמר ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראיתם
 כל תמונה פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל : ואולם מה שאמר שהיא חסרה מצד התכלי שלא
 הזכירה ההצלחה הנפשית זה אינו כי כבר הזכירה לחכמים בר מן כמו שכזכור במאמר הד' בע"ה ומה שלא
 ביארה זה ביאור רחב לפי שהתורה לא נתנה לחכמי ולמשכילי בלבד אבל לכל העם מקצה גדולי וקטני חכמי וטעמי
 וראוי שיבואו בה דברים מובנים לכל וראויים שתבא האמונה בהם והדברי המושגי בהרצא לכל יותן בהם האמונה
 גדולה והדברים המושכלים הבלתי מושגים בהרצא ובלתי מובני אלא לחכמים לא יותן בהם האמונה כלל אבל יאמרו
 ההמון כי מה שהוא בלתי מושג לחוש הוא דבר רחוק וטקד ולזה יעדה תורת משה דברים גשמיים בפירוני כראים לעין
 ומושגים לחוש לכל העם מקצה ודברים שכלים בלתי מושגים אלא למשכילים ברמז כדי שיכירו כלם איש ואיש כפי מ
 מדרגתו ועל ידי התורה יושגו כל ההצלחות הגשמייות והנפשיות כל זמן שלא יגרום החטא ויהיה השגת הגשמייות שאין
 מדרך הטבע שיושגו ראיה על הנפשיות וכבר העיר על זה בלעם שלא היה מאומת ישראל ויהיה חכם גדול וכביא ואמר
 תמות נפשי מות ישרים ותיחי אחרייתי כמוהו שיראה שמצד חמתו או כבואתו השיג שיהיה לישראל אחרית ותקוה אחד ה
 המות עד שהיה כוסף שאחר שימות תהיה לו אחרית ותקוה כישראל לפי שהבין שההשגחה בעול הזה ראיה על הצלחתו
 בעולם הבא וכ"כ כי בהיות נסים מתמידים באומה שלא כדרך מנהגו של עולם שהיא ראיה על הצלחת הנפש בעולם
 הבא כמו שכל זמן בית ראשון הייתה הנבואה נמצאת בישראל תמיד ואף בבית שני שלא הייתה עם נבואה היו נענים
 פעמים בבית קל ויהי נסים אחרים מתמידים באומה כמו שתעשה הארץ בכל שנה טעית באומה התבואה לשלם ה
 הנסים כמו שאמר נביתו את ברכתי לכם בשנה הטעית ועשת את התבואה לשלם השנים וכמו שבכל שנת השמטה שאלו
 הכתוב הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך וכזו היו כלם עולים בחג הסוכות לשמוע את התורה
 ואמר הכתוב ולא יחמוד איש את ארצך בעלונך וכזו נכסי אחרי מתמיד טהיו במקד כמו שמנו את במסכ' אבנ ובמסכ'
 וימא אמר שהיה לשון של זהירות מלבין בכל שנה ביום הכיפורי ונסים אחרים שמנו אותם שם שהיו מתמידים באומה
 מה שלא נמצא באומת הכנעני אנת מתמיד מורה על אמתת אמונת ומה שיביאו ראיה מהצלח' המאמינים באמונתם
 אינה ראיה כלל אחר שמצאנו קודם שנתנה תורת משה מתר מאלפים שנה שהיו כל האומות עובדים ע"ז ולתי יחד ס
 סוגלות באבנות ודומיהם וא"ע כן היו כל האומות מצליחות כל אחת ואחת במלכותה המיוחדת לה והיו עומדות בסלנה
 ובהשקט ואף משנתנה תורה היו כל האומות עובדי ע"ז ולתי ישראל והיו מצליחות כל אחת במלכותה ואין הצלחת סנח
 סכחריב ונבוכד נצר ואלכסנדר והיותם מושלים על ישראל ראיה שתהיה אמונתם טובה מאמונת ישראל והן עוד היום
 הנצרים מודים שדת הישמעאלים היא כימוסית הכחית ואינה אלקית ועם כל זה הם מצליחים ומשלי בחלק גדול מן
 העולם וא"כ יראה שאין הצלחת האומה ראיה על טוב אמונתה ואמנם הראיה על אמתת האמונה היא התמדת הנסים
 כמו שהיו מתמידים בישראל בהיותם יושבים על אדמתם מה שלא נמצא כן למאמינים באמונת הנצרי ולא באמונת
 הישמעאלים ומה שאמר בהצלחת הנפש בעולם הבא על זה אנו דנין אם הוא כן אם לאו ומה הראיה עלת :

ואולם מה שאמר שהיא חסרה מצד הנורה הנה זה סקר גמור הסך האמת כי בכל הג' חלקים שזכר שתקוף
 התורה בהן היא שלמה בתכלית השלמות אם בחלק המנות טבין אדם למקום והם שנקראת סי
 צדימוניאלים ר"ל מנות עבדות הנה היא שלמה מאד כי היא תצוה בתפלה כמו שאמרה ועבדתם את ה' אלקיכם וברך
 את לחמך ואת תימך שהעבודה הזאת היא התפלה בהכרח כמו שביארו ר"ל וכיון שנבאר במאמר הד' בע"ה ותהיה על
 אהבת השם ויראתו אמרה ואהבת את ה' אלקיך ויראת מאלקיך ויראת את ה' אלקיך תירא ואתו תעבוד מה שאמר שהעבודות
 הם מזהמות מטריפת הבשר והחלב והדס הנה אם כאמר שלא נצטוו ישראל בקרבנות אלא על הכונה הטנית כדי לה
 להרחיקם מתקדושת ע"ז כמו שכתב הרמב"ם ז"ל אין א קאטא כלל כי לא הייתה הכונה בקרבנות אלא לטהר כונת הלב ו
 ולהרחיקם מתקדושת ע"ז אמר ירמיה כי לא דברתי את אבותיכם ולא צייתי ביום הוציא אותם מארץ מצרים על דברי
 עולה חבב כי אם את הדבר הזה צייתי אותם לאמר שמעו בקולי וגו' ואכל אף אם כאמר שהיה בקרבנות חלק מהם
 שהיו נעשי' על הכונה הראשונה אם כדי להעיר לב החטא או האדם כי הכבש או הכ"ח האצא טעשה ממנו קרבן כבר
 היה די וכזון כמותו והוא כסוף וכלה ולא נותן ממנו דבר אם לא מה שהיה בו נחת רוח לפני השם כן האדם יכלה ע
 על זה הדרך ולא יאמר ממנו דבר אם לא מצד הסעל טעשה במה שיהיה בו נחת רוח לפני השם שאמר ונעשה רצונו

ותורת משה התורה דמו לגואל הדם ואם הרגו על הדם שטור ונמצא לפי זה האורג כמזד שטור והאורג בטוגה נהרג
 מה שאין כן בתורת ישו כי הכל תלוי בדעת הטופשו ואם בזה שכי' אדם לעצמו כי לא תצוה תורת משה רק בכשרו
 המעשה לא בט' הית' הלב ותורת ישו תצוה בט' הית' הלב ומתוך כך תצול את האדם מדינה של גיהנם זה העולה מכלל
 דברי הנצרי: וזאת היתה תאוותי אלה כי כל הדברים הללו הם בהפך האמת מבלי הבנה ועיון וידיעה
 בדרכי התורה מאד שאיב על דבריו אציע הצעה אחת שאין ספק בה אצל כל בעלי סכל' והיא
 שהדבר שתבא האמונה בו ראוי שיהיה אפשר לסכל לצייר מציאותו אף אם יהיה נמנע מצד הטבע כמו שהתבאר בת
 במאמר א' פר' כב' כי הנמנעות מצד הטבע בקריעת ים סוף והתהפך המטה לכחש ושאיר האצות והמוסותי טבא בתורה
 או נזכרו בדברי הנביאים אחר שאפשר לסכל לצייר מציאותם כבר תבא האמונה בהם בט' וכלת ביד האל להמציא
 ולחדשם אצל מה שאי אפשר לסכל לצייר מציאותו בהיות הדבר נמצא ובלתי נמצא יחד בבת אחת או היות הנפש ה
 האחד בטני תקומות מתחלפי בעת אחד והיות המשפר האחד בעצמו זוג וכפרד יחד כל זה וכיוצא בו ממה שאי אפשר
 לסכל לצייר מציאותו אי אפשר שתבא האמונה בו ולא יתואר האל ביכולת עלת כמו שלא יתואר האל בט' הוא יכול לב
 לברוא אחר כמותו מכל צד ולא להמציא מרובע שקטות ט'ה לזלעו וט'הם שכבר עבר לא עבר כי זה אחר שאין הסכל
 יכול לצייר מציאותו לא יתואר האל ביכולת עלת לפי שאם נמנע בעצמו ועל כן אי אפשר שתבא האמונה בו כי אין ה
 האמונה בנמנעות תמה שיתן שלמות כנפש שאם היתה האמונה בנמנעות בעצמן נותנת שלמות כנפש היה הסכל
 נתן באדם לבטלה ולא היה יתרון לאדם על הבעלי חיים אחר שאין לסכל מבוא בהאמת מה שתבא האמונה בו:
 ואחר הצעה זו אמר כי מה שאמר בתורת משה היא חסיה מצד החומר זה יורה על צד הסרן ידיעתו בתורת משה
 כי אין דבר בתורת משה ולא שום ספור שאינו הכרחי לתורה אם ללמוד אי זה דעת או מוסר או לבאר אי
 או תצוה ממצות התורה כי אף ותמנע היה פלגם לאלים כן עשו היתה צריך לכתבו כדי להבדיל בין עמלק שנותה ה
 התורה להחרימו ובין שאר בני עשו שכל עליהם לא תתעב אחימי כי אורך הוא וכן כל שאר הספורים הם למועדים חן
 וכבר האייבו מפרשי תורתנו בכל פרט ופרט מהם ומה שאמר שאין כן בתורת ישו הנה אנוכנו לא נמצא שנתן ישו תו
 תורה אצל הוא בעצמו צוה לשומר תורת משה והאבנג'ליס אינן תורה אלא ספור תולדות ישו והאצות שהם אנמרים
 שצעה בחיו הם וכיוצא בהם נמצא כעשים על ידי הנביאים שלא הית נותקין תורה ומה שכא באבנג'לוס מן המוסרי'
 ולמוד דעת את העם לתקן מעשיהם הכל בא במעשים וחידות ואין מדרך התורה להיתכן לפי שהדבר הנאמר על
 דבר חידה ומשל אי אפשר לעמוד על הכוונה אלא בקצ' ולזה הוא שביאר הכתוב בנבואת משה שלא היתה בחידות כי
 בעבור שהיתה התורה כתבת על דת לא היה ראוי שידבר בחידות כמו שדרך הנביאים שאין מדרגות גדולה בנבואה
 לדבר כן כי הדבור הנאמר על דרך חידה או משל בנבואת זכריה אף בו שלמותו הראוי לו כי יצטרך לפי ואשר שסכול
 פירושים רבים מתחלפים ולזה היה יחזקאל מתדעם על שהיתה נבואתו במעט' אחר' אלה ה' אלקים הלא המה אמרי'
 לי הלא ממעל מטלים הוא שיראה שיהיה זה הסרן בנבואתו ולזה חזר לדבר עמו בפי' ואם מבואר שאין ראוי מחק ה
 התורה שתהיה אלא מן המעולה שבמדרגות הנבואה פעל זה הוא שסכת הכתוב בנבואת משה ואמר בו פה אל פה אדבר
 בו ומראה ולא בחידות נמצא שהדבור התור'י הבא בחידת ים בו הסרן מצד החומר והנה זה הסך מה שחשב הנצרי:
 וכן מה שאמר שהיא חסיה מצד הסרן מכלל סלא התבה תלמי האלאת סנה הדבר בהפך כי היא כתבה בפי' פרט

האצות והאצות הנמנעות וביארה שהעו' נמנע ההט' את הכת' כי לא ידאבי האדם מדי וכתבה שמה
 שמונח מתכו ית' הוא מצד החידות שאם מנהיג בהן בריוות כמו שביאר זה למטה כשאמר לו ית' הנדיעני כא' את דרכיך וא'
 ואדעך למען אמצא חן בעיניך שהנדיעני כי יג' ממות טבהן שאם מנהיג את בריוותו הן דרכיו שאפשר לאדם הידיעה
 בהן בין רב למעט כפי התחלפות מדרגות המעשים' אבל תלמי עבדו אי אפשר שמונח ומה שלא כתבה תורת משה
 השלום להיותו דעת בלתי חשכים אל האמת כפי העיון הטבלי והתורה לא תגחל דעת בלתי אמת שישא שיהא הנה
 ג' ושהג' הם אחד עם היתם נמצאים נבדלים בעצמם לפי מה שהם אמריים' כי מה שיאמר הפילוסופים כאל שהא'
 סכל ומטביל ומגכל עם היותו אחד אינו על זה הדרך כי הם לא יאמינו ט'הם בו ג' דברים נבדלים נמצאים בעצמם
 חללה' אבל יאמרו כי הדבר האחד יקרא באלג' הג' שמת' באלג' בחינות' כי הוא ית' סכל פאט' כלי שום הדכבה ואולם
 אחר שהא' סכל בהכרח שסכל ואם כן הוא מטביל ולא יסכל דבר אף מעצמותו כי מן הסך שיהיה שלמותו תלוי בו
 בזולתו ויהיה אלתו מוצאו מן הכח אל הפעל ובזאת הבחינה הוא מוטביל בפעל תמי' ועם כל זה לא יתרבה אחותת
 בלל' ואכל שיהיה בו שלמה דברים נבדלים נמצאים כל אחד עומד בעצמו כמו שהם אמרי' דיסטיטוטום או פריטוטום
 וסיהת אחד

7

מאמר ג

פמוע סמעתו אמרים מתנודד וגו' הסיכוי ואסו בה וכן סמקס אדריס הביאס באונגליוס בחלוק מה סהס ובהסך
הכונה סנאמת עליה במקומה וכל זה ממה סירחיק את האדם מלהאמין סתורת יסו תהיה אלקית אבל יאמרו סהיה ס
הנתיית מאנסיס סלא היו בקיאיס בסערי הקדס וכוננת הכתוביס ולא סמו לב לעיין בסכנת הכתוביס סראוי וכדריכי
העבודה סכאז בתורת מטה ויהיך היה הספע האלקי נמחא לישראל על ידי הקדכנות כזמן בית המקדס וטהעבודה
הסלמה לסס בכל זמן ובכל מקום אה קימס התמות ועסייתן כפעל :

ואולם

בחלק מהמנות סכין אדם לחבריו וסס סקראז גודיזאליס הנה תורת מטה סלמה מולתה מן הדתות
כי היא תזהיר אהבת האנסיס אמרה ואהבת לערך כמוך ותרחיק הסנאה לא תסנא את אהך בלבכך .
ועל הגר אמרה ואהבתס את הגר והזהירה סלא להאנו אונתו אמרה עמך יסב בקרבך במקום אסר יבח באחד בסעריך
בטוב לו לא תונכני . ולא גר סדק בלבד אלא אפי' על תושב סאינו עובד עו' וכן סנתה להננות אמרה לגר אסר בסעריך
תתכנה ואכלה וזהו גר תושב סמתר לאכל כבלות . ולא תתיר הרבית אלא מן הנכרי העובד עו' באמרה לכברי תסך ו
נהעובד עו' אינו רוצה לקימס סבע ממות בני נח כגר תושב גופו מותר כפי הסכמת כל הדתות ואפי' הסילוסופי' מתירים
דמו ואחריו הרגו למי שאין לו דת וכן תזהיר התורה על ע' יבדי עו' לא תחיה כל נשמה ואס גופו מותר כ"ס ממינו כי הע
העובד עו' ראוי להרגו ולא לחמול עליו . ובסאר המספטיס היה סלמה מותר מאאר התורת כי היא תסער העונסין ה
הראיין כפי המרי כמו סכתבנו בס הקדס לזה בעונס הגונב ממון וכדרי הרונח בסונג לפי סיס סונג קרוב למיזר ה
התירו דמו לגואל הדס כדי סהיה אדם כזהר בזה יתיר מרזי נראה לדבר זה סאס היה הרונח אנוס בהרינתו אפי' גלות
אינו חיוב וגואל הדס כהרג עליו כמו אס זקן אבן והוציא הלה ראשו וקבלה . ומה סתלה הכתו' חדרתו במיתת הכהן הג
הגדול כבר סירטא רז' טעס הדבר ואחרו כי לכך נקלה דבר זה בחייו סל כהן גדול כדי סהיה זיהר לבקש רחמי על בני
דת סלא יארע תקלה בהס . ועוד סרך הדריקיס לסכול עונס ויסמון בעכו' ההמון החטאי' בספסותס סכן מצינו
יחזקאל הנביא סאמר לו ססס סיסכב על סדו ויסכול יסמיון לסאת עליו עון בית ישראל . ועל כן אף להפלא אס יהיה
הכהן כענס בעון העס אבל יס להפלא הפלא וסלא על האונ' שהמספטיס סכאז בתורת מטה עס היונה אלקית סס ח
ססריס וסיהת נס' מיס בתורת יסו סהרי בתורת יסו אף בה מספטיס כן אדם לחבריו וכל הנצריס מתכנניס במט
במספטיס על פי מה ססודרו חכמיס אס בממות הקסר אן בממות האספיסור ואף יעלה על הדעת שהמספטיס ה
המונסיס בסקל הרעת מאנסיס חכמיס וסלמו ססרון המספטיס סכאז בתורת מטה עס היותה אלקית ואפי' היו מו
מונסיס מן האפונטוליס לא היה אפס להס לתקן מספטי תורת מטה אחר שאין זה דבר תלוי באמונה וכ"ס שאין ראוי
לסנס אדם לתקן אלא מה סהיה נודע . אצלנו . ולפי הנראה הסלוחיס הנכריס לא היו בקיאיס בתורת מטה סהרי נזכר
בס"ה מספר אקטוס אפוטולורוס כי אטטובן אמר כי יוסף הביא יעקב אביו למצריס בסבעיס וחמט כספנות וימת יע
יעקב ואבותינו ונקברו באכס במערה אסר קנה אברהם בכסף מבני חומר בן סכס וכל זה הסך מה סכתוב בתורה
כפי' בספר בראשית בסרטה ויגס מונה בסרט כל הנפסות סכאז עס יעקב למצריס ועס יוסף ובנו אינס יתיר מע'
כמו סהזכיר הכתו' בסבעיס נפס יחד אבותך מצרימה . גס המערה אסר קנה אברהם בחברון היא ולא בסכס ולא
קנאה מבני חומר בן סכס אלא מאת עפרון החתי כמו סזכר בפי' . וכן בספר י' ססס אמר פאלנו כי ישראל סאלג מלך
לסמואל ונתן להס בן קט אס ימיני סמלך מ' סנה וסכתוב הוא בהסך וזה סלא מלך אלא ג' אר' ד' טניס ואף להס מענה
בכל זה למר סהיהנודי יסו הכתובי' כי אף בזה דבר מעלה ולא מוריד באמונ' . ונ"כ יראה סלא היו בקיאי' בדברי התור'
וענביאי' ואף אס נניח כי כפי דבריס היו האפוטולורוס רסאי' לסנו המספטי' מי נתן רשות לאספיסור לסנות מצו' ססב'
סאינה מן המספטיס וכירידת מן נראה את אמת טניס הסכת בעצמו קדמס בכח אלקי לא מנר המנוחה בלבד בה
בהנחת הכימוסיות וע"כ אמ' הכתוב ראו כי ה' נתן לכס את הסכת וגי' כלומר כי בה' המן יורד בסעת ימי הספוע ולא
ביוס הסכת והיותו יורד בסעי' לחס יומיס הוא אמת מורה על קדוסת הסכת בעצמו וסהוא מאת ה' מן הסמי' וכל זה אי
אסר לסוס אדם לבטל וכ"ס סהיה אמת מעשרת הדברות והיה מצוה סקימונה יסו וכל תלמידיו ואחר יסו כמו תק' סנה
סנה אונתה האספיסור וזוה לסמור במקום הסכת יוס ראסון והרי הסכת היה בו בעצמו את נכר כמן סהורה על קד
קדוסתו ולא היה בו טוס ססרון וסהרי הוא מעשרת הדברות סהס מוריס סאין בהס טוס ססרון אבל נראה סכוונת כ
כלס היא לעקר תורת מטה מסכרת עצמס בלי טוס טענה כלל סהרי לא כן ועל זה לא יסו ולא תלמידיו ועל כן הוא
מבואר סאין טעות חסרון טעון כנגד המספטיס האונתיס סכאז בתורת מטה מספקת לבטל אותס כלל :

ואולם

בחלק הסליטי והוא חלק המנות המדעיות וסס סקראז מנרליס סאמר סהיה חסרה תכד סתורת מ
מטה לא סהריס אלא על ססרון המעסס ולא על

טהור היתרון טעם באדם על הכח וכו' יתן אל לבו לעשות הטוב והישר בעיני השם כדי שיהיה סבה אל קיום הנפש
 שהוא עקר שלמות האדם ונאם שיהיה הקרבן כדי לקרב ולקשר הכחות העליונים עם התחתונים כמו שהיה דעת ח
 חכמי הקבלה וכו' אי אפשר לומר שלא יהיה העבודת הנוכחית אחד שהחוט היה מעיד שהדברים ההם היו נרצים אבל
 הטעם שהרי היה האדם יורד מן השמים ואוכלת על המזבח את העולה ואת החלבי שהרי ילידה האדם למטה באהל מועד
 ולשלמה בבית המקדש ולדוד בגורן ארונה היבוסי ולאליהו בהר הכרמל והיתה השכינה או רוח הקדש שורה בישראל על
 ידי הקרבנות והיה הכהן מוגד העתידות באורים ותומים כמו שהעיד החוט על זה מה שאין כן בכל קרבנותיהם כי
 לא נראה בהם מעולם את אמת מתמיד וכבר ומפורסם לכל כמו שהיה בקרבנו ומה שאמרים שישלם לנפש האדם דבר
 שאי החוט מעיד עליו ולא הטבל מורה על כך ועל כיוצא בזה אמר הרמב"ם לטקור ירחי עדין ועוד כי מה שאומרי מקרבן
 הלחם והיון שהוא קרבן אין הדבר כן כי הלחם והיון אינם קרבן אלקיים אבל לפי מה שהם אומרי הוא גוף אלקיים
 כי יאמר שגוף יסו אשר בטמי גדל יתיר מאד בטעורו וגדלו בא אל הבמה ומתלבט בלחם וביין עם כלות המאמ משי
 הכומר אי זה כומר שיהיה כצדק וכרעע ונעשה הכל גוף אחד עם גופו שלמטיח היורד מן השמים בבליץ זמן ואח' כלו
 האכילה והשתייה יעלה אל השמי' אל מקומו וכן יעשה בכל במה וכו' זהו דעתם בקרבן הזה ויש בזאת האמונה מן
 ההרחקה אבל טבל האדם ודבר שאי אפשר לשכל האנושי לקבלו ולא לצייר לפי שכל זה חלק על המושכלות הראשונות
 ועל המוחצות ראשונה כי צריך שאינן שתמצא תנועה בבליץ זמן מן המרחק אשר מאמי השמים העליונים ומבסא
 הכבוד על הארץ ועוד שמתצא גוף אחד בטמי מקומות או במקומות רבים מתחלשים כי גוף המטיח ימצא בצמות רב
 רבות מתחלשות בבית אחד ועוד שיעלה ויירד גוף המטיח מבלי שיציע גוף השמים אחר שהשמים אינם מקבלים הק
 הקדיעה ועוד כי יאמר שהבשר והדם אשר נתחדש עתה מעצם הלחם והיון הבעל תכלית מוגבל הוא בעצמו גוף
 המטיח אשר היה מימי קדם ולא יסוף בזה ולא יגדע מכמו שהיה ויביא זה אל האמת כניסת סגשמים זה בזה וכל אלו
 הדברים מלבד שהם מכחישים המושכלות הראשונות הם מכחישים המוחצות כי יאמר שאלחם והיון הנראה לעין אינו
 מוחצ ולא יזון את הב"ה ולא האדם האוכלו ואנחנו נראה שאם היה הלחם הנאכל והיון שיעור גדול מן את האדם האוכלו
 ויעשה תמונו חלק אבר כמו שהוא בטאר לחם היון ועוד כי יאמר מעצם הלחם והיון שהפך לגוף ה
 המטיח ונשארו המקדים עומדים בעצמם לא בנושא ושהטעם והמראה והריח והתמאט והכבוד והקלות והרכו והקיש
 אשר נרצט בלחם אינם בלחם כי הגם הלף הלך לו בגוף המטיח וכל אלו הדברים מה שאין השכל יכול לצייר אחס
 ולא הפ"י יכולה לדבר ולא האזן יכולה לשמוע וא"כ איך אפשר שתבא האמונה בזה וכיוצא בו שיהיוקו השכל מכחישהו
 החוט ובעבור זה היהודי שאר מורגל ברעות אמתיות בלתי מכחישות המוחצות ולא חולקת על המושכלות הראשונות
 מתורת משה שהכל מנודים בה שהיא אלקית ונתנה בפרטים גדול מרובא יקשה עליו להכריח שכלו להאמין דברים
 בלתי מוכנים אבל השכל כי איך יאמין אדם מה שלא יבין ולא ידע צויר מציאותו וכ"ם שיקשה עלת להאמין בדברים
 שבאו בתורת יסו בראיתו שהדבר אשר סמוהו שרם ועקר לאמתותם והיא סימא היה מפיח בן דוד אינו יודע אבלם חס
 היה בן דוד ואם לאו כי פ"א מאונגלו מאטיב מיהם את יוסף בעלת סל מרים או ארנסה לפי דבריהם לשלמה ודוד וא
 ואמר עליו שהיה מורע המלוכה ובפ"ג מהאונגלו לוקא אומר עלת שלא היה מורע המלוכה ומיהם איתו לכתן בן דוד
 וסני היחסי ההם אינם אלא ליוסף והם אומרים שמועלם לא ידע יוסף את מרים לא קדם לידת יסו ולא אח"כ וא"עפי
 סנמצא טס באונגלו מאטיב כי יוסף לא ידע את מרים עד אשר ילדה את יסו וידעם סאמר הלירה ידעה ונמצא טס
 גס כן כי יסו לו אחים מורה על זה גס כן הם מפרשים כי אחים ל"ל קרובים וכן מה שאמר כי לא ידע יוסף את
 מרי עד אשר ילדה את יסו מפרשים איתו כמו כי לא אעזבך עד אשר אס עשיתי את אשר דברתי לך וכמו שאנו מפרשי
 לא יסור סבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי יבא טלא ולו יקחת עמו ספי שאף אחר כך לא יסור ולפי זה אין יחס
 יוסף ומעיל ליסו כלום ומידיכן נודע יחס מרים וכן היהודי שאר בקי בספרי הקדש ורואה שאבתובים שהם מביאים
 באונגליוט וכשאר ספרים לראיה להם שאינם מורים על ראיתם כלל אך יוכל להתחשק להאמין בדבריהם כמו מה
 סנזכר בפ"א למאטיב סנולד יסו מבתולה לקיים מה סנ' הכה העלמה חרה ואח' מפורסם וידוע לכל ידע ספר ואפי'
 לציטקות סלבית רבן שהפסוק הזה נאמר לאחז בבמו ת"ר סנה קדם יסו לאות על אברן מלכות אדם ומלכות ישראל ו
 מקיום מלכות יאודה ביד מלכי בית דוד ואך יהיה לידת יסו מבתולה את לאחז וכן אמר טס פ"ב למאטיב כי המדות
 הרג כל הדברים הקטנים הנקראים אינונטיטוטם לקיים מה סנ' דחל מבכה על פניה וסדבר גלוי ומפורסם מענין ה
 הפרטה טזה נאמר על גלות ישראל בבית ראשון שאמר טס וסבג בניס לגבולס וסבג מארץ איוב טמוע

ולא תעשה שהיא הסכימה ומלאכה זכר כי הטם הוציאם מעבודת לחדות כי למה שהעבד אי אפשר לו לטבוח מחל ומלאכתו חנה בסביבה ומלאכה הוא זכר לציאת מצרים ולפי דבריו של זה המפרט לא היה ראוי שיזכור הכתוב לא תעשה כל מלאכה בדבנו זכור ואחר טכור בו לא תעשה כל מלאכה מה צורך שיאמר זכור ושמור בדבור אחד כאמרן ויש מי שכתב כי בתנאה בסלוח יש זכר לציאת מצרים כי העבד אינו יכול לטוח ואף אם תהיה המכונה מעטרה לענין לעשרה ימים יהיה בו זכר לציאת מצרים ואולם בהיות המכונה מסבכה לסבכה ימים יש בה זכר חמש העולם כי ט מסת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וכיום השבתי שבת וינפס ועל זה אמרו זכור ושמור בדבור אחד כאמרן ואין זה מתקבץ יפה למה לא תהיה הכל זכר לחדוש העולם ואם תאמר טכור לבאר טיש למצות שבת טעמים מתחלפים ואין צורך אל שיאמר בדבור אחד כי כמה מצות יש להם טעמים מתחלפים ולא אמרו עליהם שניאמר בדבור אחד ונאולם לפי מה שכתבנו צריך שיאמר טני הדבורת בדבור אחד האחד להצות על מצאות השועל למציאו והשני על היותו שועל ברצון ומטעיה תמיד ואין אחד מסתקן עלת האחד ועל כן היתה יום שבת מורה על שתי אלגו הכוונות לפי שהם הכרחיות מחד הארץ ולפי דעת ר"ל עוד יש במצות הסבת כוונה אחרת והוא שאלו במסכת שבת הכל מודי כי בשבת נתנה תורה לישראל ולפי זה יוכלו במצות שבת שלשה עקרי הדת הכלולים מציאות השועל וההטעה ותורה מן הטעמים ויהיה הטבת ג"כ זכר ליום טבגלה עליהם המלך במדינתם וטקבלו עליהם את עול מלכותו אבל בעבור כי הכונה הזאת אינה כשרת אלא פעם אחת בטנה לא נזכרה בתורה כפי הדין שצותה הסבת מחייבת והכרחית מחד הארץ כאלו השלש בחנות טכורנו וא"כ אמר כבר את אבך ואת אמך לפי שהיא מן הידוע שאין המלך טבנה המדינה בגלה בכל יום לאנשי המדינה היא ואם יזכר אנשי הדור הנא שראו ביאת המלך אל המדינה את קבלת עול מלכותו ושהמלך בנה המדינה והטעמים מעבודת לחדות חנה הבאים אחריהם שלא הרניעו בעבודת כלל ושלא ראו כניסת המלך במדינה יבאו למרוד ולהצאב טהמדינה היתה טלהם תמיד ושאלו להם מושל עליהם ואין דרך לזאת מן השטות שזה אלא בחינתם נכבשים אל האבות ומקבלים המוסר מהם כי הם יודיעו את כניהם אך היו עבדים ושארין אחד הוציאו לחדות והוא טבנה המדינה והטעם אחרים בתוכה ולזה היה מן הכרח כדי שלא תשתכח ממעלת המלך מעל המדינה והטעם שמהם טהוציאו מעבודת לחדות טכורנו בכל דור ודור אל האבות ויקבלו דברי מן מוסרם עליהם ובעבור זה בא הדבור זה שהיא כבוד את אבך ואת אמך לזהויד על הקבלה ר"ל שימנך האדם לקבלת האבות טזה עקר כלל לכל הדעות שלא יצויד מציאותם אם לא יהיה האדם טטמע לקבלת האבות וחכמי הדת ואולם לא תנינו אותנו בעקדים ולא בטעמים להיותנו מנה פרוטית אם מן האבות כבוד את אבך ואת אמך ואם מן החכמים לא תסור מן הדבר אשר יצונו לך יודן ושאלו זכרנו בזה הדבור כל הדברים הכלולים ההכרחי אל האדם בבחינת מה טכורנו לבין הטם והם הדברים המתחייבים על העבד לעשות בבחינת הארץ ואח"כ טכ לזהויד על הדברים הכללים טהם הכרחיים אל האנשים בבחינת חיותם והתקיימם במדינה כדי שיטלט הקבוצ המדיני והדבור הראשון מהם הוא שצריך שיאמר את גוף חבריו וזהו לא תרצח ושיאמר תמונו וזה לא תגנוב כפי פטע הכתי ושיאמר הדב טהוא תמונע בין גיטו וקיינו וזהו אמת כי היא מצד מה כאלו היא גוש ומצד מה כאלו היא קיינו וזהו דבור לא תכאף ואח"כ טכ לזהויד ולנוט שלא ישיק לאדם טחיד מלהזיק את חבריו בטעל או בנשו או במתנו או באשתו כי גס צריך טחיד שלא חיקג אפי' בדבור והוא לא תענה ברעך עד טקד ונס לא במחטבה וזהו לא תחמוד אמת רעך טדהו וע מעבד ואמרן וסורו וחמורו וכל אשר לרעך וכו' טעלמו הדבר הכללים ההכרחיים אל האדם בבחינת חיותו באמר הוא הכרחי להשתקף עם צלתו כמו טכתבנו במאמר הראשון ולזה היה אלגו העטרה בטת לוחות להצות טטני אלגו הע הענייטם עם היותם נבדלים זה מזה חנה הם הכרחיים לסלמות האנוסי האחד בבחינת טלמות האדם מחד עצמו והשני בבחינת היותו חלק מדינה ולזה היה החוטמה ראשונים בלוח אחד להצות טאלגו הם כלל אחד מיוחד בפני עצמו וכטני אלגו הכללים טכללים המצות טשיעוין טהם ועל דרך מה שאר"ל בתורת טטטם וזהו טרעך כמקד ר' עקיבא אמר זה כלל גדול בתורה בין עזאי אמת זה טפר תעלות אדם זה כלל גדול מזה ועל הדרך טכיארכו בסר טב' מהמאמר

הזה:

פרק בו' כלל גדול יהיה בידך בעשיית המצות טהכל המלך אחר כוננת הלב כמו שאר"ל רחמכ' לבא בעי ולפי זה יש מי טעוטה מצות הדבה ואינס עולות לו כלום או בטעור טים טיסטיק להקצאת טעלמות האנוסי ולא לחלק תמונו טידיה מורגם ויש עוטה מצוה אחת טטטיק יתד ממצות הדבה כ כפי כוננת העוטה אותה לקנות חלק גדול מהטלמות ויחד טהענין

ולא על טהרת הלב זהו הסך האמת שהיה אמרה מולתם את ערלת לבבכם ואמרה מאהבת אתה אלךך בכל לבבך ונג' ואהבת לרעך כמוך ויהי חלקך לא תקום ולא תטור את בני עמך ומה שצויה על כסרון המעשה הוא לפי שאין טהרת הלב נחשב אם לא יסכים עמו המעשה והעקר כוונת הלב אחד דוד לב טהור ברא לי חלקים וכינחא בזה ידברו תטיסופר כמנהג סתומת משה שלמה בכל מיני השלמות הסך מה שחשב הנצרי וכבר רמז דוד על זה בקצרה בספר חזקיה מצד ד' פנותיה אמר תורת ה' תמימה מטיבת נפש ומה באמרו תורת רמז על הסבה החומרית ואמר שהיא תורה כלומה שכל ספור נספח סבה בספרי ספרות נח ולעו ודומיהן כלם נכתבו בה לתת דת והישרה והנהגה מה לא זולת זה כלל ובהאמרו תורת ה' רמז על שלמותה מצד הפועל כלומר כי אחר שהפועל הוא הש"י או אשאר שיהיה בה טעם חסרון מן החסרונות שאפשר שישלג בדת האנושי ובהאמרו תמימה רמז אל השלמות אשר מצד צורתה ובהאמרו מטיבת נפש רמז אל השלמות אשר מצד התכלית שהיא ההצלחה הנפשית ומטיבת נפש הוא כמאמר שלמה והרמז תשוב אל חלקים אשר בתנה נכבאן טעה גידוניהו המעתיק לגוררים שהעתיק תמימה בלתי בעלת מוס ועשה כן כדי שלא יינחם לתור משה שהיא שלמה כדי שיאמר שהיא חסרה ושתורת ישו השלימה איתה ומה איכנו כי פי תמימה בהכרח שלמה שהרי ב' בפרה אדומה נאמר תמימה וא"עסב הוצרך לומר שאין בה מוס שיראה כי תמימה דבר אחד ואין בה מוס דבר אחד כבר פירשנו ר"ל כי תמימה ר"ל שלמה באדומות וזה יורה כי פי תמימה בכל מקום שלמה בתכלית השלמות שאפשר ב' באמרו תמימה ויהי שיתאר איתה בהאמרו שלמה מצד הצורה באמרו תמימה וזה ג"כ השלמות מצד התכלית באמרו מטיבת נפש וזה ג"כ שהפועל הוא הש"י שאם פועל פלס ושהאמרו הוא התורה ר"ל הנהגה והישרה מה כתבאר שהיא מוס משולקת מכל החסרונות ושהיא שלמה בכל מיני השלמות והנהגה כשלמה כוונת הסרך הזה :

פרק ב'

למה שהיתה התורה האלקית הנהגה והישרה מה למין האדם מוספעת מהש"י הנה היא תורה בהכרח על קשר ודבוק בין האלה ות' שהיא המצוה ובין האדם שהיא המצוה ובעבור זה הוא מכוון כי מן הצד הזה בסמיכתו אי זה צווי מפי השם יורה בהכרח על מציאות הנבואה ותורה מן השמים ומציאות השם המצוה בדת והמשגיח נכ"ס בסמיכתו אנו ולא יהיה לך טעם תירו בעצם על שלמת העקרים הללו כמו שביארנו אבל עם כל זה רצה הש"י להשמיע לישראל מפיו את עמדת הדברים כדי שיתור על הדברים הכלליים שיחייב האדם בהם מצד ה' הקשר הזה אשר בין ששם ית' וכינוי וזה אם מצד האדון המצוה ואם מצד העבד המצוה ולזה באו בסמי לחת נבדלות להורות על טעמי אלג העניינים נבדלי' זה לזה ובא החמשה מהם שהם כנגד השם שהיא האדון בלח אחת והחמשה שהם כנגד האדם שהיא העבד כלום אחד לאמית טעמייהם הכרחיים בהצגת השלמות האנושי והיו אלה העשרה הם כ' כללים כלליים השני ימיים מן המצות על זה הדרך כי בלח האדון היו החמשה דברות הראשונות שאדם מחייב בעש בעשיות מצד קבלת אלהותו ית' כזה הדרך כי כזה חלק אחד שבנה מרחה והלך לקח עבדי והצאם לחירו והצטיבם בתוכה וא"ח בא אלה לדבר עמהם כדי שיקבלו עליהם את עול מלכותו כי מה שראוי שידעם תחלה שאם האדון א' אשר הסגנון עליהם לאצאם לחירות מבית עבדי וזהו דבור אנוש ה' חלקך ונג' כלומר ראוי לבס שתקבלו עליכם את עול מלכותי כי אני הוא שאצא אתי אצאם לחירות וא"ח יבנה אונס שלא יתנו הממשלה לאלתנו וזה לא יהיה לך חלקים אחרים על פני' וכך יבנה אצאם שלא ימרוך להקדם עליהם חלק אחד וזה לא תעשה לך פסל וכל תמונה ויהי זה ר' ראוי שיבנה אצאם שיבנה בו מנהג כבוד ושלא יבנה בו מנהג בזון כמו להטבע בשמן לשקר וזה לא תשא את שם ה' א' חלקך לשוא ויהי זה ראוי שיקבע להם זכר לת' שבנה היודנה ומתוך כך יבנו שיש להם אדון שבנה המדינה ומכרן אף היתה יטיבתם בתוכה שהיו עבדים ואצאם לחירות ובעבור זה צוה עליהם לשמור את יום השבת לאדמתם על ח' חמשה העולם ועל יציאת מצרים מעבודת לחירות וזה שא"ל זכר ושומר בדבור אחד נאמר כלומה כי השבת לא בא להורות על מציאות הפועל המחדש העולם בלבד הנזכר בדבור זכר פי ג' השילבונא' מדה במציאות הפועל ואין מי שיכחיש זה זולת כת אשקנזים אבל עקר השבת בא להורות על מציאות פועל ברצון תמיד וגם אחר בריאת העולם כ' במו שזכר זה בדבור שומר שזכרה בו יציאת מצרים שהזכר מתיכה שהש"י עושה במציאות חשבו ורצונו ולא בעת בר בריאת העולם בלבד אבל גם אחר שכתחם הוא המנוח ומצוה הטובע לעשות חשבו ורצונו בכל עת כמו טענה כי ביציאת מצרים להציל הלב האמרי אף כל חרט תחת השמים ועל כן אמרו כי זכר המהים על מציאות הפועל ושומר המורה על מציאות פועל ברצון תמיד על כד השפחה שניהם בדבור אחד נאמר כלומה ברצון תמיד כי המנוח בו להורות על מציאות פועל ברצון תמיד ומשגוח לא על מציאות הפועל בלבד והבן זה כי הוא נפלא מאד בפי המ' המאמר הזה שלא ראיתי לאחד מן המפרשים בו בואר מספיק כי יש מי שאמר כי בעבור שלבון זכר מיה על מצות ע' עשה ושומר עלמנו לא תעשה באמרו ז' המור פן ואל אינו אלא לא תעשה אמרו כי עשה ולא תעשה סנייהם הכרחי' במצות שבת מצות עשה להורות על חמשה העולם ול'

וזה כי כמו שמוס' שלמות אנוסי אף אפסר טוונג' אלא באמצעות האברים הנמצאים בפעל ובאמצעות הזמן הבלתי
 נמצא בפעל כן השלמות הנפסוי' יטג' במצות עשה ובמצות לא תעשה ולזה היו הג' חלקים שהתורה נחלקת אליהם
 מהם דעות וחקים ומשפטים כמו שביארנו בפ' קד' מזה המאמר כל אחד מהם מקיף על מצות עשה ועל מצות לא תע
 תעשה כדי שיהיה בכל חלק מהם דרך להקצאת השלמות או חלק מהשלמות הנקבה אל האדם מצד מצות עשה ומצות
 לא תעשה וזה כי בדעות יש מצות עשה באמונת מצויאות הטעם ואחרותו וסאינו גוף יומנות לא תעשה שלא להעלות כ
 במחשבה שיש אלוה מבלעד' ה' ואלא לתור אחרי עז' ואלת' זה ובהקים כלביטת צינית ואסורי מאכלות ובמשפטים כז'
 כדרך תשפט עמיתך ביחוד תתן סכר' שענת תעניק לו ולא תנו אש את עמיתך לא תגנובו ולא תכחשו ולא תעקרו
 אש בעמיתך ואלת' אלם הרבה והדבר מבואר כי החלק המדעי ראוי שיקנה השלמות הן מצות עשה שבו הן מצות לא
 תעשה וכך החלק החקי' והוא המקיף בדברים הנרצים אלל' הסי' והבלתי נרצים ראוי שיקנה בו השלמות על הדרך
 שכתבנו למעלה ואלוה מה שצריך ביאור הוא אך יהיה השלמות הנפסוי' נקבה בחלק הג' שהוא המקיף במשפטים כי
 לא יצויד שיתן שלמות כנפס' אש חלק מחלקיו לא מצות עשה שבו ולא מצות לא תעשה כי החלק ממצות עשה שבו
 כמו לדון בנזקי הסוד והכור והאם או החלק ממצות לא תעשה כמו לא תגנובו ולא תעטוף את רעך ולא תגזול ואלתם
 עם מהם משפטים ויורים לקיים היסוב המדיני מה חכה ילוד אשה בהם שתקנה נפס' אש שלמות אנוסי על ידם
 ואם בעבור מהם מבואר ודרך לתקן המדות טובה הימרה לקנות השלמות האנוסי כלבד לא אלת' זה יהיה א"כ השתדלג'
 רב תבוי' ישראל ועסקם בתלמוד ובדריני השאלות התלמודיות דבר בלתי מועיל להקצאת השלמות ויהיה יגיעם לריק
 חלילה עם שאין ראוי שיהיה חלק גדול כזה מהתורה בלתי נותן אש שלמות אלא מצד היותו תקיף המדות ולא אלת' זה
 ויתר מספק הזה הוא על זה הדרך כי בעשיית כל מצוה ומצוה יש סתי' בחינות האחד מצד העשות מעשה המצוה והג'
 והבטחה אל הסועל השלם והסניית מצד כוונת העושה אותה והשלמות הנמשך אל המצוה איכנו מצד המעשה שהרי א'
 אר"ל במס' נזיר גדולה עבייה למטה מתצוה שלא למטה ואחריו עם מסל' לטני בני אדם שצלו פסחיה אחד אכלו לטס
 פסח ואחד אכלו לטס אכילה גסה זה שאלו לטס פסח עלת הכתוב אמת וצדיקים ילכו בס' וזה שאלו לטס אכילה גסה
 עליו הכתוב אמת נפוסעים יכסלו בס' הנה בארו בפי' שהמצוה בלא כוונה אינה עולה למאס מצוה וכך עניין הטוטה
 לבדה בזולת המעשה אינו מועיל כלל שאם היה זה מועיל היה ראוי שתעלה דיעת האמונה ולמודה בכוננה במקום ע'
 עשייתה ואינו כי קיימת הפרטיות שבתפילין אינה עולה בעבור הכתת' ועוד כי בפי' אמרו בקדושין כשחלקו אש הית
 התלמוד גדול או המעשה גדול כמו ונמת' שהתלמוד גדול ופי' הטעם לפי שהתלמוד מבואר לדי' מעשה יהוא מבואר א'
 אחר שהתלמוד גדול מצד שהוא מביא לידי מעשה שהמעשה שהוא התכלית הוא העיקר כי כל סתי' מלאכות שהאחת קוד
 קודמת לאחרת קדימה טבעית כמלאכת הרסן למלאכת הפרטיות או כמלאכת האריגה למלאכת החייטים שהמלאכה
 שאקודמת היא פחותה במדרגה מן האחרת כי הקודמת כמסרתה לאחרת כמו מלאכת חציבת האבנים מן ההר היא פ'
 פחותה במדרגה ממלאכת הבכאות אחר' שהיא מטרית אליה א' עם שאי אפשר למלאכת הבכאות שתטלס בזולת חציבת
 האבנים וכך המעשה אף על פי שאי אפשר שיגיע אלא עם התלמוד כי לא עם הארץ חסיד מ' אחר שהתלמוד אינו א'
 אלא כדי שיביא אל המעשה הוא מבואר שהמעשה הוא העיקר ואחר' שביארנו שאין המעשה לבדו הוא העיקר בלא הכ
 סמוכה לבדה ראוי שיהיה התחברות סביהם הוא העיקר בעשיית המצות כמו שהוא העניין בחלק המדעי עם החלק המ
 מעשי כמו שביארנו בזה המאמר וכך הוא העניין בעשיית המצות כי המעשה שתצטרף אליו הכוונה הוא המעשה ה'
 סלסל שיתן שלמות כנפס' כי הכוונה נותנת שלמות אל המעשה כמו שביארנו בפ' המזה המאמר: ולפי זה אומר כי
 חלק התנודי המקיף במשפטים ראוי שיתן שלמות כנפס' יותר ממה שיתן החלק המשפטי המונח בנימוס' וזה כי כ'
 כשישנה הוצא אל המשפט האש הנמוסי' על אף זו כוונה שיהיה יגיע ממנו התכלית המכוון שהוא תקון הקבוצ המד
 המדיני וזה שלמותו כלבד ואין בו תכלית אחר נוסף אבל המשפטים התנודיים עם שיש בעשייתם שלמות מעל ידם
 ועלם הישגם והקבוצ המדיני הנה בהצטרף אל עשייתם הכוונה גם כן יגיע מעשייתם שלמות אחר נוסף יותר נכבד
 מן הראשון כמו שהסני' והלסון והשפתיים הית ב"כ לצורך האכילה ועם זה הם באדם לתכלית יותר נכבד מזה שהם
 כלים אל הדבור והמבטא לסבך הטעם ולספר תהלתיו וכך במשפטים התנודיים יש בהם תכלית יותר נכבד מתקון ה'
 הקבוצ המדיני א' עם שיראה לבאורה שאינו כן והתכלית האש הנה הוא שיתקון בעשיית אלו המשפטים מצד מה שצ'
 מצוה בהם הסי' והכונה הזאת כשצטרף אל המעשה תקנה ותתן שלמות כנפס' העושה אחר' מעשיית פעולתו א' אינה
 מצד שהיא תקיף הקבוצ המדיני כלבד אבל מצד אהבת הטעם ל"כ כדי להטלים מצותו מצוה בהם וכמצא לפי דרך זה
 כי עשיית דבר אחד בעצמו כאלו תאז' נתינת הצדקה או להלמות לעני' בטעת דחוק או שימנע האדם מלהכות את ח'
 חברו או מלגנוב

שהענין הנלך אחר הכוונה יתבאר מזה גם כן שכל המצות שבתורה הן שיהיו מצות עשה או מצות לא תעשה הם דרך להקביל את המצוות האנושי או מדרגה מה מתנו בהיותן נעשות על הכוונה הראשית כי לא עשיית המעשים הטובים כל בלבד תביא את האדם לחיי העולם הבא אבל גם ההמנע מיעשות המצוות הרעים מפני יראת השם יתן שלמות ב הנפש וזה כי לפי מה שבא מפורט בתורה והלכות בדרכי נראה שהליכה בדרכי השם היא עקר העבודה שיעבוד בה האדם את השם ונמצא המעורר משרטט שמי שהוא מנע מיעשות דע מפני יראת השם נקרא הנלך בדרכי השם את א אצרי תמימי דרך האלפים בתורת ה' כלום אשיריהם המון המאמינים הנקראים תמימי דרך שאינם מתחכמים על השם אבל הנלכים בתמימות בתורת השם וביאר שהחולקים בתורת ה' הם האומרים מצותת בכונת הלב ולזה את א אצרי נוצרי עומתיו בכל לב וירטוהו וכדי שלא ידומה שאין נקרא הנלך בדרכי השם ולא נוצר עדותיו אלא הטו האומר מצות עשה כי מצות לא תעשה לא ינויר שיתנו שלמות בנפש לזה את אחר זה אף לא פעלו עולה בדרכי הלכו כלום אף הכמנע מלעשות עולה בכונת הלב נקרא הנלך בדרכי השם וזהו שאמ' בדרכי הלכו וכן ארזל יטב ולא עבר עבירה נותנין לו טבר בעושה מצוה יא' עפ' עזה דבר מתמיה אך אפאר שיקנה האדם טוס שלמות בהיותו יוטב וכטל ובלתי עישה טוס פעולה נהרי בפי ארזל מי האיש החפץ חיים ונג' נצור לסוכך מיע ועג' סוד מיע ועשה טוב שמה תא תאמר אלך ואגרה בשינה תלמוד למה ועשה טוב שיראה שדרך המעשה הטוב בפועל כדי שיזכה לחיים נכחיים ולטוב הצפון ליראי השם שעליו נאמתה רב טובך אשר כפנת ליראיך ועל הטוב והנח אמת מי האיש החפץ חיים אזהב ימי לראות טוב והתשובה בזה היא שהאדם היוטב וכטל בלי ספק אי אפאר שיקנה בזה טוס שלמות אבל אם בא לידו דבר עבירה ונמנע ולא עשה מפני יראת השם הנה הוא זוכה בזה לחיי העולם הבא כאלו עשה מצוה ומה הצד ית יתנו כל מצות לא תעשה שבתורה שלמות בנפש כי מי שיטב ולא אכל בסר חזיר לפי שהיה לו מה יאכל וכדומן לפנת בסר חזיר ונמנע מלאכלו מפני יראת השם ולהטלים מצותנו שנות שלא לאכלו א' עפ' שהיה רעב ותאב אלת הרי זה נדאי ראוי לקבול טבר וזהו שאמ' הכתו' על הדם לא תאכלנו למען יטב לך ולבכך אחריך כי תעשה הישר בעיני ה' וזהו שארזל לא יאמר אדם אי אפאי לאכול בסר חזיר אי אפאי ללכו מעטנו אבל יאמר אפאי ומה אעשה ואבי טבאמי גר עלי הרי שנג' שהדרך שאדם זוכה בה על שאינו עובר על מצות לא תעשה הוא שתודמן העבירה לפנת וימנע מעשייתה לאהבת השם וליראתו ולא לשום סבה אחרת וזה הדרך א' עפ' שיראה קל ההטנה אינו כן אבל שאל קשה מאד שהרי דוד המלך שאמ' על עצמו שמתה נפשו כי חסיד אני כשנודמן לו ענין בת טבע שלא היה לו מנע אחר אלא יראת השם בלבד לא היה בו יכולת לכבוס את ימיו לאהבת השם כי ההמנע מעשות העבירה בעבור יראת השם נאהבת ה הרי הוא כאלו עשה מצות עשה בתקנה על הכוונה הראשית ועל זה הדרך יתנו מצות לא תעשה שלמות בנפש בהיותן בלתי נעשות כמו שיתנו מצות עשה בנפש בעשייתן וזה דבר שירטוהו רזל במסכת מצות אמרו דדס' ר' שמלאי תר' מצות כאלו למטה בסיני טס' הכנגד ימות החמה וי'תח כנגד איבריו טל אדם וכו' הנה באות בזה שהתורה בוונה בזה המספר להראות יודך ינויר שתהיה קצית השלמות במצות לא תעשה כמו שבמצות עשה עס היותם הפכים כי עשה ולא תעשה בלי ספק השכיים ומה כי בהיות מספר מצות עשה י'תח כנגד אבריו שלאדם היא הראיה כי כמו שהאברים להיותם נמצאים בפעל יגיע בהם השלמות המכונה בהם לאדם במה שאמ' ב"ח כן המצות שהם מצות עשה יגיע ת זהם השלמות המכונה בהם לאדם במה שזוהו אדם בהיותם נעשים בפעל לא על צד האמונה והידיעה בלבד ומצות לא תעשה בהיותם טס' כמנין ימות החמה וט בזה הוראה כי אלג המצות אף אם הם דברי בלתי נמצאים בפעל הן כיתנות שלמות לנפש האדם כי כמו שהזמן הוא דבר בלתי נמצא בפעל כי העבר אינו נמצא והעתיד לא יצא עדיין אל הפעל וההוא אינו אלא העתה הקוסר בין העבר והעתיד ואלס העתה עצמו אינו זמן על דרך האמת שיקבל חל חלוקה כמו שחנא מדרך הזמן שיקבל חלוקה להיותה תכונה המתדבק אבל יחס העתה אל הזמן יחס הנקודה אל הקו וא"כ אין הזמן נמצא בפעל וא'עתכ הוא נותן שלמות המציאות לכל הדברים הנמצאים בזמן כן מצות לא תעשה אף אם הם דברים בלתי נמצאים בפעל נותנו שלמות אל הנפש האנושי מצד היותן דברי בלתי נמצאים ולזה באו במספר ט'ס' להורות כי כמו שהזמן בלתי נמצא כך אלה המצות ראוי שיהי בלתי נמצאים בפעל ובהיותם בלתי נמצאים ב בפעל יתנו השלמות הנפשי בהיות ההמנע מעשייתן על הכוונה הראשית כמו הזמן שבהיותו בלתי נמצא בפעל נותן השלמות לדברים הנמצאים :

פרק בח' ממה שביארנו בספר עבר ותקייב שהשלמות האנושי לא יתכן שיוצא אלא במצות עשה ומצות לא תעשה וזה כי

ריאה כמה מונעים יש לנו מהם מטורדים מהטנת השלמות ההוא חתר דרך בשיטתו וזה כשהרבה לנו דרכים ואופנים
 אינם הכרחיים כלם להטנת השלמות ואינם נמצא על צד היתר טוב כדי שינוג השלמות האנושי או חלק ממנו על
 יד כל אחד מהם כדי שלא ימלט אחד מישראל בפרט או מן האנשים בכלל שלא ישיג השלמות ההוא אם יסתכל להשיג
 באחת מן הדרכים ההם. וזהו מה שא"ל בסוף מכתב ר' חנינא בן עקסי אמר רבה ה"ה לזכות את ישראל לשי' הרבה
 להם תורה ומצות טובה הם למען צדק יגדל תורה ויחדיר. הנה ביארנו טלכך כטמו ישראל רוב המצות כדי לצדקם
 ולזכותם והוא מבואר מאם היו כלם הכרחיים לקניית השלמות לא היה זה זכות אלא חובה ולזה הוא שא"ר יונחן לא נחא
 ליה לתריה דאמר עליהו הכי אלא למי שלא קיים אפי' חק אחד בתורה. וכך כתב הרמב"ם ז"ל בפ"י המשנה וזה לטובו על
 אותה משנה מעקדי האומה בתורה כי באיקוי האדם מצוה מתקייג מצות כסדר וכהגון שלא ישתף עמה דבר ממונות
 העולם בשום פנים אלא שיעשה אותה לשמם תאבה כמון שביארתי לך הנה זכה בה לחיי העולם הבא ועל זה אמר כי
 בחינתם הרבה אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מן על מתכונתה ושלמותה בעשותה אותה מצוה תחיה כפשוטו ב
 באותו מעשה ומומה טויה על העקד הזה ר' חנינא בן תרדיון שאל את ר' ימי בן קיסמא מה אני לחיי העולם הבא ו
 נהיב כלום בא מעשה לידך כלום כזדמן לך לעשו מצוה כהגון והשיבו כי כזדמן לו מצו צדקה עד שלמות בכל מה
 שאפשר וזכה בה לחיי העולם הבא ע"כ ע"ס. ונתבאר לשי' מה שאמרנו כי מצוה אחת בלבד תפסיק לתת השלמות הא
 האנושי. ואלם מה שמתבאר בתורה מצו רבות לא היה זה על צד ההכרח ואבל על צד היתר טוב כדי שלא ימלט אדם
 מישראל שלא זכה לעולם הבא על יד אחת מהן או מן סתהים. ותא חזי מאן גברא רבא מסהיד עלה הרמב"ם ז"ל ש
 טאמר כי דעת ר"ל הוא כי רבוי המצות לא היה להעמיס עליהו מטא כבוד אשר לא נוכל שאתנו אבל היה חסד מהטעם ל
 לזכות את ישראל ולהצדיקם כי הגדיל את התורה והרבה מצותיה כדי שיהיו להם דרכים מתחלפים כדי שיקנו על ידם
 השלמות האנושי וא"עפי טהם לא יעצרו בזה כי להיתם עם בוי וסמוי יחטבו טיהיה רבוי המצות להעמיס על העם
 מוא כבוד וזהו שסמך אל פסוקה חסן למען צדק וגו' והוא עם בוי וסמוי וגו' ר"ל כי יחטבו כי לשי' מאן מצוה אחת ב
 בלבד מספקת אל שתדבק בהם ההטנה האלקי בכל פרטי מעשיהם להצילם מצרתם ואמר כי בעבור זה לא תפסיק
 להקנות שום שלמות לכטט ואין הדבר כן כי אפי' מצוה אחת עשויה כהלכתה כמון שביארנו תפסי' אל שיקנה האדם בה
 חיי העולם הבא ובעבור זה א"ל כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא כי אי אפשר שלא יעשה כל אחד מהם מצוה מת
 המצות התורה טעל ידה יזכה למדרגה מה המדרגות העול' הבא ואלם כפי רבוי המצות שיעשה כן תגדל מדרגתו עם
 ולזה היה משה כוסף ותאב להכנס לארץ כדי טעל ידי קיום המצות התלויות בארץ יזכה בלי ספק למדרגה יתיר גדולה
 בעולם הבא. ופעמים יגיע רבוי המצות המקיימות על יד איש אחד אל טיהיה במדרגה שינוג השלמות הזה בכל פ
 פרטי עניינתו כר' חנינא בן תמז ואלתנו מן החסידים וכבר אפשר שימצאו בו רבוי המצות או כללות באישי מתחלפי
 ויהיה כלל האישים ההם מונגח יתיר מן האיש האחר וזה כי הכלל ההוא יאוב במדרגת האיש האחד שימצאו בו רבוי ה
 המצות וזאת היא סבה טיהיה הכלל לעולם יתיר מונגח מהשרט למצוא בכלל רבוי המצות או כלל מצות התורה יתיר
 ממה שימצאו באיש האחר. ולזה יהיה הכלל לעולם נענים בתפלתם ומוטגחם ומנוצלים מהמקדים יתיר מהשרט
 מה אונם יהיה בהצלחת העולם הזה אבל בעולם הבא מדרגת כל אחד ואחד לשי' מעשו רוב המצות שיעשה ונחלה
 מוא נמצא לר"ל במקומות הרבה שאפי' בעשייתו טעל אחד שאינו מצוה ואינו אזהרה אם יכוין העושה בעשייתו לטום
 פמים ולכבוד הטם או כבו תורתו זכה בה לחיי העולם הבא כלום למדרגה מה המדרגה העולם הבא ואמר בכתובו
 על ההוא כובם דאנה בטכבותיה דד' וסליק לאגרא וכפל ומית טיבאית בת קול ואמרה אף הוא כובם מומן לחיי העולם
 הבא טיראה מוא שאפי' מי טכטוער על שלא כבוד החכם במיתו ומית מתוך הצער האוא בסונה ההיא זכה לחיי העולם
 הבא אחר טצערו ומיתתו היתה לטום שמים וכך במס' עז אמרו על הסוטר טיהיה תמונה להמי' את ר' חנינא בן תרדיון
 כי לשי' מקרב מיתתו כדי שלא יטוער ר' חנינא במיתו טיהיה מומן לחיי העולם הבא. וכך במס' תענית בספר סדר ת
 תעניות בתרא מביא הרבה מעשים ונאנשים שאמר אליהו עליהם טהיו מומן לחיי העולם הבא וא"עפי שלא היו ע
 עושים מעשים טיהיו מצוה או אזהרה אלא פעולות טובות כמון שומר בית הסווא טיהיה מפריש הנשים מהאנשים כדי
 שלא יבא ליד הרגל עבדיה ואלת זה עם הרבה וכבר ביארנו ר"ל כלל הפעולות הטובות המביאות האדם להטנת חיי
 העולם הבא מאלת המצות המפורטות בתורה אמר והלכת בדרךיו מהו חנון אף אחת חנון מהו רחום אף אחת תסיה
 רחום מהו גומל חסדים אף אחת היה גומל חסדים מהו קובר מתים אף אחת קובר מתים וכך וכלל הדברים האו כי כל
 פעולה שיעשה אותה לטום שמים זכה בה לחיי העולם הבא ואף אס

אי מלבנוב חמונו אם יעשה זה המתנהג על פי הנימוס לפי שאלו מדות טובות שישלם בהם הקבוצ המדיני לא ימנע
 אליו טוב שלמות פריטי בזה אלא השלמות הכמסך מצד תקון היסוד המדיני וכשיעשה זה המתנהג על פי התורה מצד
 מצוה בהם המ' וכדי להסגיר אלה ולעשות רצוננו ולהשלים מצותנו מצוה בהם הנה יגיע לו מזה תכלית אחר פריטי יתיר
 ככבר ייתר חזק שזה עבודת השם שעל ידי הכוונה הזאת המתחבר אל המעשה יטב השלמות הנפשית כמו שבארנו
 בש' ה' מזה המאמר וזו שאלת הכת' והיה המעשה הצדקה שלום וגו' כלומר עשיית הצדקה יגרום שלום בקבוצ המדיני
 שלא יגול העני את העטיר אבל כוננת נתינת הצדקה אם היא מצד מצוה בה השם שזהו הנקרא עבודת הצדקה יגרום
 הטקט ובטח עד עולם שזהו ההשפעה הנפשית הנכחד ועל זה אמרו גדולי המצווה ועושה ומי שאינו מצווה ועושה כי
 המצווה ועושה בעשיית המצווה כתיקה יעשה כ' דברים האחד שיבטח הפעל הטוב או היושר באמת והשני שהוא מכנין
 לעשות רצון אבות שבשמים ומי שאינו מצווה ועושה יעשה הפעל הזה מצד שהוא יוסר בלבד לא זולת ועל זה הדרך
 יובן איך יקנה האדם השלימות וחי העולם הבא על משפטי התורה על עשה ולא תעשה טבה כשיהיו נעשים לאהבת ה'
 השם וליראתו ולהשלים מצותנו מצוה בהן ויתבאר מזה שפעל עשיית המצוה לברו אינו מכונן להגיע השלמות האנושי
 מצד עצמו אלא מצד ההיראה שיש בעשיית המצוה על ההכנע אל הש' לעשות רצונו ולא הבה אונתו ומי זה כמדליק
 את הכר שאין הכוונה בהדלקה שיעל המגיע ההדלקה בעצמ' אל כדי לכלות את האמן ולשרוף את השתילה שהוא שפעל
 המגיע ממעשה ההדלקה אבל כוננת הדלקת הכר הוא בעבור האור הנמשך מן המעשה הוא יוכן היא כוננת התורה
 להיטיר את האדם בעבודת השם ולהאיר לפתית את הדרך ילך בה לעבוד עבודתו ואת המעשה אשר יעשה כדי שיטוב
 אהבתו ולזה מה שדמה הכתוב המצוה לבר באמרו כי כר מצוה ותורה אור כאלו ביאר שהתורה מכוננת מצד עצמה ו'
 באור שהוא מכונן לעצמו אבל המצוה אינה מכוננת מצד עצמה והמעשה אשר בה כנר שאינו מכונן מצד עצמו
 אלא מצד האור הנמשך ממנו כן המצוה כוננת עשייתה מצד ההוראה הנמשכת מהמעשה האור שהוא העבודה אל הש'
 השם שהוא האור הנמשך ממנה והוא שקרא תורה באמת ותורה אור ולכן בהעמיד הכוונה מפעל המצוה הרי היא
 כאדם המהלך באיטון לילה ואפלה שהוא נכשל בהכרח וכעבור זה כנו ר' אל' המעשה מצוה בזולת הכוונה הראויה שו'
 פוטע ואמרו כי העושה מצות השם שלא כהלכתו אל שלא על הכוונה הראויה עלת הכתוב אמת ופוטעים יטלו בס'
 וזאת טלמה דרך רשעים כאשל לא ידעו במה יטלו ועל הכוונה הנקרא במעש' הראוי אמרו כי יארו דרכי ה' ונדריקם
 ולכן בס' וזאת טלמה ואמרו צדיק כאור נגה הולך ואור כלמו שאינו טבה לעולם :

פרק ב'

וראו שנקרא בכאן חקירה גמלת התועלת מאד והוא אם התורה הזאת האלהית נותנת שלמות
 בכללה או בחלקיה וזאת שהדבר הזה נחלק בו רבן שמעון בן לקיש ג' ימנע בס' חלק אמרו
 סס לכן הדייבה שאלו נפשה ופערה פיה לבלו חק אמר ר' שמעון בן לוי למי שמייר אפי' חק אחד מן התורה אל' ימנע
 לא נחא ליה למייהו ואמריית עליה הכי אלא למי שלא קיים אפי' חק אחד מן התורה והיה נראה שהיא ראוי שתהיה כו'
 נותנת השלמות בכללה ולא בחלקיה כדברי ר' שכל לפי שאם היה חלק ממנה מספיק להקנות השלמות האנושי למה יע'
 יעמים הש' עלינו רבוי המצוות והאזהרות כי מה שאפשר שתסב בשעל אחד יראה שיהיה פעל בטל שיעשה בהטנתו פ'
 פעולות רבות כי מי שזכר לרפאת חלי אחד בסס אחד פטוט קל ההטנה שיעשה הרבה רבת המעים קמי ההטנה היא
 פעולת שוא בלי שזק כמאמר החכם למאד יעשה בפעולות רבות מה שאפשר לעשות בפעולה אחת ולזה יראה שכל ה'
 המצוות והאזהרות טבאו בתורה הם הכרחי להקנות השלמות האנושי שאם לא כן לא היה הסס מצוה איתנו בהם אבל
 שנאמר שכל המצוות והאזהרות טבאו בתורה הם הכרחיות בהקנות השלמות דבר זה נקטה מאד שאם הדבר כן אי אפשר
 אפשר לסנא אדם שיקנה השלמות ההוא לפי שאדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ואם יחסר לו אחת מן ה'
 המצוות לפי זה הדעת אי אפשר לו לקנות השלמות האנושי ויהיה אל' התורה שנותנת לישראל דרך חסד להביאם כלס'
 לחיי העולם הבא היא בעצמה המונעת אותם שזכו לנפשם ההוא וזה הפך מה שכתב מזה כי אין צריך לומר שלא ישי'
 ישיגוהו כלס' שאפי' יחד בתור לא יוכל להקוף על כלל הדעות טבאו בתורה ולא לעשות כלל החקים ולא לקיים כל המ'
 המטפטים טבאר בה והיו כלל ישראל לפי זה מדרך לבאר שחת חלילה לאל מרסע ועדי מעול עס שהמקובל באמת
 הוא הפך כל זה שהרי אמרו במשנה כל ישראל יס להם חלק לעולם הבא וזה שזק חזק ראוי שנתקבל בהצדיקות :

ודרך

הבנת זה הענין הוא כי כמו שנמצא בדברים הטבעיים דברים הרבה ימנעו על צד היותו טוב ולא על
 צד הרכוח כמו כפיגת החושים וזולתם שהיה אפשר המצא והתקיים הבעל חיים בזולת האפסל שהוא ו'
 גאולס כמזאו בבעלי חיים על צד היותו טוב כן הש' להיותו חפץ להביא את האדם אל השלימות האנושי וראה

בא תיכף והעמידך על ג' טכ' ומה ה' דורש ממך כי אם עשית משפט ואהבת חסד והצנע לבת עס אלהך בא חבקיך והע
 והעמידך על א' טכ' ונדדך באמונתו יחיה וכו' אף הכוונה לומר כי בעשיית יח' מצות או שלט מקנה מן השלמות האנושי ה
 המדרגה שתושב מצד כל מצות התורה או טבחן יקנה מדרגה מה שהשלמות ולא בשחות אלא שכל אחד מן הנביאים
 היה מתכוין לעשות כללים כוללים מצות רבות מהתורה ומדות טובות כדרך טכני אדם עושים כדי שכל יום ישיג ה
 האדם מדרגה גדולה מהשלמות כי למה טיקשה על כל אדם להעמיד על עצמו ת' רוב מצות וגם יקשה עליו לעשות מ
 מצוה בתקנה מכל הדדיון על הדרך טביארנו למעלה בזה המאמר היתה כוננת כל הנביאים לעשות כללים שעל ידם
 תושב מדרגה גדולה מהשלמות קרובה למדרגה המושגת על כלל המצות אף על פי שאי אפשר שתעלה למדרגה גדולה
 כמוה' ומה דוד יא' דברים טהם כללים למדות הטובות יותר ממה טהם כללים לדעות האמתיות ולא למצות טהרי ד'
 דובר אמת בלבבו וחרפה לא נשא על קרובו ונבזה בעיני וכו' אף אחת מהן מצוה ממצות התורה ואכל כוננת ד'
 דוד היתה לעשות כללים שיכללו מצות רבות ומדות טובות על ידם יקנה האדם מדרגה גדולה מן השלמות האנושי כי
 הולך תמים וסועל דרך ודובר אמת בלבבו ולא רגל על לשונו ולא עשה לרעהו רעה וכו' מזהיר שלא יחטא אדם במח
 במחשבתו ולא בדבורו ולא במעשהו וסיפקן מדותיו במדות הטובות הנמשכות מאלו הכללים ביוחשבה ודובר אמת כל
 בלבבו בדבורו לא רגל על לשונו וכמעשה לא עשה לרעהו רעה' וחרפה לא נשא על קרובו ל' טהיה מקנא על חרפת
 קרובו כמו טהיה מקנא על עצמו וא' עפ' טאין כל דבריו אלו מצוה ממצות התורה אלא תקון המדות' וזהו דבר עמהם ק'
 קצת מצות פטרות טהיו נכשלים בהם בדורו או שאדם נכשל בהם בקלות ומאט טאינן עבדות כמו שזכרנו על כפי
 לא לקח עמי לא לקח טחד אפי' על מי טהוא נקי לזכותו כדיון טז' דבר יחשוב לנקחו טאינו טאטא וכן בטאר' והראיה
 על זה טפי טכמא דוד עצמו אומ' במזמור לה' הארץ ומלואה מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו ולא מנה אלא ג'
 תנאים טהם נקי כפיס ובר לבב ואמר לא נשא לשוא נשאר' ויש לתמונה למה לא מנה ה' ה' טכזכר במזמור ה' מי יגיד כ'
 באהלך' אלא טכמזמור לה' הארץ ומלואה כלל כל המצות והמדות הטובות בג' דברים בלבד במעשה ובמחשבה ובר'
 וברבור' במעשה נקי כפיס' במחשבה ובר לבב וברבור' אמר לא נשא לשוא נשאר' ל' טלא נשבע טכועה לשוא אפי'
 בחיי דוד טלא היה ידע הנסתרנות וזהו טאין נשאר טהוא כנוי אל דוד לפי המסורת' או יהיה כנוי נשאר כפי הכתב טב או
 אל הטם כמו טט הנה טכא ה' נשבע תועבת נשאר' או יהיה כנוי נשאר טב אל האדם טאמר עלת מי יעלה בהר ה' וירצה
 לומר טהבט הטכלי אמר בן לא נתן בן לשוא כלומר טלא נשאר בחכם כי הוא הטלי נשאר כפי מה טככח האדם להטלימה
 והזכיר ולא נשבע למרמה כי אטאר טלא נשבע לטאר' אלא באמת כמעשה דקנא דרבא וא' עפכ אמר טאין ראוי לעט'
 כן אחר טהוא נשבע במרמה' ובאלו הב' כללים ככללים כל המצות טהזכיר במזמור ה' מי יגיד באהלי' אלא טטט פרט
 יותר דברים טאינם ככללים באלו והם תלמים במדות לפי טראה בני דורו נכשלים בהם או שאדם נכשל בהם בקלות
 לפי טחושב טאין רע בעשייתן כמו לבנות את החכמי' על כן אמ' ואת ידאי ה' יכבד וכן וחרפה לא נשא על קרובו ועל
 זה הדרך בעצמו הוא מה טאמרנו בא' ישעיה והעמידך על טט כי ישעיה עשה טטה טטה כללים למצות והם טלא יחטא הא'
 האדם בטעל אכל יטעל הטעולות הטובות וזהו הולך דקצת' וטלא יחטא ברבור וזה חוכר מיטרים' וטלא יחטא במח
 במחשבה וזהו מואם בבצע מעטקות טהמואם הוא הפך החמדה טהיה בלבב' ואח' כך אמ' טלא יטסיק טלא יחטא אלא
 באחת מכל אלו אלא טאף הוא כזהר טלא להחזיק יד עוברי עבירה וזהו טעיר כפי מתמוך בטחד כי לא די טלא יקח ט'
 טחד אלא טטעיר כפי מלתמוך ידי הלוקח טוחד ולא די טלא יחזיק יד עוברי עבירה אלא טאף הוא מתרחק מראו ברע
 או מלשמוע המעשה הרע וזהו אטטס אונט מוטוע דמים וננצט עיני מראות ברע' ואז אח' כך הוא מרומם יטכונ' מ'
 מצות טלעים מטכבו כלומר כי לאט כזה ראוי להאמין שיטמור מבצר האמונה כי לחמו נתן מומז כאתניס כי לא ידא
 מדבר רע כי ברעב יפדנו הטם ממנות וכמלחמה מיד חרב' או אטטאר כי הוא מרומם יטכונ' ירמוז אל הסכר הנפטי
 טכעולט העליון' וכן על זה הדרך הוא מה טאמרנו בא' תיכה והעמידך על טלט' ומה ה' דורש מעמך כי אם עשית מט'
 משפט ואהבת חסד והצנע לבת עס אלהך כי חלו הם ג' כוללים כל מצות טבתורה או רובן כי אם עשית משפט יכ
 יכלול כל הדינים טכין אדם לחבירו' ואהבת חסד יכלול כל מיני גמילות חסדים' והצנע לבת עס אלהך יכלול כל הד'
 הדברים טכין אדם למקום' והם הדעות האמתיות' ואת בהם טאין והצנע לרמוז למה טכתכנו במאמר ב' כי התארי'
 האלהיים הם הטוללים טהם תארים בהצנע' כי אף אדם רטאי לטלח לטכונ' ולחייב אלתי ית' העולה על רוחו כמו ט'
 טא' ל' טח' דכלא מטתוקא טכ' לך דומיה תהלה וזהו טאין והצנע לבת עס אלהך' וכן מה טאמרנו בא' חבקיך והעמידך
 על אחת טכ' ונדדך באמונתו יחיה הכוונה בו כי בטבור טחבקיך היה מתרעס על הצלחת הרטעים ומטרי הדדיות או
 אמ' בטוף דבריו הכלל הזה כי הדדיות כשיחזיק באמונתו להאמין ברבור הנביאים ולהטותות הטם טהבטיח לעשות ד'

ואף אם הפעל הוא יחזב בו שאף רע ארזל בכל דרכיך דעה ואפי' לדבר עבירה ואמר עוד גדולה עבירה לשמה
 ממנה שלא לשמה והבן זה העקר ודעהו כי הוא סכרדי לתורת ח. מה שאם לא כן לא יהי ישר כלל וזכי לחיי העולם הבא
 על יד התורה אלא אחד מעיר או יחיד בדרך ותהיה החכה יתירי: טחכב הק"ב את ישראל לתת להם התורה כמעט אמת
 חביבין ישראל שכתן להם כלי חמדה וכו' לבקמ' מהם שלא יוכלו לקי' את כלה ויהי כענאי על כן. אלא שהאמת היא מה
 שאמרנו שזה עקר פרטי לתורת משה שאליו כווננו רז"ל באמרום כ! ישראל יש להם חלק לעולם הבא כלומר שכלם ישיגו
 מדרגה ממדרגת העולם הבא. וא"עפי שיש מן החכמי חלקי' על זה ואומרי' כי צריך רבוי גדול מן המצוות כדי שיהיה
 האדם לחיי העולם הבא אף הדבר כן אלא כי לפי רבוי המצוות גדול מדרגתו כן כמו שאמרנו יאכל במצוה אחת בלבד
 ישיג מדרגה מה שמכונן מה שארזל במס' מכות אמר' שלמא' תריב' מצוות באמת למטה בסיני וכו' ובא דוד והעמידן על
 יח וכו' בא יאשיהו והעמידן על ו' וכו' טיראה מזה מצריך כל המצוות כדי לקנות השלמות אלא שתד העמידן על איניסעיה
 על ו' וכן השאר. ועוד תדע פי המאמר הזה בפניק הבא אחר זה בעצרת ה' :

פרק ל

המדרגות שישגו על ידי המצוות הן מתחלפות מפני רבים. ראשונה מצד התחלף המצוות כי יש מצוה
 שהמדרגה שתושג על ידה היא יותר גדולה מהמדרגה שתושג על ידי אחרת א"עפי שיהיו שונות בכוננת עט
 עשייתן. וזה כלומר מה שאמרנו הני זהיר במצוה קלה כמצוה חיונרה שאין אחת יודע מתן סכרן של מצוות טיראה מזה
 שיש חלוקה במתן סכר מצוות לקצתן על קצת וכלומר מזה גם כן שהדרך שאמרנו בפרק הקודם לזה הוא אמתו וככונן
 שאין קניית השלמות תלוי בעשיית המצוות כלם שא"כ מה זה שאומר הני זהיר במצוה קלה כמצוה חיונרה שאין אחת י
 יודע מתן סכרן של מצוות אפי' יהיה השכר נודע ראוי שיהיה בכלן כדי שיאכל השכר אלא יש מכאן ראיה שעל כל אחת
 ואחת יש מדרגה מיוחדת לשכר שאין סכרן שונה ושאיין עשיית כל המצוות הכרח לקבל השכר המיועד בעולם הבא. ו
 נשנית מצד התחלף הכוונות כי אין ספק שאף אם היה המצוות שונות במספר או תהיה המצוה האחת בעיני תחלף מ
 מדרגת שכרה כפי התחלף הכוונת כמו שארזל משל לשני בני אדם שכלו פסחיהם אחד אכלו לשם פסח ואחד אכלו לשם
 אכילה גסה זה שאלו לשם פסח עלת הכתוב אמר כי ישרים דרכי ה' ודרכים ילכו בס' וזה שאלו לשם אכילה גסה ע
 עלת הכתוב אמר ופושעים יכשלו בס' וכבר ביארנו זה למעלה: שלישית כי אף אם ישכמו הכוונות ומספר המצוות
 יתחלפו המדרגות מצד התחלף רבוי השעולות ומיעוטן כי אין ספק שהתמדת עשיית פועל אחד בעצמו יקנה
 מדרגה יותר גדולה מעשיית הפעל האחד פעם אחת.

ואמאל בזה ב' אנשים שיש בחבר' שיש בעוטר וככל דבר והאחד נתן אלף וזו לצדקה בפעם אחת בכוננה ראיה והא
 והשני נתן אלף וזו באלף פעמים וזו אחד בכל פעם כי אף אם הצדקה שונה בכמות תהיה מדרגת השני כלי ספק יותר
 גדולה ממדרגת הראשון כי קיים גוויים רבים בפעל האחד בעצמו ורבוי הכוונות שאר בפעולות הן יותר טוב מק
 מקיים גמי אחד בכמה אחת טובה. וכן מי שיכבד את אביו בסכרן לו בפעם אחת אלף וזו האחד באלף פעמים
 תתחלפנה המדרגות כלי כפי רבוי הפעולות שבאו בעשיית המצוה היא. רביעית תתחלפנה המדרגות כפי רבוי
 המצוות שיעשה האחד על מספר המצוות שיעשה האחר כי קיים מצוות רבות יתן ראיות למדרגה יותר גדולה כלי ספק
 להתחבר בזה רבוי מצוות ורבוי פעולות ויקרה מצד חלוקה המדרגות הללו כי כבר ימצא אדם שיהיו בידו מצוות רבות י
 יותר מאיש אחד וא"עפי כן לפי שלא כעטו המצוות הן על הכוונ' הראיה לא יספיק לתת לן אלא מדרגה קטנה ממדרגות
 העולם הבא ואולי שלא יספיק לקנות על דם שום מדרגה ממדרגות העולם הבא ולפי שאי' הב"ה מקפח סכר כל ברים
 ינתן לו בעולם הזה סכר המצוה או המצוות שיעשה שלא בכמה ימצא גב' אדם שיעשה כל ימיו רבוי עבירות וכסוף
 ימיו יעשה מצוה אחת או פעל אחד בכוננה ראיה וימות מתוך אהבה הסוונה שתספיק אהבה כוננה לתת לן מדרגת מה מ
 ממדרגות העולם הבא כמו שהוכחנו בס' שלפני זה מה שאמרנו שיקד במיתתו' חנינא בן תרדיון ופעמים ימצא
 אדם תספיק מדרגתו מצד רבוי עשיית מצוות והכוונות הראיות אל סיהיה מושג בעול' הזה ומנצל מכל הסגעים בר
 כרב חסדי ישראל עד שימקכה הטבע כפי רצונם כמו שהיה זה בר' חנינא בן חסא ובכחוס איש גם אור' פכחוס בן
 יאיר ודומיהם. ופעמים ימצא איש אחד מצד רבוי המצוות והכוונות הראיות וההטנה שישיג באל' ית' אל שיגיע בעולם
 הזה למדרגת ישיהו ואלישע וחמיהם וזו מדרגה שאין למעלה ממנה שהיא מדרגת גדול הכביאים שהיו אחרי משה:
 מעתה מה שארזל בארף מכות דרטר' שלמא' תריב' מצוות באמת למטה בסיני בא חד והעמידן על יא' טנא' ה' מי יגור
 באהלך וכו' הולך תמים ופועל צדק. בא יאשיהו והעמידן על טס טכ' אלך צדקת ודובר מיישרים וגו' בא מיכה

לפי שהיא כחה השני האמיתי שלא ידומה עליו תוספת ולא חסרון להשגה התכלית ההוא שהיא הקיום וההשגחה יולדו י
 יהיה מה שכ בתורה את האלקים תירא א' עפי שהיא מצוה פרטית הנה היא כלל כולל כל מצות התורה או מצות רבות
 מונה לפי שהיא היא התכונה הכתובה באמצעו מצות התורה והיא התכונה היותר משובחת שיצא האדם ולא תעב
 כי אם אחד עמל והשתדלות גדול שהיא אברהם אבינו לא כאמר עליו ירא אלקים עד סוף נסיונותיו שאל הכתוב עליו כי
 עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה כלומר וכבר הגנת אל התכונה המשובחת שאפשר שיצא האדם בעולם הזה כדי שזכה
 לחיי העולם הבא ובעבור זה תורה התורה במקומות רבים אל התכונה הזאת אמרה ויראת מאלקי אבי ה' את האלקים
 תירא לפי שהתכונה הזאת קצת השגה מאד ועם כל זה תושב בשמירת מצות התורה ובעבור זה אמר הכתוב ועתה י
 ישראל מה האלקים שאל מעמך כי אם ליראה את האלקים ללכת בכל דרכי ולא הבה אמתו ולעבוד את האלקים בכל
 לבבך ובכל נפשך לשמור את מצות האלקים וגו' וכי יראת על זה הדרך כי משה היה אומר לשראל גדל השלבת חסדי ה'
 הטס כי מן הדין היה ראוי אל האדם ליראה את האדם וללכת בדרכיו ולא הבה אמתו ולעבוד בכל לב ובכל נפש כדי שיצא
 שלמותו הנפשי ולפי מזה ענין קצה מאד שיצא האדם אל המדרגה הראויה מן היראה והאהבה והעבוד בכל לב ובכל
 נפש הקל עליו הסי' כי תחת כל זה צוהו לשמור חקת הטס ומצותיו בלבד ובזה תושב מדרגת התכונה המגנת לו מדר ה'
 העבודה בכל לב ובכל נפש ויהיה פי' הפסוק כן ועתה ישראל השתכל גדל השלבת חסדי הטס מה הוא שאל מעמך כי
 אינו שאל מעמך כי אם תחת יראת הטס ותחת לכת בדרכיו ולא הבה אמתו ותחת עבודתו בכל לבבך ובכל נפשך מה
 שהיית מחוייב לעשות אינו שאל כי אם לשמור מצות ה' ואת חקציו ארז אכני מצד היום לטוב לך כלומר וכל זה לטוב
 לך כי באמצעו שמירת מצו' התורה תושב התכלי האנושי שהיה ראוי שיצא האדם בעמל גדל ובטורח מושג באמצעו
 היראה והאהבה והעבודה אל הטס בכל לבו ובכל נפשו והבן זה הפי' בזה הפסוק כי הוא מושג מאד תוסר בו הקוסא
 שהקפן עליו בסאמרו אטו יראת מלתא זוטרתו היא ותרנו אן לבבי משה מלתא זוטרתו היא ואן תירון זה מס' זיק כי יש
 לבשל הדין לחלוק ולומר שאין ראוי שיאמר העשיר המושג לבני שאין לו כלום מה אני שאל מצדך כי אם אלקי זהו כי
 לפי שאלקי זהו כי דבר גדל הוא וקצה השגה ואין העשיר מדבר בזה נבונה ולפי דרכנו מתפרש יפה כי אין
 הסי' מבקש דבר שאל קצה השגה אלא קיום מצות התורה כי תכונת היראה שעל ידה יושג השלמות האנושי תירא אל
 קום מצות התורה וכן ביאר דוד ע"ה ואמר ראשית חכמה יראת ה' כי מבחר ועקר החכמה היא להשיג יראת הטס כי
 ראשית כחו וראשית שמונים ימשחו וביארנו ר"ל ואמרנו ללומדיהם לא כאמר אלא לענושיהם וכו' לומר כי מביאה המצות מ'
 מביא אל התכלית המושג מצד ההשכלה שהכל מודים עליו שהוא עקר תכלית האדם וכן כתב איוב אומר הן יר
 יראת ה' היא חכמה כל תכלית החכמה להשיג יראת הטס ולהיות התכונה הזאת תכלית כל התכונות באמצעות עשיית
 המצות ראוי שנאריך בה לפרט עניינה בפרק הבא אחר זה

פרק לב' ענין היראה בכל דבר הוא הסג הנפש אחר והתקבץ כחותיה אליה כשתשער אי זה דבר מחרדה ו
 וזה על שני פנים אם שתשער אי זה דבר מצד ותחד ממנו מיראת ההזק שתשער שאפשר שיגיע מ'
 ממנו ואם שתשער אי זה דבר גדול רם וכסא ונבה מאד ותחרד ממנו כשתתבונן דלות וטפלו ערכה בערך אל הדבר
 הגדול הוא אף אם לא תשער שיגיעה נזק מן הדבר הוא ולא תירא ממנו וכשארס מקי' המצות בעבור היראה שהיא
 על הדרך הראשון כלומר מיראת העונש או מיראת העזר יקרא בלשון רז"ל עובד מיראה שלא לשמה אר"ל במס' סוטה
 פר' נוטל ז' פרוטין הם וכו' כלומר שהן שלא לשמה ומנו בכללם פרנ' מאהבה פרנ' מיראה ואמרי ליה לתנא לא תקני פרו'
 מאהב' פרנ' מיראה דאמר רב יהודה אמר רב לעול' יעסוק אדם בתור' ובמנו' אפי' שלא לשמה שמעו' שלא לשמה
 ופר"י ז"ל מאהבה ומיראה מאהבת סכר ומירא' עונש הרי מבואר שהעונש בתור' ובמנו' לאהבת סכר ולירא' עונש נקרא
 עיסוק בתורה שלא לשמה ואלם המקיים המצות ליראת הטס ואהבתו והיותו ככנע למצותיו הוא עקר אהו רז"ל עוסק
 בתורה לשמה ר"ל שאינו מקיים המצות ליראת העונש ואהבת העזר אלא מאסר ישיד בלבבו רוממות הטס ומעלתו וב
 נבעבור זה הוא ככנע לעשות רצונו שהיא היראה על הדרך השני שאמרנו והיא היראה האמתית שכשתבח בה אברהם
 אבינו ע"ה שנאמר לו עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה והיא התכונה האחרונה שאדם מגיע אליה באמצעות מצות הת'
 התורה כי כשתבונן האדם וישיב ידע שהי' משקף על כסתריו ועל נגלהו ויבחי' פחיתותו ודלות שכלו וגדל רוממו'
 השם ומעלתו יחד מפני חרדה גדולה ויבוס מלעבור על מצותיו ואלא לעשות רצונו כמו שיתבייש אדם מעשות דבר
 בלתי הוגן לפני ישר ונכבד זקן וכסוף פנים וחכם חריש מוסס בשלמו בחכמה והמדות והמעלה כי א' עפי שיאמר
 האדם' שלא יעשה נזק בעברת על מצותו הנה הוא כלי עסק יבוס ויכלס ויחד חרדה גדולה עד מאד מלמרות עיני כ
 כבוד לפניו וזה הדין מן היראה המשובחת היא ארז טבע הסכל וכסוף אליה לפי שכל דבר ישתוקק אל מה שזוא בט
 בטבעו ודומה לו' וכמו

דין ברשעים ונאדם טוב לצדיקים בשמירת הכלל הזה יחיה ולא יחזק לכל המקרים המתחדשים עליו ויסבול הטל
 בסבר פנים יפות וכו' וזה לחיי העולם הבא וכן דרך החכמים לעשות כללים למצות התורה וכבר אמרו על אחד
 מן החכמים האחרונים שבא אליו לסטים מזויין ובעל עבדות וא"ל אני רוצה לשאוב בתשובה ולשמור מצות השם אלא
 שאיני יכול להעמיס על עצמי רבוי המצות שבתורה כי לא אוכל שאף המצא הוא וא"ל החכם תקבל עליך דבר ב
 בלבד לשמרו כראוי וא"ל הן ח"ל החכם אם כן קבל עליך לומר האמת וקבל עליך והלך לדרכו לימים היה הנלך אותו
 הלסטים ללשטם את איש אחד ולהרגו וסגע בו איש אחד את לו היכן אתה הנלך ונזכר אותו הלסטים מה שקבל עליו
 לומר אמת וספר לאיש ההוא להיכן היה הנלך וכן סגע בו איש אחד ושאל לו להיכן היה הנלך וספר לו מיד הרגו אותו
 הלסטים בלבדו אלן השנים יהיו עלי עדים ויהרגו וכן אירע לו פעמים רבות בכל מה שחיה רוצה לעשות עד שכמעט
 בעבור זה מומצטין הרעים יחנה מבוואר כי על זה הדרך יתכן כי בשמירת כלל אחד או שנים כללים או יותר ישמור ה
 האדם רוב מצות התורה או חלק גדול ממנה טעם ידוע וזה למעלת חיי העולם הבא או למדרג הגדולה בו :

פרק דא' התכלית המוטב אל הכפס בהיותה בגוף מצד קצת מצות התורה אינו אלא שתקבע בנפש תכונת
 יראת השם וכשיהיה בה התאר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא שתעלה הכפס ותקוף להשיב
 החיים הנצחיים שהוא הטוב הצפון לצדיקים והיא הצלחת הכפס את הכתוב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך ויתבאר
 זה מצד מה שמתא הכתוב מיעד הפלגת העונש על ישראל ועל זרעם אם לא תגיב בכפסם תכונת היראה הזאת מצד
 מצות התורה את הכתוב אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם הנכבד
 והנורא את האלקים ויהפלא ה' את מכותך ואת מכות זרעך וגו' ואם תשאל ותאמר איך אפשר שתביא היראה את הא
 האדם אל הגדולה הזאת שהיא הטבת החיים הנצחיים והלא יותר ראוי שיביא אותו אל זה הטבת המוטבנות כבר באר
 זה שלמה בספר קהלת ואמר שהיראה היא סבת ההארת ולא דבר אחר וזליתה זה דבר תלוי בחכמת סגס סגור להיות
 כך ושאיך ראוי לשאל טעם בזה וזה כי כשהתחיל לחקור את אפשר שיהיה בכאן דבר נותן ההארת הנצחית והוא מ
 מה שאמר מה יתרון העושה באשר הוא עמל' אמר אחר כך יראתי את הענין אשר נתן אלקים לבני האדם לעשות בו
 כלומר יראתי המעשים שנתן אלקים לבני אדם להשתדל בהם רוצה לומר הפעולות והמלאכות כי כלם ישים בעתם
 רוצה לומר לפי טעמתם כדי שלא יטבחו המלאכות והדעות ואמר גם את העולם נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא הא
 האדם את המעשה מראש ועד סוף ר"ל כי גם מה שנתן בלבם תסוקה לדעת את העולם שהוא חכמת הכחא וא"ע
 שהיא דבר שאי אפשר שיטב בו אי אפשר לאדם שיטיב את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף עם כל זה אותה
 תסוקה שנתן להם גם היא יפה בעתה כדי שלא תטבוח המלאכה ההיא לא מצד סבה יסגו החיים הנצחיים כמו שיחשב
 האנשים אחר שלפעמים יהיה מה שישיגוהו זולת האמת בעצמו כמו שבארנו בסג' מזה המאמר ועל כן אמר אחר זה י
 ידעתי כי אין טוב בם כי אם לשמוח ולעשות טוב בחיי כלומד כי בכל אלן ההשתדלות האנושי אשר הידעה מכללם
 אין טוב אחר בהם כי אם לשמוח כי כל אדם ישמח באשר יתקבל במלאכה מה מרצונו ויטיב כוונתו בה לפי דעתו וגם
 מועיל לעשות טוב בחיית כי הפילוסופים תזהיר את האדם על עשיית הטוב המועיל בהנהגה בעוד האדם בחיים אבל
 לא תועיל לזולת זה וא"כ כבר אפשר שנאמר כי גם כל האדם שיאכל ושתה ויראה את נפשו טוב בעמלו כי גם זו מתת
 אלקים היא כמו הענין אשר נתן אלקים לבני האדם לעשות בו ואין בכל זה דבר שיביא להארת הנצחית ואמר אחר זה
 ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וימנעו אין לגרוע והאלקים עשה שיראז מלפניו
 ואמר כי כל מה שיעשה האלקים בזולת המצות הטבע אשר מצד ההויה וההפסד כאלו תאמר האמים וכל זכאם הוא
 יהיה לעולם כי יראה אותם קיימי באיש כחיות דוד ויעמידם לעד לעולם והאלקי עשה כדי לתת קצת באיש אל הנפש
 המושכלת שהיא מעשה דת כמו שאר הכתוב ויפח באפיו נשמת חיים שיראז מלפניו שיראה מזה שהיראה כאלו היא הטווי
 האמתית טעלת אין להוסיף וימנעו אין לגרוע טהו גדר הטווי האמתית שלא יקבל תוספת ולא חסרון כי התוספת והחסרון
 יוצאו הדבר הטווי ויפסידוהו והאלקים עשה היראה מלפניו כלומר שירד התורה והמצות שהם הטווי האמתית שהיראה
 כמאכת תהם כדי לתת קצת אל הכפס א"כ בהכרח שתתקיים תמיד כי כל אשר יעשה האלקי הוא יהיה לעולם או כאמר
 והאלקים עשה שיראז מלפניו כלומר שירד מלפניו א"כ היראה הזאת כאלו היא הטווי האמתית שלא יקבל תוספת
 ולא חסרון שאי אפשר שיפסד ולזה יהיה ראוי להשיב על דת התכלית האנושי ואמר סקך גרה חכמתו אין להתיחס ולומר
 אך תהיה היראה מעצת האדם אל השלמות האנושי לפי שהיא

מן הדין ראוי שיהיה עם וטמא ביראה והיא לפי שזה יורה על ביראת נפסא וטלימות סכלו ולהעיד על זה בואר חד
במקום אחד כי מה שאמר עבד את ה' בטמא לא שיהיה העבודה בטמא וקלות ראש ודרך הדיוטן אבל ראוי שיהיה
טעבודה ביראה אחר עבד את ה' ביראה ונגיל ברעדה כלומר טעקד עבודת השם ראוי שיהיה ביראה ורעדה כמאמר
הנפס רוממו ה' והתנשא ותיירא ממנו בהיותה מבחנת טעמו עצמו ונגדל מעלתו ותגל ותשמח באותה הדין והעד
בעבור טערה הדבר הנורא שראוי לירא ממנו שזה יורה על שלמותה ובריאות טכלה וכגילה הזאת שתיאוג תהיה עבו
עבודתכם שלמה ועל כן אמר ונגיל ברעדה לאומות שהטמא נותנת גמר ושלמות אל העבודה וכך הטמא תתן על
שלמות וקיום אל הדבר אחר חד כחלתי עדנותי לעולם כי טמא לבי המה רל כי לפי שהתורה נחלקת לשלשה חלקים
למשפטים ועדות וחקים ועל המשפטים אמר נסבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדק לאורות כי המשפטי שלמותם הוא
מצד היותם דברים נמצאים בפעל וע"כ אמר בהם ואקיימה אחר עתה כי העדות שהם הדעות והדברי טכאו בתורה
מסכימים למוטכל או למורג לפי שהטכל מקבל אתם בטמא והטמא הוא סבת קיומם כנפשו ועל כן אמר נחלתי
עדותי לעולם ונג' אבל החקים שהם הדברים טכאו בתורה טכאן הטכל מסכים בהם כאכילת החרד ולביטת כלאים
וחליתם ממה טכאן להם טעם ידוע בעבור טכאן הטכל מקבלם בטמא וצריך להכניע הטכל כדי טכאן בעשייתם
בטמא על כן אמר נטיתי לבי לעשות חקך לעולם עקב כלומ' הטני והכרתי טכלי בעל טיחון לעשותם וזה מצד ת
תקות השמר הנכחי המקנה בעשייתם וזהו לעולם עקב ומצד השמר ישמח בהם ומצד הטמא ימנע הקיים אל הנפס
בהם ועל זה היה חד וטמא עצמו ואמר טכאן על אחרתך כמנצח טכל רב כלומ' כי הטמא בחקים טכאנה מצד ע
עצמם אלא מצד שהם אחרתך אפי טמא בקיומם טמאנה גדולה כמנצח טכל רב אכל כדי להכדיל בין הטמא אחר
בחוקים שהיא מצד השמר המקנה בלבד וכך הטמא טכאן הטמא טכאן הדברים שהטכל מסכים בהם אמר
במקום אחר בדרך עדנותי טכאן בעל כל און כלומ' טמאנה ב"ת כי לטון כל הון יכלול כל ממון טכעולם טכאן אפי
טימער יותר ממנו וכל זה יורה שהטמא סבת קיום הדבר כנפס ונותנת גמר וטלמו אל המעשה אי זה פעל שיהיה
עד טכאן הפועל הרע כדי טיניע אל שלמות תקליתו ראוי טיעשה בטמא אחר הכתו מעד הרע על טכאן ישראל על ע
עברם על דברי התורה והיה כאמר טכאן העליכס להטיב אתכם ולהרבות אתכם כן יטיע ה' עליכם להאביר אתכם ול
ולטמיר אתכם ונג' כלומ' טכאן הטם טפועל הרע יהיה טם וטמא בעשיית הרע הטכאן כדי טיעשה בטלמות אכל כ
כדי טכאן טכאן טכאן טוב גמור וטמא בעשיית הרע אמר כן יטיע טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
טכאן טפועל הרע יהיה טמא אכל ית' לא ישמח בעשיית הרע חלילה וכבר הזכיר טלמה על זה בכפול אריק אל ת
קטמח ואמר הנכחי אל קטמח לבני יהודה בתם אכדס טכאנה טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
תלה הטמא בני ית' ולא אמר יטיע טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
מן הקל והוא פעל עומד ולהורות שהטמא נותנת שלמות אל הפעל אחר טלמה טמאנה לצדיק עשות משפט ומחקה
לפועלי און רל כי הצדי לפי טכאן טמא בעשי' המשפט יטא המשפט מתקן מתחת ידו אבל פועלי פועל און לפי שהם
עצבים בעשיית המשפט כי היא מחקה להם בהכרח יטא מתחת ידם ומשפט מעוקל אחר טכאן טמא בעשיית :
פרק רד לפי טענין יראת השם היא עקד העבודה טיעבוד האדם את השם בעשיית המצוה כמז טכאנו וט
ובארנו טעקד העבודה ראוי שתהיה בטמא וצמר היראה עם הטמא דבר קטא מאד ראוי טכר חב
הדבור בו כדי טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
הלב ועצבותא ונאמר טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
מה אז כבוד גדול וטעני טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
הגדל או המעלה ההיא המקנה להאיג על ידי הטמא האן יטיע כל הטמא הטכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
וכן היא הענין בעצמו ביראת השם טכאנו און אפטר טיהיה הירא טם וטמא עם היות היראה והרעה וטכאן
כטעם כטעם גדל רוממו השם ומעלתו עד טכאן ויחדד ממנו לא יחוט לכל הטמא והעצבון והחרד המגיעים אליו
על ידי היראה וכמנצח טלמה טמאל לזה טמל נכבד מאד ומסכים למה טכאנו אחר אס תקבצנה ככסף וכמטמוני
תחטטנה או תכין יראת ה' ונג' וביארנו כי למה טיט באצאת חכסף ומחטבו טמאנה גדול עד מאד לפי טכאן מערב עם
המים וכן אדם טכאמר לו טיט בכיתו ממון גדול הטנה הוא אפטר אונן בטמאנה גדולה עד מאד והוא מחפס אחריו כ
באצות א"עפי טכחטית הממון או מנצח הכסף הוא טכאן טמאנה גדול ועמל רב ופעמים הוא כקף באצבעו או כר
ברגלו או כטוק ומטער עד מאד ואין טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן טכאן
מטעיה התכלית המיטג טכאן הממון או הכסף הוא טמא כלבו וטכאן כל הצמר והטמא בסכר פניס יטות ובטמאנה
גדולה כן על דרך זה ראוי טכאן העמל והיראה והארידה והרעה טכאן

וכמו שיתקן כל אדם להטיל חסדי האד' השלם החסיד ולעבדו עבודתו בלב טלם ובשש חסדי המלי תקון גמול ויראת
עונש כן השכל ישתקן לעשו להטיל רצון הט' כי זה דבר טבעי אליו . ובעבדו זה היה החכ' אומ' רבוננו טל עול גלוי וידוע
לפניך טרוננו לעשו רצונך ומי מעבד טאר טבעסה וכו' ר'ל כי זה דבר נכון מצד טבע השכל כי השכל יגזור השתעבד
השחות לכבוד כי מזה הצד נשתעבדו הב"ח למין האדם ואולם טבע החומר ויצר הרע טהוא טאר טבע פ' ה מכבד לזה
ומחשב להרע ולמרוד תמיד ולזלזל בכבוד הגדול . ובעבור זה הוכחו בתורה העונשים כדי להכריח טבע החומר והכח'
החמירית לעבד את הט' מיראת העונש לא טיהיה מצטרך זה להכריח השכל כי דבר טבעי הוא אליו לעבד הט' ולי
ולכנע אליו מזולת יראת העונש ואהבת הסכר . ולזה היו טני מיני היראה הללו הכרחיים אל האדם כדי שישג טלמותו
האחד מצד החומר והאחר מצד השכל ותמצא איוב מטבח עצמו בטני מיני היראה הללו ואומ' טהיה נזרר מעטות הרע
בעיני הט' מיראת העונש וטיהיה פועל הדברים הנרצים אל הט' מצד ההכנע אליו לרוממותו והתנשאותו ומעלתו
אמר כי פחד אליו אל ומטאתו לא אוכל אמר כי פחד אליו אל לרמוז על יראת העונש ומטאתו לא אוכל לרמוז על
יראת הרוממות והתנשאות הב' בת כלומ' כטאני מטער התנשאותו לא אוכל לעבור על דבריו . טלא לעטות רצוננו טאני
בוט מפניו לעשו הרע בעיניו מזולת הפחד טאני מפחד מעכטן טרמוז אליו בראשונה באמרו אל . וכך תמצא ג' את
איוב כטהיה מוכיח את חבריו ואומר להם טהיו מדברים אחד בפיה ואחד בלב וטהיו מחנפים את הט' בדברי טקרא א'
אמר להם הלא תדברו עולה ולו תדברו רמיה . הפניו טשאון אס לאל קריבון . הטוב כי יחקור אתכם אס כהתל ב
באנוט קהתלנו בו . הוכח יוכיח אתכם אס בסתר פניו טשאון הלא טאתו טבעת אתכם אמר טאתו טבעת אתכם על
היראה המגעת לאדם מצד התנשאות הט' ורוממותו וטהוא מטקרא על נסתיו ונגלהו כי זה יבעת את האדם מלדבר
עולה או רמיה ואמר וטחדו יטול עליכם בבחינת חחרדה והיראת המגעת לאדם מפחד העונש טהוא מצד החומר ולזה
טמך אל זה זכרונכם מטלי אפר לגבי אמר גביכם . כלו כטתזכרו טאתם מטלים לאפר וטאתם בעלי אמר יט לירא
מהט' מהטני פניו הללו טאמרנו . וזהו ענין ציור היראה טראני מאדם לירא מהט' טעלה יקרא האדם ירא אלקים :

פרק לג

הדבר הנותן טלמות אל המצוה כדי טיושג על ידה החכלית המכוון בה הוא השמחה . כי השמחה כ
נותנת גמר וטלמות אל הדבר הנפעל עד טהפעל האחד בעצמו כטיעשה בשמחה ובטוב לכב יק
יקרא מעלה וכאשר יעשה בעצמו יקרא פחיתו וזה דבר נקבאר במאמר הב' מספר המדות לארסטו כי הנדיב כטיעשה
פעל הנדיבות והוא טמח בפעל הוא יקרא מעלה ואס יפעלהו בעצמו יקרא פחיתו . וכך נמצא הכתו מיעד הגמול על
עשיית הצדקה בשמחה אמ' כתון תתן ולא ירע לבבך בתתך לנו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך תלה הברכה בולא
ירע לבבך ולא בכתון תתן לו . ויתבאר זה ביאור יותר טלם על זה הדרך . הן ספק כי הפעל היותר נכבד והיותר
מעולה ראוי טיקובל עליו טכר מהט' על עטיותו והעונש על הפכו לפי הדרך התוריי ואין בעולם פעל יותר נכבד
ויותר מעולה טראוי טיקובל עליה טכר כפי האמת בעצמו וכפי הסכמת כל האנשים אלא עבודת הט' . ונמצא הכתו'
מיעד העונש הגדול על מי טאני עובד הט' בשמחה אמר משה במטנה תורה תחת אטר לא עבדת את ה' אלקיך בט
בשמחה ובטוב לכב מרוב כל ועבדת את איביך ונג' תלה העונש על טלא עבד הט' בשמחה לא על טלא עבד במ
במוחלט . וענין הכתב יורה טפירוטו כך כי לא יתכן טיאמ' טהעניט יגיע אליו על טלא עבדו בהיותו בשמחה טא' כי י
יתחייב טלא יהיה האדם מחוייב לעבד את הט' כטלא יהיה בשמחה וברוב כל ומזה יראה טקנוס המצוה בשמחה כג
נותן גמר וטלמות אל המצוה ולזה תמצא המטורר מזהיר על עבודת הט' שתייה בשמחה אמר עבדו אתה' בשמחה
בוואו לפניו ברננה . ולפי זה ראוי טכטאל אס עבודת הט' אי אטמר טתוטג על השלמות אלא א' ב' הוא בשמחה ובטוב
לכב ונתבאר בפר' טעבר טעקר עבודת הט' ראוי שתייה ביראה והיראה דבר מחרד הלב ומעציב אנתו ואך אטט'
שתייה עבודת הט' מוטגת בעצמו ושמחה ביחד עם היותם הפכיים . והתר זה הספק הוא על זה הדרך כי כל כח מ
מכחות האדם כטיעשה פע' לתו כראוי יורה זה על טלמות הכח ההוא . וכטלא יעט' פעולתו כפי מה טראוי מרה זה על
חסרון הכח ההוא או על חסרון בריאותו . וכאשר הוא טלמות באדם טלא יפחד ממה טאין ראוי לפחד ממנו כן הוא ט
טלמות אליו טיפחד ממה טראוי לפחד ממנו ואס לא יפחד ממה טראוי טיפחד ממנו הוא חסרון אליו כי מי טלא יפחד
מהכניס ידו באש מרה זה על ערביב טכלו ואס על בטול חוט ידו כפי טאמר אפוקרט במאמ' הטני הפריקס מי טוכאב
דבר מגופו ולא ירגיש בכאבו ברב עיניו הנז טכלו מעורב ב . וכך הכפט בהיותה יראה וחדדה ממה טראוי שחרד
ממנו יורה זה על בריאותה וטלמות טכלה וכאשר תגדל מעלת הנפט וטלמות טכלה כן טטער יותר התנשאות הט'
ורוממותו ותחרד ממנו יותר וקרא מלעבור על דבריו . וכטימצא האדם כנטטן המדרגה הזאת מן היראה

ואם אהבת הערב ויראני לפי זה שיהיה נאהב בתכלית מה שאפשר בכל מיני האהבה כי לא ידומה שאפשר שימצא יתיר טוב יותר מועיל ולא יותר מעכב ממנו ולזה תמצא כי מרעה כשהיה מזהיר את ישראל לאהוב הטי' בכל מיני האהבה כמו שבאר במה שאמר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך הקדים ואמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד בלתי עם היתר אחד יאותנו לו כל מיני האהבה המתחלפי' אם אהבת הטוב ואם אהבת המועיל ואם אהבת הערב לפי שהוא ית' טוב גמור והוא הנותן התועלת ונותן התענוג ואין לך לאהוב אלתו אף אף תהיה אהבתך מאי זה מין שתהיה כי כל סבות האהבה נמצאות בו ולזה ראוי לאהוב אותו בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאריך כי אין עם מונע שלא תהיה האהבה אליו שלמה בתכלית מה שאפשר וזה כי אף אם אי אפשר לאדם לאהוב שני דברים או שני אנשי' אהבה שלמה בתכלית לפי שאם יאהב את שניהם על השווי אף האהבה אל האחד שלמה בתכלית אחר שהיא מתחלקת בין שניהם ואי אפשר שיתאחד האהב באהוב התאחדו גמורה כמו שהוא מגדד האהבה אל ה' כי היה האהוב אחד ולזה אמר ה' אחד כלומר אחר מהשם אחד אין האהבה מתחלקת ואפשר שתהיה אהבתך אליו גמורה כי לא תתחלק האהבה לשני ואף אם תהיה האהבה ממיני' מתחלפים ל' מצד הטוב או מצד המועיל או מצד הערב להיות הטי' אחד והיות נמצאות בו כל סבות האהבה המתחלפות ראוי שתהיה האהבה אליו שלמה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאריך באי זה בחינה שתהיה מן הבחינות : נ'כ' אין עם מונע מצד הטובנות ומיני' חיי האדם כי כשיבחנו חיי האדם נמצא אותם נחלקים לג' חלקים שהם שני הע' העלייה ושני העמידה ושני הידידה והתחלפן האהבה בהם הוא כפי התחלף מיני האהבה שהם הטוב והמועיל והערב כי בשני העלייה שהם עד שלמים או קרוב להם יאהב האדם הערב וימטק אחריו מאד ולזה תמצא האהבה הזאת כנע בכערים ובנשים ובאשר הם במדרגת הנערים כמי שימטק אחר תאות המטבגל לפי שהוא ערב אליו מבלתי שביט אל החזק הנמטק ממנו לגוף ולנפש הנה הוא דומה אל הנערי' הנמטקי' אחר תאז' המאכל ולא יבחנו החזק הנמטק מרביי המאכל ולא יאהבו דבר אחר אלא מי שיעניקם כבר להם אחת או אחד משאר התענוגי' הערבים ובשני העמידה שהם משלמים ועד חמשים או קרוב להם תגבר על האדם אהבת המועיל עד שיש מן האנשים מי שיכח האכילה והשתיה וש' ושאר התענוגים הערבים להמטכנו אחר השמחה להיתנו מדמה התועלת הנמטק לו מהריוח הגדול בזמן מועט וכן מי שדרכו על הספינות ויתן בים דרך ויסכן עצמו במים עזים ויתן בהם נתיבה לתקית הריוח והתועלת ולא יח יחוש לתענוג אחד כלל ובשני הידידה שהם שני הזקנה מן' שנים ואילך לא יחוש האדם למועיל ולא לערב אבל אהבתו בלבד תהיה אל הטוב מצד מה שהוא טוב ולזה ימצא הזקנים נמטכים לעבודת השם וכדלית מהתאונות יתיר מאז מולתם כי אחר שיראו שהאהבה אשר מצד הערב או מצד המועיל בלתי קיימות לא יחוש רק לאהבת הטוב מצד מה שהוא טוב שהיא אהבה קיימת ובלתי משתנת בהמצא האהוב שהוא השם כמו שביארנו וזו היא סבת יצועת הנפש ולפי שהבחן מצד רתיחת הדם והיתנו שטוף בתאות לא ישער גמול הנפ' וישועתה כי להיתנו שקע במוחשות דומה שיתקיימו תמיד ולא יאמין תצועת הנפ' והשאריותה שהוא דבר בלתי מוחש ולזה אמר הכתי' על הבוטח בשם אדך ימי' אשביעו ויראהו ביצועתי כלומר כי מתוך אריכות הימי' והגיעו למי הזקנה שחלשן התאות תכל' לשער ישועת הנפש והשאריותה יכיר שזה יוטב מצד אהבת השם ולזה יהיה נמטק לעבודתו ולא אהבה אותו שזה דרך הזקנים להמטק לעבוד' השם יתיר מולתם וזהו הדרך הנגה בכלל האנשי' ואלם יש מן הזקנים מי שהוא נמטק אחר התענוגי' בכערים או אחר המועיל ואחריו המרדה ככ' מ' יוש' בחורים נמטכים אחר אהבת הטוב כזקנים וכן יתחלפן האנשים בזה כפי מוגש ומנהגיהם והנימוסים שגדלו בהם וית' חיי האדם בכלל יתחלקו לשלש מיני האהבה על הדרך שזכרנו ונראה שהתחלפות האהבה בשלש הזמנים ימטק להתחלפות ממשלת כחות הנפש על האדם כי בזמן הנערות ובשני העלייה תגבר הכ הנפש המתאזה על האדם ולזה ימטק אחר התענוגים ובזמן הבחנות ובשני העמידה שתגבר עליו הנפש החיונית א אשר מוחה הכח המתעורר ואלתו מן הכחות ימטק אחר הסדרה והנצנוג ואהבת הממוץ והתועלת המדומה ובשני הז הזקנה לפי שתחלט התאזה ושאר הכחות מלרדוף אחר הסדרה והנצנוג יגבר עליו אז הכח הסכלי ימטיל יודע שכל שאר הכ דברים אובדים ושאיך דבר שיוכל להיות קיים ולא לתת לו קיימ' וזלתי ההמטק לעבודת השם וממה שבטבע הטבל להמטק אחריו ימאס התאות וימטק אחריו מה שתגור נפשו המטבלת באהבת השם ויראותו ובכלל אל אהבת הטוב שה' שהא הטי' מצד מה שהוא טוב לא מצד המועיל ולא מצד הערב וממה שהכח הסכלי הזה יקרא בלשוננו לבב כי לב' אי ואמר על האבר מן הבעלי חיים אשר בו הכח החיוני אבל לבב לא יאמר זולתי על הכח הסכלי בלבד גם לי לבב כממכס ואיש נבוב ילבב וגו' ונפש עם כאמר בכללותו ויאמר על כל כחות הנפש בכלל וזה הרוב ויאמר על כחות הנפש החיוניות כשרט אמר איוב אשר בידו נפש כל חי נמת כל כשר איש כי אמר נפש כל חי על כלל הנפש

משנ' ביראת השם פראי שימחה בה שמחה גדולה בהיותו מטעם גדול מעלת התכלית המושג שהיא ההכנה אל השם
 והעבודה אליו שזו היא תכלית הידיעה וזו שאמר אש תקבצנה ככסף וכמטמונים תחפצנה אז תבין יראת ה' כלומר כ
 כשתסבול כל הטורח בסבר פנים יפות כחופר המטמון וכמוצא הכסף אז תבין יראת ה' שעל אותו דרך בעצמו ראוי ש
 שתהיה שם ושמח בטורח והעמל והצער שיצטרך בעבודת השם ולפי שאין כל אדם יכול להשיג המדרגה הזאת והמגיע
 אליה יקרא עובד מאהבה ולא ירא אלקים בלבד שהרי אברהם נאמר לו בסוף נסאנותו עתה ידעתי כי ירא אל
 אלקים אתה וקראו הכתו' אנה בן ואמר על ישראל דע אברהם אוהבי וארזל עושה מאהבה ושמחן בייסורי עליוס
 הכתו' ואמר ואהביו כצאת השמש בגבורתו כי מי שהיא אהב השם לא יחט לכל הטורח והעמל והייסורין שיגיעוהו מע
 מעבודתו ית' וכן תמצא כי כשתגלה השם על אברהם ראשונה אמר לו לך לך מאדך וממולדתך וגו' לנסותו ולהרגילו
 לסבול בעד הטורח והעמל הגדול שיש בטלטול ולפי שעמד בסמכותו בשמחה ובטוב לבב קראו הכתו' אנה בן וכל זה
 אמה סיורה כי סובל הטורח והעמל בעבודת הש' בשמחה נותן שלמות אל העבודה והיראה וזה כי אין יראת השם כי
 ביראת בשר ודם כי מי שהיא ירא השם אדם או מלך או טר עומד תמיד בפחד ורעדה וזה סבת קצור ימיו אבל הירא
 מהשם לא די שהחידה לא תקצור ימיו אבל תוסוף ימים אמר שלמה יראת ה' תוסוף ימים והרשעים שאין להם יר
 יראת השם לא די שלא יארכו ימים אבל סנות רשעים תקצרכה וכן א"עפי שמדרך הירא ורך הלכב להוליד בני רבי
 לבב כמוהו ושלם יעשר ולא יק' חילג כי בהיותו מפחד תמיד לא יעשה חפצו כראוי אמר דוד אשרי ירא ה' במצותיו
 חסן מאד גבור בארץ יהיה זרעו וגו' כלל' אשריו הירא את הש' כי לא תקנהו תכינת הידיעה הלבב אלל גבורה
 עד סגבור בארץ יהיה זרעו וגו' וגם מי שהיא חסן במצותיו א"עפי שיוציא הנצלות בקיוס המצות לא יחסר הוננו כי
 הון ועושר בביתו וזדקתו עומדת לעד וזה ולהורות כי יראת השם אינה מקצרת ויאנה ממעטת הממונן ולא ימיו' ויאנה
 מסכבת המקרי הרעי' כיראת בשר ודם את שלמ' יראת ה' לחיים נשבע ילין כל יפקד רע לל יראת השם לא תסכב המות
 אבל היא לחיים וכן אין הירא חסר כל טוב כי שבע ילין וכן לא יירא מהמקרים כי לא יפקד רע :
פרק ד'
 אהבת השם היא המדרגה הגדולה שאין למעלה ממנה ולא יגיע אליה האדם אם לא אחר הגיעו ל
 למדרגה האחרונה מן הידיעה כמו שבארנו כי אברהם טכ עלת אהבו לא הגיע למדרגה הזאת
 אלא בסוף ימיו ואחר העקידה טכ לו עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולפיכך צריך שבאר ענין האהבה ומיניה נכחתי'
 כי האהבה על ג' מינים אם אהבת הטוב ואם אהבת המועיל ואם אהבת הערב' ואהבת הטוב הוא שיאהב האדם הדבר
 הנאהב מצד שהוא טוב גמור מבלתי שיתערב באהבה ההיא קבלת תועלת ולא קבלת ערבות כלל אבל יאהב הטוב
 מצד מה שהוא טוב בלבד ואהבת המועיל הוא שיאהב האדם הדבר הנאהב מצד התועלת שקבל ממנו בלבד ואהב'
 הערב היא שיאהב האדם הדבר הנאהב מצד הערבות המגיע לו ממנו לא בעבור שהוא טוב ולא מועיל אלא שהוא ע
 ערב בלבד ואהבת המועיל והערב ישתנו ויתחלשו בשמות ויתר כפי רוב קבלת התועלת או התענוג' ואפשר שישמחו
 ואלם האהבה אשר תהיה בעבור הטוב בעצמו הנה זאת האהבה לא תפסד ולא תשתנה לפי שהאהב לא יאהב האהוב
 בעבור שהוא טוב אלא כלו בצירוף אל האהוב ואכל למה שהתבאר לו מה האהוב טוב בעצמו והואו הוא הידוע אבל
 האוה' והוא הדבר הנאהב בלבד החק' בלבד עד שיצדק עליהס יחד גרד האהבה כי האהבה היא התאחד הדבר הנאהב
 עם האהוב והתדבקס יחד דבוק סכלי בטלמות ואלם במועיל והערב הנה אין האהוב הוא הידוע ואכל התועלת המ
 המגיע אל האהוב הוא התענוג המגיע אליו ולזה די אפשר שיתאחד האהוב עם האהוב ומוזה הצד תשתנה בהסתנות
 קבלת התועלת או התענוג או תפסד' ואלם אהבת הטוב די אפשר לה שתשתנה כלל כי אין לאהוב לקבל טוס תועלת
 מן האהוב אלא הידיעה בן לבד ועל כן היתה האהבה אל הטוב מצד שהוא טוב היותו מעולה טכמיני האהבות ולהיות
 הסי' הוא הטוב הגמור שאין בו דע כלל אחר שאין בו העדר ולא אפשרו תהיה האהבה אלל אהבת הטוב מצד מה שהוא
 טוב ותתוסף האהבה הזאת כפי שיעור הידיעה בן ית' אחר שאמרנו כי אהבת הטוב תהיה מצד הידיעה בן לבד ואחכס
 אחר שהיא ית' יוצר הכל ומזון ונותן המציאו' לכל כמצא ונותן כמיה לכל אשר כסמות רוח חיים באפיו הנה הוא מועיל
 וראוי שיהיה כאהב מצד מה שהוא מועיל גס כן וכאשר כבוחן הדרך אשר בו מכן מזון לכל אשר ברא כי לא ברא ה
 הדברים ההכרחיים לב"ח או לאדם לצורך חיותם בלבד אבל גס הדברים המענגים שאינם הכרחיים להם מצד הין
 חיותם כאלו תאמר כי האדם אפשר שיתקיים במזון הלחם בלבד ואלם נבראו התאנים והענבים והרימונים וחלתם
 מן הפירות שהם מענגים אף אם אינם הכרחיים לו לקיי' מציאותו והנה מזה הצד ראוי שיהיה כאהב ג"כ מצד הערב
 כלומר מצד טברא הדברים העריבים והמענגי' וכעבור זה עם היותו אחד אחדות גמורה יאנתו אלל כל מיני האהבת
 אם אהבת הטוב ואם אהבת המועיל ואם אהבת

אחרית תהיה קיימת כל זמן שהיה האב קיים ולחיות הש"י קיים תמיד תהיה האהבה אליו קיימת ובלתי נפסקת והאהבה
הזאת אשר היא מצד האהוב לא תהיה אלא בבעלי טבל ובינה כי האהבה שאהב האדם את חבריו מצד עצמו אינה
אלא מצד הטוב אשר בו ילזה אם יתנה האב או ימות תפסק האהבה כי הנפש תפרח מן הגוף המת לפי שאין טעם
הדבר האהב ולהיות זאת האהבה המצד החיות ולא תמצא אלא בבעלי טבל ובינה וטוב האדם או יג
יגונה עליה ועל כן צריך שלא יתערב בה טעם צד הכרח כלל כי לא יאובח האדם או יגונה על הדבר המוכרח אבל הד
הדבר שהוא בחייו עלת מכלל וכל ילזה נסתבח אברהם אבינו בזה המצד מן האהבה מולתו עד שקראו חכמי אברהם
אחיו לפי שלא היה בלבן תכלית אחרת רק לעשות רצון השם האהוב ולא היתה טעם סבה אחרת תכריח אותו על כך
שהיה לא יתערב בפעל העקדה טעם צד הכרח כלל כי אפי' מצות השם לא היתה מוכרחת אותו וזה דבר ביארוהו רז"ל
על פסוק ה' ידחה וגו' אמר אברהם לפני הק' בה רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שבטעה שאמרתי לך לא את בניך את
הידיך אשר אהבת את יצחק והעלתו לי לעולה הייתי יכול לומר והלא כבר אמרתי לך כי יצחק יקרא לך זרע ולא אמרתי
כן אבל כבשתי רחמי ולא הרהרתי אחר מתוך שידמה מזה מפורט שאפי' מצד מצות השם לא היה אברהם מוכרח או
אחר שהיה יכול להתנצל על זה ממנו בטענה אחרת אם רצה ולא עשה כן אבל כבש רחמי האב על הבן לאהבת השם
ולזה הוא סנתיחם פעל העקדה אל אברהם ולא אל יצחק עם המתו כן ל' שנה בטענת העקדה כפי דעת רז"ל לפי ש
אברהם היה יכול להתנצל על זה שלא לעקוד את בנו יצחק ויצחק לא היה יכול להתנצל שלא למוסר עצמו אם נצ
כטעמו על כך ימוז הטעם הוא שאנו מזכירים בתפלותינו תמיד עקדת אברהם את יצחק יותר מעקד כל החסידים
והקדושים שחסרו עצמם על קדושת השם כגון ר' עקיבא וחביריו וכל הקדושי אשר בכל דור ודור לפי שכל אחד מהם
אמנם חסר עצמו על קדושת השם לקיים מצות ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אבל אברהם אפי'
מצות השם לא היתה מוכרחתו על כך וידע והבין מה שהיה עושה כי יותר משלשה ימים היה גשעה שנאמר לו קח נא
את בניך עד טענת העקדה שהרי כתן ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק והפעל הבחירה ה
הגמור הוא הפעל שבטענה אותן האדם יהיה ידע לעשות ההפך ויכול לעשותו מבלי שום מעיק ולא טעם מוכח אחר
ויבחר לעטף הפעל שהוא על זולתו אבל אם לא ידע ויצחק לעשות ההפך וישעל מה שיפעל בולת בחינה בין הדבר
הוא ובין הפעל אלא ביוקרה או מפני ההרג והמנהג או מפני שאינו יכול לעשות ההפך או זה פעל בחייו שיאובח
האדם עליו אם הוא טוב או יגונה אם הוא רע אפי' הקרבן שהוא פעל טוב כפי אותו האדם בולת בחינה בין הטוב
והרע אלא מפני ההרג והמנהג אינו נחשב לכלום וזהו שאמר בספר קהלת אמר רגלך כאשר תלך אל בית האלקים דל
סמוך שתהיה הליכתך שם בבחינה לא מפני ההרג והמנהג ועל זה את וקדוב לשמוע מתת הכסילים וזכר כי אינם י
יודעים לעשות רע כלום כי הית האדם קרוב לשמוע דברי החכמים יותר טוב מן הקרבן שמביאים אותו הכסילים
כי על ידי השמיעה לדברי החכמים יכיר האדם ויבין הטוב מהרע ופעל הטוב בבחירה גמורה מצד שהוא טוב וית
יתרחק האכזרים מן הרע מצד היותם יודעים שהוא רע מה שאין כן בפועל הכסילים כי אפי' הקרבן שמביאים אינו
נחשב לעבודה כי מצד שאינם קרבים לשמוע דברי החכמים אינם מבחינים בין הטוב והרע עד שאינם מבחינים
ויודעים לעשות הרע בבחירה מהם ועל כן אין הפועל הטוב שהוא הקרבן נחשב להם לכלום אחר שאינם עושים
אותו בבחירה בין הטוב והרע כי אינם יודעים לעשות רע ולא יעשו הקרבן מצד שהם בוחרים אותו על הפכו שהוא
רע אלא מצד ההרג והמנהג ולזה אין ראוי שיאובח עלת כי לא יאובח האדם על הפעל הטוב אלא כשהו ידע לעשות
הרע ויכול לעשותו ויבחר לעשות הטוב על זולתו וע"כ לא יאובח העובד מאהבה אלא כשתהיה עבודתו מאהבה גמור'
מבלי שיתערב בה טעם צד הכרח ולא הרחקת נזק ולא קבלת תועלת כלל וזאת היא האהבה המענגת שראוי לקבל ע
עליה שבר נצחו בלתי בתל תכלית ועליה את שלמה בספר שיר השירים אם יתן אדם את כל הון ביתו באהבה בוויבן

יבוא לו כי הבלתי בעל תכלית אי אפשר שיכתן חלפיו דבר בעל תכלית שהוא כל הון ביתו:
פרק לז' וראוי שנבאר בכאן אם אפשר שתפול אהבה בין הש"י והאדם כמו שתפול בין האדם והשם וזה כי
יש לאותו שאמר כי אמנם יצדק שאהב האדם את השם מצד אהבת הטוב במה שהוא טוב ואם מ
מצד קבלת התועלת ממנו שהוא מצד המנועיל או מצד הערב אבל הש"י את האדם שאין בו אחת מכל הסבות הללו לא ירומה
שאפשר שתהיה ממנו אהבה אל האדם וזה כי האהבה בין האוהבים תהיה כאשר יתכן שאהב האחד לאחר והאחר אליו
בין רב למעט ואכל כאשר יהיו בתכלית המרחק זה מזה לא ירומה שאפשר שיפול בין טניהם אהבה לפי שהם כמו ה
השמים כי השמים הם אשר הם בתכלית המרחק כל אחד מחבירי כי כל הפך יברח מן ההפך

הנפש החינית נרנח כל בשר איש על הכח השכלי אשר באדם ולפי שהנפש המתארה הנחה תמיד על השגת התאוות והצגת המזונות וכנה אותה הכתוב בלשון מאריך ולרמוז אל אהבת שלטת הכחות האלה אל הטעם כפי התחלקם בחיי האדם על הדרך שביארנו את מטה ואהבת את האלקים בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאריך את לבבך לרמוז על אהבת הכח השכלי ואת כל להעיד שראוי שכל המחשבות השכליות יכונו לזה ונפשו לרמוז על אהבת הכח החיני ומאריך על אהבת הכח המתארה וביאור על זה הדרך כי בא להזהיר את האדם שיאחז את הטעם תכלית האהבה בכל כחות גופו בכל הזמנים אם מצד שהאחוז טוב שזאת היא האהבה שיגזיר אותה הכח השכלי ואת כל לבבך ואת מצד המועיל את בכל כפשוטו כי הוא ית' הנותן באדם נשמת רוח חיים באפיו ומקיימו כי נפשו ירמוז אל הכח החיני ובכל ירמוז לכל הכחות החייוניים באמרו אל בכל נפשו אשר נוטל את נפשו ואת מצד הערב את בכל מאריך לרמוז אל הכח המתארה והאהבה הנמשכת ממנו שהיא מיני מתחלפים כמו אהבת הממונות והקיימים והתענוגים וכל זה ל להורות כי הוא ית' הטוב הגמור והוא המועיל ויוצר האדם ומזן ונותן נשמת רוח חיים באפיו והוא הנותן הממונות והקיימים והמענוג האדם כל ימי חייו ולזה ראוי לאחוז אותו בכל מיני האהבה ובכל הזמנים ולפי שהכתוב הטעם ראוי שתהיה לעבוד עבודתו ולשמור מצותיו בכל מה שאפשר בכל הזמנים ואם במחשבה אם בדבור ואם במעשה המעריך אל זה והיו הדברים האלה אשר אנכי מצו היום על לבבך לרמוז על המחשבה וסכנתם לבטח ודברתם לרמוז אל הדבור וזה בכל הזמנים כצאתך בביתך ובלכתך בדרך ובטכך ובקומך וראוי שתהיה גם כן במעשה וקשרתם ל לאות על ידך ולפי שהמעשה ממנו שיהיה בעוד האדם קיים וממנו שיאמר גם אחרי מות האדם הזהיר על ב' מיני המעשה על מה שהיא בחיי האדם את וקשרתם לאות ועל הנשאר אחר המות את וכתבם וזו להורות כי אהבת הטעם ראוי שתהיה בכל מיני האהבה ובכל כחות הגוף ומתוך האהבה יעבוד עבודתו בכל מה שאפשר במחשבה בדבור ובמעשה וזה בכל הזמנים :

פרק לו

האהבה אל הטעם תענוג הנפש ותשמחה וא"ע שהאהבה אל הדבר הבלתי מושג או קשה ההשג' תטריד הנפש ותכלבל אותה לחשוב מחשבות להשיג הדבר הנאהב ולזה יהיו החושקים תמיד בצער ובדאגה עד שישיגו הדבר הנאהב וימלא מקום האהבה אל הש' אף אם הוא דבר בלתי מושג לא תטריד הנפש ולא תבלבל אותה כי במעט המושג ממנו אל האד' תשמח הנפש ותגיל ותתענוג ותענוג כפלא כי כן דרך האהבה שהמעט המושג אליו מהדבר הנאהב מתר' ערב אזלו מהרבה מזולתו ולזה מה שכתב שלמה בספר סוד השירים זה המין מן האהבה מזולתה מן האהבות ואת עליה מה יפית ומה נשמת אהבה בתענוגים כלומר כמה רב החשי והנעימות שיש ל לאהבת הטעם על זולתה מן האהבו' כי זאת האהבה היא אהבה בתענוגים ר"ל שיתענוג בה האדם תענוג כפלא ויש בה מיני תענוגים מתחלפים כמיני ההטבות המהוללות אשר בו וישאר מיני האהבות יצער האדם צער כפלא קודם השגת הדבר הנאהב וכשישיג ממנו מעט ישמח בו אלא שיכפל הצער עד שישיגו כלן אחר שהוא אפשרי ההשגה אליו וכשישיג כלן תפסק האהבה ויסקוט החשק אבל אהבת הטעם ישמח האדם במעט המושג להיותו מעט גדל מעלת הדבר המושג ויתענוג בו בלי טעם תוספת צער אחר היותו ידע שהוא ית' נמנע ההשגה ולזה יתענוג במעט המושג מ ממנו תענוג כפלא וכל מה שתתוסף ההשגה תתוסף האהבה והתענוג ויא' אפשר לאהבה הזאת שתסקוט ותפסק להמת הדבר הנאהב בלתי בעל תכלית וכל מה שישיג ממנה מדרגה מה יתענוג בו ויגדל הכוסף להשיג יותר וכן לבלתי תכלית ולזה אי אפשר שתפסק אבל ישמח תמיד במעט המושג ממנה כמו שבארנו בפרק יד מהמאמר הב' כי כפי גדל מעלת הדבר המבוקש תגדל השמחה והתענוג יותר בדבר המושג ממנו ובעבור זה אף אם יגיע אל האדם ט' רח גדל כדור בדדישתו האהבה וההשגה הזאת לא בעבור זה ימנע מלרדוף אחריה בהיותו משג' התכלית הגדול המושג וכל שכן כי העובד מאהבה אין לו לחוש לתועלת ולא לכזק יגיע לו בעבודתו כי אין כוונתו אלא לעשות רצון האהוב בלבד ולא יח יחש לטורח או כזק יגיע לו ובלבד שיגיע התועלת אל האהוב והלא חרדה יונקת כי באהבתו את מדד לא היה חושש לה להפסד המלכה שהיה מעמיד בהיות דוד חי כמו שאת לו שאול כי כל הימים אשר בן ישי חי על האדמה לא תכונן אתה ומלכותך אבל כוונתו היתה להגיע התועלת אל דוד שהיה אהוב ואף אם היה מזיק לעצמו וזהו דרך האהבה הגמורה אשר מצד האהוב בלבד כי האהבה שהיא בעבור התועלת אל האהוב תדמה אל האהבה שיאהוב האדם בהמות בע בעבור התועלת המגיע אליו מהן והאהבה שהיא בעבור השמירה מן הנזק תדמה אל האהבה שיאהוב האדם הכלבים כי האדם יאהב הכלבים בעבור שמירתם אותו מהנזק והאלים האהבה הגמורה היא אשר יאהב האדם את האהוב מצד האהוב בלבד ואין בלבו תכלית אחר רק לעשות רצון האהוב כי לא יאהב אל האהוב לסבה אחרת ולפי שהאהבה שהיא תלוייה בסבה אחרת תפסקה ותפסק באמרו אל כל אהבה שהיא תלוייה בדבר בטל דבר וכתלה אהבה אבל האה

האהבה שהיא תלוייה באהוב בלבד מכלי סבה אחרת תהיה

במאמר אף לומר שבאוי שיתקבל לשמור מעטת כי כל פועל אמנם ישתדל לשמור מעטת דיו בסבת הטורח אשר טרח בו ומזה הצד הוא שיהיה המטורחים שיהיה - אבל מי שלא יסול בו לא טורח ולא עמל לא יסול בו האהבה אשר מזה המין: ועל כן הוא מבואר כי אהבת השם את האדם אי אפשר שתהיה אלא מן הסוג השלישי שהיא האהבה היחסית וע"כ נמצא הבנת יתאר הסי' במלך ויב' ובעל: במלך כי מלך על כל הארץ חלקים - כה אמר ה' מלך ישראל וגיאלו - ה' מלכנו הוא תשיענו: באב כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו - הלא הוא אביך קנך וכן רבים וזה כי כמו שהמלך והאב משלמין צרכי העם והבן לא יבוקש מהם אלא שיכבדו אתם כמו שאמרנו כן הסי' משלים צרכי האנשים ולא יבוקש מהם רק לתת כבוד לשמו כמו שאמר הבתוב כל הנקרא בשמי ולכבוד בראיתי וע"כ נמצא הסי' מאשים את ישראל על שלא היו נוהגים בו כבוד כדרך הבן עם האב ומורא כדרך העבד עם אדוניו אמ' בן יכבד אב ועבד אדוניו אם אב אני היה כבודי ואם אדוני אני היה מוראי וא"עפי שהא ית' אינו צריך שיכבדוהו אלתו כי הוא מולך על כל הכבוד כמו שבארנו בסר"ד מטט' מ"ה היה מאשי את ישראל על שלא היו נוהגים בו כבוד כראוי כד שיהיה מוכנים אל טיחול או ידבק בהם השפע האלקי והטגחתו לשמורם ומקרי המערכ' אשר לא יחול אלא על המכין עצמו לכך וזה בשיכבד השם כבן לאב ויירא מלפניו כעבד מלפני אדוניו - וכן אמר הנביא אם לא תשמעו ואם לא תשימו על לב לקחת כבוד לשמי וגו' ואז ואריותי את ברכותיכם וגו' תנו לה' אלהיכם כבוד וגו' - וכן ידמה הבנת אהבת השם לישראל אל האהבה היחסית א אשר בן הבעל לאשה אמר כי בועלך עונשך וארשתך לי באמונה - תקראי אישי ריבנו באמכם ריבנו כי היא לא אשתי ו נאנכי לא אישה כלומ' לפי שלא היתה נוהגת כאשר ראוי שתנהג האשה עם בעלה וזה להנחתו כי כמו שהבעל יחוייב לה להשלים כל צרכי האשה אשר לקח ויחד אנתה לו מאלתה מן הנשים כן ראוי להשלים הסי' כל צרכי ישראל שהם העם א אשר בחר לכחלה לנ מכל העמים אשר על האדמה וע"כ ראוי לישראל לאהוב ולכבד אותו וליראה מפניו ולשמור מצ מצותיו וחקיו וסלא לאהב אלתו כאשר תחוייב האשה לכבד את בעלה ולאהוב אותו וליראה מפניו וסלא לאהוב אלתו - ולהנחות מאהבת הסי' אל ישראל יתיר מכל אומה ולסון איפה באהבת ההדמות ולא כאהבה הטבעית אבל אהבה בחיריה במשכת אל רצון האשה בלבד בלי שום טעם וכנה הבנת אהבת השם אל ישראל בטעם חשק אמר חשקה' בכס ויבחר בכס וטעם חשק יאמר על הסלגת האהבה בלי טעם כמו שאהבת האיש אשה מיוחדת מאלתה ח"עפי שהיא כאה הימנה יקרא ח חשק להיותה בלי טעם - אמר הבנת סכס בני חשקה נפשו בבתכס כלומ' ח"עפי שהיא מוצא אחרת כאה ממנה - וכן אה אהבת השם ית' את ישראל היא כחשק בלי טעם וכל ספר סיר השירים מיושר על חקאי זה החשק אשר בין הסי' וכנסת יש ישראל כדוד החושק עם הרעיה החשוקה בלי שום טעם ולזה הוא מקרא הבנת את האהבה הזאת סגולה אמר כי עם ק קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה לא מרובכס מכל העמים חשק ה' בכס ויבחר בכס וביאר זה כי כמו שהסגולה תמצא דבקה במין לא תפרד ממנו ואינה כמצאתו בו לא מצד הכמו ולא מצד האיות כן האהבה הזאת ענין סגולה דבק באומה לא מצד הכמות כי לא מרובכס מכל העמים חשק ה' בכס - וג נגם לבאר שלא היתה מצד האיות אמר במקום אחר לא כדקתך וכמו שר' לבבך וגו' כי עם קשה עמך אתה - אבל הא האהבה הזאת היא כחשק בלי טעם אלא ענין נמשך לרצון החושק בלבד והוא שהבטוח עליהן בשעת מתן תורה בטבר קבלתם התורה - ועתה"אם שמוע קשמעו בקולי וממדתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמי' כי כמו שמשגולת ה החושק כי המועט המושב אליו מחטוק יתיר נכבד וער' ב' אצלנו מהרבה מוזלתו כן הסי' מעט העבודה המגיע אליו מאן מאומת ישראל יתיר נחשב אצלנו מהרבה מאומה אחרת או מכל האומות וזהו אמר מכל העמים וגו' אז יהיה אמר כי לי כל הארץ דבק עם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגו' כלומ' אחר סכל הארץ שלי וכל הממשלות הם ממני אני יכול להב להבטוח אתכם להגדילכם על כל העמים אשר תחח כל השמי' כי ממסלתי כוללת הכל ואין אלה מבלעדי שוכל לתת ממשלה לאומה אחרת אלתכם ח"עפי שתהיה יתיר גחלה מכס כי זה ענין הסגולה כלומ' אהבה דבקה בלי טעם - בע ענין החשק וכן נמצא הנביא מבאר זה אמר אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם במה אהבתנו כלומ' כי האהבה שהיא ב במאמר בלבד אינה כלום עד שימטנו מן האהב פעולות מורית על האהבה וע"כ אמר הלא אח עטן לעקב נאם ה' ואהב את יעקב ואת עטן שנאצי וגו' ר"ל ח"עפי שמצד דרך אהבת האב לבנים היה ראוי שאבחר בעטן כי הוא הבכור ולא עשיתי כן אבל טנאציו ואשים את הריו שממה - וכן נמצא גם כן כי ישלוב הכתוב באהבת השם את ישראל כאב ל לבן מכל צד שאפשר שתהיה האהבה ביניהם כי בעבור שמדרך האב לאהב בנו הבכור כי הוא ראשית

מן ההפך ולא ידומה שתהיה אהבה אלא בתנאים ולזה ישתוקקו האנשים שיכבדוהו ויאהבנוהו החכמים ואנשי המעלה כ
כדי שידומה שיש ביניהם דמיון מה ובעבור זה תהיה האהבה בין האנשים יותר שלמה כאשר יתקוו סנייהם בשלמו
או במעלה מה וכאשר יהיה התחלפות ביניהם גדול תהיה האהבה יותר מעטה עד שבעבור זה יש מן האנשים שלא
יכספו הטובות לחביריהם כדי שלא יעלו למדרגה גדולה וישתנה השוני אשר ביניהם ותפסדו או תמעט האהבה אלא
אם כן היה האהבה בתכלית הדבקות לחבירו כאב לבן עד שידמה כאלו הוא הוא ואז יכסוף שיגיעו הטובות לחביר כ
כמו שיכסוף אותם לעצמו כי לא יטער זולתיות בינו ובין חברו אבל האהבים שיש ביניהם זולתיות אי אפשר שיהיה
ביניהם אהבה שלמה כלל וזה מבואר מענין האנשים שהם בתכלית השלמות בענין המעלה והטוב עם האנשים
שהם בתכלית הרע שלא תמצא ביניהם אהבה ודבקות כלל ושואף שנס אחד מהם מכין עצמו אליה וכן האנשים ש
בהם שפלים במדרגה מאד לא יראו אל לבם ולא יעלה על דעתם שאהבנו המלכים להיות המרחק ביניהם יותר מ
מאד וכל טעם המרחק טעם האלונה והאדם שהוא בלתי בעל תכלית ולזה הוא מבואר כי אף אם תפול אהבה מהאדם א
אל השם בסבת התועלת המקובל ממנו או הערבות שיש בהשגת מה שיצטוו ממנו או מצד אהבת הטוב בזה שהוא טו
טוב שאי אפשר שתפול מדרגת אהבה מהשם אל האדם לא מצד הטוב ולא מצד המועיל ולא מצד הערבות ואם כן אך
אפשר שתהיה אהבה בין האלונה והאדם כמו שצמצא מועד בתורה האלהית ואם יהיה עקב תשמעון את המצוות ה
האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושאר האלקים לך ונצטו ואלהך וברכך והרבך ואלה הנביאים אהבתי אתכם אלה האהב
צדיקים ונתאבות דבר זה כי האהבה תמצא בין האהובים בגוונים הא היא אהבת השוני או הדמיון והיא כאשר יש
יפתו ב' האהבים בענין מה או במעלה מה או בשלמות או בקבלת תועלת כאלו תאלו שיקבל כל אחד מהם תועלת מ
מחבירו או שיתענג כל אחד מהם בחבירו או ישתוו בטובות ימי שיגדל אצלו קבלת התועלת יותר ראוי שאהב את ח
חבירו יותר כפי יתרן קבלת התועלת או הערבות אשר יסו בחבירו או יתרן הטוב והשלמות אשר לחבירו עליו וכ
וכשישתוו בקבלת התועלת או הערבות או בטובות תהיה האהבה יותר שלמה בלי ספק כי זה הסוג מן האהבה כבר ישל
בה השוני בכמות והסוג הב' היא האהבה הטבעית והיא ב' מינין אחת אהבת המוליד לולד לפי שהוא חלק ממנו ואם
אהבת האומן למלאכה אשר טרח והשתדל בהמצאתה ולזה תאהבנה האמהות את הבנים יותר מן האבות להתקבץ ב
בהן אלו הב' ענינים יותר מבאב כי הכן יש בו חלק יותר גדול מהאם לפי שהם יתנו החומר ואם לפי שהם טורחות ב
בגדולם יותר והסוג הג' היא האהבה היחסית והיא ב' מינים האחד האהבה שבין המלך והעם יא המנהיג והמונהגים
ממנו כי אין האהבה אשר בין המלך והעם משתנה בכמות כללי אבל ביחס וערך כי ראוי שיהיה המלך כאהב מן הא
האנשים יותר מאהבתו אליהם וגם אין המבוקש מאהבת המלך לעם שזה אל המבוקש מאהבת העם למלך כי המב
המבוקש מן המלך הוא שייטיב לעם בסמירת העשר ביניהם והשלמת עניניהם בסמירת קניניהם באופן כמות וט
גמלים כפי מה שאפשר לו והמבוקש מן העם הוא שיכבדו את המלך וינסאוהו ויכירו ממולתו ומעלתו עליהם והטבתו
להם וצרכם אליו וכוזה תמשך האהבה מן המלך לטוב לעם ומן העם למלך ולרוממו והוא השני האהבה
שבין האב והבן כי מולת האהבה הטבעית אשר בין המוליד והולד כבר תהיה ביניהם אהבה אחרת יחסית דומה לא
לאהבת המלך והעם כי המבוקש לבן מהאב שיעשה עמו מעשה האב לטוב לבנו כפי מה שאפשר לו והמבוקש מן ה
הבן לאב שיכבדו והוא הג' האהבה שבין האיש ואישה כי מולת האהבה הטבעית אשר ביניהם כאהבת כל זכר
לנקבה לקיום המין כבר תהיה ביניהם אהבה אחרת יחסית דומה לאהבת המנהיג והמונהגים מאת כי המבוקש מן
האיש הוא שישלם צרכי האישה ויכבדה וישלם חוקה כפי מה שאפשר לו באופן הנאות והמבוקש מן האישה שתעשרת את האיש
ותכבדה ותשמור קנייניו ולא תאהב זולתו וכוזה הסוג מן האהבה היחסית ראוי שתהיה אהבת השלם במדרג אל היותר
טוב או יותר גדול מאהבת הגדול אליו ועל כן יהיה השוני בזה הסוג על יחס וערך לא השוני בכמות ואהבת השם
את האדם הוא מבואר שאי אפשר שתהיה מן הסוג הא' שהיא אהבת הדומים ואכל כבר יחשב שתהיה מהסוג השני שהי'
האהבה הטבעית ולזה כמצא מרעה ידמונו לו שני המינים תמצא את הלא הוא אביך קטן לרמונו אל אהבת המין היא
הראשון שהיא אהבת האב לבן ונאמר הוא עטף ויכונק לרמונו אל המין השני מאהבת האומן למלאכתו וכן כמצא הנ
סנביא בתפלתו רמונו אל שני אלו המינים את ועתה ה' אבינו אתה אכחנו האומר ואתה יצרינו כלומ ומה הצד ראוי ש
שתענינו בנו לרחם עלינו כרחם אב על בנים וגם מן הצד השני מן האהבה הטבעית ראוי לך שתאהב אומנו כי מע
מעשה ידך כלנו ואפי' האומר אתה יצרתו קודם שתתן בו הצורה השכלית וזהו סמיים מעשה ידך כלנו כלומ וראוי לך
שתענינו בנו כמו שישנא כל שנעל במעשה ידיו הן שיהיה ראוי או בלתי ראוי ואכל כאשר יענין הטוב כמצא שכל
זה נאמר בהעברה כי אין הצורה ולא האומר חלק מן השם כבן מן האב וגם אדם שפעולתו במאמר

המועל זולת מה שירע השם ותהיה אז ידיעתו בלתי מסכמת אל המציאות ולא תהיה א"כ ידיעה אלא סכלות וסוף ודבר כזו . והוא מבואר ג"כ שהיא מחייב שהיה טבע האפשר כמצא וזה אם מצד השכל ואם מצד התורה . מצד השכל שאם היה טבע האפשר בלתי כמצא היה השתדלות בכל דבר שאו וכו' ויהיה מטפט מי שיסתדל להשיג דבר ומטפט מי שיסתדל שלא יגיע הדבר ההוא טוה ויתבטל לפי זה המלאכות והאומנות וכל מלאכת מחשבת ויהיה בטל הלמוד והשתדלות וכו' ויקרב האדם אל המניע ויברח מן המזיק . ולא יהיה ככאן מבואר לרצון כלל וזה הסך המוחש והסך מה שנוצרו עליו . ואם מצד התורה זה יראה אם מהעניינים הסכלים ואם מהעניינים הפרטיים . מצד הסכלים שאם לא היה טבע האפשר כמצא לשאר סקר כותף התורה להסיר האנשים ולחדדם בדרך ישרה ויהיה מה שבא בתורה מ מאז הרת האדם על עבודת השם ואהבתו ולעשות צדקה ומטפט שאו וכו' והכתוב צונח מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותו ולשמור את מצותיו כל הימים ונות' ואם מצד העניינים הפרטיים שאמר הכתוב ועשית מעקה לגגך ואי אמר ילך ויטוב לביתו . ולא תרצח ולא תעשוק את רעך ולא תגזול וזולת אלו מהעניינים הפרטיים שהם מורו על המציאות טבע האפשר . ועוד שאם לא היה טבע האפשר כמצא היה העונם והשכר עול גמור לא מהשם אלא מהשם ולא מקצתו ל לקצתו אחר שהיה כל אדם פועל בחיוב אלא שהיה מבואר שאי אפשר שלא יהיה טבע האפשר כמצא . ואחר טבע האפשר מחייב שיהיה נגס אי אפשר שיהיה השו' בלתי יודע מהעניינים הפרטיים להתנת זה חסרון בחקו הנה כשאר הם הספק אך תהיה ידיעת השם מסכמת אל האמת ובלתי מברחת צד מצדדי האפשר והיאך אפשר שישכחו שתי אלה הד

הדעות שהן כראוי כמותיין זה את זה בתחלת הדעת :

והנה

הנאון רב סעדיה ז"ל סי' בספר האמונות והדעות במגלה הרביעית אמר שאין ידיעת השם הדברים האפשריים סבת מציאותם כמו שאין ידיעתו מה שהיה סבת היותו אבל נשאר על טבעו כן ידיעתו הדברים האפשריים אינה סבת מציאותם . ועל כן נשארו על טבע אפשרותם שאלו היתה ידיעתו סבת מציאותם הו נמצאים תמיד בדברים הטבעיים המוחשיים . ואחר שאנחנו נראה אותם מתחדשים מיום ליום יתחייב שאין מציאותם תלוי בידיעתו ובענין זה נשארו הדברים על טבע אפשרותם אלו דברי הנאון ז"ל ונמצא אחריו בעל ספר הזר במאמר מה מספרו . ואין זה מספיק לפי שהדברים הללו קרובים לדברי האומרים שאין השם יודע הדברים האפשריים שאם ה היה יודע אותם אחר שאין מציאותם תלוי בידיעתו כבר היה אפשר שתהיה ידיעתו בחלוף המצא אל המציאות מב' ח חלקי האפשר ולא יהיה א"כ ידיעה אלא סכלות : ויש מן האחרונים מי שהתיר זה הספק בשאר הדבר כבר יהיה מחייב בבחינת סבותיו ואפשרי בבחינת עצמו כמו ירדת המטר מחר שהיא אפשרי מצד עצמו ומחייב בבחינת סבותיו מהם עליית האדים ורבו הלחמיים והדברי הדומים שהיו מוכני והשו' ידע שהמטר ירד מחר לפי שהיא מחייב בבחינת סבותיו והענין שירדת המטר היא אפשרית בבחינת עצמה והאריך החכם הזה ביטני זה הענין : וכשיענין זה הדעת ימצא הסך הדעת הראשון שהוא נוטה לדעת האומר שכל הדברים הם בגזרה וטבע האפשר בלתי כמצא שאחר שהד שהדברים מחייבים בבחינת סבותיהם אם ידע השו' הסבות הנה יהיו מחייבים בהכרח . וא"כ מה זה שאמר שהם אפשריים בבחינת עניינם אחר שהם מחייבים ומגובלים מן הצד שישא מהם אל המציאות שהיא מצד הסבות ואי אפשר שישא אל המציאות זולת הצד ההוא ואין זה אפשר אלא בבחינת סכלית מצד שם האפשר שהיה אפשר שימצאו הסבות בהסך והיה אז ימצא אל המציאות הסך מה שישא . אבל מצד הענין בעצמו הנה הוא מחייב אחר המצא הסבות שירעם השו' ויתחייב לגמר לפי זה הדעת שאין דבר בעולם שיהיה אפשרי על האנוני בבחינת סבותיו שאם הסבות שן סוות לב' חלקי הסותי יאוב הספק בעינו מי הוא המכריח הצד האחד על האחר . ואם ידיעת השם היא המכרע בטל טבע האפשר . ואם ישאר טבע האפשר תבטל ידיעת השם . האלקים אלא אם כאמר טבע האפשר כמצא בדבור וכו' ובבחינת סכליות ולא בענין בעצמו זה הסך המכונן והרבה דברים נאמרו בהסך הספק הזה וכשיענינו נמצאם מן סוכבים על זה הדרך שיש מהם נוטים לדעת הראשון ויש נוטים לדעת השני ועל כן לא ראיתי להביאם כדי שלא יאריך הדבור במה שאין בני תועלת . והנראה לי בזה תדענו אחר שאניע הצעה אחת בפרק הבא אחר זה :

פרק ב'

דע שהחכמות העממיות אינן מסכימות בכל דבריהם על ענין אחד אבל כל אחת חולקת על האחרת במרטיה ובתחלומיה . וזה שכל בעל חכמה יאמן ויחשוב שהתחלומות חכמתו אמתיות ומבוארות תכלית הביאור עד שיחשוב לשתי ולסכל החלק עליהן . ובעל חכמה אחרת יכחיש אותן השרשים והתחלומות ויחשוב התחלומות שרטיין שהן בהסך האחרות האמתיות וכאשר יקרה לבעל חכמת התכונה עם הטבעי כי התכונות יביח שני שרטיין שעליה יבנו כל מוספי החכמה ההיא והם גלגל יוצא מרכז וגלגל הקשה . ובעל החכמה הטבעית יביח שהתכונות הן גמף האמצע

האמצע

ראשית אנו אמר הכתוב כי הייתי לישראל לאב ואפריס בכורי הוא בני בכורי ישראל וכן בעבור שלפעמי' יאהב האדם את הבן מצד המדות שהוא מסרת לפנת כנער אמר הכתוב כי נער ישראל ואהבהו וגם לפי שלפעמים עתהיה אהבת האב את הבן מפני חשיבותו שהוא בן יקר או מפני שהוא ילד קטן שהוא משתעשע בו אמר הכתוב הבן יקר לי אפרו' אם ילד שעושים טעושים קשורה באהבתו כאב בבן יקר לו או כילד שעושים ער שמד דברי בו זכר אזכרו עוד כמו שמדרך האהבה שהוא מתענג בו כירית אהבה תמיד וע"כ יחזיר לזכור אותו כשמדבר בו וגם לגדל חשיבותו בעיניו וזה ואהבתי אותו המנו מעי לו ונכמת רחמי עלת באדם המתפעל מצעו' בנו החבי' לו וע"כ ראוי לי לרחם עלתו כמו שירח' האב על ילד שעושים או על הבן החביב לו וזהו רחם ארחמנו כאש ה' ולפי שלא נמצא רחמי טעם נמצא על זולתו יותר מרחמי האב על הבן כזכור תמיד בתפילותינו אבינו מלכנו יהמו כא רחמיך עלינו כי כאמר אבינו לבקש על הכ הכמרת הרחמים כאב על הבן ונאמר מלכנו לומר שיש בית יכולת להושיענו כמלך את עבדיו : וכתבאר בכל זה כי אהבת ה' את ישראל היא אהבה יחסית כמלך את עבדיו וכאב לבנים וכבעל לאשה ולהורות אהבה זו ענין טבלי נקיים בלתי משתנה אמר הכתוב ואהבת עולם אהבתיך : וכתבאר ג"כ שאהבת האדם את השם ה' עפי שהיא מזה הסוג ה' השלישי שהיא אהבה יחסית אפוא עתהיה מכל הפנים ל"ל מצד הטוב או מצד המועיל או מצד הערב ובעבור זה יחוו' האדם לאהוב את השם תכלית האהבה והיתה האהבה אל השם תכלית כל התורה לפי שהיא תמשך אהבת השם אל על הדרך שכתבנו : וזה מה שרצונו לבאר מענין האהבה : וכאן נטלם המאמר השלישי שהוא בביאור העקר השני ש

שהוא תורה מן השמים : והטבח לאל אשר ער הנה עזרנו : יתברך ויעזרנו
 ויתקטף על כל ברכה ותהלה : אמן ואמן סלה סלה

המאמר הרביעי **בביאור העקר השלישי שהוא הסדר והענין והוא התכלית המגיע מכלל התורה וביאור**
 המאמר המתחייב לו והדברים הנקלים בו וכשרים :

כבר קדם לנו במאמר הא' שהבחינה והתכלית אינן התולדות לדת האלקית במה שהיא אלק' שהבחינה היא התחלה לכל הפעולות האנושיות ועל כן לא חנינו אותה בכלל המאמר המיוחדים לדת האלקית והתכלית א"עפי שהוא התחלה לכל הדעות הנימוסיות מאשר תכלית הדת האלקית מתחלה ל' לתכלית הדעות הנימוסיות שמנו התכלית שהוא הסדר והענין עקר לתורה אלקית : ואכל בעבור שאי אפשר לבאר הת תכלית הזה שהוא הסדר והענין אם לא יקדם לנו הידיעה בבחינה ראוי סדר בר ראשונה בבחינה ולפי שאי אפשר לבאר הבחינה אם לא יתבאר ראשונה סדר ידעת השם הנמצאות ראוי סדר בר תחלה בידועת השם הנמצאות ואחר בבחינה ואחר כך כדבר בהשגחה : ואחר זה בסדר והענין והדברים הנקלים בו שהוא מבואר מזה הסדר מח מחייב כדי לדבר באשר והענין מה שאם אין שם יודע הנמצאות השמלות אין ענין לסדר ולענין על מעשיהם ואף אם ידע אותם אם אין האדם בחייו במעשיו אין ראוי מענין עליהם או יקבל סדר ואף אם ידע השם הנמצאות ויהיה האדם בחייו במעשיו אם יהיה השם ית' יודע אותם ידיעה מינית ע"ד שידע את הב"ה אם אינו משגיח בסרטי מעשיה' להענין על מריס ולתת להם סדר טוב בעולם לא יתכן להיות בכאן לא סדר ולא עונש ולזה הוא מבואר שאלו ה' שזה ידיעת השם בבחינה וההשגחה הם קודמים בהכרח לעקר הסדר והענין וכללים בו : לכן יחוייב הענין בהם ראשונה וכדברי הנקלים בהם ומסתעפים מהם ואחר כך כדבר בסדר והענין וכדברי הנקלים בו כתשובה ו תחית המתי' וביאת המשיח וכל זה בקצור מושלג כדי שלא יכבד על המעיין אלא שיספיק לתת צמר אל המאמי' בלבד :

פרק א' לפי מה שהסרענו במאמר הב' שהש' ראוי שיהיה מסולק מן החסרונות ואין חסרון בעולם יתיר גדול מחסרון הסבלות והוא מבואר מתחוייב שיהיה יודע כל הדברים הנעשים בעולם ולא יתכן שיהיה נעשה בעולם דבר שיהיה סבל בו ובלתי יודע אותו ומזה יתחייב בהכרח שיהיה הוא ית' יודע כל השע השעולות האנושיות שעליהן אנו דנו ואולם אם ידיעתו מכרעת אחד משני חלקי האפס' או בלתי מכרעת הנה דבר זה צריך עיון רב : וזה שאם היא מכרעת יהיה האדם מוכרח במעשיו ואין ראוי לאדם לפי זה שיקבל סדר ולא עונש על מה שהוא פועל אחר היותו פועל על צד ההכרח שלא יסובח האדם או יגינה' אלא על מה שהתחלות פעולותיו אליו מבלי מעיין : ואם אינה מכרעת הנה אפשר שיהא אל השועל

גוף בראות ברנות כלומר שאי אפשר שתהיה התנועה היומית מצד גוף תשיעי ולא יאמר שגלגלי הכוכבים יגיעו התנועה היומית כמו שראיתי מי שכתב כן שאחר טכנות לנ התנועה היומית אף אפשר לגלגל אחד שיתנועע בתנועה מתחלפות מצד עצמו אלא א"כ תהיה האחת בעצם ומצד עצמו והאחרת במדה ומצד מניע אחד אלתני אבל נראה שדעתו לומר שהמניע התנועה היומית אינו גוף אלא ככל כדל: וגם זה אין דעתו נוחה בו שאין זה מספיק כלל לפי שהשכל הנבדל לא יניע את הגאס אלא אם כן הוא בעל נפש ועל כן הצדק כמו שכתבא במקומו ובאיר זה הרב המון ה בפרק מ"ב שאי אפשר לגאס בעל נפש להתנועע באחת שתי תנועות מתחלפות כצדדים מתחלפים כמו ש שאי אפשר לאדם שיתנועע למזרח ולמערב באחד במנות שני מלכים שהאחד יזוהו להתנועע למזרח והאחר יזוהו להתנועע למערב יצוד שהיסודות הם גאמים בלתי בעלי נפש ונראה לעין שהכוכבים בעלי הזכות המתדומים ב ביסוד האש שהם מתנועעים התנועה היומית כמו שזכר זה בספר האותיות העליונות והוא מוטב בחוש ואין סבה בת התנועה ההיא אלא על כן הסגולה הידח ואם כן למה יתנועע הכוכב ההוא הכרשם ביסוד האש התנועה התנועה היומית לבדה ולא יתנועע עמה התנועה המיוחדת לגלגל הידח אחר הידח שוגש את גלגל הידח שאכחגו נראה הכוכב הכוכבים בעלי הטרטרות חדש או שני חדשים כמטעים לתנועת היומית ואין להם הקצו עם תנועות הידח וזה שם ספק חזק מאד יסתור התנועה היומית בסגולה ישיהיה על כן הצדק אי אפשר להיות היסודות גופים מתים ולא יתנועעו על כן הצדק כלל ועל זה אמר בנתי לאמנאל שאם נהיה לי שכלי דמיוני כשכלי דכררעא ידעתי כוכב כוכבא דשביט כלומר ואם היה יודע סבת היות הכוכב בעל זכ או בעל הארצות כמשך לתנועה היומית ולא לתנועת ה הידח והשיב שלא היה יודע סבת זה עסקת זה נעלמת על דבר האמת אלא אם כאלו שהגלגל היומי למטה מגלגל הידח וכצורך לומר כן שיש לכל כוכב שגלגל יומי למטה ממנו ישיהו התנועה היומית כמו שסיה דעת הקדמוני קודם בטלמית ואין השכל האינטי מספיק לדעת אמתת זה כמו שלא יספיק לדעת סבת התנועות השמיימיים בעצמם שלא י יחלוק על העיון הטבעי ואפי' בדברים הטבעיים הארציים לא יספיק השכל האינטי לדעת סבותיהם כמו משיכת המ המגניטס הכרחי למה יזבעבור זה אין ראוי שנגמח המוטב בחוש ונכחיש אותו בעבור שלא נדע סבתו ועל כן אין ראוי שנגמח טבע האפשר המוטב בחוש וידעית השם המחויבת מצד השכל בעבור ששכלנו סבת זה ואם תשאל ותאמר והיאך אפשר לקבץ בין שתי הסבות הללו להניח טבע האפשר קיים עם היות הידיעה האלהית מקשת בו התנועה התנועה בזה היא על דרך סבת הרמב"ם ז"ל שאם שאחר שידעית האל היא עצמית בו ואיננה דבר נוסף על העצמו הנה החקירה מידעיתו ית' היאך היא סבה אל החקירה מעצמותו וכמו שבעצמותו נעלם תכלית ההעלם כן איכות ידיעתו נעלמת תכלית ההעלם וכמו שאין הקט והיוון בין מציאותו למציאותו ולתני כן אין להקום ידיעתו לידעתו ולתני ולכן אם לידעה הנמצאת בנו או המוכנת אלנו ימטכו בטולים רבים אם לסלק טבע האפשר ואם שתקוף ידיעתו ב במה שלא יצויר שתקוף בו ידיעה בהיותו יודע הדבר הבלתי בעל תכלית ואם שתסתנה ידיעתו בהשתנות הידועים וכ וכמציא בזה הנה זה יתחייב מהבנת ידיעתו ממיין ידיעתנו אבל אחר שאין ידיעתו ממיין ידיעתנו לא יתחייבנו אלג הבט הבטולים ובעצמה הזאת נמצא ישעיה מוכיח למחשבים ידיעת השם את למה תאמר יעקב וגו' הלא ידעת אם לא ש שמעת וגו' את הלא ידעת מצד החקירה אם לא שמעת מצד הקבלה כי אלפי עולם ה"ל שמוצד המופת יתבאר שיש כ נמצא מחוייב המציאות הוא אלפי עולם ה"ל מעלת כל הנמצאים והוא ה' כלנו' שהוא שכל נבדל שאינו גאס ולא כח ב בגאס ומהו יתחייב שיהיה אחד קדמון וכדו וכל הדברים המחוייבים לעקר מציאות השם הנודע על פי החקירה ו ועם היותו שכל נבדל הוא בורא קנות הארץ ה"ל הוא עלת הנמצאים הגאמיים ועם היותו בלתי בעל תכלית הנה הוא עלת העולם הגאמי שהם בעלי תכלית באמרו בורא קנות הארץ ואין זה מצד לאותו ומסת' כח כי לא ייעף ולא מצד סנתי כי לא ייגע ואם כן איפה המאמץ בקדמותו ומכחיש ידיעת השם ידיעתו איך אפשר שימצא הדבר הגאמי מן השכל הנבדל הבלתי משתנה שעל כרחו יש לו לאותו שהמצא הדבר החומי מן השכל הנבדל הוא שנוי המצא הוא מא מאין שאי אפשר לשכל האינטי לתת סבה לזה וגם כן איך אפשר שימצא ממצא שכתו בלתי בעל תכלית עולם בעל תכלית ואם כן על כרחו יש לנו לאותו שזה הדבר תלוי בידיעתו ית' מצד שהיא בלתי בעלת תכלית והוא ידע סבת כל זה איך על פי שאכחגו לא נוכל לשער זה מצד ידיעתנו וכך גם כן ראוי שכתבא שהטעות הזה מסלוק ידיעת השם ול לית' כסתרה דרבי מה' הוא להיתקם מדמים ידיעת השם לידעת האדם וידיעת האדם להיתקם בעל תכלית יומטבו אלה אלה הכטולים שאמרנו ה"ל שתכתנה הידיעה בהשתנות הידועים ושלא תקוף הידיעה במה שאי אפשר שתקוף בו ידיעה והוא הבלתי בעל תכלית לפי מה שכתבתי זה בידיעתנו אבל ידיעתו ית' להיתקם בלתי בעלת תכלית תוכל לה

להקוף במה שאין

האמצע ואל האמצע וסביב האמצע הוא הגדולה שבחלוקתו ויחול גס כן שאי אפשר שתמצא תנועה סבובית א
 אלא סביב גס נח קיים והתכונות יבואו כל זה לפי טלהכחת גלגל הקף שהוא מניח יתחייב שתמצא תנועה לא אל הא
 האמצע ולא מן האמצע ולא סביב האמצע אלא אם כאלו טים באמצע גלגל ההקף גס נח קיים כמו ארץ סיסבוב ג
 גלגל ההקפה סביב אותו הגס כמו סיסבוב הגלגל השמימי סביב הארץ שהוא האמצע שהוא דבר נח קיים ויתחייב לפי
 זה שיהיה בתוך גלגלי ההקפה המונחין לכוכבים הנכונים ארצות אחרות שיתנועעו סביבם וימצאו בשמים לפי זה
 עולמות אחרים ולהכחת גלגל יוצא מרכז יתחייב גם כן שתמצא תנועה סבובית סביב גס שאינו נח קיים שהגלגל
 היוצא מרכז יתנועע סביב נקודה מתנועעת תמיד שלפי מה שהתבאר באגרת הרחוקים מרכז גלגל יוצא המרכז
 שלכוכבים מהם למעלה מן היסודות בגלגל הירחי ומהם למעלה מגלגל השמש כמו שזעיר על זה הרב המורה בפר'
 כד מחלק ב' ועס כל אלו הנמצעות הזריות שהתכונות מניח ויבא ראה לדבריו מהלקיות הירחיים והשמשיים שהם מ
 מוטגים בחוט ומהנמצא במבטוי מדבוק הכוכבים שהוא מסכים עם הנחותיו ובעבור זה יבנה כל מופתיו עליהם ו
 ולא יחוט להנחות הטבעי ולהתחלפותו והטבעי יבואו התחלפות התכונות והנחותיו מצד העין הטבעי עם היות הח
 החוט מסכים לדברי התכונות ויחול בעל החכמה הטבעית שהנמצא לחוט אחת אבל לא מצד איתן השרטים וההנחות
 שיניח התכונות שהן נמצעות בעצמם אבל מצד שרטים אחרים לא כדעס וכיוצא בזה קרה לבעל חכמת מטפטי ה
 הכוכבים עם הפילוסוף שהפילוסוף יבואו ידיעת השם ויניח טבע השמש קיים ובעל חכמת המטפטי יניח ידיעת ה
 השם המתית ויחול שהוא ית' דע הנגזר משאת המערכת ויגזור שאי אפשר שיהיה זולת זה ויבואו טבע האפשר ובעל ח
 חכמת התורה יסכים עם שניהם שהוא יניח טבע האפשר כמצא כמו שיניח הפילוסוף ויבואו ראה לדבריו מן החוט ה
 המעיד על זה כמו שכתבאר בפר' שלפני זה ויניח ידיעת השם המתית כמו שיניח בעל חכמת מטפטי התכונה ויבואו ר
 ראה לדבריו מן השכל שיגזור שאין ראוי לחסם לשי' חסרון הסכלות ואלא תצדיה ידיעתו מקצת בכל הנעשה ב
 בעולם ויחול עם זה שידיעתו מסכמת עם טבע האפשר ממה שכתבאר לחוט מן ההשגחה האלהית בורידת המטר כז
 בזמן הקץ בהעדר הלחות והאדים עי' תפלת הצדיקים והחסידים ואחר שהחוט מעיד בדברית לא נחוט לדבריו מי טי
 טיכחם זה כמו שלא נחוט לדברי הטבעי החלק על התכונות אחר שהחוט מעיד בדברי התכונות כמו שלא נחוט לדברי
 הטבעי המניח שאי אפשר לנקודה שתהיה נחה אלא בגס נח והלמודי יניח בגס כדורי המתנועע תנועה סבובית ש
 שתי נקודות נחות בלתי מתנועעים הריא קטבים והדורי בכללו מתנועע וכך בכל דבר שהחוט מעיד עליו כאמר ש
 שהא אחתו א"עם שלא נדע סבתו כמו שאמר הטבעי על דברי התכונות אחר שהחוט מעיד עליהם ויכחיס
 הסיבות שיניח התכונות לזה ויאמר שאין הסבות ההן המתית אבל יש בו סבות אחרות בלתי ידועות:

פרק ג'

אחר שהתבאר לך הית בעלי החכמות חולקים זה עם זה בהנחותיהם מעתה ראוי שנעשה בכל ד
 דבר שרש מן החוט ולא נחוט לדברי כלל אלא למי שנמצא החוט מסכים עמו ואחר שהחוט מעיד
 בדברי התורני מהנמצא טבע האפשר ומסוגלת ההדעה מן האל בדברים פרטיים אישיים עי' הנביאים מן ההשגחה
 הפרטית באישים מיוחדים כמו שהיה זה באבות בכל ענייניהם כפי הקבלה הנמשכת בדינו עד היום וביציאת מצרי'
 וביציאת אחרים מתחדים הכתובים בשפרי הנביאי' דלא נחוט למי טיכחיס זה שלא נכחיס מה שנמצא בחוט בעבו'
 עין הפילוסופי' כמו שלא נכחיס הית הגלגל מתנועע תנועה סבובית על כ' קטבים נחים אפשר שהטבעי מצד עיניו
 יכחיס זה שאינו טבעי בכל דבר שרש מהנמצא בחוט א"עפי' שלא יספיק הסכל לדעת סבתו שהסכל לנאה מאחד מב'
 פנים אם שלא ישיג דברים רבים על המתתם ואם שלא יספיק לדעת סבות כל הדברים ואפי' הדברים המוטגי' שהיו
 התנועה היומית אי אפשר להכחיס מציאותה שהחוט מעיד עליה ואי אפשר לשכל האנושי לזער תנועתה בטוס
 צד שאם כאמר שהמניע אותה הוא גס תשיעי כמו שהסכימו הרבה מן החכמי' וקראוהו גלגל יחמי לפי שהוא מוביל
 מראה הערב והבקר הנקרא יום אחד מי יתן וארע על אי זה צד יביע הגס הוא כל הגלגלים אם על צד הפנימה לפי
 שהגס אי אפשר לו שיניע גס אם לא על צד הפנימה אך אפשר שיניע ספוגות גלגל מאדים את גלגל חמה יניענה
 התנועה היומית הבאה לו במקרה מצד פגטת גלגל צדק ספוג אתו גלגל סבתאי המתנועע מצד פגוטת גלגל הכוכבי'
 הקיימים שהוא מתנועע תנועה היומית במקרה מצד פגוטת הגלגל התשיעי היומי ולא יתנועע גלגל השמש התנועה ה
 היומית לגלגל מאדים בפגוטתו אחר שהיא התנועה העצמית לגלגל מאדים ואך יתנועע גלגל הירח התנועה היומית
 הבאה מפגוטת הגלגל התשיעי לאחרי' ולא יתנועע התנועה היומית לגלגל כוכב שהיא עצמית ומיוחדת לו מפגוטתו
 ארע' ויחול בעבור זה אמר החכם רא"ב על בטס חכם גדול ספרדי שאין למעלה מגלגל הכוכבים גוף בראשית

גוף בראות ברשות כלומר שאי אפשר שתהיה התנועה היחידה מצד גוף תשיעי ולא יאמר שגלגלי הכוכבים יגיעו התנועה היחידה כמו שאיתו מי שכתב כן שאחר שנמצאת לו התנועה היחידה אף אפשר לגלגל אחד שיתנועע בתנועה מתחלפות מצד עצמו אלא א"כ תהיה האחת בעצם ומצד עצמו והאחרת במקרה ומצד מצד אחד אלתו אבל כראי ש מדעתו לומר שהתנועה היחידה אינו גוף אלא סכל ככדל: וגם זה אין דעתו כוונתו בו שאין זה מספיק כלל לפי ש מהסכל הנכדל לא יגיע את הגשם אלא אם כן הוא בעל כפס ועל זה הצטרך כמו שכתבא במקומו וכיאר זה הרב המורה בפרק ח"ב שאי אפשר לגשם בעל כפס להתנועע כאחת שתי תנועות מתחלפות בצדדים מתחלפים כמו ש שאי אפשר לאדם שיתנועע למזרח ולמערב כאחד במצות שני מלכים שהאחד יצוה להתנועע למזרח והאחר יצוהו להתנועע למערב ויגוד שהיסודות הם גשמים בלתי בעלי כפס ונראה לעין שהכוכבים בעלי הזכות המתקיימים ב ביסוד האש שהם מתנועעים התנועה היחידה כמו שזכר זה בספר האותיות העליונות ויאל מוטב בחיט ואין סבה בת התנועה ההיא אלא על זה הסוגיה לגלגל הידח ואם כן למה יתנועע הכוכב ההוא הכרסם ביסוד האש התנועה היחידה לברכה ולא יתנועע עמה התנועה המיוחדת לגלגל הידח אחר הידח שוגש את גלגל הידח שאכחנו כראי הכוכב הכוכבים בעלי המרמרות חדש או שני חדשים נמשכים לתנועת היחידה ואין להם הקשר עם תנועות הידח וזה סע ספק חזק מאד יסתור הינת התנועה היחידה בפנייה נשיהיה על זה הצדד אי אפשר להיות היסודות גופים מתים ולא יתנועעו על זה הצדד כלל ועל זה אמר בגמ' לשמואל שאם נהיה לי שכלי דמתיא כשכלי דכרדעא ידעמר כוכב כוכבא דשביט כלומר ואם היה יודע סבת היות הכוכב בעל זכב או בעל המרמרות נמשך לתנועה היחידה ולא לתנועת ה ידח והשיב שלא היה יודע סבת זה סבת זה נעלמת על דבר האמת אלא אם כאלו שהגלגל היחיד למטה מגלגל הידח ונכדורך לומר כן טעם לכל כוכב וכו' וכו' למטה ממנו יגיעה התנועה היחידה כמו שסיה דעת הקדמוני קודם בטלמיוס ואין הסכל האנושי מספיק לדעת אמתות זה כמו שלא יספיק לדעת סבת התנועות השמימיים בעצמם שלא י יחלקו על הענין הטבעי ואפי' בדברים הטבעיים לא יספיק הסכל האנושי לדעת סבותיהם כמו שאכתבתי המגניטוס הברזל למה יכעבור זה אין ראוי שניחא המוטב בהאש ונכדחש אותו בעבור שלא נדע סבתו ועל כן אין ראוי שנכדחש טבע האפשר המוטב בהאש וידעת האש המהייבת מצד הסכל בעבור שסכלנו סבת זה ואם תשאל ותאמר ויארך אפשר לקצץ בין שתי הסברות הללו להניח טבע האפשר קיים עם היות הידיעה האלהית מקשת בו התנועה התנועה בזה היא על דרך סבת הרמבם ז"ל שאם שאר שידעת האל היא עצמית בו ויאננה דבר נוסף על העצמו הנה החקירה מידעתו ית' היאך היא סבה אל החקירה מעצמותו וכמו שבעצמותו נעלם תכלית ההעלם כן אמתות ידיעתו נעלמת תכלית ההעלם וכמו שאין הקצו והמיון בין מציאותו למציאותו וזלתו כן אין להקיים ידיעתו לידעתו וזלתו ולכן אם לידעה הנמצאת בנו או המובנת אלנו ימשכו בטולים רבים אם לסלק טבע האפשר ואם שתקף ידיעתו ב במה שלא יצויד שתקף בו ידיעה בהיותו יודע הדבר הכלתי בעל תכלית ואם שתסתנה ידיעתו בהסתנות הידועים וכ נכדחש בזה הנה זה יתחייב מהבנת ידיעתו ממין ידיעתו אבל אחר שאין ידיעתו ממין ידיעתו לא יתחייבו אלנו הבט הכטולים וכתבנה הזאת נמצא ישעיה מוכיח למכדחשים ידיעת האש את למה תאמר יעקב וגו' הלא ידעת אם לא ש שמתעורר' את' הלא ידעת מצד החקירה אם לא שמתעורר מצד הקבלה כי אלקי עולם ה'ל' שמצד המופת יתבאר טעם נ ממצא מחוייב המציאות הוא אלקי עולם ה'ל' מעלת כל הנמצאים ושאר ה'כלות' שאם סכל נכדל שאינו גשם ולא כח ב בגשם ומזה יתחייב שיהיה אחד קדמון וכדו וכל הדברים המוחייבים לעקר מציאות האש הנודע על פי החקירה ו ועם היותו סכל נכדל הוא בורא קצות הארץ ל' הוא עלת הנמצאים הגשמיים ועם היותו בלתי בעל תכלית הנה הוא עלת העולם הגשמי שהם בעלי תכלית באמתו בורא קצות הארץ ואין זה מצד לאותו וחסת כח כי לא ייעף ולא מצד סנייטי לא יגיע ואם כן איפה המאמין בקדמונות ומכדחש ידיעת האש יודיענו אך אפשר שימצא הדבר הגשמי מן הסכל הנכדל הכלתי משתנה טעם כדמו יש לו לאותו שהמצא הדבר החמדי מן הסכל הנכדל הוא סניי המצא הוא מא מואן שאי אפשר לשכל האנושי לתת סבה לזה וגם כן אך אפשר שימצא הנמצא שכתו בלתי בעל תכלית עולם בעל תכלית ואם כן על כדחכו יאלנו לאותו שזה הדבר תלוי בידעתו ית' מצד שיהיה בלתי בעלת תכלית והוא ידע סבת כל זה אף על פי שאכחנו לא נוכל לשער זה מצד ידיעתו וכך גם כן ראוי שכתבאר שהטעות הזה מסלוק ידיעת האש ול נלית נסתרה דרכי מה' הוא להיותם מדמים ידיעת האש לידעת האדם וידעת האדם להיותה בעל תכלית ימשכו אלה אלה הכטולים שאמרונו ל' שתכתנה ידיעה בהסתנות הידועים ואלא תקף ידיעה במה שאי אפשר שתקף בו ידיעה והוא הכלתי בעל תכלית לפי מה שנשער זה בידעתו אבל ידיעתו ית' להיותה בלתי בעלת תכלית תכל לה

להקף במה שאין

האמצע ואל האמצע וסביב האמצע ואל הגולה סבהתחלתו ויחזק גש כן שאי אפשר שתמצא תנועה סבובית א
אלא סביב גשם נח קיים . והתכוני יחידים כל זה לפי טלהנחת גלגל הקוף שהוא מניח יתחייב שתמצא תנועה לא אל הא
האמצע ולא מן האמצע ולא סביב האמצע . אלא אם נחת טיט באמצע גלגל ההקוף גשם נח קיים כמו ארץ שיסבוב ג
גלגל ההקפה סביב אותו הגשם כמו שיסוב גלגל הטמיני סביב הארץ שהוא האמצע שהוא דבר נח קיים ויתחייב לפי
זה שיהיו בתוך גלגלי ההקפה המונחין לכוכבים הנבוכים ארצות אחרות שיתנועעו סביבם וימצאו בטמים לפי זה
עולמות אחרים . ולהנחת גלגל יוצא מרכז יתחייב גש כן שתמצא תנועה סבובית סביב גשם שאינו נח קיים שהגלגל
היוצא מרכז יתנועע סביב נקודה מתנועעת תמיד שלפי מה שהתבאר באגרת הרחקים מרכז גלגל יוצא המרכז
שלכוכבים מהם למעלה מן היסודות בגלגל הירחי ומהם למעלה מגלגל השמש כמו שהעיד על זה הרב המורה בפר
כד מחלק ב' ועם כל אלו הכמנעות הזריות שהתכוני מניח ויביא ראיה לדבריו מהלקיות הירחיים והשמשיים שהם מ
מוטטים בחוש ומהנמצא במבטים מדבוק הכוכבים שהוא מסכים עם הכחותיו ובעבור זה יבנה כל מופתיו עליהם ו
ולא יחוש להכחית הטבעי ולהתחלתי . והטבעי יכחיש התחלתי והכחותיו מצד העיון הטבעי עם היצת הח
החוש מסכים לדברי התכוני . ויחזק בעל החכמה הטבעית שהנמצא לחוש אמת אבל לא מצד אמתן הארשים וההכחות
סיניח התכוני שהן נמנעות בעצמם אבל מצד שרשים אחרים לא כדעם . וכיוצא בזה קרה לבעל חכמת המשפטי ויחזק
הכוכבים עם הפילוסוף שהפילוסוף יכחיש ידיעת השם ויניח טבע האפשר קיים ובעל חכמת המשפטי יכחיש ידיעת ה
השם אמתית ויחזק שהיא ית' דע הנגזר מפאת המערכת ונגזר שאי אפשר שיהיה זולת זה ויכחיש טבע האפשר ובעל ח
חכמת התורה יסכים עם שניהם שהוא יניח טבע האפשר כמצא כמו סיניח הפילוסוף ויביא ראיה לדבריו מן החוש ה
המעיד על זה כמו שכתבאר בפר' שלפני זה ויניח ידיעת השם אמתית כמו סיניח בעל חכמת המשפטי התכוני ויביא ר
ראיה לדבריו מן הזכר שיגזור שאין ראוי לחוש לשון חסרון הסכלות וסלא תהיה ידיעתו מקשת בכל הנעשה ב
בעולם . ויחזק עם זה שידיעתו מסכמת עם טבע האפשר תמה שנראה לחוש מן ההשגחה האלהית בירידת המטר בז
בזמן הקיץ בהעדר הלחות והאדים עי' תפלת הצדקים והחסידים ויחזק שהחוש מעיד בדברית לא נחוש לדברי מי טי
טיכחיש זה כמו שלא נחוש לדברי הטבעי החולק על התכוני אחר שהחוש מעיד בדברי התכוני כמו שלא נחוש לדברי
הטבעי המניח שאי אפשר לקורה שתהיה כחה אלא בגשם נח והלמודי יניח בגשם כחרי המתנועע תנועה סבובית ש
שתי נקודות נחות בלתי מתנועעים יקראו קטבים והכדור בכללו מתנועע יכן בכל דבר שהחוש מעיד עליו כאמר ט
שהוא אמתית א"עם שלא נדע סבתו כמו שאמת הטבעי על דברי התכוני שהם אמתיים אחר שהחוש מעיד עליהם ויכחיש
הסיבות סיניח התכוני לזה ויחזק שאין הסבות ההן אמתיות אבל יש בו סבות אחרות בלתי ידועות :

פרק ג'

אחר שהתבאר לך היצת בעלי החכמות חולקים זה עם זה בהנחותיהם מעתה ראוי שנעשה בכל ד
דבר שרש מן החוש ולא נחוש לדברי כלן אלא למי שנמצא החוש מסכים עמו . ואחר שהחוש מעיד
כדברי התוכני מהנמצא טבע האפשר ומסנעת ההידעה מן האל בדברים פרטיים אישיים עי' הנבואים מן ההשגחה
הפרטיות באישים מיוחדים כמו שהיה זה באבות בכל ענייניהם כפי הקבלה הנמשכת בדינינו עד היום וכיציאת מצרי
ובאישים אחרים מיוחדים הכתובים בשפרי הנבואי' דלא נחוש למי טיכחיש זה שלא נכחיש מה שנמצא בחוש בעבו
עיון הפילוסופי' כמו שלא נכחיש היצת הגלגל מתנועע תנועה סבובית על ב' קטבים נחיש אפשר שהטבעי מצד עמו
יכחיש זה שאינו טבעי בכל דבר שרש מהנמצא בחוש א"עפי שלא יספיק הסכל לדעת סבתו שהסכל לואה מאחד מב'
פנים אם שלא יאוג דברים רבים על אמתתם ואם שלא יספיק לדעת סבות כל הדברים ואפי' הדברים המוטטי שהרי
התנועה היומית אי אפשר להכחיש מצדיותה שהחוש מעיד עליה ואי אפשר לסכל האנושי לזער תנועתה בטום
כד טאם נאמר שהמניע אותה הוא גשם תאישי כמו שהסכימו הרבה מן החכמי' וקראוהו גלגל תמי לפי שהיא חבוב
מראה הערב והבקר הנקרא יום אחד מי יתן ויארע על אי זה כד יניע הגשם ההוא כל הגלגלים אם על כד הפגישה לפי
שהגשם אי אפשר לו שיניע גשם אם לא על כד הפגישה אך אפשר שיניע טפינות גלגל מאדים את גלגל חמה ויניעו
התנועה היומית הב' לנ במקרה מצד פגישת גלגל' כדק טפגש אותו גלגל סבתאי המתנועע מצד פגישת גלגל הכוכבי'
הקיימים שהוא מתנועע תנועה היומית במקרה מצד פגישת הגלגל התאישי היומי ולא יתנועע גלגל השמש התנועה ה
המיוחדת לגלגל מאדים בפגישתו אותו שהיא התנועה העצמית לגלגל מאדים ואך יתנועע גלגל הירח התנועה היומית
הבחה מפגישת הגלגל התאישי לאחרי' ולא יתנועע התנועה המיוחדת לגלגל כוכב שהיא עצמית ומיוחדת ל' משגישתו
אנ' ויחזק בעבור זה אמר החכם רא"ב על כל בטס חכם גדול ספרדי שאין למעלה מגלגל הכוכבים גוף כראית

תשכלת כבר אפס שיפעלו בנמצאי השפלי אפי מה שאינו נמצא אצלם ולזה יגבירו פעם יסוד האט ופעם יסוד המי
 ופעם יסוד האיר ופעם יסוד הארץ שכן נמצא לטמא שניצוצו א"ע שאינו גשם יניע יסוד האט ויגבירו והירח יסוד המי
 כן יס למא בטאר הכוכבי שניצוציהם יניעו טאר היסודו ויגבירו אותם פעם יזוה לענין נסתר או יחס בלתי נודע לנו
 וכך על הדרך הזה יל בטאר ההוראות טתיר על העוכי או על הענאר או על החכמ והסכלות וטאר הדברים א"ע שאי
 העכיינים ההם נמצאים אצלם לענין או יחס בלתי נודע לנו וכתנאי המצא ההכנה מה במקבל כמו שהמלמד יפעל
 הלמוד בתלמוד יגיע התועלת על המוכן יתיר מעל הבלתי מוכן ועוד טאחר שהחוט מעיד על הגעת דבר החוזה בכ
 בכוכבים אל האנשים או אפשר להכחיש החוט בטום ענין ג'כ: על הדעת הטני והוא דעת הנברי טמים החושים בכנ
 בכוכבים יס לדון הרבה ראשונה טהם מסלקים טבע האפשר שהתבאר מציאותו מן החוט והכרענו היתנו מחוייב טי
 שימצא בפ' א' מזה המאמ' טנית יס לדון אחר התחלנותיהם טהם יאמרו טיש בגלגל הכוכבים נורת טלה נטור ותאומים
 וזולתם מהנורות מורות על כך וכך וזה ריטמים במחשבתם קיים מכוכב לכוכב כדי שתתעלה ותטלם הנורה התי
 עד טירטמו על דרך זה מ"ח נורות ולמה לא ירטמו קיים אחרים בענין אחר כדי שתגיע ותטלם נורה אחרת כמו ט
 טאר שהנורה הטטית מהנורות הדרומית היא נורת כלב קטן ויאמרו טכנ כ' כוכבים בלבד ומי יתן וטארע היאך יודע
 זה בכ' הכוכבים ההם וזה יאמרו שהקדמונים טהיו טלמי היצירה יתיר ממנו השיג הנורות ההם א"ע טאכחכו לא י
 נטיג אותם וזה הבל טאך יעלה על הדעת שתקצר יד האנשים הים בהטנת המוחשים יתיר מהקדמונים והלא כל מי
 שתקצר יד טכלו יתחזקו הרגשות ויטיג המוחט וייתיר כמו סנראה הב"ח טאינס בעלי טכל הרגשותיהם הם חזק יתיר
 מהרגשות האדם ג'ט באותן מ"ח נורות טהם אנת טהוטג לקדמונים מי יתן וטארע במה השיגוס ואך נודענו טיש במ
 במזל טלנ נורת כך וכך עד שיאמרו טיעלה בפנים הטליטיים מטור אדם טכל מחטבותיו לרע וכך יעלה בפנים הר
 הראשונים מסרטן נורת חזיר וברזל וראטון מכחשת וכך יעלה בפנים הטליטיים ממנו אדם בדעתו להכנס בטפינה
 ללכת בים להביא זהב וכסף לעטות ממנו הטבעת וכך תעלה בפנים הראשונים מבתולה נורת בתולה בידה נר והי
 הולכת בין ההדסים ורנצה ללכת לבית אביה זה וכל כמציא בו היאך נודע אחר טאי אפשר לחוט להעיד על כך ואת
 סנודע להם זה בדרך הקסם אס כן התחלנות החכמה הזאת הם בנויות על הטנת הכח המדמה טכל חכמת הקסם תל
 תלניה בנוי מדמה זה למתנבא ומטתגע מלבו בכח המדמה וחוטב טכל מדומה אפשר או ידמה אל חולס חלוס נבמה י
 יודע אמתת זה לטכל האדם ג'ט מה טיאר ממכבי הכוכבים ומבטיהם ויחסם זה אצל זה כמו טמבט הנכח הוא מכט
 איבה גמורה ויתכן טעם לזה להית בין טני הכוכבים או תכלית המרחק טהיא ק"פ מעלות כמו טמודך הטוכאים והא
 והאויבים להיותם זה מזה בתכלית המרחק בהפכים ולזה יאר טמבט רביעי הוא חצי איבה ולפי טעמם זה למה א
 יאמרו במבט טליטי טהוא מכני אהבה גמורה אחר טהוא במרחק יתיר רחוק ממבט רביעי ומה טיארנו טיש למזלות
 המכטי זה את זה במבט טליטי טהוא קב מעלנ האותו יתיר מהמכטי זה את זה במבט רביעי טהוא ז' מעלנ כל אלה
 דברי נבואות והסכמות והנחות לא יודה אותם בעל הריב וחס יאמרו טכתאמת זה בנסיון הנה כן יאמרו בעלי הנג
 הגרלות החללי או טאר מיני הגרלות הנוהגות בין האנשים טבמקרה גמור יודעו קצת האנטי על פיהם כל ריב וכל
 נגע טיקרה בין האנשים מכלתי טיהיה בצורותיהן טום הנראה עצמות על הענין המוגר ויאמרו טכן נתיאמת בנסיון
 כמו טיאר בעל גירל החול טבהיות נטאר ראט יצאת ראשונה תורה על הצלחה וטפל ראט יורה על ההשך ואין חלוק
 בין טני אלנ הצרות אלא בהנחת נקודה אחת טבאחת מהן היא מונחת למעלה ובאחרת למטה וכך בטאר הצורות ט
 טכל זה הוא דבר טאיין לו ענין אמתו בעצמו אלא במקרה גמור באנשים המגדיס עתידות בכתף או טיש אנשים מס
 מסוגלי בזה כאחיקנפל טהיה מסוגל על כתיבת עצה הוננת עד טהוצרך דוד להתפלל לטם לסכל עצתו ואף אס נודה
 להם כל התחליותיהם והנחותיהם הנה הם מוכרחים לומר טאיין הנחותיהן הכרחיות טהרי כטיקה דבר או רעב או מ
 מלחמה בעיר אחת ימונתו אנטיה בלי עתם ולמה תבטל הנראת המערכת הפרטית טגורה בעת המולד כל אחד ואחד
 מאנטיה על חיים מתחלפים לכל אחד ואחד כפי מולדו והם יאמרו בזה טהנראת הכלל תבטל הנראת הפרט ועל כן
 תבטל הנראת הרעב או הדבר הנגור על המדינה הנראת כל פרט ופרט ממנה וחס כן יתבאר אף לפי דבריהם טאיין
 גזרת הנראת המערכת הפרטית הכרחית כי כבר אפשר שתבטל מפנים ועדין נטאר להם לפי דבריהם טראוי טיבטל
 הכלל את הפרט בדברים ההנים בדרך הטבע כרעב והמגפה ונומיהם אבל מה יאמרו בדברי ההנים בדרך הבחירה
 הכוללת כמלחמה או בדרך הבחירה הפרטית כאיש אחד טיעשה ספינה מדעת עצמו ויכנסו בה ק' אנטי או יתיר ממה
 טאיין טשק טלא היות קן כלס טנה ויכנסו כלס בטפינה ותטבע הספינה ולמה יתקצרו חיי האנשים

במה שאין לו תכלית ותקוף במה שאינו נמצא מבלי שיהיה זה סגור בחי' ית' וזה הוא שפי' אין חיד לתבונתו וכן
 מה שאינם אמורים מאלקי משפטי יעבור בלתי מה שאני טעם ומכריח אחד מטי חלקי האדם או אסור שידענו הסו'
 שאם כן יבטל טבע האסור אינו כן טזה הכיטול הוא כמקד לדיעה הפ' אבל הפי' אין חיד לתבונתו ולהיות ידיעתו
 בפ' לא יבטל עמה טבע האסור ואנחנו לא נדע איכות ידיעתו אך היא כמו שלא נדע עצמותו אך היא זהו חיד הר'
 היחבס זל כידיעת הפס' ואלו הרב זל טכמו שאין להקדם בין עצמותו לעצמותנו כן אין להקדם בין ידיעתו לדיע
 לדיעתנו טעם הידיעה נאלו בו ית' וכנו בשתוף השם הנגזר ואלו כונת הרב זל למה שאין טס הידיעה בנו על היד
 הידיעה וכו' ית' על הסבלות או בהסך כמו שיגזר עטף שתוף הש' חלילה אבל ביאר הענין כך הוא טכמו טס המציאות
 ואמר עליו ועלינו בשתוף השם ואין ספק טעם היות מציאותו ית' ותחלה למציאות זולתו תכלית החלוק עם כל זה לא
 תרה באחד על המציאות ובאחד על ההערך טמזד הארואט הטוללת והוא טלילת ההערך הנה הנוראות אחת כמו טנת
 טנתבאר בפ' כט מהמאל' הב' טכמו טכונ ית' מרה טס המציאות על טלילת ההערך כן המציאות בנו יורה על טלילת
 ההערך אבל מזה הנוראות הטס החיובית אל טס המציאות עליו ועלנו בשתוף גמור כי אין הקם בין מציאותו למציאו'
 זולתו כלל וכפ' טס הידיעה הנאמר עליו ועלנו כמז טכונ ית' מורה על העדר הטלילת כן בנו גכ יורה על זה ומזה הנד
 טהוא נד ההנראה הטוללת ואמר עליו ועלנו בקרימה ואחור ולא בשתוף גמור אבל מזה הנוראות החיובית טמרה טס
 הידיעה הנה הוא ואמר בו ית' וכנו בשתוף גמור וכו' טענותו ית' נעלם תכלית העולם כן ידיעתו נעלמת תכלית ה'
 העולם וכטוכנו דברי הרב המורה בדיעה על זה האופן יסולק מעליהם הספקות טספון האחרונים על דבריו וי
 ויצלה בידיו טדיעת הטס להיחה בפ' תקוף בכל הנעמה בעולם מבלי שיהיה בו ית' טנו ומבלי שיתבטל טבע
 האסור ותקוף במה שאין תכלית לו וזה הדרך הוא היות נכון טכרית בדבר זה והוא הדרך טכרית רזל במסכת א'
 אבות במטנה טתמית שאין חלק עליה חל' הכל טפוי וארואט נתונה טכריתם הכל טפוי תרה טדיעת הטס מקפת ב
 בכל הנעמה בעולם ואין דבר נטל במקדה מבלי ידיעה קדומת ובראיתם ורואט נתונה יורה טטבע האסור טאיר
 קיים ואין ידיעת הטס מבטלת איתו וזה האמת בדיעה שהוא א"ע שאין ידיעתנו מספקת לשער אקשרות דבר זה וי
 ומסקין זה בדיעת הטס לפי קדומו :

פרק ד'

וראוי שנדבר בהנראית המערכת ונאמר טרעות האנשים בהנראית המערכת לשי מה טכונתו ל
 לקדמונים טכיס האחד הוא דעת הפילוסוף האומ' טהגרימס הטומימיס והכוכבים טעלים ב
 בעולם הטפל בטסס בתנועותיהם המתחלפות מניעים היסודות ומכביים אותם ומכביים אותם ומכי הכנות מת
 מתחלפות לקבל הנרמת הטבעית עד טימסך מזה טיסימ קצת בני אדם מוכנים לקבל החכמה וקצתם לא וקצתם
 מוכנים אל טיקבלו הטפע האלזי הנבואי וקצתם לא וזה המין מן ההנראה או הממטלה טיס לכוכבים בעולם הטפל
 או אסור לאגיד איתו אחר טאנחנו כר' זה הטמט יחמס הארי והירח ולחלח ויקרר איתו ויגביר יסוד המים או אסור
 מבלי טכאל טהס בתנועותיהם יגביות טעס הלחות וטעס טוכס טקרי טפע' החס עד טיכנו הנאמר לקבל
 צורת מתחלפות אבל טייה לכוכבים הנראה אחרת בדברים אחרים שאין מבוא לאיכות בהם כמו בעוני או בעושר
 או אס ישא אדם אחת או רבות או אס יהיה בעל מעלה או בעל חסרון אית' הקת הזה טהוא טווא ודבר כוז הרחק
 מאד מאדם טיעלה על הדעת טמרי הכוכבים על מה שאינו נטל בהם טעוני והעושר והאהבה והטנאה ותמייהם
 והדעת הפ' הוא דעת הנברי טמים זה זיס ככוכבים טאומ טכל הדברים הבאים על האדם הם באים עליו בגזרת הכ
 הכוכבים ויביאו רואה לזה מן הטעם בטחחם בכוכבים יגד לחדס מה טיקרה לו טבל טרטי עניינו אס טכיס רבות
 יחיה האדם ואס יהיה עני או עשיר ובה יתלח יתרי וכמה כטיס יטא וכמה כטיס וילד וכמה בזה וזו רואה טכל הר'
 הדברים באים על האדם בגזרת הכוכבים וטאי אסור להמלט מגזרתם ויאמר טעל הדרך הזה תקוף ידיעת הטס
 בלי טוס טנו וזה דעת קצת מרזל האומ' מול מעטיר מול מחכים וט מול ליטראל ויט לדון אחר טתי אלנו הדעות אס
 על הדעת הראסון טאחר טהוא מבואר בכל דבר טמציא זולתו מן הכח אל הטעל טהוא מחייב טימנא בטעל בטעל
 מזה טימנא למתעל בטח כמו טנתבאר במה טאחר הטבע והוא מבואר גס כן טהכוכבים אכס בטלי איכות אס כ
 כן אך אסור טיחמס הטמט הארי והירח ולחלח איתו אלס טכהכרח נאלו טההקדמה הדיא טאמרנו ראי טימנא לטו
 לטעל בטעל מה טימנא למתעל בטח טנה אומס יטיה זה בטעל בטבע אבל בטעל טעל הוא בעל טכל לא יחייב זה
 בו ואחר טהגלגלס קיים בטלי נפס תעבלת

בהן וזן הנה סיפול בהן החייצות וההשתדלות ושעליהן יאכזח האדם או יצננה וכפעולות הללו ישול האזרה והבחי ו
ועליהן יקבל הסכר והעונש ואחר שהתחלת הפעולות הללו אלמ ואין טעם מעיק ולא מונע אחר כלל ואלם הפעולות
המוכרות הכרח גמור הן הנה הנגזרות אם משאת המערכת ואם מצד הטמח הטעם כמו שיבא ואלו הדברים אף ל
לכח האנושי יכולת עליהן כלל אבל ההשתדלות בהן טוה ובטל לפי שלא הוכחו הדברים הללו לבחירת הן שיהיו ט
טובות או רעות וזה שאף אם יש לבחירה יכולת לבטל הנגזרה הנה למרי קדם לו או אל אבותיו פעמים ימנע ממנו ט
טוב מה היה ראוי שיגיע מצד השתדלותו וחריצותו או לזכות קדם לו או אל אבותיו יגיע אליו טוב מה בזולת השתדלותו
כלל ואפשר גם כן שיהיה הטוב ההוא או הרע מגיע מצד המערכת בשלא יהיה טעם חטא גורם לסלק הטוב ההוא ממ
ממנו או שלא יהיה לו זכות מספיק לסלק ממנו הרע ההוא הנגזר מהמערכת ויגיע אל האדם הטוב ההוא באופן שלא י
ישער בו כלל כמי שהוא רוצה לילך בדרך נגף רגלו באופן ונמנע מלכת בדרך ההוא או מי שהיה רוצה ליכנס בספינה
וקפץ עליו וממנע מליכנס בספינה ההיא ונפלו לסטים על התלכים בדרך ההוא והרגום וכן הספינה טבעה בים
והדבר מבואר שמה שלא יעלה ביד השתדלותו כלל ללכת בדרך ההוא או ליכנס בספינה ההיא היה לטוב לו להציל לו
מירעתו מן הליסטים או מן הספינה לאי זה זכות קדם לו וכיוצא בזה אולם במס' נדה פ"ד המפלת על פסוק ארך ה' כי
אנפת בי וג' במה הכתוב מדבר בטני בני אדם שיצאו לסחורה אחד יטב לו קצן ברגלו התחיל מחרף ומחרף לימים ט
טבעה ספינתו בים התחיל מורה ומטבח לכך נאמר יטוב אסף ותחמתי ויהיטו דאר' אלעזר מאי דכתי' ע' ויהיטו דאר' אלעזר
גדולות לבדן אפי' בעל הכס אינו מחדד בכסו וגו' וכו' הדרך בעצמו יגיע לאדם רע לא היה מטער בו מאלת טיעשה
פעולות ראויות שימטך מהן הרע ההוא והוא מבואר שהטוב או הרע ההוא וכיוצא בו מגיע מצד הגזרה מאלת בחירה
כלל והפעולות המגורבות מן ההכרח ל"ל מן הגזרה והבחירה הנה הן כמי שיחפור יסוד וימצא מטמון או מי שירע
תבואה וינליח בה טהוא מבואר שאם לא היה משתדל בחפירת היסוד ההוא או בזריעת התבואה לא היה מוצא מטמון
ולא מנליח בתבואה והוא מבואר שאלו מעורבות מן ההכרח והבחירה ולפעמים יגיע אל האדם טוב מה בהשתדלותו
ימנע ממנו הטוב טוה יתיר גדול כמו שהוא משתדל לקנות חטה טהיה מרניח בה בזמן מועט ריוח גדול ולפי שלא היה
האיש ההוא ראוי לכמו הריוח הגדול ההוא הזמן לו הט' בלבדו לקנות החטה בגדים נאים קנאים בדמים טהיה לו ליקח
החטה ולא הרניח בהם כלום או הרניח בהם דבר מועט יא' ההסך שלפי שלא היה מרניח בחטים אלא דבר מועט הזמן
לו הטעם בגדים ירניח בהם ריוח גדול כפי הזכות הקדומים לו או הדברים הנגזרים עליו מן הריוח או ההפסד ורוב
פעולות האדם הבאות מהטמח הטעם על האדם בדרך הסכר והעונש באות על זה הדרך כלומר מעורבות מן הגזירה
שהיא ההכרח והבחירה ונלחמת הדבר נעלם מהאכסים טים מן הפעולות טהן על צד ההכרח ויש מהן טהן על צד
הבחירה והגזירה ויש מהן מעורבות מן ההכרח והבחירה וישג הכלכול והמבוכה בענייני בני אדם עד שיבא קצתם
לחשוב טכל רעותיהם הם בגזירה ובהכרח ולא בבחירה כלל ויתנכללו על כל פעולותיהם הנמשכות להיותם חושבים
טהכל בגזירה וקצתם יחשבו טהכל בבחירה וטעל כל הפעולות וטול הטבח והגבות ואין המבוכה הזאת בכלל האנושי
בלבד אבל בכלל האנושי העיון גם כן טים מהן מי טיוגאר טכל טובות האדם ורעות הן בגזירה ועל צד ההכרח ויש מי
טיגזור טהכל בבחירה ויש מי טחא טהפעולות מעורבות מן ההכרח והבחירה וידמה טדעת ארוב היה טכל טובות ה
האדם ורעות יהם בגזירה משאת המערכת ובעבו זה היה מקלל ויומו ועל כן תפס עליו אלפינו במענה הראשון נאמר
לו טחא הן כל הטובות והרעות בגזירה היה הצדיק והרשע גם כן בגזירה ואי אפשר טחא טהיה הצדיק צדיק מצד גז
גזרת הטעם וחא טחא לו האנוש מאלוה יצדיק או מענטהו יטהר גבר כלמ האם האדם הוא צדיק מצד גזרת הטעם או י
יטהר מצד גזרת ענטהו ויהאך אפשר זה הן בעבודת לא יאמין וגו' כלומר ואפי' במלאכות ועבודת לא יטעם בהם צד קין
טלא ישתנו אף טוכני בתי חומר טהם משתנים תמיד מצד טבע היסודות שהורכבו מהם טחא ראוי טיטעם בהם צד
קיום להיות האדם בהכרח צדיק או רשע טלא יוכל להשתנות מן הצדיק או מן הרשע מצד בחירתו ויאהר טהצדיק או
הרשע בבחירת האדם הנה בהכרח טהיה ככאן טובות או רעות כמשכות לבחירה ולא כמו טחא חושב טהכל הוא ב
בגזירה ובעבור זה המשך אלפינו לזה כי לאיל ידרב טעם וטתה תמית קחאה ל' הרות טים ככאן רעות באות על הא
האדם מצד בחירתו כמו הרעות הנמשכות אל הכעם ואל הקחאה ויאהר טים ככאן פעולות בחירות ורעות כמשכות
אלפינו הנה הוא בהכרח טחא רעות הבאות על האדם טלא מצד בחירתו טהן באות על צד העונש ולזה אמ' בסוף דבריו
הנה אטרי אנוס ויחזנו אלוה וגו' כי האי יכאיב ויחכט וגו' וזהו דעת הצדיקים מאנושי העיון טכל רעות האדם וטובותיו
הם על צד טעונט והטכר כדעת אלפינו והסך דעת ארוב ולזה תמצא

האנשים ההם בהוראת גזרת הכוכבים על בעל הספינה שתטבע ספינתו בים ולמה יתבטלו אנחות הכוכבים על כל האנשים הנכבדים בספינה יתיר מהוראתם על בעל הספינה אלא שהדעת האמתית היא שמכאן יט להוכיח שהוראות הכוכבים אינן הכרחיות ושא"עם טנראה קצתם מתקיימות כפי משפט האצטגוניים על האנשים מכל מקום כבר א אפשר שיבטלו מפני רבים אם בסבת הבחירה או בסבת אי זה זכות או מצוה כמו שא"ל במסכת טבת אין מל לישראל ופ"ט ז' ט"ס ועל ידי דקדוק ותפלה וזכות וסתנה מולו לטובה וכל טכף ברצון האל ית' שא"ל הכלל הגבוה על כל טראי שיבטלו כל ההוראות מאי דד שיהיו ברצונו לסבה נודעת אצל כלבד יוזו היקה הכוונה בנתינת התורה כדי שיע' קום מצותיה יבטל האדם מהוראת המערכת כמו שאת הכביא ומאונות השמים אל תחתיו כי יחתו הגויים מהמה : וכן כתב ה"ח כ"ע ז'ל בספר המולדות בשמחה הדברים הכללים שהם מבטלים ההוראות הפרטיות אמר טס בדרך המצויני ט שומד בחירת הנפש החכמה תבטל ההוראה הפרטית ואמר טס ג' טהבוטח בטס טלו כתכנו עלילות השם יסב ט סבות להצילו מכל כזק שיטלו במולדת יזזה מבואר כמו שכתבנו 'ואז מסכים לדעת ר"ל שא"ל טטנוי השם או טנוי מ מצטה או דקדוק או צעקה מבטלן גור דינו טל אדם וכן אמרו אברים ואינו מוליד אברהם מוליד ועל דבר זה אמר קצת החכמים שיצחק לפי שהיה מחלק מאדים והיה מורה עליו שיהיה צוה השם להעלותו לפטני עולה ואחר כן כתן האיל תחתיו לכופר כדי שיבטל מן ההוראה ההיא וכיוצא בזה יסבב הט' סבות להציל שומרי התורה ומצותיה מהוראת המע המערכת ועל כן תמצא הנביאים מזהירים את העם לטוב מדרבם הרעה אמר ידמיה הטובו דרכים ומעללים ואט ואשכנה אתכם במקום הזה וזה להיתם יודעין טטבע המצות וההטמיע אל השם לבטל הוראת המערכת כמו טכבר תבטל ההוראה ההיא מסבות אחרות לדעת האצטגוניים כמו טביארנו מענין המלחמה או המגפה או הספינה : וזו מה טר' כינו לבאר מענין הוראת המערכת :

פרק ה'

וראוי שכתמטיך אל זה הדבר בבחירה וכאלו שהפעולות האנושיות לא ימלט הענין בהם מחלוקה אט שיהיו כלם מוכרחות הכרח גמור או כלן בחירות בחירה גמורה או כלן מעורבות מן ההכר הכרח וחבירה וכשהיו כלם או קצתן מוכרחות הכרח גמור כמו שהיא לדעת הוברי שמים האנשים בכוכבים הוא דעת מבואר הבטול לפי טכזה טבע האפשר שהתבאר מצאותו מן החוט ויעקדי כל שרשי התורה בכלל ובפרט כמו טקדס כל זה ועוד טמה שהביאם לזה הוא חטבם טעל זה הדרך תקיים ידיעת השם באמת בלי שום טכני שאחר פידע השם הכבוד על האדם משאת המערכת ויא אפשר שיהיה זולת הכבוד האנו הנה תהיה ידיעתו אמתית בלי טפק טאט היה אפשר שיצא אל המצאות הסך הנגזר משאת המערכת הינה ידיעתו משתנת ממה שהיתה ולא תהיה אמתית על אופן אחר : ונהנה בזה הדרך עדין לא נמלטו מן טטנוי טאח טפק שהיריעה בדבר אדם שיצא אל הפועל אינה ט טנה אל הידיעה בדבר שיצא אל הפועל ואט באנו להקוט בין ידיעתו ליריעתו כבר יחטב טיפול הטכני ביריעתו ית' מזה הזד כמו טיפול ביריעתו : אלא שהאמת הוא טאח להקוט בין ידיעתו ליריעתו בטום דד כמו שכתבנו למעלה שיריעתו לא תסתנה כלל אחר היתה בב"ת ובעבור זה הוא מבואר שהדעת הזה אי אפשר קיומו בטום פנים : ואולם ט טיהו כל הפעולות האנושיות בחירות בחירה גמורה וטיהיה ההשתדלות מועיל בכלן כמו שיגזר טבע האפשר וכמו טהוא דעת הפילוסוף הוא דעת מבואר הבטול גם כן אחר טאכחנו רואים במוט פעולות הרבה שיתקדל האדם להטוב דבר מה ויצטה כל ההכנות שאפשר שתעטנה להטוב התכלית ההוא ולא די טלא יצע התכלית ההוא אלא שההכנות הן טעטה יהיו סבות אל הצעת ההסך : כמו טכראה זה באחד חסף שהשתדלו לבטל מעליהם החלומות טחלס להם וחטבו ל לבטל אתם בטעטם הפכו בטומכרו אותו לעבד עולם באופן טלא יהיה אפשר לו למטול עליהם כלל ואותן ההטת ההשתדלות טעטנו לבטל הנגזר הכה הן סבות להצעת המוטלה עליהם : וכן ארטיה שהשתדל להטיג המלכות בהטת הטרים ועבדי המלך אנהבי אותו וכשמעוים אליו ואותו ההשתדלות בעצמו : אלא טכה טלא יטינג טכעס דוד כשטמע והמלך את טלמה בנו בחית : וכן פעמים הרבה יגיע לאדם טוב מה בזולת השתדלות כלל הלא תראה טאול שהטיג ה המלכות בזולת השתדלות טיקדס לו בזה כלל וכל זה ממה טורה טאין כל הפעולות האנושיות בחירות בחירה גמורה וענאמר גם כן טיהו כל הפעולות האנושיות מעורבות מן ההכרח והבחירה אי אפשר טאט כן לא יהיה בכאן פע פעילו ראי טיטובח האדם או יגינה עליהן שהפעולו טיטובח האד או יגינה עליהן הן הפעולות טאין בהן דד ההכרח כלל : ואט הן מעורבות מן ההכרח והבחירה לא היה ראוי שיטובח האדם אט הט טובות : ולא טיג נה אט הן רעות ויהיה ההתבטלו בו נופל בכל דבר ולא היה בכאן פעל טיגונה האדם עליו בהחלט אט הא רע ולא דבר טיטובח עליו אט הוא טוב : ואחר טאי אפשר טיהיו כל הפעולות האנושיות בהכרח ולא כלן בבחירה ולא כלן מעורבות מן ההכרח והבחירה לא כטאר אלא טיהיו מקצתן בחירות ומקצתן מעורבות ומקצתן מעורבות מן ההכרח והבחירה וראוי טנבאר פתה כל מין ומין ממיכיס אלן בפעולות האנושיות : ונאמ' אולם הפעולות הבחירות בחירה גמורה בהן הן אותן טטבע האפשר טמור

בהן והן

פרק ז

נראוי שכתבך אל זה הדבור שהטנחה ובמיניה ונאמר שמה שחייב על כל בעל דת אלקות ל
 להאמין הוא שהטנחה באישי מין האדם ובפרטי מעשה לגמול ולענוש פרטי האדם ובקצתו
 וזה שרש בכל הדעות האלהות ואלו הם אש אשור זה מצד העיון הנה זה צריך ביאר שלפי דעת הפילוסוף האומר שאין
 ידע השם מקפת בפרטים כשם שלא יטניח בהם להענינם על מידם אבל כבר הכריענו היות השם מדע כל הנמצאות
 ופרטי מעשהם בראיות מספיקות לכל בעל סכל ואלו הם מה שצריך לבאר הוא שאף אם ידע הפרטים ומעשהם אם
 יטניח בהם לתת לאיש כדרכו או ידעם כמו שידע את הבעלי חיים ופרטיהם בהכרח להיות ידיעתו מקפת בכל הנמצא
 והכעשה בעולם ולא יפלא ממנו כל דבר קטן או גדול אבל לא יטניח בהם לתת גמול ועונש על כל מעשהיהם אלא שיש
 שיטניח בפרטיהם במה שהם חלקי הכלל ולשמור המין לא זולת זה : ומה שהביא האנשים לסלק ההטנחה עם התתם
 מודים בידעת השם הוא מרוע הסדר הנמצא לפי דעתם בטובות העולם ורעותיו שנמצא צדיקים שמוציא עליהם כח
 כמעשה הרשעים וההפך וזה השפק הביא את איוב לחזור שהטנחה בלתי מטניח בפרטי בני אדם ושאר הכלל בין צדיק
 לרשע כמו שאין הכלל באישי הבעלי חיים בין איש לאיש כמו שביאר זה במאמר אחר הוא על כן אמרתי וגו' אם שוט ימית
 פתאום למסת נקיים ילעג ארץ נתנה ביד רשע פני שופטיה יכסה אם לא איפה מי הוא יאמר כי אחת היא הטענה המ
 המכיעה אותו לומר שאין ההטנחה דבקה באישי מין האדם ושתם ורשע הוא מכלה ואינו מבחין בין צדיק לרשע לפי שהוא
 רואה השוט והמקרה הרע מניע אל הנקיים מחטא וממית אותם פתאום ומלעג עליהם ומכסה אותם ושהרשע בהכך
 זה שהם מצליחין תאד עד שארץ נתנה ביד רשע עד שהוא כאלו מכסה פני השופטים ועושה אותם בלתי רואים אחר
 שאינם רואין לעשות בני משפט וזה מה שיונה שאין בעולם מטניח בפרטים וזהו שסיים דבריו אם לא איפה מי הוא
 כלומר ואם איננו כן מי הוא המכהיב שיעשה העול הזה או שישכח עשייתו ונס הכביחי המאמינים בהטנחה ומשפטי
 אותה בעול והחכמי התורני נמצא מתלונני על ב' המדו' הללו אם על טובו' הרשע אם על רעת הצדי' נא' עפ' שאי' התלוננ'
 טוות שהתלונה ברשע וטוב לנ' אמתית וקשה תאד מצד התת כל האנשים רואין בעיניהם רשעת הרשע בהיותו עובד
 עו' ומגלה ערמתו ושופך דמים ועושה עול וחמס מפירסם ואין פחד אלקים לנגד עיניו ועבד מעשיו מצליחין וזה מ
 מביא את כל האנשים לספק בהטנחה כמאמר מדוע דרך רשעי' בלחה : אבל התלונה בצדיק ורע לנ' אינה קשה כל כך
 שאין העול גלוי אל בני אדם שהכל יודעין שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא אם מעט אם הרבה ואם יגיע
 לצדיק רעות אין זה דר' אלכל שאימרו אולי חטא בפועל במסתרי במקום אשר אין רואה אלא השם והגומלל שם שמים
 בסתר כפרעין ממנו בגלוי או אולי חטא במחשבה א"ל האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאני רשע אפי' צ'
 צדיק בר' עקובה מקודשת שמה ההר עו' בדעתו הנה גלו שאין הכרת הצדיק מסוד לכל אדם שהאדם יראה לעיניו
 ויחטבהו צדיק ויה' יראה ללבב שאינו כן אבל הוא רשע וכן יראה מ'סון התנא במסכת אבות שאין הנכית צדיק ורע לנ'
 טנה לקנאות רשע וטוב לנ' אחר אין בידונו לא משלות רשעים כלומר שאין טעם רשע וטוב לנ' ידוע לנו נאח"כ אמר ו
 נאף לא מ'סורי הצדיקים ל' אף ייסורי הצדיקים שיחטב שהטעם נודע לנו איננו כן וזה יראה לשון נאף שלא אמר ול'
 ולא מ'סורי הצדיקי' וזה מה שיונה שאין תלונת צדיק ורע לו קשה כל כך לפי שאין העולם מכירין מי הוא צדיק גמור
 ואין התלונה הזאת אלא לידע בעצמו שאין צדיק גמור כי אמר ירמיה אלה ה' ידעתני ובחכת לבי אתך וגו' וכן איוב
 היה מתרעם על משפטי השם מצד היותו צדיק בעיניו ובדבר הזה חטאין חבירי איוב שהיו מוחסים לאיוב רשע שלא י
 ידעו למצא מענה ודרך שיניעו אל הצדיק רעות אם לא מצד היותו רשע כמו שמתצאו דרך שיניעו טובות אל הרשע ויה'
 נאיוב שהיה יודע צדיקת עצמו לא היתה דעתו מתחבב בתשובתם ולזה חרה אפו של אליהו באמרו ובטלשת ריעיו חרה
 אפו על אשר לא מצאו מענה ויורשיעי את איוב ל' שלפי שלא ידעו מענה וצד יניעו אל הצדי' רעות מזולת שיהיה עול
 בחק ית' היו מרשיעים איוב ואומרי עליו שהוא רשע ועל זה אמר השם לאלישף חרה אפי בך ובשני רעך כי לא דברת
 אלי נכונה כעבדי איוב כלומר שהיה מאמין שכבר יניעו אל הצדיק הגמור רעות ובזה הצד דבר נכונה ר'בל בנימור שכ
 שכסלא היה יודע סבת זה היה מוחס זה לעיל לט' אם היה מטניח אז היה מסלק ההטנחה שלא היה יודע חיד' השם שיניעו
 אל הצדיק רעות מצד ההטנחה ולא יהיה עול בחק לא דבר נכונה וכטגלה לנ' אליהו הכרח ההטנחה ואמר לנ' שהיה חטא
 על שהיה חושב על השם תיעה חזר להאמין שגור יניעו אל הצדיק רעות על כד ההטנחה מזולת שיהיה זה עול בחק וזה
 שכבר יכסה השם את הצדי' אם הוא עובד מאהב ולא יחוט לסבן טורח גר' ועמל לאהבתי של הק"בה ולא יקרא תגר ע'
 על מדותיו וסאיוב בצבור טקרא תגר על מדותיו של הק"בה ואמר שהשם יעוץ מטעם חטא וכתאמתו בזה דברי הטען
 שאמר החכם ירא יתב את אלקים שלא יכחן הצדיק אם הוא עובד מאהבה

תמצא רז"ל אומ' תמיד מכל רע הבא על האדם הוא על צד העונם אמרו רב האנא תקפונו ליה ארבע מאה דני חמרא א
 אמרו ליה רבנן לעיזר מר במיליה אל מי חמדא בעיכו אל ומי חמד קודם בריך הוא דעבוד מלת' בלא דינא בדקו
 נאטכחו דלא יהיב טביעתא לארסיה הנה רב האנא היה חוטב טהענות היין חומץ היה לרע מזלו או כדרכו טל עולם
 ואע"ל תלמידיו וכני ישיבתו שאי אפשר שהיה זה אלא מצד העונם שאם כמותו ראוי שיהיה מוטב בכל פרטי מעשיו
 ורב האנא השיב להם שלא היה ראוי להם לחזק שהיה חוטא יאחר שלא היה חוטא הכה זה היה על צד המקרה והם ה
 הטיבו שלפי סברתם שהכל בא מהסם על צד העונם והטבר כי יותר היה ראוי לחמוד אותן מאטילן מנס במשפטי ה
 הסם וסוף דבר נתגלה הענין שהיה זה על צד העונם על חט קדם לו בענין היין וכנסתלק החטא סלק העונם וכן
 תמצא במקומות רבים לרזל מחסום כל הדברים הבאים על האדם על צד העונם לא אל זולת זה והאמת הוא כמו
 שאמרנו טיש דברי ראוי שיוחסן אל העונם ויש דברי ראוי שיוחסן אל הבחירה ויש דברי מעורבי מן ההכרח והבחירה
 ואין ראוי לקחת ראיה מן החלק האחד מהם על האחר יבעבור שלא הרגישו המעייני זה הענין ולקחו ראיה מן החלק
 האחד על שאר החלקים כללנו במים ארדיום והעלנו חרם בידם טיש מי טכטה לצד הגזרה וההכרח והכחיש טבע האפ
 האפשר ויש מי טכטה לצד הבחירה הגמורה והכחיש ידיעת הסם ואין האמת אלא כמו שכתבנו טג' החלקים נמצאים
 בפעולות האנושיות אלא שאין ביד האדם להבחין בין החלק האחד על האחר ומתוך כך יבא לפשוט מן החלק האחד
 על האחר ויקרא תגר על משפטי הסם ומעשיו

פרק ו' החריצות וההסתדלות מעיל והכרחי בכל דבר מן הסעולות האנושיות וזה מבואר בכל הסעולות
 אם בפעולות טטבע האפשר שמור בהן שאחר טהן מונחות לבחירה הגמורה מאין טנס מוכע ומ
 ומעיק אין ספק טההסתדלות בהן טבה לחגעתן וכן בפעולות טהן מעורבו מן ההכרח והבחירה ההסתדלות בהן מב
 מבואר טהנא הכרחי להגעתן וזה טכל דבר טגייעמב פועלים וטכיהס תקאי במציאות הדבר טהנא כמו התבואה המ
 המגעת מפעולת עובדי האדמה ומן הגשמים טאין ספק טעבודת העובד והסתדלותו תקאי בהגעת התבואה בירידת
 המטר ואי אפשר טגייע זולתו כלל כמו טלא יגיע הדיו מאלת העפצים והקנקנתום אחר טטניהס תקאי במציאות הדיו
 וזה דבר מבואר ואלס בפעולות טהס על צד ההכרח והס מגיעות על צד הגזרה כמו שאמרנו הנה היה טראה טאין
 ההסתדלן ראוי בהן נאכל כטיעמיין הטוב כמצא טגס בהן ההסתדלות ראוי ומחוייב לפי טכבר אמרנו טמניעת הגעת
 התכלי טהנא הטוב המגיע מן ההסתדלות לא יהיה אלא מצד העונם וזה אס למרי קדם לו ואס טלא יספיק זכותו לבטל
 הגזרה מעליו מטאת המערכת וכטראה האדם טיטתדל בחריצות גדול להטיג טוב מה או תכלית מה ולא טסיג ידע ב
 בודאי טכך נגזר עליו אס מצד העונם על עונותיו ואס מצד טאין זכותו מספיק לבטל מעליו גזרת המערכת וכזה
 יאנב לפספס במעשיו ויטוב אל ה' וירחמנו כי כטראה האדם אט עצמו טהנא יגע לריק נטאין מעשיו מצליחין וטאין
 מגיע ממעשיו התכלית הראוי טגייע מהן ידע בודאי טזה לעונם נגזר עליו על חטאו וידע טמעשיו מקלקלן ויחטור ל
 לתקן אותן כטימצא ידו כמו טארזל אס ראה אדם טיסוריין באין עליו יספס במעשיו טכ נחטסם דרכינו וכחארה
 פספס ומצא יעטה תטובה טג נטאובה אל ה' אבל כטראה האדם עצמו טהנא מצוי מצד יגעו ועמלו מה טראוי לה
 להטיג ולא יגע לריק וידע טאין בידו עון גדול ומטעהו מלהטיג טרסנו מצד הסתדלותו ולא יסיב אחר ימינו מלענות
 יבלתנו להטיג מבוקשו אחר טידע טאין גזרה עומד לעומתו ויהיה טס וטמח בזה וזה יגיע כספק כי תאכל ונג' אל כטיגיע
 יגיע כספק ועמלק אל סתטיג בו טרסך ולא יתס לריק כחך אטרי וטוב לך כמו טביארו רזל אטריך בעולם סזה וטוב לך
 לעולם הבא ונג' אל אטרי בעול' טזה טתדע בודאי טאי בידך עון יספיק לבטל טלא תטיג בהסתדלותך התכלית המבוקש
 וטוב לך לעולם הבא טתכתטר טמעסך טוכיס וככוחיס ורצוים לפני טאי אחר טהגעת למודדנה הזאת טהיא מודדת
 הכריקיס טכ עליהס לא יגעו לריק ולא ילדו לבהלה ונג' ויתבאר מכל זה טהחריצות טוב בכל דבר וכעבור זה היה טלמה
 מטבח החריצות ואומר ויד חרצוים תעטיד ומגנה העצלה להעיר האדם טיטתדל להטיג מבוקשו בכל מאמצו כחו וכן
 ארזל למען יברכך ה' אלקי וכול מטב ובטל תל' בכל אטד תעטה הנה בארז טברכת ססס תגיע ותבוא עם ההסתדלן
 וכן אמר המטורר אס ה' לא יטמור עיר נג' אבל אס ה' יטמור יטה טקד טומר טעס טמחירה וההסתדלות האנוטי יגיע
 העזר האלקי ולא בזולתו וכעבור זה ראוי טיטתדל האדם בחזקת הד' בכל הדברים שאפשר טינסג בהסתדלות האדם
 אחר טכדע טההסתדלות מעיל בכל דבר ובכל הסעולות על דרך טביארנו וכעבור פועל אחד טכראה מגיע על צד ה
 הגזרה כארזל כי יסול הנפול ממנו ראוי היה זה ליסול וכן לא בעבור זה נטפוט בכל הדברים טהס בגזרה אבל ראוי טג
 טכטתדל בכלן כאלו הן בחירת בחירה גמורה וה' הטוב כטייע יעטה יספיק זה בבחירה לפי קטרינו : טרק

רוב היס וגו' הנה הם קראו עד שלים לטבע המים ואחריו עלת שהיה ממלא כל העולם טטבעו לכסית הארץ אלא שנת
 שנתגלית ברצונו של סק"בה ועל כן אמר ועתיד הק"בה להחזירן למקומן להצרות שהגלות היבשה אינו מדרך טבע אלא
 ברצו' רוצה שהיא מעמיד העולם ומקיימו כן ולפי שהדבר שהיא בטבע ראוי שיהיה כן בפועל בעת מן העתים אחריו
 שעתיד הק"בה להחזירן למקומן ואז ראייה מכרחת שהעולם עומד תמיד ברצון רוצה ולא בטבעו והוא המטעם בו לה
 להכניסו כצדק ובמשפט וכך הביא המפורד ראייה מזה אמר אהב צדקה ומשפט וגו' ל' א"עפי שהאל אהב צדקה ומשפט
 ל' הדברים הנמשכים על צד החיוב ודרך ומנהג הטבע מ"מ חסד ה' מלאה הארץ כלומר אי אפשר להכחיש שהעולם כ
 נמצא על צד החסד והרצון והביא ראייה לזה מהגלות היבשה ואמר כנס כבוד מי היס וגו' והמשך לזה ייראה מה כל ה
 הארץ וגו' כי הוא אמר ויהי למור שהעולם נתיחזק ועומד תמיד במאמר ובצווי רצון רוצה ולא בטבע ושמוה ראייה גד
 גדולה על ההטעם שכל המזמור מיוסד על כך כמו שאמר אחר זה מטמיה הביטו וגו' ממכון טבתו וגו' המבין אל כל
 מעשיהם וי"ל שאחד מהגלות היבשה כדי שימצא הנמחים והבעלי חיים שהם לצורך האדם נעשה ברצון רוצה יש ל
 לקח מזה ראייה שהיא מטעם במין האדם יותר תמה שיטעם במיני שאר הבעלי חיים שההטעם בהן היא מינית והטעם
 מין האדם היא אישית ועניין נמשך על צד הרצו' ולא בטבע שהרי אינו רואים שאין המלך כושע כרב חיל וגו' כמו שהיא
 בטאר הבעלי חיים וכמו שהעניין נתן ואחר שזה כן יורה שא"עפי שבכל הבעלי חיים שהטעם בהן מינית והטעם ב
 במין האדם היא אישית :

וזראייה

הב' מן העניינים הכוללים היא הראייה הלקחה ממציאות המטר שא"עפי שאינה ראייה ת
 תורה בעצם לפי הנראה בתחלת העניין על ההטעם האישית במין האדם לפי שמצינו
 שזכרה אלפסו במענהו הראשון ואלהוא במענהו הד' נקיים אותה הט' במענהו הא' צריכין אינו לבאר אופן הראייה ה
 הלקחה מהמטר וכאמר שהיא מבואר שאי אפשר שיתקיים זה המציאות הטעם באגלת המטר וזה אם להצמיח הנמחים ל
 למזון הבעלי חיים וללחלח גופות הבעלי חיים שלא יתייבשו ויהיו קורחים מרוב חום השמש כבר זכר אלפסו שתי אלו
 התועלות אחר אלם אני אל חל אדרוש וגו' הנותן מטר על פני ארץ וגו' לשם שפלים למרמס וק' דרים טגבו ישע
 אמר כי במטר שתי תועלתו האחד שבכתות המטר על פני ארץ התועלת הוא לשום הצמחי הספלי' למרמס כלומ שיגבהו
 בצמיחתם על הארץ והתועלת השני הוא נשולח מים על פני ח' צות ביטוב מן האנשים וזה בעבור שהאנשים הקורחים
 וחמום השמש יתלחלח גופם ומכלל להקיים וזה וק' דרים טגבו ישע ואלהוא ג' כן רמז זה במאמר אשר חלנו שחקים
 ידעפנו עלי אדם רב והשלים טס עניין פלאות המטר ועם היות המטר מציאותו הכרחי לקיים כל הבעלי חיים בכלל א
 אחר שמציאות כל הבעלי חיים הם לצורך האדם ואי אפשר ליחס היותו אל הטבע לפי שאינו דבר מתמיד על אופן א
 אחד בכל זמנה וזמנה בזמן אחד כמו שהיא הצניין בדברים הטבעיים אבל בא בזמנים מתחלפים ובפכים טוכים וב
 וכדרך שלא שאינו טהג תמיד מנהג אחד ולא בדרך טבעי טאח טטטסק זמן רב וגבר היוכס לא היה ראוי שיחזור האויר
 להתלחלח פעם אחרת ולהעלות אדום הנה זה ממה שזרה שאין היות המטר בזמנים מתחלפים מפעולות הטבע אלא
 ברצון רוצה וכבר רמז הפי' לאיוב זאת הטענה טבעבור שאמר איוב בעשותו למטר חק טיראה מדבריו שהיה דעתו ט
 טים למטר חק ומנהג טבעי על כן הצינו הפי' הוא למטר אב או מי האלוד אגלי טל כלומ האם יש למטר חק טבעי כמו ט
 סאתה אמר שיהיה כאב המוליד אותנו להצמיח הנמחים באופן המסודר מספיק לזון כל הבעלי חיי' או מי הוא הטבע
 המחייב להאליד אגלי טל תמיד בזמן שאין טס מטר ללחלח גופות הבעלי חיים במקומות היטוב טזה אי אפשר לך להכ
 להכחישו שאינו מצד המנהג הטבעי: ג' אי אפשר ליחס היותו אל המדקה שהדברי המקריים אינם תמידיים באופן
 טיאלם בהם קיים המציאות בזה האופן הטל הכראה לחום ואחר שאינו ממנהג הטבע ולא על צד המדקה הנה כשא
 טיהיה ברצון רוצה הוא האל ית' המטעם במין האדם ומקיים הצמחים והבעלי חיים בזה האופן לצורך מין האדם וא
 נא"עפי טע ההטעם מינית מכל מקום כטכראה המטר מתחדש לפעמי' עי' האנשים השלמים כאלהיו וחוכי המעגל הנה
 זה ממה שזרה בלי ספק על ההטעם הפרטית באיש ההוא ושאינו ענין טבעי ולזה תמצא ר"ל אומר ג' מפתחות לא כ
 נמסרין ביד טליח טל חיה וטל ג'אמים וטל תחיית המתים ר"ל שאין באלו ענין טבעי כלל' כי טל חיה פי' להוליד עקרות
 וכך תמצא הנביאים מזכירין עניין המטר לאות על ההטעם אמר ירמיה ולעם הזה היה לב סגור ומורה סרו וילכו ולא
 אחרו כלבבם טירא טא את ה הכותן ג'אם ירה ומלקטם בעתו טכונות חוקית קצרי ישמר לנו ואמר המפורד המכסה
 טמים בעבים וגו' זה טירידת המטר אי אפשר טיאלם כזלת נטיבת רוחות לכסות הטמים בעבים ולהולכסם ממקום
 למקום אל אשר יהיה עמה רצון האם להולכסם אמר הנביא מוכיח לישראל על טהת מ'חישין ההטעם וגם אכבי מענתו
 מכס את הגשם בעוד טלטה חרשים לקטיר והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמתו: כלומ ומזה היה לכם לקחת

ראיה על

מזהבה בהיותו מצליח בכל דרכיו אבל בהיותו סובל ייסורין לאהבת השם וכאידע זה אינו מפי השם שאמר לו אף
 תפר מטעם תרשיעני למען תצדק וכל המעט ההוא שהראה לו שחטא אינו בהיותו מוחם לאל ית לאות או קצור במעשיו
 או עול במעשיו הנדה ואמר ידעתי כי כל תוכל ולא יבצר ממך מומה כלומ ידעתי שאי אפשר ליחס לך לאות או קצור
 כי כל תוכל ויש לך יכולת לעשות רצונך גם לא עול במטעם מצד העדר ידיעה שלא יבצר ממך מומה וידעתך תקפת
 בכל דבר ו"כ אי אפשר שימטך ממך עול אחר שאתה יכול על כל דבר ודבר נחם בכל דבר וסוף דבריו על כן אמרם
 ונחמתו וגו' ל"ל שהיה מואם כל תאות העולם וטובותיו והיה מתנחם על היסורין שהיה סובל ויטב בתוך עפר ואפר ע
 שידע שזהו לטובתו וכלל ספר איוב הוא לתרץ שתי הקטיות הללו ובעבור שהתיר הכרחי אל הדת האלקית הסכימה
 דעת ארון הנביאים ע"ה לחבר הספר הזה שהוא ספר איוב בדרך משל ומתן מחכמי משתדלים להתיר שתי ספקות ה
 הללו בפנים שונים אזכור מהם בקצרה היותן חזקות טבראיותיהם ולפי שאין מקום להתיר ב"ספקות הללו אם לא כ
 כשיתאמת ראשונה מציאות ההשגחה אכתנו ראשונה קצת מן הראיות המורו על ההשגחה ממה שבא בספר הזה ובזולתו
 והראיות המורות על ההשגחה ג' מינים מהן ראיות לקוחות מן ההשגחה הנמצאת בעניינים הכוללים ומהן ראיות ל
 לקוחות מן ההשגחה הנמצאת בעניינים החלקיים ומהן ראיות לקוחות מצד הטוב ואזכור כל מין מאלו בפרק בפני ע

עצמו :

פרק ח

בראיות הלוקחות מהעניינים הכוללים : הראיה הראשונה היא הלוקחות מהגלות הי

היבטה וזה שלפי שהמכחיש ההשגחה חושב שהעולם כוהגכפי מנהג הטבע הנמצא היום

נאין עס רצון רוצה יכריח הדברי לצאת מטבעם הנה מהגלות היבטה יש להביא ראיה שהעולם נברא ברצון רוצה
 וזה שכפי טבע היסודות היה ראוי שתהיה הארץ מכוסה ביםוד המים שלא ימצאו צמחים ולא בעלי חיים והגלות היבטה
 היא ראיה על רצון הוצה מכריח הטבע לעשות רצונו וזו הראיה היא הראשונה שזכר ה"ל לאיוב בתחלת דבריו אמר לו
 איפה היית ביסודי ארץ הגד אם ידעת בינה וביאור זה שהחושב שהעולם קדמון אמר כן לפי שהוא מביא ראיה ממה
 שהוא מואם היום בכמציאם החלקיים על היצירה הכוללת ואינו כן שאם היה העולם קדמון ומתנהג תמיד כפי הטבע
 הנהגת היום ולא היה עס מכריח על צד הרצון הנה הדבר שהוא בטבע ראוי שימצא בפועל בעת מן העתים והדבר
 שהוא בטבע אל יסוד המים הוא שתהיה הארץ מכוסה בו ונאם העולם כוהגכפי מנהג הטבע למה לא יצא אל המציאו
 מעולם שתהיה הארץ מכוסה בו ולפי זה יהיה יסוד המים תמיד מוכרח בזולת מקומו הטבעי וזה אי אפשר לפי דרך
 הטבע שראוי היה שיהיה טבע היסוד יצא אל המציאות בעת מה ובעת ההיא אי אפשר שימצא אדם ולא בעלי חיים ולא
 צמחים ואם היה כן בעת מן העתים מי הוא שהכריח היסוד המימי לצאת מטבעו כדי שימצאו הצמחי וה"כ הנמצאים
 בעבור מין האדם וזו ראיה מכריח שהמציאות נעשה ברצון רוצה ונאלץ היה העולם תמיד כוהגכפי מנהג הטבע שהוא
 כוהגכפי היום אבל כתחלת ברצון רוצה וזהו שאל"ה ה"ל לאיוב איפה היית ביסודי ארץ וגו' כלומ אתה איוב החושב שאין העולם
 מחודש ברצון רוצה רק כוהגכפי תמיד במנהג הטבעי הגד אם ידעת בינה איפה היית אתה או מין האדם כשהיה היסוד ה
 הארצי יסוד לכל היסודות ל"ל מכוסה מן המים ומקף מכל היסודות כמו שהוא בטבעו להיות יסוד לכל הנה בהכרח יש
 לך להודות שנתגל ברצון רוצה וכשנתגלת הארץ מי עס ממדיה כי תדע או מי נטה עליה קו כלומ מי שיער יסוד הארץ
 שיגלה ממנו אותה מדה הראויה לא שחנת ולא יתד ואמר עוד על מה אדניה הטבעו כלומ אי זה טבע חייב שתעמוד ה
 הארץ על המים או מי ירה אבן פנתה ל"ל לפי שמדרך הבניינים הגדלים שהאבן הראשה ימים אותה במקומה או זה מ
 מלך או שר במכונניו ובעלזלים ובמנגנים או בתוף וכנור כדי שתתקיים לזה אמר דרך צמות מי הוא השר שיה
 אבן פנתה שיהיו הככבים המנגנים והמרכני וכל בני אלקים מריעים תרועה גדולה כלומ שהארץ נעשת יסוד בזה ה
 האופן ברן יחד כוכבי בקר וסמך לזה ויסך בדלתים יס כלומ ומי הוא השר שסגר הים בדלתים שלא ישוב לכסות הארץ
 כמו טעשיתי אני וביאר הענין ואמר ואטבור עלי חקי כלומר שניתני בו מנהג חק הטבע ואשים בריח גדלתיס ואומר
 עד פה תביא ולא תוסיף וגו' ונמר כל הענין הזה לומר שהגלות היבטה והתמדתה בזה האופן לראיה על רצון רוצה מ
 מעמיד תמיד העולם ומקיימו שלא על דרך מנהג הטבע וכך נמצא ירמיה כשהיה מוכיח לבני דורו על שלא היה בהם
 יראת שמים והיו חושבין שאין בעולם משגיח ופועל ברצון אלא העולם כמנהגו כוהגכפי מנהג האומר להם הטבעה הזו אמר ש
 טמעני כא זאת עס סכל ואין לב עינים להם ולא יראו אנשים להם ולא ישמעו האותי לא תיראו אם משכי לא תחלו לא
 שמתני חול גבול לים חק עולם ולא יעברתו וגו' הנה גלה בזה סזה דבר מכריח הטוב והשכל לאדות שהגלות היבטה מורה על
 שהעולם נעשה ברצון רוצה ואינו ענין כוהגכפי מנהג הטבעי וזהו שאל"ה ב"ב בשעה שאמ הק"ה יקון המים עמד שר
 מל יס לפני הק"ה ואמר לפני רבונן שלעולם והלא כל העולם כלו אני מלא מיד בוצט בו והרגט בכחו רבנ

עשה וגו' ר"ל עיודע סה' עוסה תפפט כעזרסע נכסל כמעסה הרע טעסה וטהוק לאחריס כמו סאמרי ברשת וזו טמנו
כלכדה רגלס וכתבאר זה במקומות רבים בספרי קהילים און חרב פתחו רטעים חרבים תבא כלכס וכבר הפליג
הל כזה עד סאמרי במדרס קהלת והאלקיס יבקס את כרדף טאשי כרדף רורף אל הרטעי יבקס את כרדף מכל מקום
וכן כמנח הנכיא מעיד על זה אמר על טלטה פטעי מואב ועל ארבעה לא אטיבנו על טרפו את עזמת מלך ארוס
לסיר ולא אמר זה לחסידות מלך ארוס אלא להיות כרדף כלכד וכן כמנח זה הרבה בספרי הנכיא סהס מעידים ה
הצונס לרטעים מדה כנגד מדה אמר יטעיה ויתאמר לא כי על טוס כנוס על כן תנוסין ועל קל טרכס על כן יקלנו
אויבוכס ואמר יואל ואל עמי ידנו גירל ויתנו הילד בוכה והילדה מטרן ב ין וגו' חנני מעידס מן המקום הזה ומכרתי את
כניכס ואת כנתיכס סהי בני יהודה ומכרסם לטכאיש וכן אמר רזל במדה שארס מורד כה מורדן לנו וזו ראי גדל
על ההגנה קורע תלב קטני אונח
הראיה חג היא מה טמנחא בדברי חליתו מן ההודעה אצבא לארס
בחלוס חזיון לילה בדברים חלקיים אמר בסעפיים מחזיקות לילה וגו' און יגלה און חטאים וגו' וס' הטעס למה ואמרין
לחסירו ארס מצטע וגכר וכס הרל להסיר הארס מהמצע הרע טכס צכך כן טי טסה ממנו הענייכס הגטויס ו
והמדות המגונות וספרד מהס וכיאר התועלת הנמשך מזה טאח בעולס הזה וככא (ואל לחטוך כפסו מיני טחת
בעולס הכא וחיותו מעבוד כטלח בעולס הזה או אפאר סאניהס בעולס הזה ולחטוך כפסו מיני טחת ורמוז על ט
המיתה הטכצית וחיותו מעבוד כטלח על המיתה התקיימת וההודעה הואת אצבא על הארס במרתית הלילה רחיה
גדולה על ההגנה המיטית כתיב הארס סהי און ה טמנח מינית אחר טהיא תכא בדברים החלקיים איטיס וכרס
כל המנין מתקיימן ונתה ואס היתה טמנח תינית הית ראי טמנחא גס כן כולת מין הארס ואלא תמנחא בדברים
הערטיס

פרקי

ואולם הראיות הלוקחות מצד הטבל הם טמים האחת מצד המקבל והשנית מצד הנותן
וראשונה אשר מצד המקבל היא כך הכח הטבלי שבארס אי אפשר שיחיה מציאותו לתכלית
קיום המין כלכד אחר סכרחה טאר המיכיס מתקיימים ואלתו ואחר סכרחה לארס זה היצרון על הכעלי חייס לא יתכן
פנאמר שיחיה מאלה צענכ וכלתי מוטנח כפירטי מצטיו פהס אחר הית לו עליהס יתרון דעת : ואל זו הטענה רמו ה
טסס לאיכ כמענח הארסון כי בסהיה מוטער הארסס טעפה עס כל מין ומין ממכי הכעלי חייס להטניה כן סס
טמנח מימדות מולצו מן המיכיס לסמרזו אל לתת לו טלמות מיוחד מוולתו כמו סאמר מי יכין לצורכ צידו וגו' מי
פלה פריא חפטי הידעת עת לרת יעלי טלע חולל אילנות תאמר התתן לסוס גבורה וגו' וולתו ספר און החסד טעפסה
עס מן הארס כמכתן לו כמכשו טלמות מיוחד טאח הכח להטת המוטכלות חזא סאמר מי כתן לטכר בוכה אצכו
אמר על הכס הטבלי טכארס טמו סכתתי כמאמר הארסון ואמר בתחלה מי טת כטונחות חכמה לרמוז על המוטכלו
פראסונות סכתג בארס כפלימי יצדדן סחן הכה סכות עזמית להטנת הדרס כדי טלא יסחלטל לכלתי תכלית סכ"ב
כטונחות סרס כמו סככתב כמאמר הארסון ואת זה לבאר לנו סהחסד הוד הניתן כארס כלי טסק היה להטנת תכלית מה
ככבר היתר מטאר כעלי חייס וזה היתרון סמנחא כן יורה טאח כחטכ בעיני הטס היתר מכל אחר מהס (ואחר טכן הא
ראי סתרכך כן ההטנח האלקית כפי סצור יתרון טכלו יתיר מהס וכן כתב הרמבס זל כי סיעור ההטנח תהיה כפי
טלמות הכה הטבלי סכארס ואס כן מי סמליס כפטי הכה הכיתן כן יתיר ראוי סתרכך כן ההטנח האלקית יוקר
הי טלא יטליס כפסו ויאכד הכה הטבלי סכתן כן הנה האר רכ במדות הכעלי חייס וראוי סתסלק מעלת ההטנח ה
חלחית ומכאן ראיה חזקה על טהטנח האלקית דכקה כבעל טכל כפי טלמותו כמו סנד כקה בתחלת יצירת המי
פאנטי ההטנח יתירה כן על אלתו מן המיכיס לתת לו ההטנח הזה וכן מצינו כדוד המלך ע"ה מביאר דאיה על הי
פיות ההטנח האלקית דכקה בעולס הטבל מן הכה הטבלי טכארס כמאמר ה ארוכינו מה אריר טמך בכל הארץ ומ
מולת יתה במקום הזה הוא למצע כמו וכחנלמה וגו' ואמר כמתמיה מה מעלה ואריר ת יכול לאות לסמך בכל הארץ
אמר ינתת הודך על השמים טהס חוקיס כראי מוטק וקיימים וכחידים כלי טסק איני רואה סיחיה כיצרות הארץ מי מ
פראי טידע כיצרות מעלתך ואריות פוקר ואל כל כפאמי מעין כזה הטכ איני מוצא טמפי עוללויס וונקיס יסדת
עז וגו' הקדמות חוקית טסס אכארס כפכע ולא בא לו על כד הלמוד וההרגל והס המוטכלות הראסונות טכפי ע
עוללויס וונקיס או המיחנות טכל אלו הן יסדות עזו לדיעה ולחמת' הטנח למגן כורדך והס האמריס עוב הית
הארץ ולהטכית אויב ומתקס המענה עני וס ועוטה כרצונ כהיתו מכחיס ההטנח : וחד אחר זה לבאר בארובה
טענין הזה סוכד כקרה ואמר כי ארזא סמך נגומ' מה אנוס וגו' ר"ל כפאמי תהיה השמים ומעלתס והרדח והכוכביס
כמנתס ככונת איני אמר כלכי הנה אנוס וגו' כי הארס טכל כערך אל מעלתס וזן ראוי סתרכך ההטנח

ראה על המטר ברצון רוצה ואחול גדול יום הגמלים מיום תחילת המתיס סתחית המתיס לצדיקים בלבד וגבדת ג
 גמלים לצדיקים ולרשעים כאלו רצו בזה לומר שכמו שתחילת המתיס איכנו עכין טבעי כן עכין המטר לא ירוץ מר
 מרצת הדברים הטבעיים אבל הוא ענין תלוי ברצונו מורה על ההטחה המתחדשת מדי שנה בשנה כפי הרצון
 האלקי ולפי שהיה אפשר לומר שאין זה ממה שורה על ההטחה האישית אלא על ההטחה המינית כמו שאמר גבורות ג
 גמלים לצדיקים ולרשעים אמר הכביא אלנו מה מטר בעת מלקוט כי מירידת המטר בעבור התפלה יש ראה גדולה
 על ההטחה ועל כן הביא אליהו ראה מירידת המטר בעבור תפלת הרבים כמו שאמר אשר חלן טחקים ירעפו עלי
 אדם רב שזה יורה שאין ירידתו בטבע אלא מצד ההטחה בתפלת הרבים וכך יש ראה גדולה על ההטחה תן המטר
 הירד בתפלת הצדיקים והחסידים טבכל דור ודור ומצד ההטחה האלקית שהיא דבקה בהם בכל איש ואיש כפי טלמותו
 או ברבים כפי טלמותם וכך אמר דוד ביום קראתי ותענני תרהיבני כנפשי עמו כלום אנת חזק על ההטחה וכך משה
 רבי הביא ראה על ההטחה מקבלת תפלת הרבים ואמר ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אלת כה אלקינו בכל קד

קראנו אלת :

פרק ט'

ואולם הראות הלכות מהענייני החלקי והפרטיים הנמצאי במין האדם ג' הא' היא ההטחה
 הנמצאת בעניינים החלקיים אשר נראה כמה חסידים משתדלים בסבות ואחיות להוציא מחס
 מחשבותם לפועל להגיע הרע לאיש מה ולא תשלם מחשבותם שתגיע לפועל אדרבא אותן הסבות בעצמן שיחשבו ט
 טגיע בהן לזולתם הרע פעמים הן סבות להגעת הטוב כמו שקרה לאחי יוסף שהסבות בעצמן שחשבו להגיע בהן ה
 הרע אל יוסף הן הנה היו סבות להצלחתו וכך שאל הסבות בעצמן שחשב להפיל בהן את דוד היו סבות הצלחתו אמר
 הכתוב ושאל אמר אל תהי ידי בו וכך נזה היה סבה אל שתפרסם מצאותו לכל ישראל שהיה גבור ואיש מלחמה ומצליח
 במלחמותיו מה וכיזכא בו אנת גדול מורה על ההטחה וכיחוד שהיא תמצא בחלומים ובמי שאין לו עזר ואמר המטורר
 עושה מטפט לעשוקים וארזל שאל מין אחד את ר' יהושע בן חנניא גדולה כבשה' שעומדת בן שבעים זאבים ואמר לנ
 גדול הרועה שמצילה הכה המין היא תמה אך אפשר טעם היות כוננת כל האומות להרע לישראל כזאבים העומדים
 על הכבשה אך לא תשלם כוננתם והשיב הוא שזה מצד הרועה שמצילה והוא ההטחה האלקית שהיא דבקה בהם וזה
 הענין ממה שורה שהרע המגיע לאנשים הוא מגיע על צד ההטחה ואחר שאכחנו נראה כמה רשעים ישתדלו בהגעת
 הרע לבמה שתאיש ולא יעלה בידם ואז ראה שהשתאיש הם נשמים מצד ההטחה לא מצד חכמתם כמאמר דוד טו
 שומר שתאיש ה' ואז הראה זכרה אליפז אמר מפר מחשבות ערומים ולא תעטנה ידיהם תנוסיה לוכד חכמים בערמ'
 ועצת נפתלים כמורה יומם יבגאו חטך וכלילה יומטו בצדדים וישטע מחרב מפייהם ומיד חזק אביהן ותהי לדל תק
 תקוה וקיים אותה הסי' במענה הב' אמר וימנע מרשעים אדם וגו' ר' שימנע מן הרשעים שתגיע מחשבתם לפועל טו
 טזהו שקרא אנדם ויהי ראוי אם היה הסי' בלתי משגיח שתגיע מחשבת הרשעים לפועל אחר שהם עומין הסבות הנאות
 כדי שתגיע מחשבתם לפועל וכמו שכראה במלאכות המחשבות שאמנם יגיעו לפועל מצד הנותן טעטטו בסבות הכ
 הנאותות ואחר שכראה שלא תגיע המחשבה של הרשעים לפועל יש מזה ראה מורה על ההטחה : והראה

הב' לקחה מצד העונשים החלקיים המגיעים לרשעים מדה כנגד מדה ומה ילקח ראה טעט מחטא טושט בצדק וזה
 טכטכראה המזיק את חברו במזון הוא נזק בממונו והמזיק בגופו באלו תאמר טקצץ ידו או טסימא את עיניו טקצץ י
 ידו ותכיהנה עיניו וההורג את חברו כהרגו כן בכל העונשים טגיע מדה כנגד מדה כמזרים טדנן את ישראל במים כל
 הבן סילוד סימיה וגו' וכדננו במים טטבעו בים וכן בטלקא הכלבים את דם כבות כאמר ילוקא הכלבים את דמך גס
 אתה טכ לאחאב וכן דוד טטכב עם בת טכב כאמר לו וטכב עם כסך וכן את התכא על דאטפית אטיפוך וגו' וזה ראה
 טהטי' דן את האדם כפי מעטיו מדה כנגד מדה ואמר ידמיה גדול העצה רב העלילה וגו' קדא הסי' גדול העצה להחת
 מחשב סבות ומביא עצות מרחוק להעניט החוטא כפי טעור החטא טחטא ובררכים ההם טחטא בהן וזהו בררכי גס
 אמר בררכיו לרמוז על ההולך בדרך לא טוב ועטה כל השתדלותו להרע לחבירו שאף אם לא עטה מעטה ולא הגיע ל
 לחבירו נזק אחר שלא כמנע הגעת הרע מצדו אלא מצד ההטחה האלקי שאמר שתאיש שהצילה לחבירו מן הרע ההוא
 הכה הסי' מעניטו על שהלך בדרך לא טוב א' עפי שלא נגמרה מחשבתו להרע לחבירו ואמר וכפרי מעללת לרמוז טהטי'
 מעניט לאדם כפי הפרי שיכא מועטיו מהגעת הרע לחבירו ואפי' הגיע מאתו בזולת ההשתדלות אלא כדבור קל כמת
 כמתלהלה הורה זקיס חצים ומות הכה הסי' מעניטו על פי הרע שהגיע מאתו לחבירו בין בהשתדלות גדול בין בזולת
 השתדלות גדול ומה ילקח ראה גדולה על טהטי' מטנח ועוטה מטפט ברשעים אחר שאז דן' אנתם לפי דרכיהם וזהו
 שאמר המטורר גודע ה' מטפט

וגו'

ויחזק רשע א' מי שהא' נדוי ויכול לתת מה שירצה שלא יבחר סי קרא רשע ועול כשיצדע חוק מי שהא' ראוי לקבל טוב מה
 שלא יגמלה כדקתו' אח' שיעשה זה בעבדו שיצטרך לעשות מטוב פנים לגדולים אשר בארץ המה אינו כן כי הוא ית'
 אינו נושא פנים לאדם כמזל כמו שאמר אשר לא נשא פני שרים וגו' כי מעשה דין כלם וראוי לעשות להם מטעם שנה
 בכלם אחר שיש יכולת בידו לעשותו ואין מי שיצדק על דין כי רבץ ימותו וחזות לילה יגועטו עם ועבדו על ידו מ'
 פלוגתו וסיון האכזרים החוקי' בלי שיצדו בהם ביד וזה המה סיורה ציבנו על דרכי איש וכל צדו יראה וטאין חסך
 ואין כלמות להסתר טעם פועלי און' וזה דרך כל המענה חב' שטען אליהוא להביא ראיה על ההטענה מצד היכולת'
 והאופן הב' מן הראיה שהיא מצד חיות האדם מעשה ידיו הביא אותה אליהוא במענה הד' על זה הדרך: טלפי הטענה
 המס' חוקה שהיא איוב טוען בגד כל זה היא טענת המיאוס כמו שאמר מה אכנס כי תגדלנו וכי תטית אליו לכך ואתפקדה
 לבקרים ושתכחנה לרצעים והיה חושב טלהיות האדם מאוס ונכזה בעיני הטעם לא יסגיא בפרטי מעשיו כמו כל י'
 יסגיא בפרטי פעולות החזיר על צד המיאוס והיה מיחס זה לעשות חל הטעם טענות ממין האדם את חקו אחר שהוא
 מעשה ידיו ויש בו כח סכלי וזה קראו יגיע כפיו לפי שלא נשלמה הנוחתו מן הטבע כלבד כשאר הבעלי חיים אבל מן
 הטבע ומן הכח האלקי שהוא הכח הסכלי שנתן בו כמו שאמר נעשה אדם וכז' ובעבור זה היה איוב אומ' שהיה זה עושה
 שהיה הט' עושה למין האדם וטאין ראוי שיעשה כן למנוע השגחתו ממנו לגדל מעלת הטעם ומיעוט מעלת האדם טאין
 זה מחק הטעם שימאס יגיע כפיו על צד המיאוס והוא שאמר הטוב לך כי תעשוק כי תמאס יגיע כפיך ועל עצת רשעים
 האספת' יראת הטוב לך טלפי אלתה טלם בתכלית הטלמות והמעלה והאדם פחות ונכזה בערך מעלתו טענות ממנו
 חקו וטלא יטיג השלמות שאפשר לו כפי כחו הסכלי שנתת בו ושתעזבוהו על צד המיאוס ותמאס יגיע כפיך: ואמר ע'
 עצת רשעים הופעת כלום כאלו אתה מסכים בזה עם הרשעים האומ' טאין כסרון המעשה מועיל: ולפיכך חזר אליהוא
 במענהו הד' להתיר טענת המיאוס וטאין טאמר הן א' כביר ולא ימאס כביר כח לב' יחזק טאין אפסר שיעזוב הטעם את מין
 האדם על צד המיאוס טאין מחק טעם טעם הכס' ושיעזוב מעשה ידיו על צד המיאוס בהיותו יכול לתקן אותה וזהו שאמר'
 הן אל כביר וגו' כלומר אחר שהוא אל ובעל היכולת וכביר ההטעלה בפעל וטאין אפסר להגיע את מין האדם א' הטלמו'
 שהוא כחני עליו לגדל יכולתו הכה אי אפשר לו שימאס את האדם שהוא כביר בחכמת הלב והוא יכול על ההטעלה: ו'
 ואחר שיש בו סכל ככז ראוי שיעזור אותו הט' להוציאן אל הפועל ולא יעשוק ממין האדם הטלמות שאפשר לו להסי'
 שנה היה חסרון בחק הט' אחר שהוא יכול על כך ובעבור שאמר איוב בסוף הטענה הזאת ועל עצת רשעים הופעת אומ'
 אליהוא עתה טאין הדבר כן אבל הוא בהסך כי לא יחיה רשע ומטעם עבייש ויין ואמר עוד לא יגיע מצדי עיניו וגו' ואם
 אסירים בדיקים וגו' יגד להם פעלם ופעליתם כי יתגברו ויגל אדם למוסר ואמר כי יטובון מאון להודות כי כל רע ה'
 הטעם לצדדיקים הוא על צד ההטענה: ובסוף המענה הזאת אחר טזכר ראיה א' פיים דברת כשהודיע פלאות המז'
 המורים על החכמה וההטענה ופלאות הרעם המורה על היכולת וטענות החכמה והיכולת חזקות מאד קיים אותם הט'
 בב' מענו טכמענה א' הייא ראיה על החכמה וההטענה מן החכמה הנראית ביצירת בעלי חיים וההטענה הט'
 הנראית בממדית כל מין ומין מהם בממדית הראיה לו ובהיתנות טלמות מתחד לכל מין מהם המורה על החכמה וזה כ'
 נאכת כל הטעם האוא וכמענה הב' הביא ראיה על היכולת ואמר לו האף תפיר מטעמי תרשיעני למען תצדק כלום תבטל
 הטענותי לומר טאין עושה מטעם בגמראים כאלו אין לי יכולת על כך: ואם ורוע כאל לך ובקול כמוהו תרעם עדה נא
 גאון ונכזה וראש כל גאה והאפילתו: ראיה כל גאה והכניעה והודוך רשעים תחתם: וכל המענה ההוא הולך על זה
 אריך להראו גדל יכולת הטעם לכרוח בריות גדולות שיבהל האדם מראות אונתו ויסול מלא קומתו ארצה והוא שאמר הגם
 אל מראיו חטל וכל זה לטענות שאמר שהוא בעל היכולת הגמור אי אפשר ליחס אליו טעם לאות בטעם דבר וגם לא הע'
 העדר ידיעה אחר ראיתו החכמה הגדולה שיש בכל היצירה הבריא ובה כתפיו איוב והודה לב' הטענות לטעם היכולת

אחר ידעתי כי כל תוכל ולטענת הידיעה אחר ולא יבצר ממך מוימה
 פירק יא' כמו טכמצא ההטענה האלקית תגע לכל מין ומין מן הבעלי חיים באופנים מתחלפים כדי סי
 שיטלם המין האוא באופן היחיד טלם שאפשר כן ראוי שתמצא בכל איש ואיש מאישי האדם כ'
 כפי מודעתו ומעלת טלמותו כדי שיטלם המין האוא באופן טלם: וזה טאכחנו כמצא טהטעמו הטעם בכל אחד ממיו ט'
 הבעלי חיים הטענה כאלהה לתת לכל מין ומין תכלית פלמנתו

ההגות האלהית כבן אדם שאף יצירה נפלה מחייו עבוד וטפה סחורה למקור איתו ואחד כן עבד למקור זה הדעת
 נאח ותחסייה מצט מאלקים : גלום ואכל כסאני מעיין ביצירת האדם ורואה חני הטלמות טכיצירקו טים בו כח טכלי
 סתא קרוב למל : כי הפרת טאיכנו חסר מהס אלא מצט טחס טכל בטיעל והאדם טכל בכז וזא ותזסריה מצט מאף
 וזא' אד וזרר ועזרת תפארת אל האדם טצטרית איתו עד טעי' הכח הזא טבו תמטילתו במעט
 ידך וגו' טכולתו לא היה אצטר לו ולא היה ראוי לכבוד כל הטעלי חיים טזס חוקים ותקייס ממונו להזת כלס תחת
 דגלו וגם לא לתת כיס דרך ובמים עזיס נתיבה וכל זה ממה טיורה טהכח האלקי מעורב בו עי' טכלו וטיס בו מדעת
 קונו ואחר טכן הזא חני אומר טמיצירתי ילקח ראה על אדירות טמך ומעל זך טהטצת כח טכלי על חומר עבוד כזא
 וזא יכר מעל ט. ימוחק טמצלת הטועל וכר בתעו טלמות בחומר נכזא ורחוק מן הטלמות כמו טביארתו בטרק ר
 ראטן מאמארי חני וזא ססיס ה' אדוכנו וגו' ולטן מה במקום הזא הוא להג ל' נהרבר כמו מהרבו מעטק ה' : מה
 גרלו מעטק' וגו' רל אף אס הטמים מחומר נכבד יתר מן היצירות הטפלות הנה מן הכח הטכלי הנמצא באדם טתא
 מצט מאלקים נוכל לקחת ראה על היצ' אדיר טמך ככל הארץ והיות הטצחק דכק' במק האדם בעולם הטפל'
 והראיה הז' טזיא מצד הנותן הנה היא על טני פנים האחר מצד חכמת האל ויכלעו והטני מצד היות האדם מעט
 ידיו האטן האטן טתא מצד חכמת האל ויכלעו הוא על זה הדרך מוטכל ראטן טהי' ראוי טיחסו אליו כל מיני ט
 הטלמית וטולקו ממנו כל מיני הטצונות ומאסר כראס טתא טלמות אל האדם טיטגיה במעטת ידיו באטן טג טג
 אל תכלית טלימותו ואל הארון גם כן טיטגיה במונאגיס מיתו להנהיגס בצדק ובמעטט : ואס לא יעטא כן יהיה זה ח
 חסרון כחק האדם ובחק הארון והחסרון הזה יגיע אל האדם אס מצד היותו גל עי יודע אן היותו בלתי יכול וכל ני' מ
 מעסיק לעטות כך : או אל הארון המעסיק לעטות כך אס מצד היותו רטע ועל או על צד המיאוס ואחר טתא ית' חכס
 לבב זאמין כח טאמר איכ בעצמו אנה הוא בעל היכולת הגמור ואי אטטר אס כן טיהיה בלתי מטגיה להיותו לזאה וב
 וכלתי מעסיק לטטלים חק המונאגיס מיתו וכן אחר טתא חכס לבב אי אטטר טיקצר כזא לחסרון דינה : וגם כן אי
 אטטר טלא יטגיה במונאגיס מיתו מצד רטע או מצד עול כמו טיהיה איכ טוען וזא' טהאל להיותו יחיד ואף מי טימחה
 בידי הזא עוטת כרצונו עול למונאגיס מיתו כמו טתא והוא באחר ומי יטיכנו וגו' וזא' עזר לא יא בימינו מוכיח יטת ידו
 על טנינו יטאלו הוא הטיב על זה כטתא חלילה לאל מיש' וטדי' מצול וגו' א' חלילה לאל לרמוז על טתא בעל היכול'
 אגמור כי אל מויה על היכולת ואחר טיט לו יכילת גמור לא יעטא עול רטע טלא ליטר עטת רטעיה גס אי אטטר טלא
 יטגיה במעטת ידיו לגמול את הצדיק טוכ מצד טלא יעסיק לתת צרכיטס טתא טדי טיט די בלתיאיתו לזטעי' על כל
 דכר ת' לית טלימותו ואחר טתא מעסיק לתת לכל אחר חק' אס לא יעטא כן היה זה עול' : וזא איתו וטדי מעול' וטמך
 לזא כי פעל אדס יטלס לו ל' ומו על הגמול הטוב ובאדית אט ימציאזו לרמוז על העונס המגיע אל היטע וזר עזר ל'
 לחוק דכרית בטצנת היכולת וזא אף אומנס אל לא יטיע וטדי' לא יעית מעטט : ר'ל טתאר טיהיה האל ית בעל היכולת
 אגמור הצדק במלת אל וזא מעסיק לתת לכל נמצא הטלמות טאטטר לו וזא' הצדקו במלת טדי וזא כל ני' אטטר אס ל'
 לא כזיתו מטגיה במדטי מעטת בני אדם כמי טיטלס לכל אחר כטגלי ומציאנו כמי דרכו : ואס לא יעטא כן לטלס
 אל היטע כפי רטעו יהיה זה רטע והאל לא יטיע : אס לא ימציא אל הצדיק טוכ כפי דרכו וזיה זה עות מעטט וטדי
 לא יעוות מעטט ראוי אס כן טכאמר טתא ית מטגיה במעטת בני אדם לתת לאיט כדרכו : והביא ראה על טתא כ
 בצל היכולת אגמור וזא וי סך עליו ארצה : ר'ל מי הוא פקד עלת טצונו לו לעטו הארץ טיהיה יכול יתר ממנו ומי טס
 קבל בלה טיהיה נדיב יתר ממנו אס יטיב אליו לבו רוח וטטתו אליו יאטוף יגיע כל אדס יחד כלומר ומי הוא הפקד ט
 טיט לו יכולת יתר ממנו אס יטיב אליו לבו ר'ל אל המציאות טיעט כל כטר יחד וזא' על עטר יטוב אף ככאף כמזא
 אחר טיעסיק לעטות זה זולתו וזס כן יתבאר טתא בעל היכולת הג' : ואחר טכצכאר זה אי אטטר טיעט זה להית
 רטע אי' עול וטוכז מטטג' וכל כן א' וזס בינה טמעיה זא' האזינה לקול מלי האף טונא מטטט יחכוט ואס צדיק כ
 כביד תיטיע' האמר למלך בליעל רטע אל כדכיכס אטר לא נטא טני טדיה ולא נכר טוע לפני דל כי מעטת ידיו כלס
 דל אחר טביארכו טתא בעל היכולת וזא המלך על הכל אי אטטר לומר טהארץ טיהיה טונא מטטט יהיה חובס כלומר
 המלך ומי טזא צדיק גמור אי אטטר לו להטיעו טתא ראוי לגמור למלך טתא בעל היכולת בליעל טיעטת עול וזכר
 פיקרא על ולא פיקאר

ובמחשבת זקנים מעונותיו גרמו לו החלי. והוא טאח יסור על אכסוס ויחמי הטאחי וישר העותי וזה נחשב לו לזדקה וכך
 במענה האחרון את טעמים יבואו על האדם ייסורין מרוב אחד כמו מאשר והחמה לו להעיר לאדם לאוב מן העו
 העונות טכטל בהם את נאם אסורים בזקיס ילכו בחבלי עונו ויגר להם פעלם וטעמיהם כי יתגברו ויגל אכס
 למוסר ויחמי כי יטובון מאן והטלים הענין אס יאמעו ויעבורו יבלו ויחיהם בטוב ונג' נאם לא יאמעו בטלח יעבורו
 ונג' מחפי לב יאמו אף לא יאמעו כי אסרם אית' כי כטיבואו הייסורין על האד' ממאסר והדומ' לו טאח על צד ההידעה
 לאדם לאוב מעונותיו ולדעת אס יקבלם בסבר פנים ימות ויחטו טזה בא לו לעונם על עונותיו ויטוב אל השם לעבו
 עבודתו הנה הטם ישלם לו טכר' וזה טאמר אס יאמעו ויעבורו יבלו ויחיהם בטוב ונג' נאם לא יאמעו בטלח יעבורו
 ונג' דל נאם לא יקבלו הייסורין בסבר פנים ימות ולא יאמין לסובן אל הטם אחר ההערה הזאת צפוי הוא אלי חרב ויג
 ויגועו בכלי דעת וזה טאמר אחר זה מחפי לב יאמו אף לא יאמעו כי אסרם יאית טאיתם טעובדים הטם על צד הח
 החכמה והס חפני לב ורמז בזה אל אוב יעטמו כעם גדול על הטם טהביא עליהם הייסורין הטם כמו טכעם אוב ו
 ולא יטובו אל הטם ולזה לא יאמעו כי אסרם ועל כן תמות בנוער נטסס וחיטם בקדשים אכל העני כגול מאלו היו
 הייסורין מצד עניו כלומר אחר טככל ייסורי העוני והוא יחלץ עני בעני ויגל בלחץ אכס דל טבלחץ ההוא טהיה טו
 סובל מחמת העוני ויגלה אכס טיטובו אל הטם ואין צריך למאסר אן לייסורין אחרים נאם לא יטוב האדם אל הטם
 מחמת היסורין אבל יחשב איתם לקדי ומקדי הזמן ולא לעונם על עונותיו ככר יעד הכתוב העונם על זה ואמר נאם ת
 תלכו עמי קריונו והלכתו אף אני עמכם ונג' כלומ' עד טתביטו טאיתו קרי :

פרק יב'

בהסרת תלוכת רטע וטוב לו... וכאח טהטוב יגיע לרטע מד סבות אף אס נודה טמי טנע
 טכטטוט בו טאח רטע יהיה כן רטע באמת וימי טכחטוב טהוא צדיק יהיה צדיק באמת :
 הא' סכבר יגיע אל הרטע טובות מצד ההטגחה הכללת כאלן תאמר מצד כללות האומה טכגזר עליה טתטב בטלוח ו
 ובטקט ויעמדו אכטיה בהצלחה וזה דומה אל ההטגחה המינית המסודרת מן הסבות העלמתנות טאין מקיס להחריע'
 עליה טכמו טאין תרעומת על הטם למה ברא אל הרטע ידים לעשות בהם רע ואיברים סלימים וכח בריא וחזק לבא
 אל הערה וכינחא בזה כן אין תרעומת עלת למה לא טנה המערכת אן הגרה הכגרת על האומה כדי שלא יגיעו טובות
 אל הרטע מצד כללות האומה אן המדינה טאחא תטב בה טכגזר עליה טיעמות אכטיה בטלוח ונג' כן יבואו ט
 טובות על זה הדרך אל הרטע מצד הארחת המערכת הטרטית עלת כטלח יהיה רטע באופן מהרוע טתטב המערכת
 ותהפך עלת מטוב אל רע טזה דומה אל ההטגחה הכללת לפי טזה הטוב יגיע אל הרטע מצד הסדר הכלל טורה טהכ
 טהכולד במחל פלג יהיה מצליח : והב' סכבר יבואו אל הרטע טובות מצד ההטגחה האטיית וזה כדי לגמול טוב על
 אן זה זכו טיס לו אין זה מצות עשה טלפי טהק"ב צדיק וישר אינו מקפח סכר כל בריה ולזה ראי טישלם לרטע סכר
 הזכית טעטה כדי לטורן מטכר הנפט ועימותה וזה טאמר הכתוב ומשלם לאנאיין אל פנת להאבדות כמו טתרגס
 אכקלום ומשלם לטכאחי טובון דאינון עברין קדמוי כתייהון לאובדיהון וכן ארל רטע וטוב לו רטע טאיתו גמור
 נאם כל מי טעונותיו מרובין מזכותיו מטיבין לו נדומה כמי סקיס כל התורה כלה נאם בטכר ב' דמענות טהוריד
 עטו הרטע זכה ויחא ממנו האלופים ונג' וכחכא זה מפורס כדברי המאמר אמר אט בער לא ידע וכטיל לא יבין אית
 זאת כטרמח רטעים ונג' וכיאר טזה הוא כדי טיעטם עונם ככדי וזה טסיים להטמרם עדי עד וביאר כסיף דבריו ט
 טעם זאת ההצלחה טאח להגיד כי יטר ה' כלומ' ולא יקפח סכר כל בריה וכך מצינו אחאב טהיה עובד עז' טכ עלת דק
 לא היה כאחאב אחר התמכר לעטו הרע בעיני ה' ועם כל זה בעבו טנתכס בטק וככנע לפני הטם לא קפח טכר אותה
 טכנעה וטול ממנו הגזרה במית עדימי כנו אחר הטם לאלוהו האית כי ככנע אחאב לפני לבן לא אביא הרעה בי
 במית ונג' וככר כחכא לרל טיביא ראייה מן הטובות המוענות לרטע על זה הדרך על גמול הצדיקים לעולם הבא
 אית אס לעוברי רטונן כך לעוטי רטונן על אחת כתי וכת' נאם כטס טמטלמי סכר טו לרטעי בעולם הזה על מצוה קלה
 טכדים כך מטלמין טכר טוב לצדיקים לעולם הבא ונג' והג' סכבר יגיעו טובות אל הרטעים כסבת ההטגחה על הא
 האחרים אס על הטובים וחס על הרטעים על הטובים כמו טהצלמיו ככסי לבן בעבור יעקב וכתברך בית המצרי
 בגלל חסף נכזל לוט בזכות אברה' ולא די טכזל לוט אלא גס יטכטי טוער כזולו בעבור לוט טכזל בזכות אברהם אית'
 המלאך הנה נטאיתי פנד גס לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר ונג' ועל זה הדרך ככר יטלוח הבנים אף אס יהיו ר
 רטעים בזכות האבות אחר משה זכר לאברהם ליצחק וליטראל עברך וכן יטלוח האבות בעבור הבנים על דרך יב
 יכין וכדיק ילבט וטפון לצדיק חיל חוטא טפעמים יגיע הרטע לאסוף הן ויטלוח הרבה כדי טיפול לפני כנו וכן יא
 יאריך הרטע ויטס כדי טיכא ממנו כן צדיק ארל טהאריך הק"ב לאחז כדי טיכא ממנו חזקיהו

סלמותו טאפער לו כפי חקו : וזה נגלה מאד על אחד מהמינים שנתן לו הס' אברים וכלים וזכות כחותי לשמירת החיון
ל ציומו באופן שלם שהבהמות הבצ'י קרנים האוכלים את עשב העדה לפי שהחומר שראוי שיתקנו ממנו השנים כלה
בקרינים ולא הספיק הטבע לעשות להם עני' בלתי העליון ולא יוכלו לחתך המזון יפה שם בהם הטבע כח להצ'ל'גרה
לעולם כלב סה השניה מה שחסר בראשונה : וכן מי שמזנו מצוי ברגים והצופות שם עכולו מהד' מאד ארוך וז'
בעופות וכדגים כדו' שם ל' אור וצ'הרף' ובכלב לפי שזונו בלתי מצוי שם עכולו יוצר מתאחר ארוך יודע דרוק ד'
דין דליז יודע הקב'ה בכלב שמונ' צי מועטין לפי שזה מונותיו במיעו' ג'ימים : וכבעלי הארץ והעופות טרודים
לפי שאין מונ' מן הצמחים המצוי' להם הטבע כלים כחם יוכלו להיות נאנים מן הציר והכין להם בצפרינים ארש
וט' לו חיות בעת הדריסה כדי לבז' המזון ולקדקדן טבח הארש וחמו עומד להם במקום האם לבז' הכשרי ומטבע
הנמל : שהיא בריא קט' וכח הוריו טבה כדון על חכמת השם והשגחתו בכל' המזון וכל' חל' ונחל' מ'זן כמו שצ'רף
הגמל שט' בו אורך הצוא' מתחש' לאורך עיקו כדי שיקל עלת' ליעול מונ' : ואש' ש' אכל' ח'ן השגחת סגיות
אומנותים יס' ליקח מ'זן ראיה על : נחלשו השגחת כ'איו מן הארש שא' : ש'רא' השגחת השם דב'קה בכל' אחד מהמיני'
באופנים שונים כפי מה ש'אוי אל כל' מ'ן ומ'ן להצ'ת קבל'ת שא' מונ' כפי מה ש'אוי צ'למוגו' סכעו שם לוכים לפ'
לשמירתו ולהצ' מונ' ותכל' סלמו' באופן היותר של' שא' : ולמי שצ'רף ש'רעה תעולה ככתי הצור' השגחת כחם
לחכין להם מונ' ע'ד שלא ימאול' צ'ל' בני עורב ש'מיתו כ'צ'ב' : ולע'לי ס'לב' מ'ג'ח כחם לשמר כ'צ'ת ל'דת' ע'ד
טל' תמ'א' אחר מה'ה צ'ד'ר' מ'ן השגחה הז'ה צ'צ'ת ל'ר'נה : כ'מ' ש'ר'ול' לפי ש'ח'ה'צ'ה' הק' כ'ה מומין לה'ר'ק'ן כע'ת
ל'ת' ומ'ט'ט' : וכן בכל' מ'ן ומ'ן על זה הדרך : וזה מ'ת' ש'ירה כ'ה'ר'ח ש'יש מ'ג'ח כ'מ'צ'ה' ל'ת' לכל' אחד ח'ן וס'
וטל' ו'ת' כפי מה ש'גור טכ'ו כפי מה ש'אפ'ר לו ולא יצ'וק לא' אחר מ'ן שלא יל'ס' לו ח'ן ש'א' אפ'י ח'ל'ת'
לקבל' : וחר' ש'יטי' הארש מ'נחל'שים כ'מ' צ'ת ח'כ' השל'י טכ'ה' ד'ת'ל'פ'ית יות' גדול מ'ת'חל'פ'ות מ'ן אחר מהכ'ה'
ע'נ' האחר ע'ד ש'ר'ה' א' אחר קרוב ל' ז'יתו כ'ת'ר'ג'ת' הבעלי חיים הכל'י מ'ר'בים ואחר קרוב ל'ז'יתו כ'ת'ר'ג'ת' ה'
המלאכים ראוי אש' כ'ן ש'יה' כ'ן ח'א' ש'ים התחל'פ'ות השגחת כ'מ' ש'ד'א' כ'בעלי חיים כ'ן המיני' ו'צ'ח'י'כ' מ'ז' ש'ית'
מ'ת'ר'ג'ת' השגחת מ'נחל'פ'ית כ'ן ח'י'י' הארש כפי הצ'ל'ש'ת' מ'ת'ר'ג'ת'יה' כ'מ' מ'ות' : וכע'כ'ר' וז' ש'ע'מ'ים י'ה'ה' הארש כ'מ'
כ'ת'ר'ג'ת' ש'צ'ב' ל'י' השגחת על זה הדרך כ'ש'צ'נ'ע' הז'ר'ע'ה' האל' צ'אל' הא' ע'צ'מו' א'ש' כ'נכ'ו'א'ה' וא'ש' כ'חל'ום כ'נכ'ו'א'ה'
כ'מ' ש' ל'ז'ב' ח'ל'ך ל'ך מ'ז' י'כ' וג' וא'צ'ך ל'ג' גדול וג' וא'ש' כ'חל'ום כ'מו'ס' : לא'ב'ת'ל'ך כ'חל'ום ח'ל'ל'ה' ח'ך מ'ת' על' ה'
הא'ה' א'ש' לק'ח'ת' וג'ול'צ'ר'ע'ה' ש'יה' ר'ע'ב' כ'א'ז' ח'ל'ת' האר'צ'ה' ע'י' נ'ב'צ'ים א'מ'ר' ה'כ'ת'ו' ו'ל'ג'ב' ה'א'ת' פ'ר'ע'ה' נ'ב'ע'ים ג'חל'ים :
ו'פ'ע'ה' תכ'א' האר'צ'ה' ל'אר'ש' צ'י' ש'ל'י'ם כ'כ'א' כ'מו' טכ'א'ל'צ'ר'ך כ'ן א'כ'י'נ'ע'ה' צ'י' ד'כ'ו'ר'ה' א' ל'צ'ו'ל' ו'ש'א'ל' על' י'די' ש'מ'א'ל' :
ו'פ'ע'ה' י'ד'ה' הארש כ'ת'ר'ג'ת' ל'ת'ג'ז'ת' ו'ול'א' תכ'א' ח'ל'ת' הז'ד'ע' : לא' כ'נכ'ו'א'ה' ו'ל'א' על' י'די' כ'כ'א' ח'ל'א' כ'ה' צ'ר'ה' ח'לק'ת' כ'מו'
שכ'א'ה' ל'י'א'ר' הצ'ר'יה' ל'ב'ט'ו'ת' ח'ל' ה'ר'ך ל'ת'צ'ר' כ'ל'ע'י' כ'ד'י' ש'י'כ'א'ו' מ'ג'ס'ר'ן ו'ר'ח' ו'כ'מו' ה'ע'ר'ה' ש'כ'א'ה' לא'כ'י'נ'ע'ל' ל'ב'א'ת' ל'ק' א'
ח'ד' ו'ת'ד' ד'ק' ש'ז'ית'ה' הצ'ר'יה' ח'לק'י' ו'ע'ל' כ'ן ח'ל' כ'ר'ך' ה' ח'לק'י' י'ע'ר' א'ז'ר' ש'ל'ח'ך' ח'י'ם ל'ק'ר'א'ת' : ו'כ'ת' ה'צ'ר'יה' ש'כ'א'ל'ק'צ'ת'
ה'ש'ע'ש'ים ל'כ'א'ז'ל' ז'ל'ח'ת'ה' ל'ה'ש'י'ע' ל'י'ש'ר'א'ל' : ו'פ'ע'ה' ת'ה'יה' ה'ע'ר'ה' ח'לק'י' ל'אר'ש' כ'ד'י' ש'יק'ח' ה'ש'ם נ'ק'מ'ת'י' מ'מ'י' על' ח'ט'א'
ק'ד'ם ל'ו' כ'מו' ה'ע'ר'יה' ש'א'ה' לא'ח'א'ב' ל'ב'א'ת' ל'ת'ל'ח'ת' כ'ד'י' ש'יה'ת'ו'יק'ח' ה'ש'ם נ'ק'מ'ת' כ'כ'ו'ת' מ'ת'נו' ו'כ'א'ל' : ד'כ'ים : ו'פ'ע'ה' י'ס'א'ו'
ל'אר'ש' י'ס'ר'ך' א'ש' מ'ח'ל'י' ו'א'ש' מ'מ'א'ס'ר' ו'ד'ומ'ת'ן א'ש' על' כ'ד' ה'א'ו'ד'יה' ל'צ'ר'י' ש'י'ס'כ'ו' א'ל' : הש' מ'ן ח'ד'ע' ש'נ'ס'ת'כ'ב' כ'ו' : וא'ש'
ל'מ'ר'ק' מ'צ'ו'ט' ע'ו'מ'ת' טכ'ים ו'כ'י'ס'ו'ר'ין ש'ז'ן מ'ז' ח'ד'ן י'כ'ת'נו' ח'א'נ'ס'ים ה'צ'ו'כ'ר'ים א'ז'ת' הש'ם ח'ש' ח'ש' ע'י'כ'ר'ים מ'א'ח'כ'ה' י'ק'
י'ק'ל'ו' ה'י'ס'ר'י'ן כ'פ'ס'ר' פ'ס'ים י'ס'ו'ת' ל'א'צ'ר'ת' הש'ם וא'ש' ח'צ'ו'כ'ר'ים מ'י'ר'א'ת' ח'נ'נ'ס' ו'א'צ'ר'ת' ח'ס'פ'ד' י'ק'ר'א'ו' ת'ג'ר' על' מ'ח'ת' ה'
ה'ש'ם ו'ד'כ'ר'ו' ע'ל'ת' ת'ע'י'ב'ה' כ'מו'ס'ק'יה' ל'א'ח'ב' כ'י'ס'ו'ר'ין ש'ד'ז' י'ר'א' ח'ל'ק'ים ו'ח'יה' צ'ו'כ'ר' מ'א'ז'כ'ת' ה'ש'ר' ו'י'ר'א'ת' ח'נ'נ'ס' : ו'ל'ו' י'ק'ר'א'
ת'ג'ר' על' מ'ס'פ'א'י' הש'ם מ'ז'ר' ו'י'ס'ו'ר'ין ו'ז' ח'ד'ר' מ'ן ח'ר'ו'ע'ה' ג'ל'ה' ח'ו'ת'ו' ח'ל'י'ח'א' כ'ת'ע'ב'ח'ו' ח'ר'א'צ'ן ו'א'ת' כ'חל'ום ח'ח'ק' ל'ל'ה' ו'ג'מ'ל'
או' י'ג'ל'ה' ח'ן ח'ש'ים וג' ל'ה'ס'ד' א'ר'ש' מ'ע'ש' ו'ג'ו'ה' ת'ג'כ'ר' י'כ'ש' : י'א'ת' ש'ש'צ'ת'י' תכ'א' ה'א'ר'צ'ה' ל'אר'ש' כ'חל'ום ל'ה'ס'ד' הארש'
מ'ת'צ'ט'ה' ח'ד'ע' ש'נ'ס'ת'ב'ך כ'ו'ט'י'כ'ס'ה' מ'ת'נו' ה'צ'נ'י'כ'י' ה'ג'י'ס'י'ים ו'ע'י'כ'ך' י'ח'ס'ו'ב' כ'ט'מ'ו' מ'נ'י' ש'ח'ץ' : וא'מ'ר' ש'ש'צ'מ'ים תכ'א' ה'א'ר'צ'ה'
ל'אר'ש' על' י'די' ח'ו'ל'י' כ'מו' ש'א'ת' ו'א'כ'ח' כ'ת'כ'א'ו'ב' על' מ'ט'כ'ו' ו'ר'וב' ע'צ'מ'ו' ח'ית'ן ר'ל' כ'ת'כ'א'ו'ב' ח'וק' ו'ה'א'ר'י'ך ל'ס'פ'ר' ע'כ'ן ח'צ'ר'
ש'ס'ו'ב'ל' כ'ח'ל'י' ה'ח'ו' : וא'ח'ר' כ'ך' ח'ל' י'ע'ת'ר' א' ! ח'ל'ו'ה' מ'ר'כ'א' ו'ח'י'א' פ'נ'ת' כ'ז'ר'ע'ה' ו'ס'ב' ל'א'נ'ט' ד'ק'צ'ן ר'ל' כ'י' כ'ס'י'ע'ת'ר' ח'ל' ח'ש'
ח'ד'ה' ח'ו'ת'ו' ו'י'ש'ב' לו' כ'ד'ק'ת'ו' ש'ח'ד' ש'ח'ו'ל'י' ש'ים כ'פ'צ'ת' ע'ו'כ'ו'ת'ו' ו'ח'ת'ך כ'ך' ס'כ' א'ל' ח'ש'ם ו'א'ר'ש' לו' כ'ק'ח'ל' ר'ב' ו'כ'מו'ס'ם

בנותיכם שבחתיכם אני שאינו כן שהנס בתוכי לפני ולא אחשה לשלם העונות אל חיק החוטאים ואין לנו עסק בא'ג
 הסוכחים עצמן ולא בראשונים הפושעים בעצמן והקוראי תגר בסבת הפתיות והאולת אומ' אליפז כי לא יל יהרג בעם
 וגו' וכך רבים מעמי הארץ קוראים תגר ומדברים על ה' תועה וצועקים על משפטו הטם בלי שכל והבנה ועם המת
 שומע להם ההכרח במחיותם ויותר מזה הם מתרעמים על שלא יהיה להם כסף וזהב לרוב כדי שיוכלו למלא בטנם
 ולהשתכר ביון חמר מלא מסך ילמה לא יהיה להם כח חוק ובריח אולם כדי שיאכלו וישתו ויבעלו בעילות הרבה ולא
 יכאב להם ראשם ויתענגו בתענוגי החזיר והחמור ויזעקו למה יהיה לשלם כסף וזהב יותר ממנו וכבר הרבה הרב ה'
 המורה להשיב על חלן בפרק יב מן החלק הג' והוא מבואר שתרעומת חלן המיטיס אין לו מקום כלל שהתשובה עליהם
 דרך כלל הוא להכחיש הנושא או הכסוף וזה שמי שיאמרונו כדק אינו כדק שמי שהא פתי נסכל ופושע עצמו או זולל
 נסוכה ודעתו קצרה שלא יטביעוהו הון אין ראוי שיקרא כדק כי לא אחר יראה האדם שהאדם יראה לעינים והאם יראה
 ללבב וכך אפשר להכחיש הנושא שמה שיחשבוהו רע אינו רע שפצמים יבא לאדם רע מועט להזיל איתו מרע מרובה
 כמו שארזל על פסוק אודך ה' וגו' אשר זכרנו למעלה וזהו גם כן במתאם אליהוא יחלץ עמי בעינו וכמא שפעים הרבה
 אדם שיקרא תגר על רע שהוא סבה לטוב מרובה ועל כיוצא בזה אמ' הנביא ואני יסרתו חקתי ורעונתם נאלי יחזבו רע
 והכלל בזה שבכל חלן וכיוצא בהם אפשר להכחיש הנושא או הכסוף ואבל גם אם נכח הצדיק שיהיה כן באמת והרע
 שיהיה רע באמת כבר יקרו אל הצדיק רעות לד' סבות דומות לד' הסבות שזכרנו ברעש וטוב לו הא' מצד הטוב הכולל
 כמו טבע ההויה וההפסד כאלו תאמר גשם ש' טף כדק עם רשע בשלא יהיה הצדיק באופן ראוי שיושגח עליו להזיל
 מרעתו או מצד הטוב הכולל בהנראת המערכת בשלא יהיה הצדיק באופן מהשלמות לכח הנראת המערכת או
 שיהיה חלום המזג ויחלה תמיד או שיהיה מאומה שפלה או ממדונה כגור עליה גזרה מה ויגיעו רעות אל הצדיק באמת
 באמצעות לפי שהגזרות הכוללות הנגזרות על האומה יחולו על הפרטים לא מצד עצמן אלא מצד היותן חלקי האומה
 היא ולזה יחולו עליהם הרעות בין שיהיו ראויים אליהן או בלתי ראויים כמו שגלו דניאל וחביריו בגלות המלך יויכץ
 וירמיה בגלות כדקיה מצד הגזרה שנגזרה על ירושלים או על האומה א"ע שמצד עצמן לא היו ראויין לגלות ופעם
 גם כן יחולו רעות על הצדיק בעבור כללות האומה על ד' העונות שחשב לו כשלא יבקש רחמים על בני דורו כמו ש'
 שארזל שחלומלך ומחלון וכליון שהיו גדולי הדור כענשו בעבור שהיה להם לבקש רחמים על בני דורם ולא בקשו
 וזה שהצדיק ראוי לו סילך בדרכי הטם ויחשוץ בקיום העולם כמו שהוא ית' חפץ בקיומו אמ' הכתו כי לא אחשוץ במות
 המת כאם ה' כי אם בשוכן מדרכתו וזה וכאלא יעשה כן הוא כעכש על כך ופעם יחולו על הצדיק רעות בעבור כללות
 האומה לא על ד' העונות אבל כדי לכפר על כלל האומה וזה שלמות הו' חפץ בקיום העולם ויודע שהצדיק יקבל היים
 הייסורי כשכר פני ימות ולא יקר תגר על מותו של הק' לפי מביא הק' בה ייסורין על הצדיק כופר הרע הנגזר לבא
 על כלל האומה כדי שיהיה כפרה עליהן וזה שארזל מיתתן של צדיקים מכפרת נכמא זה משורש בכתוב אמ' הטם לחון
 ליחזקאל טכב על דרך השמאלי ושמת את עון בית ישראל עליו מספר הימים אשר תטכב עלת תשא את עונם וכלית א'
 את חלה ושכבת על דרך הימני טטית וכשאת את עון בית יהודה וגו' ועל זה הוא כל מה שזכר בפרט הכה יטכיל עבדי
 על ישראל טקראש עבדי ואתה אל תירא עבדי ועקב ואתה ישראל עבדי ואמ' אכן חליטו הוא כשא ומכאזכיכו סבלם
 נאכחנו חטכנוהו כגוע מאכה אלקים ומעונה יאמ' שהנראה הייסורין באין על הצדיקים יחזבו שבאין עליהם בעבור
 עצמן ויתמהו מזה ואינו כן שאין באין עליהם בחטאתם אבל הם כפרה על כלל העולם או על כלל האומה או על המ'
 המדונה והב' שלפעמים יבואו רעות על הצדיק מצד ההשגחה האישית והוא שאדם אין כדק בארץ אשר יעשה טוב
 ולא יחטא ושמא חטא בעברת טדה בהן ידיעה או בתחילה או בסוף ולא כתן אל לבן לשוב מהן או שלא היתה בהן ה'
 החרטה הראויה ורונה הק' בה למרן אותן עבירות שבידו במעט ייסורין בחייו כדי שיהא כפי חטא לזכות לחיי הע'
 העולם הבא שכתנו שאלש הק' בה אל הרעע שר טוכותת בעולם הזה כדי לדונו באכדון כח חוכן ויגיע העונש על
 הצדיק על מיעוט עבירות שבידו כדי שיזכה לכועש כחיו כמו שארזל רובו זוכות ומיעוט עבירות כפרעין ממנו על
 מיעוט עבירות קלות טעשה בעולם כדי ליטול טכרו מטלם לעולם הבא וגו' פעמים יבואו על הצדיקים ייסורין מ'
 מצד ההשגחה האישית כדי לשמרו מן החטא שהוא מתחיל להכשל בו או שהוא מוכן אליו על דרך נישמן יסורין

חזקיהו וימזה המין הרבה ונאם מצד ההטגחה על אחריים שהם רשעים כדי להפריע מהם עד שכבר יצליחו רשעים אחרים שהם כמותם להזותם כלי זעמו של השם כמו שכתב הנלחה לבבוכד נצר הרשע ולטוטום לקחת נקמתו מיר הרשעי ישראל ומאומות אחרות על ידם אמר הכתוב על סכחיב היו אשר שבו אפי כגוי חנף אשלחנו ועל עם עברתי אנחנו לשלל שלל ולבז בז יכן נאח על כבוכד נצר מפן אקה לי כלי מלחמה וגו' וכפתי כן וגו' והד היא שכבר יגיעו טובות אל הרשעים אם בעבור עצמם ואם בעבור הצדיקים בעבור עצמם שפעמי' שהם מפיע להם טובה כדי לחזק את לבם שלא יטובו בתשובה לפניו בטמרת ועצבו את רוח קדמו והסליגו בעל ועל דרך זה מה שארזל מה שהק"ה מוכע דרכי התשובה מן הרשעים או בהפך זה שהטו חפץ חסד ומאריך להם כדי שיטובו בתשובה ונאם בעב בעבור הצדיקים טבעבור הטובות המגיעות אל הרשע בהיותו מחזיק ברעתו יתרה סכר הצדיקים העומדים בדור ההוא ונראין זה ועכו' מחזיקים בתומתם וזה שאם היה העונם מגיע אל הרשע תקף טיעטה המעט הרע לא היה ראוי להחזיק טובה לצדיקים העובדים השם מאהבה לפי שהיה מקום לבעל דין לחלוק ולומר טעבורתם את השם אינה ממהבה אלא מיראת העונם שרואים שמגיע לרשעים אבל בטראת האדם שאין העונם מגיע לאכטי הרשע מיד על עשותם הרע חוטבים טלעולם לא יגיע עליהם עונם ובעבור זה יעשה כל אדם הישר בעיניו וכן טלמה מעיד על זה בספר קהלת אמר אשר אין נעטה סתגם מעטה הרע מהרה לכן מלא לב האדם בהם לענות רע וי"ל כמתמיה על זה הדרך ואמ' למה אין העונם מגיע אל הרשע תקף טיעטה המעטה הרע טזה בנדאי הוא סבה טימלא לב האדם לעט לענות רע ומטיב כי זה לב סבות טזכרנו ונאח אשר חוטא ענשה מאת רע ומאריך לו כלומ טהסכה בזה שהטו מאריך לרשע אם כדי שיטוב בתשובה לפניו או כדי שלא יטוב כמו שכתבנו וביאר גם כן טזה יהיה לסכה אחרת ונאח כי גם יודע אני אשר יהיה טוב ליראי האלקים שיראו מלפנת כלומ טעבת האריכות היא גם כן כדי שימטך טוב ליראי האלקים שיראו מלפניו ויעבדוהו מאהבה ולא מיראת עונם :

בטנודה הנטוא והנטוא ל"ל טהרשע רשע באמת והטוב טוב באמת אבל כבר אפטר טככחיש הנטוא כטכחאר טמה טא טאטכחג מדמין בו טהוא רשע אינו כן טאולי טיודע מחטבנת יודע בו טהוא צדיק אר"ל האמר לאטה הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדי אטי רשע גמור מקודשת טמא אהר תשובה כלבו וכן כבר אפטר טככחיש הנטוא כטכחאר טמה טאטכו מדמין בו טהוא טוב אינו טוב את טלמה עוטר שמור לבעלת לרעתו וכמאת אלישז כל ימי רשע הוא מתחולל ל"ל ונאפטר טהטובנות ההן המגיעות לו הן רעות לפי טהוא מתחולל וכנאב תמיד ומטטער ודואב כאול מרבה נכסים מרבה דאגה וכמאת דוד רבים מכאבים לרשע נאטי מה טכראה לעינים טהוא טוב אפטר טאינו טוב כמו טהיה כותלג כופה ליטול והיה תחתיו מטמון נאם היה נטפל היה מתגלה לו ובהטגחת הט כתיטר הכותל וכל העם תמיה ונאמרי אף הגיע אל הרשע ההטגחה הגדולה הזאת ועל דרך האמת הים לרעת הרשע למנוע ממנו מציאת המטמון וכנצא בזה הדבה מטיסטר :

פרק יג' בהסרת תלונת צדיק מדע לנ' וכאמר טפעמים רבות מדעין בני אדם טענוניתהן גרמין יי יסורייהן ועם כל זה צועקין וקוראין תגר על מטטוי השם וזה דומה אל מי טכהו עיניו מחוב המ המשגל או אל החולה טיודע טרוע טהגתו הביאו לירי חלית ועם כל זה מטטער וקאר תגר על חלת ועל כיוצא בזה א אמר אולת אדם תקלף דרכו כמו אחי יוסף טאמת מה זאת עטה אלקים לנו עם היותם אומרים אבל אטמים אכח אכחטנו וגו' ואין צורך לדבר בכיוצא באלו וכן פעמים הרבה יחטא האדם לפי שהטו רב חסד ומאריך אל האטא אולי יטוב בתשובה עד טיטכח החוטא את חטאו וכטמביא הק"ה בט עליה ייסורין על החטא טקדס להעיר אנתו טיטוב אל השם קאר תגר לפי טטכח עונותיה ומטב טכמו טהוא אינו כנצר מהם כך הטו טוכח אנתם וצועק ונאמר טעל חנם באר ע עלינו אלנו היסודי וכני אדם טאינו יודעין או אין זוכרין טטאותם מקדמו יחטבו על השם תועה מה דומה למי טהלמה ל לחבירו אלק וזו והמלנה כתחסד עם הלנה והאריך לו זמן הפרעון וכל כך ארך הזמן עד טטכח הלנה את חובו וכטבא המלנה לתכוע חובו מן הלנה הוא מכחט בו ומתרעס ממנו ונאמר טהוא נוגט אנתו על חנם ויהאכסו טאינו יודעים החוב מככלין את הלנה ונאמרי אלנו היה אמת טהיה חייב לו למה לא תבענו עד עכטו והלנה אחר טכזר מן החו מתרע למה אין המלנה מאריך לו כמו טהאריך עד עכטו וכל אלנו דברי הביא א"ב אין הק"ה גובה חובו לעולם ועל כיוצא בזה אמ כל האמר הק"ה ותרן הוא יתוותר מנעויה אלא מאריך אטיה וגבי דליה ועל כיוצא בזה אמר הנביא הכה כ בתוכה לפני לא אחטה בי אם טלמתי וגו' כלומר לא תחטבו טכעבור טטכחתם עונותיכם

אדם שייסורין באין עליו ישפטו במעטו שכל כחשמה דרכיו ונג' פשטו ומצא יעשה תשובה שכל ונאובה פשטו ולא מ
מצא יתלה בכטו תורה שכל אשרי הגבר אשר תיסרכו יה ונג' תלה ולא מצא בידוע שייסורין שלא הבה שכל כי את אשר יאהב
היכיוו ונג' ואם קבלן מאהבה מה סכרו ידעה זרע יאריך ימים ולא ענד אלא שתלמות מתקיים בידו שכל וחסן ה' בירוי
יצלח . הנה רזל כללנו בזה המאמר כל מיני היסורין הבאים על האדם ואמר' אש הוואה אדם שייסורין באים עליו כלומר
עליו בייחוד טרואה ומכחן שאינן מצד הטבע הכלל ועל דרך הסבה הראשונה אבל הן באין עליו כפרט ולא מצד ט
טום סבה כללית אז ישפטו במעטו אש באין עליו כפי הסבה הב' כלומר על עבירות שיש בהן ידיעה ועל כן רא
ראוי לו לשפטו במעטו ואש פשטו ומצא יעשה תשובה וישוב אל הטעם וירחמהו פשטו ולא מצא ר"ל שלא מצא טהן כ
כפי הסבה הב' יתלה בכטו תורה כלומר בחסרון ידיעה אש לפי שלא היה בקי בתורה ובמצו' ועל כן אינו מכיר החטא
כדי שיזהר ממנו ע"ד ולא עם הארץ חסיד ואש לפי שאינו יודע להבחין על אי זה צד אפשר שיגיעו אליו היסורים
א' עפי שלא חטא הוא וזה כפי הסבה הג' שכתבנו תלה ולא מצא בידוע שייסורין שלא הבה הן שכל אשר יאהב ה' יכיוו
ונג' ואש הוא חכם ונכון גמור שאין לו לתלו' לא בסבה הב' ולא בג' ר"ל בחסרון הכרת החטא ובחכמתו בידוע טהן ייסורין
שלא הבה ר"ל כפי הסבה הזאת הד' אש כפי האופן הא' ממנה טהם מאהבת הטעם למרק אז זה חטא קל שצריך כפרה לט
לטהר וזהו הטעם וטוואתה כדי שתשיג המדרגה הראויה לה כמו שכתב מיסר את בני הרצוני לן לא לכקמה ממנו א
אלא לטהר אותך מן הבלבול שבו לטוב לן למדרגה גדולה וזהו וכאב את בן ירצה . ואמר כפי האופן הב' לנסותו אש יס
יסבול הטורח והעמל לאהבתו שלמק' ולא יקרא תגר על מדותיו וע"כ אמר אש קבלן מאהבה מה סכרו וכו' כי כשהאדם
מקבל היסורים בכבר פטים ימות מתרבה סכרו לפי שכל האנשי מכירין על ידו עד היכן ראוי שתגיע אהבתו של מקיים
ויבואו לעבוד הטעם מאהבה גמורה : (האופן הג' מן היסורים הן הנקראין ייסורין של אהבה באמת וזהן הייסורים הבאי'
על האדם לא למרק חטא שאין בידו עון אשר הטא כלל טכבר קבל המידות הראוי לן ולא לנסותו טכבר נוסה אבל ט
טמחמד הטעם ואהבתו אותו מביא עליו ייסוריו ולא בדברי הגלגול והידועי לבני אדם בלבד אבל גם בדברי שאינן ידועי
לבני אדם כעקדה שהיתה באחד ההרים במקום שאין עם ראויים אלא הטעם זה כדי להרבות סכרו שיהיה לן טכבר מצ
מעשה טוב ולא סדר מחשבה טובה בלבד . ואש תשאל ותאמר על האופן הב' אחר שהשי' ידע אש יעמוד בנסיונו אש
לאז נכן על אופן הג' אחר שהשי' ידע שהצדיק הזה עובד הטעם מאהבה גמורה בכל לבבו ובכל כפשוטו ובכל מאודו כמו
טכבר נוסה בזה מה צורך אל הייסורין הללו . התשובה בזה שאין ראוי שיהיה טכר הסובל הטורח והעמל בפועל ל
לאהבתו שלמקום שנה למי שאינו סובל אותו בפועל ועל כמציא בזה כאמר אל יתהלל חונג' כמשפתן שאין ראוי שיתהלל
מי שלא עשה הגבורה בפועל א' עפי טהוא מוכן לעשותה והוא חונג' כלי מלחמה כמו טכבר פעל ועשה הגבורה בפועל
והוא המפתח מעליו כלי המלחמה ועל כן פעמים הרבה מביא הבה' ייסורין על הצדיק להדגילו וסיכוי המעשה ה
טטוב עם המחשבה הטובה ויהיה ראוי לטכר יתק' גדול שמתוך המעשה יתחזק לבו באהבת הטעם לפי שכל פעל יקנה
בכפס תקונה חזקה יתק' משהי' נקנית בזולת מעשה חזקה בזה לטכר מעשה הטוב עם הכונה הטובה לא לטכר כוונת
טובה בלבד ויקרא ההרגל בעבודה נסיון כמו טכתב הרמב"ן ז"ל כי למען ענותך ולמען נסותך פי' להרגילך לסבול הט
הטורח והעמל בפועל לאהבתו שלמקום . וכן פי' הכתיב שאמר כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים . ר"ל טבא האלק'
בקולות נוראות ובלפידים מרעידים לב' סבות . הא' להרגילכם לסבול בפועל הטורח והעמל והצער לאהבתו שלמקום
לפי שהמעשה יקנה בכפס תקונה חזקה לאהבת הטעם . ואחר שתצא המחשבה הטובה והדבור הטוב שאמרתם כעשה ו
ונשמע אל הסועל יהיה לכם טכר המורגל על מעשה טוב לא טכר מחשבה טובה בלבד והב' להשי' אתכם על גדול העונט
המגיע לעובר על דברי הטעם וזהו ובעבור תהיה יראתו על פשטו . וכן פי' הכתיב שאמר כי מנסה ה' אלקים אתכם
ונג' כלומר טהשי' הוא מרגל אתכם בדרכי העבודה כדי שתתחזקו בלבבכם תכונת האהבה את הטעם ויהיה לכם עם זה ט
טכר מעשה טוב כשיודע בפועל שאתם עובדין מאהבה ואינכם נפתים אחר דברי הנביא והוא אז חולט החלום והוא
בעבור התעללת המחמה שאתם רואים בעבודת אלקים אחרי וההצלחה הבאה עי' בעושר וככסים וכבוד טזה הדבר
הוא המפתח את האדם לעבוד עז' ואמר משה כפרטה נכבים כי אתם ידעתם את אשר יטכנו בארץ מצרים ונג' ותראו
את טקציהם ונג' טן יט בכס איש אז אשה ונג' ר"ל שלפי טראתם טעם היות הטקצוים והגלגולים הטעם עז' ואכזן ראיתם
רבוני הכסף והזהב אשר עם האומות הטעם נלזה אינו חוטט טמא יתפתה

ישורון ויבצע וכמו שארץ יפה ענתה לישראל וזה כדי שלא יבצעו מרוב הטובה כמאמר הכתוב וכסף הרבתי לה: הג' ה
 היא שלפעמים יגיעו אל הצדיק רעות בסבת הרשע כמו שיגיעו טובות אל הרשע בסבת הצדיק כמו שאמרנו וזה מה
 מפני שניס יחס מפני שהאבות היו רשעים ונגזר עליהם ועל זרעם עונש מה שהא ימנע בהכרח על הזרע
 ההוא הן שהיו רשעים או צדיקים כמו שנמשך העונש על כל זרע עלי בעבור הטוב האבות ובהרבה אחימלך וכו' עיר
 הכהנים באותו חטא ונמשך עונש חטא אדם על כל זרעו הן שהיו צדיקים או רשעים כמו שארץ ד' מתן בעטיו של כ
 נחם כלומר שלא היה בידם עון שימותו בו אם לא בחטא הקדמני שחטא אדם בעצתו של נחם יחס מפני שא"עפ שלא
 נגזרה גזרה על האבות ועל זרעם אלא על האבות בלבד ומשך העונש מן האבות אל הבנים במקרה א"עפ שהיו צד
 צדיקים כמו מי שהיה עשיר ובעבור חטאו אבד ממנו ונשארו בניו בעוני א"עפ שהם צדיקים בנין האבות או כמו
 אם האבות חטאו ונגזר עליהם גלות ונגלו ונשארו בניהם אחריהם בגלות בעון אביהם ועל זה הדרך נאמר אבותינו
 חטאו ואינם נג' שאם האבות לא חטאו לא היו בניהם אובדין ממנו אלא היו גולים וזהו הבנים נשארו בארצם
 או היו עשירים בממון אביהם הנשאר להם כל עוד שלא היו הבנים באופן מהרוע שיגלו מארצם או יאבדו ממנוס ו
 נא"עפ שלא היו במדרגת הטוב שיזכו לשוב לשבת בארץ או להתעשר מתחלה ואם היו נשארו בארץ לא היו גולים ממ
 ממונה ואם נשאר להם ממון מאביהם לא היו אובדין אותנו וכמאמר לפי זה שהגלות או העוני הבא אל האבות בחטאם
 סובלין אותנו הבנים לא מישא הכן בעון האב מזה יהיה עול בחק הסי' חלילה וכבר ביאר זה יחזקאל ואמר בן לא ישא ב
 בעון האב ואב לא ישא בעון הבן הנפש החוטאת היא תמות וזלתי אם יהיה בדבר חלול השם ונרימות חטא אל הרבי'
 הרואים שאז ימשך העונש על הזרע גם כן כמו שהיה בענין עלי' והד' היא שלפעמים יגיעו אל הצדיק רעות לטוב
 לו והן הנקראין יסורים שלא הבה ונקראין גם כן נסיון וזה על ג' פנים הא' הן יסורים הבאים על הצדיק הנמור העובד
 השם מאזהב גמורה שמהאבות השם אותנו מביא עלינו יסורים למרח או זו טומאה או זיהמת חטא אבנפסנו וזה שהאדם אי
 אפשר לו שלא יחטא לפעמים בעבודתו קלות שאינו חייב עליהם קרבן או שהוא מתעצל בקיום מצות עשה ואפי' הצ
 הצדיק הנמור אינו נותן אל לבו לשוב עליהן ודברים הללו אף על פי שאין קרבן בא עליהן ואינן ראויין לעונש מכל
 מקום מצד שהן מזהמת הנפש ומטמאין אותה הן סבה למעוטי מדרגתה בעולם הבא ובעבור זה העבירה שאין בה
 ידיעה לא בתחלה ולא בסוף אף על פי שאינה ראויה לעונש צריכה כפרה כמזכר בפרק א' ממס' שבועות: ומאזהבת
 השם ית' את הצדיק הוא סיבא עלינו יסורים למרח אותה וזהו המא וטומאה שבנפש כדי שתשיג המדרגה הראויה לה כפי מ
 מעשיה הטובים ולא יעקה דבר יסורים הללו אף על פי שהן למרח עונות לפי שאין סבתן ידועה לאדם נקראין כ
 נסיון ונקראין גם כן יסורים שלא הבה לפי דעת הרמב"ן ז"ל סכתב בטעם הגמול שלעולם אין יסורים בלא עון כדברי
 ר' אמי שאמר אין מיתה בלא חטא ואין יסורים בלא עון אף על פי שהרחיף אותה מימרא סוכר הרב ז"ל שלא נדחת אלא מ
 מאין מיתה בלא חטא אבל לא נדחת מאין יסורים בלא עון ועל כן אומר שאי אפשר שיבוא לעולם על האדם יסורים
 בלא עון ואולם כשהם על זה הדרך שאמרנו נקראין יסורים שלא הבה לפי שהם מאזהבת השם את האדם כדי שלא ת
 תמנע זיהמת אי זה חטא קל שלא הרגיש בו משתגע הנפש אל מדרגת הראויה לה לפי מעשיה והאופן הב' מן היסורים
 הבאים כפי הסבה הד' הוא לפי הדעת הקדום המשורסם באומה והוא דעת הגאון ז"ל שאמר שכבר יגיעו אל האדם יסו
 יסורים בלי עון כלל והן הנקראין יסורים של אהבה לפי שאינן באין על חטא כלל ונקראין נסיון וזה שלפעמים מב
 מביא הק"ה יסורים על הצדיק לנסותו אם הוא עובד השם מאהבה גמורה כמו שכתנו כי מנסה האלקים אתכם לדעת
 וכו' או אם הוא עובד מאהבת סכר ויראת עונש וזה שלא כל האדם שמחשבתו טובה ועובד השם מאהבה גמורה בו
 בימי השלמה וההצלחה יש לאל ידו לחזק את לבו לסבול הטורח והעמל לאהבתו של מקום ולעבוד השם מתוך העוני
 והצער כמו מתוך השלמה וההסקט ואלא יקרא תגר על מחמתו של מקום בבא עלינו צרה וצוקה ועל כן מביא הק"ה
 יסורים על הצדיק לדעת אם יסכים המעשה הטוב עם המחשבה הטובה הלא תראה שאינך היה תם וישר וירא אלקים
 וסר מרע ומחשבתו וכוננתו טובה ולא יכול לסבול הטורח והעמל בפועל לאהבתו של מקום כי כשבאו עליו יסורים
 קרא תגר על מחמתו של הק"ה ומתוך כך כתאמתו דברי השטן שאמר החכם ירא אינך את אלקים הלא אתה סכת בע
 בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו ונודע שהיה עובד השם מאהבת סכר ויראת עונש לא מאהבה גמורה ועל כן כס
 כשהק"ה מביא יסורים מזה המין על הצדיק נקראין יסורים שלא הבה לפי שעל ידם מתברר לבני אדם האומרים על
 הצדיקים המצליחים שאינן עובדים מאהבה שמתוך כך יכירו הכל וידעו שהצדיק' ההם עובדים השם מתוך הצער
 כמו מתוך השלמה ועל זה הוא שארץ אל רחא אדם שייסורין

והנראה לי בדברי אסף הוא שאסף סוד הספיקות במזמור אך טוב לישראל כדי לכתוב התיימן וכתב ההתקן
 הן בצדק ורע לנהן ברטע וטוב לו על דרך הסבה הב' סכתבנו והתחיל אך טוב לישראל כלומר
 חיי יודע שכל רע שיבא אל הצדיק אין תכליתו אלא לטוב ולזה תשם לשון אך כלומר שאף אם בתחלת המחשבה לא יראה
 שיהיה הרע המגיע לישראל מהם צדיקים טוב איכנו רק טוב ואמנם ההכרה שהוא טוב אינה מסורה לכל אלא לבני ל
 לבב שכל אדם זולתם מוכן אל שיכשל בזה ויחשוב שאין הרע ההוא המגיע לישראל לתכלית טוב וזה שאני כמעט נטו
 רגלי ונג' ויבאר הטעם למה כי קבאתי בהללים ובהצלחתם טעמים רשעים אראה תמיד ושלמות מתחדת כל ימיהם
 עד שהם מתים בלי צער וסורין כי אין חרצבות למותם טכחם בריא וחזק בעת מותם ונגם בחייהם בעמל אנוש א
 אינמו ונג' לכן ענקתמו גאה ונג' והמשך הענין למנות הצלחתם ואמר יצא מחלב עינימו כלומר שהם כאים במראה ו
 ובתמונה במראה שהגרון שלהם יתיר לכן מהחלב או יאמ' שהם שמנים מאד עד שעניניהם בולטים מתוך האוזן ו
 וכדי שלא יחשב שהשומן מגנה אותם ומביא אותם לדי כעור התואר והתמונה את עברו מטכין לבב כלומר שהם כאי
 יתיר וכל המשניות שאפשר לאדם שיחשוב בלבו ואמ' עוד שהם רעיו לבריות כי תמיד יתיקן אותם ודברו ברע עושק
 והם רעים לשמים ג' שומרוס ידברו ושתנו בשמים פיהם בהיות לשונם מתחלפת בארץ והמשך אל זה לבאר הרע
 שמתוך מהצלחת אל הרשעים ואמ' לכן ישוב עמו הלום ונג' כלומר שכמעט בני ישראל רואים הצלחת הרשע על זה ה
 הדרך ישובו הלומים ומחכאים לביתם ונמי מלא יומנו למן ר' שהם מוצצים רוח' מינות מן המים הרעים הללו מן ה
 האש המלא טכסב זה מכחישי ההטובה ואמ' איכה ידע אל ונג' הנה אני רואה אלה הרשעים והם שלני עולם מרבי חיל
 א' כ שאם עבוד אלקי ולרין זכיתי לבבי ואני רוחן תמיד בכקון כפי מן העבירות ועכו' אני נגוע כל היום וסובל יסורים
 דבר יום בימנו ותוכחתו לבקרים ואמ' המטורר אם אחרתי לספר כמו אלה הספיקות הייתי יצא מכלל הצדיקי וכונן
 בחר בניך וכשאחשוב לרבותי מהי ועל מה זה עמל הוא בעיני עד אבא אל מקדשי אל ונג' והוא המקום המזומן והמ
 והמוכן לכל אדם באחריתו להתקשר בו הנשמות וקראו מקדשי אל לפי שהוא תחת כסא הכבוד והוא מתחלף המדרג
 ואכילה באחרית אלה הרשעים אם יוכלו להיות כדבקים ונקשרים במקום הקרוש ההוא ואני רואה שאי אפשר שידבק
 בו לפי שכל דבר יקרב אל דומהו ויברח מן ההסך וכלי ספק שהרשעים לא יוכלו להדבק במקום ההוא להינתן הפכי
 לטבעם שיחליק ממנו ויפלו בשאל תחיתת הוא אך בחלקית תשית למנו ומתוך כך הפלתם למטות או כאמ' שאך בחל
 בחלקית תשית למנו רוחן שהצלחת הרשעים בעולם הזה איכנה רק בעבור שהק' בה מחליק להם ומסביר להם פני כדי
 שלא ישובו בתשובה ויאלכו מעט זכות סביר בעולם הזה ותפילם בעולם הבא למטות נכח ואז יהי לשמה כרגע
 ונג' וכאשר החלום שיחלום האדם כשיטן להק' כלומר בתם ההוא דבר מעט באותו שיעור תבזה כלמס שהוא הכפס
 כמו שפי הרב ז' בשתף גלס ועד כאן השיב תאכתי רטע וטוב לו ע' סכתבנו בסבת הב' ואמ' טב להתייר הספק ב
 בצדק ורע לו על דרך אחרת ואמ' שאין הרע הבא על הצדיק רע בצרוף אל הטוב הנכחי המוכן לו ואמ' כי יתחמץ לבבי
 ונג' כלומר א' עפי שאמרתי טעם לרסע וטוב לו ע' קאסיית צדיק ורע לו במקומה עומדת ויתחמץ לבבי עליה וכלתתי
 אשתונן עם כל זה אני בער ולא אדע טעם על צדיק ורע לו אלא שאני רואה ומרגיש בעצמי כי כשאני תמיד עמך ומ
 ומחשבותי דבקה כך אתה אחז ביד ימיני לעזרתי ולהצילני מן המקרים הבאים עלי כדרך מנהג הטבע ומנהגו של ע'
 עולם כענין שאל דוד דבקה נפטי אחרי כי תמכה ימיניך ל' כשנפטי דבקה כך נמטכת אחרי לעבדך בלב שלם מיד
 היא תומכת ביד ימיניך שהיא ההטובה האלקית העוזרת אותי כאלו אצת אחז ביד ימיני לסמרי מן הפגעי ואני רואה
 כי כאלו החיי הגמתי בעצתך תנחני כלומר בהערות אלהיות כמו שזכר בפ' י"א מזה המאמ' תנחני ותנהלני להנצל מכף
 רע' ואחר אלן הדיים אל כבוד תקחני וכזה אני משבח כגודל הכבוד והמעלה המוכן לי ואני אומ'

כלבי מי לי בשמים ונג' שזה כבודך החוסף עלי ומטניח כי מן השמים ועמך שיש לי בשמים לא חפצתי בדבר מן ה
 הארץ שאני יודע כי כשיכלה הגוף וכחונתה שהוא שארי ולבבי שהם הכחות הנשמות אותם שיש להם התלות בגוף עכו'
 איכני כלה בכלותם שצדי ישראל דבר קיים כי והוא שקרא צור לבבי שהוא החלק השכלי שהוא קיים כצור החזק וחלקו
 במציאות הוא היתי כדבק באלקים לעולם שהוא דבר נכחי ולא אפשר מן ההספד אחר שאני דבק בדבר נכחי ואבל
 המתרחקים ממך יאבדו בלי ספק שאתה תצמיית כל אנה ממך כלומר הכפרד ממך ומצדק בדבר אחר זולתך ואני
 קרבת אלקים לי טוב ל' כל טובי הוא היותי מתדבק אל השם ושאיית בה אלקים מחסי לספר כל מלאכותך ל' השל
 סלחיותי והנשלמות טכעטו על ידי הנביאים וזהו הדרך שהלך אסף בהת' אלן הספיקות והוא נכון מאד ומשכים אל
 האמת :

פרק טו ומה שנשאר עלינו לבאר הוא שאמר שזכרנו בדברי אסף הספיקות הללו והתירם על דרך סכתבתי ל
 למה חזר הנביאי הבאים אחרית לספק עליהם ומה חרטנו בספיקות ובהיתרן והיינו יכולי לומר יא

יתפתה אדם מכס אחייהם לחמדת ההצלחה היא ועל כן אחר שן ים בכס וכו' ועל כיוצא בזה אחר כי מנסה ה' אל
 אלקים אתכם כלומר שאחר שלא תתפתו אחר ההצלחה היא תהיו מורגלים בתכונת האהבה ויהיה סברכם יותר גיזל
 בעבור הטורח שתסבלו בפעל לאהבתו וידע שאתם עובדי' מאהבה גמורה ולא מאהבת סבר וידעת עונש וזה מספיק
 לייסורין הבאים על דרך האוסף הטוב אבל ענין הנסיון הנזכר בעקד' הוא בהכרח מזה האוסף הג' טרצה הש' שהכונה
 הטובה שהיתה בלב אברהם תצא אל הפועל ויהיה לו סבר מעשה הטוב עם המחשבה הטובה ולא סבר כמנה טובה ב
 בלבד' ובעבור שהידיעה הנפלת בדבר אחר טיבא אל הפועל היא מתחלפת בהכרח אל הידיעה בדבר קודם טיבא אל
 הפועל יאמר הכתוב כי עתה ידעתי וגו' א' עפי טלא כתחלטה בו ידיעה כמו הנה כא ידעתי כי אשה וגו' טלא כתחלטה עתה
 לאברהם הידיעה בזה אלא הפועל המורה שהידיעה הקודמת היתה אמתית כלומר הגיע הפועל המורה שאיתה ירא אלקי'
 עובד השם מאהבה גמורה' והידיעה הזאת כבר ביארנו בפר ג' מזה המאמר שא' עפי טיבא מחייבת סגנו בחקנו אהבה מ
 מחייבת סגנו בחקנו ית' ויאמר הכתוב ידעתי ע"ד לשון בני אדם טלא כתנה תורה למלאכי השרת וראוי שתדבר בדברים
 מיובנים אלינו' ובעבור זה יזכיר הכתוב לשון כסין בכל מקום' כאמר עתה ידעתי לפי שאז נעשה המעשה בפועל מ
 מורה על מה שהיה יודע שאברהם ירא אלקים ועובד מאהבה ולא לדעת עונש טאז בעולם עובד יותר גדול מהיותו
 טונח לכנו יחידת אחר היתן כן לז' טנה ולא כמנע מעטו כן לאהב' הש' וזה אית גדול מורה על היותו עובד השם מאהב'
 גמורה ולזה תארו הכתוב' באוהבי ואמר זרע אברהם אוהבי וזה המין מן הייסורין הן עקר יסורין טלאהבה שהזכירו ה
 הבאנו ז' וזה טהב' מחד אהבתו את הצדיק מכי ייסורין עליו להרבות טכרו כלומר כדי שישכל בפעל הטורח והעמל
 לאהבתו של הק' כה כדי שיהיה לו סבר מעשה טוב לא סבר מחשבה טובה בלבד ואלו הייסורין אינן מחיין הייסורי טכאז
 על איוב ולא מן הנסיון טכאז על חזקיה טכ' וגם במלכי מלך בכל המלכו' עלת לדו' המופת שהיה בארץ עובד
 האלקים לנסותו לדעת כל אשר בלבבו' וככאל בזה כמו שהעיד הכתוב' ולא כגמול' עלת הש' חזקיהו כי גבה לבו וגו'
 שאמתן הייסורין והנסיון היו מהאוסף הטוב בלבד אבל אלן הייסורין הבאין ע"ד האוסף הג' אינן באין אלא על הצדיקים ה
 הגמורי כמו שאר'ל ככ' ה' צדיק יבחן היוצר הזה כשהוא בודק את כבטנו אינו בודק בקנקי מרועעיס טאינו מספי'
 להקיס עלת עד שהוא טוכרו וכמי הוא בודק בקנקי יפיש טאפי מקיס עליהם כמה פעמים אינן נסב' ה'הד והאלק'
 כסה את אברה' וזה המין מן הייסורין כטכאז על הצדיקים כמו ר' עקבא וחבריו אינן עול בהקו ית' אבל הם חסד וח
 נחניכה מאתו שהוא ית' חספ' לתת להם טכר מעשה טוב והעובדי' בפועל מאהבה לא סבר מחשבה טובה לכד טאז אדם
 מגיע למדרגת האהבה הגמורה עד שישכול בפועל הטורח והשתל לאהבתו טלהק' בה' ולפי זה איך להקשות על האוסף
 הג' הזה ולומר אחר שהט' יודע שהצדיק הזה הוא מורגל בעבודה ועומד בנסיונו למה ינסה אותו כי כמו שאמרנו אין מ
 מדרגת השכר המעוהד לעובד בפועל טנה למדרגת העובד במחשבה בלבד' והרי זה דומה לאומ' למה טנה השם לע
 לעשות המצות בפועל הלא די טחטב האדם בעשייתן טנה בלי טסק מבואר התטובה טטכר המצוה יגיע על עשייתה
 בפועל לא על המחשבה בלבד' וזה נזכר בתורה הרבה ועשית אתם ושמעת ישראל ועשית ועל עשיתן כ
 בפועל הנסיון טהט' רוצה טיגיע המעש' בפועל לא הכמנה הטובה בלבד' והתכוון כמה סכתב בסכה הד הזאת בענין
 הייסורין טלאהבה הז' ענין הנסיון שהוא דבר נכון ומסכים ל' אמת יותר מכל מה טראינו לזולתנו כו' וטכאז לענין הש
 הפרק ונאמר דרך כלל כי לא יגיעו רעות אל הצדיקים כי אס בוצר ובמטט א' עפי טיבא נעלם מתנו הייסורין הט
 המגיעין ההן מאז ז' טכה מד' הסכות טזכרנו הש

פרק יד' אחר טביארנו ישר מטטט השם וטאז עלת תלונה לא בצדיק ורע לו ולא ברשע וטוב לו צדיק
 לתת טעס למה היו הנביאים והחכמים מתרעמים על כ' המדות הללו טלפי ומה שאר'ל הש' מ
 מרעה נסתפק בטאלה' כטטאל הודיעני כא את דרכך ואדעך' ואיוב היה מתלונן על זה כמו שאמרנו' ואסף גם הוא
 אומר ואכי במעט כטיו רגלי וגו' כי קכאתי בהנללי וגו' וזו טאל' רשע וטוב לו' ואמר עוד אך ריק זכיתי לבבי וגו' וזה טאלת
 צדיק ורע לו' ומרמה ג' כ' אומר תדוע דרך רשעים צלחה' וחכקוק אומר למה תביט בוגדי' תחייט בכלע רשע צדיק מ
 מחכו' ואמר עוד כי רשע מכתיר את הצדיק על כן יכא מטטט מעוקל' ומלאכי אומר הוגעתם ה' בדברכם ואמרתם
 כמה הוגענוך באמרכם כל עונסה רע טוב בעיני ה' וגם נכנו עונסה רשעה גם בחכו אלקי' וימלטו וקאלת אומר יש הכל
 אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים טיגיע אליהם כמעשה הרשעים וט' רשעים טמיגיע אליהם כמעשה הצדיקים ו
 מולת זה הרבה בדברי הנביאים' ודבר זה צריך כתר בלי

שהנביאים לא היו מסתפקים בדבר אחר מנזכר היחיד בדברי אסף אלא שהזכיר שתי אלג הספקות להיותם מצטערים על הדבר צער גדול כשהיו רואין בעיניהם רשע וטוב לו או צדיק ורע לו שהדב' סגרה לעינים מצער את האדם צער גדול יותר מהידעה בו שהאדם מתפעל יותר מהמורגש ומנושא בחוס היצר ממה שיתפעל מן הנודע באמתות א' עפי שלא יספיק במציאותו כלל הלא תראה חרפה נאלץ מפי הטם בהר לך רד וגו' ולא היה הדבר אצלן בספק כלל אחר ש טכאח לו מפי הטם ועבד לא כמנע מלהוריד הלוחות ולא הסכי' להניחם בהר וטלא לתארוס וכסאדב אל המזכה נראה את העגל בחוט חיה אסנו ויטלך יודיו את הלוחות ויטבר אותם תחת האד' הרי מנתפעל מן הנראה לעינים וכצטער ו נדחה אסנו יותר ממה שנתפעל מן הנשמע א' עפי שהיה יודע שהנאח לו מפי הטם אמת גמור כלי ספק ועל דרך זה ה היה אפטר לגמר שהנביאים בראותם בעיניהם צדיק ורע לו ורשע וטוב לו היו מצטערים מאד על זה ובעבור זה היו מתלוננים על הדבר הזה כחולה המצטער על חלת א' עפי שידע סבת חלת קאדם לכך ויודע טיחלה בהכרח אינו מניח מהתלונן על חלת בשעת החולי ויורה על זה מאח' ירמיה טאח' צדיק אתה ה כי אריב אלק' כלומ' יודע איני מצדיק א אתה ה ויטר מטפטיך כשאריב אלק' רל כטאחי מתרעס מן המדה הזאת אבל מכל מקום איני זוכר צערי ומצע דרך ה הרשעים כלחה וכן נאח טהיתה כוונת כל הנביאים אלא טאין זה מספיק מכל וכל ולא מסכים עם הכתנ' יפה :

והנראה לי בזה שגא שהנביאים לא היו מסתפקים בדרוש טנסתפק אסף כלל אבל היו מסתפקים ומתלוננים ע' ד מה ט שאת הוד כפלה כא ביד וגו' מה טא' עפי טממטפטי הטם היטרים אפטר סיגיע רע לצדיק כמו סכת מכל מקום לא היה ראוי סיגיע זה לצדיק על ידי הרשע עצמו טזה תביא לאכסיום לפסקק במשפטו הטם ותפוג תורה ויורה על זה למן ת תלונת חבאק טאח' כי רשע מתקיר את הצדיק על כן יצא מטפט מעוקל א' עפי שהיה יודע טיטראל חוטאין וחיובן עונס היה מתרעס על היות הגעע העונס ליטראל על ידי נכוכד כצ' הרשע כי היה ראוי סיגיע עונס ע' הטם אס ב במגפה או ברעב או בתחלואים רעים כמו טחלו באיוב או טתיה יתסלס הפוכה כמו רגע כסדוס לא טהיה הרט הרשע מתקיר את הצדיק ולהראות טא היתה כוונתו בתלונתו אח' למה תביט כנגדים תחרים כבלע רשע צדיק ממנו שלא אחר צדיק סתם אלא צדיק ממנו כלומר טא' עפי שלא היו יטראל צדיקים גמורים מכל מקום היו יותר צדיקים מ מנכוכד כצ' הרשע טהיה מבלע אותם ומזה היה מתרעס למה היה מתנהג במדה הזאת סיגיע הרע ע' הרשע לצדיק ממנו א' עפי טאיכנו צדי גמור וכן תרעמות ירמיה היה על דרך זה נב טהיה מתרעס על אכטי עכנות טהר רשעי והיו רודטין אותן ומבקטין את כפטן והיו רוצים להטאקתן סס טמותוהוא לא היה יודע אח' נאחי ככבט אלוף יכל לטכנוח ולא ידעתי כי עלי חאכנו מחטבות כטאדיתה ען בלחמו וכבריתנו מארץ הדיים וטמו לא יכר עוד ולולי הטטגחה האלקית היה כוסל בידס כמו טאח' זה הודיעני ואדעה אז טראיתני מעלליהם וסכת התרענות הזה אינו לפי טאינו מטפט יטר טיעטה הטם מן הרשע כלי לקחת נקמתן מן הרשעים כמו טכארתו בסכ ה' מרשע וטוב לו אלא לפי טמבי את האכטי לחטוד מטפטי הטם ונאח טאח' חבאק על כן תפוג תורה ולא יצא לכצח מטפט וגו' חזא על דרך מה טאח' סלמה מעין כרשט וגו' רל טכמו טהמעין הכרשט והמקור המטחת אן היע וההזק למעין ולא למקור אלא לנראים ולמסתפקי ממנו להיות מצטערים על היות מעינס כרשט ומקארס מטחת כן כט הצדיק מט לפטי רשע אן ההזק לצדיק טהוא יודע טהייסורין סכאי עליו הן לטוכתו למרק מיעוט עונות סבות ויודע גס כן סהרבה דרכי למק' כטאק נקמתו מעוכרי רצונו ואין הכדל אצלן בין טיפוט הטם חטא לצדיק ע' כחט או אריה או בעל או אחר או על ידי הרשע ואלס ההזק והצער ה הוא לאכטיס הרתאי לפי טהס באיס לחטוד במטפטי הטם ולמו הנה פלנו רשע גמור ונאח חזק את פל טהוא צדיק ממנו א' עפי טאינו צדיק גמור ויורה לאכטי טאין זה מטפט יטר לא טהיה כן לפי הילמת טהכה חבאק עצמו ביאר זה טאח' ה למטפט טמתו וצור להוכיח יסדתו רל טהרשע אינו רק כלי טיעטה הע' על דן מטפט ברשעים וטוכיח הטם הצדיקים על דן כמכאוב וצער כדי למרק מיעוט עונות סבידס כדי טיכנו לחיי העולם הבא וטיאכד הרשע אכדון נכחי כר כרנע כמו סכאכד כל זרע ככוכד כצ' ויטראל עלן מגלות כבל והטליות : והעולה מזה טכל ייסורי הצדיקים תכליתן ל לטוב והטלחות הרשע תכליתן לרע וכל דבר יכחן טוכתו או רעתו כטי תכלית וכו' הדרך יכטנו כל דברי הנביאים ו והחמתי אחד לאחד טיט מהס טדברנו על דרך אסף או אינב יט טדברת על דרך חבאק וירמיה ויטפיק הדבור בהטגחה במה טכתבנו :

פרק י' וראוי טכמשך אל הטטגחה הדבור בתפלה לפי טהתפלה א' עפ טאניה עיקר מעקדי התורה הנה היא עכף מטעף מן הטטגחה טקבלת התפלה תרה בהכרח על הטטגחה כמו טכארכו והוא דבר ראוי ומחוי על כל מאמי בהטגח טיאמין טהתפלה מועיל לו להטילן מרעתו כי מו טלא יתפלל בעת צרתו הנה הוא אס מפני טלא יאמין בהטגחה ואס טיאמין כה אבל יספק ביכולת הטם על הטלתו וטתיהן כפירה ואס טיאמין בהטגחה ולא יס יספק ביכולת הטם על הטלתו טהאל יכול על כל דבר אבל יספק אס הוא ראוי לכמו זה הטטכה טתשמע תפלתו וזה ד

כאלו התפלה היא מצד הכח המתאחד ואינו כן אלא מצד הכח הסכלי המעורר את האדם אל הטוב ולא הבה את הטעם ו
 והכח המתאחד בהפך. ולזה סיים הכתוב תכין לבס תקציב חזק. לבאר שמועצת תאוות הענוים אינה אלא אחר שיכין
 הכח הסכלי אל התפלה להדבק בטעם וזהו תכין לבס ואז תקציב חזק. וכך כאלו לדניאל למן היום אשר נתת אל לבכך
 להכין ולהתענו. לפני אלקך נשמענו דברי וביארו זל מאין שאפי קבלת התענו קודם שיתענו תועיל לקבלת התפלה
 מצד הכנת הלב וזהו שאלת הכתוב וסיה טרם יקרא ואני אצנה כלומ כשיכין הכח הסכלי עצמו להתפלל או להכנה ול
 ולהתענות טרם שיעשו התפלה והתענות בפעל אני אצנה ובעוד הם מדברים לעשות התפלה והתענות אני אצנה
 ואפי קודם שיתפללו בפועל וכלבד אחר שיגזר הכח הסכלי שהראוי להתפלל על הדבר הזה וזהו הדבר ההוא אשר הה
 ההטבה לא מצד הנותן בלבד מהאל יכול על כל דבר אבל שיבחן האפשרות גם כן מצד המקבל אם יש בו הכנה לקבל
 החסד ההוא שאם אין הכח המקבל שיקבל חסד גדול כזה שהוא דבר שאין בחיך לקבלו אין ראוי לבקש עלת רחמים. ש
 שמי שיתפלל לטעם שיתלכזהו על כל העולם כאלכסנדר א"ע שהדבר אפשר מצד הנותן מהאל יכול על כל דבר אח
 שאין מחק המקבל שיקבל חסד גדול כזה והדומה לו אין ראוי להתפלל עלת כי אין כל אדם ראוי למטול על כל יוטבי ה
 הארץ שאפשר שיהיה בהם איש יותר מוכן לזה ממנו ולא ימנע הטעם טוב מן האחד בעבור זה שחשדו הטעם ימנעו מצד
 התפלה על המקבלים כפי מה שיהיה בכחם לקבלם. ועל זה אמר המפורר גל על הדרך וגו' כלומ שכחית הדברים
 המועילים אל האדם וראיות המקבלים תלוי בחכמת הטעם ולא בזולתו:

פרק יח

מה שהבי האנשים לשקפק בתפלה קריב למה שהביא אותם לסלק ידיעת הטעם. וזה טעם אמר
 שלא ימלט הדבר מהחלוקה. אם טעמו מהטעם טוב מה על איש מה או לא נגזר. ואם נגזר אין ש
 צריך תפלה ואם לא נגזר אין תועיל התפלה לטעות רצון הטעם לגזור עליו ט ב אחר שלא נגזר שלא ישתנה הטעם מן הר
 הרצון אל לא רצון ולא תלא רצון אל רצון ובעבור זה יזמרו שלא יועיל כשרון המעשה אל שגיגה לאדם מהטעם בע
 בעבור טוב מה וכך יאמר שלא תועיל התפלה להשיג טוב מה או להכשל מרע טעמו. עלת וכתבא אינו טוען זה הר
 הדעת בטעם הרשעים ונטה אליו אמר כמתמיה על הטעם אם מסגור במעשה בני אדם מדוע לא יענוט הרשעים על
 היותם מאמינים על הדעת הזה. אמר מדוע רשעים יחיו עתקו גם גברו חיל זרעם נכון לפניהם עמם וגו' ואמר ל
 לאל סר ממנו מדעת דרכיך לא חסכו. מה שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נסגב בו. הכה יבאר שרעתם היה שאין כט
 כשרון המעשה מועיל וזהו אמרו במה שדי כי נעבדנו. נטאין התפלה מועילה וזהו אמרו ומה נועיל כי נסגב בו. וזה
 להתם חסכים אחר טעמו על האדם רעה מה אי אפשר שיתקבל בטעם כד ונראה שנטה ארבע לזה הדעת במה טע
 סמך לזה הן לא בידם טובם עצת רשעים רחקה מני כלומ הכה אני רואה כי לא בידם טובם שלא על ידי כשרון המ
 המעשה ידכו טובותיהם ולא חיק רוע מעשיהם להסיר מהם הטובות המנועות חליהן ועל כן אני אומר כי
 עצת רשעים רחקה מני כלומ העצה האלקית היעוצה על אלה הרשעים שיכלו בטוב ימיהם היא רחוקה מדיעתי ועל
 כן אני אומר שהכל בגזרה שאם לא יהיה הכל בגזרה ויהי כשרון המעשה מועיל היה ראוי שיגיע הרע אל הרשעים כצ
 בעבור מעשיהם ואינו כן כי כמה נר רשעים ודעך. יובא עלימו אדם חבלים יחלק באפן דל כמה רשעים נראה שו
 שידעך כרם וסיבא עלימו אדם כלומ גמול מעשיהם הרעים ושחלק להם הטעם חבלים באפן על מעשיהם הרעים.
 ומה יראה שנטה אינו לדעת הרשעים האומ שהגזרה אמת ושלא יועיל כשרון המעשה או התפלה לבטל הגזרה וזה הר
 הדעת אינו נכון שההספעות העליונות יושפעו על המקבל בהיותו במדרגה ידועה והכנה ידועה לקבלם ואם לא יכ
 יכין האדם עצמו לקבל הטעם ההוא הכה הוא המוכן הטעם מעצמו שאם נגזר על איש מה ע"מ שיצליחו תבואותיו בטע
 פלו נהא לא יחרוט ולא זרע בטעה ההוא אף אם ימטיר הטעם מטרות עזו על פני תבל ארצה לא תצליחה תבואותיו א
 אחר שלא חרש וזרע והוא מוכן מעצמו הטוב ההוא בסלא הכין עצמו לקבלו. ולפי זה כאלו טעמו נגזר על האדם טוב מ
 מה הכה הוא נגזר עליו במדרגה ידועה ומכשרון המעשה וזה כלל יעורר התורה וכך כטעמו עליו רע מה הכה הוא נג
 נגזר בהיותו במדרגה ידועה מהרע או בהכנה ידועה וכשתצטנה המדרגה ההיא או ההכנה ההיא תצטנה הגזרה כה
 בהכרח לטוב או לרע וזהו כמלך טעמו על כל הערלים שבמדינה פלו שימולו או שיהרגו או שינתן לכל אחד כסף זהב
 ועמד אחד מהם וכימול שתצטנה בלי מפק הגזרה ההיא ובטל מעלת לרע או לטוב כפי ההכנה שנתחדשה באיש ההוא
 ולזה היה ההשתדלות בעשיית הטוב וכשרון המעשה טוב והכרחי בכל דבר שהוא הכנה לקבל לטעם האלהי או לבטל
 מעלת הגזרה וזהו חסכים למאמ זל רבא אקלע למימלא חזנהו שחורי ראש. אמת מאי האי. אמת ליה מדבית עלי קאתיכא
 דכתיב ביה וכל מרבית ביתך אנשים ימותו. אמת להו זילנ אישקו בתורה דכתיב היא חייך ואריך ימים. סידרה מדברי

כלום אף אם לא היה ראוי שתקבל תפילתי מתוך סברתי ולפני לא בעבור זה נמנע מלענות אחי וזאת קראתי מצרה לי :

פרק יז

כל מיני חסד מוטפעים וכמטעים והוא נאץ כמצא אחר וזלתי מוכל להספיע חסד על טוס
 נמצא וזה לפי שאי אפשר שיקונו חסד גמור מטוס נמצא אלא אם כן נמצא במטפיע החסד
 ד' תאריס . הא' שיהיה המטפיע הוא בלתי מטפנה שאם היה מטפנה אי אפשר שיהיה החסד הנמשך מתוכו גמור כי
 לא יהיה קיים ואין נמצא זולת הטס שלא יתקנה כמו שבארתי בפ' א' מהמאמר הב' ואחר שהוא מטפנה אי אפשר שיהיה ה
 חסד קיים בלתי מטפנה והב' שיהיה המטפיע הוא בלתי צריך אל עזר אחר נמצא זולתי שאם יהיה צריך אל עזר
 זולתי לא יהיה בטוח מקבל החסד החדר החסד הוא לא בהמצא העזר והוא מבואר מהכחות העליונות ט
 טהם ידנו על דבר כמיסכים עמהם ענין או סבה אחרת עוזרת לזה כאלו תאמר שיהיה בעל הצומח בבית כבוד או יב
 יביט אל כוכב טוב וכיוצא בזה ואין נמצא בעולם שלא יצטרך אל עזר זולתי אלא הטס כמאמר הכתוב אני ה' עושה כל
 נטוה סמים לבדי רוקע הארץ מאתי : והג' שיהיה המטפיע הוא יכול על ב' הפכים בטוה סבולת זה לא יוכל
 המקבל להשיג חסדו בכל עת טפעמים וצורך האדם אל דבר נפעם אל הפכו טפעמים וצורך דרך משל לעשות מ
 מלחמ' ופעמים וצורך אל טלוס והוא ידוע מהכחו העליונו שהכוכב המור' על המלחמה לא יורה על הטלוס והמורה על
 החרב לא יורה על הכנין ואין כח ביד המורה על המלחמה להפך הוראתו לטלוס : וכך המורה על המחלה לא יורה על
 הרפואה וזלתי לא יוכל המקבל החסד להיות בטוח שימטך אליו החסד המצטרך לו אלא אם כן יהיה המטפיע יכול על ט
 טני החפטי בטוה ואין בעולם שיהיה יכול על זה אלא הטס אמ' הכתוב יצר אור ובזרא חטך עושה טלוס ובזרא רע אני
 ה' עושה כל אלה והד' שיהיה המטפיע הוא כמד שלא יהיה טוס נמצא אחר יוכל לעכב על ידו מלעשות רצונו . שאם
 יש מעכב על ידו לא יהיה בטוח מקבל החסד שיגיע אליו החסד המבוקש מן המטפיע האם שאולי יעכב עי' זולתי . והוא
 מבואר טכל נמצ' זולתי הטס יכול הטס לעכב על ידו ואין מי שיכבב ביד הטס שלא יעס' רצונו אמ' הכתוב הן יחטוף ומי
 יטובכני מי יאמר אלתי מה תעשה . וכמהחבר אלג התאריס במטפיע יהיה בטוח מקבל החסד שיצקו ביד החסד המגיע
 או שיגיע המבוקש ואחר שאין נמצא זולתי הטס שימצאו בו יחד אלג הד' תנאים האם מבואר שאין ראוי שיבוקש או
 שיקונו חסד מטוס נמצא זולתי . וזה הדבר ביאר אותו הכתוב בפרט' האזינו ראו עתה כי אני אני האם וגו' וביאורו
 פלפי שהגוי המצריך לישראל חוסכין שהט' אף בו יכולת להצילם ואמרתי אי אלהימו צור חסין בו אשר חלב זכחמו יא
 יאכלו והדברים הללו מורים שהם חושכין סאלקי ישראל הוא כשאר הכחות העליונות שהוא מקבל טכני או שהוא צריך
 עזר אלה אחר עמו או שאינו יכול על כל דבר שאין לו כח על הב' הפכים בטוה או טיס נמצא אחר זולתי שמעכב על
 ידו ולזה ביאר שאין הטס שהוא אלקי ישראל כשאר הכחות העליונות כאשר חטבו אכל הענין הוא בהפך שהוא ית'
 קיים בלתי מטפנה וזהו אמרתי ראו עתה כי אני אני האם כלום שאין נמצא בעולם שוכל לומ' על עצמו אני אני האם א'
 אלא הטס ואמרתי אל מי תדמינוי ואשנה יאמר קדוש ר'ל שיהיה לו הטווי שיאמר קדוש טכל נמצ' זולתי האם מטפנה ומי אל טוס
 נאינו הינו אנתו שיהיה אנתוול טכבר נטפנה ולזה לא יסול עלת לעזן אני אני האם שאינו בכל פעם על תאר אחד קיים
 אכל הטס להיוצו בלתי מטפנה יכול לומ' על עצמו אני אני האם . וכך יאמר הכביא לכבי הכבי ה' טלא יסול זה הכפל אלא
 עלתי ית' שהיא הינו אנתו שיהיה אנתוול מבלי טכנו וזה רומז על התוא' הראשון . ואמרתי א' חכ ואין אלקים עמדי כלום שאינו
 צריך בטעולותי עזר מזולתי לרמוז על התוא' השני ואמרתי אחד זה אני אמית ואודה כלום פוט לי כח על הב' הפכי בטוה
 לרמוז על התוא' הג' וסיים ואין מיד מציל לרמוז על התוא' הד' כלום שאין טוס נמצא זולתי שוכל לעכב על ידו מל'
 מלעשות רצונו ואחר שאין נמצא זולתי שימצאו בו אלג אלג הד' תנאים אי אפשר שימטך החסד מזולתי אלא ממנו כל
 בלבד . ולזה אמר המפורד ואל ישראל אלה' כי עם ה' החסד וגו' כלום יאמר אל ה' טמה שאתה מבקש אינו על צד הגמול
 אלא על צד החסד ואין טוס נמצא זולתי שיוכל לעשות חסד שהוא לבדו מקאר החסדים והטובות כלס וזהו כי עם ה' ה'
 החסד ר'ל ולא עם זולתי ולזה תהיה התפלה ראוי אלת ולא לזולתי שאין יתפלל אדם לפני מי שאינו יכול לתת את שאלתי
 ולעשות את בקשתו טהבח הטכלי יספוט סלא יתפלל אלא לפני מי פוט לאל ידו לעשות בקשתו . והתעוררות התפלה הוא
 מצד הבח הטכלי מה שאף אם נמצא הכתו' אומר תאמר ענוי טמעתי ה' . טיראה שהתפלה היא מהתעוררות הבח התואו'
 אינו כן אלא כי כשיתחיל הבח התואו' להתאונת יתעורר סכח הטכלי לחסוב מחטבות לבקש דרך טתוטג בו התואו' האם
 וכשטפוט טזה לא יוטג אלא על ידי הטס שהוא יכול על כל דבר ומטפיע חסד אמי' על הכלתי ראויים מיד יגמר טראוי
 להתפלל אליו ית' . ולפי שהתפלה הראשונה היא מצד הבח סתאנוי יחם הכתוב טמיעת התפלה אל הבח המתאונה ולזה
 אמר מה שאמר הכתוב תאונת ענויס טמעתי ה' כאלג

שידחה מרבריהם שהגזרות האלה היתה הן הנה בהיות המקבל בהכנה ומחיצה ידועה וואס תסתנה המחיצה היתה תסתנה הגזירה היתה ובעבור זה הוא טאמט טאמט הגזירה וכן טכני המעשה וימזה הגזר הנה סתועיל התשובה לרשע סעי' התשובה הנה כאלו כהסך לאיש אחר שלא כגזרה עלת איתה גזרה ישרי אחאב טכ' עלת רק לא כאחאב אחר התמכר לעטו' הרע בעיני ה' וואר טכגזרה עלת גזרה לפי טצט ונתכסה בטק וככנע לפני ה' אלהיו יען כי נכנע אחאב מפני לא אכיל הרעה בימית בימי בנן אכיל הרעה על ביתו וזה היתה שהגזרה הכבדית על הרשע הוא בהיות בת בתואר הנהו מן הרוע וכסמיתנה מן התואר הנהו על ידי התשובה הנה הוא כאלו כהסך לאיש אחר שלא כגזרה עלת ה אית הגזרה ועל זה הדרך הוא מבואר שתועיל התפלה או כמרון המעשה אל סוכן המתפלל לקבל טפע הטוב או לבטל ממנו הרע הנגזר עלת להתקן מטתנה ממחיצת הרוע סיהיה בה יוצ הטענה רמז אליה נוסר בהיותו מאשים את אחב שלא היה מתפלל לטס להצילו מרעתו ולא היה מכין עצמו לבטל מעליו הגזר וזה טאמט לו אס אתה הכינות לכך ופרטת אלתי ססך אס און בידך הרחיקה כי אז טשא סנך ממנוס וגו' כלומ' אס תכין לכך להתפלל ולתקן מעטך און ססך טעי' התפלה וכמרון המעש' תמלט מן הצרו הללו וימזה יתבאר שהתפלה וכמרון המעשה מועיל לבטל הגזרה בכל צת' וכן ארזל יסה צעקה לאדם בין קדם גזר דין בין לאחר גזר דין וואר להקשות ולומ' איך יסתנה רצון סס' עי' התפלה טכך היה רצון הסס מתחלה סתתקיים הגזרה בהיותו באותה מחיצה וואתה הכנה וואס תסתנה ההכנה תשת תסתנה הגזרה וטאלת הטתנות ידיעתו ית בהטתנות ההכנה עי' התפלה סב אל טאלת ידיעת הסס עם טבע האפטר וכמו שלא כחאק' על ידיעת הסס איך היא טלא תסתנה עם מציאות טבע האפטר כן לא כחאק' עליה איך היא טלא ת תסתנה עם התפלה אכל נאמין סכמו טלא תסתנה ידיעתו עם מציאות טבע האפטר כן לא תסתנה עם התפלה ועם כל זה נאמין הנת טבע האפטר כמזא אחר טהעיד עלת החוט וכן נאמין היות התפלה מועלת לבטל הגזרה אחר טה טהעיד על זה החוט כמו סיבא ויאף אס לא כרע איך תסכים ידיעתו מבלי טכני עם התפלה כמו טלא כרע איך תסכים עם מציאות טבע האפטר לא מפני זה ככחוט מה טהעיד החוט טהט' יהיס כעתר אל המתפלל לתת את טאלתו מאי זה מן סיהיה וזהו מה טהעיד אליוס להיוב על טראה סנטה לדעת הרשעים האומ' מה טדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו אט לו מטיב על דבריו ואמרת מה דיע אל הבעד ערפל יאפוט עבים סתך לו ולא יראה וגו' כלומ' אחר טאתה נו כוטה לדעת הרשעים האומרי' מה נועיל כי נפגע בו לבטל התפלה כדי מלא תסתנה ידיעתו הנה כזה הדעת אתה בא לבטל ידיעת הסס עם טבע האפטר כדי טלא תסתנה ידיעתו וואס ואמרת מה דיע אל ונראה כזה טדעתו לומ' עולס כמנהגו טהג' וזהו סקרא אורח עולס ואת לו הארה עולס טמנו אחר דרכו מתי און האומרי' לאל סור ממנו ומה יפעל טדי למן הנה קרא מתי און האומריס עולס כמנהגו טהג' לפי טהס מבטלן כמרון המעשה והתפלה וזה ססיס כד בדבריו אס תשוב עד טדי תבנה תעתיר אלתי ויטמעך וגו' כאלו ידמונו כזה טסבת יסוריו היתה בעבור טלא היה מ' אומין טהג' לחתו היתה מהסס כי אס ממנהג הטבע וכן אומין ביסורית ועל כן לא היה מתפלל לטס עליהם ויאמר אליוס טאס יטוב אל הסס מתפלל לפניו ויודה לו סהכל בא ממנו וטמע תפלתו ויכצל מייסורית ויכליא ככסית ולזה ה' את תעתיר אלתי ויטמעך וגו' ויהיה טדי כצריך וכסף תועפות לך כלומ' טעי' התפלה יהיו נכסיו מכליוון וכן העיד הכ הכתיב וט סב את סכות איוב בהתפללו בעד רעהא כי כסהאמין שהתפלה לטס תועיל ובעבור זה התפלל לפניו מיד ט

טכ טכות :

פרק יט'

ענין הברכות טהנביאס והצדיקים והחסידים מברכין את האנשים הא' דבר נבוכו בו ה' המפרשים ולא העלו בו דבר הגון וזה טהס אט לא ימלט הדבר מחלוקה אס טיהיו הברכות תפלה או הגדת טעמידת וואס ה' תפלה למה חרד ויחוק חרדה גדולה עד מאד על טכריך לאלת עטו וואר וי' איה הנה הד' ציד וגו' וואר ואברכה וס ברוך יהיה יחזור ויתפלל על עטו כמו שהתפלל בתחלה על יעקב סכלי טפק יתתי דאוי סתיהי תפלתו כטמעת באחרונס על עטו טתעסה ברצון יתתי ממה סנתקבלה על יעקב טהיתה במרמה וואס הברכו הן הגדת עתידות למה כתייעס עטו על זה וואר את בכורתי לקח ונהנה עתה לקח ברכתי ואך אט לו ויחוק הן גביר טמ סמתך לך ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים הרי לא עשה דבר מעצמו אלא טהיה מוגד כנבואה העתידות לבא על ה' מתברך ומה תרעומת יס כזה ליחוק ולא לעטו ויהרהר דברים נאמרו כזה ויהייתך ככון ממה טהסכימו עלת הנה טענין הברכות כאלו הוא דבר מורכב מסיסיהס מהגדת טעמידת ומן התפלה על דרך זה טהכביא יראה כנבואה הע' העתיד לבא על המתברך ויתפלל בעת להרבות הטוב הנהו כאלו תאמר טראה כנבואה טהאיש הנהו וכליו כעבו סכביא בעבודת האדמה ויברכה סכביא

ולזה מה שביארנו לזל שמה סוכר בביתו ועבדתם אתה אלקים וגו' שהעבודה היא אינה עבודת הקרבנות שהיא במ
 במקום אחד אבל היא עבודה שהיא בכל מקום ואי אפשר ג' שתהיה כעבודת העבד לארון שהיא אינו מצטרף אל
 עבודת זולתו ולזה תהיה העבודה הזאת בהכרח שהיה אדם מזכיר טבחו בכל מקום ומזכיר טבחו בארץ ומזכיר ט
 צרכיו ממנו בהיותו מתחנן לפניה ומודה שאין לו עור וסומך ומבלעדיו נצ היא העבודה אלתי ולפי שמה שאר בפסוק הוא
 ובא אחרי ד' דברי כללי מושגו ע' התפל' ולא כמזא ולתה מן המזנו ומן העבודת שתועיל לכך לסיכ בארנו שהעבוד
 הזאת היא התפלה שהיא העבודה שכלב שאמרו כמזא שכאלה בעבודה הזאת וכיך את לחמך ואת מימך וגו' וכמזא
 בימי דוד שהועילה לרעב כמו שאמרו וכן והסיונותי מחלה מקרבך בחזקה ולא תהיה מסכלה ועקרה בארץ בחנה
 ואת חסר ימך אמלא בישראל בעגל את אומתי אמלא לפניך וגו' בחזקה ובסכרוב מלך אשור ומחנה וכמזא גם
 כן תועיל התפלה לכל סדרות כמו שכרחה מתפלת שלמה דבר כי יהיה רעב כי יהיה סדשו ארבה וירקון כל נגע כל מ
 מחלה ותועיל גם כן להכיל מהצרה ומחגלות כאמר בישראל בהיותם במצרים ויצעקו ותעל טועתם אל האלקים וגו'
 ושמע אלקים את נאקתם וגו' וכן דניאל ועזרא בתפלתם עלו ישר מן הגלות כמזא ח' שהתפלה היא כמו הצרי הכלל
 כל מיני התפלות ומועיל לכל הגופים ועל כן תועיל לכל מיני האנשים את שלמה וגם אל הכהני אשר לא מעמך ישר
 הוא וגו' ובא והתפלל וגו' ותועיל גם כן אפי' לרשעים גמורים כמו סוכר בפיו מזה המזא מענין תפלת משה :

פרק בא' תורה בענין התפלה מסק גדול והוא זה כי מי לנו גדול ממשה ארון כל הנביאים והוא התפלל
 לטע על כוונתו לארץ ולא נענה את הכתוב ואתחנן אל ה' אעברה כא וגו' ויאמר ה' רב לך וגו' זה
 והנה זה ממה שיהיה מהדבר הנגזר אי אפשר שיבטל ע' התפלה ואם כן יאמר האומר כי טוא עבוד אלקים ומה בצע כ
 כשנתחנן לפניה אחר שאי אפשר לבטל הנגזר : והתשובה בזה שהתפלה מועילה לפני גזר דין על כל פנים ואף ל
 לאחר גזר דין גם כן תועיל אם אין עמו טבועה וכן ארזל יפה נעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין כמו
 שירא זה מחזקה שאמר סכאמ' לו צו לביתך כי מת אחת ולא תהיה כאמ' לו טמעתי את תפלתך וגו' הכני יסיף על ימך
 וזה היה לאחר גזר דין כמו שארזל בברכות אבל גזר דין שלמשה היה גזר דין טים עמו טבועה טנטבע לכך לא תביאנו
 וכן ארזל כי לכך לטון טבועה וכמו שהנשיח זה מלבן נטבעתי לבית עלי ולפי לא הועילה התפלה של מ' ע' וזהו הרב
 הסבול טים בין יחיד לצבור שהיחד אין גזר דינו נקדע כשיט עמו טבועה ואל צבור הוא נקדע ומתבטל ע' התפלה
 וזה יראה שהיא כן מקמר הפרטה וכדי טוכן זה הטוב אביא הפסוקים טכאן בתפלת שלמשה כדי טוכן הקשר יפה : ה
 טכה בתחלה את ואתחנן אל ה' וארזל אין חינן בכל מקום אלא מתנת חנם וקדקד זה לפי טטוט חנם טכן ובא להוד'
 טאין ראוי לאדם לתלת תפלתו במעטני הטובים ולא בזכות עצמו כמזא אליהוא מה אנוט כי יזכה וכי יזדק ילוד אטה
 ונגו חמיט לחזקהו טתלה תפלתו בזכות עצמו ואת שלפי טתלה הדבר בזכות עצמו הטילו בזכות אחרים ונאלו וג
 ונגתי על העיר הזאת להאשיעה למעני ולמען דוד עבדי ובעבור זה לא תלה מטה רבי תפלתו בזכות עצמו אלא בת
 במתנת חנם ולפי את' ה' אלקים אתה החלות וגו' כלנוך הוא דרכך עמי לעטות חסד חנם טאתה החלות מעצמך בחנם
 להטיע עלי טטע כבואי מבלתי טאחיה ראוי ולא טאכין עצמי לכך וכן ארזל בספרי אתה החלות להראות את עבדך
 נטיט ונגזרות טכ' אטורה כא ואראה הנה ביארן טאתה החלות כאמ' על התחלת כבואתן שלמשה וכאלו אמר רבוננו טלעו
 טלעולט אל הקצה בעיך לעטות עמי חסד א' עמי טאיני ראוי אלה ולתת לי מתנת חנם טכן דרכך עמי טאתה מעצמי
 החלות בטנה להראות את עבדך וגו' ואחר טכך דרכך עמי עטה גט עתה עמי החסד הזה טאני טאל אעברה כא ואראה
 וגו' והתפלה הזאת היא על דרך הטוענו אלקי יטענו ומה הוא המונע טלא תעטה עמי החסד הזה שהמיתה הזאת הנגזרת
 עלי אי אפשר שתהיה אלא מאחד מ' טני' אט מצד העונט המגיע מאתך על חטאי או מצד הארחת המערכת או טהגיע
 זמני להפטר ואלו הג' הם הקמים הקבועים לחי האדם א' ח' דוד על טאל כי אט ה' יטכנו או ימונו יבא וימות או ב
 במלחמה ירד וכטפה רמז בזה שהמיתות הן ג' אט כרתית או טבעי' או מקרית כי ה' יטכנו ירמוז על המיתה הכרתית והי'
 מיתת העונט על חטא או ימונו יבא ומת על המיתה הטבעי' והיא טהגיע זמנו להפטר כפי מונו או במלחמה ירד וכטפה
 ירמוז על המיתה המקרית המגיעת לאדם בלא עתו וכלא חטא קודם אלא מצד המערכת או הגזירה הכללת טכל מי טי
 טיכנס במלחמת פלג ימות ואט לא היה יוצא למלחמה לא היה מת וואט יבא ימות מצד ההורחה הכללת א' עמי טאין
 בידו עון אשר חטא ולא הזכיר המיתה הבחירית לפי טאין אדם טיבחר מות מחיים ולא הסכים בזה אל האמת שהרי
 מיתת טאל בחירית היתה טכ' ויקח טאל את החרב ויטל עליה וכן מטה לא הזכיר אתה טאל לא היה בוחר מות מחיים
 ולזה

וזה שאי אפשר שלא יהיה בהם מי שיהיה בן הכנה לקבל אי זה שפע אלו באמצעות הכהנים ועל זה הדרך הן ברכות
 הצדיקים או החסידים למתברכי על ידי שיחול השפע באמצעותן על המתברך על דרך ספירטואל כנבואה בפר
 יא מהמאמ' הג' ואל תקשה עלת אך אפשר שיהיה הצדיק או החסיד כלי להגיע הברכה אל המתברך והוא יהיה עני ומ
 מצטרף לברית שכבר ביארנו ר"ל בפר' כסא' הדס ואמרנו שאהני להו זכותא לצדיק לאחיני לדיהו לא מהני להו
 זכותיהו ואחר שומטך השפע אל המתברך באמצעות המתברך כפי הכנת המקבל אין כח ביד המתברך להפסיק השפע
 הוא ושלא ירד על המקבל כי בזולתו ירד עלת מהמתברך אינו אלא כלי להגיע הברכה אל המתברך וא"ע שישתלק הכלי
 לא תשתלק הברכה וזה באדם שהמטף מי מעיף המתגבר אל גנה זרועיה תצמיח שא"ע שישתלק האיש המתמטף לא
 יפסק הנחל המתמטף מהשקות הגנה יוכן מי מעשה חלונות בבית אפל כדי שיכנס בו אור השמש שאף אם ישתלק האומץ
 לא ישתלק אור השמש מלשאר הבית הוא האפל וז"ל יצחק כשאמר חרדה גדולה עד מאד ואכריכונו גם ברוך יהיה כל
 על כרחי יהיה ברוך אחר שברכתי אותו וגם ברוך יהיה הוא מכלל החרדה כאלו אמ' אף ביד להפסיק השפע הוא ט
 סומטך אליו על ידי עזה כמי שזנה את הצורף לעשות כלים נאים מזהב מצויירים ציור כאה מאד לאוהבו טל צורף
 והאומץ בהיותו מדמה שהכלים ההם היו לאוהבו ציור אותם ציור כאה עד מאד בטמחה ובטוב לכב ואחר כך נודע ט
 שלא היו הכלי ההם לאוהבו טל צורף שכלי ספק הצורף הוא ויתעצב על זה ויחרד חרדה גדולה אבל אף בידו למנוע
 הציר הכאה הוא שלא יהיה עשוי בכלים ההם וא"ע שנודע שהם לאוהבו טל אומץ ובעבור זה אומ' יצחק לעסו הן גב
 גביר שמתיך לך ונתי כלומ' כבר הגיע לו על ידי באמצעות הכנתו כל השפע הזה ואף בידו להפסיק אותו אחר שכבר
 כמטף ולכה איפה מה אעשה בני עד שאח' לו עשו הברכה אחת היא לך אבי כלומ' שיברכתו ברכה אחת שלא תהיה כגד
 הברכה שברוך וכן עשה יצחק שככלל ברכת עשו אמ' לו ואת אחך תעבוד שכזולת זה אי אפשר וזה מה שרצינו לבאר
 מענין הברכות :

פרק ב'

א"עפי מהתפלה מצוה ממנוות התורה כמו שא"ל בספרי ויעבדו בכל לבבכם זו תפלה כאמ' ג
 ג"כ הוי זידי במצוה קלה כמצוה חמורה שאין אחת יודע מתן סכרן של מצות לא מפני זה נאמ' על
 שיהיה מתן סכרן של מצות שנה ושלא תהיה אחת מהן גדולת הערך וגדולת השכר יותר מאחרת אבל זה כמי שאמ' על
 מי הדפואה הוי זידי בסס שאינו יקר הערך כמו בסס שאין יקר הערך שכלל מושילי תועלת גדול לגוף שלא בעבור
 זה נאמ' שלא יהיה לק' הסמי יתרון על קצת אבל יאמ' זה בעבור זה שהראונדי ד"מ שהוא סס יקר הערך מאד והסרנאון
 שאינו יקר הערך כל כך שאינו שיהיה זידי בטכיהס א"עפי שאין ערכם שנה לשי סכל אחד מהם יש לו סגולה בפני
 עצמו מושילה לגוף האדם בכלל שכמו שהראונד יש לו סגולה לרפאות תחלואי הכבד כן הסרנאון יש לו סגולה לרפאות
 תחלואי הרגלים והסניקס והברכיס טגס זה מושיל לגוף האינטי ונ"מ יש לכל אחד ואחד מהם ענין ותועלת בפני ע
 עצמו לפי מקומו שאין ערכם שנה שהראונד יש לו סגולה לרפוא אבר ראשי והסרנאון א"עפי טיס לו סגולה מיוחד בפני
 עצמו איני מרפא אבר ראשי וכן המצות א"עפי סכל אחד מהם יש לו סגולה ותועלת כללי מצד היתנה מצות הטס שזה
 תועלת כולל כל המצות וראוי שזוהר לפי זה במצוה קלה כמצוה חמורה מכל מקום אין ערכם שנה כי כל אחת יש לה ס
 סגולה מיוחדת בפני עצמה ותועלת מיוחדת מצד היתנה המצוה היא המיוחדת וראוי שיהיה יתרון לקצתה על קצת מה
 הצד ועל כן אני אומר שמצות התפלה עם היתנה אחת ממצות התורה וראוי שיקבל עליה סכר כולל כעל כל אחת מהן
 וזה סכל מצוה מצד עצמה תתן סכר מיוחד כמו שמתמצא בסלוח הקן למען ייטב לך והארכת ימים ובצדקה למען יב
 יברכך ה' אלוקך בכל תבואתך ובכל מעשה ידך ומצות התפלה הסגולה המיוחדת אשר לה מצד עצמה הוא ענין כו
 כולל שהיא תועיל לכל הדברים שהרי כמצא אותה שתועיל לרפאת החולים כמו שהועילה לחזקיה שמתתי את תפלתך ו
 נגו' הכני תשא לך ביתם הטליטי תעלה בית ה' ותועיל להציל ממות שהרי כשחטאו ישראל בעגל כאלו למטה הרף מ
 ממני ואמירדם ונגו' וכבולו בתפלת מטה וכן חנה כיוכל בתפלתו ממעי הדגה ותועיל לפקוד עקרנות ויעתר יצחק נגו'
 ויעתר לו ה' נגו' וכן כשקרה חנה בתפלתה ותועיל לרעב ויהי רעב בימי דוד ג' שנים ויעתר דוד אל ה' ותועיל למלחמ'
 את הכתוב במלחמת סנחריב ויתפלל חזקיהו המלך וישעיהו בן אמוץ הכביא על זאת ויצקו השמים וישלח ה' מלאך וי
 יוכחד כל גבור חיל ושר מלחמה במחנה מלך אאור נגו' ואש כן התפלה היא כמו הצורי הכולל שהוא מועיל לכל החלי
 ולכל הארסים הן חס והן קד לא באר מיני העריואק שהם מועילים לחלאים פריטיס כלכד יש מהם לאדם חס ויש מ
 מהם לאדם קד כלכד ולא כמצא אחד מהם מועיל לשם החס והקר ולחליים הפטיס אלא העריואק הגדול כלכד וכן
 התפלה תועיל לכל הדברים ואפי' לדברים הפטיס שהרי מטה אומר בתפלתו זכור לאברהם נגו' ואסף את אל תזכור לנו
 עונות ראשונות נגו' כמצא שתועיל אל הזכור ואל הטכחה ולא כמצא מצוה שתועיל לכל הדברים אלא התפלה
 ולזה מה

ונחה היה בזה הלול העם ית' לפי דעתו שיחטבו הרחמים עליהם על טעמאלו המים עם היותם הכרחיים לה
 להם שאם לא כן לא היה כועס משה עליהם על לא דבר שהכעס מדה פחותה ולא תמצא בארץ הנביא' מדה פחותה
 כזאת על לא דבר חלילה וכו' ואם לא כן לא תועה סכעם על לא דבר זהו תנאי דבריו בזה והם רחוקים מהדעת
 וכבר סת' ה'מבן ז'ל זה הדעת בפי' התורה אלא שיראה מדבריו גם הוא שהוא מסכים עם ה'מבס
 ז'ל טלא היה החטא על טלא דבריו אל הסלע
 וזה אם חפני שאין הסלע בעל טלא שיבואהו
 צווי מהסס
 ואם טאה טכאח למטה קח את המטה וחקחל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל
 הסלע וגו' ראה טהיה צריך להכות בצור אחר טצווה לקחת את המטה שאם לא כן למה היה צריך להגיד המטה וזו אינה
 ראה טהרי טכאח ל' בחאר ומטך אשר הכית בו וגו' וא' עפי כן הצריך לומר ל' א'חכ והכית בצור ואף באן היה ראוי טיאל
 ל' והכית בצור אם היה דעתו טיכה אותו כמו טאח בטעם הראשון ולקחת המטה אינה ראה טיצטרך להכות שאין
 המטה פועל הוצאת המים מכח ההכאה שאין מדרך מטה המכה בסלע טיבקענו ומציא מים בכח ההכאה אלא כדרך
 כס טכח' המטה כמצא אצל הסלע וצאח' המים כמו טיצגור הטס כמו טכ' למטה בתחלת כבואתו ואת המטה הזה תקח
 בידך וגו' הנה ביאר בפי' טהקנתו סגלה טיעטו באמצעותו האותיות כפי מה טיצגור הטס ית' ניטווה ע'י מטה נראה לדבר
 טיאי במכת הברד טכאח למטה כטה יודך על הטמים ויהי ברד' ואחר כך כתי' וט מטה את מטהו על הטמים וזה נתן ק'
 קולתו וכרד ותהלך אט ארצה וז'ל היה הברד מתחדט בהכאת המטה באויר אלא טכחיתו וטכאח ביד מטה אצל האויר ה
 היה מתחדט אות הברד ברצון הטס ואף באן אין לקחת המטה ראה להצטרך להכות בו גם הטענה הראשונה שאמר
 טהט' לא יצוה אלא לבעל טכל ואין הסלע בעל טכל טיבואהו צווי מהט' לתת מיומיו וזהו דעת ה'מבס ז'ל כמו טכראה ב
 בפרק חמיטו מפרקי מטה אינה ראה טהחומר לא יתפעל מעצמו אלא ממניע יטיעו וטיכנה לקבל הצורה וכטיצוה הט
 הטס על החומר טיקבל צורה מה או טיעתנה טנוי מה טכאח תוצא הארץ נפס חיה וגו' יטצו המים נפס חיה וגו' וכטיצו
 בו אין הצווי הטוא אל החומר אלא אל המניע טכין החומר לקבל הצורה טהיא או הטכני הטוא ויהנה הצווי טהיא אל המניע
 הא אל בעל טכל בלי טסק וז'ל טיראה לי בזה הטוא טהחטא בטי מריבה היה על טלא דבריו אל הסלע כפטיט ה
 הכתוב ומרה על זה לטון ה
 כתוב טאח על אשר מייחס פי בטי מריבה וגו' ולא יטול זה הלטון על אמר'
 פמעו כ' המוריס ולא על היותו כועס אלא על טעברו על הצווי ואלס עקר החטא טעליו באה הטביעה היה על
 טהיה בעטן הטוא מעוט אמנה כמו טאח הכתוב יען לא האמתס בו וגו' לכן לא תביאו וכו' ז'ל זה הדרך
 טעקר גדול אל התורה וטנרס אל האמונה טהוא מטעף מאמונת ההטנחה הטא טהט' מכריח הטכע תחת כפות רגלי
 המאמינים כמו טכתב מטה רבינו אחר התפלה טסדר במזמור תפלה למטה איט האלקים א'מ טהיטב בסדר עליון ומת
 ומתלונן בסדר טדי הנה הטא תכטוח אותו בעבור הטס טיטילה מפי יקוט ומן הדבר ומן הפגעים הטכעיים עד ט
 טידרך על טחל ופתן וירמס כסיר ותנין וכטיצו זה בקנת החסיד' כמו טאח על ר' חניכ' בן דטא טהטיח רגלו על חור
 הערוד וכטכו הערוד ומת הערוד הסך מה טהיה ראוי מדרך הטכע להית ואח' לתלמידיו בני לא ערוד ממית אלא ח
 הטא ממית וכטיצו טהצדיק' מטתנה הטכע על פי דבורס א' על ר' חניכ' מי טאח לטמן והדליק יאח' לחומר וידליק
 ויהי כן ודברים אחרים טאלה וכן א' על ר' פנחס בן יאיר במסכ' חולין טכחלק הנאר במאמר פעמים הרבה עם
 טאין הנאר בעל טכל ונחלק למקומי מצוה ולהולכים עמהס וכן בנחוס א'ט גם ז' וטאר החסידים טכוכרו במסכת
 תעכית עצמו מספר הנסון טהיו נעטן על ידס ברבורס הקל מאלת טיבואס בזה כבואה או דבור או צווי מהטס ו
 וכן א' אלטו לאיוב תגור אומר וגו' טיראה טזה דבר מוסכס מהנביאים והמדברים ברמז הקדט כאלטו טהטכע מ
 מטתנה על פי הצדיקים כפי מה טירצו וכ'ט על פי הנביאים טהיו הנסיס מתחדטס על ידס ככל הוצא מפיס א'מ
 אלהו ח' ה' א'ט טהטנס טאלה טל ומטר בו א'ט לפי דבריו ועוד א'מ וא'ט א'ט אלקים א'ני תצא א'ט מן הטמים ותאכל
 אותך ואת חמטך ויהי כן וכן א'טע א'מ כענת מחיר טאה סולתו וכו' ויהי כן וכן ויהי הברזל וטאר הנסיס טכעטו על
 ידו מבלי טיקדס לו טבואה או צווי הטס על זה וכן טאר הנביאים ומטה עצמו א'מ א'ט כמות כל האדס וגו' וא'ט כריאה
 יברא ה' וגו' ויהי ככלותו לרבר את כל הדברים טאלה ותכקע טאדמה אשר תחציהס ותפתח הארץ את פיה וגו' ולא כ
 כטיצו טנחטו הט' על כך וכן א'מ יטעיה מקיס דבר עכדו ועצת מלאכיו יטלים ומי טיטסק טהט' לא יטלים רצון ה
 הכביא או הצדיק או החסיד הראוי לכך הנה הטא כמטיל ספק בתורה וטנרס וטנרסיה וכ'ט במקס טיט בו קדוש הטס
 טראוי ומאייב לפרסס טהטכע

מאמר ד'

ולזה לא הזכיר אלא חלג הג' מיתנות בלבד ואת' למנין רבונן של עולם המיתנה הנבחרת עלי' אסיה חזר' העונם על חטא א'
 חס כן עוני כל כך גדול שאי אפשר ליחל כמו שאמר קץ גדול עוני מנסו' ואז'ל אמ' קץ לפי ה' קבה רבונן של עולם אית'
 סובל עמים וארץ ועוני אי אפשר לסבול' ובאור דבריהם קץ את' לטם אחר עוני הא כל כך גדול שאי אפשר ליחל
 א"כ יהיה כחן לחטוא יותר גדול מכח הטם למחול' וזה אי אפשר טכח הטם גדול לב'ת' וזהו שתמה באמרן גדול עוני מ'
 מנסוא' ואלו בעצמם דברי משה במה שאמר את' גדלך וגו' כלומ' אני יודע סגלך בב'ת' ואי אפשר שיהיה עוני כל כך ג'
 גדול שלא יספיק גדלך הבלתי בעל תכלי' למחלו' ואז' עוד ואת' יודך החוקה' לרמוז שאם היתה המיתנה חזר' הוראת'
 המערכת כבר הראיתנו נסים ונסלאות מורות סודך חוקה ותקנה על המערכת לכבוד' ואז' עוד אשר מי אל וגו' לרמוז
 שאם המיתנה היא טבעית כמו שהיא מיתנת הצדיקים כמו שאז'ל סה'ק'בה יפס' וסופר טנוניהן של צדיקים וכו' כלן שהיא
 סופר טנוניהן שלא יתקצרו לא על צד העונם ולא על צד המקרה אבל שיחיו הטני' הראוי להם לחיות כפי טבע' והרכבת
 מזגם והלחות הטרי' טבהם מתחלת יצירת' וזה שאמר הבת' בטרה טני' חיי טרה אמ' שאמר ויהי חיי טרה מלה טנה ועשר'
 טנה נטבע טנים להגרות שהקב' טנים ההם טחיתה היו הטנים טחיו טני חיה כפי טבעה והלחות הטרי' טבה מתחלת
 יצירתה ולא נתקצרו ימיה כמו טנת קצרו טני חיי אברהם כמו שאז'ל שהיה לן לחיות ק' טני' כמו טחיה יצחק ולא היה
 אלא קע"ה טנה טנתקצרו ימיו ה' טנים כדי שלא יראה את' עמו יוצא לתרבות רעה' ולרמוז על זה נאמר בו ואלה טני' חיי
 אברהם אשר חי לניח אלג' הן טני החיים טחיה לא טחיו אלג' טני חיינו כפי טבע מזגו והלחות הטרי' אשר בו כמו טחיו ט'
 טני חיי טרה' ועל כן היה משה אומר חס מיתני' היא טבעית טאך בכח הרכבת מזגו טחיה יותר' הרי איתה וכול' לחדט'
 כנאר כעורי ולתת בי כח להטכני רענן כברוט ובריא אלג' טאך אלג' אחר' בעולם ולתך טעטה כמעטך טוכל לב'
 לברוא בריות ולתת טבע חדט' זולתך' ואם תחדט' בי ענין חדט' כאלג' אני בריה חדטה מי יאמר לך מה טעטה טאך ב'
 בעולם מי טעטה כמעטך וכגבורותך' ואחר' טכל זה כן טאך מי טעטכ על ידך אעברה נא
 ויראה והטיב לן הטם רב לך וגו' וזו את' יחטע כי הוא יעבור וגו' וכל כך היתה גזרת הטם קיימת עלי' כשהגענו אל
 סגיא מול בית פעור ישבנו טם שלא נתן לי רשות לעבור מטם

וזה כאן נכטכ בניא מול בין פעור כלומ' שלא יכלגו לעבור מטם והלאה' לפי שהייתי עתיד לקבר טם כמו טכתנ'
 ויקבור אותן בניא מול בית פעור וגו' וסמך אל זה ועתה ישראל וגו' למען תחיון ובאתם וידיעתם את הארץ וגו' כלומ'
 אני נכטערתני כל הצער הזה כדי טאכנס לארץ ולא זכיתי לרכנס טם ואתם זוכים לרכנס טם התחזק' לטמו' מניית הטם
 כדי שתזכו לרכנס לתוכה וטמו' תאמר טאך טתפלתי איה נטמעת כבר אפשר גט כן טחיוס או למחר תחטאו איתם נ'
 ולא תהיה תפלתכם נטמעת לכך סמך לזה עיניכם היואית את' אשר עטם ה' בבעל פעור' ואתם הדבקס בה' וגו' כי
 מי גוי גדול אשר לן אלקים וגו' כלומ' אל תחטבו טהגלל והטרו הן טוים בדבר זה טאך הדבר כן טאזי עט חוב מעלת'
 לפי טאני חיד לא נתקבלה תפלתי בעדי ואתם עט התקכט עובדי עי' ומטתחוטס לפעור ואן טכאזי לטני הטם כעובד
 עז' נתקבלה תפלתי בעדכט טחיו כטכתפללתי עלכט בחטא על העגל או בפעור נתקבלה תפלתי עלכט ומחל לכט
 הק'בה א'עשי שלא נתקבלה על עצמי' וכן נראה מלמון דל' בטטרי' סלכך נזכר כאן עון בעל פעור להזי' על ההבדל
 טיש בין תפלת החיד על החיד לתפלתו על הצבור טעט חיה ב' התפללת טנות ומחיו אחר' תקבל יתך תפלת הכלל ת'
 תפלת החיו ולזה סמך אל זה כה' אלקינג בכל קראנג אלה דל' באי זה ענין טתיה תפלת הכלל היא מקובלת ועל זה הא'
 ס'אז'ל אן הק'בה מואט בתפלתם טל רבים טכ' הן אל כבוד לא יחאט ואז' לעולם ליטתף איניט נטטיה בהרי צבוריא'
 לתורות טתפלת סכלל היא נטמעת חמיר' א'עטו טתפלת החיד איה מקובלת כטחיא גזר דין טיש עמו טכועה כמו' שלא

נתקבלה תפלת מרעה על כניסתן לארץ לפי שהיה גזר דין טיש עמו טכועה
 וראוי טכבאר הטעם למה היה גזר דין סלמטה גזר דין טיש עמו טכועה עד שלא נתקבלה עליו
 תפלתו כלל טלטי' מה שאז'ל טעקד החטא בני מריבה היה על טאמר טמענו נא המורי' לפי טלזל
 בכבודן טל ישראל ולמוח תכאן טהמולול בכבודן טל רבים הוא כמו מחלל את' הטם קשה מאד טחיה החטא הזה בלתי
 נכון לכפרה עט טמנינו בתטה כמטנה תורה חזר ואמר להט ממחיס היתס' עט ה' ואם עקד ענטו טיה על מה טאמר'
 טמענו נא המוריס אך חזר לניח להט קד' והרבה נכוכו המפרטוים בבואור החטא בני מריבה עד טה'ריתכט זל' כדחוק
 בזה מאד ואמר טה חטא היה הכעט טכעט מטה על חנס על ישראל טלא מנינו טכעט טני' עליהן טלא יכעט הטם על
 טישאלג הדבר המצטרך אליהט כחיס והאן' וטנה

הנה ר"ל הצינו שזה הכתוב הם דברי הטעם ולא דברי הכביא לפי שהפירוש היתחלת שמועו והאזינו ואל תגבהו כי ה' דבר
ולטון זה מורה שהיא דברי הטעם ולא דברי הכביא כמו שמועו שמים והאזינו ארץ כי ה' דבר בניס גדלתי ורוממתי
ואת תנו לה אלקים כבוד בטרם יחזק וגו' ואם לא תשמעוהו במסתרי תבכה נפשי משני גוה' וכונת הפרש' לפי דעת
ר"ל הוא שמה שאלו שמועו והאזינו ואל תגבהו ר"ל אל תחשבו להימת כנחיים כגבוהים שאינו כן שאתם מטבע ההיה זה
וההפסד ואם תרצו להתקיים תנו לה אלקים כבוד כלום הנפסד שנקראת כבוד' כמו וכבודי לעפר יטבן וגו' תנו אותה
לשם והשתדלו שתטיבו השלמות הרוממי הנפשי שנקראת ג' כבשם כבוד' את והיתה מנוחתו כבוד יעלו חסידיו בכבו
ונקראת השלמות הזה כבוד אל השם שברא נפש האדם עם היות האדם מטבע ההיה וההפסד באופן שאם תדבק בו
תוכל להתקיי' ולהיות נכחית ואת שישתדלו להטיב זה השלמות קודם יום המיתה וזהו בטרם יחזק כמאת שלמה וזכו את
בוראך וגו' עד אשר לא תחטף השמש והירח והכוכבים שהיא רומן אל יום המיתה ואם לא תשמעוהו במסתרים תבכה
נפשי ר"ל אם לא תשמעו לעצתי זאת להשתדל בהשגת הכבוד הזה שהיא השלמות הנפשי במסתרים תבכה נפשי'
כלום דעו שכבר גזרתי ורצוני שתהיו מעותקים אל הרע וההפסד שהכבי יהיה לעולם על הדבר הנעדר וירמוז
טיע במציאות מקום שהעדר והרע דבק בו והוא העולם הספל והוא שנקרא בתי גוי' אם לפי שהארץ היא באמצע
מוקפת מכל הצדדיו וקרא בתי גוי' אל השמים שהשמה מתמיד בהם ואם לפי שהעדר הוא דבק בהיולי שהיא ב
בלתי מושג בחוש ועל כן קראו בתי גוי' אל המציאות המוחש וכאלו אדוני בזה שכל המציאות בכללו הוא מושג ומוכה
מחשי ואם החלק שהעדר דבק בו הנקרא בתי גוי' ומציאות זה החלק הוא מצד השמה הנמצאת במציאות המוחש
הנקרא בתי גוי' וירמוז בזה שאחר שהעדר דבק במציאות מן ההיולי אי אפשר לשום אחד מהם להיות נכחי אלא
מצד הנפש' ואם תבכה נפשי כלום נפש האדם שהיא שלי תפסד שהכבי וירמוז אל ההפסד או היא עד מ' כאלו הפועל מ
מצטער כשלא תגיע פעולתו אל תכלית השלמות שכיוון בה ועל כן אמ' שהכבי הוא מפני גאותן שלישראל שנשפל לפי
שמעלת ישראל בשלימותן המכוון בהם מצד התורה הוא שלמות הנפש וקיימת' ועל כן יצטער כשלא התקיים הנפש
ותעדר ועל זה אמ' שהיא בוכה או טיט בכיה לפניו' וזה הלשון וכנצח בו א' עפי שנמצא הכביא יחסה אל השם ית'
לפי דעת ר"ל לא נתייר עצמנו ליחס לשם דרך תפלה ולומ' ככה עלי או התעצב עלי או תקצר נפסך עלי א' עפ' שנצח
יהיו כל רחמיך עלינו לפי שנמצא לכביא אומ' כן דרך תפלה את יסעיה המון מעיד ורחמיך עלי התאסף' ובעבו זה
הוא מבואר שאין כל אדם ראוי לסדר דברים כפי רצונו בתפלה וכ"ס ליחס אליו טוס תואר מעצמו ועל כיוצא בזה כ
נחמ' אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבר מלפני האזן' וכבר האריך בזה הראשון אל כפי קהלת על זה הפסוק
ודבריו ככונים בזה ואין צריכין תקון' : והכלל בזה שהתפלה צריכה ג' דברים כדי שתהיה ראויה להתקבל' הא'
שתהיה נאל' במאמרי קצרים נאותים ומורים על כונת המתפלל ולא ירבה דברים שהסכל ירבה דברים' ולא יהיה ממי
שנאל' עליו כי בא החלוש בתב ענין' וצריך שהיו הדברים הנאמרים הם ערבי אל האומע ולא היו עליו לטורח
ולזה נבחרו השירי והפיוטי והבקשות העצמי' במטק' אל התפלה להתקבץ בהם אלו העניינים כלם ועוד נוסף עליהם
שהם מסכימי לכגוני המוסיקה כמו שהיא מוגדר השיר שהיא מאת מתיחס ונקשר קצתו עם קצתו מודיע כוונ' המדבר
במלת קצרות וערבות ושקלונת כפי כגוני המוסיקה' והב' שתסכים כוונת הלב עם הנאל' בפה ולא יהיה המתפלל ממי
טכ עליהם ויפתוהו בפה ובלשונ' יזכורו ולבם לא נכון עמו אבל יהיה ממי טיסכים הלב עם הפה כמו שאלו דוד היו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך' והג' טויה הקול כמוך ומורה על ההכנעה באדם המתחנן לפני אדניו כמאת' המ
המשורר שמוע אלקים קלי בטחי שמוע קל תחנוני בטויעי אליך' ולא יהיה ממי סכ' עלת נתנה עלי בקלה' ואל אלג
הטלשה תכאים רמוז דוד במזמור ד' את אמרי האזנה ה' לרמוז אל התכאי הראשון אשר מצד קצרי המלונת והמאמרים'
וכינה הגני לרמוז אל התכאי הב' אשר מצד כונ' הלב' והקאיבה לקל פועי לרמוז אל התכאי הב' אשר מצד הקול המורה
על ההכנעה ואלו הם התכאי' שאי אפשר שתקובל התפלה זולתם' ואמנם אף אם ימצא שלשת איכנו מחוייב שתקובל
התפלה ע"כ שכבר יהיה המקבל כל כך רחוק מהשם שיצטרך להרבות ולהצטרף בתפלה כדי שתקובל ועם ההפסד ור
ירבוי התפלה אפשר שתקובל ולזה תמצא יסעיה הנביא מאשים את ישראל על שלא היו מצטרין בתפלה את' אף קורא
בטמך מתעורר להחזיק בך' שראיה שאם היו מחזיקין ומצטרין בו היה מועיל וכן מצונו באנשי טינה שכתוב בהן ו
ויקרא אל אלקים בחזקה ונעתר להם וכן עשה משה כשהתפלל על מעשה העגל הרבה והסציר בתפלה ימים רבים עד
שנענה' וכן במרגלים עד שנאל' לג' שלחתי כדברך' ופעם

מהטובע משועבד ומזכיר לעשות רצון סמוריי התורה ומקיימי מצותיה . ומי שיראה הנביא טראי טיעטו על ידו כמים בלתי עושה איתם להצלת אמת אחת או כלל אחד הנה הוא בלי ספק גורם להטיל ספק באמונה שהרואה יחשוב שאין האמת כמו שהבנתו מיעד בתורה במקומות הרבה מהטובע הוא נכבד ומשועבד למקיימי מצוות התורה ויבואו להטיל ספק בתורה וכ"ט כשירא הנביא עצמו שכתבה תורה על ידו שאינו נסען על האמונה הזאת לבגור אומר ולדבר דבר כבגד הטובע לשמחתו ממנהג או לחדש אמת או מופת עם היות הנביא ההוא ממיאראי טיעטו על ידו כמים ויתר מעי' ז' וולתו וזה בלי ספק גורם לחלול השם ולהטיל ספק באמונה וכאלו הנביא עצמו הוא מסופק אם הדבר אמת שיאמנה ה הטובע על פי דברו כמו שתיעד התורה . ועל זה נאמר יען לא האמתים בי וגו' כי כשאלנו הוים אלן הוים משה ואהרן גורין שיבקע הנג' ויזכרו מים היה השם בלי ספק מקיים דבר עבדו ועצת מלאכיו ושל' יהיה השם נקדש בזה לעיני כל העם . וכעבור שלא עשו כן משה ואהרן אבל באו מפני הקהל כדמות בורחים אל פתח אהל מועד כמו שפי' החכם ד"אבע ז"ל כאלו אין להם עינה מה לעשות והיה זה בלי ספק חלול השם וגורם מיעוט אמונה בו ובתורה לרואים ולפי כך את לא האמתים בי שאלו הייתם מאמינים הייתם גוריים על הטובע שיאמנה כדי שיתקדש שמי על ידכם שירא הכל שאני מקיים דברי עבדי ועצת מלאכי אטלים . והם ע"ה א"עפי טעטו זה לרוב ענותנותם שלא היו רוצים לטול עטרה לעצמן מבלי מצות השם מ"ה נחשב להם לעון ולמיעוט אמונה מפני חלול השם שנמשך מזה כמו שביארנו . ולזה תתמצא יהושע כשנצטרך לכמו זה הדבר לא המתין לטול רשות מהשם ולימלך בשכינה . אבל כשען על השם טיעטו ר רצונו ומעצמו את שמש בנבעון דם וגו' כמו שהעיד הכתוב אז ידבר יהושע לפני ה' לאמר ויאת לעיני כל ישראל שמש בנבעון דם וגו' וקיים השם דברת ער שהעיד הכתוב עלת שלא היה דבר גתל כמוהו אפי' במי משה שיאמר משה מעצמו ויתקיים דבר גתל כזה . ואת ולא היה כיום האור לפנות ולאחרת לשמוע ה' בקול איש וגו' כלומר שיקיים השם דבר גדול כזה שיגור האיש מעצמו . וזהו הטא מעוט האמונה שיהם הכתוב למשה ולאחרן על שלא עשו דבר מעצמן בזאת ה השם . אחר שנאמר להם ודברתם אל הסלע והם לא דברו אלא טהכו הטא וגם כן כשעברו פי השם שאלו דברו היה השם מתקדש והיו מתקנים קצת ממה שחטאו . וכעבור שלא דברו הוסיפו לחטוא . וסבת החטא היה כעבור שחטבו ט סכמו שבחורב יצאו הוים עי' הכאה גם בפעם הזאת לא יצא אלא עי' הכאה . וה' צבאו לא כן יען שבפעם הראשונה עדין לא כתבה התורה ולא היה הטובע משועבד לישראל כל כך אבל עכשיו בשנת הארבעים ראויים הם טיעטו להם כם וסיכנע הטובע מפניהם בדברנו של משה כלבד . וכעבור זה היה בכאן מרי על שלא דברו אל הסלע כמו שכצטוו . ומיענו אמונה וחלול השם על שלא גרנו מעצמ' על הסלע שיתן תימיו בזאת צווי השם וכן תמצא שבפרט' האזינו כשאת השם אל משה עלה אל הר העבריי והאסף אל עמך ויחיר הכתוב השני דברי על אשר מעלת כי ועל אשר לא קדשת אתי לרמוז על שני מיני החטא הללו . ולפי שהיה בחטא מעוט האמונה וחלול השם כמו שביארנו לא נתן לכפרה כמו שאמר במס' יומא . אבל מי שיש בידו חלול השם אין כח בתשובה לתלות ולא בייסורי' למרק אלא מיתה ממרקת . ועל כן היה גר דין שיש עמו טבועה . ולכך לא אעילה תפלתו ולא תשובתו של משה בחטא הזה . והסתכל במה שביארנו בזה הפר' והבינה שהיא יתיר ככון מכל מה שנאמר בו . והשם ברחמי ויולנו מטגיאה אמן :

פרק כג'

התשובה מהם שמת על טוב הארצה גמורה ולא יתיר על רע כלל . ויש שמת הארצה גמורה על רע ולא יתיר על טוב כלל . ויש שמת הארצת יתיר על טוב ויתיר בצד מה על רע גם כן והספך יאמר יתיר על טוב כמו ישר ונאמן רחום וחונן אלו ודומיהן היתיר ליחסם לטו' ולהתפלל לפנות בהם . ויאמר יתיר על רע גמור כמו רשע עולן גולן חמסן . ואלו וכיוצא בהן לא היתיר ליחסם לטו' כלל אף כי להתפלל לפנות בהן . והתיבות כרוב הו הארצתן טוב לא היתיר ליחסן לטו' אם לא שנמצא לנביאים שיחסו אלתי ית' כמו חסיד טא"עפי טרוב הוראתו טוב אחר שנמצא טראת על החרפה כבד רחוק כמו פן יחסודי טומע חסד הוא . לא היינו מתירין עצמנו ליחסו אלתי ית' אם לא ט שנמצא הכתו אומר כי חסיד אבי נאש ה' לא אטור לעולם ואלם התיבות טרוב הארצתן רע או דבר מגינה לא כתיר עצ עצמנו ליחסם לטס דרך תפלה . א"עפי שנמצא לנביאים ייחסו אלתי ית' אם לא שנמצא איתם שיחסו לו דרך תפלה וז' כמו העצבון וקוצר הנפש שיחסו אליו הכתו ויתעצב אל לבו . ותקצר נפשו בעמל ישראל . וא"עפי כן לא ייחס אלתי ית' דרך תפלה לומר התעצב עלי או תקצר נפסי עלי . וכן הכבי לא כתיר עצמנו ליחסו אלתי ית' א"עפי שיחסו אלתי ית' לפי דעת ר"ל במסכת חגיגה את רב שמואל בר אימי משמיה דרב מקאס ית' להק"ב טבוכה בו ומסתריים שמו טכ' ואם לא תשמעוה במסתריים תבכה נפסי משני גוה מאי משני גוה מפני גוה מפני גוה גוה מפני גוה מפני גוה קמיה קדשא בריך הוא והכתו עוה וחדיה במקומו לא קטיא הא בבתי גוהי הא בבתי בראי . הנה

בו ובוחר ואינו רוצה להכריח דעתו לרצון האלהי וזה כאלו מטיל דופי בדיעת השם ויכלתו כאלו אין בדיעת האר
 דרך אחרת לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הדרך שהוא בוחר לעצמו ועל כוננו כזה את המטרה אך לאל
 לאלקים דומי נפשי מחנו וסועתי כלנו כסתתפלל לפני כבוד וחס את צריכה לפרט בקשתך ודרך זאת בוחרת כול
 להגיע אל מבוקשך טבאלת זה לא ידע מה סבלך ומה שאת צריכה ומה הטוב והמועיל אלק אך בשאת מתפללת לפ
 לפני האלקים אל תפראי בקשתך אלא דומי נפשי לפניו ולא תבחר את הדרך להצלתך שהוא יודע הטוב והמועיל אלי
 יותר מדרך וזהו כי מחנו וסועתי או מחנו תקותי שהוא יודע דרך הישועה או הדרך שתעלה בו התקנה יותר מחנו ט
 טעמים אחרים אני דרך לעצמי להשיג כבוד או מעלה מה או הצלה וידיה ההפך ולזה ראוי להתפלל לפני בתלות כ
 כוללות ולהטליך יחבך עליו וזה המטרה אחר שאם והתענג על ה' אלו גל על ה' דרך וכטח עליו והוא יעשה הטוב והח
 והמועיל אלק שהוא יודע לבחור דרך הטוב או הכבוד או הישועה יותר מדרך וחס גם כן על אלקים יעני וכבוד כלו
 על כן אני אמת אך לאלקים דומי נפשי לפי שעליו לבחור לי מה שהוא יעני אלי או רוח הצלה או כבוד שאני לא אדע
 לטעור זה אלא אני מניס מבטחי בו שהוא יבחר לי מה שהוא טוב וכבוד) וכאנת לי חסו נפשיים צד עוזי ומחסי באלקים ו
 וישיק זה הדבור בתפלה :

פרק ב' במחשבתנו כל מצות עשה שבחורה לא מצינו מצוה שזכה האדם בה בלבד לתכלית המושג יחד
 התורה אלא התעבדה וזה שהתכלית המכוון בתור וכעשיי מצוותי לפי מה שביארנו במאת הו
 הוא אהבת השם שהוא המביאה את האדם לסדר גדול המקרה לנפש וכן מצינו בעני התשובה שכתב זה התבלי בעצמו
 בפרט אתם נכבדים וזה מזה סיורה על גדל מעלת המצוה הזאת ושהיא מצוה כללית יותר מן התפלה שהתפלה אעפ
 שתועיל לענייני השרטים מכל מקום לא תועיל לתת השכר הכללי לנפש כתעבדה ועל כן ראוי לדבר בה אחר התפלה
 יותר מבאר מצות ובקצור כפי כוננת המאת' ונאמר כי כשעיינו בפרט נכבדים הטוב מצאנו שמה שאת הכתוב ראה
 נתתי לפניך ונג' אשר אנכי מצוך היום לאהבה את ה' אלקיך לשמוע בקולו ולדבקה בו ונג' מדבר על התעבדה לפי המט
 השרטה וקאורה וזה שבחלה את נשבת ער ה' אלקיך ושמעת בקולו ונמר הענין בתשובה ואת שצרי שתהיה בלבב שלם
 ושהשם יעזרהו את תהיה כך חס בסוף כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ונאמר את מצאנו גדל התעבדה
 עם קלות מצוה ואתה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלת היא מדרך ולא רחוקה היא לא בטמים היא ונג' ולא
 מעבר לים היא ונג' כי קרוב אלק ונג' וכל זה בלי ספק מדבר על התעבדה ומה על זה באמת בספק ובלבבך לעשות
 פענך התעבדה תלוי בוודי הפה ובחירת הלב כמו שכתב ר' נחן פי' החתן זל מעל התעבדה ידבר והתלוי הכתן לט
 לטבח אותה כשאת לא בטמי היא ולא מעבר לים היא וזה כאלו את שהדבר לגדל ערכו היה ראוי לך להשתדל ולטרוח
 בעדו כל טורח טבעולס אפי' לעלות לטמים אם אפשר או לעבור הים כדי להשיג שהוא דבר יקר הערך לפי שאין ה
 שהקצ גור סידיה לחטא כשהי בטום פנים כמאת הכביא כמה אקדם ה' ונג' הידעה ה' ונג' את כל כך היה ראוי לתת ט
 סכר גדול להציל מן העונש על העבירות שאיננו יודע כמה יתן ומה ישיק לזה אם אלפי אלם או רבבות כחלי שמן
 או היצן בכורת טבר פטעו או פרי בטנו כשאת נשמו וכל זה ממה סיורה שהשכל גור שלא היה ראוי שישק בוטר אל
 האטא בעד הטאור וכל סכן שאין ראוי שיקבל החוטא בתעבדה בדברים כמו שהכביא את קח עמכם דברים ונג' אם
 לא על צד החסד האלהי ולזה הזיר עליה מזה ואת ראה נתתי לפניך היום ונג' ובחירת בחיים למען תחיה ונג' כי אחד
 שאינה דרך קלותו כשאת כי קרוב אלק הדבר את ראה נתתי לפניך ונג' כלות אין לך התנכלות בזה כמו שיש לך על ט
 שאר המצות טלרבוים ולגדל טרחס לא תוכל לקיימם שאין הדבר כן בזה טח המצוה קלה היא מאד ואם תעט אותה
 תשיג החיים והטוב ואם תתירסל ממנה ישיג המות והרע ועל כן הזיר שלא תזלזל בה וזה האדם שסובל חלי גדול ט
 שהקצ גור שלא תפסיק רפואה לחולי ההוא ובא רפוא אחד ואת אל האלה אני אגלה לך סס אחד במה שתתירסל ממ
 מחליך ונחולה חושב שהסס ההוא אחר שהוא מרפא חולי קשה כזה שאין ההקט גור שיהיה לו רפואה שיהיה צריך ל
 לאציה ממון רב ולטרוח טורח גדול להשיג והרפוא את לו לא תחשוב שיש טורח גדול בהשגת הסס ההוא וצריך ט
 שתעלה לטמים בעדו או שתצטרך לאציה ממון גדול לעבור דרך אציה בלב יס כמו שהיה ראוי להצית כן שקל שהשגה
 הוא מאד וזהו נפשיים כי קרוב ונג' ועל כן ראוי לך שלא תתירסל בהשגתו שהוא חיים לנפשך וכמו שלא תתירסל בבקשת
 החיים כך אין ראוי לך שתתירסל בזה וזהו שסמך אל זה ובחירת בחיים וכיאר שהחיים הללו שישגו במצוה הזאת הם
 בעצמם התכלית המושג מזה התורה וזה אמרו לאהבה את ה' אלקיך ולשמע בקולו ולדבקה בו כי הוא חייך ואורך ימ

ופעם יהיה המקבל כל כך רחוק מהשם ית' ואיזה הדבר המבוקש כל כך גדול שלא יעיל רבוי התפלה עד שיעשה החמתפלל די זה פועל או פעולות מורו' על ההכנה והתעוררה את ישיעה גם כי תרבו תפלה איכני טומע ואח' עוד רחשו הזכו וגו' וכאמרי ניכנה נאמי ויתכסו מקיס האדם והבהמה וגם הצדיק' היו עושים פעולו מורמת על ההכנה' אח' דניאל לחס חמודות לא אכלתי ובשר ויין לא בא אל פי וסוך לא סכתי' ואלו' לו המלאך למן' חס אשר נתת אל לבבך להבין וללהתענות לפני אלקיך נשמעו דבריך' ויש מן האכסו' מי שסיפיק לו עשיית התפלה בכונת הלב אח' דוד קרוב ה' לנט לבני לב קרוב ה' לכל קראתי' ויש טיהו במדרגה יחד גדולה שאפי' מה שלא יתפללו עלת ינתן להם והיא מדרגת יראי השם אח' הכתוב רצון יראיו יעשה וגו' וי' צריך שיתפללו לפנות בפועל ולפי' סייס ואת פועתם יאמע וישיעם' ויש ט טיהו במדרגה גדולה והם אהבי השם עד שאינן צריכין להתפלל אל השם שהוא מעצמו טומר אותם ו' אח' זה טומר ה' את כל אהבתי' נא' וז' עושה נפלאות גדולות לבדו כביכול אין בעל הנם מכיר בנסו' וזאת היחה מדרגת אברהם א' אבינו ע"ה :

פרק ב' כל הפעולות והמעשים שאר' פועל איכנו מחוייב טיגיע טלמות תקליתם כפי פעולתם בהכרח טכבר אפטר שיעשה האדם כל מה שראוי ובאופן הראוי ולא יגיע התכלית המכוון' הלוא תראה הרופא פעמים הרבה יעשה כל מה שראוי לעשותו ועל כד הזתיר טוב שאפס' שיעשה ולא יפול טענות לא ממנו ולא מן החולה ועכו' לא תגיע הבריאות המכוונת וכך עובד האדמה יעשה כל מה שראוי וידע בעת הראוי ונתיה השדה טובה ו מתוקתת בראוי ולא יצליח הזרע וסבת כל זה מבוראת שהפועל הבריאות איכנו הרופא לבד ולא החולה ג'כ אבל הרופא והטבע וכך בעבודת האדמה אין הפועל העובד ולא השדה ג'כ אבל העובד והטבע' וכך התפילה פעמים הרבה יעשה אותה האדם כמו שראוי ובעת הראוי ובאופן הראוי ולא תקבל התפלה ולא תצר המתפלל אלא סלא יסכים בזה רצון ה' כמו שהספן פעמים הרבה יעשה ספיכתו מתוקתת בראוי וינחיה לטובה טבהנהגות וירד בוס בעת הראוי ועכו' לא תקבל הספיכה להגיע אל מקום החפץ' וזה מצד סלא יסכים בזה רצון ה' כמו שקרא בענין ית יכה ואס על כד ההטחה לטוב לסבה מן הסכנ' טכזכרו בספר' ג' מזה המאמר וכך התפילה פעמים סלא תקבל אס על כד העונט כמו שביארנו בתפלת משה או שאין המקבל מוכן עד שירכה ויפציר בתפלה או שיעשה פעולו מורמת על ההכנה בתענות או לביאת טק באמרי ניכנה וכמזא בדברים הללו כמו שבארנו ואס טיהיה שס מונע אחר כמו שאר' סלא נתקבלה תפלת דוד סלא ימות בטבת בעבור שהגיע העת סימלך סלמה בנו ואין מלכות טוגעת בחכירתה אפי' ט במלך כימא' ואס בעבור שהשם ידע שאין הדבר הוא המבוקש טוב אל המתפלל ועל כד ההטחה עליו לא תקבל תפלתו' כאלו תאמר שהתפלל בעבור בנים ולא תקבל תפלתו להיות השם ידע הית הבנים רעים אלת ומבקשים ל להמיתו כמו אכסלגס טבקס להמית את דוד' או שיתפלל בעד ממון' והשם ידע שהממון הוא יהיה סבת מותו כמאמר סלמה עושר טומר לביעלת לרעתו' או טיהיה סבת כפירתו כמאמר סלמה סן אסבע וכחשתי ואמרתי מי ה' או לסבה א' אחרת כסתרת ממנו וידועה אכל השם ולזה יהיה מבור התפלה מה טסיה מתפלל האדם ואמר רבונן סלעולס עשה רצו רצונך בשמים ממעל ותן כחת רוח ליראך מתחת והטוב בעיניך עשה' את שיעשה רצונן בשמים בענין טיהיה כחת רוח מתחת ליראי השם וזה טיטודד המערכת לבטל הגזרה מעל עוסי רצונו בענין טיהיה להס כח לביצל מזרתם' ואחד כך אח' והטוב בעיניך עשה כלומ' ובכל דבר שאני מתפלל לפני' אל תקן לדברי ולא לבקשתי לעשות מה סלבי חפץ או מה שאני טנאל טפעמים הרבה אני מבקש ומתפלל על דבר שהוא רע לי לפי שאני מדמה וחושב שהוא טוב ואתה הוא שידע יחד ממני אס הדבר הוא טוב אלי או רע ועל כן אתה תבחר ולא אני עשה מה שאתה יודע שהוא טוב' וזונו והטוב בעיניך עשה לא מה שאני טוב בעיני' ובטבור זה הוא שאר' חייב אדם לברך על הרעה כשס טמברך על הט טובה לפי טכחית הטוב הוא אל השם לא אל האדם מעל השם לבח' דרך הטוב והיטועה אל האדם' אבל האדם אין לו לעשות אלא לברך השם מיד ו' דוד לה' היטועה כלומ' על ה' לבוד הוא בחדית דרך היטועה ולא אל האדם ומה ט שמוטל על האדם הוא לברך את השם תמיד על הטובה ועל הרעה וכיר סהכל הוא לטוב לו וזו על צמך ברכתך סלה ובטבור זה היחה התפלה הזתיר ראיה אל השם לבקס רצונו בדברים כללים לא בדברי מונבלים פרטי' ודרך מיחוד ס המתפלל בדרך מיחוד ודברים פרטיים הנס הוא כאלו רוצה להכריח הרצון האלקי למה טדעתו טטה' כו

מאמץ בהסגנה ועל כן הוא ירא וירד אל דבר ה' ולא יבקש עלות וצדדין לתלות בהן מעשיו האל הישירי אבל הוא מ
 מכיר שכל הבא על האדם הוא דרך הסגנה ועונש מעשיו הרעים הנה זהו הסב מיראה שראוי לקבל סכר מעלת ארץ
 שזמנות נעשו לו כסגנות כמו שהוכרזו מלפני המקרא שאין כי כסלת בעונך וא"ש טעמו הכתו כראה שהיא מדבר במו
 שלא סב כלל דקדק ריט לקים מלפני הכתו שאם טובה ישראל עד ולא את אל שירא שהיא מדבר במו טעם קצת אלא שלא
 טב עד סמס שהיא התשובה הגמורה מאהבה שהתשובה הראשונה שהיתה מיראה עדיין כטאר לו בה מכסול עון כמו ש
 שאין כי כסלת בעונך ואלס צריך ביאור על מה שאין מהסב מאהבה זמנות נעשו לו כזמיות שאמרת הדין די שתעזיל
 התשובה לבעל התשובה למרין עונותיו ולסמוס כאלו אינם אבל בזה יסוג סוס מדרגה שזכה בה לחיי העולם הבא ש
 שאין טאין לו זמיות יאמר כנעדר ומה ענין לחלק בין טב מיראה לסב מאהבה בזה וביאור הענין הזה הוא שהתשובה
 אין לה מקום לפי טורת הדין כמו שביארנו בתחל הפרק אבל היא דרך חסד וכדכה הנמשך מהסס ועל כן אין לה שלא
 אם יספיק חסד מהסס הכ"ת כל כך זה דבר ביאר אותנו הנשע הנביא שאין על בעלי תשובה ארפא משוכתם וגו' שלפי
 שהיו חטוי דתו מספיק עלת ואמת אך אפטר שתעזיל התשובה לבעל התשובה להסוג שוס סכר או נעיימת והלא די
 שתספיק למרין העונות אבל יאמר כנעדי עבירות זמיות וכמה זכנו לסוס נעס אלקי או לאהבת השס המתעדרת בתו
 בתורה לבעל תשובה ולזה הסיב הנביא בסס הפי ואמת ארפא משוכתם וגו' כלומר האמת כן הוא שאין ראוי שיסוג הב
 הבעל תשובה שוס מדרגה מחד עצמו אלא שחזר החסד האלקי ודרך כדכה תגיע אהבת השס אלת ע"י התשובה וזה אם
 מחד שמונ התשובה היא במדרגה גולה יותר מכל מנות התורה טעל ידה יסוג האדם התכלית המוטג מחד התורה שהיא
 אהבת השס ואם על צד החסד הגמו הנמשך על בעל תשובה דרך כדכה כמו שאין אהבס כדכה כלומר כמו שהתשובה
 שיתה מאהבה כך ואי אהבס כדכה וכך את תד כשהיס סב בתשובה על ענין בת טבע ורוח כדכה תסמכני כלומר ד
 דרך כדכה וחסד ולא מואמת שוס זכות אלא מאהב השס בלבד ומדרך החסד הנמשך מהסס להשפיע על כל איש ואיש
 כשיעור מה שישן עצמו לקבל מן החסד האלקי את המאור והתענג על ה' וגו' שאל ממנו ואהבה גיסי נחלתך הרחב
 סך ואמלאו הרי שתולה נתינת החסד כפי האלה ולזה הטב בתשובה מחמת יראה הנה הוא סב להיתן ירא שיסוג
 עונס מחמת העבירות מעשה וסוי בטכר תשובה או ממסך אלת חסד כפי מה שיאכל מוגן עלת מן העונס והזמנות
 כעמדת לו כסגנות שאינו נענס עליהן אלא שצריך כפרה כסוגג אבל הסב מאהבה הנה הוא אחר שאינו סב מיראת
 עונס שיגיע לו מן העבירה שלא יקום לעונס טלבו חוק כסמיר מחד לסבול העונסין ואינו סב אלא מיראת השס כל
 בלבד שרונה לעמדת הטוב בעיני מחד שהוא טוב בעיני בלבד כמו שיעשה האוהב מה שהוא טוב בעיני אוהבו מואלת
 מיראת עונס כלל הנה הוא תגיע בתשובה זאת אל התכלי המכוון מחד התורה שהיא אהבת השס ולזה הוא ראוי שיאהבנו
 השס כמו שאין הכתו איי אהבי אהב מה שאין בן בטב מיראה ולזה אין ראוי שתהיה מדרגת סוד ומכל מקום אפי שלא
 תהיה התשובה בתולה מאהבה כמו שראוי אלא מיראת העונס הכטיף הפי שהוא יעזור אל הסב מיראה בתולה שיסוג
 אחר כך בתשובה שלימה לפני שהיא התשובה מאהבה וזה סבת חלפת פרס התשובה את הכתו כזר לך ומצאוך וגו' וזה
 יורה שתחלת התשובה היתה מיראת העונס שהגענו וואת אחר כך ומל' אלקך את לבבך וגו' וזה ממה שזירה שאף אם
 בתולה לא היתה התשובה אלא מיראה מהסס מונל לב החוטא ועזרה לסוג מאהבה שהיא התשובה הכבוכה כמו שאין

שאמרנו :

פרק כו'

דרכי התשובה סבהם יסוד האל מעונותיו וזכה מחטאת לפני אדמת הנה הס פיתקן המחשבה
 והדבור והמעשה המחשבה שיתחרט אדם מעונותיו הדבור שזודה על פסעית המעשה שיקבל ע
 עליו שלא יסוב עוד לכסלה אבל יעשה מעשים טוים שהמעשים הראשונים היו בטעות ובכלי דעת אולם החריטה מ
 מבואר בכביאים היתה הכרחית לתשובה את ידמים אין איס כחש על דעתו לחמיר מה עמיתו ואמת יחל מי יודע יסוב
 נכחס והסאיר אחריו כרעה והודתי מסוד כתו בתורה והתורה את חטאתם אשר עשו והתורה את עונס ואת עון אבתם
 והתורה אשר חטא עליה וסיקבל עליו שלא יסוף לחטא במה שחטא את הנביא ולא כאלו עוד אלקינו למעשה ידכנו כי י
 י דבר טלום אל עמו ואל חסידיו ואל יסובו לכסלה והדברים המונעים והמעכבים את התשובה הם ג' שהם העלמות
 החטא וההתנכלות ואהבת הממוץ והכבוד ואם מבואר שכל אחד מאלו מעכבין את התשובה ואלס העלמת החטא ש
 טמי שלא יכיר או ידע שחטא לעולם לא יתחרט ולא יסוב בתשובה כמו שהחלה כל מה שלא ירגיש או ידע שהוא חלה אי
 אפטר לו שיתרפא לפי שלא יבקש לעולם רפואה וכך החוטא אם לא ידע שחטא לעולם לא יסוב בתשובה ולזה היה
 השס מאשים לישראל כסלא הו מכירין עונותיהן מזה היה סבה אל מה שלא יסובו בתשובה לפנת את אלה ויאמנה אל
 מקומי עא אשר יאסמו ובקשו פני כלומ עד שיזדקקו עצמם כאשמים וחטאים ואז יסובו בתשובה ובקשו פני וכן את
 דוד כי פסעי אני אדע וגו' ואמת האס קרא בגרון לאריות שדיעת החטא הכריח לתשובה והסתנכלות גס כן מבואר מ
 מעניינו שהוא מונע התשובה שאם יחמוכ החטא שיעזיל

ההתנכלות

יחד לסבת על הארמה וגו' כי הוא חיד לל בעולם הנשמת ואורך יחד בעולם הזה סוהו לסבת על הארמה סעל ירי
 סאהבה הזאת יגא הדבקות באי והחיים הנצחיים והצלחות הגאמות וכל זה כססתסובה היא מאהבה אבל כססתס
 כססתסובה היא מיראה א"ע סיקבל עליה סכר מכל מקאס אינה גמורה סיקבל עליה סכר הגדול הזה סכך ארול כ
 במסכת ימא בפ' זס סכפ וריס אמ' ריט לקיט גדול בעל תסובה סודנות נעסא לו כסגנות סכא כי כסלת בעוכך עון
 מזיד הוא חקרי ליה מכסול איני והאמ' ריט לקיט גדול בעל תסובה סודנות נעסא לו כזכות סכ' ובסו רטע מרעעתי
 נעסא מרעט ונדקה עליהס היה יהיה לא קאמ' כאן מאהבה כאן מיראה ודבר זה צריך ביא' מהסכן יכא לו ליל סודנות
 נעסא לו כסגנות לסב מיראה ססורת הדיו ססב מיראת עונס אן ראי סתועיל תסוכתו כלום סהסועל סעלית יסוכח
 האדס אז יגונה אז סעלית ראי לקבל סכר אז עונס הוא ספעל הבחריי סלח יתערב בו כד אונס כלל וססב מיראה אן
 זה סעל בחירוי גמור ולמה יקבל עליה סכר כלל יתסוכת דבר זה הוא סהסב מיראה הוא על כ' פניס יט סב מיראת ה
 סעונס המוטל עליה כעבד סהא מתחנן לפני אונסו בעוד סמלקה אונסו וכסוקל הארץ מעלית סכט אסו יסוכ למרוד
 בו כאמר בתחלה כמו סהיס סענן כפרעה סכחנת סמכה עליה היה אמ' ה' סכדיק וגו' וכססתיה סרוחה חר' לסכביד א
 את לבו כבתחילה וזה כלי ספק היה מורה ססתסובה הראסונה היתה על כד סהכרח מאמות מות כסלו עליה וגו' וסלח
 סיה סועל בחירוי ועל כן אן ראי סתסוכב לו לתסובה כלל ריט מי סהא סב מפני סחד ססס וענסיני יאף כסעית הו
 סרוחה סחד אלקיט לנגד עיני וסא ירי וחד מאמות יסוריו בהיותו מאמין סכל הדברים באיס מהסס על כד סג
 הגמול והעונס ולא יחס הדברי אל הטבע והמקרה כמו סעסא פרעה סכסוד המכה מעלית היה חוזר לקלקלן סראסון
 יאף אחר מכת בכורות כסחטב סיסר אל כבוכיס בארץ תלה כל האמות והמוספית סרלה במקרה ועל כן נתחוק לר
 לרדוף אחרי בני יסר אל וכתאמת סתסוכתו סראסונה היתה באונס ומחמת המכות ולא בחיריות ועל זה הדרך יתפרט
 מה סכסכא ככצוב סהאי מחוק לב הרעעיס אז מקסא ערעס ומוכע מהס דרכי סתסובה וזה סהרטע כבא עליה סוכ'
 הוא מתחסד וסב אל ססס מיראת עונס המוטל עליה כמו סלח פרעה סטאני סעסס ה' סכדיק וגו' וכעבד סזה סעועל
 דומה לאונס ואינו בחירוי סנה סאי מחוק את לבו כסנותן לו כד אז כדדין לתלות בהן המכה ולומ' סכאה במקרה ולא
 על כד סהסגנה סלהי' וזה כד סיסוד מלבג המורך סקנה מחמת המכה וסאר על טבעו וכחירתו מכלי מכריח ואז
 יבחן אס היתה תסוכתו בחיריות ומאמר בחירית פרעה כססר מעלית עול המכה לרע אמ' סאי' אני סכבדתי את ל
 לבו כלומ' כסססירתי מלבג המורך סקנה מחמת המכה וסאר על טבעו וכחירתו וזו לרע בחירתו בקס עלות מניאכו
 לתלות בהן ענן המכות ולומ' סהאי במקרה ועל זה אמ' סכתוב ואס תלבו עמי קרי כלו סתסוכסו הדברים אל המקרה ו
 והלכתי אף אני וגמ' וכזה סכר כנעלים סערי סתסובה כפני הרעעי' לא סהס' ימנע מן האדס טוב בחירתו חלילה
 אמ' סכת' כי לא אספון כמות הרעע כי אס כסוכו מדוכת ויהי אלא סהאי מלחית על בחירתו בלבד מכלי מכריח מח
 מחון וסא כוחר דרך לעצמו וכן היה ענין סיסון סלחית עלת סכתוב כי הקסא ה' אלקך את ריחו יאמין את לבבו וזה
 לפי ססיחון כתייב לסס מחמת רעעו אלא סהיה מתירא מפני סחד ה' להתגרות ביסר אל הביא הן כה' ענות מירחוק
 להסיר מלבג המורך סקנה מצד המוספית ססמע סנעסו ליסר אל כד להס' ארץ על בחירתו בלבד וזה כססנה למסא ס
 סיסלח מלאכיס אל מלך אדס לאמור לו אעבדתי כא בארץ וכסלח אכתי אכל יכא לקראת יסר אל בעס ככד וכיד ח
 חוקה כזה ססס לנטות מעלית וכסרלה זה סיסון חסב מחסבות להסעולל ססגות כרסע ולומ' סהסלחת יסר אל לא ה
 היתה כהסגנה מהסס אד' סרלה איתס כוטיס מעל מלך אדס ומעל מלך מונכ כמו סכאי יסתח ואז אמר בלבג ל
 לא נוסל אכבי מאלג ולזה נתחוק לבג ויכא לקראתס למלחמה ויכא יסר אל לפי חרב וידיס את ארצו ואלג לא סלח מוס
 משה מלאכיס אל מלך אדס לא סיסון מתחוק לצאת למלחמה לקראתס מפני סחד ה' והיו כריכי ימן רב לבכונס
 את כל ארצו וזה היה ענין קנאי הלכ סכתוב עליה כי הקסא ה' וגו' למען יתנו בידך ועל דרך זה יתסב למה נכתב בתנ
 כתיורה פרסת וסלח יסר אל מלאכיס אל מלך אדס סלפי סכרלה יס כה' מהקלן ליסר אל מה סלח יעלס סלפי מה סא
 סלח יסר אל אוכל ככסף תסכירני וגו' חסב מלך אדס סהיו ססריס לחס ומיס עד סהיו אמריס לו סיתנו כסף בעב
 כעכיר מיס ועל כן סלח מהס מחון גס בעד סמעכר עד סהסוך יסר אל לומר ואס מיימד כסעה אני ומקני וגו' כ
 כ' לומר סקניית מיס לא היה סכרחי להס ואס יסתו מהס יתנו מכריס אבל לא איתן דבר כעכור סכריגלי אעבורה רן
 רצה לומר בעד סמעכר ועל כן אמר מלך אדס לא תעכור ויכא לקראת יסר אל בעס ככד וכיד חוקה ואז כזה ססס
 לנטות מעלית והיו מטה וכל יסר אל תמחון מזה עד כססנה ה' ית' לסלוח מלאכיס אל סיסון מלך חסבן ויכא לקראתס
 למלחמה וכלחמו עמו והכוהו אז הבינו מחסבות ה' ית' כי עמקן וסכל מה ססנה לסלוח מלאכיס אל מלך אדס ואל מל
 מלך מונכ ולנטות מעליהס היה כד לוחק לב סיסון כד יסכא למלחמה ויכא יסר אל ויסרן את ארצו כזמן מועט
 לקראת רע בחירתו ועל כן ססב מיראה על דרך סיסון ופרעה אינה תסוכה כלל אבל ססב מיראה לפי סחוא

סכצטונה להסחיד בית אחאב ועובדי הבעל וכן סלחם בעבור שחטו במצות לא ירבה לו נסים והמצות הסריתות סכצט
 סכצטונה עליהן המלך מצד שהוא מלך האסיה מלכות עשרת הסבטים וממנו ולא נסאף לו ריק סכצט יאדה ובכחן בע
 בעבור הסכצטונה סכצטונה הסי' לחד זה דעתי בדבר זה : ויס מי סכתב כזה טעם אחר והוא שאלו המלך באומנו
 המלכוי וראוי שיאכר האומנות שהוא אכל דוד לא חטא באומנו המלכוי שחטאו היה חטא אחר שאין לו התלות באומנות
 המלכוי ולכן נתן למחילה ויהי זה דומה לסני סופרים שאחד חטא טעמה טור מזויף ואחד חטא טבא על הערנה
 סכצטונה נתן המלך לכל אחד עונשו כפי חטאו והענין למי טבא על הערנה להלקותו שאחר סלקה אין ראוי שיססיד א
 אומנותו ויהי זה כשאר באומנו אומנותו במו סהיה קודם זה אכל הסופר טעמה טור מזויף אף לאחר סקבל עבשו על
 מה שחטא הכה הנא ראוי להעבירו מאומנותו ולא יתן לו אומנה כלל באומנותו וכך שאל לפי שחטא באומנות המלכוי
 סחחל על אגב ולא עשה נקמה בעמלק כראוי ראוי להעבירו ממנו וזה הטעם אינו מספיק אם לא יאמר בו יתיר מזה
 לפי שאדם מלחמת עמלק כאלו ונתנה מולדתך לא תקום על סהעלה העולה בגבל קודם טיבא שמואל ואפשר
 לתקן זה הדעת ולהשיבו אל הדעת הראשון על זה הדרך כשכבאר המדות הראומות להיתן במלך עד שיוכלל בא מהם ה
 החטא הקודם ולפי סכצטונה סהמדות סהכרחת למלך מצד המלכות הם וזה סהכונה בהקמת המלך היא להלחם ב
 באויבים ולספוט את העם ומספט דק אמת ישראל כשאלו מלך ומספטו מלכנו ויצא לסנינו וכלחם את מלחמותינו
 ועל כן ראוי שימצינו בו המדות סהכרחת לזה אולם מדות סהספוט ככר נכתבאר בתורה טהם ד' אנטו חיל יראי א
 אלקים אנוי אמת סוכאי כצע וכסכעערב עם אלו התארים טהם סכרחיים מצד המלחמה כמצאם בן כלס נ' הא'
 סכרד סהיה המלך אכוי לזרים ורחמן לעמו ומוסר נפשו להצילם כמו סמחדד הרענה לסכן נפשו לססיר המזיקים
 ולהלחם עם האוי והדוב לסמור הצאן ולהחם עליהם בזרעו יקבץ טלאים ובחיקו יטא עלמת ינהל והב סייטוב
 למטיבים אלת ולעבדיו ולאנוי מלחמתו סאם לא יעשה כן מי ימסור נפשו בעבור כבודו מי יקנא בעדת אס יבגרו
 בו והב סהיה סוכא כצע ולא יהיה חמדן סהרענה סהנשם לסמור הצאן אין ראוי לו לגזול עגורים מעליהן נסאר מעל
 עצמותם סאז יטוב הענין בהסך סהיה הצאן לסרנס הרענה ולא הרענה לסמור הצאן ולזה אמת הכתי' וכסף וזהב לא י
 דיבה לו מאד סאם יתקל לקבץ כסף וזהב אפי' מן האויבים כסלא ימצא בהם יקח מעמו והד' טהיה אים חיל
 ארין כח לבו בגבורים לסכר מלתעות על ולא יטא פני דל ולא יהדר פני גדול ולא יירא מעמות מספט והה' טהיה
 אים אמת ולא ימצא עולה כספתו ומספט דק סמוי סהא מכהס או דובר סקדים הנה הא אס מפני היראה אן
 מפני סאינו יכול להסיג רצונו בזולת זה והמספט אין לו לרא ממוס אדם אמת הכתי' לא תגורו מפני אים וכל סכן המלך
 שאין מי סיעכב עי' מעמות רצונו ועל כן אין ראוי לו שיסקר ועוד כי לא יבטח סאדם בדברו המלך אס תדברכ' ספתת
 עולה ולסוכו תקנה רמיה וה' טהיה ירא סמוס וחדד על דבריו ויהי נכצע לעובדי הסס ויסמור מצותו סכצטונה
 עליהן מצד שהוא מלך או אחר שהוא מלך ואף כשאר המצות ראוי לו סלא יתגאף על אמת לחצוב סהא בן חרין מן ה
 המצות יתיר מהס אמת הכתי' לבלתי תס לבכו מאחת ולבלתי סור מן המצות מין וסמאל וזה כמאמת סככס המלך
 והדת אדים כאנוס ואם ירא העם את המלך מולול בתוריה וכמלמדיה יבאו כל העם להקל בה ומסול התורה
 וכסכחסס מדות סאל כמצא אמת חסר בכלן אאלס בראסונה סחאל על אגב עד סארזל וירב כחל על עסקי כחל טע
 סעמה קו' סל טמות ומה על נפס א' אמת תורה וכו' ויהי אכוי על עמו כי אמת טוב עיר סכצטונה סכה לפי חרב ודוד כה
 בהסך סהיה מזה את מואב ומעבדים במגרה וכחריטי סכרול וכסרחה המלך המסחית אמת אכוי חטאיתו ואכוי הע
 העויתו ואלה הצאן מה עמו תסי כח ידך כי נכבית אבי' בב' סלא הטיב לדוד ססכן נפשו כהדי' יגתגלית ודוד בהסך
 סכנה כסעת מותו ולבני ברזלי הגלעדי תעמה חסד' בב' אמת הכתי' על סאל ותעטאל סללל ודוד בהסך סהיה כדיב ל
 לב ומחלק סללל אמת הא' לבס ברכה מאלל אכוינו' כד' אמת סאל' כי יראתי את העם ואסמע בקולם ודוד לא היה ירא
 מעמות מספט יאמת הכתי' ויהי דוד עומה מספט וצדקה לכל עמו כה' סהיה סאל מוסף לסמואל ומכסה פסעו ודוד סו
 סודה מיד ונאח' כבא אלת נתן הנביא כסכא אל בת סכצטונה סלא היה נסמע לסמואל ועבר על דבריו במצונו הסריתו
 סכצטונה ודוד היה נסמע לבתן הנביא ולג' החוזה ולסמואל בכל מה סכצטונה מסיחס' ולפי הדברים הללו הוא מבואר
 סומד ואת המדה ה' אסמר סייטב זה הטעם הב' אל הטעם הראשון וגם כסיחפסו הכתי' כמצא דוד טלס בכל ה
 המדות הללו וסאל חסר בכלן וכעבור זה היתה סכה מאת הסס סלא יסאר המלכות לסאל וסלא יסאר ממנו זרע הגון
 למלכה וגם אכבר סר כבא מתכדי סיתקיים המלכות קיום יפה ביד דוד ודעו כדי סהיה מלל ודומא למלכיס הב
 סכאס אחריו כדי סלא יתגאף על הסס למדות עיני כבודו סהמלכותי' סלו היא

ההתנצלות בזה שחטא לעולם לא תחזיקו ולא יתורה עלת וזה נקרא חכמה פסעו מעלת אח' שלמה חכמה פסעו לא
 ינליח מכסני החטא הוא כשארם תולה חטא בדבר אחר יאמר ארץ אש כסיתי כאר' פסעו ונג' וזה לפי שארם התנצל על
 חטא ואמר האשה אשר נתת עמדי ונג' ולא העיל לך התנצלות כלל לפי שהשכל נתן בארם להיות תמיד עיניו על דרכיו
 שלא יחטא ולזה נקרא הסוגג חוטא וצריך כפרה וכן צריך שלא יטעה אמתו מוס ארם ועל כן נאמר לארם כי שמעת
 לקול אמתך ונג' א"עפי שלא כצטוה שלא לשמוע לקול אמתו וזה ממה שזר ה שלא יעיל לארם התנצלות לגמ' פלוגרם לי
 לחטוא שאין התנצלות על החטא אלא האונם הגמור שעליו ארזל אונם רחמנא פטוריה ועוד נבאר ענין האונם בשרק
 הבא אחר זה וראהבת הממוץ או הכבוד הוא מעכב את התשובה וזה שאף אם ישוב בתשובה אם התשובה היא בסבת
 תועלת ממוץ או בעבור הכבוד אינה תשובה וזה כי כשיקבל עליו שלא ישוב עוד לכסלה צריך שיהיה זה לאהבת השם
 בלבד לא לזולת זה כלל וכן היה דוד אומר שתשובתו ראויה להתקבל לפי שלא היה בה דבר מונע קבלתה שאמר חטאתי
 אודיעך ונג' אמרתי חטאתי אודיעך ידמוץ על הכרת החטא ועוכי לא כסיתי ידמוץ שלא התנצל על החטא כלל אמרתי או
 אודה עלי פסעי ידמוץ שהתשובה והודני היתה לאהבת השם בלבד ולא בעבור הממוץ והכבוד ולפי שהיתה תשובת
 סאל כשחטא בעמלק חסרה אלן הג' תכאס א"עפי שהודה חטאו למנואל ב' פעמים ואמר חטאתי לא נתקבלה תשובתו כ
 כלל וזה סבת חלה היה מכח החטא ולא היה מכיר שחטא כי כשאל לן סמואל ולמה לא שמעת בקול ה' השוב אמר סמ
 שמעתי בקול ה' ואלך בדרך אשר שלחני ונג' וכשא"ל סמואל סהיה חטא בהפצר האמר ויתר ממה שחטא במרי הראשון
 עצמו סהיה עקר החטא וא"ל כי חטאת קסם מרי ואן ותרסי הפצר כלן שהמרי שהא עקר האמר כמו חטאת קסם שהוא
 לא בלבד וההפצר שהיה מפציר לגמ' לא חטאתי הוא כמו אן ותרסיס שהוא חטא עז והוא יתיר קשה מהקסם ספוא עקר
 החטא מתוך דברים הללו הורה שאול שחטא ואמר חטאתי אבל התנצל על החטא בדברי סקר ואמר לן יראתי את העם ו
 נג' ולפי לא אבה סמואל לשוב עמו כשאל לן ושוב עמי והשתחויתי לה והשיב לן לא אשוב כי מאסת את דבר ה' וישוב
 סמואל ללכת לפי שהודאת חטאתו לא היתה אדאם כלל סהיה מתנצל בדברי סקר וכססודה שאול אח"כ שחטא ואמר ח
 חטאתי סתם הסכים סמואל לשוב עמו אבל לפי טגלה שאול דעתו שתשובתו זו היתה בעבור הכבוד כמו שאמר ועתה כ
 כדרכי נא ונג' ולא לאהבת השם לא נתקבלה תשובתו ונאמר למנואל מיד שימטח את דוד למלך ולזה לא נמנו בכלל
 סני מלכות שאול הסכים סמלך מסם ואלך ירדע שהרי סניס אן יתיר היה דוד בורח מלפני שאול שהכתו אומר סהיה
 בטהה פלסטיס סנה וד' חדסיס מלבד זמן רב שהיה מסתתר בארץ יסר במדבר זף ובמחודה ובסדמל עם רעיו נבל
 והכתו אחר כן סנה שאול במלכו וסתי סניס מלך על ישראל ויבחר לן שאול סלמט אלפיס ונג' ופי' שאחר סנה סכמטח ל
 למלך בחר לן הג' אלפיס והתחיל לעשות המלחמות ואומר סמלך אח"כ על ישראל ב' סניס ולא יתיר ואי אפס לן סיעסה
 כל המלחמות שהזכיר הכתוב וילחם סביב במלכו ובבני עמון ובמלכי סובא ובסלסתי ונג' בסני סניס בהיתו רודף א
 אחרי דוד אלא סמיוס סכמטח דוד למלך לא נמנע מלכות שאול א"עפי סהיה מלך סכן תמצא בארם בסת סמלך על יס
 ישראל כל הסני סמלך דוד בחברון על יאדה סהיו ז' סניס וא"עפי כן לא נמנו לן אלא ב' סניס סעמד מלך בלא מלחמ'
 כמו סכתו כן מ' סנה ארם בסת במלכו וב' סניס מלך ונג' סלאחר ב' סניס סמלך והתחילה המלחמה כן בית שאול וכין
 בית דוד והיו בית שאול הנלבי ודליס ובית דוד סולבי וחזקיס לא נמנו בכלל סני מלכותו וכן לשאל לא נמנה לן מלכו
 אחר סכמטח דוד למלך ואולם למה נענש שאול סתוסר המלכות ממנו מפני חטאו ולא נענש עונס אחר כמו סכ
 סנענש דוד על ענין כת טבע ולא הוסרה המלכות ממנו הטעם בזה לפי דעתו האמר סתור לא חטא במחנה פרטיית סכ
 סכצטוה בה אחר שהוא מלך או במחנה פרטיית סכצטוה בה בתורה חזר שהוא מלך אלא במחנה כוללת אמת עם כל ה
 האכסיס כי אסור אמת ארם או רצחה כוללת כל האכסיס ולכן ראוי סהיה עכס סנה לעונס כלל האכסיס אבל שאול
 חטא במחנה פרטיית אלת מפי סמואל אחר סהיה מלך או חזר סהיה מלך סאמר לן סמואל סבעת ימיס תוחיל עד בואי א
 אלקי ואמר ג' לך והבית את עמלק ולא תחמוץ עליו ובעכו זה נענש בהסרת המלכות חזר עו וסימחת בלא עתו ועל
 כן כטעבר על דבריו והעלה עולה בגלגל קודם שיבא סמואל נאמר לן ועתה ממלכתך לא תקנס כלמ' סיססמק המלכות
 מזרעו אבל לא אמר לן סימנת בחצי יומי וכשחטא בדבר עמלק נאמר לן כי מאסת את דבר ה' וימאסך ממלך כלמ' סוי
 סימו' בלא עתו ולא יחשוב לן מלכו מסם ואלך סהדבר הנמאס לא יקמוץ הארם ועל כן כשהעלה שאול את סמואל עו'
 בעלת אונ' א"ל סמואל על אמר לא שמעת בקול ה' ולא עשית חרץ אפסו בעמלק ונג' וימח' אתה וככך עמי רמוץ לן טבעכו'
 הית' אלן מחנת פרטיית אלת סיה מת בלא עתו והיתה המלכות כססתקת ממנו ומה על זה הטעם תה סיערד הטס ל
 ליאא סיתקייס המלכות כיד זרעו עד דוד רביעי בעבור סממר המחנה הפרטיית סכצטוה

אחת בפני כי לא תבנה עוד ברב דברים כסב ואל תעסה וא"כ היאך אפשר שתספיק תאוכה כו' למרק וללבן האזרח שב
 פנעמה בפועל. וזה דבר צריך ביאור תידי זה דר אמר שתועיל התאוכה לפעל התאוכה וכאח מהפעולות האנושיות ש
 מעליהן יאוכה האדם או יגונה אנה הן הפעולות הרצויות הכעשות בכחיה. וזה כשיהיה העושה אותן יודע עשייתן
 מהוא עושה הפעולה ההיא ורצה בעשייתה ובחיה בה על זולתה. ולזה יתבטלו הסכורים על פעולתן טעויות בעת ה
 הטכיות למה טעויות בלא ידיעה וא"עמי טעויות ברצון ובכחיה. וכן לא נאח טעויות האדם על הפעולות הכעשות
 שלא ברצונו אף אם כעמו מדעתו ומבחייתו כלומר שהוא יודע בעת עשותו הפעולה שהיא וכוונ' בעשייתה יותר מסבול
 העונש שמעביתין אותו אם לא יעטנה. ואולם אחי שאין נעשית ברצונו אלא מהברח האונס לא יגונה עליה. א"ל
 הפעולה שיעבד האדם עליה אם היא טובה או יגונה אם היא רעה היא הפעולה שיודע האדם בעת עשייתה טעויות
 אותה ובחיה בה על זולתה ורצה בעשייתה והפעולות שלא יעול עליהן אם הטובה או הגנות כלל הם פעולות האונס ה
 הגומר. והן הפעולות שאין הפועל אותן יודע ולא רצה בפועל ההוא ולא בוחר אותו על זולתו כאדם המסליך אבן והו
 והוא חבירו ראשו וקבלה ומת מזה הפועל לא ידע הפועל בעשייתו ולא הוא בוחר אותו על זולתו ולא רצה בו וזהו ה
 האונס הגומר שלא יעול עליו הטובה והגנ'. ולזה לא חייבה תורה להורג באונס על דרך זה אלא להורג בטענה טעם בו
 דר מעורב מן האונס והרצון. והפעולות המעורבות מן האונס והרצון שהן האמצעיות בין ב' אלן המינים שזכרנו ה
 הוא דבר קשה לדעת אם ראוי שייחסו אל האונס או אל הרצון או אם יש מהם שראוי שייחסו אל האונס ומהן שראוי שיי
 שייחסו אל הרצון מהאדם העומד דבר מוגנה מיראת אכמים בעלי זרוע פן יפגעו בו הנה יראה מזה מסוג האונס
 ומהדבר שהוא נעשה בהסחה אלא שאם היה בבאן דבר ראוי לסבול עליו כל צער וטורח טרם שיגלה האדם ידו לעשותו
 הנה ראוי שיכנסו אלן הפעולות כשיעשו על זה הדרך בסוג הרצון. ואם היו כל הפעולות ממה שאין ראוי לסבול בעדס
 טורח גדול וצער חזק הנה יכנסו אלן בסוג האונס אבל כשיעוין הטוב יראה שהוא ראוי שיהיו בבאן פעולות ראוי לסבול
 בעדס כל צער טבעולט טרם שיעשה אותם ואלו יתקד ראוי שתחום עשייתן אל הרצון משתחום אל האונס. לפי שהד
 מהדבר שיעשה האדם ובעת שיעשהו יבחייהו על זולתו יותר ראוי שתחום עשייתן אל הרצון משתחום אל האונס ולזה
 יגונה האדם כשלא יסבול טורח גדול או צער מופלג טרם שיטא ידו לבעת באבית או למרז במלכו ובאלקין: ויש פעולות שאי
 ראוי לאדם לסבול בעדס צער גדול וטורח מופלג ועל כן נראה שהגבלת הפעולות הרצויות הוא על זה הדרך שהדבר
 שיעשה האדם ובעת שיעשהו יבחייהו על זולתו ורצה בו וא"כ סכעסה הוא רוצה בקיומו כלומר שהוא חפץ ורצה שיהיה
 עמו הנה ראוי שייחס אל הרצון א"עמי טעם בתחלתו קצת אונס. כמו מה שיקרה לזרדי הים מהם משלבים סחורות
 בים בעת בוא רוח סערה ורוממות גליו כי א"עמי שאין טעם אדם שימלי סחורות בים ודומה לאונס הנה מצד טיבחרו
 זה על צער וסכנת עצתם ראוי שייחס אל הרצון לפי שאף אחרי שיכא אל היבטה הם רוצים בפעל ההוא וחפצים ש
 שיהיה עמו כן בעבור מזה היה סבה להצלת עצתם ועל כן ראוי שיהיו אלן הפעולות מסוג הרצון ולא מסוג האונס.
 ואולם אם אחר שיכא אל היבטה לא היו רוצים בזה אבל היו בוחרים וחפצים בהפכו ראוי שייחס אל האונס אחר שא
 שאינן רוצים בקום הפעל ההוא. ואבל נראה מהאמר אן אדם שלא יבחר לעולם להסליך סחורות לים כדי להציל נפ
 כעמו ומתת ראוי שייחס זה אל הרצון במלכו אחרי שאחרי רוצה בקיומו לעולם. ומה יתחייב סכל דבר טעמה ברצון
 בעת עשייתו ואחר טעמה הפועל שהוא אינו רוצה בקיומו והוא חפץ שלא היה עמו אף אם בתחלתו נעמה ברצון או
 היה בו רצון מה אן ראוי שייחס אל הרצון אלא לאונס וטעות: ואולם אם אחר טעמה הפועל הוא רוצה ובחיה
 בפעל שהוא חפץ בו שיהיה עמו כן א"עמי שיהיה בתחלתו קצת אונס ראוי שייחס אל הרצון ויראה כן ממה שאר"ל בת
 במסכ' כדריס והלכת שותתין בחיטה ופי טעם בגנ' היאך דאז' ליה לכך עלך וכדו תהית. וזה ממה שיראה מהכל הולך א
 אחר קום הרצון. שאם הרצון קיים הטעמה קיומתו ואם אן הרצון קיים הרי הטעמה כאלו היא בטעות ומתירין אן
 אותה א"עמי טעמה תחלה ברצון. ולפי זה הטעל תאוכה כממתחרט וגומר בלבן שהוא רוצה מהעבירה הכעשית על ידו
 לא סיתה נעשית ונאם תבא ליד טעם אחרית לא יעשה אותה זה יורה שהפעל הראשון נעשה בטעות ובלי ידיעה והטכל
 כדו שאח' אריסטו בטער המדות טפעולות הטכל לא יתבלו סחורה. וזה שאר"ל ידוי בעל תאוכה כגון טבא ליד ד
 דבר עבירה וכו'ל הימנה מחוי רב יארה באותו פרוק באותה אשה באותו מקו' כי כשיבא הפעל ההוא לידו בכל אותם
 שתקאים ויכנסו ידו לאהבת הטעם ולא יאוכ לעשותו זה חרה ענתחרט חרטה ונמ' בלבן שהפעל טעמה ברצון היה ב

סגן היא ולזה אין ראוי למלך כשר וד' לזלזל בעובדי השם ושומרי תורתו שהוא מלך הכבד כמו שביארתי בפ"ו מחמת
 ב' ואת הכתוב והוא מהעדר מלכות ומקום מלכות ונאמר לענין הפרק ונאמר שכמו שלא נתקבלה תשובת שאלו להיותה
 חסרה הג' תנאים שזכרנו כן בעבור זה נתקבלה תשובת דוד על בת שבע לפי שהיו בה הג' תנאים שזכרנו ויתבאר זה
 ממה שהזכיר בתשובתו על ענין בת שבע ואת חנני אלקים כחסדך לרמוז שהתשובה לא תקובל אלא על כד החסד
 כמו שזכרנו ואת כרוב רחמיך ממה שפעי כלומ' א' עפ' שפעי גדולים ורבים ממה אותם כרוב רחמיך שהם בלתי ב'
 בעלי תכלית כדי שלא יהיה כחי לחטוא ויתר גדול מכחך למחול ואת כי פשעי אני אדע לרמוז על התנאי הראשון ולומר
 שלא היה החטא נעלם ממנו ונחטאתי נגדי תמיד לרמוז שלא היה מתכזב על חטאו לומר שלא חטא שתימיר הוא חטא שח
 שחטא ואת לך לבדך חטאתי לרמוז על התנאי הג' שלא היתה תשובתו מפני הכבוד או הכאת ממון או פחד בני אדם
 שלא יענישוהו אלא מפני אהבת השם שהעברות היו בין אדם למקום כלומ' בספר שלא היו האנשים יודעים בהם אלא
 השם וכפל לומר והדע בעיניך עשיתי להתודות על כ' מיני העבירות על העבירות שבין אדם למקום ועל העבירות שבין
 האדם לחבירו: על העבירות שבין אדם למקום א"ל לך לבדך חטאתי ועל העבירות שבין אדם לחבירו כמו לא תגנובו
 ולא תוננו וכיוצא בהן את והדע בעיניך עשיתי וזה שא"עפי שהן מצות שבין אדם לחבירו אחר מצוה בהם השם הנה ה'
 הוא רע בעיני ה' מי שיעשה הפך מצותו ואת למען תצדק בדברי ש' אל מה שאת ממה שפעי והרב כבסני מעוני וגו'
 כלן בעבור שתצדק במה שאמר אתה מקבל בתשובתם לשבים ומחול וסולח לחטאתם ממה שפעי וכדי שתזכה במה
 שתשגוט את האדם על חטאו אחר שהוא יכול לשווב בתשובה ואינו טב טהרתי מחטאתי אחר שאני טב לפיכך יש אומר ש'
 סכרבריק ובשפטך טב למה שכ' על קץ הלא אם תשוב שאת ואל סכספט עלתי: ולפי שהעבירה היא אם במחשבה ואם
 בדבור ואם במעשה או בכלן צריך שתהיה התשובה בשלמותן אם במחשבה החרטה ואם בדבור הירדני ואם במעשה
 שלא יספיק עזיבת החטא בלבד אבל שיעשה המעשה הפך העברות שיעשה לפי' היה דוד מתפלל על כלן על המחשבה
 את לב טהור ברא ל' אלקים וגו' על הדבור ה' שפתי תפתח וגו' ועל המעשה את אלמדה פושעי דרכיך וגו' כלומ' שיעשה
 מעשים הפך העבירה כדי שיראו האנשים ויקחו מוס' וילמדו לשווב אל השם וכן ביאר הכביא שהתשובה ראויה שתהיה
 בעשיית מעשים הפך העבירות את הכתוב וירא אלקים את מעשיהם כי טוב מדרכס הדעה וביארת רז"ל את מקום ואת ת'
 תעניתם לא נאמר אלא את מעשיהם: שאפי' גדול גל מרים ובכחו ב' בירה היה מקצתו כל סבירה וכן את יאשיה יעזוב
 רשע דרכו וגו' את יעזוב רשע דרכו על העבירה שהגיעה לפועל שיעשה מעשה הפך העבירה ויבחר לו דרך אחרת: אם
 חטא במאכלות אסורות יתענה ויזהר מלאכול לשווב נפשו אפי' הדברים המתקרי' כמו שא"ל קדש עצמך במותק' לך
 ואם העלים עיני מן הדקה יפזר ממונו לעניים ואם הורה לאנשים לנהוג בקלות ראם במצות וילמד אותם דרך י'
 ישראל לרקוק במצות ולשוב אל השם לפי שהחטא את הרבים אז אפסר לשווב בתשובה שלימה טבמה יוכל לתקן את א'
 אשר עוותו ממה שגרס לחטוא ולזה את אלמדה פושעים דרכך וכן כל כיוצא בזה ואם חטא במחשבה בלבד ויזהר
 מחשבות לפי יודע מחשבות וזהו ואים אן מחשבותיו ואת ישוב אל ה' וירחמא לארצות שהתשובה צריך שתהיה ל'
 לאהבת השם בלבד לא להנאת ממון ואהבת הכבוד ואת ואל אלקינו כי ירבה לסלוח לחוק לב השבים שלא יתיאסו
 מן התשובה בסבת רבוי העונות פסליחתו ויתק' מרובה מן העונות ועל כן ראוי לאדם שידע וימכיל שאם לא יחזור בת'
 בתשובה שהוא ראוי לעונש אחר היות הדמות בידו לשווב בתשובה ואינו טב וירא מהשם שיענישו אם לא ישוב אחר הי'
 היתני יכול על זה וזה כי עמך הסליח למען תורא וזה כראוי לבאר דבר ד' שאך ואת שבעבור שעמו הסליח וירא ית'
 ויהי הדבר כראוי להפך שאחר שידע האדם שהשם ימחול לו על כל עונותיו לא יירא ולא יתאם מחטוא אלא שפי' יתבאר
 על הדרך שכתבנו שלא יירא האדם מן הדבר ההכרחי כמו שלא יירא מהמות אחר שהיא הכרחי' לאדם ואם היה העונש
 הכרחי לאדם על החטא באפס תקות מחילה לא היה האדם ירא מהשם אחר שהיה יודע שאי אפשר לו להכזב מהעונש
 לפי שאי אפשר לו שלא יחטא אבל עכשו שהוא יודע שהשם מוחל וסולח לחטאים עי' התשובה ואפס' לו להכזב מהעונש
 הנה יירא מזה בהכרח שאם ירבה לחטוא ולא יתן אל לבו לשווב בתשובה לפיכך לא יאבה ה' סלוח לו ובעבור זה יירא ה'
 החוטא מלפני השם אחר היתני יודע שאם העונש הכרחי אל החוטא נשאר ישוב אל השם בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מ'
 מאת ירחמא וירבה לסלוח כי עמך הסליח:

פרק ב' יקרה בענין התשובה שפק גדול לפי מה שהזכר מעניינה והוא זה שאחר שנעשית העבירה בפעל מה
 תועיל בתשוב' החרטה וכודני וכי האורג את הכפס או המחלל את הסבת וחור בתשובה בפת ובלבבו
 כמו שאמרנו התשובה נפס הטרבח אליו בודני וחרטה או הסבת המחולל אם ישוב נשאר כזה והרי זה דומה למי פסתר
 הבית בשועל וחזר וכוונה איתה

שחלב או הדם עצמו יובעבור זה הוא שא"ל דיהארי עבדיה קאים מעבדיה וזה לפי מעונם העבירה היא זמנית כמו
 סיבא ועונם כפירת העקר הוא נכחי כמו שא"ל דיןן טל רשעים בניהם יב חדש כלן הרשעים העוברים על דת וא
 ואנס כופרים בעקר עשהכופרים בעקר כבר בארן מעונם נכחי כמו שא"ל אבל המיני והמסורים ושכפרו בתורה
 ושכפרו בתחיית המתים וירדן לגיהנם וכחונן בה לתרי חרות ואחר טהאנטיס הנמלטים מכפירת אחד מהעקרים
 הכוללים לפי זה הם מעט מזער לא כביר ולפי זה ראוי שיהיו נדונים בעונם נכחי התחכם הטי' ברחמינו וברב חסדנו ל
 לעשות חסד עם המין האנוסי לפתוח לו שערי תשובה כדי שיעל ידי ויכל ממכמותו יציר הרע ומייתת הנפש א"ל י
 יתר טלארס מתגבר עלת בכל יום טכ' צנפה רשע לכדיק ואלמלי הק"ב עזרת אינו יכול לו טכ' ה' לא יעזבנו בידו הרי
 ביאר טעי' העזר טהק"ב עזר את האדם הוא ניצל מהמיתה טהיה מבקש להמיתו וכבר ביאר יחזקל שכל מיצת הנ
 הכפס ידבר את כי לא אחפן במות המת כי אם בטובו ולטון במות המת יורה שכל מי שכבר מת ידבר וי"ל לא אחפן
 במיתת נפש מי שמת כבר אבל כשיטוב בחיית מדרבו ותחיה נפש המת שיראה טעי' התשובה לא ימות האיש המת אבל ת
 תחיה נפשו ותזכה לחיי העולם הבא וכו' וגי' האדם טהא מעשה ידי הטס אל תכלית טלמותו והטארותו הנכחי הק' ה'
 אם יחטא חטא טראוי להית נדון בעדו בעונם נכחי וזהו מאת יטעיה מדבר על בעל תשובה כי לא לעולם אריב ולא
 לכנח אקנוף ל"ל א"ע טמן הדין היה לי לריב ולקנוף לכנח ולרין את החוטא בעונם נכחי לא אעשה כי רוח מלפני י
 יעטוף וגו' כלומ טאף אם הרוח החיני טיעטוף את הנוף הוא מלפני ל"ל מניעי הגרמים הטומימיס טהם לפני הנח
 הנטמות האנוסיות אני עשיתי אותן וראוי לי לרחם עליהן במתד אחר טהם מעשה ידי טלטון נטמה יאר על הנפש ה
 האנוסית ורוח על הכפס החיונית טכ"ח את הכתו נותן נטמה וגו' ואחר טהנטמות הן מעשה ידי ראוי לי להשתדל ט
 טיעע המין האנוסי אל התכלית המכונן ביצירתו

ובעבור זה אעפ טבעון
 בצעו קפטי ואכהו לא הייתי מכה אתן מכת אכדי אבל כדי לטרו טיטוב בתשובה לפני טלא הייתי מכה אתן
 כפי העונם הראוי לו כפי חטאיו אבל הסקר ואקנוף כלן הייתי מסקיר קצת מהעונם והייתי קנף מעט כדי לטרו לפי
 טהיה הולך טוכב בדרך לבג' אבל כמראיתי דדכ טטוב בתשובה לפני רפאתי אותן ל"ל קבלתי תשובתו א"עפ טהיה סמוך
 למיתתו ולפי אכחנן בדרך כל הארץ וכאסף אל עמת כדי שילך מכופר לעולם הבא וטלמתי בזה נחמתי לו ולבילוי לו
 כטנתתי לו חלק לעולם הבא ולבילוי כי כטאף נטמו ככרחת הם מתנחמים על מיתתו ולטון נחומים לבילוי יורה
 טעל המת מדבר ואח' עלת וארסיהו מקבלת התשובה היא ארסיהו אל הנפש לזכות לחיי העולם הבא וכתבאר אח' כך
 הכרחת המכה התשובה עם מציאות התורה להגיע המין האנוסי אל התכלית המכונן ביצירתו טהנה התכלית המכונן
 מכלל המציאות הטפל ולזה הוא שא"ל טהתורה והתשובה קדמו לבריאת העולם וטפיק זה הדבור בתשובה :

פרק ב'

וראוי טכדבר עתה בטכר והעונם טהוא העקר הג'מן העקרים הכוללים לדת האלהית והוא
 במאס התכלית המכונן בכל הדתות וזה טא"עפ טהעובד מאהבה לא יאט לטכר ולעונם
 כלל טאף אכלן תכלית אחר אלת הטלמת רצון האהב בלבד וא"ל אל תהיו כעבדים וגו' לא בעבור זה נאמ טלא יהיה
 טס טכר ועונם חלילה אבל הכונה לומ טהעובד מאהבה לא יעבוד מאהבין הסכר ויראת העונם א"עפ טראוי טיט טס
 טכר למאמינים וליראי הטס ומטכבי טמע טכל הסכר טהנה כאף נגדו בבחינת הטלמת רצון האהוב הא"י והעבודה
 טהיא על זה התואר היא העבודה המבואה אל תכלית הסכר והעונם המכונן בכל הדתות ובעבור הנת הדת האלקית
 ומתחלף לתכלית הדתות הכמוסיות כמו טביארנו במאמ' הא' טמנו אותן מן העקרי הכוללי לדת האלהית ונאמ טהטכר
 והעונם לא ימלט העני' כו מחלוקה אם טהיה טס טכר ועונם או לא יהיה ואם יהיה טס אם טהיה כלן גטמי ובעולם
 הזה ואם טהיה כלן רוחני ובעולם הבא ואם טהיה טס טכר גטמי בעולם הזה וטכר רוחני בעולם הבא ונמא דעות
 האנטיס כחלקים בענין האמת הגמול והעונם לד דעות כפי מספר החלקים טתגורר אותם החלוקה " טיט מי טיאמין
 טאף טס טכר ולא עונם לא גטמי ולא כפטי ויט מי טיאמין טיט טס טכר גטמי ולא כפטי ויט מי טיאמין הטכר גטמי
 ולא כפטי ויט מי טיאמין כפטי ולא גטמי ויהאט המחלק הזה תלמי בחלק הדעות טכין האנטיס במאות הכפס : הדעת
 טא' הוא טיט מן האנטיס מי טיאת טנפס האדם אף כס יתרון על כפס הבעלי חיים אלא כטאהאדס יט כו ערמומי וותר
 גדול מאאר בעלי חיים להמציא המלאכות והתחבולן המטרכות אלת לתקון חיותו באופן טלס כמו טיט לקצת בעלי
 חיים יתרון על קצת בזה ובעבור זה יאמנו בעלי זה הדעת טאף טס טכר ולא עונם כלל לא גטמי ולא רוחני ויאת
 טהאנטיס מטלחים ונעזבים למקדים כמאר בעלי חיים טאף הכונה האלהית כס אלא לממור המינים בלבד וזה ה
 הדעת כבר הכס על קרקת הטילוטא ואח' טלא תדמה כפס האדם לנטמת הבעלי חיים טהבעלי חיים ידעוניהם חל
 חלקות והאדם יטג כללי הדברים

והסכל אחר שהיה מתחרט עלת ואין ראוי שיצטט האדם על עבירה כזו כמו שאין ראוי שיצטט על השעל סנעסיה בטעו
 וכלי ידיעה וכן הפעל הטוב לא יסנוח האדם עלת אלא א"כ נעשה ברצון ושאחר סנעסיה ירצה בקיומו כלו ירצה סיהיה
 עשוי ולא יתחרט עלת שאם יתחרט עלת הפסיד סכרו ולא תחשב לו לזדקת. וזה דבר ביארנוהו ר"ל במס' קדושין על מ
 מה סנ' ביחזקאל ובטוב צדיק מדקדקו ועשה עול במעלנו אשר מעל ימות והקצא סס ולהי כמחנה זכאי וכמחנה חיב
 ומתקן את רב בתהא על הדימונות. הנה יראה שאפי' הפועל הטוב אין ראוי שיסנוח עליו ואיך יקבל עלת סבר אלא א
 א"כ רוצה בקיומו ואינו מתחרט עלת. אבל אם יתחרט עלת הרי הוא כאלו לא נעשה ואין ראוי לקבל עליו סכ'. וכתבא'
 לפי זה מהעבירה מתחרט עליה כראוי ואינו רוצה בקיומה הנה זה יראה שלא נעשה הפועל ההוא ברצון גמור ושאם
 הונח לרצונו הפסוט לא היה עושהו לפי מה שהרצון גזר עתה. והדאיה טבא דבר עבירה זו לידת פעם אחרת וכנול ה
 הימנה מדעתו וברצונו ובבחינתו להתקן מטעם שהדבר ההוא רע בעיני ה' ושאין ראוי לאדם לעשות מה שהוא רע ב
 בעיני השם וזו היא התשובה הגמורה. ומזה הנד הוא שתועיל התשובה לבעל העבירה שהיא תשים העבירה כאלו
 לא נעשת בפועל וכאלו הוא דבר סנעסיה בטענות ובכלי דעת וכזה ישיג מתוך העונות ועל דר החסד תחשב לו לזדקת

ויאחבהו השם כדכה כמו סכת למעלה :

פרק בח'

א"עשי טקבל' התשובה הוא על דרך חסד כמו שאמרנו הנה ההכרח המביא אל המצא החסד הזה הוא
 סמאמר כל פועל כוסף וחושק תמיד שיציע מפעולתו התכלי המכוון בה והיה התכלי המכוון ביצירה
 האנוסי' הינת הנפס כשארת אחר סמות כמו סקדס במאמ' ג' נודיה האדם מעשה ידי השם הנה הוא חפץ שיציע אל תכלית
 המכוון בו שהוא הסארת הנפס. ולפי שיצרן שלאדם מתקבד' עלת בכל תס ומסתה אונת לחטוא כמו סכבר העיד על
 זה סלמה בספר קהלת כי כשמזכי דברי יצר הרע ופתיון מגד אדך הוא מסתה ומסית את האד' בטשת חלקן מעט מעט
 עד שמוציאו לתרבות רעה. סבתה לזה הוא לו לך אכול במחנה לחמד וגו' סאלגו הן דברי יצר הרע לפי קטר הסמאקס
 סלמעלה והוא מדבר עם הבעל תשובה שהוא דואג תמיד על חטאיו ועל כן אומ' לו לך אכול וגו' כי כבר רצה האלקים
 את מעשך ואין לך חסיד בעולם סלא יתפתה לרבות הללו שאינו נראה סיהיה בהם מכסול עון. וכשהאדם נשמת לו
 בזה יוסיף לומר לו בכל עת יהיו בגדיך לבנים כלומ סיהיה מסולסל. ואחר ששמת לו גם כזה שאין בו עון אחר חטא יו
 יוסיף עוד לומר לו ראה חיים עם האטה אשר אהבת וגו' ואחר שהגיע אונת למדרגה זו להשמת אלך בדברים הללו אע
 א"עשי סהן דברים המותקין לא יטקט עד שמוסיף עלת ומביאו לכפור בעקר ולומר לי דין ולית חשבון ואמר לו כל אשר
 תמצא ידך לעטו בכחך עשה כי אין מעט נחשב ורעת נחכת בסאל אשר איתך סלה ומביא ראה לרבות כשאונת'
 לו סבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים המתקן וגם לא להבמים לחס וגו' כי עת ופגע יקרה את כלם. וכדברים הללו
 וכיוצא בהם מטה את האדם מהדרך הישרה ומוליכו בדרך רעה כשמראה את עצמו כרוצה בתועלת האדם ומקנא ב
 בעדו ומאט לכבודו כמו מעשה בתחלת יצירה לחס סאלה לה אף כי אומ' אלקים לא תאכלנו מכל עץ הגן ואף במק' הזה
 לפי דעתו הוא לסון חמה וכעם כלומ כעם גדול יס לי על מה שאמר לבס השם סלא תאכלנו מכל עץ הגן אלא מעשים יתר
 ידעיים סלא צנה איתכם זו לתועלתכם סההסך מועיל לכס מתקן. וכזה פתה איתך ועזבה אריות יסר ללכת בדרכי ח
 חסך וכך בכל יום יום יצרן סל אדם מחשב להרע לו ולהסית אונת כמו סכבר העיד עלת הוא ית' ואמר כי יצר לב האד'
 וגו' ואמר ר"ל עלובה עיסה סהנחתוס מעיד עליה שהיא רעה לפי יא' אשם לאדם סלא יחטא בפעל אס מעט ואס הרבה
 ויהחטא אי אסמר לו סלא יכסל במחשבה להיהר כנגד אחד מעקרי הדת לפי סכל עובר עבירה במוד לא יתיר עצמו ל
 לעשותה אס לא מצד היהור רע סנכנס בלבנו ואר"ל אין אדם עובר עבירה אלא אס כן נכנסה בו רוח סטות וזה סאל
 אס סיכיים במחשבה מציאת האל וחסנו סאין לעולם מנהיג ומפני זה מתיר עצמו לעשות העבירה כמאמר הכתוב
 את נבל בלבנו אין אלקים וגו' הנה כי סבת עסיית החטא היא היונת חוסכ בלבנו אין אלקים או סהאנב סיס לעולם מ
 ומציא אבל יאמר שאינו מעניח בפרטי בני אדם לתת לאיס כדרכיו. וזה גם כן סבה אל סייתר עצמו לחטוא. את הכ
 הכתנו על מה כאן רסע אלקים. או סיחשב סאף אס יס לעולם מנהיג ומעניח בפרטי המעשים אומ' בלבנו סמא לא צ
 צנה ספי זה או לא אסר המעשה הזה כאלו תאמר סחשוב סלא אסר החלב והדס או הנדה. ומפני זה מתיר עצמו לאכול
 חלב או דס או לבעול נדה וכתבא בהס והרי הוא כמכחיס סאין תורה מן הסמים כמו סאר"ל בסר חלק סהארת על סס
 פסוק או אפי' תיבה אחת מטה רבי משי עצמו אמרה שהיא בכלל האומ' אין תורה מן הסמים והוא מבוואר כי בכל אחת
 מאלו הג' סונות הוא כוסר בעקר מעקרי הדת האלקית סכוללים סהס אבות לכל העקרים כמו סכתב' וזה בלי ססק ית'

רע ומתיר קמה מאכילת החלב

מכחיים ההסגנה יאמין שיש לכפס האדם שלמות אחד המות בהשרדה מן הגוף נרכיש מחכמי התורה כמטכו אחד דבריו
בזה ויש לדון אחד זה השעש שאף אם הדברים הללו הם תמונה על הדעת השני מזה לא יתבאר מזה שיהיה שלמות ל
לאדם אחד המות וזה שאחד שהשלמות והקיום אי אפשר שיהיה אלא לדבר הטוב כמו שאח והכח הטובי שבאדם אי
אינו אלא הכנה אך יגידו השאלות שאין ההכנה דבר עומד בעצמו ומה שאח שהטוב הנקנה יתעצם במשכלות
עד שישוב הוא והן דבר אחד בלתי מובן שאם הכח הטובי שבאדם הוא כח היולאני אשר מטבעו שיפסד ולתי מזה ה
השכלה אך תעמוד ההשכלה בעצמה או אך יגידו דבאמתה בטוב הפועל שכל זה רחוק משישכל כמו שכתב במחאת
ג' בפר' ג' ובעבור זה את קצת החכמי שהנפשו עצם רוחני עומד בעצמו מוכן אל ההשכלה ולזה לא יתכן כן ההפסד
להיות עצם עומד בעצמו אבל יקבל תענוג כפי השגתו בהשכלה ונס זה אינו נכון לפי שאף אם תהיה הנפש עצם ע
עומד בעצמו אחד שהוא מוכן אל ההשכלה אם לא ישוב אל ההשכלה תהיה שלמות ההכנה לבטלה ולא ישוב אל שלמות ה
הנפש אחד מני אלה ואולי לא ישובו אדם כמו שכתבנו בפר' ג' ממחאת ג' האלקים אם לא נחלת שלמות זאת ההשכלה ה
הוא השגת המושכלות הראשונות ודבר זה יסונו בו הדיק והרשע ולא עלה זה על לב שום אדם מעולם ועל כן יראה ש
שהדעת הנכונה והנאות לתורה הוא שהנפש עצם רוחני מוכן אל ההשכלה לעבוד השם ולא אל ההשכלה בלבד ולזה כ
כשישיג האדם אי זה הטוב לעבוד השם מזה שישיג אי זה השגה או הכרה בשם גדולה או קטנה ישיג מיד מדרגה מה מה
מדרגות העולם הבא וכן כמחא לר' בפר' חלק על פסוק ויעבדנו אמרו אימתו תיטוקות וזכין לחיי העולם הבא
משום ר' תאיר ח' מטינדעין לומר ח' מה' ד' פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים אל תקרי שומר אמונים אלא
שאמר אמונים וזה מכוון כמו שכתבנו שאלמות הנפש הוא מדרגה אל העבודה אי זו שתהיה עד כשישיג הנער
ההשכלה אל העבודה היותר קטנה שאפשר שהיא לומר ח' יזכה למדרגה מה מדרגות העולם הבא וזה מסכים עם מה
שכתבנו בפרק כ' מהמחאת ה' טבעיית מנוח אחת חכה אדם לומר מה מדרגות העולם הבא ויורה ג' על מה
שהנפש עצם רוחני עומד בעצמו ממה שאח אף העולם מתקיים אלא בהבל פיהם שלתיטוקות של בית רבן וח' ל' חבי
לרבא דר' ור' דר' מאי ואח' לו אינו דומה הבל שאין בו חטא להבל שיש בו חטא ואם לא תהיה הנפש עצם עומד בעצמו
היאך אפשר שיהיה יתרון לתיטוק' של בית רבן שלא הגיעו למדרגת ההשכלה אלא מעט על אבי רבא שהגיעו למדרג'
גדולה בלי ספק אלא שהאמת הוא שמדרגה קטנה בעבודה למי שלא כתלכלך בחטא תועיל יותר מדרגה גדולה למי
שכתלכלך בחטא לפי שהנפש להיותה עצם רוחני עומד בעצמו גדול מדרגתה היא כפי שיעור נקוטה עם עבודתה
בעשיית המצוות ולזה מה שהיה מ'עשה מצטער על שלא היה יכול לכהם לארץ לעשות עבודת המצוות בפועל לא להצות
המושכלות סבלי ספק כבר הגיע משה למדרגה שהיה ראוי שישיג בהשכלה אלא שהיה כוסף לקיים המצוות בפועל שהיא
עבודה בהשכלה שהיא הנחת שלמות וקו' לכפס כמו שכתב בפר' ד' ממחאת ג' ובשתי הדעות הללו שבמחאת הנפש רצוני
אם היא כח היולאני או עצם עומד בעצמו הוא שנתלקח ר'ל בערוכות באמרים ב' שנים ומחנה נחלקו ב'ט' וכה' הללו
אין נוח לו לאדם שלא כביר יותר מסכר' והללו אמרו נוח לו לאדם שכביר משלם כביר ונמנו ונמרז נוח לו לאדם
שלא כביר משכביר ועכא שכביר יפספס במעשיו ונראה שהאמת נוח שכביר יסבור שכל האדם כח היולאני בדעת
הפילוסוף ועל כן יאמר שנוח לו שכביר לפי שכל מציאות טובה מהעדר ואפשר שיעלה למדרגת הקיום ע' ההשכלה וזה
והאמת שנוח לו שלא כביר יסבור שהנפש עצם רוחני קיים מדרגה עצמו ולפי שעי' הבריאה אפשר שיגיעה ההפסד או
ישיגה העונש העצ' אמ' כן לו שלא כביר כלומר שלא כמחאת בגוף האיכותי וכן ח' שלמה וטוב מטניהם את אשר עדין
לא היה ואלו היה הנפש כח היולאני היאך יאמר טוב מטניהם על הדבר הנעדר ואך יהיה ההעדר טוב מהמציאו' הלא
כל מציאות טובה והכת' מעיד על זה באמרו וידא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד אלא טבלי ספק דעתו לומר ש
שהנפש עצם רוחני ולא כח היולאני ולפי שזה הדעת הנכון והמסכים לתורה הוא שכמו ונמרז שנוח לו שלא כביר
יותר משכביר ועל כן ח' שצריך לפספס במעשיו כדי שלא תפסד הנפש או תפסד : ומכאן יבא לחכמי הקבלה ד
דעת הנלגול וזה כי לפי שהם ראו שהדעת הנכון כפי התורה הוא שאין הנפש כח היולאני אלא עצם עומד בעצמו כמו
שאמרנו דנו מזה שכמו שהעצם הרוחני יכנס בגוף האנושי בתחלת יבירתו כן אש' שהנפש שכביר שמה בגוף האנושי
תחור' עוד לשכונ בגוף אבל אין זה ככונן שאם גרם החכמה העלמנה להשכין העצם הרוחני שאין בטבעו להיות בעל
בחירה בגוף האנושי כדי לשאמו בעל בחירה לפי שזה מעלה גדולה אלה בלי ספק עד שבדבר הזה טעו המלכ' באדם
כמו שאר'ל כב' כשכביר הק' בה את האדם בקאס מלכ' הארת להשתחות אלה וכו' וזה להיותו בעל בחירה יותר מהם
שאנס בעלי בחירה ח' הנפש שכביר שמתם בגוף האנושי והיתה בעלת בחירה למה תחור' עוד אל

יתיר וכן הסגות הכחות החמירות מתחנות להיתן פרטיות והצגות האכל בלתי מתחנות והן קיימות להיתן כוללות
 ולזה ספוטנו שהנותן הנפש הזאת טעם בה כח ההסכלה הוא יתיר נכבד מן הנותן הכח החיוני בבעלי חיים
 ולזה יאמר החכמים שהנפש החיונית באה מכח הגלגלים כי הגלגלים בתנועותיהם יבינו האומר לקבל הצורות ונפש
 ונפשיותה יתנו הצורה המתחלפנת אשר בצומח ובה שאין מציאותן אלא בחומר כפי הכנת החומר ולזה ישתנו הסגות הכח
 והן פרטיות כפי הסגות ההכנות הפרטיות אבל הנפש המתחלפת אשר באר היא באה מהתחלה סכלית קיימת מופשטת
 מהחומר בלתי משתנה יתיר נכבדת מן ההתחלה שנותן הנפש החיונית ולזה הן הסגותיה כלליות קיימות ונמצא הכח
 הנבי או החסיד הסלם יפעל בחומר העולם הספל כמו שיפעלו הסכלים הנבדלי לפי שהתחלת נפשו היא משכל נבדל
 ויעיד על זה מה שנמצא בתורה במעשה בראשית שיהם הכתי כתיבת הנפש החיונית אל התחלה חמדת בלבד אבל
 ביצירת הכח תמצא הארץ נפש חיה למינה וביצירת האדם יוחם כתיבת הנפש אל התחלה סכלית את ויצר האלקים את
 האדם עשר מן האדמה וישח באפיו נשמת חיים וישים ויהי האדם לנפש חיה להנחת שהכח החיוני אשר בארץ נמ
 נמוך מן הכח הסכלי אשר נפש באפיו השם לא מהתחלה אחרת כאשר הוא בכח והנפש האנושי אשר בה כח ההסכלה
 באות משתי התחלות מתחלפות אם נמצא הכחות החיוניות אשר בכח נפשויות בהפסד הדבוק אשר בין הגוף ובינס ל
 להיתן באות מכח הגלגל שהוא בעל חומר ומנפשו טהור לא יחייב אתפסד נפש האדם אחר היותה באה מ
 מהתחלה אחרת סכלית מופשטת מחומר שאין בה אפסדות הפסד כלל כמו טעם בבעל חומר ולזה אף אם נראה כח
 הצמיחה וההזנה וההרגש אשר באדם וזולתם מהכחות נעדרות בנות לא היה זה אלא לפי שנעדר הדבוק בין הנפש ו
 והגוף שהיה כלי לפעול על ידי אלן הפעולות ואבל נאמר כי אחר טהורנו כח ההסכלה מתקיימת בפני עצמה כמלאכים
 בזולת הכחות האחרות וראינו כח הצמיחה וכח החיות נפשויות בפני עצמן בצומח ובכח ספוטנו שהאדם טהור בה
 כחות חמירות וכח סכלי שאף אם יעדרו הכחות החמירות להעדר הכלי לא יפסד הכח הסכלי בהפסד הכח החיוני כמו
 שלא יפסד הכח החיוני בהפסד כח הצמיחה שהוא הכח המגדל מן הכח כי כח החיון הכנה והצעה אל הכח הסכלי כמו
 טכח המגדל הכנה והצעה אל הכח החיוני ואחר שנמצא הסכל במלאכים מתקיים בפני עצמו בזולת חומר נמצא ה
 הכח הסכלי אשר באדם יטל פעל מיוחד בפני עצמו בהצגות העצמות הנפרדות והדברים המופשטו מחומר ספוטנו
 בעבור זה שהסכל הזה אחר טעם לו התלנת בדבר קיים לא יפסד בהפסד הגוף והעדר הכחות החמירות אבל כשיפסד
 מן הגוף יתדבק בדבר קיים שהסכל וכמה שנסמך אל השם לעשות רצונו כי בזה יסוב במדרגת המלאכים שעקרם
 סלמותם הוא מצד היתקם נשמעים אל השם לעשות רצונו כמו שנתבאר בספר ה' מן המלאכים והוא התכלית האנושי וה
 ואז עקר הסבר או הגמול המועד בתורות אל האנושים אחר המות כשפסד הנפש מן הגוף זה הדרך הנכון בהכנת
 הדעת הזה שהוא דעת הדמיון אל והנמשכים אחריו : והדעת הטובה היא דעת מי שאמץ כי עם היות טעם לדריקים
 גמורים טכר גמוי בעולם הזה אחר שהדריקים ההם הם מעשים ורוב הדריקים אינם מקבלים טכר גמוי בעולם ה
 סזה ראוי שיעולם בעולם הבא טכר אל הגוף עם הנפש בחד וזה יהיה אחר תחיית המתים שאין תקיימו הגוף והנפש
 יחד בלי אכילה ושתייה כמו שנתקיים משה ע"ה ארבעים יום וארבעי לילה בלי אכילה ושתייה בגוף ונפש ויאלו טזא ה
 הנקרא בדברי רז"ל עולם הבא כשיאמר על הדריקים שהם מומתים לחיי העולם הבא ויאמינו עם זה שלא תמות ה
 הנפש האנושית במות הגוף אבל יחד אחר המות יס מדרגה נקראת ג"ע שנפשו הדריקים נגזרת עם עד שאקומו לתחיית
 המתים ויזכר לחיי העולם הבא אחר תחיית המתים וזהו שאר"ל במס' סמות על ר"טבג שאמר לו לר' ישמעאל כשנבאר ע
 עלת שיהיה ויהיה בוכה ר' למה אתה בוכה לטעה קלם אתה נתון בג"ע בחלקן של דריקים ואמר ג"כ במס' כדה על רבה
 בר שאלא סנפטו קדם רבה בר רב אבא מעט ואמר רבה בר רב אבא עליו לטעה קלה הקדמינו לג"ע זה דעת הדמיון
 אל דעת הדמיון אל וכתב מהאחרונים שכתבו אחר דעתם זכר כלם לברכה ודרך הבנת זה הדעת לפי מה שמתבאר ל
 לאחד מגדולי תלמידי הדמיון אל הוא שהם יאמרו כי המתלמדות היצירות בעלי שכל הוא על שלט מדרגות הא שכל
 פשוט מתקיים בלא גוף והוא העלם ואחריו שכל בעל גוף קיים תמיד והם הגלגלים ואחריהם שכל בעל גוף נפסד
 שהוא האדם והוא החסר טכמדרגות הסכלים ומה שנמצא אחריו בעלי חיים שהם בעלי גוף ונפש נפסדים ואחריהם
 הצומח שהם בעלי גוף נפסד ובלתי בעלי נפש חיה כלם הם לצורך האדם וא"עפ"י שהארץ נברא אחרון זהו לשלמותו
 לפי שהתחנותים כלם בטבילו וביצירתו נשלמת וכלם כלולין בו ד' יסודות והכח הצומח והחיות ומוסף על כלן ט
 סכל ועל כן הוא מושל בכלן בא אחרון להשלים פעולתו ולמשול עליהן לפי טעם בו טכר טעם בו השארות
 ואולם סכריך הוא לגוף לשלמותו ועל זה נאמר שנפשות הדריקים נגזרות תחת כסא הכבוד או בג"ע ולסוף נגזר אינו אלא
 על דבר חסר ואם כענין שאמרנו שהן צריכות

*

עוד אל הגוף ובמה תוכן הטפה הרעית לקבל הנפש שכבר במטה בגוף יתר חלקבל הנפש שלא שמה בגוף ולא הי
סיתה בעלת בחירה והיותה רחוק מזה שיאמרנו טכטנות האנטים מתגלגלות בגופות הב"ח והטס מדע : והדעת הד'
הוא דעת מי שיאמין טהטב' ממנו גמיו ובעולם הזה וממנו רוחני ובעולם הבא אחר המו' וזהו דעת תורתנו הקדושה
טיעדה יעודים גמייס פרטייס לצדיקים כחו לאבות ואלתס ועדה יעודיס רוחניים לנפש לבדה אס' עונס או טכר
כחו טכבאר בע"ה' וזהו דעת ר"ל במקומות רבים' וביחוד במה טכמזא בספרי אחר למען ירכו ייחכס בעולם הזה
וימי בניכס לימות המשיח כימי השמים על הארץ לעולם הבא' טיראה מפניט טכטכר המצוות ייעד הכתו' טכר בע
בעולם הזה ובעולם הבא' זהו כלל דעת האנטים בטכר והעונס ודעת תורתנו בו :

פרק ל'

בטכר הרוחני טאמרנו טיגיע לאדם אחר המות כחלקו בו חכמי ישראל האחרונים לטתי דעות' הד'
הדעת האחד הוא דעת מי שיאמין טאף אס' יט לצדיקים הגמוריי בעולם הזה טכר טוב כפי מעשיהס
כחו טדיה לאבנ' מ"ז עקר הטכר הוא רוחני ולנפש בלבד בעולם הבא ר"ל העול' טהוא בא לאד' אחר המות מיד טתפרד
הנפש מן הגוף טאין בו לא אכילה ולא טתיה ולא טנס טעכונג וטמוט מתעכונג הגוף וטמוטו אר"ל מרגלא בפומיה ד'
דרכ העולם הבא אין בו לא אכילה ולא טתיה ולא טכאה ולא קכאה ולא תחרות אלא צדיקי יוטכיס ועטרותיה בראשיהן
וכהנן מזה טכיכה כלומ' כי כתר טס טוב מעשיהס הטובים היא העומדת על ראשיהס מלמעלה וכה יטיג ליהנות מו'
מזיו טכיכה ויאמין עס זה טעס היות עקר הטכר הזה לנפש בלבד עוד יט טכר אחר גמיי לעולם הזה לימו' המטיח וזה
בתחיית המת' יטיחיו אז הצדיקי' הגמוריי' אס' כדי לפרסס נסי הטס ואמונתו בעולם ואס' כדי טיטיג קצת טעכונג גמיי
אז כימיס טכטטערנו בהס או יותר כפי מה טתגור חכמת הטס' או כדי טיטיגו טלמות יתר מאטר קנו בתחלה כאטר לא
וכלו להטיג בחייהס המדרגה שהיתה ראיה אליהס לפי יטר לבס מפני המעיקים מחוץ ועול הגלות' אבל מ"מ ימותו
אחר טיחיו ויטכנו לעפרן ויזכו אז הנטמות ההן במה שהטיגו בחייהן הטכיי' הסן להתעכנג במדרגה יתר גדולה בעולם
הבא ממה שהיו בה קודס התחייה זהו דעת הר"מכס ז"ל וגדולי החכמים האחרונים טכמטכו אחר דעתו ז"ל : והדעת
הזה כטיעוין היטב נמצאהו ראוי ומחוייב מצד הסכל ומסכיס אל מה טכמזא בתורה וזה כי לפי נפעולות הנכס' הס'
טלמות בתכלית הטלמות חיייב טימזא כל מה טאטפ' המזאן לפי מה טתפסטהו החלוקה' ויחר טאכחו נמצא הנמצאי'
הגמייס מהס קיימיס באיט כגלגלים והכוכבים כמו שהערד החוט על זה' והנביא מסכיס לזה גם כן אמ' טאו מרוט
עיככס וראו מי ברא אלה ואלו איט לא נעדר' ומהס קיימיס במין כמו המולידים בדומה ומהס בלתי קיימיס באיט
ולא במין כב"ח הנולדים מן העפוט הנד' הוא מן ההכרח טימזא החלק האחר הנטאר מן החלוקה ונאו טימזא נמצאי'
קיימיס במין מצד וקיימיס באיט מצד וזהו מין האדם טהוא קייס במין כטאר הב"ח מצד הגוף והכחות החמריות א'
אטר בו ונאו קייס באיט כמלאכיס מצד הנפש המדברת והכח הסכלי אטר בו ואל טני מיני הקינס רמו בעל ספר יצירה
באמרנו כרית לו ברית בן עטר אכבעות ידיו וכין עטר אכבעות רגליו במילת הלשון ובמילת המעור' וקיס המין הד'
הרמוז במלת המצור ינוע וקיס האיש הרמוז במלת הלשון ר"ל בנפש המדבר וזה לפי טאי אטטר לדבר הנכחי לכרות
ברית עס הדבר ההנה וכפסד אלא מצד הקינס טכו' וכטאר זה על זה הדרך וזה כי הכחות הנמצאי' במורכבות הטפלות
א"עפי טאיכן מטטגות בחוט קאי' אכלנו מציאותן מצד הטפלות המוטגות בחוט כי מהטפולות ידענו הכחות וכאט' ראינו
הצמח מתנוצע לכל השאת וידענו כי לא יטטיק לזה כח טכעי בלבד לפי שהתנועה הטבעי' לא תיהי כי אס' מהאמצע
אל המקיף או מן המקיף אל האמצע או סכיב אל האמצע וזה מתנוצע לכל השאת טפטנו טיט בזה המין התחלה אחר'
תתחייב ממנו זאת התנועה ואותה התחלה קראנו נפש הצומחת' וכן כאטר ראינו החי טיט בו ההתחלה הזאת טהיא
נפש הצומחת ומוטף על זה טהוא מרגיש ומתנוצע כרצון מה טאיך כן בכח הטבע והנפש הצומחת טפטנו בטיט בזה
המין התחלה אחרת יוטכו ממה אלה הטעגלו' כלן פועל הצמיחה ופעל ההרנצ' קראנו נפש חיונית' וכן כאטר ראינו
האדם יט בו התחלה הזאת וכוסף גט הוא טהוא תטכל כוללי הדברים וידע מהותס ומבדיל בין העצס והמקרה וכ'
וכינצא בזה ממה טלא יטטיק לזה כח צומח ולא כח חיוני טפטנו טיט בו התחלה אחרת יותר ככבודת קראנו הנפש הא'
האכנוטית או הנפש המטכלת' ומאטר ראינו נפש האדם ימזא לה הפעל הנכבד הזה טהוא ההטכלה והיא מתחלפת ב'
בהטגה הזאת להטגת הכחות הגמיות כי הכחות הגמיות כטיחוקו הטגיותיטס תפסד ההטגה ההיא כהטגת הא'
טאנר החוק טהיא תפסיד הראות ותמכע מהטגת אשי' האור החלט וכן הקול החוק והכח הסכלי כהטך כי יתחוק עס הט'
הטגת הדברים העמוקים ויטיף אהר להטיג יותר

גל

אומרים לקיום סברתם רחוקים מאד משום שכלנו ואם קבלה הם מן הנביאים ראוי שנקבל אותה ואם ב"טנו לדין עלי עליהם ים תשובה בלי ספק שיש מה שחייב להם להקדים את המעשה הזה ומה שחייב להם להקדים את המעשה הזה ומה שחייב להם להקדים את המעשה הזה

פרק לא' היסוד שעליו בנו בעלי זה הדעת הטוב טודית בספיהם לומר שהעולם הבא הוא מדרגת השכר שלא ינו יגיע אדם אליה אלא אחר תחיית המתים הוא מה שמוצא במשכ' פר' חלק ואלו שאין להם חלק לעולם הבא האומ' אין תחיית המתים מן התורה ואח' עליה בגמ' תנא הוא כפר בתחיית המתים לפיכ' לא יהיה לן חלק בתחיית המתים ודכו מכאן שהעולם הבא שהוא עקר השכר מעלת אד"ל כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא לא יהיה אלא אחר תחיית המתים ולזוכים לתחיית המתים' וזו אינה ראייה שיש לבעל הדין לחלוק ולומר כי תחיית המתים במקום הזה ירמוז למכר הכסף ותחייתה בעולם הנשמות הבא מיד אחר המות ויקראו את זה תחיית המתים לחלוק על הצדוקים והכוונתו הכופרים בהשארות הכסף ואומרי שהכסף תמות במות הגוף' וכך יראה זה משפט הלשון שהזכיר שם בגמ' אמ' ר' אלעזר בר' יוסי בדבר הזה זיישתי שפרי כותיים כלומר הראיתי להם שספריהן מוזיפים שהיו אמ' אין תחיית המתים מן התורה אמרתי להם זיישתי תורתכם ולא העליתם בידכם כלום שאתם אומ' שאין תחיית המתים מן התורה הרי אומר הכרתת תכרת הכסף שהיא עונה בה' הכרת תכרת בעולם הזה עונה בה לעולם הבא' א"ל אבוי לרב פסא ולית ליה תרנוניא והכרת תכרת דברה תורה כלשון בני אדם שידעה מזה כי כוונתו היתה להראות להם מן התורה שיש לכסף מצאין אחר המות לא זולת זה אבל אין זה נכון לפי שהוא הסך האמונה המקובלת באומה בתחיית המתים שהכופר בה הוא מוטל חסרון ביכולת השי' והוא מן האמונות שראוי להאמינם כל בעל תורת משה כמו שכתב בפר' כג' מן המאמ' הראשון ועל כן אמי אומר כי מה שנזכר במשכת כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא הוא כנוי למכר הבא לכסף בכלל אחר המות הן המדרגה הבאה לן לאדם אחר תחיית המתים הן המדרגה הבאה לן מיד אחר המות' ונראה על זה מה שאמ' חסידיו אן אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא' ואם לא היה העולם הבא אלא מדרגה הבאה אחר תחיית המתים איך יאמרו שחסידיו אומות העולם זוכין לה הרי המדרגה ההיא אינה מושגת אלא לצדיקים גמורים בלבד כמו שאמ' גבורת גאמים לצדיקים ולרשעים ~~העולם הבא הוא חלק לעולם הבא~~ אלא שהעולם הבא במקום הזה נאמ' על המדרגה הבאה לן לאדם אחר המות לאחר עבור טנים עטר חדש שתזדכך הנפש מן ההרגלים החמריים' והמדרגה הבאה לן לאדם מיד אחר המות תקן טנים עטר חדש היא הנקראת בלשון רז"ל ג'ע' שעליה אמ' שכלל האומה זוכין אליה וככנסין בה מיד בט בשעת מיתתן אמ' במשכת תמורה אמ' רב יהודה אמ' שמואל בשעה שנספטר משה רבי' ל'ג'ע' אמ' לן ליהנשע שאל ממני כל ספקות שיש לך וכו' שידעה שהשכר אן המדרגה שזכה אליה משה מיד אחר פטירתו היתה ג'ע' וכך אמ' בכר' רבא נתקמנס יוסי בן יעזר וראם מטתו של יורקים איש צרדה פורחת באויר אמ' לטעה קלה הקדימני זה לג'ע' והמדרגה הזו היא חסרה תקן יב' חדש ולאחר יב' חדש יעלה למדרגה ממדרגת העולם הבא והיא מדרגת שלמות וכבוד' אמ' במס' שבת פר' הטו אל כפשותיהן של צדיקים גבוהות תחת כסא הכבוד שכ' והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים אתה' חלקך וכן במדרש שיר' השירים תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים אלן כפשות הצדיקים שהם נתונות עמו במרום' ובמדרש תלים פירשו שזו המדרגה משיגין אותה מיד בשעת מיתה וקודם תחיית המתים אמרו יעלו חסידים בכבוד' באי זה כבוד בכבוד שהק"ב עונה לצדיקים בשעה שנספדו מן העולם והן מקלסין להק"ב טעם אותם בצרור החיים שכ' והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים' וכך אמ' במס' חגיגה ערבנות שבו דק ומשפט נכזי חיים ונגזי שלום ונגזי בר ברכה ונשמותיהן של צדיקים ונג' נשם אופנים ושמים וחיות הקדש ומלאכי השרת וכסא הכבוד ומלך אל חי וקיים רם וכסא שוכן עליהם הריט ביארנו בפי' שמדרגת כפשותיהן של צדיקים אחר שנספדו מהגוף וקודם תחיית המתים היא בת מדרגת מלאכי השרת ופשוט הכתנו שאומ' ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה יורה על זה: והמדרגה ההיא תקרא בראש משכת פרק חלק העולם הבא לפי שאי באה לאדם אחר המות ועליה אמ' כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא' ואלים יש בלשון העולם הבא מדרגה אחרת תקרא גם כן העולם הבא שם והיא באה לאדם אחר תחיית המתים' ונעליה הוא שאמ' בגמ' על המשכה האומרת ואלו שאין להם חלק לעולם הבא' תנא הוא כפר בתחיית המתים לפי לאי יהיה לן חלק בתחיית המתים שיראה מטעם שהעולם הבא הוא מדרגת שכר באה אחר תחיית המתים המקובל באומה ל לאתן שהק"ב מחייה בתחיית המתים' וכך גם כן יראה זה ממה שאמ' ג'כתות לנוס הדין וכו' צדיקים גמורים נכתבים ונחיתים לאלתך לחי העולם הבא שזה יורה הית העולם הבא מדרגה באה לאדם אחר ים הדין הגדול שהוא אחר תח תחיית המתים לפי המקובל באומה' וכך גם כן יראה זה ממה שאמ' ארץ שמתיא חיים תחלה לעולם הבא' אס כן צדיקים שבחנה לארץ כגון משה ואהרן היאך חיין ובאיין לעולם הבא

צריכין גוף שאין שלמותן בזולת גוף ואלו היה כמותו גוף נכבד קיים וזו דעתם בסכל האדם לפי מה שכתב הר'
 אהרן הלוי ז"ל בפי הלכות ברכות כפי ברכת הלבנה וכשאקשה להם אחר שאין קוים לסכל אלא בגוף והגוף הזה אנו ר'
 רואים כפסד כבהמות וטב אל העפר האך יתקיים הסכל הזה לקבל הסכר אחר שאין קוים אלא בגוף לפי דברייהם'
 את הר' אהרן ז"ל כי כסוגע זמן תחיית המתים יחדם הק"וה לכל אחד מהצדיקים גוף אחד באתו מזל לגמרי שהיה לכל
 אחד ואחד מהם תחלה סוף כמותו ויעמוד ויאכלו וישתו וילידו ויעשה כל חבר ואבר סבגוף כל אחד מהם פעולתו הר'
 הראיה לו ויקבל כל מה שראוי לו וזמן בראוי לו ויעשה כל מה שראוי לו כלא טום ומנע בין מבטנים בין מבחוץ ובין
 יהיו כל האנשים שיהיו אחר אותו זמן ועל כן יהיה כל גוף וגוף מהם בתכלית בריאותו שאפשר לו להסיג כפי מזגו וכת'
 ובתכלית השלמות שאפשר לו להסיג ובין כל אחד ואחד לפי מדרגתו ראשון ראשון כאשר ימנעו זה השלמות שאפשר לו ל'
 להסיג הר' זה לחטא ולדעתו יעלה לענין אלקות וענין זה שעתיד חומר גופן שהוא חומר ד' יסודות להשתנות ולקבלת
 תקונה אחרת ויהיה חומר גופן כענין יסוד פשוט קיים קל התנועה בהר' במראה כמעשה לבנת הספיר נעלם הראות
 כענין אליהו מוכן לקבל זוהר אלקים ואר' פני מלך חיים כמעשה הלבנה שהיא גוף מקבל אורה ועל כן את בברכת
 הלבנה עטרת תפארת לעמוסי בטן ר"ל לצדיקים שהם עתידים להתחדש כמותה ל' אחר תחיית המתים שיטענה גופם
 ויקבל תקונה אחרת ויש מהם צריכין לענין מה כי צריכין לאכול מאכל מיוחד וזה ענין פשוט עץ החיים אשר האוכל
 מפרותיו נכון גופו לקבל תקונה זאת ואכל וחי לעולם וזה נרמז במעשה בראשית והוא ענין תחיית המתים שהזכירה
 באדם שחיה לעולם בגוף לפי שאין שלמות האדם בזולת גוף אלא בגוף כענין הגלגלים ונמשל אליהם בהר' כזוהר ה'
 הרקיע וכמוכבים לעולם ועד ואלו היה שלמות האדם בזולת גוף כמזא שהוא סכל כבדל וטלם יתיר מן הגלגלי' שהם
 בעלי גוף וזה דבר שאי אפשר שהשלמות יצטרך הנכבד נכבד ראשון והקל קל אחרון כמו שכתבנו ראשונה וכיון
 שאין שלמות האדם בזולת גוף אי אפשר שלא יבא האדם לשלמות זה כעין כונת יצירתו מתחלה ועל כן יתכונתו וק'
 וקלות תנועתו כאלו שהק"ו בה עושה להם כנפים כל זה כת' הר"ה ז"ל :

והנהך רחוק כמה הרחקות יש בזה
 הדעת לפי הדרך הזו ראשונה שזה הדעת נוטה לדעת האומרים שהנפס כח הולאני ועל כן צריכה תמיד אל גוף עת'
 סתת שאחר שהם יאמרו שאין קוים לנפס האנושי בזולת גוף אך תתקיים הנפס אחר המות מיד
 כשתפטר מן הגוף והם יאמרו שדמותה היא קוים חסר בג' שאין בו תענוג ושלם לנפס והשגת מדרגה כלל וכשהוקמה
 להם למה לא יזדקק הגוף מיד אחר המות וישתנה מטבע הנפס לטבע הקוים כמו שאמרו שיהיה אחר כן יאמרו כי
 עוד צריך שימות אחר שימות כדי שזכר למדרגת ההשארות וזה דבר רחוק מאד שלא תפג ההשארות אלא עד שימות הת'
 המתים ועל כיוצא בזה ישול המשל המורגל בלשון ארמי ערבך ערבך צריך כי צריך שיזכו האנשים לתחייה ראשונה
 ואחר כך שיזכו להשארות ואלו בזמן התחייה יאכלו האנשים וילידו כמו שכתבנו הם ויהיו בעלי בחייה כבר אפשר שי'
 שיזכו לחטא ובמה יהיו בטוחים שיעלו לאתה מדרגה ולדעת האמת מרזל שתחיית המתים לצדיקים גמורים בלבד
 לא יהיה לכלל האנשים שהיו ושיהיו עד תחיית המתים מי שתזכה נפשו למדרגת ההשארות ולא לשום מדרגה ממדרג'
 העולם הבא אלא הצדיקים הגמורים בלבד ונגם בצדיקים הגמורים שיזכו לתחייה לא יהיה בהם מי שתזכה לשום מד'
 מדרגה עד אותה שעה והאנשים לתחייה אך אפשר שתקיימו הגופות ההם שהם מד' יסודות וטבעם להיות נפסדים וא'
 ואך ישתנה טבע הגופות ההם לטבע הקוים ומי יתן וארע כמו שקבלו בעלי זה הדעת שאפשר שיטענה האומר ההנה
 הנפסד מטבעו אל טבע הקוים כחומר הגלגלים למה לא יקבלו שתשתנה נפס האדם א"ע שיהיה כח הולאני כפי דע'
 דעתם אחר שיש בה הכנה לקבל שלמות האנושיות ממדרגת החסרון אל מדרגת השלמות עד שיהיה אפשר לה להתקיי'
 בעצמה בטבל הכבד לזה דבר נאות אל המוסכל ויחד נפון וקרב אל הדעת משתנה האומר מטבעו אל טבע אחר

ולא יצטרכו לפי זה למה שלא יהיה עקר ההשארות עד אחר תחיית המתים ועוד כי זה חלק על דעת רז"ל שאומרים כי ה'
 הנפאית הן כמזא טרם המזאן בגוף האנושי כמו שאמר כבר ע"ס המלך המלאכותי ישכנו סם עם מלך מלכי המלכים
 הק"ו בה ישכנו נפשותיה של צדיק טכחם נחלק וכרא את העולם ויאינו אס כן כח הולאני אבל נברא בתו ראשון כמו
 שאמרו ויחן אלקים מרחפת זה רוח של אדם הראשון וכן כת' הרמב"ם ז"ל בתשובה שהנפשות נבראו עם האור הראשון'
 לדעת רז"ל ויאינו אס כן כח הולאני ועוד כי הם יביאו ראיה לדבריהם תאליה והוא מבואר כי ענין אליהו היה דבר נ'
 כפי ואין כלל האנושי במדרגתו שאשי תזה לא זכה לנפ הנהל האור ועוד כי אליהו לא טעם טעם מיתה לפי המקובל
 מעניינו ולא הצריך לנפ תחיית המתים ולפי הדעת הזה לא יזכה אדם למדרגה זו אלא אחר שימות וישכח לחיות כאשר
 בתחלה והתחייה היא שאמרו למתים אינה מוכנת כלל כי אך אפשר שיזדמן בתנועת הגלגל לכל הצדיקים שהיו כז'
 בזמנים מתחלשים מחד שיהיה חזק כל אחד מהם בחזק הראשון כמעשה אחת לכלם כאחד ואף אס יהיה כדבריהם ת'
 תהיה יחדם חרטה לא תחיית המתים סוף דבר הדברים הללו טבעלי זה הדעת אמרים

מקצת בחומר הכה הוא מצטער במוות צער נפלא לא להיות נעתק מן המציאות אל ההעדר כמו שיחשבו האומרי טאי
 מציאות לשכל האנושי בזולת הגוף . אבל לפי מה שתק מן המורגל וקצה על האדם עד שיודרג ויורגל מעט מעט במה
 שלא הורגל ובעבור זה ארזל על כפסו הצדיק כל יב חדש נשמה עולה ויורדת כלות לפי סיקזה עליה להעתק מן הדברי
 הגופיים שהורגלה בהם וא" עפי שאחר טכפרדה מן הגוף לא תצטרך להסתכל בגוף ולא בהרגא לקבל השפע היוצא
 מהיתה מוככת לקבלו בהיותה בחיי והיה הגוף וכחותיו מטרודי ומנועים אותה מלהדבק דבוק טלס וכאסור טרדת הגו'
 והכחות הגשמיות במוח יסולק המסך ויפסד המונע ויהיה הדבקות מתמיד . ואלס תצטער במוח ויקצה עליה אחר המ
 המות להפריד מן הגוף והדברים הגשמיים אשר היתה משתמשת מהם לפי שהורגלה בהם בתחלתה בהיותה צריכה אל
 ההרגאות והכחות הגשמיות כדי שיגיעו באמצעותם הדומותים המורגטי ותפשיט הנפש חלקיותם שהוא דבר נפסד ו
 ותפאר כללותם שהוא דבר קיים כי לא תפאר תראובן ושמעון רק החית והדבור הכולל לא החלקי וכך מכל הדברים
 תפשיט חלקיותם ותפאר כללותם . ולא יגיע זה הכללות בנפש אלא באמצעות מה שהרגיסו הכחות הגשמיים מהדבר
 החלקי . והיי האדם דומה לבית טיט בן חמשה טערים יכנסו דרך אותן השערי אל הבית כל הממונו והקנייני והמונו
 הצריכין לבעל הבית ויתקבצו כלם בבית אחד ואחר יתחלק מן הבית הוא כל הקניינים והמונוות אל החדדים ויכחו
 בכל חדר הראוי לו : ואחר שנתמלאו כל החדדים מכל הממונוות והקניינים כל אחד כפי מדרגתו לא יצטרכו אל השערי
 להביא אל סבית דבר ולא לקיים בתוכן הטובות והקניינים אבל סתימת השערים יתיר טוב אל הבית כדי שיהיה נשאר
 הטוב ההוא בחדדים . וכך האדם יט לו החושים אשר יוטגו כל ההרגאות באמצעותם ואחר שיכנסו כלם אל החש המ
 המשותף יתחלקו כל הדברים המורגטים בחדדים כפי מה טראוי ויקח הכח המדמה מן הדברים ההם מה טראוי ה
 לו ויקח הכח השכלי מן הדברים כללותם ועצמותם ויפשיט חלקיותם ויבדיל המקרי מן העצמים ואחר שיגיע בנפש
 הכללות הזה מן הדברים לא תצטרך אל החושים וההרגאות כמו שלא יצטרך הבית אל השערים אחר המלא החדרי כל
 טוב וכמו שסתימת השערים יתיר טוב לשמור הממונוות כן עזיבת הכחות הגשמיות יתיר טוב אל הנפש לפי שההרגאות
 לנפש הם במדרגת המגודה או הספינה והבהמה המוליכים את האדם אל המקום המכוון כי אחר שיגיע אל המקום ה
 שהוא אין לו צורך בספינה או בהמה ויהי עליו לטורח גדול ולמטא כבד . וא" עפי שבתחלה לא היה יכול להגיע אל מ
 מחוז חפצו עלתה כן שהרגאו והכחות הגשמיות אשר שהוטגו בהן המוטבלו לא יצטרכו הן לקיים אותן המוטבל בנפש
 ואכל הדבר הוא בהסך כי יטרודו וימנעו מהשיג אותן על הטלמות ומלהתמיד הדבקות בו . לפי שהשכל השועל שכל
 שמוט כק נבדל מחומר והנפש לא תציג הדבקות על האמת בהיותה משתבב בחומר יעבד יקצה עלי להעתק מן המורגל
 ותצטער במוח כי כל אדם יצטער להפריד מן המורגל לו אחזל כל ימי עמי רעים ואפי סבקות וימים טובים וכדטמואל
 דאמ' שמואל טכר וסת תחלת חלי מעים כלומ סקזה על העני להעתק תמה שהורגל בו א" עפי שיעתק אל תעבוב יתיר
 גדול . וכך יקצה על הנפש עזיבת הדברים הגופיים עד שתורגל בזה יב חדש . ולזה ארזל כל יב חדש נשמה עולה ומרד'
 לאחר יב קדש נשמה עולה ואינה יורדת . ועל כן המטכיל בהיותו משגב בטוב המגיע אחר המות לא יצטער תשמות א
 אבל יסגוף אליה להיותו ידע כי הגוף וכחותיו מטרודים הנפש מהסנתה ומהיותה בנפש מתמיד ויפשיט כי הצטער ה
 האדם על המות הוא כהצטער האלד מצאתו מרחס אמו בעבור שאינו יכול לשער הטוב המגיע אליה בלידה . ואולם
 מה שמתא לצדיקים כמשה רבינו וזולתו יצטער על המות הנח הוא לפי שהם ידעו שטעור מדרגת הנפש בעולם
 הבא הוא כפי יתרון עבודת בעולם הזה והיו רוצין לקטן שלמות יתיר בעולם הזה בחיי כדי שזכו למדרגה היתיר גדול
 בעולם הבא להיתקם משערי גדול מדרגת השכר והתענוג האל לא יצטערו על היתקם חושבי שהם נעתקו מהמציא
 אל ההעדר לפי שאין מציאות לנפש בזולת הגוף כמו שיחשבו הסתאים חלילה

פרק לג' ומה טראוי טנבאר עתה הוא אך יבוייד הגעת השכר או העונש בעולם הבא לפי שתי הדעות טבת
 סכתבנו ינחאל כי מי שיאמ' טעק' השכר בעולם הבא הוא לגוף ולנפש ביחד הנה אחר שהוא יאמין
 שהנפש האנושית אין משכנה ומציאותה אלא בגוף ויהיה הגוף בלי אל הנפש לתת לה מציאות לעצמות רצון בריאה הנה
 ממספטי האל הארים הוא שיטלס אל הגוף שכר עמלני וטרח טטרח בעבודת השם עם הנפש ביחד ונהנה שכר כש
 בשיהיה האדם הטלס קיים בגוף ונפש אחר תחיות המתים ויאמרו טזה יהיה כשיכרך השם חומר הגוף כחומר הגלגלי
 או הכוכבים ויתקיים הגוף עם הנפש קיום נצחי כהתקיים הכוכבים שהם חיים מטכילים בגוף ונפש . ואם השכר ה
 הוא על זה הדרך כמו שיאמרו בעלי זה הדעת כבר יושכל שיהיה העונש נצחי גם כן על זה הדרך כשיחדש השם בגוף
 תואר חזק לקבל ולסבול עכטי גיהנם כמו שאמ' אינו רומז על גיהנם ארץ עישתה כמו אשכל זלמות ולא סדרים ותפסע
 כמו אשכל יחז' שהוא ככל המות ולא כמות עצמו וזה כדי שיאמר ברשעים כח לקבל העונש . ואם היה כמות עצמו
 סת כליו ולא ירגיסו אחר כך בעונש ואולם

שהוא דבר מחני פשוט לא יושג דמיונו באמצעות הכחית הגשמיות ומה שהשיג הנביאים ממנו איננו רק שהוא תענוג
 והנחה רוחנית כלכל לא זולת זה ולזה כמו אמת רזל ביון המסומר בענביו כמו שאמר מאי עין לא ראתה חלקי זולתך
 אך יהושע בן לוי זה יין המסומר בענביו משם ימי בראשית וביאור זה כי כמו שהאכל הענבים הוא מתענג באכילתן
 ואם לא ראה יין מימיו לא יוכל לשער טיבא מהענבים דבר יותר ערב ומענג ומועיל יותר מהן ומי שיאח לו שיטיב
 בעבודת הגשן תענוג יותר נפלא מאכילת הענבים יפלא מזה ולא יאמין טיהיה כן אבל כשישקאה מן היין יכיר וידע
 שהיין הינח מהענבים יותר מנוכח ויותר מועיל מן הענבים ויתמה איך יבא דבר מנסלב התענוג כזה מן
 הענבים וכן הנפש לא תוכל לשער טבעיית המצוות תשיג התענוג הדוחי המוטב עד שתפרד מן הגוף ואז תכיר
 ותדע איך התענוג ההוא יושג בעשיית המצוות כמו שיושב היין בעבודת הכרם ושהוא כנוס בתאר או התכוונ המנגעת
 מעשיית המצוות כיון שהוא כנוס בענבים המוטבים בעבודת הכרם ולזה נקרא יין המסומר בענביו לומר כי כמו
 שאין דמיון בין תענוג הענבים לתענוג היין כן אין דמיון בין תענוג העולם הזה לתענוג העולם הבא : ועל כן
 נקרא גשן שלמעלה להורות שהנפש לא תוכל לשער תענוג הדבר הרחני שלמעלה בהיותה בעולם השפל הזה :
 וענין הצער והעונש לנפש הוא כי כאשר היה האדם בחייו רודף אחר התאוות והדברי הגשמיים ותפרד נפשו מעשות
 רצון הטוב ותרגיל מעשיה כפי טבע הגוף שהוא הפך טבעה הנה היא כשתפרד מן הגוף תכסף לאותן הדברים
 שהרגילה ותטה אליהן והיא איך לה כלים לרשיגם ומצד טבעה תטה להדבק בצורות העליונות הנכבדים מחומר
 ותשתוקק אליהן והיא איך לה התחלות ולמו והרגל בעבודת הטוב כי אי אפשר להשיג התענוג ההוא מי שלא הרגיל נפשו
 בכך והכין עצמו לזה כמו שאר ל אין הקרוש ברו' הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה טוב' יהב חכמתא לחכימין
 ועל כן תהיה הנפש משתוקקת לב' הצדדים כאחד עד המעלה וצד המטה האחד מצד טבעה והאחר מצד הרגל והמנהג
 ואין לה כלים בזה שתשיג צד המטה ולא הכנה בזה שתשיג צד המעלה וכזה יש לה צער מכאיב יותר מכל צער
 טבעולס ומכל מיני פרוק חבור יותר מארופת אט ויותר מצער הקור והקרח הנורא ויותר מהכאות סכינים וחרבות
 ומנסיכת נחשים ועקדבים כי כמו שיצטער האדם מאד כשיכזה באש ואין הצער שהוא לגוף אלא לנפש ולא מצד
 שיטלטו בה האש כי אין האש טולט כדכ' רוחני אבל מאד הצח החיוני הוא כח בגוף וטוכן בו בהיות חלקיו ומדוכי'
 קצתם בקצתם וכאשר תרגיש הנפש פירוד חלקי הגוף קצתם מקצתם ע' האש או הקור או ע' הדב או זולת זה ממיני
 הפרוק החבור ותרגיש בצער הכח החיוני שהוא מצטב בהפרד חלקי הגוף שהן משכנ לו ודואב על הפסדו אחר שקיומו
 תלוי בדבוק חלקיו תצטער אז הנש על צער הכח החיוני שהוא משכנ לה ותראב על פרוק חבורה ממנו כן הנש אחר
 שנפרדה מהגוף בהיותה נמשכת לב' הצדדים ההפכיים שאמרנו עד המעלה מצד טבעה וצד המטה מצד הרגל
 תצטער צער מוסלב כאלה חלקיה נפרדים קצתם מקצתם ואצפי' שאין לה חלקים נאל כך על צד נתינת ההכנה הצדדי'
 למו' שיש לה שתי תשווקת הפכויות ואין בה יכולת להמטך אל אחת מהן כלכל וזה שאר'ל במסכ' סבת פר'האואל תניח
 ר' אליעזר אומ' כפסותיהן של צדיקי' גבוותת תחת כסא העבוד סכ' והיתה נפש אדוני צדורה בצרור החי' אית ה' אלדי' ושל
 רשעי' מלאך אחר עומד בסוף העולם ומלאך אחר בסוכו ומקלעין אותה מזה לזה סכ' ואת נפש אויביך יקלענה בתוך
 כף הקלע וזה לרמוז על שתי התשווקו' ההפכו' שיש לה ושל צדיקי' שאין להם תשווקה אל צד המט' כדבך מיד אל מה שהו
 בטבע' שהוא לסבת תחת כסא הכבוד וכמו שהתענוג הוא למעלה מכל התענוג' שאפס' טידומו כמו שאמרנו למעלה כן
 הצער הוא יותר גדול מכל צער שאפס' טידומו וכבר התבאר בפרק י' מהמאל' הכ' כי הנפש אצפי' שאינ' במקום מצד
 שאינה גשם כבר יגבילה הצ' כדי שתקבל צער כמו שיגבילה הגו' אצפי' שאינ' במקו' וזהו שאר'ל אמ' לו אנטונו' לר'
 יבולין גוף ונשמה לפטור עצמן מן הדיו' גוף אומ' נשמה טואפ' כי מיום שפירט' ממני הדיני כאבן מוטל בקבר ונשמת'
 אומ' גוף הטוא טמיוס טפיר טתי ממנו הרי אני כצפור פורחת באויר' אאל לו אמטול לך מטל למה הדב' דומה למלך בנ'
 וכו' אף הק' בה מביא את הנשמה וזדקה בגוף ודן אותה כאחד טני' קרא אל השמים מעל ואל הארץ לדין עמו :
 אל השמים מעל ו הנשמה : ואל הארץ לדין עמו זה הגוף וכו' הנהיה לי בזה טכוונתם לומר כי
 אף על פי שהנשמה דבר שאינה נתמטת במקום השם יגבילה במקום והוא טקראו גוף כדי שתקבל
 צער ועונש על מעשיה ורמקו' ההוא נקרא גיהנם וקראוהו ג' ל מ' כי כמו שהגוף יגביל מקום לנפש כי אינפי' שאינה
 במקום אחר שאינה חוץ לגוף היא מוגבלת בגוף בהכרח כן מקו' גיהנם טנקראב' ג' יגביל הנפש כדי שתקבל ט' עונשה
 והסתכל מאחריה זה שלא אמרהו אלא על העונש והצער שלא יצויר שצויע עונש לנפש אלא בהיותה מוגבלת במקום .
 אבל לא אמרהו על הצד והתענג החחני כי זה כבר יצ' ייר שתיגינהו הנפש כזולת הגבלת מקום : ואלי' זה היה מקום
 הטעו' לאותן שאמרו טצריך טיזככו הגיפית לקבול הצכר ושאינ' סכר לנפש כזולת הגוף טחשבו כי כמו טמכר הגבלת
 מקום לדין טהא העונש כן צריך הגבלת מקום לקבול הצכר . ואינו כן כי העונש והצכר לנפש כלכל הוא אלא טצריך
 תגבלת מקום לקבול הצכר : ואינו כן בטכר כמו טכארנו :

ויאלם אם המכר הוא לנפש ולא לגוף כלל כדעת הלימכס זל צריך ביאור אך יצויר הגעת העונם לנפש הכבדלת מח
 תחומי חיה אמתם יוכן עם צמד המכר וצוית הוא על זה הדרך כי הנפש בהפרדה מן הגוף אחר חיותה משתוקקת
 וכוספת למה שאחז בטבעה מצד ההטלה אשר בה לעבוד השם ותקנה גם כן למה שהרגילה בהיותה בגוף ועל כן
 שאדם אשר כל מעשיו למען שמים ולעבוד הכבוד בעשיית מצותיו וכוונתו לעשות רצונו באשר מצאה ידו בהיותו בח
 בחיים חנה איתה כוונה בעצמה לא תפטר מן הנפש אחר המות ולא תעזוב איתה עד שתדבק בטבלים הנבדלים הע
 העובדים השם על דמיון איתה כוונה בעצמה אלא שהכוונה היא במדרגה יותר גדולה תהאשונה עד שתקעט
 היא בלתי נערכת אליו א"ע שם חיות אחד וזהו שדמה שלמה יחס שתי אלו הכוונות האחת אל האחרת ליחס אור כו
 כוכב נוגה המאיר קודם עלות השחר אל אור השמש אור ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד ככון היסוד ר"ל כי כמו ש
 סוכוב נוגה כשפא במרחק הרמו הבקרי הוא עולה קודם הבקר והוא מאיר את הלילה ולא חזו מלהאיר תמיד כל הבקר
 עד שיתחזק אור השמש ויהיה היסוד על ככונו וזה הולך ואור עד ככון היסוד כן דרך הצדיקים וכוונתם בעבודת הכבוד
 בחייהם הוא דרך ככון תמים לפניהם חזך לאור כאור נוגה המאיר את הלילה ולא יסור מלהאיר לפניהם עד יום המות
 שתניח איתם באור גדול וחזו דומה אל האור הנקרא ככון הן שהוא בלתי נערך עם האור הראשון כלל א"ע ששניה
 חיות אחד כמו שאור נוגה בלתי נערך עם אור השמש הפועל ככון היסוד א"ע ששניהם חיות האור ולכן הנפש
 כשתפטר מן הגוף אם הינה חכמה ומטבלת הדברים הנכבדים מהחומר והענינים האלהיים על אמתתם תתענג
 תענוג נפלא בראותה סוכיות הדעות אשר הטבילה עם הענינים האלהיים בעצמם כי ההטבלת שתטביל הנפש בע
 בעודה בחיים ענינה כמו ענין החלום וכמו שתענוג החלום יגיע ומלאה את האדם אם לא יסכים עמו המציאות ו
 ואם יסכים המציאות עמהם חיה בהיותן אמתות תתענג הנפש תענוג נפלא כמו שכאשר יחלום הרעב והנה אוכל או
 הצמא והנה שתה והקין וריקה נפשו יטעור צער גדול וכאשר יקין ומצא לפתו מעין גבס וישתה ושלחן ערוך ועליו
 כל מיני מגדים ואכל וטבע ודטן יתענג תענוג נפלא בהיותו אכל ושות' בפעל עד שאין ערך לתענוג האכילה והשת'
 בחלום שהוא בדמיון לבד עם התענוג האחר בפעל כן תתענג הנפש בהשיגה בפעל בעולם החושי מה שהטבילה
 והשיגה איתו בעולם הזה הדומה אל השגת החלום עד שצאח על דרך הדמיון וההבנה הצמיתית שיהם השגת הטבל כ
 בעולם הזה אל השגת הנפש בעולם הבא כיחם החלום אל היקיצה ולזה מה שדמה הכתוב השגת שיבת ציון המושגת
 על פי הנביאים עם הינה אמתות שאין לפשק בה אל החלום ואח' כשכח ה' את שיבת ציון היינו כחלמים כלומר כדע
 ונכיר שהיינו בהטגנתו הענין הוא על פי הנביאים כחלמים כי לא היה ערך למה שהטגנו על פי הנביאים אל מה ש
 סכראה בפעל אלא כיחם החלום אל היקיצה ולזה כשנראה הדבר בפעל נאמה שמה שלמה ואז ימלא שחוק סינו
 וזה מה שזורה כי יחס השגת הטבל אל הדבר האה בפעל כיחם החלום אל היקיצה וכמו כן אם הינה הנפש בהיותה
 בחיים כל כונתה לעבוד השם ולשמור המצות ולרדוף צדקה וחסד תתענג תענוג נפלא בעולם הנשמות בראותה כי
 המלאכים והצרות קיומם ושלמותם הוא על זה הדרך בלבד ר"ל מצד השמיע וההכנע לעשות רצון ה' כי כעת שבארנו
 בפ' ה' מתאמ' ג' וזה כאדם שסופר לו שיש מלך גדול בכרכי היס כורא מאד אהב צדקה וחסד וכי לא לפתח חנק יבא ו
 ויש לו קך וקך משרקים כלם עומדים ברום עולם ומתענגים במשור סבדו מלבס ועושים רצונו באימה גדולה וכי
 סוף כל האנשים לעמוד לפני המלך ההוא ולתת לו חשבון מכל המעשים אשר יעשו ועל פי השמועה הזאת נתמלא לב
 האיש ההוא השומע ללכת בדרכי ישר ולעבוד עבודת המלך ההוא ונסתדל לדעת המעשים אשר יעשה המלך ההוא ו
 והדברים הנרצים אליו וערח לעשות רצונו בכל מאמצו כח ולקח הימים כאשר הניע זמנו ללכת אל המלך ולעבוד לפ
 לפניה ולהקביל פניו ישמח ויגיל ויתענג תענוג נפלא בראותו את המלך המלך ואת יקר תפארת גדולתו ובראותו
 משרתיו עומדים לפניו על הדרך שסופר לו והמלך ישמח ויגיל לקראתו אחר היותו יודע כי האיש ההוא עובד מלאכה
 על פי השמועה בלבד מזה בלי שפאדאוי לתגמול יותר גדול ממי שהיה מכיר ויודע את המלך קודם לכן ועל כן יקר כנו
 המלך אליו מצד היותו אהב צדקה וחסד ומצד היסוד האלהי כמו שבארנו בפ' טו' מתאמ' ב' וזה היא מדרגת המאמיני'
 על פי השמועה והקבלה הן הצדיקים הנמשכים אחר הקבלה שעליהם ארזל העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה
 אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם וכחנן מוזן הסכינה ועל כן אמת צדיקים ולא אמרו חכמים לרמוח על
 המאמינים כמו שכתבתי ואמרנו וכהנן מוזן הסכינה לרמוח כי כמו שאדם כהנה מניצוני האור היצואים מן השמש ה
 המוציאים ראיתו מן הבח אל הפעל כאשר יהיה דך הראות כן יהנה בעולם החושי כאשר יהיה דך המחשבות והכוונות
 מקדני האר' הטבלי המוגשים אליו בפעל הנקרא זה השכינה ואין כח בפעל גשם לצויר איתו תענוג ואפי' הנביאים
 לא יכלו לצויר כמו שארזל כל הנביאים כלם לא נתבאנו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא אין לא ראיה אלקים
 חולתך רצו בזה כי לשי שהתענגים שבימות המשיח יהיו לגוף ולנפש יחד אפשר שישנו דמיוני ערבנותם בעין ר"ל בחוש'
 אבל העולם הבא

מן הדבר האלהי שהיו מסכנן אלהי וכסכת זה הוא שאנו מנתמחי בעת צרה על קברי הצדיקים מצד הרעש שנשאר •
בעצמות ההם מן הרוח האלדי שהיו מסכנן לו והם דתר מוכנים מזולתם להמצא על ידם השפע האלדי כמו שהיה ה
הצנין במטה מטה טעם הרוח על יבט מצד שנמצא ביד מטה בעת שהתחיל השפע הנבואי לחל עליו היה מצטרף ת
תמיד בעשיית האותות אמר הטעם למטה ואת המטה הזה תקח בידך וגו' ואמר אליהם לגחזי ושמתי מטענתי על פני הנער
ועל זה הדרך הוא הצנין בתחיית המתים כי בגוף הצדיק מצד הרעש שנשאר בו מן הרוח האלקי שהיה מסכנן לו יהיה מן
מוכזן בלי ספק אל שיקבל הרוח האלקי והוא שנית דתר ממה שהיה בראשונה כאמ' זל מאי דלא תהו הוי מאי דהיה לא
כל טכנן כלומר כי הדבר שלא היה ראוי לקבל כח עליון וקבלו פעם אחר כל טכנן טראוי שיקבלנו פעם שנית לפי שכבר
נשאר בו אי זה רושם והכנה לקבל פעם אחרת יותר בנקל מבראשונה והמקבל טעם בו הכנה לקבל אי זה כח או טעם כ
כאלו יש בו כח להכריח הנותן להטעם עליו הטעם יא הכח ההוא כמו שראו טראוי טראוי מדרבו לירד למטה כאשר נשאר
בנר אחר טכנה כח אט מעלה עטן כל שהוא אט יוטס הגר ההוא טכנה תחת נר אחר דולק יכריח העטן העולה את האט
אזר בנר הדולק להוריד הלהב דרך העטן אל הנר טכנה ויטוב להדלק כבראשונה ולזה הוא שדמה הכתיב נשמת האדם
! נר באמת נר ה' נשמת אדם כלו' כי נשמת האדם היא כאר הגר הדולק טראוי אחר טכנה לק מן השתילה תטוב להדלק טכני
יותר בנקלה מבראשונה בסבת הרעש שנשאר בה מן האט כן אר הנשט אחר טכנה לק מן הגוף אפטר טטוב אל הגוף ו
ויפול בו טכני בסבת החכמה שנשאר בו יותר בנקל ממה שחלה בו בתחלת היצירה חיה יהיה כאשר תגורר החכמה הא
האלקית ואל כל לפי עזה הדבר רחוק מאד מדרך הטבע יחסו אטוי כנסת הגדולה במטבע ברבות זה הדבר אל גבורת ה
הטעם ואמרו אתה גבור לעולם ה' מחיה מתים אתה כלומר אתה גבור ויכול על כל דבר טכני יותר מציאותו אל הטכל ואי
גביר דתך כגבור כטור נר' גבור כטור נר' היא לאמית את האוי ונגבורת הטעם בהפך שהיא להחיות את המת טכני וזכרון כבר כה
זו חסדין טל הקבה עט ברמתיו בהיותם בחיים ואומר מכלכל חיים בחסד ואחר המות אמר מחיה מתים ברחמים רבים
ואמר אחר כך סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים וכו' לרמוז כי אין גבורת המקום כגבורת בט' וד' כי גבורת בט'
וד' היא להשפיל האנשים ולהכניעם ונגבור הטעם היא בהפך כי סומך נופלים וכן גבורת בט' וד' היא להכמת וסבוע ולהחליא
והטעם ית' בהפך כי הוא רופא חולים וכן גבורת בו' היא לעגום ככסין ולאסורין והטעם ית' בהפך כי הוא מתיר אסורים ו
וכן גבורת בו' היא להבטיח על סקר מדעתו בו מי הוא זה ערב אל לבו לגשת אליו לומר לו טכניס אמונתו והטעם יתברך
בהפך כי הוא מקיים אמונתו ולא לקיים בלבד טעם מבקשים מלפניו כמו שאמר המפורד זכור דבר לעבדך על אשר יח
יחלפני אכלגט לטני עטר טעם המתים טאין בהם כח לבקש מלפניו על עצמם הוא מקיים אמונתו להם להחיותם כמו
טכתיב בספר התורה אינו אמית ואחיה וא'ל יכול מיתה באחד ותחייה באחר תלמוד לומר מחצתי ואני ארפא מה מחציה
ודשאה באחד אף מיתה ותחיה באחד ועל היות זאת האמונה היותר מיוחדת מן האמונות האמק' בלות באימה קבעוה מיד
אחר ברכת אבות והזכירו לטון רחמים רבים על תחיית המתים לפי טחיי האדם נחלקים לג' חלקים טכני העלייה נטני ה
העמידה נטני הידיעה נבטלטה האמנים הללו הק' בה זן את האדם ומעמיד בחיים חיותו בחן ובחסד וברחמים ועל כן כ
נופרת אלו הג' לטופות בכרכת הזן שתקן להם מטה לישראל כנגד ג' זמנים הללו כי בטני העליה שהתמורה הנעשית מן ה
המוזן היא רבה ויותר מן ההתכה אין צריך חסד גדול להעמיד אדם בחיים אלא כי לפי שהתמורה אינה דומה מכל וכל ל
ללמות הטעם צריך איזה עזר אלקי ועל כן יספיק לזה חן האל ובטני העמידה שההתכה היא טהה אל התמורה או קרוב
לה יצטרך עזר יותר גדול והוא חסד האל להעמידו בחיים ובטני הידיעה שההתכה מרובה מאד מהתמורה הבאה מהמוזן
צריך האדם ורחמים להעמידו בחיים אבל לאחד המות לא יספיק להחיות את האדם לא חן ולא חסד ולא רחמים אבל
צריך רחמים רבי' ולזה אמר מחיה מתים ברחמים רבים ודרך התחיה לפי מה שנהצא לר'ל שאמר טעם טל טעתידי הק' בה
לאחיות בו את המתים נראה שהתחיה תהיה כשנוריד הקבה טל על הארץ יהיה כח הטל ההוא ככח טפת זרע הזכר לתת
הצורה והעטר ההוא בסבת ההכנה אשר בו כזרע הנקבה לתת החומר וכבואת יחזקאל במתים שהחיה תחלוק על זה ה
הדעת לפי המוכן משפט הכתובים ואולם יהיה על אי זה דרך טהיה אט איתן המתים אחר טחיו יאכלו ויטעו ומלדו ו
ומותו כדרך העולם כבר בארנו שהדבר הזה נחלקו בו גדולי האחרונים כי הרמבם זל ורבים אחר אטו מחכמי ישראל
אמר כי המתים אחר טחיו ישתמשו בכל התנועות והחושיות כמנהג העולם ואחר ימותו ויטעו לעפרן והדאה והדמכזן
זל אומ' שאחר התחיה יחיו המתים הזמן שאפטר להם לחיות כפי טבעם ואחר כך יודרך גופם כאליה ויתקיימו בגוף
ונשם ומן אז והלחה לא ישתמשו במדבגטיהם ולא יאכלו ולא יאטו ולא ימותו אבל יתקיימו תמיד בלא אכילה ושתיה וכן
יחיה טהה דעת קצת ר'ל שאמרו מתים טעתידי הקבה להחיות אינן חוזרין לעפרן וזה הדעת גם כן אף על פי שדאה זה
כבר אפטר שתבא האמונה בו כי כבר יצוייר מציאותו אל הטכל והעיד עליו הכסיון במטה טנתקיים ארבעים יום וא
וארבעי' לילה בלי אכילה ושתיה אלא טמטה לא נתקיים תמיד בגוף כי מת בבא עתו והט ואמרו כי נתקיים תמיד וראיתם
מאלהיא והתאונח לכל זה וכנצא בו היא כמו שהטיב ר' יהושע בן חנינא לאכסוי אלכסנודיו לכטיחיו נחכים להט ומה

פרק ד'

העונש הזה שאמרנו שהוא מביע אם לבג ולנפש בחדד ואם לנפש כלבד יתחלק באכזבים כפי חלקו
 מיר גותיהם כי מי טיט ביד מעשים טובים קצת ויט ביד קצת עבירות אי אפשר שיהיה נדון תמיד
 כצד ער האומלל הזה שאמרנו כי הזמן יספיק לטכח ההרגל והמנהג ולפי מה שאירל הזמן הזה הוא יב חדש ואחד יב ח
 חדש מהתמיד העונש הזה יזכו לתדבנה מה כפי המעשים הטובים אשר כידם ויט שאחד יב חדש טנטקח מהם זה
 ההרגל והמנהג עי הצער החל ואין בידם מעשים טובים כדי שזכו בהם לנס מדינה שיטארו נעדרים אחד טאין ב
 בהם הכנה כלל לקבל השכר הוא הדוחני והו הכרת הנזכר בתורה על הנפש ועליהן הוא שאירל לאחד יב חדש גופן
 בלה ונטמתן נטיפת רוח מסורתן תחת כפות הצדיקים ויט רשעים אחרים טנדונין בעונש נכחי כפי מעשיהם והם
 א תם טכפרו בתורה ובעקרים כמו טיבא בעה ואלו בריך הנבלת מקום אל הנפש להתמיד בו העונש כמו שאמרנו
 ויט שאחד יב חדש זכו למדינה גדולה טדיי אמ על שמואל הנביא טדיה צדיק גמור טכל יב חדש היתו נאמתו עולה וי
 ויודית ואיזו טבעבור זה היתה יכולה בעלת אויב להעלותו לפי טדיה תך יב חדש כמו שאמרה אלקים רחמי עולם
 מן הארץ אבל לאחד יב חדש נטמה עולה ואינה יודדת חה ממה טיורה טאפי הצדיקים הגמורים יקטא עליהם בתחלה
 להציתק מהדברים האמריים טהורגלו בהם עד טידככו זמן מה והזכות הוא מתמיד יב חדש כלומ זמן מקיף בל' ת
 תקופות טהם כוללים כל החלופים סיקרו בזמן חה טאמ' ככבא מצעף ברבה בר נחמני כי סמוך למיתתו בהיותו ב
 בידח מפני הפרט סקיד המלך טדיה רצה לתפשו רחא או טמע בחלום או במראה טהיו הנפשות אחר הזות מתעסקות
 בדיני העגעים טהורגלו בהם בהיהם עד טטמע אותן חלוקות בחס בהית קודמת לטער לבן וכו' וטאס הוא ססק מ
 מחיבתא דרקיעא אמרי טמא וקדשא בריך הוא אומר טהור וטמע טהיו אומרים מאן טכח לנא רבה בר נחמני דבקי ב
 באלות וכו' טיורה מכל אותי הענין טזכר טס טאנפטן הן מטקוקת אחד האות להתעסק במה טהורגלו בו בהיותן
 בחיים חה טאפי נפשות הצדיקים הן מתעסקות בדיני העגעים והטהרות והטמאות טהיו מתעסקות בהן בהיותן בחיים
 אבל התמקה היתה אמרו טתבלה כיב חדש וכבר הפלגו רזל בזה במקומות רבי' עד טאמ' על רבי הקדוש כל כי טמא
 היה אתי לביתא ומקדש להורות טאף אחד המות יטתקא נפשות הצדיקים לעט ת המצת טהורגלו בעטייתן בהיותן ב
 בחיים עד טרבינו הקדוש היה בא לביתו בכל לילי טבת לקדש חה הענין נמצא לקצת החסידים אבל לא יעבור יב חדש
 כמו שאמר לאחד יב חדש נטמה עולה ואינה יודדת וענין אל' הו טהוא עולה ויורד תמיד הן עוד הזם לא נמצא פן לזו
 לזולתו מן הצדיקים כמו טבת ב כספר הזהר בפרטה ויקרל אמרו טס ורחא אטכחנא כספרא דאס דאמר באינון תולדות
 דעלמא ורחא יחא ד' חות לעלמא בארעא ויתלבט בגופא יאליהו טמיה וכהואו יסלקו וטתלול גופיה ויטתאר בצערא ו
 גופא דנארא א אחד חרמן ליה למ' הוינו מלאכי וכד יחמת יתלבט בהוא גופא דאטתאר בטערה וכהואו גופא יתחיל
 לתתא וכגופא אחדא יתחיל לעילא ודאי היה רחא דמי עלה טמא ויירד לא היה בר נס דסליק לטמיה רחא דיליה ונאית
 לבתר לתתא בר מאליהו דהא היה דסליק לעילא ונאית לתתא ע' כל טס חה סוד האלכום טזכר בדברי חפמי האכלה
 ולא אוכל לפרט יותר מזה :

פרק לה'

האמת בה בתחית האמת ר' ר' ומהחובת לפי קבלת האומה כמו שבארנו בפרק כג' מן המאמר הא'
 ואף על פי שאין האקט גזר כך אחד היות הדבר היה מציאותו מצויד אבל הטכח ראוי להאמין אתי כ
 כמו שבארנו טס בפרק כג' יכט אחד טהער עליו הנסיון טדיי אליו הדיה בן הצרפתי אל' טעב בן האוכמית כמו טמפריס
 בטסן וס וכל דבר טתניד עליו הנסיון ראוי להאמין או אף חס לא גורא ההקט כמו טמציאת אכן המגניטס תמטוך ה
 הברזל הוא אמת גמור אף על פי טלא גורא ההקט האירל והערד עליו הנסיון חס כן ראוי להאמין טהק' בהיה חת ד
 האמת אף אחד טחור לעסרן כ הדבר הזה מציאותו מצויד אבל הטכח נדך הבנת זה הענין טדיה תחיה וכל יצדה חרטה
 הוא לפי טאין ססק טהדבר טקבל אי זה טפע או כח עליון טפעס אחת אף על פי טכסתלק ממנו טפעס או אסר ממנו הכח
 ההוא הנה הדבר האם יתד מוכן אל טיקבל אותו טפעס טמיה ממה טדיה בראשונה כי העצים טכדלק טפעס אחת וקבלו
 בורת האם אף על פי טכטבו הנה הם יותר מוכנים לקבל צדית האט טפעס טכית מאזר היו בראשונה וכמו מי טקבל רוח
 נב' אה טפעס אחת וכסתלק ממנו כי הוא יתיר מוכן בלי ססק אל טיקבלה טפעס טכית ממה טדיה בראשונה : חה כי ה
 הדבר טקבל אי זה טפעס או כח עליון אף על פי טכסתלק ממנו טפעס או הכח ההוא ככר נטאר במקבל ההוא אי זה ר
 ד' טס מן המעלה טדיה בטפעס האם טקבל ראשונה ובעבור זה הוא שאירל והטמ' תי חת מקדנכס אף כטתן טוממין הן
 בקדמיהן ואמר תט' טי קדוטה כגמזן וזה בעבור החטס טכטאר בהן מן הדבר האלקי טהיו מטכן לו או תטמ' אל' ו
 ועל זה הדרך נאמר טהג' טהיה מסכן לנטט טדיה כח עליון טאף על פי טתצא ממנו בעת האמת טככר נטאר בו אי זה ר
 טס מן הכח האלקי ההוא טקבל ראשונה ודיה לרבר האט טהוא האמת טכקבר בטכר אל' טע טדיה כח בעצמות אל' טע
 להחיותו כטנגבו בו וזן ססק טנפט אל' טע ככר הטתלקה מן הגוף מכל וכל כי ככר עבר עליו טנה טמת כמו טהערד ה
 טכתוב גאף על פי כן כטנגב האים האמת ההוא בעצמות אל' טע קס ועמד על רגליו חה מנר רחטס טכטאר בעצמות מן

מאס היה מדבר על עולם הבא אחרי המות איך ואמר כי אחר שיכח טיעמד לגורל קץ הימים כי אין ענין לך יומי
 עולם הבא אבל כלי ספק ירמנו על התהייה ההוה לצדיקים בזמן המשוה והיעחיה הכוללת ש צרי לזכר הדין לחי המצא
 בכתוב רמז אליה כי מה שאמר הכתוב וקבצתי את כל הגוים והוריתי אותם אל עמה יהושפט ונשפטו עמם מה של
 עמי ונחלתי ישראל וגו' אינו מדבר בתחיה כלל לפי קשר הפרטה ותאמן על צד הקבלה בלבד והוא הדרך הי יתי כנפן
 סכרר יי בדברים הללו והאומר טכומן התחיה יעמדו הגופות בנעם מתמיד או בצער מתמיד בלי הכילה ופתייה
 ואלא ימותו עוד אחר התחיה כדי טיקבלו סכר מתמיד או עונם על מעשיה ושהתחיה לא תהיה לגל העולם ולא לרובם
 ולא לכלל האומה ולא לרובה אלא למעט ממנה והס' הצדיקים הגמורים הנה הוא כמי טקבץ בין הסל ק והקיים ולח
 היגם בזה כי האומר שהתחיה תהיה לקצת האנשים וזלת קצת און התחיה לטלם סכר אל הגוף אלא או לפרטס אמונתה
 השם בעולם מצד הנס הנפלא הנראה לעין או לתת דרך אל הצדיק טיזכה לנעם ומדרגה אחר לא יוכל לזכות הליה
 בראשונה השני גנול הגלות ויתר הטורדות והמעיקים המונעים את האדם מלהשיג הטלמות טאפשר לוכפי טבעו
 פריק לו ואחר טכתבאר עניין הסכר והעונם טמחננו החכני ובעולם הבא אס לנפס לכדה ואס לגוף ולנפס
 כאחד ראוי טנחקור מעניינו אס הדין נותן טיהיו הסכר והעונם ומנייס או נצחיים ונצחיים ונצחיים ונצחיים
 השוני והיתר האמתו ראוי טיהיה הסכר והעונם מתייחס ונערך אל הפעל טבעו ויקבל הסכר או העונם ואח טהפעל
 ההוא ומניי ראוי טיהיה הסכר והעונם ומניי כפי הפועל הזמני אכלתי טנביט אל ערך מעובד או הנעבד כימי טהכה
 את חכירו נסימא את עיבו או סכר את דיו ראוי טיסמו את עינו או יטכרו את ידו וכן מי טצער את חכירו כטיעו טעה
 ראוי טיהיה ענפו לצער אותו בטעור טעה ולא יתיר כפי הינטר והשוני האמתו ומי טההפה את חכירו מעט ראוי טיהיה
 סכרו מעט כטיעור ההנאה או התענוג טקבל האחר ואס כן אופיה במה יזכה ולוד אטה לטכר נכחי ולנעם מתמיד
 לנפס לכדה או לנפס ולגוף כאחד כפימה טיאמר בעלי הדתות וכפי מה טכארכו אנחנו וחס
 נאמר בטכר טאיני נערך על זה הדרך אבל כפי ערך מי טקעבדה אלת כמו טהנא נהג הדין כן לפי הסכמת
 האנשים והינטר המדיני כי מדרך הסכר והעונם הכמתך בין בני המדינה לטער הסכר לפי ערך הנעבד לא כפי דרך
 העבודה כי מי טעובד טר גדול הכה סכר ויתר גדול מהעובד לאדם אחר והעובד המלך טכרו ויתר גדול מהעובד
 מר אחר וכן כאשר תגדל מעלת הנעבד תגדל מעלת הסכר ויתחייב מזה

מאס מדרגת הנעבד הוא כלתי בעלת תכלית טיהיה הסכר ב' בת ומזה הצד יעידו בעלי הדתות טכר ב' בת בעבודת
 נפס לפי טהנא ית' ב' בת במעלה ויתחייב לפי זה ג' טיהיה עונם פ' מרה פי הטס ב' בת על זה הדרך אלא כטיעון זה
 סדרך הנוהג בת האנשים בענף הסכר בהתחלפות המעלות כמציא טאון ראוי טיהיה כן בטכר עבודת הטס וזה כי
 העבודה הנעשית למלך כו' ראוי טיקבל עליה סכר ויתר גדול מעל העבודה הנעשית לאדם אחר כפי מדינת התועלת
 המאכל ואחר טהתועל טיקבל המלך הוא ויתר נערך מהתועל טיקבל אדם אחר ראוי טיהיה הסכר ויתר גדול אכל הטו'
 אחר טאינו מקבל טוס תועלת בעבוד כלל כמאמר אליהו אס צדקת תה תתן לו או מה מידך יקח און ראוי טיהיה הסכר
 נערך אל הנעבד אלא אל העבודה וכפי הטורח טסובל העובד בעבודה ההיא ואחר טהעבודה נעשית בזמן ראוי טיהיה
 סכר ומניי וכן העונם על זה הדרך ראוי טיהיה ג' ומניי כמאמר אליהו אס חטאת מה תפעל בו ורבו טפעך מה ת
 טעשה לו אלא טכאשר יעניין זה הדרך בענין העונם כמציא טאינו כנפן כי העונם ראוי טיהיה נערך כפי ערך מה ט
 טאמתו וית' וזה כי אף אס אין מגיע מהמרי אל הטס טוס הפעולות מכל מקום אחר טכוונת החוטא לעשות הסך
 וצות הטס טאון כלתי בעל תכלית במעלה ולמדת עיני כבודו ראוי טיחטב אל החוטא למרי עצום כפי כוונתו כי לכך
 חלקה היתרה אף טונג למוד להורות טעקר החוטא הולך אחר כוונת החוטא לא כהר הפועל בעצמו כמו מי טהמר פי
 מלך גדול ועכר על מצותו טאע' פ טלא הגיע מזה טוס נזק למלך הוא חייב מיתנה כי אחר טהיתה כוונתו וללול בכבודו
 סל מלך ראוי טיהיה נענם כפי כוונתו לא כפי הפועל המגיע ממנו בלבד ג' זה ראוי טיהיה העונם המגיע לרטע נצחו
 כמו טהס' נכחי וכלתי בעל תכלית וכן יראה טהנא דעת רזל טיס עונם נכחי מגיע אל הרטעים על פועל ומניי אמ'
 במעשת ריה על קצת הרטעים טיורדין לגיחכס וכדומן בה לדורי דות' טיראה מזה טיס עונם נכחי ונערך אל הנעבד
 ולא אל העובד ולזה דיחה טאע' פ טאון ראוי בטכר טיהיה נכחי ונערך אל הנעבד לפי טרת הדין כמו טכארכו :

טעונם ראוי טיהיה נכחי ונערך אל הנעבד כפי כוונת החוטא כמו טכארכו ויתחייב מזה לחלק בין הסכר והעונם כי
 הסכר ראוי טיהיה מקתלם כפי תועלת המקובל בלבד ואחר טהעובד עצמו יודע טאון טוס תועלת מגיע
 מזה אל הנעבד ראוי טיהיה סכר ומניי כפי הפועל הזמני טעשה או כפי הטורח טסכל בלבד אבל העונם ראוי
 טיהיה נכחי כפי כוונת החוטא טיכוח למרות פי הטס טהנא נכחי וכלתי בעל תכלית ודחה טזה הדרך הוא אמתו ממה
 טסי אקבלום על מסוק ומטלם

ומה שראוי לעיין הוא בענין התחייב והוא אם התחייב תהיה כוללת לכל העולם כמו שקצת האומות אומות או תהיה לכלל האומה או לקצתם כי דבר זה לא נמצא בכתיב וכן חזק וזה כי מה שנאמר לדניאל ורבים מימיני ארמת עפר יקיבנו אם הוא רמז לתחיית המתים יורה על שהתחייב לא תהיה לכלל העולם ולא לכלל האומה וגם לא לרובם ולא למעטים מהם כי לשון ורבים אינו נאמר על רוב ימיני ארמת עפר אלא על מעטים כמו ורבים מעמי הארץ מתעדים שאינן נאמר על רוב עמי הארץ אלא עם מעטים מהם הם ג' או ה' או מאה או אלף על דרך משל כמו רבים יחלו פני נדיב וכן ארזל גבורת גמלים לצדיקים ולרשעים תחיית המתים לצדיקים גמורים בלבד ואם נאמר שתחיית המתים תהיה לכלל העולם או לכלל האומה שיהיו כלם ועמדו בדרך ביום מועד לרוץ את כל העולם והצדיקים ישארו בתענוג מתמיד וזה הרשעים ישארו בחיים כצער מתמיד לא יהיה הכתוב אם כן מדבר על זמן התחיה אבל יובן על הדרך שאומרת קצת ה הפסוקים כי פסוק ורבים מימיני ארמת עפר יקיבנו הוא רמז על התחייבות האומה השפלה אם בימית החטמונים ואם בימית האמית ויאמר שבזמן ההוא תקיץ האומה ההיא השפלה או רבים מהנאמרים ממנה שהם כישנים בארמת עפר וי ועלו למעלה מתמיד לא תרד האומה מן המעלה ההיא לעולם אבל תשאיר במעלה ושאר האומות ורשעים ישארו תמיד שפלות וכבדות תחיה וזהו אמר אלה לחיי עולם ואלה לחסרות ולדריון עולם והביאו קצת האמרוכים ראה לך לדבר המפורסם הללו כל המתים שהיה יחזקאל שהיה במראה הכבואה כמו שאמר הכתוב היתה עליה ה' ויזיאני ברוח ה' וגזזכל הפרסה היה משל למעלות אומות ישראל בגלות בכל ושהיו במתי קבורים באפס תקוה וחורו בבית שני להיות במעלה גולה בימי החטמונאי שנותרם על בימיהם ויכיר וידע כי ה' הוא האלקים כל העולם מגלות בכל אמר הכתוב מעיד על זה העצמות האלה כל בית ישראל המה הנה אומר יבטו עצמותיו אבדה תקומתו נגזרו לנו וכסוף אמר הנה אני פותח את קברותיכם עמי והבאתי אתכם אל ארמת ישראל וכל זה משל על עלותם מהגלות והתישבותם בארץ ומתוך כך הכירו הטעם אמר הכתוב וידעתם מי אני ה' בפתחי את קברותיכם והעלתי אתכם מקברותיכם עומר ונתתי רוחי בכסו ו החיים והחיות אתכם על ארמתכם וכן הוא מסקנת הגמ' בפרק חלק ר' יהודה אמר באמת משל היה אף על פי שנחלקו ע עליו בגמ' ואמר אני חבני כנייהם ואלו תפילין שהיה לי אני אבא גמולא בעלמא קאמר דהא קיימא לן כל באמת הלכותא הוא ולפי דברים הללו כי רבים מימיני ארמת עפר יקיבנו אינו מדבר על התחיה אלא על שפלות ארמת עפר כלל העולם או לכלל האומה אלא שלא ימצא בכתיב רמז אלה כי אמרו הקיבו ורבו מוכני עפר כמו מקיס מעמד דל וכיזא בו ויאמן תחיית המתים על כד הקבלה בלבד כי אני אומת ואחיה מחצתי ואני ארפיא ארזל מה מחץ ודפואה באחד אף מיתה ותחיה באחד אינו הכטחה על תחיית המתים אלא הנראה על היותו יכול לעשות כן ואמנם אם נאמר שתחיית המתים היא כדי להטיל טכר טוב אל הגוף שנצטער בעבודת הטע ושהוא הוא ראוי בחק משפטו הטע והיומר האלקי ל לטלה טכר טוב אל העובד עצמו ועונש אל הממרה עצמו ולא לזולתו אף על פי שאינה טענה לפי שהעונש יסולס אל ה העובר לא אל הכלי כי אין ראוי שיטולס העונש אל החרב אלא אל הארג מכל מקו' יתחייב סכ' שהתחיה לא תהיה כמות המסיה לפי דעת האומר שאין בין העולם הזה למות המסיה אלא טעבוד מלכות בלבד אלא לחידים טגלות כמות ואחר חולקת סיקומו או על דרך גם למרסס אמונת הטע בעולם וחולקת עקר תחיית המתים תהיה לזו הדרך ותחיה לכלל האומה או לרובה או לכלל העולם או לרובו כי כלם ראויים לטכר ועונש אלא טזה הדעת רחוק מאד מסיוטכל כי אם כ נאמר שחתיה התחיה לגוף כדי לטלה לו טכר כערו ושתהיה בתענוג מתמיד בלי אכילה ושתיה לא ישתנה מיום אל יום בהסתנות גשמינו היס מי יתן וידע אי זה גוף יקום לזמן התחיה כי הגוף האנוסי משתנה תמיד מיום אל יום כפי ה המזונות הירדות עליו מחץ הראוי סיקומו עם ריכוז גופות רבות מתחלפות כפי התחלפות עתותו בצער כדי שיתענגו כלם ונאמר סיקוס ראובן בחומר ובמג מתדמה אל המג הקודם כדי שתחל כשמו בחומר האוי עם המג האוי וס וסיתענג החומר הדומה אל חומר כמו טכתבנו למעלה בטע ה' ראיה ז' אם כן היומר האלקי אשר אמר שהוא המביא אל תחיית המתים כדי לטלה לו טכר עמלו כי אין ראוי שיטולס טכר אל שמעון חלף העבודה טעבוד ראובן וכבר פירסמו בטעבר האומר שהביא לחטוב כי הטכר והעונש יהיה לגוף גם כן כמו לנפש וביארנו שאין ענין הטכר טזה אל ענין העונש כי טבע העונש יחייב המצא גוף או דבר מגביל הנפש כדי שתקבל הנפש עונטה בו מה שלא חויב כן בטכר וטעבוד זה הטכר הרמ' כס ז' טנקר הגמול האלקי אל הארס וא' לנפש ולא לגוף ולזה מה שיראה טנקר התחיה לא תהיה לתת טכר אל הגוף אלא אם כדי שיטעה האיש האוי שלמות יחד גדול מאטר קנה בתחלה כאשר היה המונע והמעיקים אשר מ מחץ כמו מצד גלות או העוני או חלקוה ולא בא העכוכ מצד רוע בחירתו ומצד עצמו כלל ואם כדי להודיע טענס יכולת הטע ולסרסס בעולם אומות האמת ולפי זה יתחייב שתהיה התחיה לצדיקים בלבד כמו שארזל ושתהיה התחיה כ בזמן האמית נמצא בכתיב סמך אלהי ממה שנמצא סנא' אמר לדניאל ואתה לך לקץ ותגמול ותעמוד לגורלך לקץ הימין וקץ סתם יאמר על קץ הגולה ואמר ותגמול כלמני סיימת קרס הקץ ואם כן ותעמוד לרמוז על התחיה שהיה בזמן האמית לצדיקים גמורים ואם יאמר קץ על המיתה שאם קץ כל כסר יהיה ותעמוד גם כן הכטחה על סיהיה שאם בתחיית המתים

כי אם תשערהו בערך אל מעלתך וכלה האדם כהרף עין כי אלף סני' בעיניך כיום אתמול כי יעבור ואטמורה כלילה ז
 זרמתם טינה יהיו כלומר בטפשות כל העולם כזרם מים כמו טענית לדור המבול הגה יהיו כלם כטינה לפניך זכבקר כ
 כחזיר וחלוטו לפניך כמו החזיר טיזמח בבקר וחלף זמן גדולו כי לערב ימולל ויבט : ומה ימשך לנו רע גדול כי כ
 כלינו באפך ובחמתך נבהלטו לפי שאתה עונותינו לנגדך כלומר לפי שאתה מעריך עונותינו בערך אליך וזה התרעומת
 וגם שאתה מטם עלומינו כלומר העובדו שהם נעלמים ממנו או טעונו בימי עלומינו למאור פניך רל' נגד עיניך טלא
 תשכחם וימשך מזה כי כל ימינו פנו בעברתך לפי שאתה משער העונש בצירוף אליך וכלינו טנינו כמו הגה רל' טנינו ט
 טהור הזמן והוא מן הכמה המתדבק יכלה כמו הדבור טהור מן הכמה המתפרד טאין חלקיו נדבקים קצתם בקצת וזה ל
 לרב הטנויים העובדים עלינו מוס אל יום עד טאין הזמן נמשך עלינו ככמה המתדבק אבל מטתנה מיום אל יום ומ
 ומרגע אל רגע ככמה המתפרד והיה ראוי לך שתשער העונש בצירוף אל ימי חיינו שהם קצרי כי ימי טנוינינו על הרוב י
 יש בהם טבעים טנה ואם בגבורות יגיע לטמכים טנה ולא יותר כי אם ירהבו ויעלנו ליתר מהם הנה הם עמל ואין וא
 ואין ראוי שימנו בכלל החיים ומה שאני רואה הוא כי זמן חיינו קצר מאוד כי ג' חים וכעופה רוצה לומר כי הוא נכרת מהר
 ובאלו אינו מעופפים למחירות כלות טני חיינו כי ימינו הם ככל העוף העובר טאינו עומד כלל אך ככל נטוי לעת'ערב
 טהטמט בא מהרה : ועל כן אני כעטב איבט וכל זה הוא מצד שאתה מעריך העונשים בערך אליך והיה לך להעריכם ב
 בערך אלינו טאנחנו בעלי תכלית טאם אתה בא להעריך בערך אליך מי יוכל להעריך העונש ההוא הראוי אחר שאתה ב
 בבית : וזהו אמר מי יודע עח אשיך רל' טהוא בלתי בעל תכלית וכיראתך עברתך רל' כיראה טראוי לראי ממיך טהיא ב
 בלתי בעל תכלית כן היא העברה שאתה מתעבר עלינו בלתי בעלת תכלית ולראוי להיות כן אבל היה ראוי כי למ
 למנות ימינו כן הודע כלומר היה ראוי שיהיה העונש לפי מניין ימינו כי תיבת למנות מקור בא במקום טס והודע מע
 מניין יסודין כמו וודע בהם את אטני סוכות כמו טכתב ר' רוד קמחי בספר הפרטים בטוט ידע בטס אבן גאנח :

ויהיה פירו' הפסוק כן אלפי מניין ימינו טהם מעטים כן היה ראוי שיהיה העונש המגיע מאתך על העונות וכך לפי מניין
 ימינו טהם מעטים נכח לבב חכמה ואחר שארך הגלות זמן גדול ורב טבענו כוז טובה ה'עד מתי והנחם על עבדיך ט
 טבענו בבקר חסדך כלומר בזמן הכחזות בענין טנדעה וטממה בכל ימינו : ואם לא יהיה כן בזמן הכחזו טמחנו כיו
 כימות עכיתנו טנות ראינו רעה ואם תאמר טהכאים אחרינו יבאו וימשך ארץ הנה יותר ראוי טנראה אנוחנו חלקנו בטוב
 ההוא חזו יראה אל עבדיך פצלך וימשך מזה הדרך על כניהם והיה טעם ה' אלקינו עלינו ומעטה ימינו כלומר טנצליח ב
 בכל מעשיו בענין טיגיע בהן הנעימות טים בפעולות האלהיות כמו טבארנו בהקדמת הספר והמשך אל העניין הזה י
 יוטב בסתר עליון כאלו הוא מטיב אל זה הספק ואמר כי אעפי' טהגלות נמשך לכלל האמה לפי טאין כלל האמה טלמי'
 באופן ראוי טנאלו הנה כל אחד מן הצדיקים הוא מוטבח להנצל מן הצרות טננחה פרטית : וחלק הצדיקים לטלט לא אר
 ארבע מדרגות הראשונה מדרגת חטב בסתר עליון ומתלכח בכל טרי והיא מדרגת כלל המאמינים בתורה ומקיימי מ
 מצות בישראל והמדרגה השנית הצדיק הבוטח בטס ואומר כי אתה ה' מחסי עליון טמת מעונך והטליטית מדרגת ה'
 האהוב את הטס וחוטק בו ועליו אומר כי בי חטק ואטלטטה אטנבה ביודע טמי יקר אפי ואטנבה ונו' : ואלי' כי מאמר כי

ידע טמי הוא מדרגה רביעית : ועליו אומר יקראני ואטנבה ונו' והתחיל המטורד בתחלת דבריו ואמר אומר לה'
 מחסי ומצודתי אלקי אטטח בו כי הוא יצילך מפח יקוט וגו' כלומר אתה האטט היוטב בסתר עליון ומתלכח בכל טרי אל ת
 תפחד מהצרות כי אני אומר לך בעבור הטס טהוא מחסי ומצודתי וטהוא אלקי אטט אטטח בו כי הוא יצילך מפח יקוט ו
 וגו' ומכל הצרות המתרגשות לבא בעולם : והטלים ענן בעלי המדרגה הזאת עד וטלמות רשעים תראה ויא' חכ התחיל ב
 כבעלי המדרגה השנית והוא האומר כי אתה ה' מחסי וגו' ואמר עליו לא תאונה אליך רעה וגו' עד תרמוס כסיד ותנין כי
 אומר לה' מחסי ומצודתי אלקי אטטח בו טאמ' מטה בתחלה טב אל בעל המדרגה הזאת גב' ולכל טאר המדרגות ובמקל'
 כי הוא יצילך מפח יקוט טאמר בתחלה הוא מתחיל בבעל המדרגה הזאת לא תאונה אליך רעה וגו' כלומר אתה האמר כי ה'
 מחסי וגו' אני אומר לך בעבור הטס טהוא מחסי ומצודתי וטהוא אלקי אטטח בו כי לא תאונה אליך רעה וטהוא יצילך מן
 המקרים הטבעיים והבלתי טבעיים עד טעל טחל ופתן תדרוך תרמוס כסיד ותנין : וכך אני אומר לך בעבו הטס טהחוטק
 בו יצילהו מכל רע טבעולס כאלו הטס מרב' ואמר כי בי חטק ואטלטטה אטנבה : ואם יגיע למדרגה יתר גדולה והוא כי
 ידע טמי אז יקראני ואטנבה עמו אטכזי אטלצהו ואטכדהו פלומר טהודע טמו הוא למעלה מכל מדרגות הצדיקים
 וכלל דבריו מר' עה בזה הממוד כי הצדיקים לפי מדרגתיהם הם מוטבחים להנצל מן הצרות מיני טננחות מתחלפות ו
 ויראה לפי דרך זה משדס כי מרעה היה מתרעס על המדה הזאת למה יגיעו העונשים בערך אל הטס הנעבר וטהיה ר
 ראוי טיגיעו לפי מנין טנות מאנשים טהם מעטים ולא יתק' זה יורא כי העונשים המגיעים מהטס לפי טורת הדן אינן
 מגיעין בערך אל הממה והחוטא אבל בערך אל מי טחטא כנגדו והמדה את רוחו : יג ד

ותשלם לטובתו אל פניו שצדקה ומשלם לסגולה טובה דאינון עבדין קדמויה בחייהו לאובדיהו שמאמנו רבית הוא
 מה' משלם לטובתו בחייהו סכר ומני על מעשיהם הטובים כדי שיעבדו על העבירות סכרם באכזרין נכחי ואם
 היה הדין נותן שהסכר יהיה נכחי ונעדר אל הנעבד אך יקפח השם סכר כל בריה למסל לו סכר ומני מועט תחת סכר
 נכחי שהיה ראוי לשלם לו זכך אם היה ראוי לפי סורת הדין שהעונם יהיה ומני ובעל תכלית אך היה האל ית' מעות ת
 משפט לדון את ידועים בעונם נכחי וכמו שארל שהמינין והמסורות ירדן לביהם וכדוכן בה למדי דמות תחת
 עונם ומני הראוי להם ועל כן נראה שהאמת הוא על הדרך שכתבנו כי סורת הדין נותן שיהיה הסכר ומני והעונם כ
 נכח וא' כחיה העולה הראשונה בעיניה כמה יזה האדם לסכר נכחי ולנוע תתמיד כמו שאמרנו וכמו שבעלי הדת'
 מעידים סכר נכחי כמו שאמרנו עונם כ' וקבלת ר' זל מכמת בזה שאמ' כי לעולם ירמו ארץ ירמו על הסכר החיה
 שהוא נכחי כמו שאמרנו כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא ש' ועמך כלם צדיקים לעולם ירמו ארץ ומה שנראה
 לי בזה הוא כי אף אם סורת הדין מחייב שיהיה הסכר ומני תנה הש' להיותו רב חסד ומטה כלפי חסד הוא נותן ומשלם
 הסכר לעושי רצונו נכחי וז' בת כמו שהוא ית' נכחיוב בת במעלה חסד מה ש' חסדו לאברהם חבי' במחזה כשאל לו אל
 תירא אברהם אנכי תגן לך סכרך הרבה מאד כי לפי שהיה אברהם חבי' חסדו שהסכר היה ומני כמו שסורת הדין כותבת
 והיה דין שכתבנו וזכירתו או כתבנו כמה שהנליח בתלחמת זה מלכים לכך נאמר לו אל תירא אברהם אנכי מען לך
 כלום אל תירא שנכחי וזכיתך כי אני הוא המשלם לך הסכר שיכתיב ב' ולכך יהיה סכרך הרבה מאד כלום כב' כי
 הסכר יהיה נותן בערך חלי' לא בערך חליך ואל הפעל שאח' כב' וסיים הענין והאמת בה ויחשבה לו צדקה רל' כי
 אברהם האמת בטע' כמה שיער לו סכר הרבה וחשב טוה אמנם הוא צדקה וחסד מאת השם כי סורת הדין לא היתה
 מחייבת שיהיה הסכר חלי' ומני בעל תכלית חלי' על צד הצדקה והחסד הוא בלתי בעל תכלית וחזו סכר ביעור
 במשלם הסכר סומר הכרית והחסד לאוהבי ול' ש' מצינו לאלף דור זה הלסון נאמר על ומן ב' בת כמו רב' כח
 לאלף דור תרע סבמקום אחר נאח' ועוס' חסד לאלפים וגו' ואין ספק כי לסון לאלפים נאמר על ומן כב' ותו' ל' ש'
 חסד כדי שיתבאר מזה שהסכר הוא נכחי על צד החסד יאולס העונם יהיה נכחי לפי סורת הדין כמו שכתבנו
 פרק לו סענן היה שאמרנו תהיה העונם נעדר אל הנעבד ולא אל העובד שיתחייב מה שיהיה נכחי יראם
 שהדבר כן ממה שמצאנו הסי' אמת למשהו' חתי לפסוק מלאך וגו' כי לא אעלה בקרבך כי עש' קשה
 עורף אזה פן אכלך בדרך הרי סתם סיפסם האמת אם יעלה הוא ית' בסמו הגדול בקרב' ונאס' יעלה האלף עת'
 יהי כנולק מהבלתי ואע' פ' שיעבד עונם אחר כמו שאמ' הכתוב הזה אנכי מלח מלאך לפסוק ג' השמר חסתי וסמך
 בקולו אל תמיר בו כי לא יא' לפסעכס כי שמי בקרבו כי לא יא' לפסעכס אף הכונה לומר שיעבד עונם יחד גמול
 בהיותם ממרים פי האלף ממה שביעס בהיותם ממרי' פי השם שדי' אף הכו' כי לא אעלה בקרבך פן אכלך בדרך
 אכל הכונה לומר כי בהיותם ממרי' פי השם עס' חס' חס' חס' עונם גדול סוף עונם האלף תהיה כזה תועלת
 אחר כי הוא יס' בו ואל' לישא סעעם מה שאין כן בתלף שאין בו יכולת לישא סעעם ועכ' את השם שיהיה חתי טוב
 להם שתהיה האמת על פי האלף כי אעפ' שלא יא' לסעעם לא יהיה העונם כל כך גדול בהיותם ממרי' פי האלף
 כמו שיהיה בהיותם ממרים פי השם אם יעלה בקרבם והיו מניגים על פי' כלי' שם אומעו כי יגיעם יזה חס' טוב
 הכלי' יהי סכר' כי עונם המורה פי השם וקרב' גדול מעונם המורה פי האלף נמצא שהעונם הוא נעדר מן הדין
 הארון או אל המצבה או אל הנעבד לא אל העובד וכן נמצא מ' ענה מתרעם על המדה הזאת בהיותם תעלה לחס'
 שהיה מתמלל לסע' על בני הגלות והיה מדבר תוכחות על אורך הגלו' ולפי שהיה רוצה להתרעם על המדה הזאת התחיל
 במתנבל ואמ' ה מצון אזה היית לנו כדור ודור כלום רבונו פלעולם אע' פי שאני מתרעם על מדת דיןך על סאתה
 משער העונם בערך חליך ולא בערך חלי' מ' אני מודה כי כל דרכך מפסג' ואיני יכול לריב עמך לא בבחינת יע'
 עצמינו ולא בבחינת עצמך ולא בבחינת העונם בעצמו לא בבחינת עצמו שאני מודה ומדע' סאחכו גמולי טובותך
 סעסית לנו טובות גדולות צד מאד ולא היה לנו לחטוא לפסוק י' ואחר שאין ראוי לנו לחטוא לפסוק אין לנו להתרעם מ'
 ממדת דיןך ולא בבחינת עצמו אחר שאנו גמולי טובותך כי אזה היית לנו מען ומחסה ומסתר בכל דור ודור גם לא
 בבחינת עצמך לפי שהיה נכחיוב' כי בטרם הייס' ילדו ותחלל ארץ ותבל ומעולם ועד עולם אזה אל נכחי וכלק'
 בעל תכלית במעלה ו' ועל כן ראוי שיעבד המורה פי כבודך עונם גדול ועל כן אין לנו יכולת להתרעם ממדת דין'
 בבחינת עצמך ויגס לא בבחינת העונם בעצמו כי מדע' אני כי כל מה שאתה עושה והייס' איתנה מכי' על האדם
 ומה שצמח אנוס ער דכא אינה אלא לתכלית טוב כדי שישבו בני אדם בתאוה לפסוק ח' ותחלמוני בני אדם אכל'
 מכל מקו' אני מתרעם ומצטער וק' אדע הכמסך אלינו מזה הדרך ממה שאתה מעריך העונם בערך חליך שאזה כלפי
 בעל תכלית והיה לך לשער בערך אל האדם החוטא שהוא בעל תכלית

תתן ותקיים ותהיה אמת ליעקב החסד שנתת לאברהם מהיות הסכר נכחיו כמו שהיבטם הנכחיו יטוב ומניי ענ נד החסד כמו שבארנו וכן באר זה המסודר במזמור לחד ברכי נפשי את ה' כי העונם הנכחיו יטוב ומניי והסכר הנכחיו יטוב נכחיו על צד החסד על העונם אמר לא לבצח יריב ולא לעולם יטור כלומר כמו שהיה ראוי אבל לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונותינו נמל עלינו : וביאר כי זה הוא על צד החסד כי כגזרה שמים על הארץ גבר חסדו על יריאיו וזה כי בה ות האכר נכחיו על שגל ומניי הוא חסד גדול כגזרה שמים על הארץ כלומר גבוהות מעלה כמו רגבה הצבאות במטפט : לפי שהזמרים הם נכחיים כמו שאמר חוד ויעמידם לעד לעולם והארץ ומניית נפסדת וכן הוא חסד הסכר רל' לתת סכר נכחיו על שגל ומניי וכדי שיזכה אדם לסכר הזה מן ההכרח להרחיק ממנו את פטעניו מרחק גדול כרחוק מזרח ממערב ולתת עונם ומניי בעולם הזה לצדיק כדי שיזכו לסכר נכחיו בעולם הבא שאם היה מעניט עונם נכחיו כמו שהדינות לא היה אדם שיזכה לסכר הנכחיו ועל זה אמר כרחם אב על בניו רחם ה' על יראיו לבאר כי זה היה רחמנות מה מהאם להעניט את הצדיקים בעולם הזה עונם ומניי על מיעוט העבירות שבידם כדי שיזכו לסכר נכחיו בעולם הבא כ כמו שהאב מוסר ומלקה את בנו בדרך רחמנות להביאו לתכלית טוב ומעלה גדולה להטיב לו באחריתו ובאר סבתה ה חסד ואמר כי הוא ידע יצרנו זכור כי עפר אנחנו כלומר כי אחר שהוא יודע שאנחנו מצד יצרנו מעשיתים לחטוא כי יצר לב האדם רע מנעורו אס לא היה ממטין החסד הזה להעניט את האדם עונם ומניי תחת עונם נכחיו לא היה אדם נ ניצול מריבוי של גיהנם ומה יעשו הצדיקים שאי אפשר שלא יחטאו אי זה חטא בעולם הזה וגם אס לא היה מחזיר הט הסכר הנכחיו על צד החסד לא היה אדם מטיב לטועם מתמיד וזה לפי שהאדם ומניי כי אנוס כחציר ימת כצץ ה הסדה כן יצין כירוח עברה בו ואינו וגומר ומה יעשה משה ואברהם וסאר הצדיקים כדי שזכר לסכר הנכחיו אחר שהם ומניי כי אי אפשר להם שיעשו אלא שיעל ומניי אס לא שגל צד החסד יזכו לסכר ההוא והנו שסיים וחסד ה' מעולם ו ועד עולם על יראיו ובי' כלומר יאף אס חטא כחציר ימיו ומעשיו ומניי כי אי אפשר להם שיעשו אלא שיעל ומניי הסכר הא נכחיו על צד החסד שהוא מעולם ועד עולם על יראיו : וכן בתחלת המזמור רמז לזכי מניי חסד הללו ואמר הם הסולה לכל עוונותי לרחם על חסד טוב העונם הנכחיו ומניי : הרופא לכל תחלואיכי לרחם על חסד טוב הסכר ומניי כ נכחיו וחד לבאר זה ואמר הגואל משחת חייכי מזה ודאי מדבר על הגואל מעבסי גיהנם הנכחיים כי מן המת הגפית האבצית אין טום אדם נצול הימנה : ואמר אח' כ המעטרכי חסד ורחמים כי מצד חסד טוב העונם הנכחיו ומניי היה א אפשר שיוטג הסכר הרחמי הנכחיו שהוא עטרת צבי לכנס ונפירת תפילה בראש כל צדיק ואמר שהסנת הסכר הזה הוא חסד ורחמים וכסוף המזמור ביאר כי מניי חסד הללו כמטעים על אהבי הטם לטעמי מנותניו בלבד וזהו אמר ו חסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו ועומד ולטעמי ברייתו ולזכרי שקודת לעשותה וכל זה מצד שההצנחה האלרית מתע מתפשטת בכל הנמצאים העלמיים והתחתונים ועל כן אמר ה' בטמים הכן כסאיו ומלכותו בכל משלה וזה מה שרבינו ל לבאר מענין הסכר והעונם :

פרק לט'
 ודאי שכשתרל להתיר הספק אשר לא סודו הראשונים והאחרונים מלמסק בו והוא למה לא נזכר בתורה היעוד הרחמי בפירוש כמו שכזכרו היעודים הגשמיים ויש מי שכתב בהתיר זה כי לפי ש שהגמול הרחמי הוא דבר עמוק וקשה לסכל האנושי לצייר ולהשיגו והתורה נתנה להמון העם עש החכמים בארץ מעט ל להם הגמול הגשמי שהוא מוטב ומצוייר אצלם
 וחס היתה מיעדת להם הגמול הגשמי אחר שאינו מוטב בחוש ואין סכלם מספיק לטער אותו ולצייר את מהחשים אותו והיה זה סבה אל נפילת התורה בכללה ובטולה ו וכעבור זה תיעד להם היעודים הגשמיים כי כאשר יראו היעודים הגשמיים מתקיימים יאמינו בלי ספק ביעוד הרחמי כ באי זה רמז טירמו בתורה וזה אינו מספיק כלל כי בקו היעודים הגשמיים איך יראה רחיה על מה שלא נזכר בתורה כלל לפי דבריהם ועד שהחוקת הגשמות ומצאית סכל כבדל מחזיר דבר בלתי מוטב בחוש ואף על פי כן לא נמנעה התורה מלכתוב פי לא רחמים כל תמונה לא תעשה לך פסל וכל תמונה וכיוצא בזה כדי להרחיק הגשמות ותאדיו מהבדיל ואף על פי שכתבה במקום אחר ויחזו את האלקים טהוא דבר שטוטו טעות גמורה סמכה בזה על המטכילים ויזכר להמון כ כפסוטו ולחכמים על דרך האמת ואס כן היה לו לכתוב זה גם כן ויזכר לכל אחר ואחר כפי מדרגתו והסגנון ויש מי שכתב כי לכך לא נזכר בתורה בפירוש היעוד הרחמי למה שהתורה לא תיעד אלא הרברים הבאים דרך נס ואף א מופת כתי ה היעודים הגשמיים הבאים על קיים המצות שלא כדרך טכנו ומתגאו של עלם כמו וכוונתי את ברכתני לכם בטנה הטטית ועשת את התבואה לטלם האדם טאף מדרך מנהג הטבע לעשות התבואה בכל טנה טטית של שמיטה לב' טנים וכן טמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא כצקה זה ארבעים טנה יודע שאפילו האמלת התלוייה על המעות כלנה בארבעים טנה אלא : טנה שלא כדרך מנהג טל עולם :

פרק לח

אחר שבארנו שהדין נתן טענותיו המגיעין מהשם יהיו נכחיים כפי מה שכתבנו הן שיהיה הסבר
 נכחיי על צד החסד כמו שבארנו או בלתי נכחיי כמו שהדין נותן הנה יפול בענין העונש טענה חזקה
 וקטנה מאד והיא כי אחר שאין צדיק בארץ אטר יעשה טוב ולא יחטא יתחייב לפי זה שיהיו כל האנשים נידונים בעונש ב
 בבת על אי זה חטא שחטאו או מר פי השם אעפ"י שיתחלפנו באיכות העונש ואם כן איפה מי הוא זה ואי זה הוא סימ
 שחלט את נפשו מעונש נכחי לפי המדה הזאת ואיך חכה ילוד אשה לסבר הנפטי הן שיהיה זמני או נכחיי ונתר קטנה מ
 מזה מה שמצא לר"ל טענה העונש הוא זמני אמר דיון של רשעים בגיהנם י"ב חדש בטבר אמר טענה נכחי כמו שהכחו
 זה מלעולם יידעו ארץ : ומה שנראה לי בזה הוא כי כמו שבארנו אף אם הדן נותן שיהיה זמני יטוב נכחי על צד
 החסד כמו שבארנו כן בעונש אעפ"י שהדין נותן להיות נכחיי יטוב זמני על צד החסד וזהו שאמר הכתוב על העונש הן
 הזמני המגיע מהשם על הרשעים שהם אף מגיע על צד החסד אמר המסורר אחת דבר אלקים שקים זו שמענו כי עון ל
 לאלקים וכולך ה' חסד כי אף תשלם לאיש כמעשהו יאמר כי ממה שמזכר בת דהשם אינו מנקה לרשעים אבל מ
 משלם ינשם אל חוקט שמענו שמים האחת כי עת לאלקים לעשות משפט ברשעים ולתת לאיש כדרכיו כמו שאמר הכ
 הכתוב ועח מלך משפט אהבו וכו' המשפט בעצמו שהוא עונה ברשעים שמענו כי עם ה' החסד והו' שסמוך לזה ולך ה'
 חסד כי אף תשלם לאיש כמעשהו כלומר כי במה שאף משלם לרשע עונש זמני כמעשה העבירה טענה שיהיה זמני
 כראיה שאף מתנהג עם האדם במדת חסד בזה כי מן הדיון היה ראוי שינשם עונש נכחי על העבירות טבירו בערך אל
 הסס שהמר את רוחו שהוא ב' בת כמו שביאר ויאמר טענה שנראה שהוא מגיע אל הרשע בעולם הזה על עבירות טבירו
 שמענו ש' כי עון לאלקים לעשות משפט בעבדיו רצונו ושה' מתנהג במד' החס' במשפט הזה אחר שהוא מעניש אותו עונש
 זמני כמעשה העבירה שיהיה זמני וזהו שכתבנו מעונש נכחי בעולם הבא ויא' כי לך ה' חס' ירמוז אל הגמול הנפטי הטוב
 שה' בא מאתו על צד החסד וזה אם מצד שה' בלתי ראוי אליו באמרו אם צדקת מה תתן לו ואם מצד שאף אם יהיה ר
 ראוי לסבר היה ראוי שיהיה השכ' זמני כמו שהפעל הטוב היה זמני ולא היה ראוי לקבל טבר נכחיי אם לא על צד החסד
 כמו שאמרנו זה הענין א' עפי שה' אמתו בעצמו ומסכים למה שאמרנו שהטבר הזמני יטוב נכחיי על צד החסד הנה
 אינו מעניין השסוק כי לא נקטר עם אחת דבר אלקים שמים זו שמענו וגם לש' כי אף תשלם לאיש כמעשהו יורה על
 טעל העונש ידבר כמו ומשלם עון רבות על חיק כניהם אחריהם ושלמתי עונש אל חיקם : וראוי שתדע שהחסד הזה שא
 שאמרנו מהעונש שיהיה ראוי להיות נכחי ונערך אל העבד וטב זמני ונערך אל העובד אינו דק לאהבת וטומרי מצ
 מצותו : אמר הכתו' כי אנכי ה' אל קנא פוקד עון אבות על בנים על טלעים ועל רבעים לטובאי ועושה חסד לאלפים
 לאהבי ולטומרי מצותי ר"ל כי לטובאי הוא פוקד עון אבות על בנים על טלעים ועל רבעים כדי שיהיו כליון חרוץ וא
 ואכרונן נכחי כמו שהדין נותן אבל לאהבת ולטומרי מצותו הוא עושה חסד שלא יפקוד העון בבת אחת אלא בחלק ד
 דור כדי שלא יכלו כליון חרוץ אבל יגיע להם עונש מועט בזמן אחר כדי שיתקיימו קיוס נכחי וכן ארזל משל לאדם ש
 סנטה בחבירו אלק' זו טענה נפרע ממני בבת אחת אהבו נפרע ממנו ר' גט מועט לפי שאין כל אדם מגיע למדרגת
 האהבה הרא' יה שהכרנו במאמר הטלמי באר הכתו' כי גם כלל יסור אל הטומרי המצו' מטיב' החס' הזה ולזה אמר ולטומרי
 מצותי ומזה יתבאר כי לטובאי השם והבלתי טומריים מצותת יהיה עונשם נכחי והו' טארזל כי המינים והאפיקורוסים ו
 וטענת בתורה האשתי בת ציית הצתים וש' מה שמנו החכמים במאנה וטבריתא שהם הכופרים בעקרים או בקצתם
 או בטריס היוצאים מהשם לפי שהם יוצאים מכלל ישראל ומכלל דרע אהבי השם וטומרי מצותת ראוי שיטארז' במהשם
 טעור : שהדין מחייבת והוא שיהיה עונשם נכחיי ועל כן אמרו בהן שהם יורדין לגיהנם וכדונ' בה לדורי דורות אבל המ
 המודים בעקרי הצורה אלא שחלא בקצת עבירות ראוי שימטך אליהם החסד הנמשך לטומרי ברית השם ולזרע אהבת
 מה כי כמו שהכר יטוב נכחיי על צד החסד סתן לאברהם כמו שביארנו בפרק לו' כן העונש יטוב זמני על צד החסד
 כמו שאמרנו : זה דבר ביאר אף ממה הנביא עה' אמר מי אל כמך נושא עון ועובר על פטע לטארית נחלתו לא הח
 החזיק לעד אפי כי חפץ חסד הוא יאמר כי השם אינו מעניש את האדם כפי חטאו אבל הוא נושא עון ועובר על פטע על
 צד החסד ולא לכל האד' אלא לטארית נחלתו ואמר לא החזיק לעד אפי כלומר כמו שהיה ראוי מן הדיון להיות כך לפי שהא
 מכבוד שאין אדם לו לאדם חסד עטה לך פלו' הדיון טלח התג' אלא א"כ היה חייב מיתה : ואחר שהנביא אמר לא החזיק
 לעד אפי יראה טעורת הדיון היתה מחייבת להחזיק לעד אפי אם לא על צד החסד והו' טסיס כי חפץ חסד הוא והמשך
 אל זה יטוב ייחמנו יכבוש עונותינו ונ' תתן אמת לעקב חסד לאברהם ונ' כלומר אף אם יכבוש עונותינו ויטעיד אותם א
 וא יטוב העונש הנכחי זמני עוד אכחו צדיק חסד אחר שהכר הזמני יטוב נכחיי והו' החסד סל לאברהם טעך ה
 תרבה מאד כמו שבארנו למעלה ועל זה אמר תתן אמת לעקב חסד לאברהם : כלומר

האדמה י והאדמה היא כהתך כי בעבור זה ראוי להצטער ולהתאבל יותר מדאי על האמת לפי שיותר ראוי להתאבל על
בן חלק אמת מעל אדם אחר והיה זה דומה לאדם לחבירו אל תראג על אכרית טבעת סלך כי מרגלית טובה הייתה כח
אבל פי' הטעם כך הוא י אחר אמתם בנייה לטעם ועם קדוש וכוונתו מכל העמים היו ראוי להתאבל על האמת
יותר מדאי כי זה יורה פאתם הנשבים שהמת האדם בעדו ואברהם תקותו לטעם אמתם מתאבלים עלת סכלי חרם סנסבר
פאך לו תקנה ואדם כן אכל הוא סכלי בסף וכלי דב סנסבר מים לו תקנה כי אחר היבוא ואף להצטער עלת יותר מדאי
אלא כאלו הצטער על שרירות אונתו ומנוהו אלך בדרך רחוקה : ולזה מ"ה כי עם קדוש אמת לה' אלקוך כלום אחר
סאף ית' קדוש ומסרתיו קדושים יאחס עם קדוש כל דבר יקרב לדומתו וכלתו סמ"ה אמת האל תדבק עם הסכלי
הנבדלים : כי קדושה היא והמלאכים קדושים מסרתי עליך ועל כן ראוי להתגודד ע' ! האמת ולא להצטער עלת יותר
מדאי : וזה יורה טעם האמת לנפש אחר המותי וכן יש עוד להביא ראיה ממנה שהזכיר ו' יטה בסוף פרשה האדמה בסדר'
לחיות העולם אמת שימו לבכס לכל הדברים האלה אשר אכתי מנה אצבס הים וגו' כי א' דבר רק הוא מכס פי' הוא
חיותם וכדבר הזה תאריכו ומים על האדמה וגו' חס כי כמו סכלי טור קצם דבר בדרך שיחוי' תצנינו סל טור כס
בטיה אחרונה כך כתב מר"ע בבהן דברים הללו לרמוז על ב' מיני הסבר המוטגים מצד הקו' ר"ח הסבר' היחסי זה
והסבר' הגמתי' על היחסי אומ' כי הוא חייב' ועל הגמתי אומ' וכדבר הזה תאריכו ומים על הא' אמתו וכד' להע' על
הזכר טכין הסבר' היחסי והסבר' הגמתי אומ' על היחסי כי לא דבר רק הוא מכס כלום אל תחסכו סאף דבר אחר ע'
ולתכס אכל הוא בעצמו חייב' ל' הנפש שהיא מהות החיות הנשאר אחר המות זה לבאר שהכל מנ' קצת מצד ההסבר'
בעבודת הטעם סכארינו כפי' מן המאמ' הג' וכפי' כ"ט מזה המאמ' הוא בעצמו החיות וקיום הנפש אחת' אמות' ולטע'
סאף אמת על זה כמו סכארינו כפי' כן תצני מענין הדבר שיאמ' עליו הוא הא' : אבל על הסבר' הגמתי אומ' וכדבר הזה
תאריכו ומים על האדמה להחת כי הסבר' הגמתי המושג מצד קיום התורה והמצוות אינו עקר הסבר' אלא רכי' נמשך
לקיום התורה יוכן כי בגלל הדבר הזה ירכי' ה' אלקוך המוזכר על הצדקה אינו עקר הסבר' כמנ' סכארינו מן
המאמ' הג' וכן יש להביא ראיה מן הבתוכים אומ' רוד במאמר אלך ה' כפטי אלא כשדבר על גמול האדם הסרע הד' אית
קסס אומ' זה האדם הוא ה' תרעו בדרך יבחר ל' שיהיה אמתו הדרך סראוי לבחור כדו' שיטתו הי' גלגלית האנוסי והוא ע'
סנסמו כעוב' תלך וידעו האטאריס יראו אף : ואם היתה הנפש בעדרית במות האף אף יאמ' כ"י' לין נסמו כעוב' כ
כסרענו ידעו אף אכל יורה טעם טוב מתחד' שתלך כן הנפש אחר המות וז' ראיה בתייה סאף עליה במגס' : וכן אומ'
סלמה במות אדם דעס תאכר תקנה לרמוז על אכרן הנפש הרע ועל הצדיק אומ' וכוונה ב' יתמו כדו' סוף יורה טעם
תקנה לנפש הצדיק אחר המות : וכן יש להביא ראיה מהצדדים מדברי' ופיה סאף על בגלל האזהרה שמת דרכו ראיה
ואד' סאף ואלהה ואלס נחמתי לו ולאבילתי : כי אומ' סהכיר ולאבילתי יורה טעם אמת הי' מדבר ולא עליו כי לפי
פיהה דרית סאף אמתו כסחה בדרך כל האף בענין סאלס נחמתי לו ולאבילתי : ואף נ' נחמתי לו ולאבילתי ולא
דפיהה אס תסמר הנפש ותלך לאכרון אכל נחמתי לו הם כמותן לו ההשארות הנפשי' : ולאבילתי כסרענו כלס סלא
כאברהם תקנה האמת אכל יהיה לו האחרות יחזי' וזה ומה שיהיה סהשאר' הנפשי' יהיה דו' ע' ומקובל אכלס מצד העולם
וזה מיעד הנבוא' לבעל התשובה סדסארה הטעם מעונותיו בדרך טיולס לו כסר' ע' אמתו ההשאר' הנפשי' כדו' סוף
הזה נחמתי לו ולאבילתי וכן כנבואת זכריה יצד המלאך ליהושע בן יהונדק סכהה הי' גדול אס בדרכי תלך וגו' וכתתי לך
הסלס' כן העמודי האלה סאף קסס לנפש על הדרך ססרענו כפי' ה' מהמאמ' הג' דבר' הרבה כאלה סיינו יכולי' להבי'
מדברי' הנבואי' אלא כזה סכרענו ים כן להעיד על מיני הראיה סאלס להביא מן הסמוקים על הסבר' היחסי והסבר'
מדברינו סלא כד' בתור' הסבר' האומ' הגמתי כמו סנסברו : כי אלא היחסי סרענו והגמתי סכללי
פרק ח"א' עוד יש לי כזה דרך אחרת ענינית יותר עמוקה להכריח הד' האחרות הנפשי' מכללות העולם והיא עכ'
כד' ביאריכו כי הכמות המתחלפו' לא יבואו אלא מהתחלות מי' נחלסני' ולזה כסאר' הסגס סיס כארס כח
פוי' יסתקף לכ' הוכח כן יוכל מהס' ידעס סכחה אחר כן יוכל מהס' יבא' נ' מתחלה אחרת וולת' ההתחלת הכות' החו'
ככ"ח כמו סוג' או סמתזא' כן כח סודף וכח מאכל סתן סתי' כמות מתחלפנית והסג' סהארשה כאלו לו מבח' הכמות סע'
סנסמו סכחה סאלכל יבא' לו מהתחל' אחרת סאף החות' וכן מאסר' ראינו סהס' אחר כן יוכל הארס מן הכ' ה' יס' לג'
פועל היחוד כפני' ענחוכלי סתוף הכמות הגמתי' וזה כהצגת' העצמית' הג' וראו סכללות' המופסעות' מהנע' ס'
סאף דבר' בלתי נסמר סנסמו סוף סכח ים לו קסס כפני' ענמו כפל' סנף על' יספר' כספדי הגוף : וכעבו' זה כסחסי' ס'
אדס היא' מן העצמיות ססרעות' סומסעות' תחומי' סדו' פי' יסאף' אדס סמות לכל הכחמה ולכל עוף ססמי' סנסמו
פסי' לו כח נפשי' בלתי נקלס כחומי' ולא נסמר כהסמות אכל לא סער' כמות ידעו קסס סכח סהוא וכאסר' טגלי' עלת'
ססס' וכהו' מן עץ אדנית סנס סע' לא עקבל סחמו כי פיהס' סאלך חתמו מן סתוף כעבאר' לו כי קסס' סנסמו

טל עולם ובן הוא אומר למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי היחיה האדם וכיוצא בדברים הללו אבל השארות הנפש שהיא דבר מוכרח מצד כבע הנפש אין צריך שתעד אותה התורה אחר שהיא דבר טבעי לנפש וגם זה דבר חלוט כי אין ההשארות יותר טבעי לנפש מהבחירה לאדם שאמר תורה ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגומר ובהרת בחיים ואחר שאין ההשארות דבר מפורסם ומודע למה לא תודיעו התורה כמו שהיה הודיעה הבחירה או הדום העולם וכיוצא בו מהדעות והאמונות האמתיות טכאו בתורה ועוד כי לפי דעת האומרים ט שהסכר הרחני הוא לבגף ולנפש באחד אין זה דבר טבעי לבגוף להתקיים תמיד והיה ראוי שתאמר אתה התורה בפירוש וראוי שתאמר בזה דבר יותר מספיק והיותר קשה בכל זה הוא כי אחר שלא תזכיר הייעודים הרחניים מהם עקר הסכר למה תזכיר הייעודים הגשמיים שאינו עקר הסכר

פרק ב'

כאשר עיינו ביעודים הגשמיים שנזכרו בתורה אחד לאחד נמצא שאי אפשר שיבואו במקום ה האם ייעודים רוחניים בי ייעודים טכזכרו בתורה נמצאם כלם כוללים לכלל האומה וזה אם ב ביייעודים טכפרטת אם בחקותי הדבר בהם מבואר טכלם נאמרו בלשון רבים וכלם עניינים כוללים לאומה בכללה ואף אותם טכפרטת כי תבא טנאמרו בלשון יחיד לא נאמרת רק על כלל האומה וראיה לזה טנאמר בסוף הקבלות ההן יולך ה איתך ואת מלכך אשר תקים עליך וגומר יטא ה עליך גוי מרחוק מקצה הארץ וגמר ואלו מבואר מענינם טהעפ"י שהן בלשון יחיד טנאמרת על כלל האומה וכך ההזלחות הגשמיים טנזכרו בתורה בפרטת והיה עקב טשמעון על כלל האומה כ נאמרו והוא מבואר כי הייעודים הכוללים לכלל האומה לא יתבן טיהיו נפשיים טאף אם תהיה האומה בכללה דקת ור וראיה לחיי העולם הבא אי אפשר טנאמר טהרשע אשר בה וזכה לחיי העולם הבא למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה כי זה יהיה מטפט מענקל טיהיה הרשע הגמור אשר באומה וזכה לעולם הבא ויהיה כצדיק כרשע ועל כן הוא מבואר ט שהייעודים הכוללים לאומה בכללה ראוי טיהיו גשמיים בהכרח חה כי באשר המדינה או האומה רובה צדיקים תמלט ה המדינה או האומה ההיא מן הגלות או מן הרעב או מן הדבר וכלל מן העונשים הכוללים לפי טהטובות או הרעות הכ הנגזרות על האומות או המדינות הן נגזרות לפי רובן כי אם רוב המדינה צדיקים נגזרים לטובה ואם רובה רשעים נגזרים לרעה וזה טאמר טהעולם נדון אחר רובו ולפעמים טנכל המדינה או האומה אף אם לא יהיו רובן צדיקים למ למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה או פחות מהם כשהיו ראויין להגין עליהם מן היסורים ולפי זה הדרך אם יתאמת כי כלל ייעודי התורה הגשמיים אינן נאמרים על היחיד רק על כלל האומה אין תפיסה עלינו כלל מדוע זכרה התורה ה הייעודים הגשמיים כי לא זכרה אותם אלא במקום שאי אפשר לזכור הייעודים הרחניים וזה ביייעודים הכוללים ל לאומה בכללה שאי אפשר להיות רוחניים כמו טבארנו אבל הסכר הפרטי לכל אחד ואחד לא הזכירה אתה התורה אלא במקומות מעטים כמו בטלוח הקן למען ייטב לך והארכת ימים וכבר ארחל למען ייטב לך לעולם שכלו טוב והארכת י ימים לעולם שכלו ארוך וכך מה טנמצא בצדקה כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקך אינו מן ההכרח טיהיה זה עקר ה הסכר אלא טיברכהו הטט מוסף על הסכר העקרי ואולם עקר הסכר האיטיי הפרטי לכל איש ואיש בפני עצמו לא נזכר בתורה בפני לא הרחני ולא הגשמי אלא ברמז ובמקומות מעטים והאחד מהם מה טנזכר בפרטת אחרי מות טאמר הכ הכתוב כמעט ארץ מצרים אשר יטבתם בה לא תעשו וגו' ובחוקותיהם לא תלכו חה בלי טפק טעפ"י שהיא אזהרה לכלל האומה גש הוא אזהרה ליחיד שלא ילך בחקותי הגוי ונאמר טס בסוף הפרשה וטמרתם את חקותי ואת מטפטי אשר יעשה אנתם האדם וחי בהם יזה בלי טפק ידבר על הסכר הרחני הפרטי לכל אחד ואחד על זה הדרך כי הוא היה מזהירם ט טיטמרו חקו ומטפטיו ח' עפ טיהיה בהם טורה יותר מבטמורת חקו ארץ מצרים וחקי ארץ כנען וא' עפ טחקי ארץ מ מצרים וחקי ארץ כנען היו מצליחין כללי האומות ההן מכל מקום לא היה מביע בהן אל היחיד עקר טלמוקו שהוא הח החיים הנצחיים לנפש כמו טצוע במטפטי הטט וזהו טאמר וטמרתם את חקותי ואת מטפטי וגו' כלומר טמרו אותם אף ח אם יט טורה בטמדתם כי יט להם ותרדן ומעלה על זולתם כי החוקים הללו הם מעילים אל היחיד גס כן להכיאולח לחיי העולם הבא ו זהו אמרו אשר יעשה אותם האדם וחי בהם מה טאין כן בטאד חקי האומות ההן וכן תרגם אלקל' וחי בהם וחי בהן לחיי עולם וממקומו הוא מוכרח טעל חיי הנפש ידבר כי איך יאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כלומר טכטמורת החקים והמטפטים אשר בתורה יחיה האדם יותר מבטמורת חקו טאד האומות והרי זה דבר נגלה הכ הכזב כי לא יחיה טומר התורה חיים גשמיים יותר ארוכים מזולתו אבל אין טפק טעל חיי הנפש ידבר ולא על חיי הגוף ועל כן תרגמו אונקלוס וחי בהן לחיי עולם וזו ראיה נכונה לכל בעל טכל ומורה על האמת וכך יט ראיה אחרת בפר' ראה טאמר להט מטה לישראל בניס אנתם לה' אלהיכם לא תתגדדו ולא תטימו קרחה בין עיניכם למת כי עס קדוש אתה לה' אלקך וכו' וזה לפי הנראה דבר מתמה כי איך יאמר לא תתגדדו על מת כיעס קדוש אתה לה' אלקך וכך בחר ה' ל להיות לו לעס סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה

כאמר ואעסך לבי גדול להבטיח על הזרע ואברכה הבטחה על הזמון ואגדלה שמך הבטחה על השם תהי להודות כי
עובד השם אינו מאעבד כלל למנא הטבע ולא חיקה המזיקים הטבעיים אבל על שאל ופתן ודדך ידמוס כפיד ותנין
זה הדרך טמא בא בקורת אברהם הוא בעצמו הדרך סודך בו השם בתורת משה וזה בעטיית האותיות והמופתים האמורים
לכל כדי שיתברר להם כי עובד השם וטמא מצותיו איננו מסועבד לדברים הטבעיים אבל כל הדברים הטבעיים מ
מש עבדים אליו ואחר טמא בדברים הטבעיים שאין אחד מהם טלח ימטך אליו תועלת ותכלית מה ונמצא תועלות
כמעשים למעשים ופעולות מה אין ההקט גורם טמאכו התועלות ההן מן המעשים ההם כל טכן טראוי טמאכו למצותה
התורה תועלות ואעפ"י שאין ההקט גורם המצא מן המעשים ההם טכן נמצא לר"ל יכירו פעולות ומעשים ימטכו מהם
תועלות אין ההקט גורם טמאכו מה טמאכו במסכת טבת בסוף במה אזה מי טמא לו עצם בגרמו מביא עצם
מאותו המין ומניח לו על קרקרו ואומר הכי חד חד נחית בלע בלע נחית חד חד ודברים אחרים רבים טמאכו מהם
המין וכן נוכח במסכת סנהדרין ענין רבי אליעזר הגדול שאמר אמרתי דבר ונתמלא כל העדה קטנאים אמרתי דבר ו
נתקבצו כלם למקום אחד טיראח טבעטיית פעולות אין ההקט גורם אותן או אפילו בהזכרת תיבות ידועות בלבד כזולת
מעשה ימטך מהם פעל מה שאין ההקט גורם טמאכו כן ואף אנו נאמר טעמיה החכמה העליונה מעשים ופעולות הן ה
הנח מצות הקורה טעמיה נקטר בהם ונמטך מהם תועלת הגמול והעונש הנפטי אף אם לא נדע אף יתחיי זה מהם כמו
טלח' נודע טעם המטך התועלות ההם לפעולות ההם או לתבות הנזכרות כפי חכמי הקבלה וזולתם שאין ההקט גורם כן
וכן הגמולים והעונשים המועדים בתורה ימטכו למעשה המצוות והעבירות הנעשות בטוה ויקטרו בהם ויתחייבו מהם
כהתחייב הדבר מסכותיו תדע טראי נכוכד נצר רטע גמור היה ונגורה עליו גורה טתפרף דעתו ויהיה נטור מכין בני א
אדם לחור עם החיות וכתלחד אותה גורה טנים עטר חדש בטכר מצות הצדקה עד טארזל כפרק ח' מכתבא בתרא למה כ
נעט דכאל מסני טהאיו עצם לנכוכד נצר טלחן זלכא מלכי יסטר עלך וחטאך כצדק פרוק וטתקך כמיחן עכין וגו'
הרי מסודם טהצדקה תועיל לבטל הגורה וטהצדק הזה נקטר בה ונמטך ממנה אף על פי טלח היה המקבל ראוי לו ולזה
לא היה ר' אחי רוצה לקבל צדקה מהגוים וכן בענין העונשים אר"ל מטארכ בית המקדש אעפ"י טבטלו ר' מיקות בית דין
ר' מיקות לא בטלו מי סתדייכ סקילה אנו נטפל מן אגרא חיה דודסתו מי סתחייב חק לא טובע כנהר או מת כפרקני
ועל זה הדרך הוא כטאר מצות התורה ואף על פי טלח יגור ההקט זה ראוי טמאכו טעמיה כן אחר טהעיד הנסיון היות ה
טבע מסועבד ונכנע לצדק ולחסידיים ולטמארי מצות התורה וטור גדול לתורה ולזה נמצא במרה כטהטלך מרע"ה
העץ אל המים וימתקו המים טאותו העץ היה הדחפני טהא עץ מר מאד לפימה טבאה הקבלה בו ואין מודם להמתק
המים ואמר הכתוב טס טס לו חק ומטפט טס נפאה וטפי הכחן כנסיון הזה הוא מה טפי בו הדין זל טהא טב אל חק ו
והמטפט ור"ל טהא טס אל העם חק ומטפט טס כאלמס זל סבת ודינין במרה אפקוד וטס כטהר"ל כי טס כסה מטה את
החק ואת המטפט הוה לפני העם כטהראה להם אף היה הטבע נכנע ומטעבד לטמארי מצות השם עד טהמים המרים
כמתקן בעץ האר ולזה טוך אליו ויאמר אם טמוע טמא בקול ה' אלקי ויטטר בעניו טעט ויאזנת למצותו וטמרת כל ח
חקו כל המחלה אטר טמתי במצרי' לא אטי' עלך כי אני ה' חטאך יאמר כי הטמוע לקול השם ועושה הדברים הטרים
והצרכים לטכח וטמארי מצותיו וחקיו לא די טהא נטול מהחולאים המקריים ואתם טהם כטימת מטים כגון חליי מצרים
אלא אטי' מן החליים הטבעיים והם טבאים על האדם מטכו הפרקי וכטי מוצו כאלו תאמר טהדמי וכלה באכיו והאחמתי
בקין והמין האחר החליים הבאים על האדם מצד טמייס יקח בארד כחליים הדברים וולקט טהם באים בטמני ה
המנים מטבעם ומכאיים חליים על האדם אם על צד המקרה ואם על צד העונש מהט' החליים הללו אינם באים על
האדם מצד טבעו אלא מחץ וכטימת מטים כחליי מצרים ועל' אלנו אמר כל המחלה אטר טמתי במצרים לא אטיס עלך
ועל המין הראשון מן החליים הבאים על האדם מצד טבעו אמר כי אני ה' חטאך וכן ייעד מטה כמטנה תורה פרט' והיה
עקב והסוד ה' גמך כל חולי וכל מדה מצרי' ארעי אטר דעת לא יטמס כן : אמר כי כטימת מטפטו התורה וטמירתם
ועטייתם יהיה האדם מנובל מטכי מטים אל החליים אם מהחליים טהם מצד טבעו של אדם והסוד ה' ממך כל חליו
ואם מהחליים טהם כטימת מטים וחזו וכל מדה מצרי' ארעיס לא יטמס כן : וכל זה להאמת טמארי התורה הוא מנובל
מן הפגעים והמקריים הן טבעיי אככלתי טבעיי לפי טהא למעלה הן הדברים הטבעיי כמו טהעיד על זה הנסיון במרה
כמו טפידטנו וכי טס כסה טב אל חק ומטפט כי די אטטר טטוב אל העם טנסו את השם טלח מטינו להם כסידן כזה א
אלא טעעק למטה לאמר מה נטתה ולא יכעם העם עליהם כטיטאלו הדברים הטכחיי להם גם די אטטר טטוב אל השם
כסה את העם כי אין כנסיון הזה תועלת כמטך כמו בטאר מיני' הנסיון טפידטע כזה המאמר : ולזה אמרנו כי וטס כטיג
טב אל חק לומר כי הראה להם כנסיון אף טמר התורה לא היה מטעבד לדברים הטבעיים : חו היתה כוונת השם
כהודית המן טהיה מיד אחר מרה כמו טפירט להם מטה כמטנה תורה כי אמר אחר ועטך וידעיכך ויאכלך את המין
וגו' למען הדיעך כי לא על הלחם לבת יחיה

הכסף יהיה כולה שתעשה רצון האם ומיתתה בסתקבור על דבריו ומאמר הדתות האלהיות הראשונות כמו תורת אדם
 תורת נח היה מוסכל אצלם הגמול הזה הרומני שאמרנו שאם קיום הכסף בפני עצמה במדות האם והיה מוטב אצלם
 מצד מה שכתבתי אצלם ומה שהיה לאדם ומה שכל מי שיש לו מפי האם שידעו וקבלו זה חפזי אדם עצמו לתיכך היו מעידי
 הפסד האמר הזה הרומני לממרה פי האם ועובר על דבריו באהון האומ' לעברו אם תעבדו על מצותי אקח כל אדם לך
 שהכנת המאמר הזה בלי ספק היא שאם לא יעבור שיטאר ביהו אשר לו והוא מה שיעד האם על עברו על מצותי
 כי ביום אכלך ממנו מות תמות והמיתה הכסולה האת בלי ספק היא עונם לגוף בפני עצמו ולכסף בפני עצמו לגוף
 בפני עצמו כי קודם שאלו מעץ הדעת היה הכח הטבעי אשר בו מספיק לעשות תמורת מה שנתך בטוח ולא יחזיק
 ההתקנה גוברת על תמורת החוץ הבא על הגוף מחוץ והיה חפשי לפי זה שיתקיים הגוף תמיד על זה הדרך ואח' שאלו
 מעץ הדעת היתה ההתקנה גוברת על התמורה כמו שאמרנו והוא שהכרת מות כמו שכתבתי בראשון מהקלונן והוא
 שאמר הכתוב כי ביום אכלך ממנו מות תמות שכתבתי על הגוף כל יום כי ביום ההוא תגבר ההתקנה על התמורה ואח'
 בהכרח שימות ובעבור שמתבע עץ הדעת היה להחליף הכח כדי שיוכל הכח הטבעי לעשות התמורה טוח על ההתקנה
 אז ייתר אחר הכתוב ועתה פן יסלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל כלו יתקן מה שעוות באכילת עץ הדע' וחי לעולם
 וזו דרך הבנת אלו הפסוקים כפי השטח והבנת פסטי מיתת הגוף באכילת עץ הדעת וכן עונם הכסף היה שתפסד ו
 ותמות וזו היא המיתה הכספית בכתוב לרמוז על מיתת הגוף ומיתת הכסף ואחר שעונם העובר על מצות האם הוא
 מיתת האפס הגבה סדר המקיים מצות האם הוא קיומה בלי ספק ומכל זה יראה כי קיום הכסף היה ידוע ומוסכל אצל
 אדם וכו' ומאמר תורתם וכן בעלי דיננו מודים כי העונם המיועד לאדם היה לכסף אלא שהם אומ' שהא' לכסף בלבד
 ואכחזו באמר שהיה בו עונם לגוף ג' כמו שורה פטט הכתובים וכל עוד שלא נתקן עונם הגוף אין ראיה על תקון ג'
 עונם הכסף אלא בממירת מצות האם ומ' אחר שלדבריו כלנו העונם המתחד לכסף הוא כוללת הגוף הגמול ג' כי יגיע
 לכסף כוללת הגוף וזה הדרך בעצמו דרכה בו הזורה כשיערה העונם לכסף כיצד על מצות האם ואעפ' שהכרחי
 הנאסרים הם מוונות נאותים לגוף ואין בהם כוח כלל שהיא אמרם תורה כי כל אובל חמץ ונברתה הכסף וגו' וכן בחלל
 את תורה כי כל אובל חלב ונברתה הכסף האוכלת מעמיה והוא דבר ידוע שאין אכילת החמץ במסח' והחלב בכל זמן
 סם משתי המות סיכרת האוכל בימי עלומי כי החום הכחוש זה אכל בלי ספק הכרת הזקיקה עונם לכסף החוטא ואף
 אש' כן יש כריתות בתורה מעונם מביע לגרע החוטא ג' כ' אומר' ול' כרת הוא נורעו ככרתין אין זה הדג' בכל הכריתות כי
 לא יהיה דין אדם כי יאכיל בהיתו אין מאכיל טוח אש' ואכל בוית חלב שימותו בכנייה כל דעו בלא עתם ולא יגיע מות
 עונם אל החוטא כי ימות בן סמכים טוח אלא טוח יתבאר טוח עונם כבר מביע לכסף החוטא בהכרח ואחר שהעונם
 הגור בתורה מזה כריתות הוא מיועד בהכרח לכסף האל' הגוף זה יורה שהכסף אלא קרת ויהיה הכרח אש'
 מביע לכסף כוללת הגוף וזה הדרך החוכן מן הכרת הגור בתורה במקומות מתחלפים ואש' בעצמו בדרך המקובל מ'
 מאדם ומנח ומסע ועבר וחלק מן היחידים באברהם יצחק ועקב ועל כן מאם אברהם אבינו אמונתו בנו יצדו
 וכל ההצלחות הגמולות טוח יועדות לזרמת את ארץ עמק ויודים ידעו את פער ארבת ובי' יצחק וקבל לך זרע ג'
 והלך לפחוט את בנו יחידו בהיתו יודע' כי בקיום מצות האם שתקיים האפס קיום ג' נחיו (תפאר' שבועה מתמיד' וכו'
 בעבוד את פי האם היא לא תבלת ותהיה ככרת מן הכונם האל' ומזו חפשו בביתו אחרי וכלל שייעדיס טגמ' אש'
 המסיד הטוב האל' הכחשי שהוא קיום הכסף אלא טוח יא' למ' בי' לפי שהיה אברהם ענוד האם תאסכה גמורה לא
 חוסס לטבר כלל אלא להסלים רצון אהבו שהוא האם אכל מ' הטענה בכלל שאמרנו הוא טענה אחת מברם כל

בעל טכל להיות טבר האפס וקיומה אחר המות מוכן בהכרח מן העונם המיעד
 ואולם למה לא הרחיבה בו התורה הכיאר ומטכה כזה על מה שיוכן מן הדרך באומרנו מצד עונם הכרת
 והמיתה המועדת אל האפס הגבה הטעם בזה כי כותן התורה האם לרפאל חלויסנמס' בדרך שהרופא
 המוכחק חוטס לרפאות חלוי הגמעות וכמו שהרופא המוכחק יחוט לרפאות סבת החולי הגמול' ולא יחוט לרפאות סאר
 המקדיס הגממטס כי ברפואת הסבת המסך הרפואה לכולם כן רופא הכסמט יחוט לרפאות סבת החולי הגמול' והוא
 מכואר שאין דרך מציאת לסר ולעומם הכסמיאלא עם מציאת ההסבה ולפי שהקממטס כל דע' אדם וכל בני
 נח זלתי היחידים סבולות כגון סס עבר ואברהם וולתס כלס הם עובדי עו ומכחוסס הסממטס אחר האמס
 לא היו חוטסין לאתו היעודה כסמ' שהים מעכל ודע' אצלם תמורת אדם טוח אכל סו מרפואת איתו ולא סו מאמטבו
 בו אחר סלא סיה מוטב בחוץ בעבוד זאת כחי האם היודע שעלמות לב דרך אחרת והוא ליעד בעורת אברהם דברו
 גממיי' גוס' טחס כנגד מנהג הטוב להר' כי עובר ה' נומ' ממותו הוא מוטב ככל פריטי' עייל' מה (ואינו מטובוד
 למנהג הטוב וזו סאר' על לך לך מאר'ך וגו' ואעסך לגי גחול אכרסכה ואחלס סוק' לפי שאר'ך ממעטת דברו
 מועטת את הזרע וממעטת את החמץ וממעטת את האם לכך נאמר ואעסך לגוי גחול להכטיח על הדע' ואכרסכה

החטאונים וכן ונתיק זמין יתיב פי' אותי על מתתיה כהן גלגל שהיה ראש לחטאונים והיה זקן מאד ומלכו כל בניו אחריו
והביא ראיה לזה הפי' מדברי ר' לטאמר כי יוס נקם בלבי לבא לסמא לא גלי סומא למאן גלי סירא מדבריהם סאפי'
המלאכים אינם חרעין קץ : אלה כי לא גלא הטס להם וכדברי אמלאך אל דניאל יראה שהיה אמלאך חרע הקץ אלא ע'
פדניאל לא היה מבין אותן ולפי דבריהם כי אמ' לומר כי הד' חמת טראה דניאל אינן הד' חמת טכתבו כל המפרטים אבל
הראשונה דמו למלכות בכל : והטת למלכות מדי והג' למלכות פרס ומדי והד' למלכות חמישים בכל אלו היו בזמן בית ע'
טיני ועל כן נאמר בחזק הטת ולסטר חד הקמת ותלת עלעין בטומה בין סניה לפי טדחת המדי בככט בכל והחריבה
לא מטל אלא על מדי ובכל ומלכות אטר סהיה קחת יד כבוד נטר טככט כונה ומלך על אטו אבל לא מטל דריוט על
פרס ועל המלכו' המטועבדים לפרס ונטמלך כודט הפרסי חתגו טהיה מלך פרס וודט מדיריוט מלכותו מדי התחילה אטמטל
החיה הטלטיט סהיה ממטלת סוללת הכל כמו טאמר כל ממלכות הארץ נתן לי אלקי טממיס ועל החיה הטלטיט נאמר ול'
ולתגפין די עוף ארבע על גבה וארבע ראסין לחדתא רמו למלכיס המולכיס על פרס ומדי ביחד טהיו ד' כמו טאמר ה'
טכתו עוד טלטה מלכיס עומדים לפרס והרביעי יעטור עוטור גדול מכל ובחוקטו וכעטרו יעיד הכל את מלכותו ויאח'
ואחר זה התחילה מלכות ית סהיה חחיה דרביעית וזיה על זה הפיק' לטון' התניב טאמר ארין כבית לטבא על חיתא ד'
דביעתא דהא סניא מן כלהון דחילא ותקיפא וגו' ופרט על זה ממטל הו' כיס סהתחילה מאלכסנדריס מוקדון טנאמ עליו
והפיד הטעיד מלך זון והקדן הגרולה אטר בין עיניו והוא המלך הראשון כל מה טכתב אחר כן הא סידות ממטלת סהיה
הרביעית בזמן בית טני עד אכטוכם : מאלה המפרטים יאמרו כי עקר האמונה בטמייח הא על פי הקבלה זטאין בתורה
ולא בדברי הנביאי' נב' אה תורה כהכרו על ביאת המטיח כי כלט יתפרטו לפי מקאמט על ענין טעבר כי לא יסוד טכט
מיהודה אטטר טתפרט כי לא יסיר מיהודה גזלת הטכט והמעלה כי יאודה יעלה בתחלה במלחמות תמיד עד ט חרב ט'
טילה כי יבא טילה כמו יבא הטמט וטאר : וזה לפי טאמר דרכן טילה טממטח טאל לטלך סיה המטלה סהיה מיהודה
טלא סיה עולה בתחלה למלחמה או יהיה פי' כי יבא טילה עד טכא בו וירמת אל דוד כמו וכטילייתיה ויהיה פי' לא יסוד
טכט מיהודה כמו לא יקרב כמו סדה ארני סדה אלו ויאמר כי לא תקרב הממטלה לה' ס מיהודה הטכט והמחוקק עד ס
טיבא דוד כי אלו יתקבצו כל הטכטים כי ולי יקחת עמיס כמו עמיס הר יקראו טתדטס חונקל' טכטי' ד' ישראל ואטטר
סייטר פי' אחר מטכילמה טעב' כמו טמר' הארבע ז' וכן יאמרו כי גלי מאד בת צו' דרעי בת דיוטלט סנה מלך יבא
לך כרוק נוסע הוא עני ורוב על חמור נאמר על דרוכל סכ' עליו אקח דרוכל כן טאלתי אל עברי וטמתי כחוקט כי
כך בחדתי ונבואות כאלה הרכה הנאמרו כוכריה הענין כוכיח סנאמרו עליו : וכן מה טאמר מלאכי מטב מצדק ומטהר
כסף וטאר את בני לוי וקק איתס כזה וכטמ וזו לה' מגיטו מנחה כדקה יערכה לה' מנחת יהודה וגו' הכל טאמר על
עזרא טוקק כל אמטמ' תוטאר את הכהניס והכדיל איתס ואת ישראל מבנות סנכר וכן יטראו כל הנבואות על זה הסוד
על העבר ויאמרו כי עיקר האמונה בביאת המטיח היא על פי הקבלה כי אנטלוס הגר' טהיה מקובל מטמעייה ואכטליין
טהיו בזמן בית טני פי' לא יסר טכט מיהודה על המטיח וכן הקבלה הנמטכה בידנו עד היום וחי אפטל' הכחט הקבלה
טאט כאלו להכחוט הקבלה אף עקרי האמונה טכל להכחוט ולפרט הכת' כי על דרך אחרן אלא טעיקר הכל הא הקבלה
ואננו טאמר טאט אין מן הכתוביס הכרוח אין מן הקבלה לכרה הכרוח טעט לאמר טאמר כי חט כאן אנטלוס
עדין לא בא אטטר סיה סיבא אחר כך ער' טא רול' זכ' וואן עט עניי טמי יא לא זכועני ורכב על ח
חמור ולפי זה אטטר לבעל הדין לחלוק ולומר טכא אחר ומן אנטלוס וכטכטל הענוט לא נתיקיימו כל הטבות מיעדות
לבא על דו וחטבו החחיס טאינו מיסוי אלא סהאמת הוא טיס בתירה וכדברי הנביאוס כתוביס מ' כיוח בהכו ח על כ
כמחת יטראל ומעלתס סלא נתקיימו לעולם לא כלט ולא מקתט חה כמו מה טנאמ בתורה דרך כוכב מיעקב וקט טכט
ענייטאל ומחן פחתי מואב וקדקר כל בני טת ווארל ומחן טחתי מואב זה דוד וקדקר כל בני טת זה מלך המטיח : וזה
אמת בהכרח כי לא מטל חד בכל בני טתונס לא נמנא בישראל מלך לעולם סימטל בכל העולם סהס בני טת : וכן
ביטעייה נאמר כי מי נח ואת לי אטר נטכעתי מעבוד מי נח עוד על הארץ כן נטכעתי וגו' והדי אט בגלות היום אט כן
עדין לא נתקיימה בהכרח ועוד ביטעייה נאמר כי כאלו הטממיס החדטים והארץ החדטה אטר אחי עוטה עומדים לפני
נאט ה' כן יעמוד ורעכט וטמכט חה יעוד תורה בהכרח על קווס האומה ככללה בכל ומן וטתעלה בטוף למעלה ג'
גדולה : וז' ביט אומח כמו טלטתי וכני עומן ועמלק וזאת אט נטאר ארעט בעולם לא נטאר טט האומה סהיה
כי אין בע' לס אומת טלטתים ולא עמלק ולא עומן ומואב וט אומות אחרות בהטך סנאאר טמט ולא נטאר ארעט כ
כמו חכרים סנכרבה כמה טעמייס כמו סכת נכא עליה יחאאל וכטחורה ונתיטכט נקראו כל הכחוס לג' טט מצרים ואף
על פי סאינט מוצע מצרים כי נטאר הטס ולא חרע ולא נמנא אומה סהיה הטס והרע קויס אלא באומת ישראל טע
טעליהס נאמר כן יעמוד ארעכט וטמכט ותלה זה בקיוס הטמייס החדטים והארץ החדטה

לכבוד יחיה האדם כי על כל מצא פי היחיה האדם טורחה פירידיה המן וכל הנסים טבעו בו היו להראות את ישראל ו
 ולהודיעם כי שומר התורה הוא למעלה מן הדברים הטבעיים ושהוא יתברך יכול להורות את האדם ואלתם וזולת לחם :
 ואחד שהתבאר בכל האותות והמופתים טבעיות במדבר שהשי' מטעם הטבע לעשות רצונו ומטעם עליהם בכל ענייניהם
 כל טעם שיתברר אצלם הגמול הנפשי שהוא הדבר העקרי הנמשך מן ההטעם כמו שהיה מקובל בדם מן הדתו הקודמות
 מאדם ומנח על יד אברהם יצחק ועקב טעם לכפס האחרות שהוא אמת גמור ויעוד ידעת הארץ ודברים הנשמיים ל
 לכל האומה על יד האבות היה כדי שיוכלו האנשים להשיג ההצלחה הנפשית בהיות האומה בטובה והכפס כי בהאמתם ג
 גולים בארץ לא להם אי אפשר לעבוד הטעם כראוי כדי שחוטג הצלחת הנפש והעצמה מספקת לפי דברי הרמב"ם ז"ל ש
 שאמר כי עקר הגמול בעולם הבא הוא לכפס כלבד ואלם לפי דעת הרמ"ב ז"ל שאמר כי הגמ' ל הוא לכפס ולגוף ביחד
 דריבין אנו למר כי אחר טפי כי בית אכלך ממנו מות קמות הוא ע' כש לכפס ולגוף ביחד כי מטעם יתבאר שהאדם יהיה
 לבן ולכפס ביחד ואחד תחית האמתים וזה מה שרצינו לבאר בזה הדעת והוא יזילנו מטעם אלה

פרק טב' האמונה בביאת המשיח מחוייבת על כל בעל תורת משה כמו שבארנו בספר קב' מהאמר הא' וזה
 כי לפי טב' בתורה מפורט החיוב להאמין בדברי הנביא טב' אלת תשמעון והנביאים נבאו בביאת
 המשיח הוא מבואר טבל מן טאינו מאמין בביאת המשיח הוא כופר בדברי הנביאים ועובר על מצות עשה אבל מכל
 מקום אין האמת בביאת המשיח עקר שתבעל התורה בכללה אם לא יאמינה האדם כי האמת הטבר מחוייבת על כל
 בעל תורה אלקית והאומר בו כופר בעקר ואלם מי שיאמין הטבר טב' אלת תשמעון ובעולם הבא או גמלי ולתחיות
 המתים אף אם לא יאמין בטבר העולם הזה אינו כופר בעקר אחר טב' אלת תשמעון עקר הטבר והעונש בכלל אף על פי ש
 טיחלוק באחד ממני הטבר קדש שהרי יש מר' אחר סבר מצות בהאי עלמא ליכא ויאמינו טעקר האדם הוא בעולם ה
 הבא אמר לבען ייטב לך לעולם טוב ולמען יאריכו ימך לעולם טבלו ארוך ועל כן נאמר טב' אלת תשמעון בביאת ה
 המשיח עקר שהאמנים בביאתו יקרא כופר בעקר אבל הוא אמונה אמתית יחוייב כל בעל תורת משה להאמינה ואלם
 לזכור הנבואות הפרטות המורות על ביאתו איך וכוונת האמר ויחד הטבר בהם לפי שהמפרשים עם שהם מודים ב
 בביאתו אזה הם חולקים בנבואות המורות על גמ' שהרי יש מחכמי התלמוד מי טב' אלת תשמעון טבל הנבואות הבאות בדברי הנ
 הנביאים על המשיח כלם נתקיימו בעבר עד שאמר קצתם טכבר נתקיימו כלם בימי חקיהו מלך יהודה רב אשי פה
 שהם על הדברים הללו לא הטיב אלא מדברי זכריה טאמר הנה מלך יבא לך והנה לא היה זה בבית טני אבל מדברי
 יזעיה לא הטיב עליו ומיזה כי רב אשי עצמו סיבר טב' אלת תשמעון טב' אלת תשמעון טב' אלת תשמעון טב' אלת תשמעון
 נאמר על חוקיה אלא טב' אלת תשמעון בו אמרו בקט הקדוש כרוך הוא לעשות חקיה משיח וכו' וכן מה שאמר הכוזב כי
 ביחוקאל ועטיתי אתש לגי אחד בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה לכלם למלך טפירט טזה נאמ' על בית טני וראיה
 לדבר מה טנאמר בפרק חלק עשרת הטבטים אכן עתידת לחור וכו' דברי רבי עקיבא ואם היתה נבואת יחוקאל ע
 עתידה אף יאמר ר' עקיבא טב' אלת תשמעון טב' אלת תשמעון טב' אלת תשמעון טב' אלת תשמעון טב' אלת תשמעון
 כי ר' עקיבא היה מפרט אתן בזמן בית טני כי אף על פי שנט מלך אחד יהיה לכלם למלך אסמר טנ' זה על זיבבל
 כחת יהודה אז על נחמיה אם היה זולת זיבבל אז על הנטיח אז על המלך המולך מבני טממא וכן פירשו קצת הא
 המפרשים טבל נבואות טל יטעיה נתקיימו בבית טני טבה כודם לבנות הבית ואמר ונפקתא מן בית מלכא תתהייב

ועליו ועל מלכי זרדי ופרט נאמר והו' מלכים זרדי וכל אלה פרטם ולפי שבתחלת בית טני היו עניינם ואחד כך בימי
 החטמונים נתעשר עומר ג'ל נתקיים חחת הנחשת אביא זהב כי בתחלת בית טני היו עניינם עד טעט מנורת טל עץ
 וחפס בנחשת ועטו טאר כלים טל נחשת וכסהעטיר טעלאם טל זהב כמו טאמר בקדוטיין על ינאי המלך שהיה אכל עם
 הפרוטים על טולמכות טל זהב וככנין ארדחם טהיה כנין בית טני יתיר מטואר מטל טלמה נתקיי' וטמתי כדכור טממטיך
 וזמר ואומר גס כן כי בבית טני נתקיים והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' וגומר לפי טנה טרם מלך פרט זה
 והיתיר מכל הגוים אשר נסאר טס וזאחה אטעי מקומד בכסף וכוזה וגימד וכן יבא כל בטר להטתחות לפני לא נאמר
 על כלל האומות כי אם על כלל אומת ישראל כלבד כמו טכזר במאמר ב' ט' בטתוף כל וכן והיה מדי חדש י' מר אטו
 נאמר על זמן בלתי בעל תפליט טאם היה זה כן וזאד ודא בפגרי האנשים הטועים וגומר ייעד חום נכחיים לתלפיים
 אבל הכונה לומר שהטועים טהיו בדור ההוא היו ללעג וקלם לסכניהם ולכל הויהם עד טילמדו מוסר כל אנטי הדור
 ההוא כראותם עונט הרטעים אף יבאן מדי חדס כחדסו ומדי טבת בטבתו להטתחות לפני ית' וכן גס כן כתב הרבי
 חיים גאל'י פטה באגרת קדחה אגרת הגולה כי כל נבואותיו טל רניאל היו על בית טני כלבד ומה טנאמר ולקדימי ע
 עלי' כים יבלה ויסבר להטנים ומקיש ורת ויתיהבון כידיה עד ערן ערין וטלב ערן הכל נאמר על אטוים וכן וקבלו
 מלכותם קדימי עלי' וכן גס כן כי נאמר על האטמונים ומה טאמר הכוזב וחסנו מלכותא עד עלמא ועד עלם
 עלמא אחר הוא כי עולם הוא טבל אחד וכל זה זמן קצר ומגבל טמטל בו החטמונים

האחד הסגת מציאות הדבר בסבות והיא הסגת אמתית כי כאשר הסבות יהיו כמציאות יחייב המציא הדבר בהכרח . ו
 נהפכות הסגת מציאות הדבר כידועת המס והיא הסגת היתר נכבדת מכלן לפי שידועת המס הדבר היא סבת מציא
 הדבר האל הגמור כי הוא סבת כל הסבות ואם הסבות נכבדו ברצון המס אבל הסגת המס היא מצד ידיעת המס
 אי אפשר שתכבד כלל ולזה תהיה ידיעת הכביא יתיר אמתית מכל מה סאלתה להיתיר מושפעת מהשי ידיעת אלתו מוס
 מושפעת מסבה אחת וזלת המס שאפשר לה שתכבד . ולזה אין ימעה כמשיה מתכבא על ככל כללית ברוב ענתך י
 יעמדו כל וימשיך הנברי ממיס האזיס בכוכבים מוויעים לחדסיס מאמר יבואו עלך ואר"ל מאמר ולא כל אמר וזה
 כי המזיס בכוכבים אי אפשר להם לדעת הדברים על אמתתם לסתי סבות האחת כי מאמר ידיעתם מושפעת מידועת
 סבות הדברים המסודרים מצד הכוכבים הן צריכין זמן מיוחד לידעת זה והכביא אינו צריך עת מיוחד לזה כי כל ה
 המעות מנות אליו יתוכבר ביאר הנביא הליאות הזה ואמר על הקסמי והאזיס בכוכבים ונביא האקר לכן לילה לכס
 מחזון וחטכה לכס מקסום ובהה הממט על הנביאים וקדר עליהם היס ובנאן האזיס וחפרו הקסמיס ועטו על שפס
 כלס כי אין מענה אלקיס . ואולם אנכי מלאתי כח את רוח ה' וגו' יאל כי הקסמיס והאזיס בכוכבים צריכין שמש
 או כוכבים ללקיחת הגובה לכונן המעה לידע הזומח להגיד העתידות ולזה אמר כי בהה הממט על הנביאים וקדר עלי
 עליהם היס לל הלילה כי הלילה נקרא יוס כמו ביוס הכותף כל בכור ואז לא יוכלו לקחת הזומח בזולת שמש ובזולת כו
 כוכבים כטיקדר עליהם הלילה ויהיה היס מעונן ולזה יבואו האזיס ויחפרו הקסמי כי אין מענה אלקיס להשיב על
 סאלתם . ואולם הנביא להיתיר מתכבא מרוח המס שאין לו יחס עם זמן ידוע ויכל להתכבאות בכל עת מידעה כי
 אינו צרי לקחת גובה הממט והכוכבי כי ידיעתו הדברי מושפעת מסבה יתיר עליונה וזהו שאמר ואולם אנכי מלאתי כח
 את רוח ה' כלומ אחר שאני מתכבא מבח רוח המס אינו צריך מעה ידועה כי בכל עת אוכל להתכבא כי אין לי מוס מעכב
 כי הכל תלוי ברצון המס בלבד ולא בזולתו . ומסבה הסגת המונעת לחזיס להסיג הדברים על אמתתם היא כי לא ת
 תספיק ידיעתם לדעת כל הסבות באמתות בדברים העתידים ולזה אי אפשר להם לסמוט בהם מממט אמתו וזה כי אף
 בדברים מעברת מכבר נשלמו כל סבותיהם ויצא אל המציא ילאה סכלס לסמוט בהם מממט אמתו וזהו שאמר דבורה
 על אס סיסרא כשהיתה מצטערת על אחרונה בנה במלחמה והיתה מבקשת לדעת מדוע בואם רכבו לבא והיתה רוצה
 לדעת זה מצד הקסם או מצד הממטי הכוכבים או בגורל החול והיו עם כל הסבות כבר נשלמת סכבר נעמי המלחמה
 והיתה רואה כי סיסרא בנה מוכה בראש על יד אשה והיו רואת החזקות דס במחנה סיסרא וסכל המלחמה נעשית וזה
 והגבורים ספוכי דס ובפרט סיסרא על יד סתי נמיס מהם דבורים ועל ועם כל זה לא ידעו לסמוט בהם מממט אמתו א
 אבל הפכו הממט כפי רצונם . וזהו שאמרה דבורה חכמו מרנותה תעניכה אף היא תשיב אמרה לה הלא ימצא יחלקן
 סלל רחס רחמיס לראש גבר סלל כבעי לסיסרא סלל כבעיס רקמה כבעי רקמיס לנארי סלל כי לא יכלו לשער אף
 יהיה כזהו המלחמה על ידי נמיס . ועל כן ספטו כי האחר היה כי ימצא יחלקן סלל ואלסת הגבורים על ידי סתי נמי
 יהיה כי ימצא רחס רחמיס לראש גבר ויחלמו האנמיס לתכ סבעילת והדס מהיו רואת את סיסרא מוכה בראש על י
 ידי אשה לא יהיה אלא סלל כבעיס ורקמה . וכעבור מהיו רואת את הדס על ידי סתי נמיס העמיק לומ כבעי רקמי
 לנארי סלל . וכל זה ממה סורה על חלמת סכל האצטגניטיס לסמוט דבר על בורת אף בדברים מעברת מכבר נשלמו
 סבותיהם וכ"ס בדברים העתידים סלא יספיקו לדעת כל הסבות באמתות . וזה כי אף אס ידעו כל הסבות סנגרות מ
 מצד הכוכבים לא יוכלו לדעת סנגור בידיעת המס מהוא למעלה מכל הסבות והוא מבטל כל הסבות לעשות רצונו כ
 כמו סנמנא אליהו עצר המטר בעת סרעה והנריד המטר סנגור ברצון המס עם סות חורב גתל בעת ההיא והעלה
 עב קטנה ככף אים בתפלתו והיו כל הסבות סטבעיות או בהסך וזה מוס סורה כי ידיעת הנביא הדברים היא ידיעה
 אמתית ואי אפשר לה שתכבד כמס פניס להיתיר מושפעת מהשי מאת סבת כל הסבות וצרי לבטל מאר הסבות אן ל

לקימן כפי רצונו וכפי מה שתגור חזות :
פרק בוד' ידיעה המונעת אליו היס מדברי הנביאים היא אמתית בלי ספק ואי אפשר לה שתכבד וזה כי הכוב
 יסול בדב הנאמר אל האדם עי' אמצעי או הנודע מפי הכתב וג' צדדן אס מצד האמת סלא יהיה אים
 אמת או סלא ידע הדבר על בוריו . ואס מצד האמצעי סנאמרן אלת הדברים לא יבין הדברים כראוי או סומיק בהם
 דברים מעצמו סלא נאמרן לנ' או מצד מהסלוח או המביא הכתב מן האמצעי יכוב ודברי הנביאים סנמצאים בידינו
 היס אי אפשר שיסול בהם הכוב כמס צד מאלו הצדדן כי סנר האומ' סנאוי סנאי סנה סנא אמת גמור לפי שאר סבת
 כל הסבות ואי אפשר שתהיה עם סבה נעלמת מחנו . ולזה אי אפשר שיסול בהם הכוב מצד כמס פני' . ואס מצד מיסנ
 סנאמר אלת ג'ב ואו האמצעי אי אפשר שיסול בהם הכוב כי אס לא היס הנביא אים אמת לא היה המשי ממשיע אלת ממע
 כבואי כמאמר סלמה תעעבת ספתי סקר ועוסי אמונה רצונו וכל דבר יקרב לדומה ויכרח מהסך ולזה הוא מבוואר ס
 שאס לא היה סנביא אים אמת

החדטה כדי שלא נאמר כי תידיך כל האזה שיהיה נפסד וכמו סוף האומות מצד שהיו הוות נפסדו כן אומות ישראל אחר
פנתהו בהכרח הוא טיפסדו לכך אמר שאי מהכרח כל האזה שיהיה נפסד טהדי האומות והאז הדמים הם ר"ל הווים לפי
דעת בעלי התורה ומאמיני החזוט ואף על פי כן הם עומדים לפני האס תמיד כלומר שהם נכחיים כמאמר דוד ועמדם
לעוד לעולם חק נתן לא יעבדו וכן זרע ישראל נאמס יהי קיימים קמיד ולא יפסדו: וכן אמר ירמיה כה אמר ה' מתן טמס
לאר יומס הקצת ירח וככבים לאר לילה וגו' אם ימוטו החקיס האלה מלפני נאס ה' גם זרע ישראל יטבתו מהיותנו
לפני כל הימים : מה יעוד מורה על קיום ישראל ועלולתם למעלה גזלה טאס היה מעיד טיתקיימו בגלל עולם תהיה
לפי זה קללה ולא ברכה וכן נבואת בכח הבית אשר ביחזקאל אף על פי טנתקייס קצתה בבית טפי כמו טיראה מדברי
רז"ל במס' מנחות בפר' התבלת כה אמר ה' אלרי' בראשון באחד לחדשתקח פד כן בקד תמים וחטאת את המקדש חטאת
עולה היא אר' יונחן פרטה זו אליהו עתיד לפרטה כלומר טהיא לעתיד לבא רב אטי אמר מלואיס הקריבו בימי עזרא
כדרך טהקריבו בימי מטה כלומר ובימי עזרא נתקיימה נבואה זו: וכן מטמע גס כן במקסת מרות טבני בית טני בנו
הבית כל מה טהיה בידס כפי דברי יחזקאל אבל מ"מ הדבר מבואר טיט דברים הרבה ביחזקאל טלא נתקיימו בימי
עזרא כלל ולא בבית טני כמו חלוקת הארץ לשבטי טלא נתקיימה בבית טני כלל כי כלס היו מערכבים ולא טיתקנח
כחלה מיחדת לכל טכט ולא לכטיא על הדרך טנ' ביחזקאל: וכן נבואת גוג לא מצינו טנתקיימה בטוס זמן כלל כי לפי
מה טכא בספר יוסף כן גריון הכהן ממלחמות אנטיוכס מלך יון על יתטלס ונכחון החטמוניס אותי און זה מטכיס
על נבואת גוג כלל וגס מה טנמצא בספר דברי הימים לספרד מביאת הגרונט שהיו מבני גוג לספרד טכטואר רומא
וכל איטליא מיד הינויס ולא פטטה אז ממטלת הגרונט בארץ ישראל ולא כבטמה וגס לא היו יטד' אז יוסכיס על ארמטס
כמו טכא בנבואות גוג: וכן מה טוכר ירמיה בספר קינות טס עונך בת ציון לא יוסף להגלותך אי אטמר טיתפרט אלא
על הגלות הטה האחרון טהוא גלג' בית טני כי אחר גלות בבבל בבית ראשון טכר הטוף להגלותנו על ידי טיטוס וטס נאמר
פקד עונך בת אדס טזה יורה בהכרח על גלות טהא טהא יתנו מאד טנו בגלות האחרון ואף על פי טכטיס הם מוצע יון
אטמר טהס החיה הרביעית לפי טהס מטלנו בעולם אחר כלות מלכות הטוניס וקראה הכתוב בת אדס מצד טקבלג האר
האמונה ~~שהיא~~ כי האדומיים קבלו אמונת ~~היה~~ בתחלה וכל הא מות יקרא על טס האומה טנתערטבו בה כמו
טהמתגיירים לדת ישראל יקרא ישראל או יקראיס אטפי טהס מטאר האומות וכן ~~היה~~ האומות טכל האומות
טנהטנו לדת יטמעאל יטמעאליס על טס החחיקיס באמונה תחלה טהיו מוצע יטמעאל: ויארמ הכתוב כי הגלות הטה
האחרון אטד לא יוסף הטס עוד להגלות את בת ציון יפקוד על בת אדס וכדי טלא יוכן זה על אומת אדס הקדומה
טהיתה מטבת אז בהר טעיר אר' בת אדס יוטבת באר עוצ' כן בטטל טס כי היטבת בהר טעיר היתה עתידה להטטל
קודס גלות בית טני כי מלכי בית הטמונאי בטלנו כמו ממלכות יון הקדומה בטלה מן העולם ונטארה הממטלה לכטיס
טהס מוצע יון והס הנקראיס היטס אומת אדס: וכן ממטלת החיה הרביעית לא יתפרט כל ענייניה הנזכרים בטפר
דניאל בטס צד לא על מה טעבר על ישראל ולא על פוטעי ישראל בעניין טיטכיומו כל טרטיה ונבואת הרבה כאלו יט
טאי אטמר טיתפרטו על מה טעבר וכפרט נבואות מלאכי חקטס הנביאיס טאמר הנה אטכי טאלח לכס את אליה הנבי'
לפני בא יוס ה' הגול והנורא והטיכ לב אבות על בניס על אבות טה לא נתקייס מעולם

פרק ב' הדברים יס להס פני מציאות מתחלפיס האחד המציאות אטד כח והסני המציאות אטד בטפל ו
והטנת המציאות אטד בטפל היא על כ' פניס : הא' היא הטטנה החוטטית כראיית העין וטמיעת האר
והיא הטנה חלטה לפי טהחוט אינו מטיג מן הדבר רק המקרים כלוכן והטחרות והאחד והטחוט וטמיעהם ובעבור זה
יטול הטעות במוטגיס הרבה כי הראות דיהי היפר מענות והמרוכע עגול וההפך כמו טנתבאר בטפר הטבטיס
לאקלידס : וכן הטמע יטמע בחלוק מה טהוא ומטרונות רביס מלבד אלה : והטני הטנת המציאות המוטכל והיא הטנה
טיגי הטכל מן הדבר הנראה לחוט כי יטטיט המקרים ממנו וטיגי טענות הדבר טהוא המציאות הנמצא בטפל לדברי'
הנמצאיס ולזה יחוט הכתוב כראיית הטס לדברי' לראיית הטכל יאר הטס לטמונאל כטהלך למטוח את חד ויהי את אל יאב
ואמר אך נגד ה' מטוח ואז אמר לנ' הטס אל טכט אל מראה ואל גובה קאמתו וגו' כי לא אטד יראה האדס כי האדס ירא'
לעיניס וה' יראה ללבב כי בעבור טחטב טמונאל טאל יאב ראוי למלוכה בעבו היותו יטה מראה וגבוה הקומה אמ' לנ'
ה' טלא יביט אל מראה ר"ל האדס והלובן טהס מטער האיכות ואל גבוה קומתו ר"ל הטמות כי האדס יראה לעיני כלנ'
כי האדס יטג הדברים מצד המקרים טהיה הטנה המיחטת לעיניס טאינס מטגיס מן הדבר רק המקד' וה' יראה
ללבב ר"ל יטיג הדברים בהטנה המיחטת ללבב טהוא הטכל טהוא מטיג אמתת עצמיות הדברים טהוא המציאות
האמתית אשר לדברים : והטנת המציאות אטד כח יחלק גס כן לפניס :

לשם אדם נזהר אחרו ישיא מות עליו וידן סאל חיים אבל כשיהיה האזהב נאמן שיבטח באהבתו ראוי שיגלה אליו סודותיו ויקרא עליו כמון טיקנא על עצמו ויגלה אליו מה שידע מן הרע הנחשב עליו ויבטיחה להיות בעצמו ולזה תת תמצא כי מיד עכרת הטעם ברית עם אברהם גלה לו כל מה שהיה ידוע אליו מן הרע הע צד לבא על זרעו ואמר לוי ידוע תדע כי גר יהיה זרעך ועבדו וענו איתם וגו' וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי כלומ' אחר שדתי עמך ברית לא אובל בשום פנים להעלים ממך הרע המעונד לבא על זרעך ולכן ידוע תדע כי גר יהיה זרעך ושיצטעבדו בהם ויענו איתם והגזרת הזו יתמיד זמן גדול עד תשלום ד' מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי כלומ' וגם אני א' אחזיק ידי המעבדים כאלו אני מסכים ועוזר לטעבדם כי לשון דן אנכי כמו דנני אלקים שפירשו עושה משפט ו נדיני טהסכים על ידי ושמע בקולי כמו שפטי אלקים וריבה ריבוי נאף כאן דן אנכי פי' כאלו אני עושה דינם ומחזיק ב בידם לטעב את זרעך אבל א' חכ יראו ברכונו גדול ולטון נא' חכ יורה על זה הפי' ר'ל שאינו נקשר עם דן אנכי אבל הוא ענין אחר שלא נזכר עד עתה כלל וסמך אל זה ביום ההוא כרתה את אברהם ברית לאח' לזרעך כתתי את הארץ הזאת כי אחר שגלה לו הגזרה הנגזרת עליו חס על צד העונס ואם מצד המערכת כפי דעת קצת החכמים הבטיחו להיות בע בעונותיו ולהציל את זרעו מכף כל הקמים עליהם והו' שאר'ל כי במראה ההוא נרמז לאברהם אבינו שעבוד כל המל המלכות העתיד לבא על ישראל וזה ראוי לפי ענין הברית שיגלה לו כל מה שעתיד לבא על זרעו וכריתת הברית ע עמו שהיה עמו בצרה ויטעור בצערנו וכמו שהגוף האחד יטעור כלו בצער אבר אחד ממנו עד שאר'ל שהשכינה מצ מצטערת בצערן של ישראל ט' עמו אנכי בצרה וזה כדרך שהאזהב מצטער לצרת אנהבו טככנס עמו בברית וב וכעבור שהיה אפשר שלא יהיה זרע אברהם באופן מהשלמות שהיו ראויים אל שתדבק בהם ההשגחה האלקית תמיד מצד הברית הזו גזרה החכמה העליונה לכרות ברית מתמיד עם אברהם ועם זרעו שהיו הם עמו וחבל כחלתו ויהיה הוא להם לאלקים תמיד ולזה תמצא כי במראה שהיתה אחר מראת בין הכתרים מיד כשטוה על המילה הוא וכל זרעו אחריו נזכר בה פ' שהיא אנת ברית בין השם ובין זרע אברהם את והקומותי את ברית ביני וביןך ובין זרעך אחרך לדורותם לברית עולם וגו' הרי טביאר טלכך כשטוה על המילה להיות אנת כרי' על הקשר והדבוק אשר בין השם וזרע אברהם שמחזיקים בבריתו ולזה בהיות האנת ההוא מתמיד באומה הוא ראיה על הקשר האלקי טכטאר ככו' וזהו שתקנו אנשי כנסת הגדולה במטבע ברכת המילה ונא' אנת חתם באנת ברית קדש וביארת בה תועלת הברית הזו שהיא להציל מדינה של גיהנם שהוא באר שחת כמו טנזכר בה פ' על כן בטמר זאת אל חי חלקנו צורנו בנה להציל ידידות טארנו מ משחת וביאר הטעם כי זה הוא לתען בריתו אשר טס בכטורנו ואן הצלת השחת במקום הזה על המיתה כי הערלים זה והמוליס טוים בה אבל הוא נאח' בלי ספק על עונס גיהנם נכן אר'ל במדרש כי אברהם אבינו ינאב על שתח גיהנם כ כדי להציל את המול' מליכנס טס' וכעבור זה כל זמן טכראה אנת הברית הזה קיים באומה אף חס כרחה תוקף הצרית עוברות עלינו תמיד לא בעבור זה נתיאט מן הגאולה כי אנחנו התם דומים לחולה שהוא קרוב למות וכל האנשים אנת אמרים עלינו שאן בו כח לחיות כי כל עוד טכראה בו דבר מן החיות נשא'ר לא נתיאט שלא יהיה מחולי זה וכן אף חס כל האומות אומרות עלינו טאנחנו באשם תקנה וטאברה תקנתנו נגארנו לכו' הנה כאשר נראה אנת הברית הזו כטאר ומתמיד כנו המורה על הקשר טיש בין הענין האלקי ובין האומה נרע בו דאי טעדין יש כנו כח לחיות ועל ידי הקשר הזה טעוב האומה לקדמותה ולחיותה ולחיתכה ולדבך בענין האלהות כאשר היתה בחזון כחלה :

פרק בון

אין לזיט חזקה באמונתו להיות כאמן בבריתו כשיהיה טומר ברית ותורה ועובד את השם בהיותו טלאאן וטלנו בביתו זרענן בהיכלו ומעטת מצלחים ואן פשתנו לוקה ולא ייכו מחזין אבל כי גס

בהתהפך עליו בלהות הזמן ויאחזנה ימי עוני ויירדנותו עד הטכרים לא יסיר תומתו תמנו נכזה יבחו הכריק חס הוא עובד מאהבה כי בעת שיבגאו עליו צרות רבות ורעות יחזיק במעמו ולא ימס את לבב אדו כלבבו ויבטח בשם בכל עתותיו כי בעת השלמה וההשקט וההצלחה יכיר טהכל בא מחתו ולא יאח' כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה כי הוא יתב' הנותן כח לעשות חיל ויבקש מלפניו להתמיד הטוב שהוא ובעת צרה יוסיף אומן ויבטח שינציהו מצרה לרונה ויבקש מלפניו שיצעה טלוס לו ועל זה את המטורר בטוח בו בכל עת עס ר'ל בעת ההצלחה ובעת צרה וטכנו לפנות לבכנס ואמרנו אלקים מחסה לנו סלה וזה הרבר הוא טכטח בו בני קריו את אומת ישראל במזמור מד' המתחיל אלקים באזנינו טמענו אבותינו ספרנו לנו פעל פעלת בימיהם וזה כי כלל המזמור ההוא אינו אל' לטבח אומת ישראל שהיו בו טוחים בשם ביום טובה ובעת ההצלחה הו' מכריזים טהכל בא מאתו וגם בעת צרה לא כסוג אחר לבס מהינתם ב בוטחים בו ומחזיקים בבריתו חס אף חס לא ראו בעיניהם האמתות והמופתים הגמלים חלא מפי הטמועה טקבלו כ כך מאבותיהם וחסו טהתחיל אלקים באזנינו טמענו כלומ' א' ע' טלא ראינו בעיניהנו הנה טמענו באזנינו מאנשים ט טראוי להאמין בהם וזה כי אבותינו ספרנו לנו כי פעל פעלת בימיהם וגו' וכי דרכך לעשות כסי' ונשלחו כי אית' יד ב

אמת לא היה המשיח משיח עליון שפע נבואי ולא הייתה רוח הקודש חלה עליו. ואחר טענה בהשגתו בהכנה בין עור
 כבר היה זה אדם לאומני אדם לא כתבנו דברי הנביא האל אבל אדם כתבנו דברי הנביא שהוא האלמנעי פעמים הרבה
 אי אשט טיטעה ומכר המלח או מי שהביא הכתב ג' שהיה הקבלה הנמשכת ביריכו היום אי אשט טיטעל הכוזב בדברי
 הנביא וזה כי הקבלה הנמשכת מן האב לבן אי אשט טיטעל הכוזב בטוס פנים כי לא יבחר טוס אדם להכחיל את בנו מקד
 והאב הראשון מקבל מן הנביא אדם לא טיידע שהיה הנביא אדם אמת לא היה מנחיל דבריו לבנו וכן בכנו וכן עד ה
 היום. ולזה אחר היות ספרים אמתים אי אשט טיטעל הכוזב בטוס פנים ומכר הקבלה הנמשכת מאב לבן. וכמה אדם
 טכטעדבר אמת ומכר המקבל ומכר המכיל אי אשט טיטעל הכוזב בטוס פנים. וזאת היא אמת
 הברית טכרת הטוס עומנו על ביאת הגואל על ידי ישעיה וכו' וכא' לכו' גואל ולטכי פטע ביעקב וגו' ואני זאת בריתי או
 אותם את ה' ומי אשר עליך ודברי אשר טמתיך בסך לא ימוטו מפיך וגו' יאמי כי אות הברית על סיתקיים הייעוד הזה
 מביאת הגואל היא היות הדברים אמת מכל הכרדן אדם ומכר המיעד טהס דברים נאמרי' מפי הטוס ורנחו טאי אשט
 טיכוז בטוס פנים כמו טאמרטו בסרק הקודם לזה לפי טאי' מעכב על ידי כי הוא סבת כל הסבות וזה אמרו רחמי או
 אשר עליך ואם ומכר האלמנעי טכאמרו לו סדברים אי אשט טיכוז ולא טימנא טעות בדבריו כי כבר כתבנו מאמריו
 כמה פעמים וכמה אנא אמתים כי ישעיה כתבא על ביאת סכחריב וכא' על מסלתו וסיה וכתבא על גלות ירוסלם ביד
 מלך בבל וסיה ועל מסלת בבל וסיה ועל הזלחת כורס וסיה ועל בנין ירוסלם ועי' כורס וסיה א"כ הוא סכטכתבא על גאז
 גאלת ישראל וסיה וזהו אמרו ודברי אשר טמתי בסך כלומ' ומכר סכטקיימו הדברי' טמתי בסך כלס יהיו לאות ברי'
 על ביאת הגואל כי מהס יודע טאתה אדם אמת ואם ומכר הקבלה אי אשט טיטעל הכוזב בטוס פנים ורנחו טאי אשט
 הקבלה נמשכת מאב אל בן בלי ספק וספק כמו טאמ' לא ימוטו מפיך ומפי זיעך וגו' וזה אמת גדול על היות הברית קיי'
 על ביאת הגואל סמיעד על ידי הנביאים :

פרק ב' מה' ברית אמת על אי זה קודם או טכועה ודבר קיים סכעסס בין סני כנרתי ברית לקטר האהבה בין סני
 סניסס ויעטו להס אי זה אמת טייה קיומו מורה על הברית כמו העד המיעד על הדבר. אמת לבן לי
 ליעקב ועתה לכה ונברתה ברית אני ואתה וסיה לעד ביני ובינך. ועטא גל אכטיס ואת הגל הזה עד ביני ובינך היום.
 וכן הקסת היא אות קיים מורה על קיום הברית טכרת הטוס עם נח וכנו ודרך כריתת הברי' לפי מה טכמנא בסכטובי'
 טנא סיה חתכי' ב"ח לסניס וסיה כנרתי הברית עוכרין בין כרית אדם הנביא העגל אשר כרתו לסניס ויעברו בין כת
 כריתו. וכן כמנא בסכרת הטוס עם אברהם ברית אמת לו קחה לי עגלה מטולטת ועז מטולטת ואל מטולט. ויקח לו את
 כל אלה ויבתיך אותם בתוך ויתן אדם כרתו לקדאת רעהו ואת א"כ טראה אברהם במראה הנבואה ככר הטוס עוכר ב
 בין הכתרים לאת על כריתת הברית עם אברהם את הכתוב וסיה תנור עטן ולפיד אס אשר עבר בין סגוריס האלה
 ועל כן אמת בסמוך בימס הטוא כרת ה' את אברהם ברית לאמ' וסיעס לסעל סיה בכריתת הברית סוא טכריתת הברית
 הוא קטר קיים בין סני אכטיס כנרתי הברית כדי לקטר ולדבק סאהבם בימסס עד טייה סניסס כאלו סס גוף אחד וי
 ויעמור כל אחד מהס את חברו כסמיתתו את עצמו לפי סיה כנרתי' ב"ח לסניס ועוכרין בין הכתרי' לאת כי כמו סניס
 הכתרים ססס סו גוף אחד ב"כ הטוא כסיתתו וי סיה כל חלק מהס מרגיס ככער חברו עד טכאסרסיה מניע חולי
 או כוק כחלק האחד סיס חברו מרגיס כחולי או סנוק הטוא ולא ספירד בין סני' אלג' החלקים רק המות כן סני האכטיס כ
 כנרתי הברית יהו כגוף אחד כסיתתם כחיס ולא יסרירד בימסס רק המות וסיה יתחייב כי כאשר ירגיס האחד אי זה כוק
 או כער בא על חברו בעל בריתו טיכטיס עצמו כותחן להצילו כמו טיכטיס עצמו בסכנס בעד עצמו וכן סלא יכחיד
 ומכנו דבר המה טידע או ירגיס טכטטטיס להידע אליו או סכטכו עליו אי זו מחסכה רעה וכן יגלה לו סודותיו ומכטוני
 לבנו כמו סיגלה אותס לעצמו כי איך החבר וולת עצמו וראוי לו טיאהב אתו כאהבתו לעצמו וסו סאת תורה ואסבת ל
 ליעך כמוך. כלומ' טאהבתך את עצמוך איך כה וולתית כך אהבתך את חבריך לא תחטוב טהוא דבר וולתך טהוא גרד
 האהבה הגמורה טיתאחד האהב עם האהוב ולזה תמנא כי אהבה בגימ' עולה לאחד כי איך האהוב וולת עצמו כלל. ו
 ולזה יכטח כו ויגלה אליו סודותיו כמו טמגלה אותס לעצמו. וזה כאשר יכטח באהב סייה כאמן בכריתו סאס לא כן
 איך ראוי לו לאדם לגלות סודותיו לכל אהב כי כאשר איך האהב כאמן וכדוק לו איך ראוי לו לגלות אליו סודותיו כי אליו
 יתהפך לאניב וסיה זה לו גסוקה ולמכטול כסיתת וולתו יודע סודותיו וכפטרט מי טיחטוב כו סהוא אהב וסיו כן לפי ס
 טאי אשט לו להטמר ממנו. וכן תמונא רוד אומ' סיה מתידרא מתיחבית הודעי' סודותיו יות' ממה סיה מתידרא מתיחביו
 אמת כי לא אניב יחרטני ואטא לא מטכאי עלי הגדיל ואסתר ממנו ר"ל לא סייתי סיבל חרפת האניב וודוכו ססנא המתגל
 עלי סלא סייתי תנא לריב עמו מהר ולא סייתי כסתר ממנו. אבל מתך טאתה אהבי ואנוס כערכי ואלגסי ומיודעי וממו
 כזה אל אחיתוסל וסיעתו סיה יודע סודותיו כמו סאת אשר יחדו כמתיק סוד איני יכול להטמר ולהזהר מתך. ואני ירא
 טיעיכני כוק ומכר היתך יודע סודותיו ואמת סלא סיה יודע כזה תקנא אלא סיה מתשלל לטס סימיתו פתאוס בענין טי
 סידרו טאל חיס כדי סלא יוכלו לגלות סודותו לאוס

פרק בו התקנה והתחלתה היא דבר הכרחי אל המאמץ כדי שימנע אל החסד הנמשך אל הבטחון את הנביא טוב הלקוח וכן היה דוד מאכזב עצמו ונאמרו אותך קייתי כל היום והתקנה היא על ג' פנים האחת היא תקנות החסד והיא טיקאה אל השם שיושיענו על צד החסד בלבד לא מצד טעם חוב כלל והב' היא תקנות הכבוד והיא טיקאה אל שיושיענו לפי שהורגל להשיענו ולא להשיענו גס עתה יהיה זה ג' זול לכבודי הארון שהורגל להשיע את עבדו אם אינו מושיענו בעת צרתנו יאמרו הרואים טעם מצד חלשת יכולת הארון והג' תקנות ההבטחה והיא תקנות האמת והיא טיקאה אליו שיאמת דבריו מצד שהבטיחו על כך ותקנת החסד היא היסוד המוכחת שבכלן אל שאין המ תקנה בטוח כל כך שיסתן לו כל כבודו כל אשר תשאל נפשו כי להינתן מספר בעצמו שאינו במדרגה שיעשה עמו חסד חסד חוטב סלא ידעה הארון לתת את שאלתו ובעבדו זה אינו מקנה כראוי שאם היה מקנה כראוי לא היתה החסד נמנע מצד השם כי תמיד הוא רוצה להספיע למקנה כראוי את הכתו רוצה ה' את ידיו ואת היחילים לחסדו ולזה הוא מוכרח כי המנע הגנות החסד הוא כאשר אין התקנה כראוי ותקנות הכבוד היא יסוד בטוחה וזה כי מי שהורגל לעזור לשם אד' ואינו עוזרו הכה ראוי לו כדי שהרואה לא יחטוב שמה שאינו עוזרו עתה הוא בסבת לאמת או חסרון כארון שיתעורר לע לעזרו על דבר כבוד שמו כמאמר המפורד עזרנו אלקי יאעבנו דל' אתה שהיית רגיל להשיענו ואמ' על דבר כבוד שמו לומר שאין אנו מבקשין העזר מצד טעם חוב שיש לנו עליו ולא בעבור זכות שיש בנו אבל בעבור כבוד שמו שלא יאמרו הגוים שאיך יכול עתה כמו שהיית יכול עד עכשיו וזה שאמר אחריו למה יאמרו הגוים איה אלהיהם וזה הדרך ד דרך משה בתפלתו במרגלים שאמר ושמעו מצרים כי העלית בכחך את העם הזה מקרבנו ואמרנו אל יאב הארץ הזו שמענו כי אתה ה' בקרב העם הזה וגו' והמתה את העם הזה כאשר אהד ואמרנו הגוים אשר שמענו את שמעך לאת מבלתי יכולת ה' וגו' ובעבור זה נאמר לו שלחתי כדברך כלומ' אסלח על הדרך שאתה אמת בענין סלא יתחלל שמי אבל אני אקח את נקמתו מהם בענין שיטאר כבודי מונח במקומו וזהו שאמר ואלם די אני יתחלל כבוד ה' את כל הארץ כי כל האנשי הרואים את כבודי וגו' אם יראו את הארץ וגו' וכל מאבאי לא יראוה' ותקנות ההבטחה היא היסוד בטוחה מכלם והיא טיקאה אליו בעבור שהבטיחו עליו אם בכתב ואם בעל פה וכאשר יהיה המבטיח אים אמת יהיה לב המקה בטוח ש טיטלים דבריו וכן אמר דוד וזכר דבר לעבדך על אשר יחלתיני וביאורו כי אין לקטון או לעבד חוב על הגדול או על הארון אלף מצד הבטחתו אם הבטיחו על כך ובעבור זה התקנה שהיא כתלית בדבר מדברי הנביאים שהם אמתיים בלי ספק כמו שפירשנו למעלה בזה המאמר אין ספק שראוי שיהיה לב המקה בטוח שתגיב ותשלים התקנה על כל פנים כי אף על פי שהדברים המיועדים הם מטבע האפשר מצד עצמם הנה להינתן מצד השם הם כמחוייבים עד שראוי שיהיה לב המקה בטוח בהם כאלו הם דברים מחוייבים להיות

וזה כי הדברי העתידים הנה הם אפשריים אחר שאינם נמצאים בפועל תמיד ויש מהם אפשריים על השנוי כמו ירדית הגאס מאחר כי מציאותו והעדרו שונים וכן הגעת הבריאות לחולה מציאותו והעדרו שונים באפשרות ויש דברים שאינם שיהם עתידים אין מציאותם והעדרם טעם אבל הם כמחוייבים שיהיה וכן כל הדברי העתידים שנאמרו סבותיהם ועל זה הדרך ראוי שתהיה תקנת הבטוח בטעם ומצפה לדברי הנביאים כאדם המקנה הדברי העתידים שמציאותם מחוייב וזהו שאמר המשורר קייתי הקנתה נפשי ולדבריו הנחלתי נפשי לה מאמרי לבקר שומרי לבקר ושירושן על זה הדרך לפי ש טעומרי החומות בלילה נחלקו למשמרות יש שומר עד קריאת הגבר ויש שומר עד הבוקר והשומר עד קריאת הגבר הוא מצפה לקריאת הגבר על הספק לפי שהוא אפשרי על השנוי כי אפשר שיהיה ולא יהיה אבל השומר לבקר נהם השומר משמרת הבקר הם מצפי לבקר בבטחון גדול שיהיה כי הוא דבר מחוייב להיות ולזה תלה תקנותו לטעם בטעומרי החומות למשמרת הבקר ואמר שיהיה מצפה לטעם ולדבריו שהבטיחו על ידי הנביאים בבטחון גדול יתיר ממה שמצפים לבקר ויש שומרי החומות למשמרת הבקר שהוא דבר יגיע בחיוב ולזה לא תלה אותן כחולה לומר שהוא מצפה לטעם כצפי החולה הבריאות לפי שאיננו פיי שהחלה מצפה אותו בכוסף גדול מ' הוא מסופק אם יגיע אם לא לפי שהיא אפשרי על השנוי כ כירידת המטר אבל המצפה לבקר הוא מצפה אותו בבטחון שיגיע כי הוא דבר מחוייב שיהיה כי השחר נכון מוצא ו ועל כן אמר הנביא כדעה נרדפה לדעת אתה כשחר ככון מוצא כלומ' כדבר שהיה מחוייב להי' ויבא כגאס לנו כלומ' לא לתקנת שחר בחיוב אלא כדבר שהוא אפשרי כגאס ועל זה הדרך יתפרט ייראוך עם טעם כלומ' בחיוב כדריחת הש הגאס אבל תקנות הסכר תהיה כדבר שהוא אפשרי שאם המטר נהו ירד כמטר על גו ותקנות ההבטחה הזאת נקרא תקנות האמת שאדם מצפה אותה בבטחון להיות השם אמת ודבריו אמת ובעבדו שתקנת החסד יקנה אתה המקנה מצד החסד בלבד ותקנת ההבטחה מצד האמת ושתיהן לתועלת המקבל אבל תקנות הכבוד אינה רק בבחינת הנותן בלבד כי הארון כאלו הוא מחוייב בזה מצד עצמו כדי לחוט לכבודו את המשורר לז' לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד כלומ' אין אנו מב מבקשים ממך זה לטעם זכותינו כי מה יגדל חטה ולא מצד תועלתנו אבל בעבור כבוד שמו מוסף על מה שאתה מחוייב לעשות זה על חסדך ועל אמתך כלמו' מצד חסדך שהיא תקנת החסד ומצד אמתך שהיא תקנת ההבטחה

כי אתה ידך גויס הרטת ותטעם וגו' כי לא בחרבם ורטו ארץ וגו' וא"כ שכל הצלחת אומתנו היתה על ידך בתחלה גם ע
 עתה אין ראוי שתבלא דחמך ממנו ואתה שהיא מלכי אלקי' צוה ישועות יעקב כי אין כזה מונע לא מצדך ולא מצד
 כי אתה הוא מלכי' וכמו שהמלך מושע את עבדיו הן היה ראויים או בלתי ראויים כדי לעשות לו עט תפארת בלבד כך
 ראוי לך להושיענו ואחר שאתה הוא אלקי' ג"כ ר"ל בעל יכולת הגמור ואין מי שיעכב על ידך צוה ישועות יעקב כי תמיד
 אנחנו בוטחים כך ומדעים כי כך צרינו נכנח ובשמך נבום קמינו ואין לנו בטחון אחר זולתך כי לא בחרבי אבטח וק
 נקשתי לא תושיעני אבל תמיד אנחנו טמנו בטחוננו כך הן בעת ההצלחה הן בעת הצרה ויתחיל לבאר זה ואמ' כי הוסי
 הושיענו מצרינו ומשכאיו הביטות כלום כאשר הושיענו מצרינו והביטו את משכאיו שהיתה עת הצלחתנו לח'גבה
 לבנו ולא רמו עינינו אבל באלקים הללנו כל היום ושמך לעולם נודה סלה כשנהיה מצליחים על הדרך שעשינו כבר
 ולא בעבנו זה יש לך להמנע מלהושיענו להינתן חשט טירוס לבנו וכשכח את ה' אלקינו' ואחר שהזכיר כי בעת ההצלחה
 טמו בטחונם בשם תמיד חזר לומר כי גם בעת הצרה היו בוטחים בו ואמ' אם זכות ותכליתנו כלנו גם כשזכחת אומתנו ו
 ותכליתנו שזהו בעת הצרה שלא היית מצא בצבאותינו' ותשיבנו אחר מני צר ומשכאנו סמו לנו ותתכנו כצאן מאכל ו
 ובגויס זריתנו ותמכו עמך בלא הון וגו' והמשך כל הענין ואמ' כל היום כלימתי נגדי ובוסת פני כספתי מקול מחרף
 ומגדף וגו' ר"ל כי מזולת הצרות העוברות עלינו ככלם ומתביים כל היום מן המהרפים אותי ואומרים לי הנה כה מב
 מבטך ובטחונך שאינו עוזר אותך עם' זאת בו יכולת לעזור וזה כי כשארס בוטח בדבר שאינו מועיל לו הוא מתביים
 כמו שהזכיר זה דוד במזמור למנצח על אילת השחר כמתרעס על זה בשם כל אחר מבני הגלות ואומר אלי אלי למה עז
 עזבתני ובאר כי התרענות מהעזיבה אינה על עזיבת מקו' כי הוא ית' מלא כל הארץ כבודו אבל דברי שאננו ותרעומתנו
 סוא על שהיה רחוק מלהושיענו' וא"עפי כן שאני קרא אלקי אקרא יומם ולא תענה אותי ואף בלילה שאין דומיה לי אין
 עונה אותי ואין קשב ואין זה מצד טנוי טיש כך כי יודע אני כי אתה קדוש ומובדל מהשנויים הנשמיים ואתה יושב כלות
 עומד על תואר אחד קיים תמיד מבלי טנוי' ועל כן את יושב כי תואר הישיבה הוא היותי קיים סבתוארי המצב כמו
 סביאר הרמב"ם ז"ל בשתוף יטב' ואמ' עוד תהלות ישראל כלומ' ישראל מתהללים כך תמיד שאתה מושיעם בעת צר
 צרתם' וא"כ למה עזבתני עתה כי לא היה סענן כנהבן בזמן האבות כי כך בטחו אבותינו ולא היית מטיב פניהם
 ריקם אבל בטחו ותפלטמו ואלך זעקו וכמלטו וכך בטחו ולא בוטחו מבטחונם אחרי שהיה בטחונם כך שאתה דבר ק
 קיים ובלתי משתנה כמאת דוד אלקי כך בטחתי אלקי אבונם כי הבוטח בדבר שאינו קיים הוא מתביים מבטחוננו כי אינו
 בטוח שתגיע תקוותו כמא' מ' אתב על הבוטחים על ברכות המים המכונסים שהן יבשות בימות הקץ כנשו כי בטח ב
 באר עדיה ויחסר כלומ' כשמצאה יבשה' וכן הבוטח בעצמו לפי שאינו דבר קיים אמ' הכתו' בוטח בעצמו הוא יפול' ו
 וכן בארס אמ' הכתו' ארור הגבר אשר יבטח בארס אבל הבוטח בשם שהוא דבר קיי' לא יבוש מבטחו ועל כן אמ' כך
 בטחו ולא כושו' ובעבור זה אני מתרעס על הבושה שאני מתביים כי רואה אני בעצמי שאני קולעת ולא אש וחרפ'
 ארס ובזוי עם עד שכל רואי ילעיגו לי והלעג הוא שאומ' עלי זה שהוא גול אל ה' יפלטו ויזלזלו אחר שחפץ בו כי כן ד
 דרך הרטעים להלעיג על הבוטח בשם כמאת הכתו' עצת עני תביטו כי המסהו כלומ' שאומרו טעצת העני כבערה
 בעבור שהוא מטיס מחסהו בשם' ומזה אני מתביים מאד ועל זה הדרך הוא פי אמתו ובוסת פני כספתי מקול מחרף ומ
 ומגדף וגו' שהם מחרפים אותי ואומרים די אלהימו צור חסיו בו וגו' יקומו ויעזרוכם יהי עליכם סתרה' וזה לפי שהם
 מטיילין חסרון ביכלתך חלילה' ואמ' אחר זה כל זאת באמתנו ולא סכנתך ולא סקרנו בבריתך כלומ' אף אם באו עלינו
 כל אלה הצרות שאמרנו לא טכחנו אותך אבל תמיד היינו קיימים בבריתך ואמונתך ולא סקרנו בבריתך לא במחשבה
 ולא במעשה לא במחשבה כי לא נסוג אחר לבנו ולא במעשה כי לא נטה אומרינו מני ארץך' ואמ' עוד כי דביתנו במ
 במקום תנן וגו' כלו אף אם הכבדת עלינו עול הגלות ותכס עלינו בצלמות הצרות שהיה לנו לשכח את שמך וא"עפ כן
 לא עשינו זה' ואם טכחנו עט אלקינו ונפרוט כפינו לאל זר עשה אתה בעצמך עליון החקירה והלא אלקים יחקור זאת
 כי הוא יודע תעלמות לב ולו לבדו תאות החקירה הזאת' ואחר שזכר שבח אומת ישראל בהיותם סובלים הצרות ועל ה
 הגלות לאהבת השם הזכיר התרעומת שהיה מתרעס על השם דרך תפלה' ואמ' כי עליך הורגנו כל היום כחשכנו
 כצאן טבחה' עזרה למה תיטן ה' כלומ' אף אם כסכול כל אלנו הצרות לאהבתך כל עוד נפסנו בנו מ"מ כאשר עליך ה
 אורגנו כל היום עד שכתבנו כצאן טבחה איך תוכל להתאפק על זה ולהחריט עזרה למה תיטן ה' ולמה פניך תסקור מ
 מחנו ואף אם תשכח עניינו ולחצנו מ"מ כאשר שחה לעפר נפסנו ודבקה לארץ בטננו שאנו בתכלית הדלות והשפלות
 קומה עזרתה לנו ופדנו לא בעבורנו אלא למען תסדך כי מדרך החסד להמטך על הבוטחים בשם אמ' הכתו' והביטו
 בה חסד יסובכסו כלומ' אף אם אינו ראוי מצד עצמו מדרך הכטחון להמטך החסד חס על הבוטחים בשם: פרק

סבת התקנה ואל זה רמז המסודר באמת קנה אל ה' חזק ואמץ לכך וגו' הנה באר שהתקנו סבת החזק והחזק סבת לקנות
 יותר ועל התקנה הזאת היה מזהיר הכבי באמר חסד ומשפט טמור וקנה אל אלקי תמיד כי התקנה והתחלת אל השי' הוא
 דבר יותר מעולה מכל התהלות שאפשר שיגבה האדם לשי' את המסודר ואני תמיד אחל והוספתי על כל תהלתך וזה יר
 יראה דבר זה מאד אך את שהוא יוסיף על כל תהלות השי' והדי הכתוב אומ' ומלל גבורות ה' וכו' והיאך אפשר שיכל הא
 האדם לספר תהלות השי' שהם כלתי בעלי תכלי' אף כי להוסיף עליהם' אלא שפי' הפסוק הוא כך כי בהיותו מוחל לשי'
 תמיד הוא מוסיף על כל התהלות שאפשר שיהלל האדם את השי' וכך באר זה דוד במקום אחר באר כי התקנה והתחלת ל
 לשי' היא כמו התהלה במתן מוכר שבמקומות וכו' והוא סבךרבות והוא הקרבן שאינו בא על חטא אלא כן
 כנדר וכדב' את לך דומיה תהלה אלקים בציון ולך יאולס כדרונ' כי דומיה מלשון תקנה כמו דמונו עד הגיענו אליכס
 שפי' קנו וכן דומיה אלקים חסדך שפי' קיננו ויהיה פי' הפסוק כן דומיה שהיא התקנה והתחלת אלקי אלקים הוא כמו ה
 התהלה בציון שהוא המקום היותר נבחר שבמקומות והיא ג' כאלו יאולס לך כדר שיהא היותר נבחר שבקרבנות לשי' ש
 שאינו בא על חטא ומזד התקנה אתה שומע התפלה כי התפלה שהיא מזד התקנה אלת יתב' היא היותר נבחרת ומזד ש
 שאותה שומע התפלה עדיך כל בשר יבאן להתפלל ומזד התפלה הבאה מזד דבקו' דברי עונות גברו מני נאשי הפשעי'
 שהם המררים אתה תפטרם וזהו לגודל מעלת התקנה כמו שכתבאר למעלה נא' עש סר'ל פירשו דומיה מלשון סתירה
 כמו שאמרנו סמא דכולא מטתוקא סכ' לך דומיה תהלה לשי' קאר הפסוקים יראה יותר שהוא לשון תקנה ולגודל מעלת הת
 התקנה היה דוד מזהיר את העם לקנות אל ה' תמיד בלי הפסק את יחל ישראל אל ה' וגו' ויעד על התקנה הגדולה הרומי'
 שהוא העולם הבא את קנה אל ה' ושמור דרכו וירומק לרשת ארץ' הרי שבאר שבאר ה' תקנה בפרט ושמירת דרך ה' ב
 בכלל יירש ארץ החיים כי שפי' דעת ר' זל' היושע הארץ היא ארץ החיים כמו שאמר כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא סכ'
 ועמך כלס כדקיים לעולם יירשו ארץ' וכן כמזכר חבוקק מזהיר על התקנה והתחלת את אש יתמהמה חכה לו כי בא י
 יבא ולא יאחר ואחר מתמהמה אך את כי לא יאחר אבל פירשו סא' עש איתמהמה ראוי שיחכה תמיד לגאולה ויה
 ויחכה שיבא בלי יאחר וכן את יאשיהו אברי כל חוכי לו :

פרק ג' התרעומת הנמצא בכתיב על ארך הגלות אינו שונה אל התרעומת הנמצא בדברי הנביאים על
 צדיק ריע לו רשע וטוב לו כי עקר התלונה בגלות אינה מזד טכחטוב שהגלו' הוא טלח כדון אבל
 עקר התרעומת היא על אחד מהג' צדדין שהזכרנו שהתקנה נחלקת אליהן : אש תרעומת חסד ואש תרעומת תהבטה
 ואש תרעומת הכבוד . ותרעומת חסד הוא כי כל עושה חסד הכה בלי ספק כי כפי רמז המקבל להיותו ראוי לקבל הח
 חסד כן תהיה מדרגת החסד יותר גדולה : ואחר שאנחנו בתכלית השפלות והולג' עד שמתעט הנצטנו אל תכלית ההפסד
 הנה אנחנו צריכין לקבל החסד היותר גדול שאפשר . ואחר שהחסד האלקי הוא היותר גדול שאפשר ראוי שיהיה עלינו ע
 עתה שאנחנו משוללים מכל טוב כעבד הזה שאח בתכלית השפלות והכזון וזהו שרמז דוד באומת הנה כעיתי עבדים
 אל יד אדונייהם וגו' וזה הכתוב יראה כדבר זה אך יאלו כי אנו מצפים כעבד אל האדון וכאפחה אל הגבורה והרי האדון
 לעולם לא רוצה לאצוא את עבדיו לחירות ואף העבד מצפה אליו שישוענו מצריו ונצילנו לחירות . אלא שרמז הכתוב
 הוא על דרך שאמרנו כי המסודר היה מתרעס לשי' תמדת חסד ואמ' כי כל כך ארך זמן הגלות עד שאכנו כמדורגת הע
 סעבד ולא כעב' שהוא מצפה לחירות על יד אלהיו או חזכות שאח מצפה עליהם מתו יבאן לגאלו אבל כעבד היושב
 באשם תקנה וכתיאש מלצאת לחירות והוא העבד היעט ביד אדניו קשה משולל מכל טוב אינו ברשות עצמו לקוי דתו
 נאמונתו ואף לג' בטיט ולא כבוד ולא עושר כי מה שקנה עבד קנה רבו ואף לג' טוט תקנה בעולם אלא שהוא מצפה אל
 יד אדניו שיתן לו פרנסת לחם שיוכל להתפרנס בה וכן השפחה אל יד גבירתה וכן אנחנו כל כך ארך זמן הגלות ותיקף
 הצרות שהן תוכסנו עלינו בחזקה עד שמתעט כתיאשנו מן הגאולה חס ושלום ושכנו כמדורגת העבד הזה שכתיאש לצאת
 לחירות טלח כבקאר רק להצדיק בגלות הזה עש דלותנו ושפלותינו וזהו אמר כן עינינו אל ה' אלקינו עד שיחננו . ועל
 כן את חננו ה' חננו כי רב טבענו כוז כלומ' אש אתה עושה כדי שיהיה החסד יותר מושלב שאפשר וזה כתייה המקבל כ
 כעדר כל טוב רב טבענו כוז כשאנחנו אל הקצה הזה שהוא בתכלי' הכזון וראוי שתחום עלינו כגודל חסדך . וכן הימן
 האזרחי במזמו' ש' שהיה מתרעס על ארך הגלות על זה הדרך היה מתרעס ואומ' כי טבעה ברעות נפשי וחי לטאל ה
 הנצטנו כחשכתי עש ירדי כוז כלומ' כל כך עבר עלינו הצרות עד שנחשכנו כמתים וראוי לך שתחום עלינו כגודל חס
 חסדך קודם שנגע אל תכלי' ההפסד כי למה כמות לעיניך והכריתו את שמינו מן הארץ הלמתי תעשה פלא וגו' היסיפ'
 בקבר חסדך כלומ' כבר הנצטנו אל קצה שראוי שיחול עלינו החסד האלקי המושלב כי אי אפשר להגיע אל קצה יותר גדול
 מזה אלא א"כ יהיה בקבר והיסופר בקבר חסדך כי אז לא יהיה חסד אלא יצירה חדשה . וכל המזמור הנלך כדרך חולה
 המצטער על חלי' א' עפי שירע שרע הכהנת המציאו לכך : ואולס במזמור פ' א' שהנא לאיתן האזרחי התרעומת
 הוא על ב' הדרכים אחרים שהם תרעומת ההבטה ותרעומת הכבוד . ותרעומת

פרק מח' התקנה והתחלת בכל אחד מאלו הפני' שזכרנו הנה הוא אם כללי ואם חלקי והכללית הנה היא שראוי לחדש טיקה אל השם תמיד שחשיב את כלל אומתו וישל כנעמיים חלקם וזאת היא התקנה שעליה ארזל סבתחילת דיכונ של אדם אומ' לו צפית לישועה וזו היא יאועת כלל האמה יהחלקי היא טיקה אל השם שישאר לפני דרכו כרחמינו וכרוב חסדיו ויזילהו מן הדבר שהא רע ויבחר לו מה שהוא טוב וכחות לו וזה בשיאי' בלבנו לבחור הטוב ולמאוס ברע כי אפי' בתעשה ידיו ובמה שהא מטדל לא דע האדם מאוס ברע ובחור בטוב אם לא בעזר חלקי אומ' שלמה יש דרך ישר לפני אים ואחריתה דרכי מות' וכך את מה מצעדי גבר ואדם מה יבין דרכו ולא מתיאש מלקנות אל השם בכל מעשיו מיראת עונותיו כי הטגחת השם תמטך תמיד על המיחלים אליו על צד החסד לא על המיחלים על צד הגמול אמ' הכת' הנה עין ה' אל יראיו וגו' וביאר שזהו בתקנה החלקית ועל כן סמך לו להציל ממות נפשו ולחיותם בר ברעב וכי תמצאן אותנו צרות רבות ורעות יחזיק בתומתו ויוסיף אומץ לקוות אל השם ויחשוב בלבנו וידע וישכיל כי אין מעכב ביד השם מלתת את שאלתו ולעשות את בקשתו כי יכולתו ב' כת ויש לאל ידו להוציא מצרה לרונה כרחמינו וכרוב חסדיו שהם ב' בת ובזה יוסיף לקוות אל השם וכך ביאר זה ידמיה הנביא בספר מכה כשהיה מדבר על תקוף הצרות ש שהיה כל אחד מישראל סובל בגלות אמ' ותזכח משלום כשמי וגו' ר' כל כך הם חזקות ותכופות הצרות הביאת עלי עד ש טכחתי תאר השל' וכטיתו תאר הטוב' איך הוא ומתן כך הייתי אומ' אבד נצחי ותחלתי מה ובאר הסבה למה היה חוטב שאכדה תקתו כי אפי' לזכור עניו ומרודי הנה לענה וראש' כי זכור מקור כמו זכור מלחמה אל תוסף' ואל' אחר זה זאת אשיב אל לבי על כן אחיל חסדי ה' כי לא תמנו וגו' ר' מה שאני משיב אל לבי בתוקף הצרות הוא כי חסדי השם לא תמו וכי לא כלו רחמינו כי הם ב' בת ולא חנח לעולם ה' כי אם האנה נרחם כרוב חסדיו ועל כן אינו מתיאש לצאת מן הצרות' וכך ביאר זה דוד על התקנה הכללית ג' אמ' יחל ישראל אל ה' כי עס ה' החסד והרבה עמו פדות' ר' אל תקיאשו מלקנות אל השם בסבת רוב העונות כי אין אתם עתידין ליגאל מצד זכותיכם כי לא יספיקו לכך אבל הגולה ממעמקי הצרות תציה על צד החסד לבד ולזה ראוי לחל אל השם בלבד ולא לזאתו כי עס ה' החסד ואין נמצא מן הנמצאי' שיכול לעשות חסד וזאתו כמו סכתבאר פרק י' מזה המאמר ואף אם ירבו העונות הרבה עמו פדות כי אי אפשר שיהיה כח האטא ל לחטוא יותר גדולה מכח השם למחול' א"כ הוא יודה את ישראל מכל עונותיו' ואלס בתקנה החלקית תגיע מתשלים כו בוית המקוה עס התפלה אמ' דוד קנה קניתי ה' ויש אלי ישמע שועתי ויעלני מבגוד שאין מטיט היון ויקס על סלע רגלי וכו' וזה לפי שהתקנה החלקית אינה תלויה אלא בו ובסתיה לפי מה שראוי אין עס מונע כי אין כילות מצד הנותן וכטיחפלל אדם על הדבר המקוה תיה שהתקנה ההיא אמתית ובוה תכל לקבל החסד המקוה אבל התקנה הכללית אף אם תהים כראוי מצד אים אחד או מת' חסר לא יגיע וישלם הדבר המקוה לפי שאין התקנה כראוי מכל המקבל שה שהיא כלל האומה ואחר שאין המקבל מוכן מצד התקנה אי אפשר שתשלים התקנה ההיא ולזה מה שתלו ר'זל הגאולה הכ הכללית בזמן או בזנות אמ' אבי ה' בעתה אחיטנה וכו' אחיטנה לא זכו בעתה' ואלס החלקית אין לה התלות בזמן אלא כ כפי מה ש כן המקבל עצמו לקבל החסד מצד התקנה רק תגיע ותשלים תקתו עס התפלה :

פרק מט' וראוי שיטחל טחאל ויאמר כי התקנה והתחלת איתו דבר נאות לטוב האדם כי הם יטרידו המחשבה וייתעו הכח ויחליאו הנפש חלי גדול עד אשר יסימנה סכלה' וזה כי בסבת התקנה והתחלת לדבר מה תהיה הנפש טרודה לחשוב מחשבות להשיג הדבר ההוא המקוה ולא תחול מלחטוב תמיד בזה עד אשר יכבה אור ה האכל מעליה ותשאר הנפש עמומה על זה אמ' הכת' תחלת ממוטכ' מחלה לב ועל כן ראוי לכל חכם לב להסיר מנפשו התקנה והתחלת וזה כי כשתחלל הנפש מלקנות דבר קשה והטובה ותסתפק במה שתשיג לא תהיה הנפש טרודה בדבר ו החשוב בדברי מדע והשכל ועטטים מרבים אוד השכל ומזהירים איתו וא"כ איך נאמר כי התקנה והתחלת אל המאמר טוב עד שנמצא הנביא מזהיר על התקנה יותר מכל הדברים כלס אמ' נאיתה באלהך תשוב חסד ומשפט שמור וקוה אל אלקך תמיד שיראה שהתקנה דבר הכרחי אל המאמר כשמיד חסד ומשפט יותר והתשובה בזה כי התקנה לדבר שהמקנה חסיפן בו אם יגיע אם לאו תמיד הנפש לחשוב מחשבות כדי להשיגו אבל התקנה לדבר שהאדם מוכטח בו שיכא כמו טיקה לאור הבקר לא יטריד הנפש אבל ישמחה בהיותה משערת הטוב שהיא המבוקש והיתה כוטחת שיגיע ועל זה ה הדרך ראוי שתהיה התקנה לשם כטיהיה בוטח בו בטחון טלס שישלים תקתו כלי שפק אחר טיס יכולת בידו ואין מי שי שיעכב על ידו לא כתי שמקנה דבר שמוספק בו אם יגיע ואם לא יגיע' והתקנה הזאת תחזק הלב ותטמחהו אמ' הכתוב חזק ויאמן לבבכס כל המיחלים לה' כי התקנה אליו לא די שלא תחלים הלב אלא שתחזק איתו כי התקנה אל השם בהיות לבו סמוך וכשען על הקדוש ישראל באת שאלתו ויוסיף אומץ ויתחזק בחו הנא שאמ' הכת' ויישפנו כערים וגו' וקניי ה' יחליפנו כח ר'ל הצערים שאין מדרכם ליעי' ולתע' והבחיורים שדרכם להחליף כח כלס כשאל יכשלו ויישפנו וייגעו' ואלס קניי הש' יחליפו כח וירבו עזמה ומצד שירבו עזמה תכלן לקנות יותר ומצד היות התקנה אל הש' שהיא דבר קיים יתחזק יותר עד שהדברים הללו הם כמתגמלים התקנה סבת החזק והחזק סבת

התענוותנות האחר שהיא תענוותנות הכבוד ואח' זכור ה' חרפת עבדך כלומר מוסף על חסדך ועל אמתך זכור גם כן מה
 שאנו סובלים מכל האנושות וראוי לך לחגוג על דבר כבוד שמך אשר חרפנו אויביך ה' וכל עמים רבי אשר חרפנו עקבות
 משיחך ל' איחור בראיתו כמו ולא יעקבם כי ישמע קולו או פי עקבות משיחך אחרית משיחך יירמנו על מלכות בית דוד
 שלא היה אחריתו טוב ואשא שאלתי כי פי אשר חרפנו אויביך ה' הוא כנוי אל השם שהיה מדבר עמו כמו ובקש ה' מיד אויבי
 דוד שהוא כנוי אל דוד שהיה מדבר עמו. וכאלו אמר ובקש ה' מיד דוד יוכן בכאן פי אשר חרפנו אויביך ה' אשר חרפך כ
 כל עמי רבי שאומרים עליך שאתה בלתי יכול להנמיש את ימך אל ולזה סיים ברוך ה' לעולם אמן ואח' כאלו אמר יתעלה
 האל מחרפות אלנו המחרפים עליו רב באדם האמת בר מיכאן שינחם אלנו חסרון גדול כזה או יהיה פי לשי הדרך הרא
 הראשון כי הטי' ברוך ומקור הטובות לעולם שהוא זמן בלתי בעל תכלית וראוי שכבוד אותו על הרעה כשם שמכריכי
 על הטובה וזה כי אחר שהוא ית' מקור הטובות כל מה שימטך ממנו הוא טוב או לתכלית טוב וזה כי כל פועל שנראה פ
 פועלתו מס' דרת בתכלית הסודר מהשלמו והטוב ראוי שכחאוב שאי זה רע שכחאוב באי זה פועל מפועלותיו הוא לתכלית
 טוב שחס לא כן יהיה זה אם ללאות ממנו שלא תכל לתקן הרע שהוא או לחסרו' ידיעה שלא ישער ברע האל או ישער
 בו והיה יכול לתקנו ולא רצה אבל עשה אותו בכוננה וכפועל הטי' את' אי אפשר שיהיה זה ללאות או חסרון ידיעה כי גדול
 אדונינו ור' כח ולתבונתו אין מספר א"כ נשאר שנעשה בכוננה ממנו ואחר שהוא יתברך טוב גמור וכל פועלותיו כ
 בתכלית הטוב והשלמו ראוי שכ' שמה שנראה אותו בפועלותיו חס ושל' רע הוא לתכלית טוב אלא שאנחנו לא נשער בזה
 ולזה אמר אמן ואמן כלו' אמן על הרעה ואמן על הטוב כי בלי ספק הכל הוא לתכלית טוב אף אם לא נשער אנחנו בזה
 פרק בא' הטוב הגמור הוא אשר לא ישתנה ולא יקבל חסרון ולא תוספת שאם היה משתנה חס שישתנה אל הרע
 או אל הטוב ואם ישתנה אל הרע אינו טוב גמור אחר שהיה יכול להשתנות ואם ישתנה אל הטוב הנה
 לא היה טוב גמור א"כ ולזה הוא מבואר שלא יקבל תוספת ולא חסרון ולמה שהיו כל הנמצאות השפלות הם מתפעלות
 ומתקנות תמיד להיות ההפכית נמצא בהן והטוב וההתפעלות לא יבא כי אם מצד ההפך כי הדבר לא יתפעל מעצמו
 ולא מדומה אלא מצד הפכו הן שיהיה ההפך בו בעצמו כמורכבים מן היסודות שהיסודות טהורים הם הפכים זה לזה
 או חוצה לו כמים והאוויר שהם פאזטים וכל אחד מתפעל מחברו כשיתקרב אליו לפי שמדרך ההפכים כשיתגבר האחד
 מזה על האחר כפי יכולתו ומה הנדר היו הנמצאים הטפלים משתנים מיום אל יום להיותם מורכבים מהפכים עד
 שהיה בקדמונים מי שחשב כי בסבת ההשתנות הנמצא במורכבים אי אפשר לומר על טוס דבר שהוא הוא הדבר שהיה
 איתו כמו שאי אפשר לרמוז חל מי הכהר הנגרים תמיד ולנו אלנו המים הם אותם שהיו בכאן איתנו כי כבר אפשר
 שהמים של א' א' מל' היו מתקנים נהגים ית' מרים או בהפך כן ראובן על דרך מטל להתע' בטנו מתמיד אפשר שישתנה
 מזגו חס ממה שהיה איתו ושיהיו יחזקו משתנות לפי זה כי המדות נמשכות אחר המזג כי מי שמזג לבו חס רותח
 בלי ספק יגבר עליו הכעס ויהא כעסן ועל זה הדרך בשאר המדות ולפי זה אין ראובן היום אותו שהיה איתנו וכך בכל
 הדברים השפלים המורכבים להיות השנוי מתמיד בהם אי אפשר שימצא בהם טוב גמור ואי אפשר שימצא טוב גמור
 אלא בדבר הקיים וזה היו הנביאים והחס דים כאלהא ור' חניכא בן חסא ואלתם מבזים טובות העולם הזה להיתם
 מלתנים ואין בהם דבר קיים ולא היו חשטן אלא לדבר הדומה המועד לנפש שהוא דבר קיים שאין השנוי נמצא בו
 והיו בודדים לסכול הצער בעולם הזה להשיג אותו תענוג להיתם מדעים שדרך התענוג להמצא אחר הצער כמו שהיו
 מדרך ההפכים להמצא האחד בסור חברו כי הנהיה לא תמצא כי אם אחר ההפסד וההצער כי אם אחר הנהיה וכך לא
 תבא השמחה כי אם אחר העצבן וכך המעלה לא תבא כי אם אחר השפלות ולזה תמצא כי באהינו גרמל במבדים ב
 בתכלית השפלות והשפלות אז הטפי' להם הטי' צורת התענוותנות והכבוד אמר הכתו' ראה ראיתי את עני עמי אשר בת
 במצרים וגו' ואמר מעלה אתכם מעני מצרים וגו' וזה על דרך טבע הנהיה שתמצא אחר ההפסד כי לא תמצא היות הא
 החפירות רק אחר הפסד צורת הביצה ולא צמיחת הצרע רק אחר הפסד צורת הגרעין וכך לא תמצא הישועה והצלחה
 האומה רק אחר היות האומה בתכלית השפלות הדומה אל ההפסד והיו שאם הכתו' כי כארץ תוציא צמחה ל' אחר הפסד
 צורת הגרעין כן האלקים יצמיח צדקה ותחלה אחר תכלית השפלות והדלות הדומה אל ההפסד וכך המנוחה לא תבא
 כי אם אחר היגיעה אם החכם בקצת המנוחה במנוחה תאבד המנוחה ותוריש היגיעה וזהו מה שנאמר בישעיה וידח מ
 מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסכול וגו' וידעה לומר לפי שהיה ישעיה כוסף המנוחה והתענוג וראה כי
 הרץ טובה להענוג בה נטה שכמו לסכול כלומר שהיה יגע תמיד כדי שימקד והיה לו תמוך שתכל לנח א"כ וכדי שי
 סיוכל להתענוג ב"כ לקח ארצות לעבודה והיה נותן מהם מם וזו היא למס עובד ור' אל' את ברכה דרבה יודא מנוחה כי
 טוב אין מנוחה אלא העולם קבא שנוטס ינחא יגיעי כח

ותרעומת ההבטחה הוא מה שזכר איה חסדך הראשונים ה' וגו' ותרעומת הכבוד הוא מה שזכר ה' חרפת עבדיך ש
 שאתנו וגו' אשר חרפנו אויביך ה' וגו' וכדי שיתבאר ענין חסדך הראשונים ה' וגו' מה שאת המצור כדי שיהיה
 נקשר יפה על זה הדרך הנה הוא התחיל ואמר חסדי ה' עולם אמרה וגו' וזה ע"ד מה שאת ירמיה הנביא ע"ה כדק אמר
 ה' כי אריב חלך אך משפטו אדבר אותך כמו שפירשנו למעלה וכן הם דברי זה המצורר אתי תדע שאינו יכול להכחיש
 חסדי ששם ית המתפשטים תמיד על בריותיהן בנמצאים העליונים הן בנמצאים התחתונים וע"כ אני אמרר חסדי
 ה' תמי' ואפרסם ואודיע אותם לבני אדם תמיד ולדור ודור אודיע אמונתך בפי ל"ל אודיע הקי"ו וההתעוררה אשר בהם
 כי לא אכל להכחיש אותה אבל עם כל זה לא אחטוף פי מלהתעורר ולא על מדת החסד אבל על מדת האמונה והוא תי
 תרעומת ההבטחה וזה שאני רואה שאין הקיום והאמונה שזה בכל כי אמרתי עולם חסד יבנה עמי' תבין אמונתך בהם
 כלום כאשר חשבתי בלבי כי כל העולם כמזא וכמטף מהש"י על צד החסד הן העליונים הן התחתונים וא"כ היה ראוי
 שכל העולם כמטף על צד החסד שהאמונה והקיום ימטף בכלם על השוני ואני רואה כי אמונתך שהיא קיום החסד הוא
 בשמים בלבד ל"ל בעלמתי אבל החסד הנמשך על התחתונים כמו מה שאמרת כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדור עבדי
 עד עולם אכין זרעך ובניתי לדור ודור כסאך סלה אינו כן כי אין הקיום כמזא בחסד הזה כמו שהוא כמזא חסד הקי"ו
 בעליונים והתחיל לבאר איך חסד ההמצאה והקיום כמטף בעליונים ואמר ויודו שמים פלאך ה' כלו פלא החסד ששעית
 עמם להמציאם בתבלית השלמות אף אמונתך שהיא הקיום שאתה נותן להם יודו אותנו בקהל קדושים ל"ל בכלל הש
 השכלים הנבדלים שהם עלות לגלגלים והם המניעים אותם כי כלם מודים ומכירים כי אתה אל נערץ בסוד קדושי'
 רבה ושאיך בעליונים דומה לך שיוכל לעשות חסד כמותך כי מי בשחק יערוך לה' ידמה לה' בבני אלים כי כלם יודעים
 שאתה אלון על כלם ושאתה אלוןך שבאות השמים והארץ ושאיך כמותך חסין יתואר רואה שאמונתך שביבונתך כלום כי
 הקיום אינו אלא בעליוני לבד ואין זה מחד שאתה אלוןך השמים בלבד ולא אלוןך הארץ בלבד כי לך שמים אף לך ארץ ת
 תכל ומלואה אתה יצרתם שפון וימין אתה בראתם וגו' לך זרוע עם גבורה לעשות מה שאתה חפץ ולטנות הטבע כשי
 רצונך כי צדק ומשפט מכון כסאך כלום כל הדברים הנמצאים על צד החיות כדברים הטבעיים שאי אפשר להם שי
 שיעתנו והם מקראם צדק ומשפט כמקראם הזה כלם נמשכים מן השמי' שהם מכון כסאך אבל הדברים הנמצאים על צד
 החסד והאמת אי אפשר שימשכו משום נמצא וזאתך אלא א"כ יקדמו פניך לתתם כי אין נמצא בעולם שיוכל לעשות
 חסד וזאתך כמו שכתבאר פר"ו מזה המאמר' וא"כ חסדך ללבאר שהחסד הנמשך על התחתונים ראוי שיהיה כמטף בעם
 היותר נבחר והם העם היודעי להודות לש"י וע"כ אמר אשרי העם יודעי תרועה ל"ל יודעים להודות לך כי תרועה כמו כז
 בזמירות כריע לו והעם הזה הם ראויים שיהלכו באור פניך כלום שימטך להם החסד והאמת הנמצאים מאור פניך
 כמו שאמרו לפי שהם יגלו בשמך כל היום וידונו בצדקתך ויתהללו בשם קדשך ויודו כי אתה סבת הכלותם והם מה
 מכירים כי תפארת עוזמו אתה וכי ברצונך תרום קרננו וע"כ הם אומרים תמיד כי לה' מבטנו וגו' ל"ל כי מלך ישראל ו
 ומגנס ושר שבאם הוא מהש"י ולא מזולתו וזה כי אז דברית בחזון לחסדיך ל"ל שמהאל ונתן הנביא ואמרת שניתי עזר על
 גבור ל"ל על דוד כי כבר היה דוד גבור קודם שנמשח למלך כמו שאת על עצמו גש את הארי גש את הדוב הכה עבדך
 והמשך לזה איך אחר שכתן לו המלכות והחסד הזה נברת לו ברית עליה ע"י נתן הנביא להיות קיימת לו וזהו שאת ואת
 ואמונתך וחסדי עמו ובשמי תרום קרנו לעולם אמונתך לו חסדי ובריתך כאמת לו זרעו לעולם יהיה נכסו כשמש כגדי
 ל"ל שיהיה מלכותו נכחי בתחתונים כשמש בעליונים וכדבר יכון עולם כלו וכמו שהירח יכון העולם התחתון כן מלכות
 בית דוד יכון אונתו ועד הכה הוא זכירת הברית שכבר עש' דוד ועם זרעו ומכאן חלף הוא זכירת התרעומת ותחלת
 דברית בזה הוא אמרו ועד בשחק כאמן סלה כלום העד שכתת בשחק והוא השמש או הירח אתי רואה אונתו שהיא כחיון ו
 וקיים סלה' ונאולם הדבר שבא עליו העדות שהיא מלכות זרע דוד אינו כן כי אתה זכחת ותמאם התעברת עם מטיחך
 כארת ברית עבדך חללת לארץ כזר והשלים ענין התרעומת הזה שהוא תרעומת ההבטחה ואת כמדבר בלשון הו
 המתרעם זכור אתי מה חלד על מה שאת בראת כל בני אדם כלום אינו תמה על זה הענין מצדו כי אני זכור מה חלדי
 שהיא כאין כגדך ואחר שאין הגלות לכל אדם אלא מספר ימיו שהם מועטים כי מי גבר יחיה ולא יראה מונק ושימלט כ
 כפשו תיד שאול סלה ולזה אין זה התרעומת מצד כלום אבל עקר התרעומת הוא בהקא אל אמונתך וחסדך כי איה ח
 חסדיך הראשונים הנשבעת לדור באמונתך' ואפשר שידמו בזה שחם לא יקיי החסד הזה שנשבע לדור שיכא המאמ
 כדי שעל ידו ישלם המין האנושי וישב תקליתו כמזא שהמין כלו כבירא לבלול אחר שלא יגיע לתכליתו וזהו אומר זכור
 אתי מה חלד על מה שאת בראת כל בני אדם כלום בראתם תחיה לשוא אחר שכלם סופם למות כי מי גבר יחיה ולא יר
 יראה מונק ואם לא ישלם כפשו בחייו לא תשאיר אחר המות וא"כ איה חסדיך הראשונים הנשבעת לדור באמונתך כי ה
 התכלית הזה אי אפשר שיושב אלא בביאת המשיח כי אז יהפוך השם ית' אל עמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה' ולע
 ולעבוד שם אחד ואם אין המשיח בא כמזא מציאו המין לבלול' ואחר שהשלים ענין התרעומת הזה שהוא תרעומת

ההבטחה שב להזכיר התרעומת

החזקת אל סכסוך רומן אל סלום חנונת הנפס בעולם הבא שאין בו הסך יורה על זה מה סוכר הכתוב בעולם הר
 הרשעים אין סלום את ה' לרשעים ואין חי הרשעים בעולם הזה נעדי השלמה וההקדו יתך מן הצדיקים אבל רומן
 אל סלום הנפס בלי ספק בעולם הרומני שאין בו הסך מעלת כאלו סלום רב לאהבי תורתך ולפי מעקר סס הסלום
 כאלו על דבר שאין בו הסכנות כנהו ר"ל אל ססו ואלו גדול הסלום סהא סמו אל הק"ב סכ ויקרא לנ ה' סלום וזה כי ב
 בעבור סהנמזאים ואתו ית מצד סהס עלולס ידומה בהס הסכנות מה כאלו תאלו כי העלול הדיאסן הוא מחייב הת
 המציאות ואפשר המציאות מחייב בכחיות עלתו ואפשרי בכחיות עצמו ולזה אי אפשר סיתואר בסלום מכל זד אבל
 האל ית' אין בו אפשרות מציאות כלל כי הוא מחייב המציאות מכל זד ולזה יקרא סלום כי לא ידומה בו זד הסכנות כלל
 ולזה היה מציאותו סלום ואמת ולהיות האלום רומן אל התענוג הרומני בעולם העליון סהוא רחוק מן הסך והוא הע
 העולם הבא סהוא עיקר הסכר לנפס ואל סלום הגוף בעולם הזה סהוא סבת הסכר בעולם הבא הוא סכסכר בסוף בר
 ברכת כהנים ויסס לך סלום לרומן אל סני מיני הסלום בעולם הזה ובעולם הבא כי בתחלה את יברכך ה' וישמרך
 על הצלחת הקניינים הגשמיים ושמירתם ואחר את ואר ס פנת אלך ויחנך על הצלחת החכמה ועלמנו התורה סכר'או
 אור סכ כי כר מנהו ותורה אור חכמת ארס תאר פנת ויחנך רומן אל סלמנו סככלי את משה וארעך למען אמנא חן
 בעיניך ולפי ספתי אלו סהצלחות מתנגדת לל הצלחת הקניינים הגשמיים עם סלמות החכמה והתורה ססס סבות אל
 סלמות הנפס ולסכר העולם הבא ולמנוא חן בעיני האס את בסוף ויסס לך סלום לרומן סכר'ך אל האלום להסיג ס
 האלום הרומני כי מאשר הארס ומרכב מסתי כחות הסכיות כח חומי וכח נפסי אי אפשר סיוסג סלמות האנוסי אס
 לא בהיות סלום והסכמה ביניהם סוכתן לכל אחד מהס חלקו הראוי לו ועל ידי כך יוסג סלום הרומני ולפי סהסכר ה
 הרומני הנפסי הנכחי אי אפשר סיוסג אלא על זד חסד המוחלט כמו סכסכר פר' לה' מהה סמאת אכר'ך להכיר כסיוא
 פנים ועל כן את יסא ה' סכני אלך ואחר כך לרומן על הסכר הרומני הנמסך מנטיאות סכנים את ויסס לך סלום לר
 לרומן כי אודיית כל טובות סבעולם למין הארס הוא הסכר הרומני לנפס סכר'ך סלום נכן את דוד המלך ע"ה סמור
 תס וראה ישר כי אודיית לארס סלום ::

ובכאן סמוג אודי' דכרינו כמה סכסכנו בזה הספר והספח לאל הכותן עמו ותעצמות אוד
 עד הכה עדינו יתע ויתחומס על כל ברכה ותהלה :

ובכאן נסלמה חקיקת המאת הכבוד הזה המקראס אשר בו סמונו סהנה יתרה אל סיהיה סלום
 בכל פרטי מלכותו עם סהנה ודנין על ידי ידעי ססר ומכני מדע דיוק נפלא עד אירוחק ב
 בזולתו דיוק כיוז' בו ודיעה סלמות סה סוככני אשר במדינת לומבר'דיה תחת ממטלת סוד'
 סאכיר דוכום מילאנו יחיא ה' ית ויאמנא בעשרים ואחד יום לחדס טבת סנת חמות אלפים
 ומאתים נססה וארבעים לכריות עולם : יתברך סעוזר ויתחומס על כל ברכה ותהלה אמן
 סלה ועד :

ואני התלמיד המשרית אשר עסה בתלכות הספר היקר הזה סהוא תהמאמרים א'
 אשר עליהם האור המסילאים מסו ומתקיס מדבס ונופת נופים יאודי האתי
 סתעודיו אלך אשר כנפס חומי ורבותי אשר כזה סמא' להרכין תורה בישראל
 כמה סחקק בדברי תורתנו בסכבר כתב יסר וכרי ססן ומכר'ך
 להס המאמר הזה סכסכר אמתני על דרך מלכת סעוד
 כי חנון תנא תורה ודבר ס' מסוככני :

1
 ור' עין

Remise y miquel dem' a'israel'...

כח ואין ארץ אלא ארץ החיים טכ לעולם יירש ארץ ויש שכמו לסבול בתורה ובמדות וכו' ונראה שאמר כן לפי שמתאבד
בבני ישראל שהיו חכמים גדולים כמו שכ' ומבני ישראל ירדעי בינה לעתיד לדעת מה יעשה ישראל אמרו שאחת המנוחה
טבחה ויטבבר לן לכחלה אי אפשר שירמוז בה הכתוב אלא למנוחת העולם הבא ויאלץ כי לפי שיטתם היה חושק מאד המ
המנוחה והתענוג וראה שאין מנוחה אמתית אלא בעולם הבא תענוג וסוב אמתיו כי אם בארצות החיים והמנוחה והת
והתענוג הוא אי אפשר שינוג אלא בעמל בחכמה ובתורה ובמדות כמו שהיא נודד כל תענוג טלח ינוג אלא אחר
העמל והצער כטה שכמו לסבול בחכמה ובתורה ובמדות שהיא העמל המביא אל התענוג והוא התענוג והמנוחה
האמתיים שאין בהם טכח והם הטוב הגמול שאין רע דבק בו בכלל וזה כי כל תענוג העולם הזה זטובותיו ימצא הרע
דבק בהם תמיד לפי שכל אחד מהן ימצא הסכר עמו או סמוך לו אם טלחה מעיד על זה יט דרך ישר לפני איש ואחריתו
דרכי מות כלות כי תה שירמזה אל האדם שהיא טוב אינו כן כי פעמים יחשוב האדם בדבר מה שהוא טוב ובפסוק הטוב
הוא ימצא הרע כמשך אליו מיד והביא דאיה לזה ואמר גם בשאוק יכאב לב ואחרית טמחה תונה יאמר כי אפי' השאוק ט
טכל אדם יטפוט בו שהוא טוב לפי שכל אדם מתענוג בו וביא את האדם לירי כאב לב ואחרית הטמחה תונה וזה כי בט
בטמחה והשאוק יתפוטו הרחוקות ויבא לחזן ויתקדר הלב ולזה יבא היגון מיד ואלס תענוגי העולם הבא לא י
ימשך להם טנס צער ולא רע ולא טכני לפי טהס דבר רוחני ואין בהם הפכת ולזה אין בהם הפסד ולא טכני ולא הערדי
זה כי הפסד וההערדי והטכני והחסרון ימשך לדברים ההפכיים ולדברי המורכבים מהפכים להיות כל הפך מבקש
להתגבר על חבריו ולכחח אותן וכאשר יתגבר עליו לא יאקוט עד שיטחיתו ויפסידהו מכל וכל וזה יסוד המורכב ואי
אפשר שיתקיים המורכב או שיקבל צורת השלמות והחיות אם לא בהיותו רחוק מהפכיות ולזה יתקיימו הגלגלי ויקבלו
צורה השלמות והחיות לפי שאין בהם הפכיות והיסודות לפי טהס בעצמם הפך לא יתקיימו אבל יתפסכו קצתם אל ק
קצתם ולא יקבלו צורת השלמות והחיות והמורכבים מן היסודות יתקיימו ויקבלו צורת השלמות והחיות בהיותם רחוקים
מהפך וכל מה שיקרב המורכב אל הטווי תגדל מעלת צורת החיות המקובלת והצורה היא תתקיים ותעמוד במורכב
כל מה שיהיה רחוק מן ההפכיות וזה יהיה בהיות ההפכים אשר בו מתגמלי על הטווי בענין טיהו החוס והקור אשר
במורכב טוים טאס יגבר החוס הנה הוא וטחית הקור ויפסידהו או בהפך וכן טאר ההפכים ראוי טיהו מתקיים בעני'
טלא יגבר אחד מהם על חבריו ויהיה בכל אחד מהם כח לכחח את חבריו כפי הכח טיט בחבירו לכחח איתנו וכדיהיות
מתגמלים ומטכיתים על זה הדרך יתקיים המורכב וכאשר תמור ההטמחה ויתגבר האחד על האחר יפסד המורכב ו
נמצא לפי זה טהכח והענו הנמצא בכל אחד מהיסודות ההפכיים אשר במורכב לכחח את חבריו כשעור סחבירו ומכחח
איתו טוא סבת קח המורכב והתגברות אחד מהם על האחר טלא על זה הדרך הוא סבת הטמחה וההפסד ועל זה אמר
עוסה טלנס וכורא רע כי ההטמחה בין ההפכי יקרא טלנס והוא סבת ההויה והקוס למורכב כל מה שיתמיד הטווי הוא
כמו טבהטמת האכטים המתחלטים בדעות קצתם עם קצת יתקיים הכלל כלו כי בטמחה ההטמחה בין הכעסן וה
והטבלן ובין הכילי והמטור ובין טאר המדות הטכיות תמצא המעלה וזה כטיהיה בכל אחד מהקצוות כח להתגבר
על חבריו כמו סחבירו מתגבר עליו כי זה יהיה סבת הקוס והטלנס וזהו טאלו הכתי' ענו לעמו יתן ס יברך את
עמו בטלנס כי הוא היה מתפלל לטס טיתן ענו לעמו ולא טיהיה טענו גדול בענין טיתגבר האחד על האחר ויטחיתו
ויהיה זה סבת הקטטה והמריבה אבל טיתן להם ענו בענין סיכוד את עמו בטלנס כדי טתיהיה ההטמחה בויהיה ולא
יגבר אחד מהקצוות על האחר בענין טתסור המעלה ויבא הטחיות ויהטמחה הזאת תקרא טלנס ולזה יכונה התענוג
המחכי הטמטי בטס טלנס להורות על טהתענוג שהוא אין בו טפכיות ולזה לא יפסד כיוט טהטלנס טס יכח על ההטמחה
בין האכטוי מבלי התגבר האחד על האחר אצל בטעה טחצדיק נפטר מן העולם טלס כתינת טל מלכס הטרת ויבאין
לקראתו אחת אמתית יבא טלנס וכן אמר הכתוב ואתה תבא אל אבותך בטלנס ונג וזה כי כמו טהטלנס הוא סבת הקוס
בדברים המורכבים מהפכים כן כטתיהיה הכפס מוככת להדבק בעלמטי מבלי טפכיות יקרא התענוג הכפטי טלנס לה
להורות על הקוס וכן כמצא טההבטחה טהק' בה מטטיח לצדיקים לתת להם טקוס וההתמדה תקרא טלנס אמר טאי'
על פכחם הנכי כותן לו את ברייתו טלנס ולפי הקבלה האומרת טפכחם זה אליהו יהיה פי' הטלנס ההתמדה וקוס לכפס
בגוף וזה יהיה כטתתמיד ההטמחה בין היסודות ההפכיים בענין טלא יגבר הפך האחד על האחר ועס ההטמחה הזאת
טהיה טלנס תסור סבת ההפסד וטטט הכתוב טכ עליו ברייתו טיתנה איתו החיים והטלנס יהיה על זה וכן פטט הכה אכ
אכני טולח לכס את אליה הנכיא ויהי על היות אליהו עדין קיים בגוף וכפס ולפי דעת החולקים מרזל ואמר כי פכחם
אכנו אליה יהיה הטלנס המצוד

אכנו אליה יהיה הטלנס המצוד